Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Kriminalbibliothek.
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : Forhen A. Christiansens Forlag (Hermann-Petersen), 1908
Fysiske størrelse | Physical extent: 1 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

8 - 134 - 8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130018759420

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 1. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

BANCALS HUS

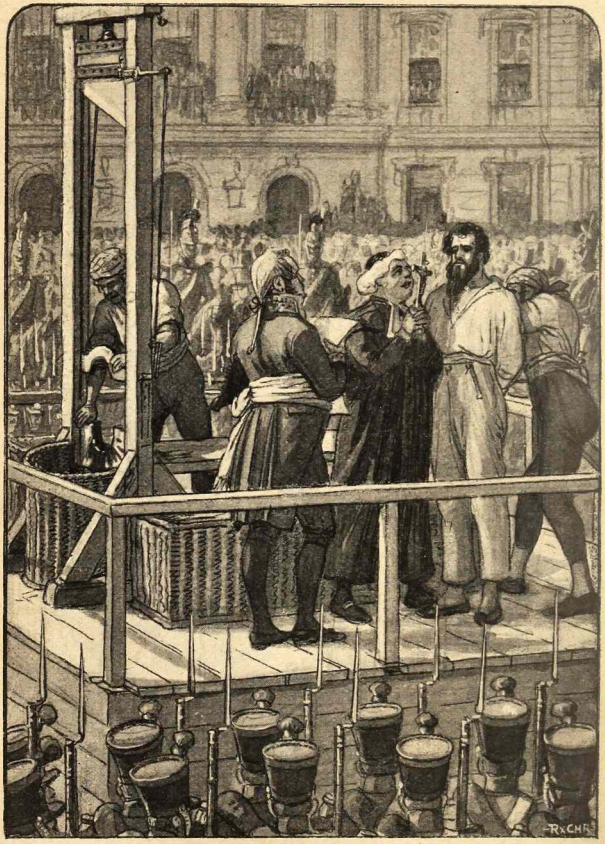

HENRETTELSEN.

PALLE ROSENKRANTZ

BANCALS HUS

ET JUSTITSMORD

MED ILLUSTRATION AF
RASMUS CHRISTIANSEN
OG TO GRUNDPLANER

KØBENHAVN
FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG
(HERMANN-PETERSEN)
1908

FORORD

Nærværende Historie er en Bearbejdelse af Vieusieux Referat af Processen Fualdès, Toulouse 1818, og Häring & Hitzigs Bearbejdelse af samme Proces i der neue Pitaval for 1842. 1 Bind. Af den righoldige Fualdés-Literatur synes der ikke i vore offentlige Samlinger at være andre Værker end disse.

Forf.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S

INDLEDNING

Naar man tager Frankrigs Kort for sig og fæster Blikket paa den sydvestlige Del af Landet, der beskylles paa den ene Bred af den Biskayiske Havbugt paa den anden af Middelhavet, og trækker en Linie fra Bordeaux ved Girondens lange krumme Fjord til Marseille et Stykke Øst for Rhonedeltaet, vil Midtpunktet for denne Linje falde i den lille By Rodez i Departementet Aveyron, og det er Skuepladsen for den Historie, der her skal fortælles.

Rodez er nu en By paa henimod 17,000 Indbyggere, den ligger højt og kønt ved Floden Aveyron, en Biflod til Tarn, som flyder ud i Garonne. Det er en meget gammel By, den rummer Oltidsminder fra Romertiden, deriblandt en Akvadukt, der benyttes endnu. Den ejer en smuk gammel Domkirke fra det 14de Aarhundrede, og den har en vis Betydning som Sædet for en Præfekt og en Assiseret, ligesom den er Biskopsæde og Sæde for en Del Embedsmænd. I den tidlige Middelalder var den Hovedstad i Grevskabet Rouergue, der i 1258 indlemmedes under den franske Krone.

Grevskabet Rouergue det nuværende Departement Aveyron er et af Frankrigs største Departementer, det ligger højt paa en Slette begrænset mod Nord af Auvergnes Højder, mod Syd af Cevennerne, det er et Bjærgland dækket af Ege- og Bøgeskove, og Befolkningen ernærer sig væsentlig af Kvægavl. Der

er fra gamle Dage noget mærkværdig vildt og barskt over Aveyrons Beboere. Deres Land laa ensomt borte fra Alfarvej, og først i den aller seneste Tid er der sørget for gode Samfærdselsveje. Fra Domkirken og Bispesædet udgik en stræng katolsk Aand, der imidlertid brødes stærkt med reformerte Strømninger og skabte en udpræget religiøs og politisk Spaltning, der strakte sig tilbage til Bartholomæusnattens Tid og ikke er udjævnet endnu.

Paa det Tidspunkt, da denne Historie foregaar, i Aaret 1817, var Rodez Indbyggerantal kun 6233 Mennesker, den indre Strid i Aveyron og særlig i den lille Bispestad var saa skarp som sjælden før. Napoleon var falden og bragt til Sct Helena, Bourbonerne var vendt tilbage og med dem Jesuiterne. Der var sket en fuldstændig Ændring i Embedsstanden i den lille By. Katoliker havde taget Protestanternes Plads, men disse var de fleste og optændte af Harm mod Sortkjolerne. Det katolske og royalistiske Parti, stærkt og forbitret efter Revolutionen og Kejserdømmet, tillod sig talrige Undertrykkelser af de liberale, det var Kampen fra Dragonadernes Tid om igen, og det er forklarligt, at Protestanterne, der særlig taltes mellem Byens smaa Handlende og Haandværkere luede af Forbitrelse mod Jesuiterne. Mand og Mand imellem gik Rygter om skændige Overgreb, om Udryddelse af liberale Protestanter, om hemmelige Mord, kort sagt den Ild ulmede, der i 1830 slog ud i klare Flammer under Julirevolutionen, gjorde en Ende paa det legitimistiske Partis Herredømme og kostede Bourbonerne deres Krone for sidste Gang. Enhver Begivenhed, der greb ind i Folkets Liv paa denne Egn i denne Tid, maatte sætte Skel og dele Folket i Partier.

En saadan Begivenhed var den, der knyttedes til Bancals Hus.

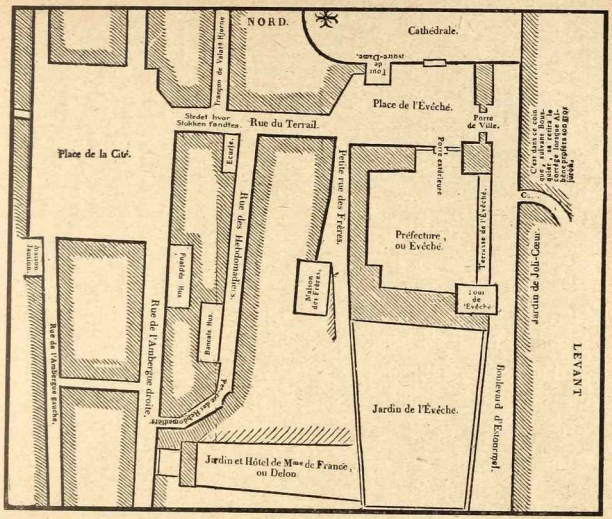

BYEN RODEZ.

I.

I Rodez nedsatte sig ved Begyndelsen af den store Revolution en Jurist ved Navn Fualdès. Født i Mur de Barrez, en lille By ved Aveyron, af en hæderlig og velstaaende Borgerfamilie havde han studeret i Toulouse og var nu Advokat. I 1793 det sørgelig berømte Aar blev han offentlig Anklager og røgtede sit Hverv upaaklageligt. Streng var han mod Forbryderne, men mild mod de ulykkelige, og ikke faa er de Folk, han har reddet fra uretfærdig Anklage.

Den legitimistiske Regering afskedigede ham ved Restaurationen, han levede efter dette af sin Formue og helligede sig sin Hustru og Opdragelsen af sin eneste Søn Didier Fualdès. Han gjaldt for at være velhavende, men i Virkeligheden havde

han en betydelig Gæld paa henved 80,000 Frcs. I 1816 solgte han en Ejendom, han havde kaldet de Flars og fik derved rede Penge til Disposition. Den 4. December 1816 modtog han i Veksler af Køberen Hr. de Seguret 20,000 Frcs., den 18. Marts 1818 24000 Frcs. ogsaa i Veksler undertegnede af en Hr. Manzon, Svigerfader til den fornævnte Præsident de Seguret og Svoger til den i denne Sag saa berømte Madame Enjalrand Manzon, om hvem siden udførligt skal blive talt. Den 19. Marts henimod Kl. 5 Aften omsattes et af disse Værdipapirer til Julien Bastide i Rodez, en Bankier, der fik 55 Frcs. i Agio.

Fualdès kom hjem til sit Hus i Rue de l'Ambergue droite med 1945 Frcs. kontant i sin Portefølje. Kl. 7 spiste han til Aften. Kl. 8 saa han paa sit Ur, gik op paa sit Værelse og kom atter ned i Dagligstuen bærende under sin venstre Arm en Pakke skjult under sin Kappe. Han sagde til sin Hustru og til to Herrer, Venner af ham, der opholdt sig i Huset: „Jeg har Forretninger og jeg maa forlade Jer." Og Kl. 8 tre eller fire Minutter forlod han sit Hus.

Kl. 10 gik hans Hustru, der ikke var rask, til Sengs.

Tjeneren blev oppe for at vente paa sin Herre, men Fualdès kom ikke mere hjem. — —

Den 20. Marts 1817 om Morgenen Kl. 6 fandt en Skræders Kone i Floden Aveyron ved en Mølle kaldet des Besses et Stykke udenfor Rodez Liget af en Mand. Politiet blev kaldt til. Man drog ham op af Floden og saa da, at hans Hals var overskaaren med et Snit paa $3^1/_2$ Tommes Længde tværs over Struben. Snittet kunde være bibragt Manden med en Kniv maaske en halvsløv Barberkniv. Lægerne skønnede, at det vældige Blodtab og Luftens Indtrængen i Lungerne maatte have haft Døden til umiddelbar Følge. Den døde var ikke druknet, men styrtet i Floden som Lig. Udplyndret var Liget heller ikke, det var

iført gode og hele Klæder, men Lommerne var rigtignok tomme.

Klæderne bestod af en blaa Livkjole, sort Vest og Benklæder af graat Drapstof samt en foret Kappe. Den fundne havde hverken sin Paryk eller Hat, og af disse Genstande blev aldrig fundet Spor. De Folk, der havde trukket ham op af Vandet, fortalte, at der havde været et hvidt Lommetørklæde i hans Kjolelomme.

Dr. Boouguet, den tilstedekomne Læge, skar Halstørklædet fra og blottede Saaret, som angivet et Tversnit fra venstre Side af Halsen, der fuldstændig havde overskaaret Hud og Muskler over Struben og Venerne paa Halsens venstre Side. At Kniven maatte have været sløv, sluttede Lægen af Saarets flossede og uregelmæssige Form. For at spare den stakkels Enke for det forfærdelige Syn blev Liget bragt til Frimurernes Hotel – Fualdès var Frimurer – og derfra til Raadhuset, hvor det henlagdes. Obduktionen viste kun, at den døde ikke var bleven kvalt, men at Døden skyldtes Snitsaaret, Blodtab og Luft Emboli i Lungerne.

Man gættede straks paa Selvmord, og det hed sig ogsaa, at en Embedsmand for at berolige Publikum spredte dette Rygte ud, men Ligets hele Tilstand talte derimod, og Mistanken tog straks andre Veje.

Man havde fundet en Stok, der tilhørte den myrdede, i Rue du Terrail, den Gade, der, som det vil ses paa den vedføjede Plan, forbandt Torvet med Dompladsen, og lige paa Hjørnet af Gyden Rue des Hebdomadiers. Men uagtet man straks anstillede Undersøgelser i alle Huse i Nærheden og særligt i Gyden, fandt man intet Spor.

Derimod fandt man i Gyden et Lommetørklæde, som kunde være benyttet til at kneble Fualdès med, det laa ikke langt fra

et Hus i Gyden, der tilhørte en vis Vergnes, og som beboedes af Familien Bancal.

Om Bancals Hus, som Huset kaldtes i Rodez, samlede sig straks Mistanken, og den egentlige Grund var vel nok den, at Huset var berygtet, og at der gik Mand og Mand imellem Beretninger om, at Bancal, af Profession Murer, havde udstødt blodige Trusler mod en Kvinde, der ved Uagtsomhed havde voldt et af hans Børns Død.

Ophidselsen i Rodez var pludselig og voldsom.

Fualdès rummelige Hus laa som Planen angiver i Hovedgaden Rue de l'Ambergue droite lige paa Hjørnet af Torvet. Det stødte med sine Bagbygninger op til Rue des Hebdomadiers. Navnet er betegnende nok, det afledes af Hebdomadier, den underordnede Kirkebetjent, hvem efter Tur visse kirkelige Arbejder ugentlig paahvilede, og i en lille dansk Bispeby vilde den snævre Gyde, der var for smal til Vognfærdsel, men dog hyppig benyttet af Fodgængere, vel sagtens have hedt Degnens Gang eller Klokkerens Gyde. Her lige op ad de Fualdèske Bagbygningslænger laa det Hus, der, som angivet tilhørte en Mand ved Navn Vergnes, men som efter sin mest mærkelige Beboer kaldtes Bancals Hus.

Det var tilrøget, sortegraat og lille, ludende med snavsede Vinduesskodder, ret en Lastens Bolig, en Baggadens Hule klistret op ad Bagbygningen til Hovedgadens hvide Sirlighed. To Stokværker og et Par Taghuler. Bag ved det laa en skummel Gaard med toppede Brosten. Der havde boet en Slagter – man mærke sig ret, det var et Slagterhus – og der holdtes et Par Svin i Sti ude i Gaarden. Berygtet var Huset for sit skumle Udseende, berygtet for sine Beboere og berygtet for den Brug, de gjorde af det. Det var Smaafolk, der boede i Bancals Hus, og her er Listen over dem.

I Stuen boede Bancal og hans Kone, halvgamle Folk med tre smaa Børn. De holdt Smugkro og Herbergering. De holdt ogsaa faste logerende. Der boede hos dem en ung Soldat Colard, en af den store Napoleons Soldater, der nu 2 Aar efter Slaget ved Waterloo, efter at Storarmeen var splittet og sendt hjem, bjergede Livet, som han kunde bedst. Hos ham boede hans Pige, Anna Benoit, en køn og trofast lille en, der elskede sin Colard højere end alt i Verden, og hvis Skæbne, som vi skal se, bliver mærkelig tragisk og storladen. Desuden boede der en Glædespige Bedos, kaldet den skønne Rose Boutonet med sin „Ven" Palayret. Paa første Sal logerede et spansk Ægtepar, en politisk Flygtning af det berømte Navn Saavedra med sin Kone, to forkomne Stakler, der havde søgt Ly i Frankrig og levede fra Haanden og i Munden. Og endelig levede i en Hule i Gaarden, der knap kunde betragtes som et Udhus, en fordrukken, næsten idiotisk Arbejdsmand ved Navn Missonier.

Huset var, som Listen over dets Beboere antyder, til alskens Brug. Ud og ind gik mange Soldater, Spillemænd, Smuglere, tvivlsomme Fruentimmere, men det blev — saa udsiger i hvert Fald Beretningen – ogsaa besøgt af Damer fra Staden med Slør og Hat med Fjer og af fine Herrer. Det sidste er naturligvis muligt, Damerne med Slør og Fjerhat lyder mindre sandsynligt, men dette Punkt bliver af stor Vigtighed for Sagen, som vi siden skal se, og det slaar aldrig Fejl, at et saadant Ry, der knytter den forfinede Last til den reneste Usseldom, virkelig tillægges et saadant Sted.

Hyggeligt og elegant var Lokalet i hvert Fald ikke. Bancals Lejlighed bestod af to Stuer, den ene, den største, tjente paa en Gang som Sovekammer, Dagligstue, Køkken og Spisestue. Den anden Stue var et lille Kabinet, der var adskilt fra Op-

holdsværelset ved en Dør. Paa den vedføjede Plan II er gjort Rede for Husets Indre og Benyttelse. —

Fualdès var myrdet. Det var et raat, uhyggeligt Mord, der satte den fredelige By paa den anden Ende. Hvem var Morderen? Hvor var Mordet forøvet? Det var Spørgsmaal, der gennemkrydsede Staden, de Spørgsmaal, alle søgte at besvare. Og af Brostenene voksede Rygtet frem. Allerede den 20de Marts, Dagen efter Mordet, kendte man Stedet. Det var Bancals Hus. Hvorfor? Fordi man havde fundet Fualdès Stok og et Lommetørklæde i Nærheden af dette Hus. Og Huset selv laa der skummelt berygtet med sine Beboere. — Gæstgiveri, Smugkro, Bordel og Tilholdssted for lyssky Individer. Der maatte Fualdès være myrdet. En Morderhule var jo dette Sted. En Morderhule lød det over den ganske Stad. En Morderhule er Bancals Hus, og i denne Morderhule er Fualdès bleven myrdet.

Men af hvem?

Den 22de Marts arresterede Myndighederne Bancal, Murer, Fader til 7 Børn, Catharina Burgières, hans Hustru, Marianne Bancal, Ægteparrets 19-aarige Datter, Antoine Palayret og hans Pige „Rose Boutonnet" og Jean Colard, Soldaten. Man fandt noget blodigt Linned, og Udtalelser fra de mindste af Børnene syntes at bekræfte, at man var paa det rigtige Spor.

Og medens den hele By talte om Bancals Hus og om Mordet, samledes alle Gisninger om den, der var Hovedmanden i dette Morddrama, Godsejeren Charles Bernard Bastide Gramont, herefter kaldet Bastide.

Bastide tilhørte en af de talrigste, rigeste og mest ansete Slægter i Rouergue. To af hans Onkler tjente ved denne Tid i Kongens Livgarde. Hans Fader, en Olding paa 87 Aar, havde staaet i Ludvig den XV og XVIdes Gendarmeri og efter

af have trukket sig tilbage før Revolutionen været Fredsdommer paa sin Egn. Bastide havde to Brødre og fire Søstre, alle var gifte, alle havde de Børn. Bastide selv var ogsaa gift og havde Børn. I hans Slægt udmærkede Mændene sig ved særlig høj og kraftig Legemsbygning, Kvinderne ved Skønhed, særlig var Bastidernes mørke, ildfulde Øjne bekendte paa Egnen. Alle var de ansete for at være særdeles agtværdige Folk. Bastide selv var ikke yndet, han var usædvanlig høj og svært bygget, hans Hoved var rundt, hans Haar tæt og tykt som hans Skæg, hans Ansigtsfarve brun og blodrig, hans Øjne skarpe og gennemtrængende. Han var en Mand paa lidt over de fyrre. I Begyndelsen af Revolutionen havde han tjent i Armeen, saa havde han trukket sig tilbage og var nu en ivrig Landmand, der ejede to Godser i Nærheden af Rodez, det ene kaldet Gros, det andet le Morne de lac. Han var en Ven, næsten som Plejesøn at betragte af den myrdede Fualdès. Det var hos ham, at han daglig kom, naar han besøgte Rodez i Forretninger, hos ham spiste han og sov der ogsaa, naar hans Forretninger holdt ham tilbage i Byen sent paa Aftenen.

Bastide havde staaet i intim Forretningsforbindelse med Fualdès, han havde været hos ham den 18de om Eftermiddagen, han havde ordnet den Forretning, der tidligere er omtalt, Afsætningen af de 2000 frcs. Og han havde hjulpet Fualdès med at bringe Pengene hjem. Det var derfor naturligt, at man henvendte sig til ham for at erfare hvilke Planer, Fualdès kunde have haft den Aften, da han som fortalt Klokken 8 var gaaet hjemme fra. Bastide kunde ikke oplyse det ringeste herom, han angav, at han først paa sit Gods le Morne havde erfaret den frygtelige Nyhed om Fualdès Mord Klokken to den tyvende Marts og fastholdt, at han først var kommen til Rodez samme Dag Klokken tre.

Allerede den 21de Marts havde man nævnt Bastides Navn. Bastide var en høj, stærk Mand, Landmand, rig og uafhængig, men frygtet, bekendt for at være haard og lidenskabelig. En Professor Vignet, der havde set ham i en Butik den 19de, havde til sin Ledsager bemærket: „denne Mand har et afskrækkende Udseende". Og den lærde Mand havde sagt, at han gyste ved at se ham. Dette gentog han senere i Retten, og Bastide, der køligt og klogt med hidende Vid havde modsagt Vidnerne der angav at have set ham i Staden ytrede da med Haan, at han misundte Departementet en Professor, der var saa ypperlig en Fysiognomist. Bastide haanede Folk, og Bastide var forhadt; og som sagt allerede den 21de Marts gik Rygtet over Rodez: Bastide har slaaet Fualdès ihjel — Bastide og ingen anden, myrdet ham i Bancals Hus.

Den 25de Marts blev han taget for igen som Vidne og fastholdt sin Forklaring, men den stred imod Vidnesbyrd, der angav, at han var set i Rodez om Morgenen mellem 6 og 10 paa Torvet. Man besluttede da at arrestere ham, og dette skete.

Men samtidig skete andre Arrestationer som Følge af en Forklaring, der den 24de var afgivet for Undersøgelsesdommeren, og som blev af stor Betydning for Sagen.

Den 23de Marts vidste hvert Barn i Rodez, at Fualdès var bleven lagt paa et Bord i Bancals Hus og slagtet med en stump Kniv, og at Bastide havde nægtet ham at bede den sidste Bøn for sin arme Sjæls Frelse.

Hvorfra dette Rygte kom? Ja, ingen kan sige det, det voksede op i den opskræmte By, det blev haardnakket og stærkt. Lægen havde sagt: „det ser jo ud, som om den Mand var bleven formelig slagtet". Et Vidne har hørt det og bringer det til Torvs, og nu ved den hele By, at Fualdès er bleven

slagtet. Men slagtet bliver Dyret paa et Bord, altsaa Fualdès er slagtet paa et Bord i Bancals Hus af Bastide.

Der boede Folk i det Hus, og Alverden strømmede derhen. Det var jo mistænkelige Folk, Soldaten Colard, der levede i skammeligt Samliv med en Pige; der boede jo tillige et offentligt Fruentimmer i Huset. Hun var for Resten meget fornuftig, hævdede, at hun ikke kendte det mindste til det hele, og slap mærkelig godt fra det. Colard var ikke saa heldig. Han sagde nok, at han ikke kendte noget til det. Han havde ikke været hjemme, men siddet med Missonier og andre i en Knejpe, der ejedes af en Rose Ferral. Han sagde at han havde to Geværer hjemme og vilde være styrtet til, om sligt var sket i hans Hus.

To Geværer — to Mordvaaben.

Man gik saa videre og undersøgte, hvem der foruden ham havde siddet paa Knejpen hos Rose Ferral. Anne Benoit, Soldatens Elskerinde. En Elskerinde er altid mistænkelig i Frankrig, og denne Soldaterkæreste boede i Bancals Hus. Hendes Tørklæde fandtes uden for Huset. Det var den Knebel, hvormed Fualdès havde været kneblet; den laa ganske vist uden for Huset, men det var en Knebel. I Selskabet havde tillige været de to Smuglere og Vagabonder Bousquier og Bach.

To Geværer, en Soldat og hans Tøs, samt to Smuglere.

Det var det første Materiale. Bousquier var tidligere straffet for Bedrageri. Han var tillige sludrevorn og begyndte at gøre sig interessant. Paa den Dag, Fualdès blev begravet, fortalte han til en Bekendt, at i Mordnatten var en Mand i en blaa Frakke kommen til ham og havde bedt ham bære en svær Balle og betalt ham godt derfor. Tre Gange havde den mystiske Mand ladet ham kalde. En Trediemand, der hørte denne Udtalelse, udraabte saa rent tilfældigt: „I denne Balle kan Fualdès Lig have været". Og dette gav Processen sin Vending.

Bousquier var Smugler; at bære Kontrabande, særlig Tobaksballer, var hans Erhverv, og det er rimeligt, at han netop den Nat har været i Arbejde. Men det, der skete senere, gjorde det ønskeligt at lade al Efterforskning i den Retning ligge. Nu gjaldt det om at faa ud af Bousquier, at han Natten den 19de Marts havde baaret Fualdès Lig bort.

Den 24de Marts bliver Bousquier arresteret; det første Vidne er sikret, et menneskeligt Materiale at arbejde med, en Mand, der kan spørges, en Mand, der er villig til at svare, et Vidne og en Medskyldig. Det er Bousquier, der taler, og det er under hele den første Proces ham alene. Han faar meget hurtigt Munden paa Gled, og vi skal nu straks se, hvorledes man faar ham til at tale.

Fualdès er myrdet i Bancals Hus gaar Rygtet, myrdet af Bastide, baaret bort af Bousquier. Bousquier sidder allerede i Fængslet. Han skal tale, thi han ved Besked. Han var arresteret, fordi han var en straffet Person. Nogle blodige Pjalter, man senere fandt hos ham, havde man endnu ikke fundet. Man fandt dem kort efter hans Arrestation, de kan have hidrørt fra alt mulig andet. Men nu var der blodige Pjalter i Sagen, Bousquier skulde tale. Han vilde intet fortælle, saa blev han puttet i et sort Hundehul, og Fangevogteren Canitrot gik i Gang med ham. „Tal fra Leveren", sagde Slutteren, „tal frit ud, man maa ikke ærgre de høje Herrer. Det bliver en slem Nat for Dem, min gode Bousquier, hvis De ikke besinder Dem og taler."

Og næste Morgen lod Canitrot for Bousquier ved en Medfange oplæse et Stykke af Loven, hvorefter den, der tvungen havde overværet en Forbrydelse, kunde slippe fra det med to Aars Fængsel.

Saa bekendte Bousquier for Undersøgelsesdommeren, men

da han kom til Hovedsagen, besvimede han og faldt om. Man gav ham at spise og drikke, var venlig mod ham, og han fortalte alt. Saa kom han ud af Forhørsstuen med et Ansigt saa glad, som havde han været til Bryllupsfest.

Hans Tilstaaelse var denne. Bach havde bestilt ham til at komme til Bancals Hus for at bære en Balle Tobak. Dér havde han truffet Ægteparret Bancal, Colard, Missonier, Anne Benoit og en Pige til. Desuden to Herrer, Bastide var den ene — naturligvis, thi Bastide var jo udpeget som Morderen — den anden kendte Bousquier ikke. Paa Bordet laa en stor Pakke. Da han fik at vide at det var et Lig, vilde han løbe bort. Man truede ham med Døden, saa hjalp han til at bære Liget bort, hvorom senere skal blive udførlig fortalt.

Bousquier var reddet. Han blev Hovedvidnet, paa hans Forklaring hviler det hele. Ikke saaledes at forstaa, at denne Tilstaaelse er kommet straks og ligelydende. Der forelaa fem forskellige Versioner for Dommeren, ikke at tale om, hvad han forklarede sin Medfange, der havde læst op af Lovbogen for ham. Han nævnede en Gang en ung Mand Bessières Veynac, Bastides Nevø, men tog det Udsagn tilbage, da den unge Mand lykkeligt kunde bevise sit Alibi. — Den unge Mand blev arresteret, men slap straks ud.

Bousquier var Vagabond, Smugler, straffet for Bedrageri, et let Redskab i Dommerens Haand, præpareret som Kronvidne og allerede i Salveten ved sin første Forklaring. Det er værd at lægge Mærke til. at han blev f u n d e n hos Rose Ferral som Kammerat af Bach, Missonier og Colard. Han tog straks det Standpunkt at hævde, at han var kommen i Bancals Hus, da Fualdès laa Lig svøbt ind i et Lagen. Derved slap han for Meddelagtighed i Mordet. I Processens Akter betegnes Bous-

quier som en intelligent Mand med et roligt og hæderligt Ansigt. At hans Fortid ikke har fortjent denne Dom blev først sent klarlagt, men at Bousquier ikke var noget helt brugbart Vidne slog allerede straks Undersøgelsesdommeren, og med ham alene kunde man aldrig være naaet videre, dog hans Udsagn, som øjensynligt var sande, blev den første Grundpille for Sagen, det var dem, der kastede Lys over den, og var man end endnu i Uvished om Motiverne, saa havde man dog Følelsen af, at nu stod man ved den rette Vej.

Paa dette Tidspunkt optræder med let forstaaelig Kraft den unge Didier Fualdès, der er kommet hjem fra Paris. hvor han studerede Jura. Han havde erfaret af sin Faders Tjener, at Vekselleren Jausion den 20de, Dagen efter Mordet, var gaaet nd i den afdødes Værelse og der havde opbrudt hans Skrivebord.

Man fandt ret naturligt her er Spor, der kunde lede til Motivet. Det drejede sig her om et Tyveri, der rimeligvis kunde staa i Forbindelse med Mordet. Men man forhastede sig ikke. Man undersøgte Jausions Bøger og Papirer, og først den 8de April blev han arresteret. Hans Hustru, der havde ledsaget ham og hans Svigerinde Mme Gatier, der ligeledes var i hans Følge, blev ogsaa arresterede. De var begge Bastides Søstre, og saaledes syntes det, som om man nærmede sig Gaadens Løsning.

Bousquier blev konfronteret med Jausion og erklærede nu, at det maatte have været ham og ikke Veynac, der havde været i Bancals Hus. Det var man ogsaa mere tilbøjelig til at tro. Veynac var en ung rig Mand, der nød et ypperligt Rygte. Han var meget smuk og kun 26 Aar gammel, passede slet ikke ind i en Morddaad.

Jausion var 55 Aar, lidet mærkelig, snarere hæslig end det

modsatte. Men han tilhørte en meget rig og anset Slægt, besvogret med Departementets fineste Familier, Faderen havde været Raadsherre i Rodez, en Farbroder var Ærkedegn ved Domkirken. Jausions ene Broder var Maire i Rodez, en anden Broder Sognepræst paa Stedet. Alt i alt en from, klerikal, legitimistisk Familie med stor Indflydelse i Rodez. Jausion selv var Vekselerer, hans Hustru Victoire Bastide var en bekendt Skønhed, de førte et stort og luksuøst Hus for Omegnens Adel. Ægteparret havde tre Børn. Fru Gatier ogsaa født Bastide var Enke, hun nød det allerbedste Ry for sin Fromhed og Godhed. Ikke et Menneske i Rodez vilde tro paa hendes Skyld, men man beundrede Rettens Upartiskhed og forstod, at nu vilde Sløret blive løftet for den rædselsfulde Gaade.

Allerede nu fik Processen et politisk Anstrøg. Regeringen ønskede Retsforhandlingerne henlagt til Montpellier, men den offentlige Mening rejste sig med Vælde herimod, og Regeringen bøjede sig. Sagen skulde afgøres ved Edsvorneretten i Rodez; — og Legitimisternes Forsøg paa at redde deres Partifæller blev saaledes lykkelig afværget.

Stævnede til at møde for Retten blev de arresterede med Undtagelse af Palayret og Rose Boutonnet, der alt var løsladte. Bancal selv var gaaet ind for en højere Ret. Den 15de Maj 1817 var han død i Fængslet uden at tilstaa. Selvfølgelig gik der sære Rygter om dette Dødsfald. Lægerne blev stævnede for at udtale sig derom, og det konstateredes, at det ikke var Tyfus, der havde gjort Ende paa Bancals Liv, skønt denne Sygdom hærgede Fængslet i Rodez. Det var et gastrisk Onde med Opkastninger og Symptomer, der lignede Forgiftning, men det kunde ikke konstateres, om Rygtet havde Ret, der sagde, at Bancal havde taget Livet af sig ved at nyde en Gift tilberedt af Urin og rustne Søm. Bancal døde med al gejstlig

Trøst, idet han fastholdt sin Uskyld. Hans Død unddrog ham den jordiske Retfærdighed.

Tilstaaet havde altsaa kun Bousquier, men den offentlige Mening og forskellige Vidners Udsagn havde bragt saa megen Klarhed i Sagen, at det ikke for nogen i Rodez var tvivlsomt, hvorledes Fualdès var bleven myrdet. Resultaterne af Undersøgelsen forelaa allerede tidlig bekendte, og forinden vi gaar over til Skildringen af den egentlige Proces, skal vi kortelig gengive, hvorledes Fualdès efter alt, hvad der var oplyst, var bleven myrdet, saaledes som Omstændighederne allerede tidligt i Juni 1817 var vitterlige for alle Mennesker i Rodez:

Den myrdede Fualdès — hed det — stod i en vidtforgrenet Forbindelse med de to Svogre Bastide og Jausion. Bastide skyldte ham Penge, og dem vilde han have. Han havde flere Gange forgæves forsøgt paa at faa disse Penge, der nok androg et Beløb af 10.000 Francs. Den skæbnesvangre 19de Marts om Aftenen Klokken 5 havde man hørt Bastide sige til Fualdès: „De tror altsaa, vi vil snyde Dem. Jeg skal nok finde et Middel til endnu i Aften at stille Dem tilfreds". Og hvad Bastide mente med at stille den gamle tilfreds, det fremgaar af det, der skete nogle Timer senere. Bastide handlede i Forstaaelse med sin Svoger Jausion, de ønskede begge at forbedre deres Formueomstændigheder ved at dræbe Fualdès og tilvende sig, hvad han ejede, men for at nyde den fulde Fordel af denne deres skumle Plan maatte de, før de aflivede deres Offer, tvinge ham til at foretage visse juridiske Transaktioner, udstede visse Papirer til deres Fordel. Og for at dette kunde ske, aftalte Bastide med Fualdès en Sammenkomst, idet han angav, at man ved denne kunde ordne de Veksler, der endnu ikke var ordnede.

Mødestedet var ikke slaaet fast, det kunde af Anklageskriftet

synes at fremgaa, at det var Bancals Hus, hvor Bastide efter Beretningen skal have været en hyppig Gæst, men dette er ikke helt afgjort, og det er da ogsaa let nok at forstaa, at man ikke med Bestemthed kunde angive dette Sted som et forud bestemt Mødested, naar man som vi skal se senere hen i Beretningen, hævder, at Fualdès blev slæbt til Bancals Hus med Vold. Nok om dette, Klokken 8 Aften forlod Fualdès sit Hus. Han bar noget under Armen dækket af Slagkappen rimeligvis hans Sagførermappe med Papirer.

For at naa fra sit Hus til Bancal maatte Fualdès fra Hovedgaden dreje ned ad Rue du Terrail (Se Plan I), og fra det Sted, hvor denne krydser Rue des Hebdomadiers til Stedet, hvor Bancals Hus laa, var kun et kort Stykke. Men hele dette Kvarter var velbesat af de Sammensvorne. Thi for at myrde den gamle Mand havde Bastide og Jausion dannet en hel Sammensværgelse. Tæt ved Fualdès Hus stod den første Post, der straks forsvandt, da han forlod sit Hus. Paa alle Hjørner ved Mordhuset stod „Oppassere". I et Skur paa Hjørnet af de to Gader lurede en kvindelig Spejder, det skal have været Anna Benoit. Man har hørt Hvisken, Rømmen, Fløjten og forskellige Tegn fra forskellige Hold. For at dæmpe mulig Larm havde man lejet to Lirekassemænd, der i en Time efter Klokken 8 drejede deres Lire i Gaden. Desværre havde de forladt Byen samme Dag og lod sig ikke siden finde.

Da nu Fualdès betræder Degne Gyden bliver han straks paa Hjørnet overfaldet og kneblet, af hvor stort et Antal Personer har ingen under Sagen udtalt sig om. Men her maa han have tabt sin Stok, thi som bemærket der er den funden allerede samme Aften Klokken $8^1/_2$. Tørklædet, der var benyttet som Knebel, finder man knudeknyttet ogsaa paa Gaden og det samme Aften Klokken 9. Det tilhørte Anna Benoit.

Trods Kneblingen har man hørt nogen Stønnen, som man imidlertid ikke har lagt videre Vægt paa. Der er Vidner, der har set et Menneske paa denne Tid blive slæbt med Vold ned gennem Gaden. De troede, det var en Pige, som nogle Mænd førte bort med Vold, og da Gaden havde et ilde Ry, bekymrede de sig ikke om det. Det blev fra nogle Sider bestridt, men for den anden Jury i Alby, for hvilken Sagen efter Kassation blev bragt, udtalte Præsidenten den skarpsindige Slutning, at det nok kunde have sin Rigtighed med denne Pige, og at det havde været Anna Benoit, der havde ladet sig slæbe bort af Mordernes Hjælpere, for at Sagen skulde faa det Udseende og Folk ikke tænke paa, hvad der ellers var sket.

Fualdès blev imidlertid slæbt ind i Bancals Hus og ind i Familien Bancals Opholdsstue, der ellers altid stod aaben, men som denne Aften undtagelsesvis var omhyggelig aflaaset. Den stakkels Fualdès kom ind i et mærkeligt Selskab, der var samlet i denne Stue, hvis Vinduer vendte lige ud til Gyden. Der herskede nogen Uenighed om Selskabet, men i alt væsentlig var man enig. Ægteparret Bancal havde braset godt op, der var Høns, Kalvekød og Ris paa Bordet, og der var bleven drukket tæt. Et Par Spillemænd havde kigget indenfor ved otte Tiden, men Værtens Ansigt saavelsom Gæsternes — der var baade Herrer og Damer, havde ikke huet dem. De syntes, de var til Besvær og gik. Mutter Bancal bragte sine Børn eller kun Datteren Magdaleine til Sengs oppe i Tagkammeret, for at hun ikke skulde blive Vidne til, hvad der nu skulde ske.

Om Bordet sad altsaa ved Tiden $8^1/_2$ til 9 i Bancals Køkken følgende Selskab: Ægteparret Bancal og Kone, de var Værtsfolk — saa de notable Gæster, som de fremgaar af de sidste udførlige Vidneudsagn. Godsejeren Bastide, hans Svoger

Jausion, hans yngre Broder Luis Bastide, hans Nevøer, Notarerne Yence d'Istournet og Bessières Veynac, en vis René og muligvis ogsaa en Tobakshandler i en blaa Frakke. Disse og saa Hædersgæsten Fualdès — repræsenterede den fine Del af Bordselskabet. Den anden Del var mindre notabel, det var Soldaten Colard, hans Kæreste Anna Benoit og en Smugler ved Navn Bach, alt i alt et ret betydeligt Selskab, hvor det kun galdt om at skille en gammel Mand af med Livet. Men alligevel ikke stort nok. Man tilkaldte fra Gaden eller fra en nærliggende Kippe endnu Arbejdsmanden Missonier og Vagabonden Bousquier. Det er muligt, at der var endnu flere Hjælpere og Hjælperes Hjælpere, det er ogsaa muligt, at nogle af de nævnte først kom tilstede efter Mordet. Tegnet for dem, der ønskede at træde til, var tre Slag paa Yderdøren, saa lukkede Mutter Bancal op. Der kan næppe have været hyggeligt i dette Køkken, selv om Hønen og Kalvekødet har været vel tillavet og man har drukket godt.

Jausion havde en Maroquin Portefølje hos sig, Fualdès underskrev 12 til 15 Veksler eller skrev bag paa dem, og Jausion anbragte dem i Mappen efterhaanden som Fualdès skrev „paa kryds og tværs af dem" hedder det i Forhørene. Da man saa var færdig med Vekslerne, sagde Bastide til Fualdès, at nu skulde han berede sig, for nu skulde han dø. Fualdès sprang op og bønfaldt og tryglede, idet han pegede paa de omstaaende og kaldte dem ved Vennenavne, de vilde dog vel ikke være hans Mordere alle disse, der var hans nærmeste Omgangsfæller og Slægtninge.

Alt forgæves. Man greb ham.

Den bomstærke Bastide smed ham over mod Bordet, ved hvilket man nylig havde siddet og spist, han kæmpede som en rasende for sit Liv. „Den gamle Herre var en slem Mand,"

sagde et Barn senere under Vidneforhørene. Saa laa Fualdès da der sprællende paa Bordet, et Par Brød, der endnu laa der efter Maaltidet, fjernede man, for at de ikke skulde blive ødelagte af Blodet. Fualdès skulde slagtes.

Han skreg ikke mere, han klynkede blot og bad, om hans Mordere blot vilde give ham saa megen Tid, at han kunde forsone sig med Gud. Bastide brølede mod ham med Haan: „Forson dig med Djævelen og dø."

Soldaten Colard og Værten Bancal holdt Fualdès i Benene, andre holdt hans Hoved og Arme, om han var kneblet eller ej har Undersøgelsen ikke kunnet fastslaa. En lam Herre skal have holdt et Lys, det er et Vidneudsagn, der bragte en af Notarerne i Forlegenhed. Vidnet kendte ham ikke.

Saa tog Jausion en Kniv og gjorde det første Sttk i Fualdès Hals, ligesom man stikker et Svin. Blodet stod ud i en tyk Straale, og de omstaaende veg til Side. Med et rædselsfuldt Smertensskrig sprang den ulykkelige op og Bordet væltede med et Brag. Fualdès flygtede mod Døren, hvor Vidnet og Medgerningsmanden Bach stod. Bastide gav Bach en knaldende Ørefigen, fordi han ikke stoppede Ofret, saa greb han Fualdès i Kraven og slæbte ham tilbage til Bordet, medens Blodet vældede af Offerets Hals. Bordets Ben var imidlertid brudte under Kampen, og man stillede saa to Bænke sammen og smed Slagtofferet derpaa. Her foregik saa det egentlige Mord. Bastide stak Kniven flere Gange i Fualdès Strube. Det var en Slagterkniv eller en Brødkniv. Det berettes, at da en Kvinde et Par Dage senere vilde skære Brød med Kniven for et af Bancals Børn, skreg dette op i Rædsel: ikke den Kniv, hvormed de har slagtet den gamle Mand.

Fualdès laa nu stille, skreg ikke, men stønnede kun hult og døde, mens krampagtige Trækninger gennemrystede hans Lege-

me. Enkelte Udsagn gaar ud paa, at det var Missonier, Arbejdsmanden, der gav ham Naadestødet. Bancals Kone, eller efter nogle Vidner, Pigen Anna Benoit, opsamlede Blodet i et Lerfad. Dette Blod blev sat for Svinene i Baghuset, en So drak det og skal senere være kreperet deraf. Saaledes forsvandt Blodet, hvad der kunde være spildt paa Gulvet, skurede Bancals Kone bort. Man fandt senere paa Bancals Vest afvaskede Blodpletter og hos Smugleren Bousquier noget blodigt Linned og et Par blodbestænkte Sko.

Nogle Vidneudsagn gik ud paa, at enkelte af de tilstedeværende med raa Ord, der ikke kan gentages, havde hentydet til, at saa blev Fualdès nødt til at lade Fruentimmerne være. Det fremgik af Undersøgelsen, at Fualdès stundom indfandt sig til natlige Stævnemøder, trods sin ret høje Alder.

I Fualdès Lomme fandt man 5 Francs og flere Sousstykker. Dem fik Bancals Kone, idet Hovedmændene sagde til hende: „Tag dem, vi har ikke dræbt Manden for at tage hans Penge". Man fandt ogsaa hos den myrdede en Nøgle. Den gav man Herren fra Landet (Bastide) med disse Ord: Gaa saa hen og læg Haand paa Sagerne. Mutter Bancal havde Lyst til den dødes Skjorte, der var fin og lang ligesom en Messeskjorte, men hun fik ikke Lov til at trække den af Liget. I Stedet fik hun en Ring fra Fualdès Finger, som hun imidlertid maatte levere tilbage den næste Dag mod en Skadesløsholdelse af 6 Francs.

Vidneudsagnene slaar altsaa fast, at Fualdès Mordere falder i to stærkt forskellige Grupper. Hovedpersonerne Jausion og Bastide med deres Slægtninge og Venner havde deres egen Interesse i Drabet, det skete paa deres Foranledning, og det var dem, der førte an. De andre var kun lejede Hjælpere,

der ikke kendte den myrdede, og kun hjalp til, fordi man betalte dem derfor. Disse, Colard, Bach, Bousquier og Missonier, af hvilke de tre sidste hørte til Pøbelen, havde man faaet fat i i Knejpen hos Rose Ferral, hvor al Slags Udskud samledes. Der lagde man Planer om Røvertog og Indbrud og der modtog man Bestillinger af denne Art, naar højtstaaende Forbrydere ønskede en Haandsrækning. Bach var som Smugler kommen til Rodez den 18de og søgt Beskæftigelse, det var det, han her fandt. Man havde lejet ham og Bousquier til at bære en Balle Tobak ved Nattetid, og det var Anledningen til at de kom til Bancals Hus den Aften med de andre. Kun lykkedes det ikke helt at slaa fast, om de to Smuglere var komne efter eller før Mordet, om de forefandt en levende Mand eller et Lig, om de havde været med til at myrde Fualdès eller kun efter hans Død læsset hans Lig paa paa deres Skuldre.

Og under Forhørene var der ogsaa Strid mellem de forskellige, om hvem der virkelig havde snittet Fualdès Strube over, den foranstaaende Beretning blev til i Forhørene, men selv efter at den paa alle Punkter var bekræftet og udarbejdet, var der dog ikke hel Overensstemmelse om den egentlige Daad, derimod var Smuglerne paa det rene med, at de havde hyllet Liget i et Lagen og surret det med tommetykke Reb.

Det vil af denne Beretning ses, at Deltagerne i det forfærdelige Mord eller rettere det gyselige Slagteri af en gammel værgeløs Mand i Bancals Hus, var mange. Man blev aldrig rigtig klar over hvor mange. Bastide, Jausion, Colard, Bancal og Kone, Anna Benoit rimeligvis Bach og Missonier var hævet over hver Tvivl. d'Istournet, Bessières Veynac og René blev inddragne ved Vidners og Tiltaltes modstridende Ytringer. Bancals Datter Marianne og Bousquier maa sikkert have været

tilstede. Men ogsaa Kvinder havde været tilstede foruden de her nævnte. Mindst to, dog vil et Barn have set indtil syv Kvinder i Kabinettet ved Siden af Køkkenet. Den ene var blond og ung, de andre var ældre, de bar Hatte med Fjer, en af dem endog grønne Fjer, og de var tilslørede. Det var selvfølgelig i høj Grad kompromiterende at blive set i et Hus som Bancals ved Aftentide, og de Kvinder, man beskyldte, vægrede sig hæftig mod den fornærmende Beskyldning. Men muligen af Ondskab rettedes Beskyldningen mod flere, der saaledes droges ind i Processen, delvis for at komme til at spille en betydelig Rolle deri. En Englænderinde, Miss Gibson blev straks nævnt. Hun var den eneste Dame i Rodez, der paa den Tid bar grøn Fjer i Hatten, og en saadan var set i Bancals Hus. Hun slap dog fra det. Derimod nævnede man en Madame Manzon, om hvem der senere vil blive meget talt. Det var utvivlsomt, hun havde været der. Nogle sagde tilsløret, selv tilstod hun senere, at hun havde været der forklædt i Herredragt og baaret lyseblaa Benklæder. Hun tilstod imidlertid ikke straks, men anklagede en ung Pige Rose Pierret, der blev arresteret. Ogsaa Bastides Elskerinde en ualmindelig smuk Sypige ved Navn Charlotte Arlabosse blev beskyldt for at have været til Stede, ja endog fængslet og anklaget.

Ingen har imidlertid paastaaet, at disse hemmelighedsfulde Damer har været egentlige Deltagere i Mordet, de var i Huset af anden galant Aarsag, og det er let begribeligt, at disse Damer, der kom for at søge sød Adspredelse, blev uhyre forfærdede, da det saaledes gik alt andet end blidt til i det Hus, hvor de havde søgt Eventyr. De vilde ud. Efter nogle Vidneudsagn slap de gennem et Vindu ud i Gaarden, efter

andre lykkedes det ikke. De blev opdagede, og den frygtelige Bastide trak dem skælvende frem. Særlig truet var Madame Manzon i sin Herredragt. Bastide vilde dræbe hende, men hun skreg, jeg er ingen Mand. Saa lagde de andre sig imellem, og hendes Liv blev reddet. Bach har selv under den senere Proces tilstaaet, at han var den Mand, der reddede Manzons Liv. Andre sagde, at det var Jausion, der havde sagt til Bastide: hvad skal vi stille op med to Lig, vi kan saamænd have Nød nok med det ene. Saa maatte den hemmelighedsfulde Dame sværge en frygtelig Ed paa ikke at røbe, hvad hun havde set, og efter denne Ed fik hun Lov til at gaa.

Som det altsaa vil ses, var der mange Mennesker til Stede, og det var Bousquiers Tilstaaelse, der har givet det ret udførlige Billede af, hvad der foregik i Bancals Hus den Aften. Men der var endog flere. Bancals Datter Magdaleine, der tillige med sine smaa Søskende var bragt til Sengs paa Loftet. Hun frøs og var bange, derfor sneg hun sig ned og saa gennem et halvt aabent Sengegardin under Trappen, hvad der gik for sig. Hun saa, at den gamle Herre sad ved Bordet, og „de“ sagde til ham, at han skulde skrive Veksler. Magdaleine laa i Sengen, hvor de mindste Børn ogsaa laa. Moderen havde glemt at slaa Forhænget for. Først efter at de havde opdaget den fremmede Dame i Kabinettet, saa Bastide efter i Sengen, Magdaleine lod da, som om hun sov. Bastide saa da Børnene og sagde til den gamle Bancal, at han maatte se at skaffe sig af med de Børn, og Barnet hørte, at Bastide lovede Bancal 400 Francs, hvis han vilde gøre det. Næste Morgen blev Magdaleine sendt ud i Marken til Faderen, der lige havde gravet et stort Hul. Hun troede, han vilde putte hende ned i det, men han kyssede hende ømt og sagde blot: „Gaa hjem Magdaleine og vær altid en artig Pige“.

Om den Maade, hvorpaa Liget skaffedes bort, forklarede Bousquier med stor Sikkerhed: Først vilde man lægge det ind i Kammeret, og det var ved denne Lejlighed, at Damerne blev opdaget, saa tænkte man paa hemmeligt at bringe det tilbage til Fualdès Hus og lægge en Barberkniv ved det, vist for at det kunde se ud, som om Advokaten havde begaaet Selvmord. Men dette lod sig heller ikke gøre. Desuden havde man jo truffet andre Forholdsregler, og det var for at skaffe Liget bort, at man allerede inden Mordet var fuldført, havde ladet Smugleren hente fra Knejpen hos Rose Ferral og ladet Liget indvikle i et Lagen og omsnøre med tykke Reb.

Bousquier erklærede i et af sine tidligere Udsagn, at han og Bach blev bange, da de opdagede, at det gjaldt om at skaffe et Lig bort, de vilde flygte, men Bastide for løs paa dem med fæle Trusler. Ogsaa paa Jausion skældte Bastide hæftigt og bebrejdede ham, at han var uvirksom. Denne Forklaring har Bach imidlertid senere ændret. Han var til Stede ved selve Mordet, men nægtede at føre Liget bort. Bastide truede da ham og Bousquier med øjeblikkelig Død, om de tøvede. Baade Bastide og Jausion var bevæbnede med Jagtbøsser. Bach fik 20 Francs for sin Hjælp. Desuden kunde man stille Hjælperne flere andre fordelagtige Forretninger i Udsigt, deriblandt Plyndringen af en rig Godsejers Hus i Rodez.

Klokken var 10, da man var færdig med Raadslagningen, saa brød man op med Liget. Det blev lagt paa to Stænger. Colard og Bancal gik forrest og Bousquier og Bach bagest. Bastide, den største og stærkeste af dem alle, gik foran Toget med en Dobbeltbøsse under Armen, som han bar med Løbet vendt nedad mod Jorden. Bag Baaren gik Jausion ogsaa

bevæbnet med en Bøsse og ved Siden af ham Missonier. I denne Opstilling krydsede man sig frem gennem de mørke Gader ned imod Floden. Ved en Have gjorde man holdt og stillede Byrden fra sig et Øjeblik. I dette Øjeblik gik en Person forbi uden, som det synes, at lægge mærke til Optoget. Man hørte ham bande, idet han gik forbi. Saa løftede de fire Mænd Byrden op og bar den ned til Floden Aveyron. Da Vejen mellem Haverne nu blev saa smal, at to Mænd ikke kunde gaa ved Siden af hinanden, opløstes den oprindelige Orden. Bancal og Colard bar saa Liget alene. Da de kom ned til Floden gjordes Holdt, nogle Udsagn gaar ud paa, at de gik 150 Skridt langs Floden, saa viklede de Liget ud af Lagenet og skød det ud i Vandet, hvor det af Strømmen maa være ført ned til Mølledæmningen, hvor det fandtes.

Bastide og Jausion paalagde endnu en Gang de fem Medskyldige under Dødsstraf den dybeste Tavshed, og saa skiltes de i Natten.

Den følgende Dag fandt Bancal i Køkkenet endnu en Veksel, der var overskrevet paa kryds og tvers af Fualdès, men da den var plettet med Blod, ansaa han det for mest formaalstjenligt at tilintetgøre den, hvorfor han kastede den paa Ilden, der fortærede den.

Tidlig den 20de om Morgenen ved Ottetiden begav Jausion med sin Kone og Svigerinde sig til Fualdès Hus. I Stuen paa anden Sal opbrød han en Kommode, aabnede derefter i Biblioteket med en Økse et Skrivebord, hvor Fualdès opbevarede sine Penge, sin Lommebog og sine øvrige Bøger, herfra borttog han en Del Papirer og blandt andet en Pose med Penge. Til en af Tjenestefolkene sagde han, at han ikke skulde tale derom til nogen. Fualdès lille Lommebog, hvori

han opbevarede sine Veksler og en stor Maroquinindbunden Bog med Laas, hvor han førte Regnskab over udstedte og modtagne Veksler savnedes i Boet. Ligeledes savnedes et Dokument, som Jausion den 19de Marts mellem 5 og 6 Eftermiddag vil have overgivet Fualdès. De tolv af de Seguret accepterede Veksler til et Beløb af 20,000 Francs med et blanco Endossement i Fualdès Haand befandt sig i Jausions Værge. Den kan han have taget ved Indbrudet, men rimeligere er det, at han tilvendte sig den i Bancals Hus, saaledes som det ovenfor er bleven forklaret.

Jausion var ikke den eneste, der blev beskyldt for Indbrud i Fualdès Hus. Kort efter at han havde forladt det om Morgenen den 20de, indtraf Bastide i Rodez og bankede paa hos Fualdès. Han blev allerede af den Grund mistænkelig, at han spurgte om Fualdès var hjemme. Hele Byen vidste jo, at Fualdès var myrdet og hans Lig laa paa Raadhuset. – —

Paa dette Grundlag blev Sagen rejst, det maa endnu stadig erindres, at der af egentlige Vidnesbyrd kun foreligger Bousquiers Tilstaaelser. Men af alle de Punkter, der her har været nævnte, var selvfølgelig det, der havde vakt den største Opmærksomhed: den mystiske Dame eller de mystiske Damer.

Og paa dette Punkt er det, at Processen bliver navnkundig ikke alene i Rodez, men over det ganske Frankrig og da særlig i Paris. Den bliver navnkundig derved, at den mystiske Dame allerede den 29de Juli viser sig at være en særdeles interessant Person: Clarisse Enjalrand Manzon, Datter af selve Retspræsidenten Hr. Enjalrand, Svigerinde til den Manzon, der havde udstedt Fualdès Veksler, Hr. Segurets Svigerfader og Kusine til en af Frankrigs daværende mest bekendte dramatiske Forfattere.

Clarisse Enjalrand var født i Rodez i Aaret 1785. Hendes

Fader var Præsident i Retten, en ny Mand, der allerede ved Revolutionens Udbrud havde købt et Slot Pierré tæt ved Rodez, hvor Clarisse var opdraget under de stærke politiske Storme, hvor ingen Undervisning var at faa, og hvor Barnet derfor ganske overlodes til sig selv. Pierré laa skønt og ensomt i Bjergene, og Barnet, der alt fra lille havde Hang til Sværmeri, opdragen i Naturen til Kærlighed for alt det, der var mystisk og romantisk. Hun var nydelig, sjældent velbegavet og let paavirkelig – sensitiv hedder det om hende. Allerede som Barn havde hun Eventyr, men ogsaa sine Forældre elskede hun med Lidenskab, særlig Moderen, som hun forgudede. Og allerede som lille Pige fik hun Lejlighed til at vise sit Heltemod, da Sansculotterne truede hendes Fader, og hun og Moderen forsvarede den gamle Borg mod Pøbelhoben. Hun forelskede sig i en Bondedreng og vilde flygte med ham. Efter mange romantiske Eventyr lod hun sig tvinge at sine Forældre til at ægte en Officer Manzon, som hun ikke elskede, og med hvem hun blev inderlig ulykkelig. Kun tre Maaneder varede dette Ægteskab, saa skiltes de unge Ægtefolk. Den unge Officer drog med Napoleons Hær til Spanien, og den unge Kone havde sin Frihed, skønt hun vedblev at bo i sin Moders Hus. Det varede ikke længe, før den unge, smukke Kone blev Genstand for den lille Bys Sladder, og det var allehaande mærkelige Eventyr, der fortaltes om hende. Sande var de vel for en stor Del, thi Fru Clarisse var endnu romantisk og overspændt, men hun var tillige gift Kone og kunde gøre, hvad hun vilde.

Hun lod Folk tale og levede sit eget Liv. Hun forargede Borgerskabet ved sine Elskovshandler, hun skabte sig Fjender ved sin hvasse Tunge, og det blev ikke bedre, da Hr. Manzon vendte hjem fra Spanien bedækket med Hæder. Hun tog sin

Gemal som et nyt Eventyr, men det varede kun kort. Hun tyede atter til Moderen og Hr. Manzon vilde med Rettens Hjælp tvinge hende tilbage til sit Hus, men opnaaede kun at opirre hende til hæftig uforsonlig Vrede.

Saa blev Krigeren syg – det var vel Saar fra Spanien, der brød op, en Nat blev han hemmelig bortført til sin Kones Fædreneslot og der plejet af hende, som var han en syg Paladin, der efter sælsomme Eventyr var landet i et fortryllet Slot hos en fortryllende Dame.

Sligt morede Fru Clarisse.

Men Folk opdagede den mærkelige Historie: Ægtemanden som Elsker i den skønne Borg, man lo, og Clarisse blev atter opfyldt af Had til Krigeren. Fra Moderen vilde hun ikke rejse, hun ofrede sin Ægteherre for tredje Gang. Han blev fjernet fra Pierré. Kun af og til mødtes han med sin Hustru, der foregav, at hun besøgte Syge i Landsbyen. Hun vilde kun mødes med sin Mand som med en Elsker ved hemmelige Stævnemøder. Saa blev hun Moder, og gik nu helt op i Plejen af sit Barn. Hendes Mand blev udkommanderet, hun kunde ikke undvære sit elskede Barndomshjem. Han tog sig en anden Kvinde uden at opløse Ægteskabet, og den unge Kone modtog kun i Ny og Næ Understøttelse til sig og sit Barn.

Dette Billede af Clarisse Manzon er endda et smigrende Billede, det er hentet fra Forordet i de Memoirer hun i 1817 udgav, og hvori hun indgaaende skildrer sit Forhold til Bancals Hus. Af denne Bog lærer man hende at kende som en i høj Grad overspændt fantastisk Kvinde, sentimental, og varmblodig, hurtig til at elske, hurtig til at glemme, fri fra ung af, med den gifte Kones Ret til at bruge sin Frihed og Lyst dertil, munter, veltalende, nysgerrig og vittig, fremfor

alt ivrig efter at blive bemærket, at træde i Forbindelse med Ting, der vakte Opsigt, at blive omtalt og bemærket.

Hvad Under da at denne Kvinde allerede tidligt traadte den store Sag nær, der satte hendes Fødeby i saa heftigt et Oprør. Det var hende selv, der den 17de Juli 1817 altsaa fire Maaneder efter Mordet til en Officer, med hvem hun var i Teatret, lod falde Ord, der tydede paa, at hun var den tilsløredе Dame, der var set i Bancals Hus, Undersøgelsen var endnu ikke kommet videre end til Bousquiers Tilstaaelse og de Bancalske Børns endnu ikke helt færdige Forklaringer. Var da Clarisse Manzon en af disse Damer. Hun sagde det jo selv om end ikke ligeud til Clemendot, en Officer, der gjorde hende sin Opvartning, men som hun i det mindste selv senere har sagt, hun ikke kunde udstaa paa Grund af hans Paatrængenhed, Hæslighed og Fordrukkenhed. Om det nu ogsaa stemmer er aldrig rigtig oplyst, hun valgte imidlertid Clemendot til sin Fortrolige, og den galante Officer gik ind paa Sagen, men ytrede forresten meget fornuftigt, at der jo ikke var Skygge af Grund for hende, der havde sit eget Hus og sin fuldkomne Frihed til at henvende sig paa et saadant Sted som Bancals Hus. Clarisse lo, men blev saa atter hemmelighedsfuld, og Officeren, der ikke var klogere end andre Godtfolk i Rodez, endte virkelig med at tro, at han nu vidste, hvem den mystiske Dame i Bancals Hus havde været. Hvordan den mystiske Dame i Bancals Hus overhovedet er blevet til, er ikke let nu for os at opdage. Man har ikke forsøgt at klare dette Spørgsmaal. Det følger af hele den Fremstillingsmaade, der har været nødvendig for at forstaa den hele Sag, at vi allerede før har maattet tale om den mystiske Dame. Vi huske, at Historien oprindelig blev lavet paa Gader og Stræder, at Vidner har set en Dame blive slæbt

afsted, at der i Huset boede et offentligt Fruentimmer, at, som det hænder, altid naar Skandalehistorier fortælles, talrige fine Folk skælve for Vidneførslerne. Der er vel næppe Tvivl om, at den mystiske Dame ikke kan eftervises fra noget bestemt Øjeblik; Bousquier kendte hende jo ikke, og Magdaleine, der vel nok er den første, der har bekræftet hende, har sikkert ikke selv fundet paa hende.

Saa meget er imidlerlid vist, at hun paa et ret tidligt Tidspunkt i Sagen er optraadt undertiden med grønne Fjer som Miss Gibson, undertiden i Flertal, men altid som en Kendsgerning, hvis Oprindelse det nu er umuligt at efterspore. Den 25de Juli gik Adjutant Clemendot til sin Aften-Knejpe med den Overbevisning, at nu vidste han, hvem den mystiske Dame var. – Man husker fra Dreyfus-Affæren den tilslørede Dame, der gav Henri Papirerne, der beviste Dreyfus Skyld. Den brave Officer gjorde ingen Røverkule af sit Hjerte og Kammeraterne fik Historien, saa Enden blev, at Officeren og Clarisse den 29de Juli kom i Forhør, hvor den energiske Dommer da arbejdede med Sagen.

Clarisse sagde, det hele var en Spøg. Hr. Clemendot var trængt beruset ind i hendes Hus en Aften, og saa havde hun jaget ham bort med denne Spøg. Det var i hvert Fald ikke sandt. Men det kunde være det, og Clarisse bedyrer i sine Memoirer, at den tapre Kriger oftere havde gjort saadanne Angreb, og det ikke var urimeligt, at hun kunde have haft Grund til at jage ham ud. Men hun forklarer ogsaa, at hun ikke havde ment andet, end at hun kendte den mystiske Dame, da hendes Veninde Frøken Pierret havde fortalt hende om Mordet med alle Omstændigheder saa livagtigt, at Clarisse ikke kunde tro andet, end at Rose selv havde været tilstede. Det hele var en Spøg.

Dommeren brød sig imidlertid ikke om Spøg, for ham var det hele dyster Alvor. Og man tog nu fat paa den stakkels unge Kvinde, Præfecten og Præsidenten, hendes egen Fader, og flere trængte ind paa hende, hun blev ved Nattetide den 2den August ført til Mordhuset, hendes Nerver kom i frygteligt Oprør, og allerede den samme Nat fremkom hun med følgende Tilstaaelse til Præfækten Grev d'Estournelles:

Om Aftenen den 19de Marts var hun gaaet igennem Degnegyden. Flere Personer kom til, og hun flygtede ind i Bancals Hus, der var aabent. Det er allerede her uheldigt, at det stærkt omtalte Hus netop denne Aften skal have været lukket; men det har den stakkels Clarisse næppe vidst, og paa saadanne Smaating lagde Dommeren ikke Vægt, netop fordi man jo intet bestemt vidste, og alle Udsagn kunde gælde. Man greb hende og førte hende ind i Kabinettet, idet man bød hende at være stille. Kort efter blev hun ført bort til Torvet, og der lod man hende gaa, idet man — en Mand — sagde til hende: „kender du mig"! Hertil svarede hun nej. Og paa Spørgsmaalet: har du set noget, svarede hun ogsaa nej. Hendes Følgesvend gik saa bort. Hun mødte ham siden paa Gaden, og han sagde til hende: „Jeg er ikke en af Morderne. Jeg saa Dem der og frelste Dem. Men hvorledes kom De i det Hus. Sværg mig, at De vil bevare evig Taushed." Ogsaa dette lovede hun. Og det var tidlig Morgen, inden hun kom hjem. Senere havde hun modtaget et Brev, der indeholdt følgende: „Der havde været et Fruentimmer i Bancals Hus, der havde taget hendes Navn. Kom Sagen frem, skulde hun ikke nægte, hun havde intet at frygte, men kun at haabe. Havde hun Gæld skulde denne blive betalt."

Hele denne Forklaring er ganske forvirret. Den rummer slet intet af Betydning for Sagen, og det er da ogsaa givet, at

man kun foreløbig har slaaet sig til Taals med den, for at Mme. Manzon kunde faa Tid til at sunde sig. Man havde jo nu sikret sig et Vidne, der ved passende rolig Bearbejdelse kunde bruges til meget, og man behøvede kun at give sig god Tid og lade Madame Manzon falde i Ro. Det er ved denne Tid, at Clarisse opsøger de Bancalske Børn for at erfare noget om Sagen, hun har aabenbart hurtigt fortrudt at være bleven blandet ind i den. Hun skrev et Brev til Præfecten, Grev d'Estournel, hvori hun jamrende kalder alt tilbage og bønfalder ham om at have Medynk med hende, da man var ved at drive hende til Vanvid. Brevet lyder meget fornuftigt. Hun skriver: „Husker De, hvor megen Møje De har haft med at presse det ud af mig, som De nu kalder Sandhed, husker De alt det, der er gaaet forud for min Tilstaaelse, alle de Trusler, der er rettet imod mig. Og synes De saa, at mine Udsagn bærer Sandsynlighedens Præg. Alle de Tilstaaelser, jeg har gjort, er kun aftvungne mig ved Vold, idet man har benyttet min Frygt. Jeg har sagt Ting, jeg end ikke selv kan erindre."

Mme. Manzon havde altsaa kaldt sit Vidnesbyrd tilbage. Det eneste Vidne, der havde virkelig Værd, havde meldt sig fra. Under denne Situation aabnedes Forhandlingerne for Edsvorneretten i Rodez. Undersøgelsesdommeren havde gjort sin Pligt — mere end det. Den Politikommissær, der havde ledet de første Undersøgelser, en ung Mand ved Navn Constans, var blevet beskyldt for at have villet skaane Bastide og lede Retfærdigheden vild; han blev suspenderet, derpaa fængslet og af den hele By sigtet for at have været med i Bancals Hus.

Hvad Under da, at hans Efterfølgere tog sig med større Energi af Sagen. Den unge Didier Fualdès optraadte som Klager. Alles Sympati var for ham, som alles Had luede mod Morderne og da ganske særlig mod deres Hovedmand Bastide. Retten bestod

af særdeles ansete og højtstaaende Mænd, og Mistilliden til dem var almindelig i Folket. Et højtideligt Optog af Dommerne iklædt røde Kapper forhøjede 15de-August-Festen, der paa den Tid fejredes i alle Frankrigs Byer. Dommerne vilde indynde sig!

Folket havde siden den 19de Marts været i stærk Bevægelse, den eneste Sag, der beskæftigede Byen, det eneste Samtaleæmne var Fualdès Mord, og alles Øjne var vendte mod Dommerne. Retsforhandlingerne aabnedes med en kirkelig Højtidelighed i Rodez ærværdige Domkirke. Derefter begav man sig til Retssalen, der i den særlige Anledning var gjort rummeligere ved Nedbrydning af Skillerum og dog ikke formaaede at rumme den store Mængde, der strømmede til.

Udenfor havde Nationalgarden Vagt, forstærket med et stærkt Detachement af regulære Tropper, la legion du Var kaldet. Desuden vrimlede det med Gendarmer og andet Politi, der havde Nød med at opretholde Orden paa Pladsen og i Salen. Salen var delt i tre Hovedafdelinger, i Baggrunden var et stort Galleri særlig bestemt for Damerne i Rodez. Hver Plads kostede 10 francs, der tilfaldt de Fattige, og en samtidig Beretning oplyser, at hver Plads var solgt.

Midten af Salen var indrømmet Publikum, men for den sidste Trediedel var rejst en Skranke, der adskildte selve Scenen fra Tilskuerpladserne. Her sad Dommerne og Juryen, de talrige Advokater og Skrivere. Vidnerne paa en Række Bænke, og de Anklagede ligeoverfor Juryen. Her var ogsaa reserveret Pladser for Autoriteterne, for Præsterne, for Riddere af St. Louis og St. Jean de Jérusalem. –

Den 18de August aabnedes Retsforhandlingerne, de varede til den 14de September. Didier Fualdès traadte op paa den første Dag og talte saaledes: Jeg erklærer for Retten og alt Folket, at det kun er af Hensyn til min Faders Kreditorer, at

jeg under denne Sag kræver Erstatning. Jeg vilde erklære dette for Retten og for alt Folket under Ed, om jeg ikke følte mig overtydet om, at en ærlig Mands Ord er nok for ærlige Mænd."

Didier Fualdès blev modtaget med Ovationer. Hele Forsamlingen tog Del i hans Sorg, hele Forsamlingen delte hans Had til hans Faders Mordere.

Den første Dag oplæstes Anklageskriftet, hvis Indhold vi allerede har gengivet. Og saa begyndte Afhøringen af Vidnerne. Først den 22de skete der noget af Betydning. Clarisse Manzon blev kaldt frem for at vidne. Jausion bukkede for hende.

Hendes Dragt, en sort Kjole, i Halslinningen garneret med hvidt Tyll. Et Jet Halsbaand glimtede paa det hvide Tyll. Hun bar en Straahat med hvidt Slør, der dækkede hendes Ansigt til Munden. Hun talte sagte og søgende. Jausion erklærede ikke at kende Vidnet, og Mme. Manzon rejser sig, slaar Sløret til Side og kaster et gennemtrængende Blik paa den Anklagede. „Hvorfor har han da hilst paa mig", siger hun. Men det var ikke muligt at faa hende til at sige mere. Alle hendes Svar var undvigende. Vendte hun sine Øjne mod de Anklagede, skælvede hendes Legeme, og hun var ved at besvime. Man maatte føre hende ud af Salen.

Da hun kom ind igen talte Rettens Præsident beroligende til hende og mindede hende om hendes Fader og hendes Søn.

Hun besvimede paany. En Adjutant nærmede sig hende, og hun raabte med hæs Røst: „De har en Kniv i Haanden!" Hendes Blik søgte og undgik skiftevis de Anklagede. Men hun hævdede bestemt, at hun ikke var den Kvinde, der havde været i Bancals Hus.

Og dog tvivlede ingen om, at Clarisse Manzon vidste alt, at hun kæmpede en haard Kamp, at næste Dag vilde bringe Klarhed over det forfærdelige Mysterium.

Den 23de August oprandt. Mme. Manzon var under Bevogtning af fire Underofficerer, og man bad hende indstændigt om at sige Sandheden. Jausion bad hende, Bastide opfordrede hende til at tale med sin rolige og faste Stemme.

„Jeg har aldrig været i Bancals Hus, og jeg har intet sagt til Monsieur Clemandot.“ Det var hendes Svar.

Men i det samme Øjeblik udtalte Bastide, at hans Familie vilde forpligte sig til at — — —

Mere fik han ikke sagt. Med et lynende Blik og Haan i Stemmen afbrød Clarisse ham. „Jeg har ingen Forpligtelser med Deres Familie, Bastide!“

Folket hørte hendes Benægtelser, men hendes Tonefald og Holdning talte tydeligt imod dem. Hun vilde altsaa ikke tale, eller turde maaske ikke.

Vidneforhørene fortsattes, og talrige Vidner vidnede nu, om hvad de havde hørt den lille Magdaleine sige.

Den 8de September er Mme. Manzon atter for. Hun erklærer kun, at hun aldrig har været i Bancals Hus, saa besvimer hun. Saa beskyldte hun en Rose Pierret for at have været den, der var i Bancals Hus. Rose nægter, og Clarisse besvimer igen.

Den 12te September er Forhandlingerne sluttede og Advokaterne har talt. Juryen trækker sig tilbage. Fra dette Øjeblik blev Ophidselsen i Byen forfærdelig. Store Opløb samles om det gamle Retspalæ, Militæret forstærkes. Det led mod Aften, det var halvmørkt i Salen, og man lod Lysene tænde.

Alles Øjne vendes mod de Anklagedes Bænk. Juryen rejser sig, og dens Chef beder med svag Stemme, om den anden Edsvorne maa læse Dommen op. Dette sker. Dyb Tavshed, og udenfor Mængdens Mumlen og Klirren af Soldaternes Vaaben.

Enken Bancal, Bastide, Jausion, Bach og Collard kendes skyldige i Mord med Overlæg. Bousquier kendes skyldig i at have bragt Liget til Side. Missonier og Anna Benoit kendes skyldige i Drab uden Overlæg. Marianne Bancal, Jausions Hustru og Svigerinde frifindes.

Dommen er paa alle de vigtigste Punkter enstemmig.

Tavsheden løses i Mumlen, saa kundgøres det, at den unge Fualdès forlanger en Erstatning af 120,000 Frcs.

Der er nu dyb Tavshed, de Anklagede vil tale. Jausion er den første. Han vender sig mod den dødsdømte Bach og bønfalder ham om at sige Sandheden. Bach tier. Jausion fortvivler og vidner højlydt om sin Uskyld. Anna Benoit hulker og raaber med taarekvalt Stemme: „Collard er uskyldig, det er mig, der er Skyld i hans Ulykke. Jeg har holdt ham tilbage i Rodez, for at han skulde dø paa Skafottet".

Saa siger Collard: „Vær rolig Annette, jeg gaar til Skafottet som til Slaget". Bastide ryster paa Hovedet og tier. Man søger at bringe Enken Bancal til at tale Sandhed, men hun ryster paa Hovedet, og siger hun intet ved.

Den 13de og 14de fortsættes Forhandlingerne om den civile Side af Processen. Alle de dømte appellerer, undtagen Bousquier, der er sluppen med 2 Aars Fængsel og en Bøde paa 200 Frcs.

Alle de andre med Undtagelse af Anna Benoit er dømte til Døden. Missonier skal underskrive Appelandragendet, han er belagt med Jern om Hals og Hænder. „I den Uniform kan jeg virkelig ikke møde i Retten i Morgen," siger han. Han forstaar ikke en Gang, at han er dømt til Døden, halvt aandssvag som han er.

Mme. Manzon fængsles og sættes under Anklage for falsk Vidnesbyrd for Retten.

Den første Akt af Dramaet Bancals Hus er udspillet i Rodez. Der fulgte derefter en Kassation og Henvisning til en ny Jury. Men inden vi fortæller om Sagens videre Gang, vil vi standse et Øjeblik og se paa det, der nu er fortalt; thi først naar vi har gjort os Sagens sande Sammenhæng klart, faar den stærkt bevægede anden Proces sin virkelige Baggrund, og Læsere, der kræver streng systematisk Ordning af Stoffet, maa da finde sig i, at vi berører enkelte Resultater af den anden Proces, inden vi skildrer den selv.

II.

At der her var øvet et grufuldt Justitsmord, derom er nu ikke mindste Tvivl. Men den offentlige Mening saavel i Frankrig som i det øvrige Europa nærede ikke mindste Tvivl om, at den fældede Dom var retfærdig og at Fualdès virkelig som i Dommen antaget var slagtet i Bancals Hus, selv om der maaske paa enkelte Punkter ikke var bragt fuld Klarhed over det passerede. En meget righoldig Literatur beskæftigede sig med Tilfældet, der blev skrevet et Melodrama kaldet Slottet Paluzzi, som opførtes i Frankrig; ogsaa i Tyskland blev Historien dramatiseret, og Beretningen gik over i Kompendier og Lexika, saaledes som den her er fortalt. I Paris slog man Mønt af Historien. Den anden Proces forandrede ikke dette, medens Interessen steg efter den, Spekulanter bød Mme. Manzon store Summer for at optræde i Paris, men det vilde hun ikke; saa engagerede en Kafèvært Pigen Rosa Pierret til at sælge Limonade i hans Have. Det hedder sig, hun fik 10,000 Frcs. om Maaneden i 3 Maaneder foruden andre Fordele og Emolumenter, og den Dag, hun optraadte første Gang, blev slaaet op som en national Festdag. Hun skal imidlertid ikke have gjort sig rigtig, hun har ikke været smuk nok efter Parisernes Smag. Men i et Vokskabinet blev hele Scenen udstillet, og Bousquier, der imidlertid var kommen ud af Fængslet, spaserede rundt i Vokskabinettet som Opsynsmand i de samme Klæder, han havde haft paa under

Slagteriet i Bancals Hus, idet han for en kontant Godtgørelse forklarede de Besøgende, hvorledes det virkelig var gaaet til, da de slagtede Fualdès.

Først i Aaret 1831 udkom der i Celle et Værk af en den Gang berømt tysk Forfatter, Peter v. Kobbe, der senere har gjort sig bekendt i en anden Retssag: Sagen mod den danske Morder Joachim Ramke i Holsterbek ved Altona. I denne sin Bog kaldet „det saakaldte Mord paa Fualdès," trævler Kobbe den hele Historie op og viser ved et særdeles dygtigt Arbejde, hvorledes den hele Beretning er bleven til. Man troede ham egentlig ikke, og først henimod Midten af forrige Aarhundrede, da Historien alt havde været refereret i Pitaval Samlingen, behandlet af den berømte tyske Kriminalforfatter Häring (Alexis), kom den sande Sammenhæng frem. Men selv Häring, paa hvis Beretning i Pitaval Samlingen nærværende Beretning væsentligst er bygget, tør ikke helt forkaste den Formodning, at Bastide og Jausion havde været skyldige i Mordet paa Furaldès, selv om han selvfølgelig tager Afstand fra hele den fantastiske Fortælling om Bancals Hus.

Det, vi nu skal gøre, er saa kortfattet som muligt, at søge ud af de opbevarede Domme, Beretninger om Retsforhandlingerne og de hertil knyttede Kommentarer at forklare, hvorledes det har været muligt, at Historien om Bancals Hus er bleven til. Det sker lettest ved at se den foran givne Beretning under tre forskellige Synsvinkler.

1) Den egen indre Usandsynlighed.

2) De enkelte Vidners og Tiltaltes Personligheder, deres Forklaringer og deres Motiver.

3) Muligheden for at klarlægge, hvad der over Hovedet er Sandhed.

Men her maa vi huske, at det er en Følge af hele Juryinstitutionens Væsen, at Materialet forsvinder med Dommen. Der er ikke Forhørsakter, vi kan granske, der er ikke nedskrevne Vidneudsagn, vi kan bedømme, det er journalistiske Referater. Vi maa egentlig, som Kobbe gjorde, stille os paa det rene Standpunkt at tro, det hele er Løgn, og saa bevise, hvorfor det ikke kan være sandt. Thi vi maa erindre, at det personlige Materiale, der laa for Dommeren, det har vi ikke mere; det vil altid være det Forsvar, der føres for en Jurydomstols Dom, som det nylig blev ført for den Jury, der dømte Hau i Karlsruhe, og det er derfor mere end en Tilfældighed, at et helt Land i et halvt Aarhundrede troede paa det, vi synes, vi straks kan se er en forfærdelig Røverhistorie. Lad os først gøre os klart, hvor usandsynlig den hele Beretning er, og saa prøve paa at forklare, at den alligevel blev troet af alle.

Furaldès var en gammel Mand, der ved Aftentide forlod sit Hus for at gaa ud i et Forretningsærinde. Næste Dag findes han myrdet i Floden Aveyron. Hvis han nu overhovedet er myrdet. Thi selv dette kan betvivles, og det blev betvivlet af Kobbe, der straks paa dette Punkt tog Tyren ved Hornene. Hvorfor myrder man Folk? Enten for at hævne sig eller for at røve fra dem. Fualdès blev almindelig anset for at være en velhavende Mand, og i vor Beretning er jo netop Formaalet med Mordet at fravinde ham Penge. Nu blev det imidlertid under Processen slaaet fast, at Fualdès intet ejede, absolut intet. Hans Søn paastod, at det var Mordet og den derpaa følgende Udplyndring, der havde gjort ham fattig, men dette er aldrig bleven bevist. Ganske vist savnedes Fualdès Bøger, hans Porteføljе og hans Kvitteringer, men det oplystes, at Fualdés havde en Gæld af 100,000 Frcs. Sønnen paastod, at af disse skyldte

han Jausion og dennes Kommittenter 45,000 Frcs., og det har vist sig, at det var Jausion og Bastide, der havde ladet Bøgerne forsvinde. Men bevist er dette aldrig bleven, og de to Anklagede nægtede det haardnakket. Man har oplyst, at Fualdès Familie har skaffet enkelte „daarlige" Bøger, der befandt sig i Fualdès Besiddelse, tilside og brændt dem, og trods en derom fremsat energisk Paastand om, at alle civile Mellemværender mellem Fualdès og Jausion maatte blive behandlede, blev dette af Anklagen afvist som noget, der slet ikke kom Anklagen ved. Man paastod, at de Anklagede jo nu, da Fualdès Bøger ikke var til at finde, kunde fremskaffe allehaande Dokumenter og derpaa støtte Krav, som Retten ikke kunde tage op til Undersøgelse. Jausions Bøger blev ved den anden Jury erklæret for falske uden videre. Det blev oplyst, at Seglet for dem, der var bleven sat paa efter den første Retsforhandling, var brudt, da de kom til Albi, og det paastodes almindeligt af Jausions Venner, at Modstanderne, der ledede Undersøgelsen, havde forfalsket Bøgerne. Der fandtes i Jausions Besiddelse Papirer, der udviste, at Fualdès skyldte ham meget betydelige Summer. Men Fualdès Arvinger hævdede, at under Indbruddet havde Jausion sat sig i Besiddelse af allerede indløste Papirer. Det hed sig ogsaa, at den Sum, som Jausion havde i Hænde i Veksler paa Fualdès, ikke var hans Ejendom, men kun Skinveksler, enten Inkassationsmandater eller Papirer, han skulde bruge for at skaffe sig Kredit. Jausion skulde for hver Veksel have udstedt et Genbevis til Fualdès, og det var for at komme i Besiddelse af disse Genbeviser, at han om Morgenen havde øvet sit Indbrud i Fualdès Hus.

Det maa her bemærkes, at hele Beretningen om de Veksler, Fualdès før sin Død skrev, og som væsentligst hviler paa Mme. Manzons og Enken Bancals Vidneudsagn, først blev til ved den anden Proces, da Beretningen bragtes i fyldigere Form, og

det er ikke faldet Dommeren ind, at Manden jo egentlig lige saa let kunde have ladet Offeret udstede nye Papirer som stjæle de gamle!

Sikkert ved man kun, at Jausion var i Besiddelse af Veksler til Beløb 12,000 Frcs., udstedt af Seguret til Fualdès for Købet af en Ejendom, men disse paastaar Jausion, at han allerede den 19de om Formiddagen har faaet af Fualdès paa place de cité. Fualdès Arvinger bestrider dette, idet de paastaar, at Blanco Endossementen tyder paa, at Vekselleren har faaet Vekslerne til Omsætning, ikke til Eje.

Det mystiske i dette iøvrigt slet oplyste Pengemellemværende er kun Jausions Besøg hos Fualdès, da han havde erfaret, at denne var myrdet. Det er nemlig slaaet fast, at Jausion har været i Huset, og tillige, at han har brudt eller i hvert Fald lukket Fualdès Gemmer op. Han nægtede det først af Angst, men tilstod det siden. Han tilstod ogsaa, at han havde sagt til Tjeneren, at han ikke skulde tale til Fualdès Enke derom. Men tillige hævdede Jausion, at her kun forelaa en ganske vist uberettiget Selvtægt og i hvert Fald en uforsigtig Handling. Hans Forklaring er i og for sig ikke heller utrolig. Han fortæller, at han, da han hørte, at Fualdès var myrdet, ilede hen til Huset for at blive klar over, hvad der kunde være stjaalet, og se hvad der maatte gøres for at forebygge yderligere Tab. Fualdès stod i den nøjeste Forretningsforbindelse med ham. Der blev aldrig ført Bevis for, at Jausion havde fjernet det ringeste fra Huset, ja til at begynde med udsagde Tyendet endogsaa bestemt, at han intet havde taget med sig.

Med Hensyn til Bastide var Forholdet endnu mindre mistænkeligt eller egentlig ganske klart. Det var afgjort, at Bastide den 19de Marts havde faaet 10,000 Frcs. i Papirer at

realisere for Fualdès. Han omsatte de 2000 Frcs. til en Slægtning Julien Bastide, betalte Fualdès de 2000 Frcs. kontant og leverede de 5000 Frcs. i Papirer tilbage samme Dags Aften. Hvis det havde været hans Hensigt at myrde og plyndre Fualdès, var det dog en besynderlig Omvej at gaa. Desuden blev det ikke bevist, at Bastides Indbrud hos Fualdès og Historien om Nøglen havde det mindste paa sig. Først om Eftermiddagen den 20de Marts kom Bastide bevislig til Byen og til Fualdès Hus, og det, han spurgte om, var ikke om Fualdès var hjemme, men om hans Søster var i Huset. Mordet havde han erfaret af en Retsembedsmand, der hentede ham, uden at man den Gang et Øjeblik tænkte paa at anklage ham for Mordet.

Der var altsaa ikke noget som helst virkeligt Grundlag for Beskyldningen mod Bastide og Jausion i denne Henseende. De stod ikke i Gæld til Fualdès, han var en fattig, forarmet Mand, og de var meget rige Folk, der havde gjort Forretninger med ham. Hele dette indviklede Pengevæsen interesserede, som rimeligt var, slet ikke de Edsvorne. De havde nok at gøre med de haandfaste Vidnesbyrd fra Bancals Hus, der var ganske anderledes til at tage og føle paa. Og derfor er dette Materiale, som jo nok i Grunden vilde have været det aller vigtigste, fuldstændig gaaet til Grunde. De senere Skribenter har slet ikke beskæftiget sig dermed, men har slaaet sig til Taals med, at selv om det ikke maatte være den egentlige Grund til Mordet, saa forelaa der nok andre Motiver ved Siden af. Helt ladet være at komme ind derpaa har man selvfølgelig dog ikke kunnet, og under Processerne har Fualdès Søn af de Anklagede, der som bemærket var hovedrige Folk, forlangt Restitution af 20,000 Frcs. og Betaling af 64,824 Frcs.

Tilsammen med 12,831 Frcs., som man fandt i Fualdès Bo, bliver dette henimod 100,000 Frcs. eller det Fualdès skyldte bort efter andres bevislige Krav paa ham. Fualdès Søn hævdede, at de Krav, der havdes paa Fualdès, udelukkende var fremkomne ved Tyveriet; dette blev aldrig bevist, tværtimod protesterede Jausions Sagfører og hævdede, at man slet ikke havde gjort Fualdès Bo op, de 20,000 Frcs., Jausion havde tilgode, var hans Ejendom, det kunde bevises, og endelig maatte den unge Fualdès positivt godtgøre, at hans Faders slette Formueomstændigheder skyldtes de Anklagedes Handlinger, ellers kunde han kun stille Krav paa en Erstatning for Drabet, om man dristede sig til at lægge Skylden for dette paa de Anklagede.

Men selvfølgelig dømte Retten de Anklagede til at betale, man dristede sig ikke til at undersøge Anklagen for at have foranlediget Fualdès Insolvens, men dømte de Anklagede til at udrede 65,000 Frcs. i Erstatning — dem fik den unge Fualdès, for at betale sin Faders Gæld.

Derimod blev hele det store Bevismateriale, der kunde have ligget i en indgaaende Udredning af Forretningsforholdene, slet ikke undersøgt, og det er da ogsaa dette, der har givet Kobbe Mod til at fremsætte den Paastand, at Fualdès, der virkelig var en i Bund og Grund ruineret Mand, efter forgæves at have forsøgt at redde nogle Penge paa sine Papirer, hvad der kun delvis er lykkedes ham, selv har skaaret Halsen over paa sig og er tumlet i Floden efter at have tilintetgjort sine Bøger og Papirer, for at man skulde tro paa et Rovmord.

Dette troede maaske Jausion, og Hensigten med hans Besøg har været at se, om Fualdès havde tilintetgjort betroede Papirer. Fualdès var Jausions Sagfører, medens Jausion var hans Vekselle rer.

Saa langt tør man naturligvis ikke gaa, men Hensigten med denne Undersøgelse, der kun trætter almindelige Læsere, som de trættede Processens nysgerrige Publikum, har kun været at vise, at det i hvert Fald var særdeles usandsynligt, at de to rige Mænd, Jausion og Bastide, skulde have myrdet den fattige Fualdès for at plyndre ham. De Oplysninger om hans Insolvens, der kom frem, anede det store Publikum intet om, og hver Gang, Jausions og Bastides Forsvarere talte derom, tyssedes de ned; det var jo slet ikke det, hvorpaa det i denne Sag kom an, det var det, der notorisk var gaaet for sig i Bancals Hus.

Men derfor er det alligevel værd at lægge Mærke til, at Motiverne i alle Straffesager er et særdeles vigtigt Punkt, og man tør næsten altid paastaa, at hvor der er Slinger i Motiverne, er der noget galt. Den hovedrige Dreyfus skulde have forraadt sit Fædreland for et Par Skilling tysk Spionløn! Karl Hau skulde have myrdet sin Svigermoder for at skaffe sin Søn en Arv, der skulde henstaa i Overformynderiet i 20 Aar og kun give ham et Par Hundrede Mark i Rente! Læge Nordentoft i Thisted, for at tage et af de seneste Tiders danske Justitsmord, skulde have arrangeret et Indbrud hos sig selv for at faa 30 Kroner i Erstatning for nogle Cigarer og en gammel Hat!

Nej, man kan roligt gaa ud fra, at naar der ikke kan paavises Motiver, der fornuftigt forklarer Gerningen, saa er der noget galt, og det vil være et fælles Kendemærke for alle Justitsmord, at de Motiver, man begyndte med at anse for oplagte, viser sig at være helt forkerte.

Men saa er man i Reglen paa de de Anklagede tillagte forkerte Motiver kommet saa langt med Beviser, at man ikke

mere bryder sig om Motiverne og slaar sig til Taals med de aller fjernest fra hentede Forklaringer.

Det lader sig i dette Tilfælde slaa fast, at der ikke har været fornuftige Motiver at paavise, der skulde foranledige Bastide og Jausion til at myrde Fualdès. Vi maa saa forlade Fornuftgrundene og begive os lige ind i Løvens Hule i Bancals Hus. At Fualdès Stok blev fundet paa Hjørnet af Rue des Hebdomadiers blev altid anset for afgørende. Og det er aldrig faldet noget Menneske ind, at Morderen kunde have frarøvet Fualdès Stokken og kastet den i Gaden efter at have bragt den med fra Mordstedet, af Frygt for at den skulde røbe ham. Nej, Mordstedet maatte være Bancals Hus.

Her møder vi den groveste Usandsynlighed saa frygtelig, at sikkert de aller fleste Læsere allerede forlængst har sagt sig selv, det maa være Løgn. Som disse Mennesker har baaret sig ad, bærer ikke noget tænkende Menneske sig ad. Hele denne forfærdelige Slagtning af en svag gammel Mand med en halv Snes Medskyldige er fostret i et Galehus. — Nej, det er den ikke, den er roligt blevet til i en Retssal under et helt Folks Paapassenhed, der er bleven troet, der er bleven dømt paa den, og tre Mænd har betalt den paa Skafottet med deres blodige Halse!

Peter v. Kobbe har i sit mesterlige lille Værk trævlet hele det Væv op, der danner Grundlaget for Rettens Dom, og vi kan roligt følge ham Skridt for Skridt og se, hvorledes det hele er blevet til. Historien om Mordet er jo ikke en Enkeltmands Beretning, det er et Compositum af Anskuelser, Formodninger og Slutninger dragne af Anklagere, af Vidner, Anklagede og Dommere. Og selv om hvert enkelt Faktum forelaa bevidnet af to gode Vidner, vi maatte tvivle derom, thi det strider saa stærkt mod den sunde Fornuft, at det er os ubegribeligt, at noget saadant har kunnet blive troet.

Vi skal søge at forklare det, idet vi bygger Sagen op efter Kobbes Anvisning. Han har, som han siger, forsøgt at vise: hvorledes af den første Mistanke ad den valgte Vej den Historie udviklede sig, der blev troet, hvorledes den tog Vækst og søgte sine Beviser i sig selv, hvorledes den skød sine Rødder ud, hvorledes den deltes, blev mangfoldig, indtil Eventyret blev til Overbevisning hos Publikum, hos Dommere, hos Edsvorne, ja selv hos de Anklagede, der troede alt og kun kæmpede for selv ikke at blive dragne ind i det, de stolede paa, fordi alle troede det, det hvorom de kun vidste, at de selv ikke havde været med.

Vi har fortalt om Bousquier og Bancals Børn. Vi skal dvæle nærmere ved den Rolle disse Børn spillede.

De kom ikke i Retten, de blev den 25de Marts bragt til et Asyl. De var imidlertid Øjenvidner, det havde de sagt til flere, og Datteren Magdaleine, 12 Aar gammel, bliver da ogsaa fra alle Sider bestormet om at sige alt, hvad hun ved. Det var ikke saa lidt. Den 24de Marts havde Undersøgelsesdommeren spurgt hende, hvad hun vidste, og Barnet svarede, at hun intet vidste — slet intet. Som Vidne for Retten kunde Børnene ikke bruges, og deres Udsagn for de Edsvorne foreligger da kun paa anden og tredie Haand i Form af Udsagn fra Vidner, „der har hørt Børnene sige"!!

Til een har Magdaleine sagt: Mor kan ikke nævne nogen, for hun kender kun den ene rige Herre (Jausion). Til andre har hun sagt, at hun havde set Fualdès blive myrdet i hendes Faders Hus, man havde lagt ham paa et Bord og givet hendes Moder Penge. Herren var rigtig ond, han havde rørt sig saa meget og stødt Bordet om. Blodet havde man opfanget og givet Svinene at drikke.

Rigtignok blev det konstateret, at Økonomen paa Asylet

havde givet Magdaleine og hendes 3-aarige Broder et Par Sous for den Forklaring. Mme. Manzon erfarede i August, ved sit Besøg paa Asylet, af Børnene Historien om de to Brød, at Fualdès væltede Bordet og at Bastide nægtede ham at bede og skrifte og sagde til ham: du kan gaa til Djævelen. Under den anden Proces gav en Pige, Marianne Marly, en fuldstændig Skildring af Mordet, som hun efter sigende havde fra Magdaleine Bancal. Jausion havde ført det første Stik mod Fualdès, og saa havde Bastide grebet ind og sagt: du gør det daarligt, lad mig. Fra denne Marianne kommer ogsaa Historien om Brødkniven og Børnenes Skrig, da man vilde skære Brød for dem med denne Kniv. Magdaleine var det, der kendte Mme. Manzon, hende havde Bousquier ikke nævnt, og hun havde jo i August besøgt Børnene paa Asylet. Lille Magdaleine havde fortalt Dommeren, Hr. Bertrandi, at Mme. Manzon allerede var kommen ind i Huset, da Forsamlingen sad omkring Bordet og – spiste.

Det vil altsaa sige, at alle Detaillerne om Mordet oprindelig stammer fra den 12-aarige Magdaleine Bancal. Og det Vidnesbyrd har man tillagt Vægt. Det er let at se, hvorledes det er bleven til. Da den lille Pige stod for Dommeren, vidste hun naturligvis ingen Ting, men senere, da Rygterne fra Byen trængte ind til Asylet, er hendes Forklaringer komne. Urimelige vilde de være, hvis de var udtalte af egen fri Vilje, de fældede jo hendes Fader og Moder, men man kunde dog muligvis have fæstet Lid til dem, thi hvorledes skulde dog et Barn kunde falde paa saa rædselsfulde Ting, uden at der laa i det mindste noget sandt til Grund derfor. Men Barnet sagde jo ikke andet end hvad hele Rodez fortalte, og de nysgerrige Besøgende fik indenfor Asylets Mure bekræftet, hvad der taltes om i Byen, hvad der allerede var bragt derud af de mange

Mænd og Kvinder, der gik ud og ind hos de smaa „Morderbørn". Man spurgte, og Barnet svarede. Man fik de Svar, man gav Barnet ind, saa kom de paa anden Haand til Rettens Kundskab. Man kan faa selv Voksne til at tro, at de har oplevet Ting, der aldrig er passeret, hvor langt lettere gaar da dette ikke med et lille Barn, der rykkes bort fra Hjemmet og bringes under usund Paavirkning af allehaande overspændte Nysgerrige.

Desuden, hvor var det ikke fristende for de smaa at sige alt dette, man ønskede, de skulde sige. Skænd og Hug kunde de risikere, om de ikke sagde det, Gaver og gode Ord om de talte, som man ønskede. Og naar det en Gang var sagt, ja saa var der jo ikke Tale om at tage det tilbage – en god lille Pige lyver ikke – Nej, det var meget bedre at pynte paa det, at udfylde det, der manglede, at fortælle mer og mer for saa tilsidst selv at tro paa det, som alle troede paa det. Og saaledes gik det til, at den lille Magdaleine, da den første Dom var falden, kunde give Besked om alt muligt Led for Led. Alt hvad der var sket paa Mordaftenen, hvorledes hun havde sneget sig ind i Sengen, hvorledes Herren var bleven draget ind i Stuen med Vold, hvorledes to Damer havde været til Stede, den ene med en hvid Hat med grønne Fjer, hvorledes man havde ladet Damerne slippe ud af Vinduet, hvorledes Herren havde siddet ved Bordet og skrevet paa Veksler — Barnet anede ikke, hvad en Veksel var — hvorledes man havde slængt ham paa Bordet og myrdet ham, ja hvorledes først Jausion, saa Bastide og endelig Missonier havde skaaret hans Strube over, og Blodet var strømmet ned i en Skaal, som Anna Benoit havde holdt, og hvori Barnets Moder havde opfanget Blodet. Alt tror de, for det er fortalt som Grundlag for en Dødsdom, der siden blev eksekveret paa tre Mænd.

Det er jo ikke Barnets Fortælling, der har faaet Retskraft, det er Barnets Bekræftelse af det, alle vidste, der er Snese af Vidner, der udtaler, at Barnet har sagt snart dette og snart hint. Selvfølgelig er der Uoverensstemmelser i Beretningen, men det brød man sig mindre om, det hele er jo ikke en fast og sikker Beretning. Desuden kunde Barnet jo ikke give en Fremstilling af, hvorledes Fualdès havde skrevet paa Veksler. Thi som sagt, et 12-aars Arbejderbarn aner ikke en Gang, hvad en Veksel er. Der blev ogsaa drevet Misbrug med disse Barneudsagn. Fjender af den engelske Mis Gibson fik Magdaleine til at angive hende, og Barnet blev forkælet af alle, ja endog stukket i Kobber og ophængt i Boghandlervinduer.

Under alt dette glemte man, at hele Retsforhandlingen for Edsvorneretten i Rodez hvilede paa Bousquiers Udsagn og det, man havde faaet Bancals Børn til at sige. Der var vel nok andre Vidner, men alt det, de udsagde, kunde kun faa Betydning, naar man gik ud fra, at man af Bousquier og Magdaleine havde faaet den sande Sammenhæng at vide. Vi skal gengive disse Udsagn, for at man kan se, hvor stor eller rettere sagt hvor ringe Værdi de havde. Et Vidne havde set Fualdès Klokken 8 bøje ned ad Rue d'Ambergue ned mod Degnegyden. En Mand og en Kvinde fulgte hurtig efter ham. Hvem disse var vidste Vidnet ikke. Hele Rodez vidste, at Kvinden var Anna Benoit. En anden saa foran Missoniers Bolig Folk, der gav hverandre Tegn. En Kvinde saa i Degnegyden to Mennesker staa ubevægeligt stille, en anden saa en Mand tage fat paa et Menneske og hørte en Lirekasse spille. En Skræderkone saa flere Folk, der trak en afsted, hun troede, det var en Pige. Skræderen Brut saa nogle Folk drage en ind i Bancals Hus og hørte Hvisken. Francoise Garrignon, et Fruentimmer, der hensad i Fængslet for Barnemord og Tyveri,

vil af Bancals Kone i Fængslet have hørt den hele Historie om Mordet — som (NB.) hele Rodez kunde fortælle med alle Omstændigheder. Fra hende hidrører Historien om Kneblen, om Skjorten, der lignede en Messesærk, om Nøglen, der blev givet Bastide, om Pengene, man fandt i Fualdès Lomme, om Ringen o. s. fr. Dette tvivlsomme Vidne angav forøvrigt for den anden Edsvorneret i Albi, at Enken Bancal desuagtet havde sagt, „at hendes Hjerte var saa rent som Dagen".

Et Vidne Antoine Alboui paastod, at Bastide den 23de Marts havde sagt til ham, at han skyldte Fualdès 10,000 Frcs. Bastide bestrider det og paastaar, at han kun skyldte Fualdès 130 Frcs. En Kone hørte den 19de Bastide paa Gaden sige til Fualdès: Vær der saa Klokken 8. En Murer, der ikke blev funden under Processen, skal have hørt en hel Samtale mellem de to. Fualdès sagde til Bastide: Du holder altsaa, hvad du har lovet mig. Og denne svarede: Vær du bare rolig, i Aften efter Klokken 8 skal jeg gøre dig Regnskab. I samme Retning deponerede et Vidne, Louis Brasotte, at Bastide om Aftenen Klokken 5 havde sagt til Fualdès: Om tre Timer skal vi gøre vort Regnskab op. Et Vidne, Catharina Massola, har set Fualdès og Bastide sammen den 19de og hørt Fualdès sige til Bastide: Husk saa paa, hvad jeg i Eftermiddag har sagt dig. Denne svarede: Naar du bare kommer, saa skal jeg være der Klokken 8 eller senest et Kvarter over 8. Og foran Kirken den samme Dag har en vis Lacombe hørt Fualdès sige til Bastide: De tvinger mig til det yderste.

Alle disse Udtalelser kan jo lyde mærkelige, besynderligt er det afvekslende du og De, men de taber end mere i Vægt, naar det, som vi siden skal se, er hævet over al Tvivl, at Bastide ikke var i Rodez om Aftenen den 19de Marts. De citerede Udsagn bære alle Præg af at være lavede. Thi naar

man skal tænke sig om, hvem kan saa gengive Ord, paa hvilke man slet ikke har haft mindste Grund til at lægge Vægt, blot hørt samme Dag, endsige gøre Regnskab for dem efter Maaneders Forløb. Og af større Vægt var intet af de i Rodez for den første Edsvorneret førte Vidners Udsagn.

Om Ligfærden forelaa et Par Udsagn uden al Værd. Et Vidne Albène forklarede, at han om Natten havde set en Mængde Skygger, der bevægede sig i Mørket og gjorde ham bange. Ved Constans Have gjordes Holdt. Han havde ladet en Ed undlippe sig og var saa løbet derfra. Næste Morgen havde hans Tjener sagt til ham, at den unge Bessières Veynac havde været i Følget. Uheldigvis var det netop den unge Mand, hvem det lykkedes at bevise sit Alibi. Man tog det heller ikke saa nøje med Andenhaands Udsagn. Bancal døde i Fængslet uden at have tilstaaet det ringeste, og dog hed det sig, at han havde sagt, at Bastide var Morderen og der var flere om det.

Lad os saa rekapitulere de Udsagn, paa hvilke den første Dom blev fældet. Det var Bousquier, Bancals Børn i Forbindelse med de hernævnte sidste Vidner, deriblandt en dødsdømt Forbryderske, der angav at have faaet Meddelelser af Enken Bancal. Dette er faktisk alt, hvad der forelaa, og havde det været det endelige Resultat, vilde den hele Sag have været saa urimelig og meningsløs, at den ikke fortjente at opregnes blandt Retssager, men hørte hjemme i Beretninger om Galmandsværk. Og dog fældede paa dette Grundlag Edsvorneretten i Rodez Dødsdommen over fem Mennesker. Man kan ikke her nævne Mme. Manzons Udsagn, thi de var udenretlige, og da hun opfordredes til at gentage dem for Retten, fik hun hysteriske Anfald og tilbagekaldte alt. Enhver der kaster et Blik paa Planen over Bancals Hus vil ogsaa straks se, at det

er ganske umuligt, at Mme. Manzon fra Gangen B kan være kommen ubemærket ind i Kabinettet q, hvor hun skal have opholdt sig. Kabinettet, hvori Mordet var begaaet, var jo fuldt af Folk.

Vi har kun beskæftiget os med Anklagen. Det maa erindres, at det gjaldt om andet end den Samling Vagabonder, der her er nævnet, det gjaldt to ansete Mænd, Bastide, en rig Godsejer med mægtig Slægt, og Jausion, en anset, velstaaende Vekselerer, der begge stod paa samme Side som Ludvig XVIIIs nyindsatte Regering.

Hvad foretog da disse Mennesker sig for at forsvare deres Ære, Liv og Gods mod det voldsomme Angreb, der her blev rettet paa dem. —

Det bliver igen nødvendigt at beskæftige os med de to Mænd. Bastide er den mærkeligste, den fasteste i hele sin Optræden, men tillige den, der med sin sikre, haanlige Overlegenhed ophidser de Edsvorne mod sig og kalder hele Byens Had og Forbitrelse til Live.

Bernard Charles Bastide Grammont var som fortalt en Mand paa omkring de 40 Aar, høj, smuk, kraftig. Han var gift med en adelig Dame, en de Palagret, med hvem han havde Børn. Jausion var 48 Aar, hans fulde Navn var Josef Jausion kaldet Veynac. Vekselerer var han som angivet, gift med Bastides smukke, unge Søster Victoire, en sjælden afholdt og aandfuld Kvinde. Jausion var som fortalt selv lille og hæslig. Begge Mænd var ivrige Royalister. Jausion var ved et Lykketræf undsluppen Guillotinen under den store Revolution. Selvfølgelig kom det, som det altid sker ved Juryforhandlinger, til talrige Vidneudsagn om de to Mænds Karakter, men her, hvor Bølgerne gik saa højt, hvor Partistriden var saa forbitret, siger det sig selv, at Modpartens Vidner sværtede dem sorte som Beg, deres

egne vaskede dem hvide som Engle. I Virkeligheden lod der sig kun paa et enkelt Punkt sige noget imod dem. Jausion var en Gang bleven beskyldt for at have staaet i Forhold til en anden Mands Kone og været hende behjælpelig med at skaffe et Barn af deres Forbindelse bort. Det var gaaet saa vidt, at der var bleven retslig Undersøgelse, men under denne var han bleven frikendt. Det var Fualdès selv, der den Gang som offentlig Anklager havde talt imod ham, alligevel forblev Venskabet bestaaende imellem dem, og nogle paastod endog, at Jausion kunde takke sin Ven Fualdès for, at han slap fra det den Gang.

Bastide blev beskyldt for at have sat sin Fader en Pistol for Brystet, men herom blev aldrig noget bevist. Tvertimod, hans Fader kæmpede under hele Processen den mest haardnakkede Kamp for at befri ham, hans Hustru og Broder elskede ham højt.

Bastide havde en Elskerinde — det er mærkeligt, men det staar fast, en Elskerinde er endnu den Dag i Dag det værste man kan have, naar man staar anklaget for en fransk Jury. Et Mundheld siger: den, der har en Elskerinde, er sikker paa at blive dømt, aabnede end Himlen sig og sendte sine Engle til hans Undsætning. Vi Nordboer er ellers tilbøjelige til at tro, at Franskmændene tager det let med Elskerinder. Jurymænd gør det ikke. Bastides Elskerinde var den smukke, lille Syerske Charlotte Arlabosse, der blev inddraget i Sagen og mærkelig nok slap fra det.

Bastide tog selv straks Sagen med stor Ro. Han kunde bevise sit Alibi. Allerede Klokken $6^1/_2$ den 19de Marts var han redet fra Rodez og havde overnattet hos sin Familie i Gros. Om Morgenen havde han begivet sig til sit Gods le Morne. Her havde han sat den lille Charlotte Stævne ude paa Marken og først efter Middag havde en Betjent truffet ham

paa le Morne og meddelt ham, at Fualdès var bleven myrdet. Saa var han steget til Hest og havde begivet sig til Fualdès Hus, hvor han var ankommen ud paa Eftermiddagen. Der var mange Vidner, der havde set ham udenfor Staden i dette Tidsrum, og det er ubegribeligt at Dommerne skænkede Vidnerne fra Bancals Hus Tiltro og vægrede sig ved at tro paa Vidnerne fra Landet. Det var ovenikøbet Folk, der kendte Bastide godt, hans Slægtninge og Tjenestefolk. Men netop derfor betragtede man dem som villige Vidner. Det er ganske interessant at modstille disse Vidnesbyrd de forannævnte.

Vidnet Jean Marti saa Kl. $6^1/_2$ Bastide udenfor Rodez paa Vejen til Gros. En anden, Antoine Ayrel, saa ham ved samme Tid paa samme Vej. Til Gros kom han mellem 7 og 8 Aften, spiste til Aften med sin Familie, var meget munter, satte sig først til at blunde ved Ilden og tilbragte derefter Natten i samme Værelse, som sin Kone. Dette bevidnede Mme. Vernhes, der sov i et Værelse ved Siden af Ægteparret. Døren stod aaben mellem hendes og Ægteparrets Værelser, og hun afgav Forklaring om, at hun i Nattens Løb hørte Bastide tale med sin Kone. Men Mme. Vernhes fik paa Grund af sit nære Slægtskab til Anklagede næppe Lov til at tale i Retten. Hun beklager sig i sit Udsagn over, at hun netop den Dag ikke havde haft Venner hos sig og altsaa kun kan henvise til sine Folk. Men hendes Svoger var uskyldig som en Engel i Himlen.

Bastides Pige, Denise Urlabosse, udsiger, at hendes Herre kom til Gros Klokken $7^1/_2$ og spiste sammen med sin Kone og Svigerinde, altsaa at han, medens det frygtelige Slagteri i Bancals Hus gik for sig, sad smilende i sin Families Skød over en Mil fra Rodez. Denise havde selv vartet op, redet Seng og vidste, at Bastide Klokken 10 var gaaet i Seng med sin Kone.

At flere Vidner den 20de om Morgenen havde set Bastide komme til sit nærliggende Gods, le Morne, kunde jo ikke hjælpe ham, det var jo muligt, at han efter Ligfærden var reden en Omvej til le Morne fra Rodez. Men hvor havde han saa været om Natten? Retsbudet Gribel saa ham paa Marken den 20de og fortalte helt tilforladeligt om den Skræk, der greb ham ved Meddelelsen om Fualdès Mord. Bastide havde straks sagt, at Fualdès var bleven myrdet ikke af politiske Grunde, men af en Røver, der vilde tage hans Penge. Alt dette taler ikke mod, at Bastide kunde have været i Rodez, men det beviser, at det er en Fabel med hans Indbrud hos Fualdès om Morgenen. Og vel nødtes man efter alle disse gunstige Udsagn til at antage, at han om Aftenen den 19de virkelig var reden bort fra Rodez, men nogle dunkle Udtalelser af hans Rideknægt om, at Bastides graa Hoppe, om den kunde tale, vilde kunne berette om et surt Ridt, bestyrkede den Tro, at Bastide virkelig var reden bort fra Rodez, men senere vendt tilbage for at deltage i Mordet. Man tænkte slet ikke paa at opspørge, hvor da den graa Hoppe havde opholdt sig, medens Bastide var Gæst i Bancals Hus.

Man gjorde noget andet, man anholdt de Vidner, der talte for ham, de Vidner, der bekræftede hans Alibi, blev senere arresterede for Mened, fordi deres Udsagn stred imod andre Vidners, der toges for Beviser. Charlotte Arlebosse blev beskyldt for at have været med i Bancals Hus og uden Naade kastet i Fængsel, hvor hun sad i flere Uger. Selvfølgelig gjorde Jausions og Bastides rige Slægtninge deres for at vinde Vidner, men Rettens Modtræk herimod var lige saa forkastelige, den ligefrem skrækkede Vidnerne bort med Trusler og Arrestationer.

Jausion førte ved sine tro Tjenestefolk et ligesaa uangribeligt

Alibibevis. Ogsaa han havde utvivlsomt tilbragt den Aften i sin Families Skød. Men man nægtede at høre disse Vidner, de anklagedes Tjenestefolk kunde ikke vidne for dem. Selv stakkels Colard og hans Anna kunde føre Alibibevis, men disse enkelte Vidner forsvandt i den vældige Strøm af Modvidner, der alle — intet vidste, men kunde fortælle, hvad den lille Magdaleine Bancal havde berettet dem.

Det kan ikke undre, at Kassationsretten forkastede Edsvornerettens Dom og viste Sagen til Juryen i Albi. Juryen i Rodez var ikke fri. Og i denne Sag som i alle store franske Sager stikker den aktive Politik sit Medusahoved frem, der spørges ikke om Mennesker, der spørges om Partier. Restaurationen havde sejret i Frankrig: paa St. Helena sad den fangne Ørn, den liberale Ære var ude, og nu tog Katolikerne og Legitimisterne Styret i Frankrig. Stærkt og forbitret var dette Parti i Syden, i hver Slægt var der Hoveder at hævne, som Revolutionens Guillotine havde klippet fra Kroppen, og de stærke Sejerherrer tog haardt fat. Der fandt vel Uretfærdigheder og Undertrykkelser Sted. Man hidsede de Mægtige mod de Liberale, Kejserdømmets tidligere Tilhængere mod de Reformerte, der under Napoleon havde vundet den Ret, de havde mistet under Ludvigernes Dragonader.

Tændstof var der nok af, og der var Jesuiter og Ultramontane, der ikke veg tilbage for at bruge deres Magt. Som før sagt, man befrygtede en Udryddelseskrig mod de liberale, man skælvede for Hæren, for Revolutionen, man rustede sig i det stille — 12 Aar senere brød Julirevolutionen ud.

Fualdès var funden myrdet. Fualdès var Protestant, en liberal, en tidligere Embedsmand under Kejserdømmet, som Restaurationen havde afskediget. Han havde været offentlig

Anklager, der gik Rygter om, at man allerede længe havde truet ham paa Livet. Det var en Hævndaad, en Sammensværgelse mod ham som Partimand, der laa Brandstoffet, det var kun en Gnist, der havde tændt Ilden, to Mænds Hævnsyge og Had. Disse to Mænd var jo Legitimister, Royalister og Katoliker. Men en Sammensværgelse maatte det være, en hel Række af Forbundne, der tilhørte et bestemt, fjendligt, truende overmægtigt og overmodigt Parti – Bastides og Jausions. De usle Vagabonder, der havde været til Stede var ikke værdige Sammensvorne, nej højere op og hele Slægter blev anklaget; Vidner, der beedigede de Anklagedes Uskyld, var Medsammensvorne, flere havde været med, alle løj de, løj af partipolitiske Grunde. Forrædere, raaber Sydboen altid, Død over disse Forrædere. Hele Folket anklagede dem, Folket hadede Bourbonerne og frygtede for l'ancien régimes Hævn.

Og de ophidsede Gemytter gjorde Rædselsbilledet endnu større og grellere, Retfærdigheden skulde gribe sit Sværd og slaa ned, slaa blindt for Fode, Folket blev den offentlige Anklager, Folket, der selv besatte Edsvornerettens Sæder. Allehaande gamle Historier droges frem. Havde ikke Bourbonerne traadt Retten under Fødder, udsuget Folket, hængt de smaa Tyve og draget de store bort fra Retfærds Rækkevidde. Denne Gang skulde de skyldige ikke undgaa deres Straf, den store Revolutions Guillotine kastede sin mørke Skygge over Legitimisternes hvide Banner.

Og i denne Ophidselse og Frygt, under dette Had blev den hele Undersøgelse ført. En Vagabond og et Barn, det var den ydre Grundvold, men det var nok for Folket med sit Had, som med sit sikre Instinkt stod bag ved. Og Folket tager aldrig fejl. Folkets Røst er Guds Røst.

Folket, Vidner, Edsvorne, Dommere og Embedsmænd troede paa denne Daad, og glemte de et Øjeblik at tro, studsede de ved de forfærdelige Selvmodsigelser; saa lød ude fra Gaden Mængdens Raab — til Guillotinen med de royalistiske Morderhunde, paa Lygtepælene med Aristokraterne. 20 Aar var kun henrundne siden Folket stormede Bastillen, 16 Aar siden den enevældige Ludvig og den skønne Marie Antoinette havde maattet bløde paa Skafottet. Det gøs i Magthaverne og Folket sejrede.

De troede alle paa Daaden, og under den Tro blev Vidner afhørte og Dommen udtalt. Det var ikke alene rimeligt, det var en Pligt ikke at svigte Folkets Sag og saaledes under Knurren og Trusler dømte Edsvorneretten paa de usleste Vidnesbyrd mod al sund Sands og Sandhed første Gang de uskyldige til Døden.

Dog er vi berettigede til med Kobbe at fælde en skarp Dom over det, der skete i Rodez, og for den, der læser de franske Gengivelser af disse magre Retsforhandlinger, hvis eneste spændende Punkt er Mme. Manzons hysteriske Tilfælde, er det ubegribeligt, at ikke en eneste af de anklagedes talrige Advokater har sagt det Ord, som vilde have bragt Klarhed. Thi i Rodez maatte enhver, om han havde trodset Folket, som det hændte, da Voltaire løftede sin Røst for Jean Calas, være bleven bragt til i det mindste at indrømme dette: Paa en Medskyldigs Vidnesbyrd, nogle Børns Udsagn og en Række værdiløse Vidneudsagn tør man ikke dømme Mænd til Døden, der ikke noget Øjeblik indrømmer deres Skyld, der endog præsterer Alibibevis og mod hvem intet tidligere har været at sige, navnlig ikke hvor det maa erkendes, at man intet ved om, hvor Fualdès skulde hen, hvorledes hans Stok er kommen i Rue de Terrail, hvad der er blevet af hans Papirer og Penge. — Kort sagt i Realiteten slet intet positivt ved.

Kassationsretten behandlede Sagen straks. Den havde nu vakt vældig Opsigt, som Mme. Manzon sagde, hendes Ry var naaet fra Gibraltar til Archangelsk, og det var hende, den mystiske Dame, der havde gjort Sagen berømt. Men vidnet havde hun ikke. Tilstrømningen til Rettens Lokaler var overordentlig. Man valgte at beskæftige sig med Formen alene og forkastede Dommen, fordi der under Processen var begaaet adskillige Fejl, af hvilke den vigtigste var, at Vidnerne ikke havde været tagne i Ed efter Lovens Forskrift, og at Dommen ikke var bleven oplæst af Juryens Chef.

Imidlertid kom hele Landet i en stærk Ophidselse. Bastide og Jausion tilhørte som fortalt en meget velhavende, royalistisk og katolsk Familie, der havde sluttet sig nær til Jesuiterne og det genindsatte bourbonske Regimente, der under Ludvig XVIII forsøgte paa at slaa en Streg over alt, hvad der var hændet under den store Revolution og Napoleon. Det var ganske særligt de liberale, der havde taget Parti mod Bastide og Jausion; Fualdès var liberal, afskediget af den nye Regering, rimeligvis faldet som et Offer for Jesuiterne, for det var kun Begyndelsen, man paatænkte nu at tvinge Frankrig ind under det forhadte, bourbonske Aag, som Nationen havde afkastet, da Borgerne hin Dag i 1793 lagde Ludvig Capets Hoved under Guillotinen.

Allerede under Processen i Rodez havde Folket jo knurret og truet. Det var Folket, der straks havde opdaget Sammenhængen, det var Folket, der havde afværget alle de rige Slægtninges Forsøg paa at frelse de to Mænd, hvis Hoveder man højlydt fordrede. Folket selv var Fualdès Hævner, og de Edsvorne i Rodez havde maattet paahøre Folkets Trusler, der slyngedes mod dem, om de frifandt Morderne. Alle, der ikke ved Slægtskab eller ved politiske Grunde var knyttede til Bastide og Jausion, troede i Virkeligheden paa deres Skyld, og ligesom der

80 Aar senere ikke var et Menneske, der ikke troede paa Dreyfus Skyld, saaledes var der ikke en ærlig Franskmand, der et Øjeblik nærede Tvivl om, hvad der var sket i Bancals Hus. Kassationsrettens Kendelse blev almindeligt opfattet som et Forsøg paa at unddrage Forbryderne fra deres velfortjente Straf. Folket bevæbnede sig, forbandede Regeringen og truede Dommerne. Det var nødvendigt at holde Militæret i Beredskab, man truede med at storme Fængslet og lynche Forbryderne. Under stærk militær Eskorte overførtes de til Albi. Ja man havde endog anset det for nødvendigt, for at berolige Folket, at lægge en Lænke om Halsen paa Bastide, den mest forhadte af „Morderne".

Tæppet gaar som sagt ned for første Akt af det store Drama. Den forvirrede Proces i Rodez afløses af den formelt set fortræffeligt førte og overordentlig instruktive og omfattende Proces i Albi, der staar som et Mønster paa fransk Retspleje i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. At læse det originale i Toulouse udkomne Referat af den Proces er en Nydelse af Rang. Saa mesterligt beretter end ikke i vore Dage vore Journalister om et Retsdrama, saa køligt, vittigt og upartisk. Thi nu er „Bancals Hus" traadt ind i Kølighedens Tegn og i den Proces, der nu aabnes, er det Juristerne, der taler, mens Folket tier.

I Albi stod man jo selve Mordet fjernt. Og den, der efter det her fortalte, læser Beretningen fra Albi, maa ende med at give Juryen Ret til at tro paa „Bancals Hus".

Det er om Processen i Albi, en lille By i Departementet Tarn, Nabo til Departementet Aveyron, vi nu skal berette.

III.

Da Kassationsrettens Kendelse var falden, blev Sagen atter overgivet til Undersøgelsesdommeren, for at den kunde blive bedre oplyst.

Mme. Manzon maatte først holde for. Hun havde jo en Gang for Præfecten, Greve d'Estournelle tilstaaet, at hun havde været i Bancals Hus. For Retten havde hun kaldt sin Tilstaaelse tilbage. Undersøgelsen blev en fortsat Række Besvimelser, og den stakkels Dommer M. Bertrandi havde nok at gøre. Saa slap man hende ud efter nogle Maaneders Fængsel.

For at retfærdiggøre sig skrev hun sine berømte Memoirer*), der i kort Tid oplevede 6 Oplag. De er fortræffeligt skrevne, vidner om hendes Begavelse og hendes Fantasi og indeholder, for saa vidt hendes eget Forhold til Bancals Hus angaar, sikkert den fulde Sandhed. Hun fortæller, at hun om Aftenen den 19de opholdt sig rolig i sin Bolig hos en Familie Pal i Selskab med dem i et muntert Lag. Dagen efter sagde hendes Værter, at her havde de nu siddet og haft det saa rart og hyggeligt sammen, og i den Tid var den stakkels Fualdès bleven myrdet. Det er den Slags smaa Træk, som forlener en Beretning med et utvivlsomt Sandhedspæg. Familien Pal bekræftede dog ikke dette, dens Medlemmer undgik med bestemte Ord at bekræfte, at det netop var den Aften. Der er intet mærkeligt heri, det var jo nu henved 5 Maaneder siden,

*) Et Uddrag er oversat paa dansk og udkommen hos Milo 1819.

og Manzon mente, at Pals ikke turde vidne af Frygt for at blive beskyldt for at holde med Bastide og Morderpartiet. Dette var allerede paa dette Tidspunkt en farlig Sag, og den Skæbne, der var overgaaet Mme. Manzon selv kunde nok give Pals Grund til at være yderst forsigtige. Desuden, hvem tør aflægge Ed paa noget, der er sket for fem Maaneder siden, naar det ikke med Sikkerhed kan huskes, og et Selskab af den Art, der rimeligvis ofte havde fundet Sted, lod sig maaske ikke bestemt fastslaa. Det vigtigste var selvfølgelig ogsaa, at man ikke kunde vente, at et saadant Udsagn vilde gøre Lykke hos Dommeren, der nu med Djævlens Vold og Magt vilde have den unge Kone draget ind i Sagen.

Hendes egen Slægt gik i Spidsen, hendes Fader, hendes Nærmeste trængte paa, ja man vilde endogsaa lade hende magnetisere for at Sandheden kunde komme frem. Magnetismen var i de Dage netop kommen paa Mode. Denne forfærdelige Sag havde i den Grad vendt op og ned paa alle Forhold, at Slægt og Venner sammensvor sig for at skaffe Klarhed, at Fædre pinte deres Børn, at Borgere afslog at vidne, naar de følte, at de Vidnesbyrd, de maatte aflægge, kunde komme i Strid med det alle troede, det alle maatte tro. Det er vel ikke for meget sagt, at denne Proces havde grebet Byen Rodez som Hekseprocesserne og Besættelseshistorierne i Middelalderen og efter Reformationen greb hele Landsdele, slog den sunde Fornuft paa Flugt og jog Borgerne, som de anklagede, som glubende Ulve.

Det samme sker den Dag i Dag i smaat og i stort; det hændte sidste Gang her i Danmark, da en kgl. Kommission blev sendt til den gode Stad Thisted for at opdage et Postrøveri og tog fat paa en Læge i Stedet. En Blanding af Dumhed og Ondskab, af Selvopholdelsesdrift og Forbryderhad,

der leder vild og skaber Folkestemning ud af Mistro og Uvidenhed.

Clarisse Manzon skriver i sine Memoirer meget forstandigt herom: Jeg spørger mig selv, om hele Rodez er fra Vid og Sands, eller om det er mig, der har mistet Forstanden, og saa sker det virkelig, at jeg til Tider føler, at jeg virkelig er den mystiske Dame fra Bancals Hus – at jeg tror det selv fuldt og fast. Den Gang havde man i Rodez, i hele Frankrig kun et Ord for Clarisse Manzons Memoirer, man kaldte dem for Madame Mensonge (Løgnerskens) Memoirer. Hun selv troede selvfølgelig som alle i Rodez, der ikke netop hørte til Bastides Parti paa selve de „oplyste" Fakta. Hun havde studeret dem, talt med Bancals Børn og kan berette om alle Enkeltheder ved Slagterierne i Bancals Hus. Kun har hun selv intet set, thi hun har ikke været der. Beretningen om Sagen, som den er optaget i Pitaval, undersøger nu hendes Forhold paa dette Punkt med hele den Skarpsindighed, der altid præger Härings Undersøgelser og gør den nye Pitaval til et virkeligt Kunstværk.

Hvilke Motiver kunde Clarisse Manzon have til nu, skærmet af sin Slægt, paa fri Fod, at forholde Dommeren, Embedsmændene, alt Folket, der i hende saa en reddende Engel, der skulde bringe Lys i den mørke Sag, sit Vidnesbyrd. Hvorfor vilde hun, den overspændte Kvinde, ikke tage Englens Rolle, ikke frelse Folket og bringe Klarhed. De sammensvorne, Partiet Bastide, behøvede hun jo ikke at frygte, de var jo dødsdømte Forbrydere, alt Folket var jo mod dem. Og Eden, der var svoret ved Fualdès Lig, den maatte da nu være løst, saadan forbryderisk Ed binder jo ingen. Hun havde jo en Gang tilstaaet, vel var hun pint og tvunget dertil, fortvivlet, ikke sig selv mægtig, men hun havde jo tilstaaet, at hun havde været i Bancals Hus. Altsaa hendes Finfølelse, hendes kvin-

delige Blufærdighed kunde ikke holde hende tilbage, alle troede det jo, man ansaa hende for en Kvinde, der kunde have været i det Hus. Ja Præfecten havde jo endog ladet hende forklare sin Tilstedeværelse i Huset uden at spørge nærmere derom. Det kom jo ikke Sagen ved. Der var altsaa ikke her nogen Grund til at nægte. Der lodes ingen anden Aarsag tilbage end den, at hun ikke talte, fordi hun intet vidste. Publikum vilde, at hun skulde vide, hendes Fader, hendes Slægt og Venner vilde det. Faderen var truet i sit Embede paa Grund af hendes Tavshed. Dommeren vilde, at hun skulde være den reddende Engel, og fordi hun ikke vilde det, spærrede man hende inde og sigtede hende for falsk Forklaring for Retten.

Hvis Clarisse havde været klog, og rolig set Sagen, som vi nu ser den, forstaaet at det hele var urimeligt og umuligt, kan man forstaa, at hun tav. Men hun troede jo som alle de andre, hun troede, at Bastide var Morder, at Jausion var medskyldig, hun havde jo talt med Bancals Børn, været i selve Mordhuset Natten den 2. August. Om hun nu bekendte, som Bousquier bekendte, saa var det hun bekendte, jo alligevel kun efter hendes Mening Sandhed. Hun troede paa den tilslørede Dame, der havde brugt hendes Navn. Hun skød først Rose Pjerret frem, men hun var en fornuftig Pige, der tørt og nøgternt nægtede det hele, og der blev ikke andet bevist om hende, end at hun kendte den græsselige Historie ligesaa vel som hvert Barn i Rodez og altsaa kunde fortælle Clarisse den, som enhver kunde have fortalt den.

Det maa have været en frygtelig Tilstand for den unge Kone og selv om vi nu kan forstaa, at hun i sine Memoirer modstod Fristelsen til at tale, saa er det os heller ikke uforstaaeligt, at hun efter syv Maaneders Fængsel, hvori hun efter sin offentlige Benægtelse var bleven hensat, pint og plaget, Bytte for den

heftigste Angst med Udsigt til vanærende Straf, opgav sin Holdning og virkelig ogsaa optog den Rolle, man forlangte af hende, den frelsende Engels. Men Maaden hvorpaa det skete er lidet flatterende. —

Det blev nu Baron de Feydal, der fik Forundersøgelsen i Sagen, og denne Embedsmand tilbragte sin Tid med at sætte sig ind i den med en Omhu og Grundighed, der vandt ham Offentlighedens Anerkendelse.

Foruden de arresterede Dømte, blev yderlig arresteret Charlotte Arlabosse, Bastides lille Veninde, en Hr. de Laqueille, Bastides Ven, Bastides Broder Louis, hans Svoger Yente d'Istournet og Bessières Veynac uanset det af ham præsterede Alibibevis.

Man androg om, at disse Sager maatte blive afgjorte sammen med de andre, og det er muligt, at dette vilde have ændret hele Sagens Forløb. Men det blev nægtet.

Enken Bancal blev syg, og man maatte udsætte Processen.

Domstolen blev constitueret, den talte meget fremragende Navne af Frankrigs højeste Adel. Og disse Legitimister gjorde deres Pligt, det kan ikke paastaas, at politiske Hensyn spillede med ind i den anden Proces. Maaske var ogsaa de politiske Momenter overvurderede. Fualdès og Bastide var notorisk Omgangsvenner, og Jausion paakalder altid Familien Fualdès Venskab. Et dunkelt Punkt i Sagen er og bliver det ogsaa: Hvor var Fualdés gaaet hen? Hvem skulde han møde? Og det er denne Gaade, der har bevirket, at alle slog sig til Ro med Tanken om Bastides Skyld. Thi hvem i Alverden skulde den gamle Mand ellers have aftalt at møde? —

Den anden Proces, Processen i Albi, er langt interessantere end den første, den gemmer et vældigt dramatisk Element, den tilspidser sig til en fortvivlet Kamp, en Kamp paa Liv og Død

mellem Retfærds glubende Ulve og deres Offre, der er bundne til Pælen for alt Folkets Øjne.

Materialet skal uddybes, der skal nu skaffes Vidnesbyrd af større Vægt end Bousquiers og Barnet Bancals. De skyldige i Mordet skal tilstaa og saa skal de dø. Vi skal nu følge Vidneforklaringerne under den anden Proces, idet vi stadig maa erindre, at det gælder: ingen Modsigelser. Det, der en Gang er fortalt, maa være rigtigt, det kan ikke gaa an at indrømme, af det hele er utroligt. Den nye Proces skal ikke vælte den gamle, den skal bestyrke den, den skal levere det endelige Bevis.

Naturligst begynder man med det gamle Materiale, og der har man allerede et fortræffeligt Kort paa Haanden. Bousquier var lige saa skyldig som de andre, han havde været med, det var et rent Tilfælde, at hans Skyld var begrænset. En dygtig Fangevogter kunde lettelig fortælle de andre, at Bousquier havde klaret sig med to Aar, hvor de andre var bleven dømt til Døden. — Hvorfor? — Fordi han som en forstandig Fyr havde tilstaaet. Han alene. Og det fortalte man saa længe, til Bousquiers Kollega Bach, der sad i Fængslet under en fældet Dødsdom, at Bach besluttede sig til at følge sin Staldbroders Exempel.

Han tilstod. —

Ikke straks, men lidt efter lidt. — Den 4. Marts 1818, et Aar efter Mordet, begyndte han forsigtigt at indrømme. Det maa jo nemlig erindres, at de Forklaringer der opnaaedes, ikke var frivillige Beretninger om, hvad der var hændet, men Bekræftelser, der ligefrem maatte hales ud af de Anklagede. Og Bousquier var sluppet med to Aar. Altsaa nu maatte Bach søge at redde sin Hals. De to Herrer delte Arrest og kunde altsaa tale uforstyrret om Sagerne. Bach begyndte omtrent ligesom Bousquier. Det var denne, der havde bestilt ham til at komme til Bancals Hus for at bære en Balle Tobak; dèr havde han truffet Familien

Bancal, Bastide, Jausion og Colard og desuden to unge Fruentimmer. Da det viste sig, at der var et Lig og ikke Tobak i Pakken, vilde Bach naturligvis lige som sin Staldbroder Bousquier smøre Haser, men Bastide (man erindre, at denne paa dette Tidspunkt efter sin Slægts Vidnesbyrd sad ved Aftensbordet med sin Kone en Milsvej fra Byen) holdt et Gevær for hans Bryst og sagde: Du er dødsens, om du gør Miner til at fly. Jausion sagde saa: gør det ikke, vi har nok i ét Lig. Kort sagt hele den Historie, som Bousquier allerede havde fortalt, og som stod optegnet for Retten. Om det saa var M. Albène, der bandede, var han med, Bach havde hørt den Ed, den værdige Mand udstødte, da han flygtede for „Ligtoget".

Det var netop i den Tid, at man arbejdede med den kønne, lille Charlotte, Bastides Elskerinde, for at faa hende til at indrømme, at Bastide havde været i Rodez om Morgenen. Bach kom Retfærdigheden til Hjælp. Charlotte havde været med i Bancals Hus, havde deltaget i Mordet og været med til det hele. Den unge Pige blev truet og haardt behandlet og det var med Nød og Næppe, hun slap, da nogle fuldstændig uangribelige Vidner bedyrede, at hun havde været andetsteds engageret den paagældende Aften. Dette svækkede ikke Undersøgelsesdommerens Tillid til Hr. Bach. Man lod ham forklare, at Bancal Dagen efter havde opfordret ham til at deltage i nok et fortræffeligt Coup.

Og nu, da det kneb med at ignorere Bastides Slægt, der vidnede for ham, vidnede Bach, at Bastides Nevø, Tobakshandler Bessières-Veynac og en vis Réné havde været i Bancals Hus. Bach forklarede, at Bastide havde raabt og spurgt: hvor er min Nevø Veynac. Ogsaa Historien om Nøglen og Ringen kunde han huske. Hans Forklaring viste i det hele en mærkelig Overensstemmelse med Bousquiers. Ulykken var blot, at Bach

ikke kunde slippe fra de Historier den lille Magdaleine havde fortalt om ham, og man troede ham kun for saa vidt han vidnede om Bastide og de andre. Det kunde ikke gaa an at gaa bort fra Forklaringen om den Ørefigen, Bastide havde givet ham, da Fualdés vilde flygte, man trøstede sig da med, at Fyren løj for at frelse sig selv og troede ham for Resten.

Den 30te Marts gentog han for de Edsvorne i Albi sin Forklaring for Undersøgelsesdommeren, først med svag Stemme, siden hen dristigt og klart. Bastide svarede ham foragteligt, om man virkelig krævede, at han Bastide skulde tage Ansvar for en elendig Karl, der for 20 Frcs. vilde lade sig købe til at myrde et Menneske. Dog spurgte Bastide af egen Drift Bach, om de straks smed Liget i Floden. Dertil sagde Bach ja. Nu havde Bousquier fortalt, at de først gik 150 Skridt langs Floden. Saa smilede Bastide haanligt og sagde: Jeg spurgte kun, for at det kunde blive klart, hvor svært det er for to Løgnere at stemme overens. Bastide skadede kun sin egen Sag ved denne Haan, der laa i hans Natur. Hvad han sagde, var klart og klogt, men det udfordrede Mængden, det forbitrede Dommeren, og det opirrede de anklagede Slyngler imod ham, skyldig, ugudelig og forvorpen som han var, han der haanede den hæderværdige Ret. Og desuden tog Publikum fejl af hans Ironi og tydede den som aflagte Tilstaaelser.

Bach havde jo kun gentaget hvad Bousquier havde fortalt, suppleret med det, man siden havde troet at have bevist, eller det, man uden Bevis troede paa. En af de Edsvorne, en Retsassessor ved Navn Pinaud, der i det hele lader til at have været en meget fornuftig Mand, gjorde gentagende opmærksom paa, hvor mærkeligt og absurd alt det var, som Bach forklarede. Det gav Anledning til, at man gik Bach skarpere paa Klingen. Og som Kobbe siger, det var jo nogenlunde skimlede Varer Bach

serverede, skulde han gøre sig Haab om at slippe for samme Køb som Bousquier, maatte han højere op og byde friskere Varer.

Den 22de April tog han saa Mod til sig og bekræftede alt det, Bancals Børn havde fortalt fra Asylet: Slagteriet, Blodet til Svinene, Fualdès Død o. s. fr. Han maatte saa ganske vist erkende, at han ikke havde været i det samme heldige Tilfælde som Bousquier, ikke at have været Øjenvidne til Mordet, men han gjorde sig fortjent af Retten ved at levere den første Bekræftelse paa Børnenes utrolige Historier. Ja han gik endog videre. Det gjaldt om at faa noget frem, der rigtig kunde ophidse Befolkningen, og det laa da nær at blande politiske Momenter ind i Sagen. Ogsaa det paatog Bach sig. Det er paa dette Tidspunkt heldigt, at Sagen faar en større Udstrækning, og Bach altsaa tilstaar, at han den 18de Marts var bleven tiltalt af Yence d'Istournet, Louis Bastide, en Broder til Sagens Hovedmand og Rènè; disse Mænd havde da foreslaaet ham at være dem behjælpelige samme Aften med at plyndre et Hus, der tilhørte en Hr. de France, en liberal Mand, om hvem man vidste, at Legitimisterne lagde onde Raad op med ham. Herfor skulde Bach have 1200 Frcs. Plyndringen blev ikke til noget, men nu gjorde Bachs Tilstaaelse sin Virkning, man forstod, at det drejede sig om en Sammensværgelse af Royalister mod de liberale, og Sagen vakte kolossal Opsigt og ophidsede yderligere Stemningen. Bach fortalte videre, at han ikke vilde gaa ind paa dette, men lovede at tie. Det var Bessières-Veynac, der saa havde hentet ham fra Rose Feral, hvor han sad, til Bancals Hus, og ankommen hertil, ser han følgende, som han bestemt erindrer: Bastide, d'Istournet, Veynac, Rènè, Bancal, Colard og 3 Kvinder. Fualdès sad paa en Stol og maatte skrive 12 til 15 Veksler, som Jausion stak i en Portefølje af Maroquin. Herpaa fulgte saa en fuldstændig

Beretning om Mordet, om Fualdès Bønner, da han laa paa Bordet, om hans Flugtforsøg, om Ørefigenen og om selve Slagtningen. Bastide stak Kniven „à plusieurs reprises" i Fualdès Strube, om Opsamlingen af Blodet i Fadet, om Manzons Opdagelse, om hendes Redning ved ham og Jausion. Kort sagt alt det, man vidste fra Børnene, blot yderligere udpenslet og forsynet med en passende Indledning.

Kobbe gør opmærksom paa, at disse Udsagn paa en vis Maade er særdeles snedigt fundne paa af Bach. De drager en Række nye Personer ind i Sagen, og Bachs Henrettelse maatte i hvert Fald udskydes, indtil han havde fungeret som Vidne mod de nye Anklagede. Den mærkelige Omstændighed, at Processen mod disse nye Anklagede henvistes til en hel anden Ret, Edsvorneretten i Toulouse, gjorde det særdeles heldigt for Bach, der altsaa opnaaede en betydelig Frist og i Virkeligheden reddede sin Hals. Det kan umuligt undre, at alle troede fuldt og fast paa Bach, thi han vidnede jo i Grunden ikke om noget som helst andet end, hvad alle allerede vidste, og hvad der stod at læse i alle Aviser og i Mme. Manzons Memoirer, som imidlertid var udkomne og læstes som en Art Vejledning til at følge Processen.

Som Vidne duede Bach jo i Virkeligheden ikke stort mere end Bousquier. Der findes vel ikke i fransk Ret den samme Bestemmelse som i dansk, at man ikke kan fælde paa Medskyldiges Vidnesbyrd, men Bach kunde ikke gøre Fordring paa nogen synderlig Grad af Troværdighed, moralsk var det selvfølgelig af den største Betydning, at et Øjenvidne med Fare for sit eget Velfærd tilstod, hvad der var øvet af Rædselsgerninger i Bancals Hus.

Og Bach blev da ogsaa behandlet som den forlorne Søn, der vendte hjem til det fædrene Hus. Enken Bancal blev den

næste, der lod sig lokke til at betræde samme Vej. Den 18. Marts 1818 erklærede hun som hidtil, at hun ikke anede, hvad man vilde hende, hun havde aldrig set Fualdès hverken død eller levende, endnu mindre havde han betraadt hendes Hus, intet kendte hun til alt dette, slet intet. Jausion opfordrede hende til for Retten at tale fuld Sandhed, det hed sig nemlig, at hun var købt af ham til at tie, og som vi senere skal se, Jausion troede virkelig, at Fualdès var bleven myrdet i Bancals Hus, blot vidste han, at han ikke havde været tilstede. Enken Bancal sagde, at hun intet vidste. Man foreholdt hende, at hun i Fængslet skulde have sagt til Anna Benoit, at hun nok vilde bekende, hun vilde kun ikke bringe Hr. Jausion i Forlegenhed.

Den offentlige Anklager hævdede, at Jausion havde lovet hende en aarlig Pension for at tie. Ogsaa dette benægtede hun. Men saa blev der for Alvor taget fat paa hende. Hun var jo dømt til Døden, og Bach og Bousquiers Skæbne blev hende forbeholdt. Den stakkels Kone gav efter, vagt og ubestemt faldt hendes Forklaringer, men i hvad Retning de gik er ikke svært at gætte, man kendte jo det hele, det var ikke nye Udsagn, men Bekræftelser man vilde have.

Hendes Forklaring saa saaledes ud. Paa den paagældende Aften havde 6 Mænd slæbt Fualdès ind i hendes Hus. Efter hendes Forklaring havde Bastides Nevø været iblandt dem, ogsaa Bach og Colard havde været med. Men Colard forblev kun et Kvarters Tid i Køkkenet. Fualdès havde spurgt: Hvor har I ført mig hen? Saa havde han bedt og stønnet: Hvad har jeg gjort Jer. En af Morderne havde saa sagt: Bed til Gud for din Sjæl. Saa var han blevet vild, havde revet sig løs og var faldet afmægtig om ude paa Trappen. Hun havde hverken set Missonier eller Anna Benoit men en Pige fra

la Roquette — det var Charlotte Arlabosse. Af sin Datter Magdaleine havde hun hørt, at man havde slagtet den gamle Herre som et Svin. Hun havde ikke opfanget Blodet, ej heller faaet Penge eller Ringe, dog kunde hun huske, at hun nogle Dage efter havde fundet nogle Papirer, som Fualdès havde skrevet paa — paa kryds og tværs. Hun havde ogsaa Dagen efter fundet et Stykke Stempelpapir, der var plettet med Blod, og det havde hun brændt.

Det var umuligt at faa mere ud af hende, hun henfaldt i dump Taushed og sagde kun, at hvad hun mere vidste, vilde hun kun betro sin Skriftefader.

Ved Enken Bancals Tilstaaelse blev Sagen ikke bragt meget videre. Ogsaa hun var medskyldig. Hendes Forklaring var i og for sig ganske vel tilrettelagt, den indeholdt nogle Uoverensstemmelser med de øvriges, der vel kunde forklares. Sine Husbeboere vilde hun skaane. Colard, Missonier og Anna Benoit havde hun ikke set, hun havde heller ikke selv været med. Der er næppe Tvivl om, at hvis de tre nu havde bekvemmet sig til at tilstaa, kunde Sagen have faaet et for dem heldigere Udfald, men de holdt fast ved deres Nægtelser, Colard og Anna fordi de var brave Folk, der var helt uskyldige og ikke vilde tilstaa en Løgn, Missonier fordi han var et alkoholiseret svagsindet Individ, der slet ikke forstod et Muk af det hele.

Og medens disse Undersøgelser dreves, skete det, hele Frankrig ventede og ønskede, Clarisse Manzon gentog sin Tilstaaelse for Præfekten i Rodez, gentog den for Undersøgelsesdommeren i Montpellier. Den 11. September, endnu mens Processen stod paa i Rodez havde hun afbrudt Bastides Defensor med Udbrudet: Ikke alle de skyldige er endnu i Lænker Og dette var Aarsagen til den voldsomme Pression, der øvedes mod hende. Den 14. September var hun bleven arresteret som

fortalt, atter løsladt og arresteret den 2. November. Saa var det, hun tilstod, og der var ikke væsentlig Forskel paa hendes anden og første Tilstaaelse. Hun ventede aabenbart til Retsmødet med at uddybe den. I Mellemtiden hensad hun i Fængsel, og hele Frankrig slugte hendes berømte Memoirer. Den 3. December 1817 anklagedes hun, og hendes Sag henvistes til Retten i Albi for der at behandles samtidig med de andre anklagedes. Hun var nu under Baron Weydals Behandling, og som en ægte Franskmand behandlede han hende med stort Galanteri, til Løn for hvilken han fik en Række Oplysninger, der gjorde ham mere og mere vis i sin Sag.

Alle de andre Anklagede bevarede haardnakket Taushed og behandledes med usædvanlig Strenghed.

Efter disse Beretninger om de foreløbige Undersøgelser vender vi tilbage til selve Processen.

Den 25de Marts aabnedes Retsforhandlingerne i Albi, og det er ikke nødvendigt indgaaende at skildre deres Forløb. Blot maa vi kaste et Blik paa den Situation, som forelaa, da Retten i Albi blev sat.

Tilstrømningen var ligesaa stor som i Rodez, men Stemningen roligere, der var intet Militær, derimod 300 Vidner, blandt hvilke Rose Pierret gjorde Lykke ved sin Skønhed, og Adjutanten Clemandot ved sin elegante og ridderlige Optræden, der stod i stærk Modstrid til det Billede, Mme. Manzon havde tegnet af ham i sine Memoirer. Den franske Beretter udtaler sig om de Anklagedes Udseende med al Forudindtagethedens Bestemthed. Bastide er den, der vækker størst Opmærksomhed. De største Physiognomister kan tage fejl, sagde han jo selv, men alle bekræftede, at han trods sin Ro, der kun kan være hyklet, i Blikket har noget afskrækkende, der gør, at hans Ansigt bærer det bedste Vidne om hans Brøde.

Stakkels Bastide, ikke en Stemme løftede sig for ham. Den unge Fualdès blev Genstand for nye Ovationer, og hver Gang han talte, „lyste ædel Smerte af hans Ansigt, klang mandig Sorg i hans Stemme.“ Alt Folket havde taget sit Parti. — Og til dette sluttede Juristerne sig, medens Vidnernes Skare Dag efter Dag troppede op.

Der forelaa nu Tilstaaelse fra Bach og Bousquier. Vidnesbyrd fra Mme. Manzon og en Edsvornerets Dom. Enken Bancal talte først under Retsmødet, og hendes Tilstaaelse vakte stor Bevægelse.

For os er det svært at forstaa, at alle kunde være saa visse i deres Sag, men det maa atter her gentages, at ikke èn Stemme offentlig havde rejst sig mod Beretningen om Bancals Hus. Paa Rettens Bord laa følgende Corpora dilicti: de to Geværer, der var fundne i Bancals Hus, og som Bastide og Jausion skal have baaret under Ligfærden, det blodige Lagen, hvori Liget har været svøbt, Ligets Klæder og Stokken, der var fundet i Rue de Terrail samt Anna Benoits Tørklæde. Hvorledes Sagerne ere skaffede til Veje fremgaar ikke af det opbevarede, men givet er det, at overfor disse Vidnesbyrd maatte al Tvivl tie, og henimod 250 Vidner traadte nu op en efter en og vidnede mod de anklagede. Alt drejede sig om, hvad der var sket i Bancals Hus, og ikke et Menneske faldt paa at tvivle. Bastide og hans Advokat griber af og til ind, men det er tydeligt, at Tilhørerne er med Præsidenten, naar han skarpt kalder dem til Orden og med den offentlige Anklager, naar han forlanger, at de Vidner, der taler for Bastide, skal sættes under Anklage for Mened.

Dommere, Sagførere og Tilhørere, alle tror paa Bancals Hus, der nu ikke længer er Genstand for ophidsede Rygter, men et Faktum, paa hvilket ingen kan tvivle. Og alle de anklagede paa Bastide nær tror paa Bancals Hus.

Bousquier troede det, han løftede sin Stemme mod de

andre Anklagede og beskyldte dem for at være Aarsag i hans Ulykke.

Bancal, der døde i Fængslet, troede fuldt og fast, at Bastide havde myrdet Fualdès. Selv sagde han, han havde intet dermed at gøre.

Enken Bancal har maaske troet paa Historien, i hvert Fald udtalte hun til sin Medfange: „Havde jeg ikke tilstaaet, saa var mit Hoved faldet."

Jausion troede først, at Colard havde myrdet Fualdès. Han antydede, at Fualdès, der godt kunde tillade sig et Stævnemøde, havde besøgt Anna Benoit og var falden for Colards Haand. Men selv han har et Øjeblik troet paa Bastides Skyld, som alle var fast overtydede om. Selv hævdede han til det sidste sin Uskyld.

Missonier var Idiot, og Gang paa Gang genlød Retssalen af Latter over hans taabelige Svar og tossede Manerer. Selv lo han højt, naar de talte om Mordet. Da Præsidenten i Albi sagde til ham: De har altsaa været i Bancals Hus, sagde han skikkeligt: „det har jeg i Grunden ikke, men kan det more Hr. Præsidenten saa for mig gerne". Præsidenten sagde alvorligt: Jeg vil kun vide Sandheden, og Missonier svarede: Ja, naar De vil vide Sandheden, Hr. Præsident, saa har jeg ikke været der. Han spottede for sin Advokat Dommeren og sagde med en hæs Latter: Jeg gad vidst, hvad Glæde de høje Herrer har af at skaffe os af med Hovedet hver eneste Dag. I Fjor skulde vi henrettes, nu skal vi henrettes igen. Da hans Defensor bad ham om Oplysninger til Forsvaret, sagde han kun: Tag et Stykke Stempelpapir, det er storartet til at forsvare mig med. Men han nægtede haardnakket.

Anna Benoit, der synes at have været en fornuftig Pige, troede nok paa Mordet, ogsaa paa Bastides Skyld, men hun

mente, at dette maatte være forøvet i en lille Have udenfor Byen. Ikke en Gang hendes Sagfører vilde gaa ind paa denne fornuftige Tanke.

Colard troede til sin Død paa det bestemteste, at Bastide havde forøvet Mordet.

Alle de Anklagede forbandede Bastide, alle vidnede de imod ham, alle ansaa de ham for Aarsagen til deres Ulykke.

Selv anklagede Bastide ingen. Fra første Færd har han set paa Sagen med sin klare Forstand, spottet Vidnernes Godtroenhed og de Anklagedes Løgne. Men altid talte han saaledes, at Harmen mod ham steg, og kun hans egne troede ham. De vidnede for ham med en Fasthed og Sikkerhed, der kun kan tale for hans Karakter. Langsommeligt sneglede Sagen sig frem for Edsvorneretten i Albi. Referatet fylder 300 tæt trykte Sider, men der oplyses ikke noget, som er nyt for os. De store Begivenheder er knyttede til Mme. Manzon, der under hele denne Proces spiller Hovedrollen som den, hvis Ord alle lytter til, og om hvis Holdning i hvert Retsmøde den galante Beretter stadig taler.

Hun optræder elegant, afvekslende satirisk, afvekslende hysterisk. Hun hader Bastide, og mod ham vender hun al sin Harme. Hendes Tilstaaelse i Retten afgiven den 30te Marts giver et udmærket Billede af hende.

Den lyder saaledes:

Om Aftenen den 19de Marts henimod Kl. 8 gik jeg igennem Rue des Hebdomadiers ... jeg hørte flere Folk følge mig ... og jeg tog min Tilflugt til det nærmeste Hus, som jeg bagefter erfarede var Bancals Hus ... Man greb mig. Man

trak mig ind ... Jeg er en Kvinde, sagde jeg ... jeg var nemlig forklædt som Mand. Man slæbte mig ind i et Kabinet ... Jeg hørte Larm ... Suk og Klager ... Rædsel greb mig, og jeg besvimede ... saa hørte jeg ny Larm ... Jeg saa en Mængde Mænd ... jeg kendte ingen ... Med disse Ord styrtede Fru Manzon om, og da hun i Faldet slog sig slemt, blev hun baaret ud.

Det varede nogle Minutter, saa blev hun bragt ind, og Præsidenten spurgte bekymret til hendes Befindende. Siddende fortalte hun sin Beretning.

Jeg hørte Suk og Klage, kvalte Skrig. Jeg hørte Blodet løbe i et Fad (Uhyggelig Rædsel breder sig i Tilhørerkredsen). Jeg frygtede for mit Liv, jeg prøvede paa at aabne Vinduet for at slippe ud. Det sad for højt. Jeg slog min Næse, der sprang op at bløde, og jeg besvimede igen. Saa kom der Folk ind i Kabinettet ... og her fortalte Mme Manzon, hvad vi allerede ved fra hendes Forklaring i Rodez.

Men Præsidenten trænger paa: De sagde, Deres Liv var truet.

Mme Manzon: Jeg var besvimet, jeg hørte intet.

Præsidenten: Bastide har sagt Dem, at var det ikke for Jausion, havde De mistet Livet.

Mme Manzon (bestemt): Hvis Hr. Bastide har sagt det, saa modsiger jeg ham ikke.

Nu griber den offentlige Anklager ind og forklarer, hvorledes Trusler maa binde Mme Manzons Tunge.

Men denne Dag vil Mme Manzon ikke sige mere, og hun føres tilbage til Fængslet under Publikums Bifaldsytringer. Nu er hun for Alvor „celeber".

Den næste Dag confronteres Jausion med Mme. Manzon. – Han vender sig til hende og siger med et Smil, som ingen i Salen kunde misforstaa: Madame, man paalægger mig at spørge

Dem. Mme. Manzon svarer, idet hun vender Hovedet bort: Jeg har intet at sige.

Den Pantomime, rædselsfuld at se, siger Beretteren, gjorde et voldsomt Indtryk paa alle Tilskuerne.

Men den 3dje April skulde det komme til et Optrin, der gjorde endnu stærkere Indtryk. Mme Manzon er bleven konfronteret med Enken Bancal, hvem hun ikke vil have set. Et Vidne paastaar, at Enken Bancal har sagt, at Mme Manzon holdt Vagt ved Døren. Mme Manzon er dybt forarget. Hendes Advokat Hr. Duternaud peger paa et Kristusbillede, der hænger paa Væggen og besværger sin Klient at sige den hele Sandhed.

Bastide, der ærgerlig har set paa hendes hysteriske Trækninger og Ansigtsforvridning, vender sig mod hende og siger barskt:

Ja, Gud give, hun vilde tale Sandhed.

Da vender Mme Manzon sig mod ham med løftet Arm, under dyb og ædel Harme forøges hendes klangfulde Stemme, hendes Øjne lyner, og hun raaber Ordene ud:

Elendige!

Maa jeg være fri for Enstavelsesord, siger Bastide barsk.

Saa gaar hun frem foran Gendarmerne og strækker begge Arme ud mod Bastide, som vilde hun kvæle ham.

Se paa mig, Bastide! Kender De mig ikke?

Bastide: Nej.

Madame Manzon: Elendige! De har villet kvæle mig med Deres egne Hænder.

Madame Manzons Stemme, Ansigt, Bevægelser, da hun udslyngede denne forfærdelige Sigtelse mod Bastide, var ikke til at tage fejl af. Dommerne, Vagten, Tilhørerne og de Anklagede, alle blegnede. Der lød et Skrig som fra én Strube igennem

Salen, saa blev der dødsstille, og derpaa bragede Tilskuernes Klap mod den modige Kvinde, der nu havde talt det sande Ord mod den Skurk, der stod foran hende med raslende Lænker.

Bastide var rolig, Jausion skjalv af Rædsel.

Nu bad Didier Fualdès hende om at tale.

Hun besvimede, dette havde været den svage Kvinde for meget.

Og for den Dag blev Retten hævet; men som et Lyn for Clarisse Manzons Navn over hele Frankrig, nu var hun fast og afgjort Dagens Heltinde.

Den næste Dag sagde Jausion følgende simple Ord til hende: „Madame, det er ikke for min egen Skyld, for mig har Døden ingen Gru, men for min ulykkelige Hustru, for mine Børns Skyld, tal — mit Liv er i Deres Hænder, det afhænger af Dem, om jeg skal leve eller dø paa Skafottet."

Mme. Manzon vendte sine store, udtryksfulde Øjne mod Himlen og sagde kun: „Jeg kan hverken fælde eller frelse Hr. Jausion."

Bastide tog Ordet. Alle disse Udraab betyder intet, vi er ikke her paa et Teater. Mme. Manzon har tilstrækkeligt underholdt det ærede Publikum. Nu maa dette her holde op. Hvad betød det Udraab i Gaar, hvad vil hun . . . . . .

Præsidenten greb ind. De maa tie, Anklagede Bastide. Kalder De den Bænk, hvorpaa De sidder, et Teater. Hvis det er sandt, at De har villet kvæle Mme Manzon, vil De saa, at hun skal bebrejde Dem det med koldt Blod, Bastide, dette her er ingen Komedie.

Bastide: Nej, Gud er mit Vidne. Jeg ser nok, at for mig bliver det en grufuld Tragedie. Min Samvittighed er fri.

Mme Manzon (med værdig Ro.) Lad Bastide bevise sin Uskyld, og jeg vil bestige Skafottet i hans Sted.

Bastide svarer. Bevise min Uskyld. Det er ikke svært. Mme Manzon tror, at hun kan imtimidere os. Hun tager fejl. Hun bar sig anderledes ad i Rodez. De Hr. Præsident har sagt mig mere end 10 Gange, at det Mme Manzon sagde beviste intet.

Præsidenten: Ikke jeg.

Bastide: Saa var det maaske en Assessor fra Montpellier. Mme Manzon har sagt et i Rodez, et andet her. Hvad skal vi holde os til?

Mme Manzon: I Rodez talte jeg usandt, her taler jeg Sandhed.

Saa griber en yderst forstandig Dommer, Assessor Pinaud ind, en Mand, der under hele Processen synes at være lige ved det rigtige. Han kræver, at Mme Manzon skal udfylde alle de Lacuner, der er i hendes Beretning.

Bastide ønsker ironisk at vide, hvorledes hun var klædt, og vendt mod Præsidenten, der har gentaget Bastides Spørgsmaal, svarer hun: i Mandsklæder, blaa Benklæder og Spencer.

Nu tilstaar Mme Manzon, at man har ladet hende sværge en frygtelig Ed ved Fualdès Lig aldrig at røbe hvad der var sket; og alle gyser.

Bastide spørger: Hvorfor Mme Manzon indfandt sig i Bancals Hus, og den høflige Præsident lader Spørgsmaalet gaa videre: „Selv om det maatte være pinligt for Dem, Frue, De maa svare derpaa.“ „Jeg vilde udspejde en, jeg havde Ret til at udspejde,“ siger Madame blufærdigt.

„Tør man spørge om Navnet,“ siger Bastide, „eller er det en dyb Hemmelighed.“

Mme. Manzon: „Jeg har sagt nok.“ Og hun vender med Afsky Morderen Ryggen.

Retten tager Mme. i sin Varetægt og sparer hende for dette

prekære Svar. Det viser sig nu, at hun ikke kendte Bastide før. Man spørger hende nu om hendes Redningsmand og holder hende fast ved tidligere Udsagn uden for Retten, at det var Jausion.

Hun vil ikke svare.

Bastide siger ærligt, men uforsigtigt: Hvad mig angaar, saa sætter jeg mere Pris paa Mme. Manzons Udbrud i Gaar end paa hendes Taushed i Dag. Jausion beder hende om at tale. Hun tier.

Mere fik man ikke ud af Mme. Manzon, men hendes Udsagn var fældende for Bastide og hjalp ingen af de andre.

Den syvende April berettedes alt, hvad den lille Magdaleine havde fortalt Mme. Manzon, og dette gav hendes Forklaring yderligere Vægt. Der bliver et vanskeligt Punkt tilbage: den lille Bancal hævder, at Mme. Manzon var iført Kvindeklæder, medens hun selv paastaar at have været i Mandsdragt. Men Herregud, den lille kan have husket fejl!!

Assessor Pinaud er den eneste, der holder Mme. Manzon til Ilden, stærkt fulgt af Bastide. Svar Madame, siger han i Mødet den 9. April, genkender De nøje disse Folk. Hun vil kun svare, naar hun sidder paa Vidnebænken, nu er hun anklaget.

Bastide undrer sig over, at en Medskyldig taler saaledes.

Mme. Manzon siger med dyb Harme: Deres Medskyldige!!!

Bastide siger da disse Ord: Mme. Manzon er en Skuespillerinde, der ønsker at blive berømt ligegyldig hvorledes, om det er ad Brødens eller Dydens Vej er hende lige et. Hun anklager mig, hun kender mig ikke en Gang. — Jeg har en Gang forhindret en af mine Slægtninge i at gifte sig med hende. Hvorfor taler hun ikke uden al den Staahej? Hvorfor raaber hun som i en Komedie af Racine?

Pinaud gaar atter Madame paa Klingen, hendes Svar bliver

ikke bestemtere, kun fastholder hun, at hun har maattet sværge den dyre Ed.

Bastide siger for første Gang med et dybt følt Tonefald: Hvorfor vil denne Kvinde angribe mig, min Slægt, min Hustru, mine Børn og min Fader? Hvorfor taler hun ikke Sandhed, hvorfor siger hun ikke alt, hvad hun ved?

Han udraaber til Slut i Fortvivlelse: Men vi befinder os jo her ude i det rene Eventyr, og Mme. Manzon svarer med kvindeligt Vid: Ja, er dette Eventyr, saa er De den onde Aand. Tilhørerne tiljubler hende Bifald.

Kun en eneste Gang fik Bastide Overtaget over sin Modstander det er da Mme. Manzon i et Retsmøde, da hun taler om hans convulsiviske Trækninger og han tørt svarer: Convulsiviske Trækninger. Nej Madame, jeg lider ikke af Trækninger, dem overlader jeg til Dem. Tilhørerne mumlede truende, og Præsidenten kaldte Bastide til Orden.

I Realiteten fik man ikke mere ud af Mme. Manzon, men hendes Udsagn bestyrkedes ved den Mængde Vidner, der førtes paa, hvad hun havde sagt til andre. Der var heller ikke for Dommeren Anledning til at drage hendes Ord i Tvivl, men der blev vist hende for meget Hensyn, da hun træt og udmattet bad om at blive forskaanet for at give Detailler.

De 300 Vidners Forklaring synes for os meget lidet værdifulde. For de Tilstedeværende indeholdt de en Række Bekræftelser af det, alle troede, og selv om Bastide protesterede, vandt Vidnerne mod ham Tiltro. En Møllersvend, Theron, der paastod at have beluret Ligfølget, vakte stor Opsigt. Bastide konstaterede betydelige Uoverensstemmelser i hans Forklaring, men Retten tog Hensyn dertil, fordi han var det eneste Vidne, der kunde tale om Ligfærden. Han havde set og genkendt alle de Mænd, hvis Navne forlængst var kendte.

Dette Vidne synes nu at være aabenbart falskt, men det maa have virket meget stærkt. Vi har allerede talt om Bastides Alibibevis, der gentaget her gav Anledning til stormende Scener og Sammenstød mellem Retten og hans Advokat. Alle, der vidnede for ham, truedes med Fængsel, og kun et Vidne, hans Svigerinde Mme. Vernhes, gjorde virkelig Indtryk ved sin ædle, rolige Fremtræden. Men hvem kunde tvivle paa Bastides Skyld efter alt det, der forelaa.

Ikke en Herrens Engel kunde have reddet ham.

Processen varede til den anden Maj. Advokater talte for de Anklagede, Advokater talte mod dem. Den unge Didier Fualdès, selv Jurist, holdt en meget smuk Tale, og flere af Advokaterne talte fortræffeligt. Men der blev ikke fra noget Hold fremsat saa meget som en Tvivl om at Fualdès var bleven myrdet i Bancals Hus. Og naar det virkelig stod fast, at Mordet var sket der, saa var der intet at indvende mod Rettergangen. Man kan kritisere Dommernes Lettroenhed, men et Blik paa selve Retssagens Referat giver Indtryk af den største Upartiskhed og Lovlydighed. Strenghed mod Bastides Vidner var kun Anklagernes Ret, de Anklagedes Defensor kunde have gjort det samme mod Anklagernes Vidner, de renoncerede derpaa, men der kan ikke rettelig indvendes noget mod Processens Gang. Og Vidnerne troede fuldt og fast paa, hvad de vidnede om. Theron synes at være det eneste vitterlig falske Vidne. Iøvrigt var de andre Vidnesbyrd af meget ringe Vægt og Betydning. Bach, Bousquier og Enken Bancal var Hovedvidner foruden Mme. Manzon og det udenretlige Vidne, den lille Bancal, der efter Loven ikke kunde føres med sin Moder.

Der er næppe Tvivl om, at Sagen for enhver Jury vilde have faaet det samme Udfald, som den fik, saalænge ikke en vovede

at tage det Standpunkt at benægte, at Fualdès var blevet myrdet i Bancals Hus. Men derpaa tænkte ingen, ikke engang de Anklagede selv. Maaske dette har været Bastides Hensigt, og det er dette hans Synspunkt, der har medført, at hans Advokat forlod ham og lod ham selv holde sin Forsvarstale. Det er muligt, at en dygtig Advokat eller en dygtig Skribent paa dette Punkt kunde have vendt den hele Sag – det er muligt, men ikke givet.

Paa Mme Manzon tvivlede ingen trods hendes tidligere Usandheder og affekterte Væsen, alle følte jo nu, at Himlen havde sendt hende som den frelsende Engel.

Hendes egen Tale til Forsvar blev holdt med en virtuosmæssig Elegance, den udkom siden paa Tryk. Bach fik Æren for at have reddet hendes Liv, og indkasserede den med Glæde.

Men hele Vægten ligger nu for os paa Bastides Forsvarstale, den eneste som det er Umagen værd at gengive.

I Bastides Forsvarstale ligger da Kritikken af den hele, som det synes uangribelige Procedure. Den har en Fejl, en formel, Bastide holdt den selv. Hans Defensor, den almindelige ansete Advokat Romigières rejste sig og alle Blikke var vendt mod ham. Advokaten sagde kun disse Ord: „Den anklagede Bastide begærer Ordet."

Og Blikkene vendtes med Haan og Harme mod Uslingen. Ham, den eneste der forstod det hele, ham, der alene ikke anklagede nogen, fordi han slet ikke troede paa Bancals Hus, var der ingen der troede. Havde en Advokat talt om ham, han vilde være bleven troet — maaske. Nu forstod alle, at Romigière ikke vilde gentage Bastides Løgne.

Advokaten har maaske ikke heller troet Bastides Ord. Vi tror dem, de er de eneste fuldt forstandige, der er talt i den hele Proces.

Bastide læste dem op – her er de:

„Mine Herrer! Min Defensor har kæmpet en haard Kamp med min onde Skæbne, han har staaet mig bi med sine Raad. I Øjeblikket forlanger jeg det ikke mere. Ingen kan bedre end jeg vide, at jeg er uskyldig, og det er da ogsaa mig, mig alene, der bør vidne højt om min Uskyld. Der er Forbrydelser, der altid forbliver skjulte, hvis Gerningsmand Forsynet forbeholder sig at straffe, og der er andre, overfor hvilken Forsynet med sin uransagelige Vilje forbeholder sig at lege med Menneskers Viden, kaster i Menneskers Sind de uforstaaelige Fordomme, der ene forklarer Justitsmord og lader alle se de uskyldige i Brødens falske Lys."

Bastide dvæler nu ved sin Slægt, sin uplettede Vandel og siger saa:

„Man anklager mig for at have skaaret Halsen over paa min afdøde Ven, for vi to var Venner, og dette vort Venskab slettede Forskellen i vor Alder ud.

Men hvilke er da Beviserne for den frygtelige Sigtelse?

Man har set mig drikke et Glas den 17 eller 18 paa en Kafé med Bach og Colard. Den 17. er umuligt, da var Bach ikke i Byen, den 18. lige saa umuligt, thi det fremgaar af Vidneforklaringerne, at den ene af de to var gaaet fra det Sted, hvor man har set os paa det Tidspunkt, da jeg skal være kommet derhen.

Det Vidnesbyrd er altsaa intet.

Den 19. har 5 Vidner paa forskellige Tider og forskellige Steder hørt mig raabe højt til Fualdès: Mød mig Kl. 8. Vil da noget Menneske tro, at jeg med høj Røst skulde have udraabt paa Byens Torve og Gader det Klokkeslet, da jeg vilde myrde min Ven. Er dette ikke Galskab?

Men hvorfor overhovedet føre Vidner om det, der er sket

før Mordet. Sex Individer har jo set mig udføre min Forbrydelse. At nævne disse Anklagerens Hjælpetropper, det er allerede at overvurdere den Tillid, de har fortjent.

Bousquier, en Anklaget, der retfærdiggør sig selv paa andres Bekostning, en Mand, der for at hytte sit Skind er i Stand til alt. En Løgner, der først nægter alt, og som efter at han først er begyndt at tilstaa, kun gradvis og med talrige Sidespring naar til en Forklaring, der fælder mig. Skal et saadant Individ være Herre over min Skæbne.

Bach og Enken Bancal. Fængslernes Mure er tause. De vil tale en Dag, og da vil de kunne berette om de Rænkespind der flettes for at disse usle Mennesker ved Løgne kunde redde deres elendige Liv."

Her afbrød Præsidenten: „Lad os faa de Rænkespind at høre, de Gerninger, om hvilke Fængslernes Mure kan fortælle, naar de taler og en Dag gentager, hvad de har set."

Bastide svarede ikke – og alle haanlo mod ham. Hvad skulde han kunne svare paa det, og dog føler vi nu, at han havde Ret.

Han fortsatte: „Idag er det nok at sige, at Bousquiers Held har opflammet de to andre. Det er nok at pege paa, at den ene ikke har Mod til at anklage sig selv, naar den andens Tilstaaelser rummer hundrede Træk, der vidner om, hvor lav og usand den er. Det er nok at pege paa, at ikke et af disse Udsagn stemmer overens. Det er nok, at selv om vi vilde tro dette Væv, finder vi ikke deri blot en eneste Angivelse af hvad disse Mennesker har villet opnaa ved deres forrykte Gerninger, hvad de har faaet i Løn.

Clarisse Manzon — Mit Forsvar mod dette Fruentimmer, Vidne, Anklaget, Anklager, som Dommerne skiftevis dadler og kæler for, ydmyget uden Medlidenhed eller hævet til Skyerne

uden Maal! Mod det Fruentimmer, der for at Retten ikke skal nedværdige hende, tvinger Retten til at nedværdige sig selv . . .“

Præsidenten: „Bastide, er det Forsvar De oplæser, Deres eget Værk?“

Bastide: „Det er mine Tanker, det udsiger.“

Præsidenten: „Gør ikke Deres Uret tungere — tir ikke den offentlige Harme.“

Bastide blev utaalmodig ved: „Hele mit Forsvar ligger i de Ord, som Clarisse Manzon udtalte: „Jeg løj i Rodez“. Mine Herrer, hvad betyder det da, at den Kvinde siger, jeg taler Sandhed i Albi.“

Bastide viser, hvorledes Vidnet Theron intet har set — slet intet og siger saa:

Magdaleine Bancal! Da Dommeren den 24. Marts spurgte dette Barn, vidste hun intet. Efter dette er hun blevet Redskabet for en forfærdelig Intrige, som Tiden vil afsløre, og hvis Ophavsmænd allerede har forraadt dem selv. Man har villet konfrontere hende og Bastide, førte hende til Bastides Fængsel!

Aftalt Spil — det viser Slutterens Vidneudsagn.

Jeg er uskyldig. — Vel siger man, hvorfor nægter da Bastide, at han har været i Rodez den 20. om Morgenen? Fordi jeg ikke har været der. Det var Eftermiddag, da jeg kom til Byen. Anklagernes Vrede, 1000 Vidner skal ikke faa mig til at tilstaa noget, som jeg uden Fare kunde gøre, om Sandhed havde to Tunger. Og den kommer dog frem. Man har villet se mig paa samme Tid i forskellige Klæder, paa forskellige Steder. Jeg skjulte mig, siger man, og i to Timer har jeg tredive Gange passeret Torvet i Rodez. Alle de, der har set mig, siger de kendte mig. — Blot en eneste skal have talt til mig, og det skulde være Estampes, den myrdedes Tjener. Hvem

kan bygge det mindste paa dette Vaas. Den forstandige kan kun deri se den haabløseste Forvirring.

Er det da underligt, at jeg paaberaaber mig bedre Vidner. Det er alle Folk, der kender mig. De har set mig, for her er ikke mere Tale om flygtige Minutter, men om en hel Aften, en hel Formiddag tilbragt med dem. Og de tager ikke fejl af Dagen, for det var den Dag, Betjenten kom, og det slaar den fast. Deres Hukommelse svigter dem ikke. Thi de har ikke som de andre Vidner vidnet efter Stævning et halvt Aar eller et Aar efter, deres Vidnesbyrd blev taget et Par Timer efter, at man havde arresteret mig, faa Dage efter Mordet.

Man siger, det er Befrielsesvidner. Det er Loven, som kalder dem til sin Hjælp, og Øvrigheden skal ikke kyse dem fra mig, som sket er. Det er Tjenestefolk! Nej det er Præsten i Saint Maynié Hr. de Custande, Mme Vernhes, Mølleren fra la Gascare, ja, og saa er der ganske vist Tjenestefolk, men af dem er nu kun én i min Tjeneste. Man haaner disse og truer dem. — Disse brave Folk, der sætter deres Velfærd i Vove for at frelse mig.

Det skal være falske Vidner! Bevis det og jeg skal tro!

29 Vidner er der som vidner for mig. Hvem vil nægte, at disse Vidnesbyrd tynger i Retfærdigheds Skaal. Jeg var i mit Hjem, det beviste 29 Vidner, tør man da tvivle om, at det er Sandhed.

Og hvorfor den manddraberske Tvivl? For at afgøre, at jeg har myrdet Fualdès. Fualdès var ikke min Fjende, alt tyder paa, at hans Død skyldes en Hævn. Fualdès var ikke min Kreditor. Løs Snak er ikke et Gældsbrev, og den, der stadig har maattet laane smaa Summer, har næppe kunnet laane 10,000 Frcs. ud til en Ven, der laante ham sin Kredit.

Hvis virkelig Havesyge havde væbnet min Arm og vildledt

en nøgtern, velstaaende og arbejdsom Mand, vilde jeg ikke have myrdet en Olding, som intet frembød for Havesygen. Vilde jeg virkelig have forlangt Støtte hos alle disse obskøne, taabelige, unyttige og farlige Stimænd. Vilde jeg have trukket mit Offer til et befærdet Sted, til et Horehus — jeg, som Fualdès indbød til sit Bord, jeg, der i Følge med ham og det med fuld Tillid fra hans Side færdedes paa Jagt, hvor Skoven er tykkest.

Disse Mennesker, som I her giver mig til Medskyldige, dem har jeg aldrig set før, aldrig kendt. De var skyldige uden mig, eller jeg var skyldig uden dem.

Forlanger I et Offer. Godt saa tag mig. Men knyt ikke min Skæbne til en Bachs, en Bancals!!

Og fremfor alt, knyt ikke til min Ulykke mine stakkels Slægtninges Velfærd. Min Slægt har altid levet paa Landet, jævne og arbejdsomme Folk er vi. Mit Hjem har man fremstillet som Forbrydelsens og Forræderiets Arnested, Barbarer! Mine Kære græder og bukker under. Tre er døde i deres Alders Blomst, Offre for deres Venskab for mig, tre sukker i deres Fængsler, Offre for den frygtelige Skæbne, der forfølger mig.

Det er de Forbrydelser, disse Mennesker har begaaet.

De kan selv dømme, mine Herrer, om jeg i dette Fortvivlelsens Hav kan hænge ved Livet. Jeg sværger ved Gud, der kender mig bedre end Mennesker, ved Gud, der har givet mig den Sjælsstyrke, som I ikke forstaar, I mine Fjender, jeg kæmper kun for min Ære, ikke for mit Liv. De Hindringer, man har optaarnet for mit Forsvar, 13 Maaneders Fængsel, umenneskelig Behandling, Afslaget paa min Bøn om at forbinde min Proces med mine Slægtninges, da de jo dog er uadskillige for al sund Sands, de Trusler, man har udstødt mod alle, der vilde

hjælpe mig, har givet mig i mine Forfølgeres Vold. Men De, mine Dommere, vil se og dømme paa Deres Samvittighed efter de romerske Taleres Ord:

„Dømmer først Vidnerne, inden I dømmer den Anklagede." Og skal jeg saa end nu tilsidst lide under Urettens Tyngsel, saa beraaber jeg mig paa Fremtiden — Fremtiden skal skrive paa min Grav: Bastide var uskyldig!"

Fremtiden har skrevet det, men hverken Dommerne eller Tilhørerne troede et Ord af det, Bastide her sagde. For os er det Sandheden og hele Sandheden, for dem var det en fræk Forbryders sidste skammelige Løgn.

Og det var en rolig, behersket Domstol, ledet af fremragende Jurister, beklædte af ansete Mænd! —

Vi slutter nu Beretningen om Processen. — Der talte flere Advokater, de talte delvis godt, delvis slet, de forsvarede deres Klienter, men de troede alle, hver eneste en, paa Bancals Hus, og derfor blev Udgangen, som det var at vente. Dommen faldt og blev ganske som i Rodez, de Anklagede kaldtes ind.

Jausion skælvede og var ved at segne. Gensdarmerne maatte støtte ham. Bastide var rolig og fast. — Madame Manzon spillede som sædvanlig Teater.

Saa blev Dommen forkyndt. Døden for alle undtagen Missonier og Anna Benoit. Bach indstillet til Kongens Naade som Løn for sit Vidnesbyrd. Madame Manzon enstemmig frifunden.

Jausion gav sig hen i Smerte: „Mine Herrer Dommere," raabte han. — „Jeg er uskyldig. — — Man maa spørge Fualdès, hvem der var hans Fjender — — fra det Øjeblik jeg blev bragt hid, har Anklagerne svoret mit Fald . . . . Paa Skafottet vil jeg tale som nu . . . . Jeg er uskyldig. Grav en Grav for

mine Børn og min Hustru, lad dem dø med mig, lad os jordes sammen og skriv paa min Grav: Jausion døde uskyldig. — — —!"

„Bach, sig dog nu Bach, da De er dømt til Døden, var jeg i Bancals Hus . . . .!"

Og Bach svarede dumpt: „Ja De var, ellers havde jeg ikke sagt det."

Bastides Ansigt var roligt. Colard og Anna Benoit tiltrak sig alles Opmærksomhed. Den stakkels Pige kastede sig mod sin Elsker og raabte hændervridende med Taarer: „Døm mig til Døden, som I dømte Colard. Skal han dø, vil jeg dø med ham."

Stakkels Annette og Colard, de blev virkelig Dagens Helte. De hundrede af nysgerrige fine Damer, der overværede Skuespillet, fik Lommetørklæderne frem og Salen genlød af Graad.

Det var jo Tragedie!

Og derpaa gik Folk hjem for at spise til Middag. Retten havde sejret. — Sagen var endt. Tak være den Alvidende! —

Kassationsretten vilde ikke have mere Ulempe af denne Sag, den afviste Appellen, og den 3. Juni 1818 kunde man tænke paa det blodige Efterspil, Henrettelserne.

IV

Den 4. Juni Kl. 11 modtog den kongelige Prokurør i Albi Underretning om, at Kassationsretten havde forkastet Appellen, og at man straks kunde skride til Henrettelsen af Bastide, Jausion og Colard, der skulde ske ved Guillotinen og samtidig. Om Morgenen den 5te blev dette forelæst for de tre Fanger, der stod for Prokurøren tyngede af svære Lænker med bagbundne Hænder. De anede endnu intet om deres Skæbner. Jausion viste større Ro, end man havde ventet, da Rettens Dekret blev forelæst for ham. Colard græd bitterligt, bedyrede sin Uskyld og talte iøvrigt kun om sin elskede Annette.

Af alle betragtedes Bastide jo som den egentlige Ophavsmand til Mordet, hans Trods og Haan under Processen havde forbitret alt Folket mod ham. Vi, der ved, at han, dengang Mordet blev begaaet, sad smilende i sine Kæres Kreds, kan forstaa, at han, en intelligent og snarraadig Mand ikke kunde opgive Haabet, han maatte jo dog tro, at den letforstaaelige selvindlysende Sandhed maatte sejre tilsidst. Han blev dømt, og nu læste de op for ham, at han skulde dø paa Skafottet. Avisberetninger lyder paa, at han ganske tabte Hovedet, at hans Koldblodighed og Trods helt forsvandt, at han sank sammen. Andre Avisberetninger fortæller, at han bevarede en dump Resignation. Vi er tilbøjelige til at tro det sidste efter

det Billede, vi har dannet os af Bastide, og det er let at forstaa, at Offentligheden, der saa fuldt og fast troede paa hans Skyld, hungrede efter blot et lille Tegn paa, at han om end ikke i Ord saa dog i Gerning tilstod. Selv Häring underkastede i Pitaval det Spørgsmaal en lang og indgaaende Drøftelse, om ikke Bastide alligevel har myrdet Fualdès. Det ligger nær at være mistroisk. Thi hvem skulde Fualdès have sat Stævne den Aften, og et enkelt af de Vidner, der har hørt ham sige til Bastide, vi mødes i Aften, kunde dog vel have Ret. Paa den anden Side glemmer Häring, at det dog havde været helt naturligt, om Fualdès til sin Kone havde sagt, jeg maa gaa, for jeg skal træffe Bastide. Bastide var hans Ven og Omgangsfælle, deres forskellige politiske Opfattelse har ikke skilt dem ad. Bastide har ikke myrdet Fualdès, siger vi kort og fyndigt, og vi skal spare Læserne for alle Undersøgelser om dette Punkt, maaske opfordre dem til at læse hans Forsvarstale en Gang til.

De tre ulykkelige Mænd blev ført hver til sit Fangehul, medens gejstlige Mænd forstyrrede deres Fred med Bestormelser om at lette deres Sjæle med Tilstaaelse. Ogsaa Assessor Pagan, en af Dommerne, henvendte sig til dem — maaske mere for at lette sin Samvittighed og vinde Vished for, at de Mænd de havde dømt var skyldige. Jausion erklærede, jeg dør uskyldig, jeg protesterer for Gud og Menneskeheden mod den uretfærdige Dom. Og Bastide og Colard sagde det samme omtrent med de samme Ord.

Saa kom Natten med Mørket og den sidste Sjælekamp i det skumle Fængsel, medens Lænkerne raslede og Tiden aad sig ind paa dem med Dødens Vished.

Hvad disse Mænd har lidt, der sad her ensomme, forladte,

sikre i Følelsen af deres egen Uskyld, sikre i Følelsen af alles Had og Frygt, fjernt fra deres Kære med den vanærende Død for Øje, lader sig kun ane. Undertiden synes Livet saa grufuldt ubarmhjertigt mod Mennesker, at alle Tanker standser paa deres Vej og det bliver øde og tomt.

Guillotinen var rejst paa Raadhuspladsen i Albi. Det var klart, smukt Solskin, og alle Byens Borgere var paa Færde. De skulde se de tre Mordere dø, og det var ikke Hverdagskost. Det var 17 Aar siden Guillotinen havde haft rigtig travlt med at meje adelige og kongelige Hoveder, nu var der Gudskelov Fred i Landet, og de tre, der her skulde dø, var forbandede Mordere, der fortjente deres Lod. Det hele foregik med Præcision og under stærk militær Bedækning.

Det var en unødig Foranstaltning, ikke en Haand vilde løfte sig for at hindre Bøddelen i hans Gerning, tvertimod, havde han forsaget, vilde 1000 retfærdige Hænder have været parate til at gøre hans Gerning for ham. Vi ved ikke, om Mme Manzon var til Stede — vi skulde næsten tro det. Hele Frankrig takkede jo hende, for at Morderne ikke undgik deres Lod.

Tre Karrer rullede frem, i hver af disse sad en af de ulykkelige behængt med Lænker, og ved de dømtes Side sad en Præst. Colard syntes at have tabt al Bevidsthed, hans Hoved rokkede frem og tilbage, saa langt var det fra, at den stakkels Soldat gik til Skafottet som til et Slag. Jausion lænede sig ubevægelig til et Krusifix. Det synes, som om denne Mand tilsidst har fundet Fred under sin Guds uransagelige Vilje og bøjet sit Hoved under sin Skæbne. Og Bastide — atter her er Beretningerne helt modsatte. Hans Udseende var frygtindgydende, hedder det, hans Ansigt dødblegt eller gulligt mere som

Voks, og det kulsorte Skæg bølgede ned over hans Bryst. De Gejstlige talte Guds Ord og bad dem gøre som Røveren paa Korset, men de tav alle tre.

Det var bleven Jausion forundt at dø først, han betraadte fattet Skafottet, og før han lagde sit Hoved paa Blokken, sagde han roligt følgende Ord: „Medmennesker, der vil min Død, saa sandt der er en Gud over os alle, tro en Døendes Ord. Jeg dør uskyldig, der kommer den Dag, da ingen skal kunne sige til mine ulykkelige Børn, at de ere Sønner af en Morder."

Saa lagde han sig ned, og den blinkende Kniv overskar hans Hals, saa Blodet som en tyk Søjle stod ud af den sønderhuggede Krop.

Til dette var de to andre Vidne. Colard skulde følge ham, Bastide skulde se to Mennesker dø. Colard samlede sig, og han udraabte for al Folket, at Bastide var Skyld i al hans Ulykke og døde med Anna Benoits Navn paa sine Læber.

Saa stod han da paa Skafottet den høje, trodsige Mand med det blege Ansigt, de lysende, sorte Øjne og det bølgende Skæg. Selv efter Døden forfulgte hans Fjender ham. Det hedder: Bastide syntes fuldstændig at falde sammen under Bevidstheden af sin Skyld. Han vaklede og vilde være falden bag over, hvis ikke Rakkerknægten havde støttet ham. Han talte ikke, blot mumlede han: „Hvad vil min Familie sige?"

Ærekær var Bastide. Det var ikke Døden, han frygtede, det var den vanærende Død som Morder, der fyldte hans Sjæl med Gru. Og vi vil tro de faa mere barmhjertige Øjenvidner, der beretter: „Bastide døde, som han havde levet, med sammenbidte Tænder i dump Trods." Det hele varede kun i faa Minutter.

Klokken to blev Anna Benoit ført til Retterstedet, bunden til en Pæl og hendes Klæder revne af hendes magre af Fængselslivet hærgede Skuldre og Bryst. Den stakkels Pige stirrede med

stum Rædsel paa Rakkerknægten, der rev hendes lange, sorte Haar til Siden og pressede det glødende Jern ned i hendes blottede Skulder. Hun udstødte et langt, fortvivlet Smertensskrig, det var ligesom om hun vaagnede til Forstaaelse af, hvad der var sket, hun strakte de bundne Hænder ud mod Bødlen og bad ham dræbe hende, for at hun i Døden kunde forenes med sin Ven. Saa blev hun ført bort til livsvarigt Fængsel.

Det hedder sig, at Folket græd! Muligvis. Den fattige Soldat og hans Pige blev Processens Helte for deres trofaste Kærligheds Skyld, og rundt i Hytterne sad Mænd og Kvinder og sang med drævende Røst Sangen om Annette og Colard, købt for to Sous hos en Boghøker paa Hjørnet. Folket er undertiden sentimentalt, naar det har set Blod og lugtet svedent Kød.

Bach, Enken Bancal og Missonier blev hensat i Fængsel, ligesom Anna Benoit. Nu er de døde forlængst.

Døden er jo alles Lod. Men Mordet paa Fualdés var sonet med Mordet paa Bastide, Colard og Jausion. Mennesker kan ikke holde Liv i hverandre med Lovens aller helligste Ord, men de kan Gud være lovet myrde hverandre i den højestes Navn. Og det gør de gerne, naar Præsten lyser sin Velsignelse over det og Formaliteterne er i Orden.

Dette Mord er Retfærdighedens Blomst i sin højeste Kultur. Dødsstraffen, som hverken Præster eller Sognebørn, hverken Børsbaroner eller Arbejdere vil give Slip paa. –

SLUTNING.

90 Aar er nu henrundne – der lever endnu kun nogle faa Oldinge, der er født, før dette Drama udspilledes. Men historisk set er det jo ikke saa længe siden.

Hvad er da Sandheden? Blev Fualdès ikke myrdet i Bancals Hus? Var alle disse Mennesker uskyldige? Har man da aldrig opdaget de sande Mordere? Ved man ikke, hvorledes Fualdès døde?

Dette er svært at svare paa. Næppe nogen, der har læst denne Beretning, vil tro paa Bancals Hus.

Lidt véd vi, og dette skal vi fortælle. Bach blev benaadet med 20 Aars Fængsel ligesom Enken Bancal. Louis Bastide blev kort efter Broderens Henrettelse vanvittig i Fængslet. Mod d'Istournet, Bessières-Veynac, Politikommissæren Constans og Laqueille blev Processen aabnet for Edsvorneretten i Toulouse.

Madame Manzon mødte op og fortalte hele Historien fra Albi, denne Gang elegant og uden Besvimelser. Publikum jublede, det var altsaa Sandhed altsammen. Nu havde Clarisse fortalt det frivilligt med alle Omstændigheder. Hun genkendte i d'Istournet den Mand, der havde mødt hende paa Gaden foran Bancals Hus. Bessières Veynac havde været med ham. Begge var mer eller mindre medskyldige Vidner til Mordet.

Enken Bancal forklarede, at Veynac i Køkkenet havde slaaet hende med en Stok.

Men Heldet stod ikke Mme. Manzon bi i Toulouse. Veynac beviste sit Alibi og Retten frifandt alle de Anklagede. For Mme. Manzon var dette et Nederlag. Men trods Dommen i Toulouse vilde Retten ikke optage Sagen for at rense de Henrettedes Minde. Forgæves androg Bastides og Jausions Enker derom. Og Mutter Bancal blev ved at forsikre, at d'Istournet og Veynac havde været med ved Mordet.

Tiden gik – det er muligt, at ogsaa franske Forfattere har anet Dommens Uretfærdighed, om Kobbes Skrift er her talt. I en Kritik over Jurysystemet, skreven i 1835, har en tysk Dommer, A. v. Oppen, undersøgt Sagen og præsteret mærkelige Beviser for det, vi maa tro.

Han har samlet en Mængde Udsagn fra Dødssengene fra de i Processen optrædende, og selv om man vil nære Mistillid til de katolske Gejstlige, er der saa stor Sandsynlighed i dette, at vi ikke kan tvivle. Vi har Bastide, Jausion og Colards Ord i deres Dødsstund!

Bousquier døde allerede den 21de September 1821, og han tog paa sit Dødsleje alle sine Udsagn i Albi og Rodez tilbage. Hans Skriftefader, Abbè Segures, overgav hans Forklaring til Retten, den lyder saaledes: „Kun af Frygt for Døden sagde jeg, at jeg havde været i Bancals Hus og hjulpet med til at kaste Liget i Floden, og det var for at redde mit Liv, at jeg afgav den Erklæring. Jeg tager den nu tilbage, og det er min sidste Erklæring, min sidste Villie, at dette skal gøres bekendt efter min Død."

Fiskeren Thèron forklarede den 6. Juni 1822 under en svær Sygdom til Præsten Cassenac, at alt, hvad han havde vidnet i Albi om Ligtoget var Løgn og Bagvaskelse, og bekræftede det siden.

Ogsaa Enken Bancal talte og bekendte for Fredsdommeren

i Kvindefængslet i Cadillac den 24. September 1829, at hvad hun havde sagt i Rodez, hvor hun nægtede, var Sandhed. For Retten i Albi havde hun løjet og tilstaaet, hvad man havde forlangt af hende for at redde sit Liv. Protokollen, der er optaget herom, har den fulde retslige Beskræftelse, og det kom til almindeligt Kundskab, at Enken Bancal døde med det dybeste Samvittighedsnag over sin skæbnesvangre Løgn.

Og Clarisse Manzon, Heltinden, Romanforfatterinden og den store Skuespillerinde! Den 20. Juli 1830 blev i Versailles for Vicomte de Champmartin optaget en Politiforklaring, under hvilken Abbé Villars og Madame le Martre forklarede, at Clarisse Manzon paa sit Dødsleje i 1825 i Versailles havde taget sine Løgne tilbage og erklæret dette:

„Jeg har aldrig været i Bancals Hus."

Vi kan altsaa sige, at det er bevist, at Bastide, Jausion og Colard døde uskyldige som Ofre for det grufuldeste Justitsmord, hvorom vor nye Tids Retshistorie ved at melde.

Men Fualdès. Fualdès var myrdet. Hvem var da Morderen?

I Mart 1840 bekendte en Arbejder Sebastian Lefébre i Landsbyen St. André ved Rodez før sin Død, at han havde myrdet og udplyndret Fualdès, og efter denne Tilstaaelse nød han Nadverens Sakramente og døde i dyb sjælelig Bevægelse. Der var Vidner paa denne hans Bekendelse og Død.

Hvor kort er denne Beretning ikke mod hele den lange Proces og Skafottets Rædsler.

Oplyst blev denne Sag ikke, og den bliver det aldrig, fordi man straks fulgte et helt forkert Spor. Fualdès Mord, en haandgribelig Kendsgerning blev til Fantomet Bancals Hus!

Alle, der har haft med dette grufulde Retsdrama at gøre, er forlængst døde. Skyldige og uskyldige, Dommere og Anklagede.

Der lever vel endnu Efterkommere i Aveyron af Jausion og Bastide. Bancals Hus er forlængst revet ned, men Rodez er den samme By, som den var med Raadhus og Domkirke, med Fængsler og Retssale, med Mennesker som Mennesker altid var, altid er og altid vil vedblive at være.

Og Historien om Bancals Hus vil leve længe for at gentages Gang paa Gang, ikke som Følge af et Retssystem, for Bancals Hus kan ligge i alle Lande, i England, i Rusland og Danmark, men fordi Muligheden for et Justitsmord altid er tilstede, fordi Dommerne intet ved, og man støtter sig paa andres Viden, Anklagedes eller Vidners.

Bancals Hus er ikke Juryens Fallit – thi den sidste Proces var helt i Juristernes Haand, og de Edsvorne var højtstaaende Mænd, delvis Jurister. De troede, fordi man maa tro Vidner, fordi ikke en eneste Stemme rejste sig mod Bancals Hus.

Voltaire gav Processen Calas en verdensberømt Vending. – Ramsay reddede i England ni Mennesker fra Galgen med en Afhandling om Fru Webs Hus. Det moderne Samfund venter det af Journalister der i hine Tider øvedes af Filosofer. Men det egentlige Værn ligger deri, at det sidste Ord i enhver Sag, der gælder Liv og Død skal siges af en Højesteret, en Kollegial Domstol af Landets bedste prøvede Dommere af Fag.

Muligheden for Fejl er altid til Stede. Jo klogere og friere Dommerne er, jo mindre Faren. Den største Fare i enhver Retssag ligger altid i Folkets usalige Trang til at gribe ind i Rettens Pleje. De fleste Justitsmord er Folkets Værk. Lad saa de, der smigre Folket, prøve paa at skjule dette.

Man overlader Sygdom til Lægernes Omsorg, man lader Ingeniører og Teknikere bygge Broer og Baner, man stoler paa

Sagkundskaben paa alle Felter. Men Dom over Brøde er Folkets Sag.

Der, hvor det gælder om at dømme om Menneskesjælens skjulte Tanker om Skyld og Skyldfrihed, er der ikke den Knøs, der kan føre sin Pen, uden at han jo langt bedre end Mænd, der har ofret deres Livs Arbejde derpaa, kan afgøre, hvad der er Ret eller Uret. Nu er Folkets politiske Stilling saa stærk, at det kan taale at høre Sandheden.

Bancals Hus er Symbolet paa Folket som Dommer i Misgerningssager.

Værnet mod Bancals Hus ligger ikke i Domstolenes Demokratisering, men i deres Fuldkommengørelse og i Kravet om lidenskabsløst fuldkommen fri Overvejelse af de bedste blandt de gode Dommere, under Folkets Taushed, mens Retten sidder, og aarvaagne Kritik, naar den har talt. Og forinden Folkets Repræsentanter i Rigets første Embeder exekverer Dommen.

Retfærdighed er ikke Jura, men det er ikke heller Folkets Dom. Retfærdighed er Jura, som Folkets Dom kender for Ret.

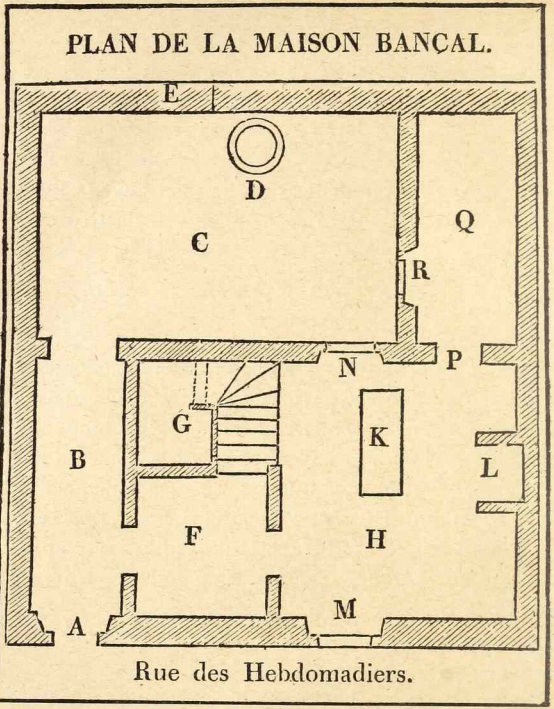

A er Indgangsdøren, ad hvilken Fualdès skal være slæbt ind og **B** Korridoren, hvor Mme Manzon skal have søgt Tilflugt **C** er den indre Gaard med Brønden **D**. **E** er Indgangen til det Værelse, Colard og Annette beboede. **F** er en mørk Gang, der fører ind til **H** Køkkenet. **G** er en Trappe, der fører op til første Sal, hvor Ægteparret Saavedra boede. Gulvet i deres Lejlighed var pilraadent, og de kunde se ned i Køkkenet, og dog har ingen af dem mærket noget til Slagteriscenen eller Familien paa Mordaftenen.

H er Køkkenet med et Vindu **M** ud til den befærdede Gyde, Rue des Hebdomadiers. **K** er Bordet, paa hvilket Fualdès skal være slagtet. **L** en Kamin. **P** er Døren ind til Kabinettet, hvori Clarisse Manzon blev indespærret og **R** det højtsiddende Vindu, hvor hun stødte sin Næse til Blods.

Under Trappen **G** stod en Seng, hvori den lille Bancal-Magdaleine skal have skjult sig og været Vidne til Mordet. Planen bør særlig benyttes til Kontrollering af Mme. Manzons Udsagn.

HVEM VAR JACK THE RIPPER?

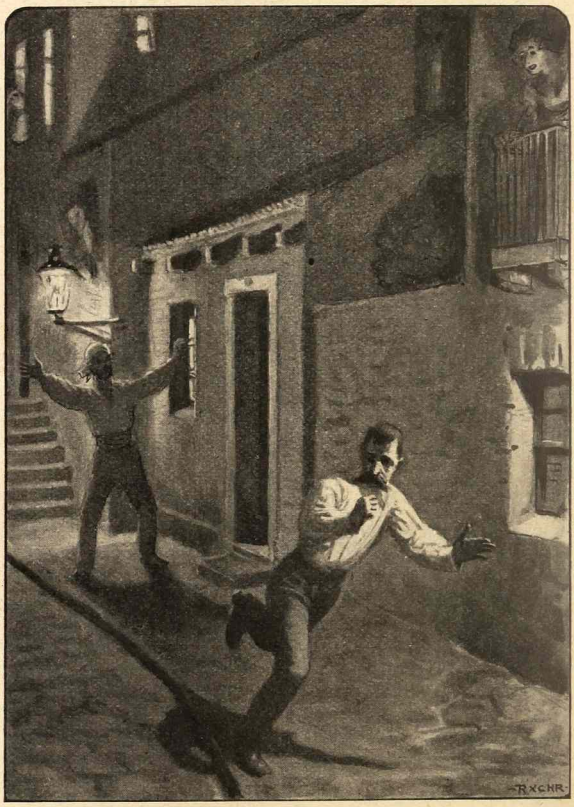

MORD! MORD! TIL HJÆLP!

CARL MUUSMANN

HVEM VAR
JACK THE RIPPER?

EN DANSK FORHØRSDOMMERS UNDERSØGELSE

MED ILLUSTRATION AF

RASMUS CHRISTIANSEN

KØBENHAVN
FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG
(HERMANN-PETERSEN)
1908

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Whitechapel var indtil 1888 kendt af Enhver, der havde været i London, som et usselt og elendigt Fattigkvarter, der laa umiddelbart østen for det store, rige Forretningscentrum: City.

Den Rejsende undgik endnu Whitechapel, dets Smuds, dets Pak, dets Elendighed og dets Farer.

De, der vovede sig derind om Natten under Politiledsagelse, gav frygtelige Beskrivelser fra Kæmpebyens mørke Fastland, i hvilket man ved Siden af den engelske Proletar traf Kinesere og Malayer, Kreolere og Negre, Sømænd fra alle Verdens Lande, der kom drivende op fra Themsens Skibe og de store Dokker ofte kun for en Nat, ofte berusede og med Penge paa Lommen, Penge, der skulde springe i den Nat, hvorefter den afblankede Ejermand døddrukken vinglede ombord paa sit Skib for at forsvinde i Morgenens Taage.

I et saadant Farvand, der er saa rigt paa Rov og Affald, er der altid fuldt op af Makrel: prostituerede Kvinder, der fylder alle Kneiper med raa Tale og højrøstet Sang, med opskørtet Dans og ugenert Prutten under Salget af deres Legemes Yndigheder.

Og saadan var det ogsaa i Whitechapel. Værre maaske end noget andet Sted, men Herre Gud! man tog det som et trist

Faktum som den straalende Kæmpebys uundgaaelige Bagside, og man talte derom saa lidt som muligt.

Politiet dæmpede med streng Haand Storstadens onde Samvittigheds Røst, indtil den i det nævnte Aar gav sig til at raabe, saa det gav Genlyd paa begge Sider af Atlanten, saa at hele Verden i Maaneder næsten ikke kunde trække Vejret for Spænding, Sensation og Rædsel.

Det gik saaledes til:

Den 3dje April 1888 fandt man i en Gade i Whitechapel et lemlæstet Kvindelig. Det viste sig, at det her drejede sig om en prostitueret Kvinde, der foreløbig kun kendtes ved sine Fornavne: Emma Elisabeth. Hendes Halsaare og Strube var overskaarne med vældig Kraft fra Øre til Øre. Maven var sprættet op, Indvoldene var udtagne og visse indre Organer fuldstændig fjærnede. Morderen syntes at have befundet sig i en Tilstand af desperat Ophidselse. Han havde drevet et langt, spidst Jærninstrument gennem Offerets Underliv, saa at han bogstavelig havde spiddet Liget til Jorden.

Det var uhyggeligt! Vist saa, men hvad Herre Gud, den Art Forbrydelser hørte nu en Gang til Dagens Orden i et Kvarter som Whitechapel, og saa var det jo kun — en prostitueret Kvinde.

Den sædvanlige Undersøgelse blev anstillet paa sædvanlig Maade. Den saakaldte Coroner mødte frem til Ligsynet. Han er en specifik engelsk Embedsmand, der sammen med en Jury undersøger den umiddelbare Aarsag til voldsomme og mistænkelige Dødsfald, og som derefter indleder de første, retslige Skridt mod den formentlige Skyldige. Men denne Gang — som saa ofte før i Whitechapel — fandtes ingen formentlig Skyldige og denne Gang — som saa ofte før i Whitechapel — nøjedes man med den sædvanlige Formel:

„En indtil nu ukendt Person eller flere indtil nu ukendte Personer erklæres herved skyldige i Mordet paa Enken: EMMA ELISABETH SMITH."

Bladene omtalte Mordet i en kort Notits under Gadenyt, og saa var den Historie glemt.

Fire Maaneder senere fandt man saa faa Skridt fra det Sted, paa hvilket det tidligere omtalte Mord var bleven begaaet, et nyt Lig med det samme skrækkelige Halssaar, med opsprættet Underliv og fjærnede Organer. Ogsaa denne Gang syntes Morderen at have befundet sig i en Tilstand af grusom Berserkergang, thi hele Liget var oversaaet med Stiksaar, saa at det dannede een næsten ukendelig blodig Masse. Alligevel fik man konstateret, at Liget tilhørte en prostitueret Kvinde ved Navn MARTHA LABRAM, der i den Nat, i hvilken hun var bleven myrdet, havde drevet fra Knejpe til Knejpe og sent paa Aftenen var bleven set i stærk omtaaget Tilstand.

Coroneren kom til ligesom første Gang, og afgav den samme ligegyldige Formel som første Gang. Bladene omtalte Mordet paa samme korte Maade som første Gang, og i Løbet af en fjorten Dages Tid var Glemslens Mos groet over den blodige Begivenhed, ligesom første Gang.

Men enkelte skarpsindige Hoveder indenfor Politiet var begyndt at spidse Øren. Disse to ejendommelige og ensartede Mord omtrent paa samme Sted, havde vakt deres Mistanke om, at begge Ofres Morder var en og samme Person. Fra Politiets Side sivede Rygterne ud til Reporterne. Men endnu hviskede man kun, indtil der tre Uger senere steg et Ramaskrig i Vejret over hele Linien.

Den 31. August om Morgenen Klokken 4, havde den patrouillerende Betjent JAMES NEILL nemlig fundet en Kvinde i Rendestenen i BUCK-ROW i Whitechapel. Atter en fuld Skøge!

tænkte han, og ruskede i hende. Men hun rejste sig ikke. Saa greb han hende i Haaret for i det mindste at faa Hovedet op af Rendestenen. En Gysen gik igennem ham. Han syntes, at han beholdt Hovedet i Haanden, han slap, og Hovedet faldt tilbage med en „frygtelig Bevægelse." Han satte nu sin Blændlygtes Lyskegle lige mod det uhyggelige Fund og saa, at der for hans Fødder laa et Lig, hvis Hoved næsten var skilt fra Kroppen fra Øre til Øre. Der blev tilkaldt Assistance. Liget blev bragt til Stationen, og her konstaterede Politilægen, at den Myrdedes Mave var sprættet op, og at visse indre Dele var fjærnede.

I et Nu kædede de tre Mord sig sammen, og som en Løbeild fløj Efterretningen over hele England og langt ud over dets Grænser.

Offrets Navn var denne Gang Mary Ann Nicholls. Hun var 40 Aar, havde mellem de andre Piger i Kvarteret haft Ord for at være smuk, og havde som mange af den Slags Kvinder altid haft et tilsyneladende brillant Humør. Om Aftenen, forinden hendes Lig blev fundet, havde hun netop været særlig „oppe". Hun var kommet ind i en af Kneiperne for at „drikke paa" sin nye Hat, der var ualmindelig pragtfuld med store brogede Fjer. Hendes sidste Ord, idet hun forlod Lokalet, var:

— „Nu skal jeg ud og hugge mig en ung, køn Fyr med Knapper paa Lommen!"

Den unge, kønne Fyr blev den uhyggelige Morder: Jack the Ripper!

Med dette Navn var den mystiske Morder nemlig nu bleven døbt, idet det blev oplyst, at Politiet havde modtaget anonyme Breve underskrevet med dette uhyggelige Nom de Guerre i Ordets egentlige Forstand. I disse Breve, som man ikke havde

tillagt nogen Vægt, var Mordene blevne forudsagt, men man havde taget det for en daarlig Spøg.

Hele Pressen med TIMES i Spidsen kastede sig nu ind i en voldsom Kampagne, og just som denne i Ugens Løb havde naaet sin Kulmination, gik den over til Explosion, da det rygtedes, at man den 8. September Kl. 4 om Morgenen havde fundet et nyt Lig i den lille afsides og ildeberygtede Gade HANBURY STREET.

Offeret hed denne Gang ANNIE CHOPMANN, hun var 47 Aar gammel, og en prostitueret Kvinde ligesom de foregaaende. Ligesom tidligere var Legemet lemlæstet paa den for BUGSPRÆTTEREN ejendommelige Maade, og ligesom tidligere havde man end ikke det ringeste Spor af Forbryderen.

Publikums Fantasi, Indignation og Rædsel var nu hidset til Kogepunktet. Men JACK THE RIPPER var alligevel Mand for at skaffe dramatisk Stigning til Veje.

Lørdag den 30. September fandtes to nye Lig i Løbet af en knap Time og i faa hundrede Alens Afstand fra hinanden.

Det første henlaa i BERNER STREET, en smudsig Gade eller rettere en Gyde, i hvilket der fandtes et lille Klublokale, hvor en socialistisk Forsamling netop den Aften holdt Møde, saa at Gaden til Tider var stærkt befærdet. Det var nu bleven sent. Det var et Herrens Vejr, den eneste Lygte, der havde været tændt, var blæst ud eller var slukket med Vilje. Der var ravende mørkt i Gaden, i hvilken der kun skinnede Lys fra Klublokalets Vinduer, gennem hvilken man hørte Tale, Støj og Latter. Klubbens Vært Louis Diemschütz kom sent hjem i et lille Køretøj. Hans Hest blev sky og sprang til Side. Han steg ud af Vognen, strøg en Tændstik, og saa at der laa en døddrukken Kvinde i Rendestenen. For ham var dette ikke noget Nyt, og han gik rolig op i sit Lokale, hvor der endnu

var højrøstet Natteliv. Men medens han fortalte om sit Æventyr, dukkede Navnet JACK THE RIPPER pludselig op. En Anelse greb Alle. Med Lygter gik man ned paa Gaden, og fandt et endnu varmt Kvindelig. Dets Hals var overskaaren, men ellers var ingen Mishandling synlig. Morderen var aabenbart blevet overrasket, men han havde taget Revanche andetsteds.

En Time senere fandt Betjenten Watkins knap ti Minutters Vej fra Socialistklubben et ligeledes endnu varmt Kvindelig, og denne Gang inde i selve Hovedstadskvarteret „City" ikke langt fra „Ostindiske Selskab's" store Bygninger.

Det første Offer hed ELISABETH STRIDE. Hun var en prostitueret Kvinde.

Det andet Offer blev aldrig genkendt. Man var naaet til et Dobbeltmysterium: den Myrdede og Morderen begge ukendt!

Ophidselsen i London var nu ubeskrivelig. Der blev dannet frivillige Vægterklubber, Private og Institutioner udsatte ialt Ducører til Beløb af over 100,000 Kroner for Morderens Paagribelse, medens Staten trods indtrængende Opfordringer dog nægtede at betræde denne Vej til Opnaaelse af Forbrydelsernes Opklaring; en Godsejer i Yorkshire, Edwin Brough, sendte Politiet 4 Blodhunde.

Medens man eksperimenterede med disse, fandtes den 9. November Kl. 11 om Formiddagen det syvende Lig. Morderen var atter gaaet et Skridt videre i sin Dristighed. Medens alle de tidligere Mord var foregaaet paa Gaden, var dette forøvet inden Døre.

Det var i Huset Nr. 26 i Dorset-Street. Her boede en Pige MARY JEAN KELLY. Hun havde ikke betalt den ublu Leje, som Værten hver Morgen afkrævede hende. Nu ud paa Formiddagen havde han tabt Taalmodigheden. Han bankede paa Døren. Ingen svarede. Fornyet Banken hjalp ikke, skønt man

vidste, at Pigen var derinde. Saa sendte man med bange Anelser Bud efter Politiet, der sprængte Døren. Indtrykket af, hvad der mødte de Indtrædende, maales bedst ved disse Linier i den Rapport, der afgaves af Chefen for Whitechapel Politi, der selv havde været menig Betjent, og som ellers aldrig lod sig henrive til at krænke den tjenstlige Kancellistil: — I hele mit Liv har jeg ikke været Vidne til noget saa skrækkeligt, og jeg beder Gud forskaane mig for oftere at se noget lignende!

Liget var ikke blot mishandlet som saa tit tilforn, men dets Øren og Bryster var afskaarne og lagte paa et Bord!

Det sidste man vidste om Offeret var, at man om Natten Klokken 1 havde hørt hende synge den da moderne, sentimentale Sang: SWEET VIOLETS.

London havde nu ikke en Gang mere Interesse for den store Parnell-Times' Proces, der tidligere havde fyldt alle Sind. Man levede under et Højtryk af nervøs Ophidselse, og Whitechapel var blevet et Forbrydelsens mystiske Hjemland, der gennemkrydsedes af Korrespondenter fra hele Verden, og som blev beskuet af det fine England som et Rædselskabinet i et Panoptikon.

Agitationen blev saa voldsom, at Politiets dygtige Chef SIR CHARLES WARREN maatte vige. Efter dette Sonoffer faldt Sindene lidt efter lidt til Ro, Stemningen blev tryggere, og Trygheden fæstnede sig efterhaanden, da der ikke indløb Efterretning om nye Mord. JACK THE RIPPER syntes at have indstillet sin frygtelige Virksomhed, enten han nu var flygtet, var død eller havde opfyldt en fanatisk Mission, der vai fuldbyrdet med det hellige Tal: Syv!

Tilbage som et aabent Spørgsmaal stod Diskussionen om dette store Mysterium: Hvem var han?

Der fremsattes mange Gisninger, til hvilke vi senere skal

komme tilbage, men stadig var det kun Formodninger uden underbygget Bevismateriale, og Politiet selv meldte Pas.

Hemmelighedens Slør syntes uigennemtrængeligt selv for de mest skarpsindige Kriminalister, der havde gjort deres Studier paa Stedet.

Saa fandtes i københavnske Aviser*) for Tirsdag den 4de Oktober 1892 følgende sensationelle Erklæring:

Højstærede Hr. Redaktør!

Af de københavnske Morgenblade for idag ser jeg, at det østerrig-ungarske Politi har arresteret en Person ved Navn Alois Szemeredy, der — foruden at mistænkes for nogle Mord m. M. i Wien — tillige antages at være identisk med den meget omtalte Jack the Ripper, og tilføjes der, at man endnu ikke har faaet oplyst, hvorpaa denne sidste Mistanke støtter sig.

Imidlertid er Politiet denne Gang sikkert paa rigtig Spor. Allerede i næsten et Aar har jeg antaget, at Szemeredy var Whitechapel-Morderen og udtalt denne Anskuelse til mange baade her og i København. For at faa Materiale til et Foredrag til Forsvar for vor kriminelle Retspleje, læste jeg en Del Aargange igennem af „Der neue Pitaval", og blandt de her refererede udenlandske Retstilfælde fandt jeg, vistnok i Aargangen for 1887, en Beskrivelse af et Mord paa et Fruentimmer i Buenos Ayres, for hvilket nævnte Szemeredy var tiltalt, men efter en glimrende Defension frifunden for.

Det stod mig straks klart, at Szemeredy ikke alene havde begaaet dette Mord, men højst sandsynlig tillige Whitechapel-Mordene, men, forinden jeg satte mig i Forbindelse med det engelske Politi, ønskede jeg at se de nærmere Omstændigheder

*) „Avisen", „Nationaltidende", „Dagbladet" og „Dagens Nyheder".

(die Thatsache) ved disse, som jeg blot kendte af løse Meddelelser i Bladene, men et Forsøg paa at erholde dem gennem en i London bosiddende Mand glippede, og jeg lagde saa Sagen hen.

Det engelske Politi, der i sin Vaande skal have mistænkt Slagtere, Flodskippere, ja endog en Kineser, kan nu formentlig lægge sig til Hvile paa sine Laurbær. JACK THE RIPPERS Forbrydelser have sikkert Ende.

Sorø, 3dje Oktober 1892.

Deres ærbødige

KATTRUP.

Kattrups Navn var godt kendt af den store Offentlighed, idet det var ham, der som Kriminalretsassessor havde behandlet Sagen mod Fabrikant Philipsen*), der havde myrdet Budet Meyer og sendt hans Lig over Atlanterhavet i en Tønde.

Kattrups Erklæring til Bladene vakte da en Del Opsigt, skønt JACK THE RIPPER-Affæren netop befandt sig paa det for Publikuminteressen kritiske Stadium, da den var traadt ud af Aktualiteten og endnu ikke traadt ind i Historien.

Jeg begav mig straks til Sorø, hvor Kattrup nu var Borgmester, for af hans egen Mund at erfare, hvorpaa den ansete Forhørsdommer støttede sin Antagelse.

Borgmesteren modtog mig med stor Elskværdighed og sagde:

– Jeg skal netop over og holde et Forhør; det vil vare en Times Tid. Der staar Cigarer paa Bordet. Sæt Dem nu roligt hen i Lænestolen dér og læs opmærksomt og grundigt denne Retssag, saa kan vi senere tales ved.

*) Philipsen dømtes fra Livet, men benaadedes 10de Juli 1891 med livsvarigt Tugthus Han sattes i Frihed 5. December 1905 i Anledning af Kong Haakons Tronbestigelse.

Med disse Ord gav Borgmesteren mig en Aargang af det bekendte tyske Kriminaltidsskrift: „Der neue Pitaval", jeg aabnede det og læste:

Calle de Corrientes er en af de mest ildeberygtede Gader i Argentinas Hovedstad Buenos Ayres.

Den 25de Juli 1876 foregik her en Begivenhed, der fremkaldte en langvarig Undersøgelse og en meget interessant Proces, som her vil blive gengivet nøjagtig efter Akterne:

Ved et Vindue i det enetages lille Hus Nr. 36 staar en smuk blond Pige paa omtrent 20 Aar. Vinduet er aabent.

En høj, bredskuldret Mand med en vældig Knebelsbart og martialsk Holdning kommer – indhyllet i en graa, tæt tilknappet Kappe – i Selskab med en lille, uanseelig Person hen i Nærheden af Huset. Den høje Mand bliver staaende, da han ser den unge Pige. En længere Samtale indledes, og den bliver efterhaanden mere og mere livlig og mere og mere intim.

Den patrouillerende Betjent Francisko Wright, der netop passerer forbi, forstaar ganske vist ikke, hvad Samtalen drejer sig om, da den ikke føres paa Spansk, men paa Tysk. Alligevel har han en let forstaaelig Formodning om, hvad det er, der foregaar, og mumler halvhøjt, idet han gaar forbi: Det Pak rekrutterer sig da ogsaa fra alle Lande!

Betjenten, der er saa vant til den Art Optrin, som hører til Dagens Orden i dette Kvarter, tager iøvrigt ikke videre Notits af det forliebte Par, men fortsætter sin Ronde som sædvanlig.

Efter nogen Tids Forløb gaar Manden i den graa Kappe ind i Huset, og Vinduet lukkes.

Alt er nu roligt i Gaden, der kun oplyses svagt af Lygternes flakkende Skin, medens Aftenen sænker sig dybere og dybere, og afløses af Natten.

Klokken godt 10 opskræmmes alle Beboerne. En vis Bap-

TISTE CASTAGNET, der vides at leve sammen med Pigen, kommer styrtende ud, idet han raaber af fuld Hals: — „Mord! Mord! Hjælp!"

Der bliver Liv i Gaden. Alle Døre aabner sig, og Folk stimler sammen for at faa at vide, hvad der er passeret. Baptiste, der er stærkt oprevet og ude af sig selv, gestikulerer hæftigt og raaber:

— Min Kæreste er bleven myrdet af en fremmed Mandsperson!

Politiet er nu bleven allarmeret, og en Læge er i Hast bleven tilkaldt. Medens Huset spærres af for alle Nysgerrige, begiver Politiautoriteterne sig indenfor og optager følgende foreløbige Rapport:

— Pigens Sovekammer staar aabent. Sengen er i Uorden. Paa Sengen ligger en blodig Dolk med sort Greb. Ved Fodenden findes en sort Filthat.

Paa en Stol i Nærheden af Sengen ligger Pigens Klæder. Ovenpaa dem er lagt en graa Herrekappe og en Vest af samme Farve. I Vesten er et Gulduhr med Guldkæde. I et Hjørne af Værelset staar en Paraply med Staalhaandtag. Foran Sengen ligger Lejlighedens ulykkelige Beboerske. Hun er aabenbart bleven myrdet.

Paa højre Side af Halsen har hun et frygteligt Saar. Den store Halsaare (ARTERIA CAROTIDA) Struben (VENAE JUGULARES) og hele Vævet er med voldsom Kraftudfoldelse blevet gennemskaaret med et skarpt skærende Instrument. At dømme efter det enorme Blodtab, maa Døden næsten være indtraadt øjeblikkelig.

Pigen hed KAROLINE METZ. Det eneste Vidne til Forbrydelsen var Baptiste, hvis Nødraab allarmerede Nabolagets

Beboere. Han blev straks sat under Anholdelse og ført til Politistationen, hvor han i det umiddelbart med det samme over ham optagne Forhør, afgav følgende Forklaring:

— Jeg boede sammen med Karoline Metz. Den 25. Juli henimod Klokken 9 om Aftenen, kom en høj, velvoksen Mandsperson for at besøge hende. Han gik ind i Værelset, som derefter blev aflaaset indvendig fra. Jeg opholdt mig ved Siden af i et lille halvmørkt Rum.

Jeg hørte, at der blev ført Samtale mellem de To, men jeg forstod ikke, hvad de sagde indbyrdes, da de ikke talte spansk, men et fremmed Sprog. (Tysk.)

Omtrent en Time senere udstødte Karoline et højt Smertensskrig. Jeg hørte Støj som af Slag eller Fodtrin, og for at se, hvad der foregik inde i Karolines Soveværelse, løb jeg ud i Gaarden, hvor jeg kunde kigge ind gennem Vinduet.

Jeg stødte nu den Dør, der fra Karolines Værelse førte ud til Gangen, op med et Spark, og i det samme ilede en Mand i Skjorteærmer og uden Hovedbeklædning forbi mig. Han var lige ved at løde mig over Ende, og fjærnede sig derefter i største Skynding.

Jeg var nu bleven endnu mere forvirret og forskrækket; da jeg derefter kom ind i Værelset, fandt jeg Karoline liggende paa Gulvet. Blodet strømmede ud af et frygteligt Saar, som hun havde faaet i Halsen. Da jeg ilede til, trak hun netop sit sidste Aandedrag. Jeg var ude af mig selv og vidste ikke, hvad jeg skulde gribe til. I min Angst og Forvirring løb jeg ud paa Gaden og raabte:

— Mord! Mord! Til Hjælp!

Nu blev Naboerne forhørt. Deres Udsagn havde Intet at betyde. Ingen af dem havde mærket noget, eller anet Uraad,

før de var blevne allarmerede af Nødraabene, og var løbne ud paa Gaden for at faa at vide hvad der var paa Færde.

Politiet troede ikke paa Vidnet Baptiste Castagnets Forklaring, og lod ham derfor sætte under Anholdelse.

* * *

Den 22de Juli 1876 flyttede en Rejsende fra HOTEL DE PROVENCE i Buenos Ayres over i HOTEL DE ROME. Som Grund til sin Flytning angav han, at Penge, Ringe og andre Værdigenstande var bleven stjaalne fra ham i det førstnævnte Hotel.

Den Fremmede opgav til Rejselisten, at han hed ALOIS SZEMEREDY og stammede fra Ungarn. Han havde i sin Ungdom studeret Medicin. Han havde senere tjent som Militærlæge, først i Evropa, senere i den argentinske Republiks Armé. Der blev anvist ham Værelse Nr. 72.

Gæsten førte et meget regelmæssigt Liv. Han spiste Frokost og Middag i Hotellet, var meget hjemme og beskæftigede sig paa sit Værelse med at skrive. Han fik ingen Breve og modtog intet Besøg. Naar han gik ud, plejede han ligesom de andre Rejsende at aflaase Døren og tage Nøglen med sig.

Han gjorde Indtryk af at være en rolig, stilfærdig, solid Mand, men han syntes paa den anden Side ikke at være utilgængelig for kvindelige Yndigheder.

I samme Hus boede nemlig en Familie GIANOTTI, der havde en meget smuk Stuepige, der hed Carolina Gonzalez. Szemeredy forelskede sig i hende, og idet han udgav sig for en velhavende Godsejer, erklærede han hende aabent sin Kærlighed og bejlede paa temmelig uforbeholden Maade til hendes Gunst. Carolina Gonzalez afviste imidlertid efter sit eget Udsagn den paatrængende Frier meget kort, men hun kunde dog

paa den anden Side ikke nægte sig den Fornøjelse at prale med den Erobring, hun havde gjort.

Szemeredy var altid tarveligt, men net paaklædt. Han gik til Stadighed med tilknappet Frakke, hvad der naturlig forklaredes af, at han tidligere havde været Soldat. Ingen af Hotellets Personale havde nogensinde set ham bære Vest, og ingen af dem kunde sige, om han overhovedet havde en saadan.

Den 25de Juli 1876 spiste Szemeredy Frokost som sædvanlig og gik derefter ud i Byen. Om Eftermiddagen Klokken 6 sad han atter paa sin vanlige Plads ved Bordet i Hotellet og spiste med god Appetit. Om Aftenen Klokken henad 8 forlod han – atter som vanlig – sit Hotel for at besørge nogle Forretninger eller for at gaa ud at more sig.

Mellem Klokken $10^1/_2$ og $11^1/_2$ vendte han tilbage. Han var da barhovedet, i Skjorteærmer og øjensynlig i voldsom Ophidselse. Hotelpersonalet stimlede sammen om ham under almindelig Forbavselse og Nysgerrighed.

Szemeredy raabte op og sagde:

– Jeg er bleven overfaldet og udplyndret. Se blot, hvordan de har tilredt mig!

Efter at han var bleven lidt mere rolig, prøvede han paa i afbrudte Sætninger at give en Fremstilling af, hvad der var passeret:

– Flere Mænd havde overfaldet ham og kastet ham til Jorden. Derefter havde de taget Tøjet fra ham. Han vilde nu straks gaa til Politiet for at gøre Anmeldelse. Han bad om, at man vilde aabne Døren til hans Værelse, da han havde mistet Nøglen, som laa i Tøjet. Hotellets Forretningsfører ledsagede ham selv op paa hans Værelse.

Szemeredy aabnede en Kuffert og tog en Poncho frem. Det er et Klædningsstykke, som man bruger meget i Meksiko,

og som bestaar af en plaidlignende, svær Kappe med et Hul, hvorigennem man kan stikke Hovedet. Desuden pakkede han en stor, rund, blød Hat ud. Han stak Hovedet gennem Ponchoen, tog Hatten paa og greb en Genstand, som han stak ind under Kappen. Hotelpersonalet paastod senere, at det havde været et Album med Fotografier. Derpaa forlod Szemeredy i største Hast Hotellet for, som han sagde, at gaa hen til Politistationen.

Hans Ophold havde næppe varet over et Kvarter.

Forretningsføreren, der hed Roget, og som havde ledsaget den Rejsende op paa hans Værelse, som vi tidligere har hørt, havde imidlertid fundet hans Optræden i høj Grad paafaldende og besynderlig. Han troede ikke rigtig paa hans Fremstilling af, hvad der var passeret, og han havde en ubestemt Følelse af, at der var noget Galt paa Færde. Han sagde derfor til sin Nevø Francisco Roget, at han skulde følge efter den Fremmede.

Francisco skyndte sig afsted. Men Szemeredy, der ganske rigtig var gaaet i Retning af den nærmeste Politistation, havde faaet et saa stort Forspring, at han forsvandt for sin Forfølger i Mængden. Francisko forsøgte forgæves at indhente ham, men da det mislykkedes, tog han en rask Beslutning, og løb direkte hen paa Politistationen ad den nærmeste Vej. Da han naaede derhen, forpustet og sveddryppende, var Szemeredy endnu ikke kommet. Francisco ventede og ventede, men da der stadig ingen indfandt sig, gik han tilsidst tilbage til Hotellet med uforrettet Sag.

Den næste Morgen udbredte Rygtet om Mordet sig gennem Bladenes udførlige Beretninger over Byen.

Hele Buenos Ayres var i Oprør! Hvem var Morderen? Medens dette Spørgsmaal ivrigt diskuteredes, kom Meddelelse om,

hvorledes den ungarske Læge Szemeredy under mistænkelige Omstændigheder havde fjærnet sig fra sit Hotel.

Den offentlige Mening kastede sig straks over dette Spor og udpegede paa Forhaand den mystiske Fremmede som Morderen, og Autoriteterne kom under Indflydelse heraf. Alt, hvad man foretog sig, skete derfor ud fra den Forudsætning, at der ikke kunde være Tvivl om Gerningsmanden. Denne forudfattede Mening foraarsagede forskellige Formfejl, som man først senere fik Øjet op for. Dertil kom, at man lod sig nøje med den foreløbige Rapport uden at foretage nogen virkelig Lokalundersøgelse paa Gerningsstedet.

Medens man begik disse og lignende skæbnesvangre Fejl, afhørte man omhyggeligt alle de Personer, der kunde give Oplysninger om den Mistænkte. Under disse Afhøringer fremkom der da ogsaa en Række Udsagn, der stærkt talte mod Szemeredy.

Frakken, Hatten og Paraplyen, der var fundet i den myrdedes Værelse, blev af Hotellets Personale genkendt som tilhørende den ungarske Læge. Om den fundne Vest turde Ingen udtale sig. Kun Værten i HOTEL DE PROVENCE erklærede, at Lægen ogsaa havde baaret dette Klædningsstykke. Man tog dog intet Hensyn til hans Forklaring, da han lige fra Begyndelsen havde været forud indtaget mod den Fremmede og derfor ikke kunde anses for uvildigt Vidne. Sagen var, at Værten — ret forstaaeligt iøvrigt — var af den Mening, at Szemeredy selv havde lavet hele Historien om, at han skulde være bleven bestjaalet i HOTEL DE PROVENCE, for at han kunde benytte denne Krønike som Paaskud til at flytte uden at betale.

I Vesten fandt man som omtalt et Gulduhr med Kæde. Begge Dele var Natten før Mordet stjaalne fra en Major JEREZ,

der boede paa HOTEL DE ROME. Ingen vidste, hvem Tyven var, og man forstod ikke, hvorledes han havde kunnet sætte sig i Besiddelse af Kosterne. Tilhørte Vesten Lægen, saa var Sandsynligheden afgjort for, at det var ham, der havde stjaalet Uhr og Kæde, og man kunde da samtidig med nogenlunde Sikkerhed gaa ud fra, at hans Fortælling om Tyveriet fra ham selv var Usandhed. Værten i HOTEL DE PROVENCE havde derfor Interesse i at genkende Vesten som Lægens. Men hans Vidnesbyrd stod alene.

Om Szemeredys Hjemkomst den paagældende Nat var Beretningerne ogsaa noget forskellige og indbyrdes afvigende. De stemte dog alle overens deri, at Lægen havde været meget ophidset, at han havde været uden Hat og Frakke, og at han havde paastaaet at være bleven overfaldet.

Om Karoline Metz oplystes under den foranstaltede Undersøgelse følgende:

— Hun var Datter af agtværdige Borgerfolk i Strassburg i Elsas. I en meget ung Alder forlovede hun sig med en Student. Forældrene var imidlertid imod Partiet. De vilde ikke blot tvinge deres Datter til at bryde Forbindelsen, men ogsaa til at ægte en ældre, velhavende Mand i en god Stilling. Karoline flygtede for at undgaa dette, og hun fandt Optagelse i et ildeberygtet Hus i Genf. Her lærte hun en vis Augusta Jamet at kende, der mente, at der var Forretning at gøre med den ualmindelig friske og smukke unge Pige, og derfor overtalte hende til at følge med til Buenos Ayres.

De indskibede sig i Marseille og ankom den 13de Oktober 1874 til Buenos Ayres. Her blev Karoline indsat i det saakaldte „Institut" i CALLE DE CORRIENTES, en af Byens mest berygtede Gader, i hvilken Mordet som omtalt ogsaa fandt Sted, om end i et andet Hus.

Under Vejs til Buenos Ayres havde Karoline nemlig ombord paa Damperen gjort Bekendtskab med Skibets Kellner Baptiste Castagnet. Ogsaa han slog sig ned i Byen og overtalte Karoline til at forlade „Institutet" og slaa sig sammen med ham i en lille Lejlighed. Her levede han saa sammen med hende som hendes Beskytter og Alfons.

I sytten Dage holdt man ham i Arrest, men saa løslod man ham, da man som sagt var sikker paa, at Szemeredy var Morderen.

Denne blev imidlertid efterlyst overalt ved Stikbreve, men han syntes at være sporløst forsvunden. Der gik Aar, og den blodige Begivenhed var allerede halvvejs glemt. Saa fik man pludselig en Dag at vide, at Szemeredy levede ganske rolig og uanfægtet i Rio de Janeiro i Brasilien, den næststørste By i Sydamerika efter Buenos Ayres. Han blev arresteret midt under en stor Folkefest, og han prøvede ikke paa at gøre nogen Modstand.

Der blev nu indledet diplomatiske Forhandlinger om hans Udlevering, og efter at disse var tilendebragte, ankom Szemeredy paany til Buenos Ayres den 8de August 1878 og indsattes i Fængslet.

Retsplejen i Argentina er som den danske og baseret paa Inkvisitionsprincippet. Først undersøges Sagen af en enkelt Dommer, og bagefter henvises den til en samlet Ret, der fælder Dommen ved Stemmeflerhed.

Alle de oprindelige Vidner var til Stede. Kun Baptiste Castagnet manglede. Han havde kort efter sin Løsladelse forladt Buenos Ayres og var forsvunden. Derimod blev Besætningen paa det Skib, med hvilket Karoline var taget til Sydamerika, afhørt, og nogle anonyme Breve, der var indløbne til

Politiet, sammenlignedes med Szemeredys Haandskrift med et for ham meget ugunstigt Resultat.

Til disse Forundersøgelser brugte man uforholdsmæssig lang Tid. Først den 5te April 1879 — altsaa efter at Szemeredy havde siddet i Varetægtsarrest i over halvandet Aar — var Anklagen færdig. Den lød paa Tyveri og Mord.

Szemeredy blev paa det indsamlede Indiciemateriale i første Instans dømt til Døden. Men Dommen blev appelleret, og atter gik der nogen Tid med Iagttagelse af Formaliteter, indtil man endelig den 12te September 1881 naaede at faa Sagen frem for Højesteret.

Aktors Indlæg lød saaledes:

— Natten mellem den 25de og 26de Juli 1876 er Pigen Karoline Metz bleven myrdet i sin Bolig i CALLE DE CORRIENTES No. 36. Halsen var skaaret over paa hende med en Dolk.

Disse Fakta er fastslaaede ved Politiundersøgelse, og det er godtgjort, at det dødelige Saar ikke kan være tilføjet hende af hende selv, men maa være bibragt hende af en anden.

Der foreligger altsaa et Mord.

I Huset boede en tvivlsom, men for denne Forbrydelse ikke mistænkt Person, Baptiste Castignet. Han levede i formløst Ægteskab med Karoline Metz, og hans Udsagn i denne Sag fortjener fuld Troværdighed.

Umiddelbart efter Udaaden har Szemeredy taget Flugten. Omtrent et Aar efter er han bleven opdaget i Brasilien. For Undersøgelsesdommeren har han afgivet følgende Forklaring:

„En Aften i Sommeren 1876, Datoen husker jeg ikke, gik jeg henad Kl. 9 om Aftenen hen til Karoline Metz. Hun vilde vise mig noget. Jeg husker ikke mere, hvad det var, om det var et Fotografi eller et Brev. Hun trak en Skuffe frem, og jeg saa i den tilfældig en af de to Ringe, der var bleven mig

frastjaalne i Hotel de Provence. Jeg spurgte hende, hvorfra hun havde den Ring. Hun svarede, at hun havde faaet den af sin Forlovede Robert Rughier. Jeg kendte denne Mand. Han havde allerede nogle Dage forinden ført mig til Karoline og indledet Bekendtskab mellem hende og mig. Jeg forlangte Ringen tilbage som min Ejendom, og da hun ikke vilde give mig den, vilde jeg tage den. Pigen strittede imidlertid imod af al Magt. Mens vi stod saadan, kom Robert ind i Værelset. Han paastod, at det var Løgn, at han havde givet Karoline Ringen. Hun holdt imidlertid fast ved Sit, og nu udspandt der sig en hæftig Ordstrid, der endte med, at Robert truede Karoline med at ville prygle hende.

Jeg vilde holde den rasende Mand tilbage, men da han slog om sig som en Gal, kastede jeg ham om paa Sengen. Karoline prøvede paa at skille os, men jeg forstod ikke, hvem af os, hun vilde hjælpe. Da hørte jeg, at hun pludselig udstødte et rallende Skrig, og i det samme sank hun om i sit Blod. Jeg blev grebet af Rædsel og ilede bort. Jeg havde kun den ene Tanke: at komme væk! og jeg efterlod i min Forskrækkelse Frakke, Hat og Paraply."

I et senere Forhør gentog Szemeredy denne sin Forklaring og tilføjede:

„Da jeg kastede Rughien om paa Sengen, besvor Karoline os med Taarer om ikke at gøre en saadan Larm, der let kunde hidkalde Politiet og skaffe hende store Ubehageligheder. Jeg rejste mig derfor og traadte et Skridt tilbage. Jeg vendte da Ryggen til. Pludselig hørte jeg et højt Skrig. Jeg vendte mig om og saa, at Karoline sank til Jorden."

Mellem de Sager, som Szemeredy har efterladt i „Hotel de Rome" findes Notitser og Breve fra hans Haand. De er fuldstændig ligegyldige for denne Proces efter deres Indhold, men

de godtgør, at to anonyme Breve, som Politidirektøren har modtaget, er skrevne af de Anklagede. Szemeredy indrømmer, at Haandskriften ligner hans, men han benægter, at Brevene stammer fra ham. Af Brevene, der indeholder en udenfor Retten afgiven Tilstaaelse, og som derfor kompletterer Indiciematerialet, er det første skrevet paa paafaldende slet Spansk, fuldt af Forsyndelser mod Ortografi og Grammatik.

BREVENE

Buenos Ayres, 27de Juli 1876.

Højstærede Hr. Politidirektør!

Jeg føler mig yderst skyldig, fordi jeg har dræbt min tidligere Veninde Karoline Metz den 25de ds. nogle Minutter over 10.

Men, højstærede Hr. Politidirektør, jeg vilde aldrig være i Stand til at nægte min utilgivelige Misgerning, thi den er unaturlig, hverken for Deres Velbaarenhed eller for den store Offentlighed; men ligesaa lidt vilde jeg være i Stand til at beskylde en Søn af en anden Nation, af hvilken jeg ikke er udsprungen, for at have begaaet den.

I Bladene bliver det nemlig fortalt, at jeg er Ungarer, men det er ikke sandt; men det er Sandhed, at jeg kan tale Ungarsk og kender dette Land, ligesom jeg kender Italien, Frankrig, England og andre Lande; thi jeg har allerede rejst vidt omkring, højstærede Herre.

Min Herkomst, mit virkelige Navn, alt det vil jeg tilstaa for Deres Velbaarenhed, naar jeg er kommen i Deres Varetægt. Men jeg hævder overfor Deres Velbaarenhed, at jeg — ved min Sjæls Salighed! — kun har forøvet Gerningen mod den ulykkelige, fordi hun i de sidste Dage

har været utro mod mig med Andre. Hun har gjort mig megen Sorg, men jeg vil ikke mere kaste nogen Sten paa hende. Jeg angrer Gerningen nu, da det er for sent.

Deres Velbaarenhed maa undskylde den daarlige Skrift, men jeg skriver under Rysten og Bæven, og medens jeg begræder min tabte Salighed. Thi ingen kan tilgive en saadan Udaad som den, jeg har begaaet.

Desuden beder jeg Deres Velbaarenhed og hele Samfundet om Tilgivelse for denne unaturlige og gruelige Ugerning og bliver for bestandig Deres store Skyldner.

Brevet var kun underskrevet med en intetsigende Krusseduile.

I det andet Brev, der er dateret Rio den 26de December 1876, skriver den Anonyme:

Udmærkede og Højvelbaarne Direktør for Politiet
i Provinsen Buenos Ayres.

Don N. N.

Højtærede Herre!

Tilgiv Deres Velbaarenhed, naar jeg henvender mig til Dem med en smertelig, men sandfærdig Erklæring i Anledning af den triste Begivenhed i CALLE DE CORRIENTES, der er fremkaldt ved mig i et Hus i nævnte Gade, hvilket Hus' Numer jeg ikke husker, men som ligger mellem 25de Maj-Gade og Generobrings-Gade.

I dette Øjeblik, da jeg er ved min fulde Bevidsthed, erklærer jeg, at jeg – efter at have været borte fra mit fædrene Hjem i tolv Aar, vilde aflægge et Besøg hos mine dyrebare Forældre, mine kære Søskende og øvrige Slægtninge, at jeg dog kun blev der seks til syv Maaneder og

derefter atter vendte tilbage til den herlige Rio de la Plata. Af mit fulde Hjærte!

Det var min Hensigt at slaa mig ned i en lille Landsby i Republiken Uruguay, og jeg havde der efter kort Tids Forløb knyttet en intim Kærlighedsforbindelse med en højt anset ung Dame. Vi var enige og manglede ikke andet i at indgaa i et lykkeligt Ægteskab end de efter Loven nødvendige Papirer, som jeg udbad mig hos mine Forældre. Jeg havde allerede lejet det Hus, hvori vi fremtidig skulde bo, og alt var indrettet paa det bedste. Da traf et forfærdeligt Slag mig.

Da jeg modtog de ønskede Papirer og aabnede Brevet, der ledsagede dem, i min Bruds Nærværelse og glædestraalende vilde overrække hende dem, erklærede hun, at Papirerne ikke mere var nødvendige. Hun havde med utrolig Hurtighed skiftet Sind og besluttet ikke at ville gifte sig med mig.

Denne dybt nedslaaende Beslutning var uigenkaldelig. Jeg rejste med næste Post til Montevideo og derfra til Buenos Ayres. Der begik jeg den elendige og grusomme Forbrydelse, for hvis Skyld jeg ikke mere er værdig at betræde de Retfærdiges Jord.

Jeg har derfor fortjent en forsmædelig Død. Ved den guddommelige Retfærdighed, saaledes som en raa, nederdrægtig og afskyelig Morddaad fordrer som Udsoning.

Jeg maa ved denne Lejlighed gøre deres Velbaarenhed den Meddelelse, at jeg har udøvet denne afskyelige Gerning i et Øjeblik, da Tanken om min vordende Hustrus uventede Troløshed overvældede mig, og at jeg ikke begriber, hvorledes jeg har kunnet begaa en saa haarrejsende Forbrydelse imod en uskyldig Skabning, som jeg har be-

gaaet med den skærende Dolk, elendige Bøddel, som jeg er!

Fra min tidligste Barndom har jeg haft Disposition til Hjærnesygdom. Selv i Fjor, da jeg var hjemme for at se til mine inderlig elskede Forældre, Søskende og Slægtninge, led jeg af Hjærneforstyrrelser; hvad de Læger, der behandlede mig, hvis det gøres nødvendigt, kan bevidne. Jeg kan endvidere anføre, at jeg har haft en lignende Hjærnesygdom i en Alder af 15 Aar, og ligeledes kan jeg eftervise, at jeg som Sindssyg har været indlagt paa Hospitalet: SAN-BUENA-VENTURA i Buenos Ayres.

Højstærede Herre! Jeg sværger ved det hellige Krusifiks, at jeg ikke ved, af hvilke Omstændigheder jeg er bleven dreven til at tage den ulykkelige Skabnings Liv i Corrientes-Gaden. Jeg ved kun, at hun rev et Portræt af min elskede Søster i Stykker, som hun havde skænket mig ved vor — ak! saa smertelige Afsked.

Jeg sværger ved det tre Gange hellige † Krusifiks †, at det er en afskyelig Løgn og Bagvaskelse, som jeg har læst i den ærede „Demokratiske Tidende", at jeg allerede har berøvet flere Mennesker Livet saavel i Italien som i Frankrig, Brasilien og andre Steder.

Ja, naar Retten vil kende, at jeg har taget den Ulykkeliges Liv i Corrientes-Gaden, saa er det noget andet; det er sandt, jeg kan og vil ikke fragaa det, skønt jeg ikke ved, hvorledes det er gaaet til, og hvorledes det skete. Jeg sværger ved Gud: Jeg ved det ikke!

Tro nu blot ikke, Deres Velbaarenhed, at jeg siger alt dette for at forsvare mig mod den grusomme Morddaad, som jeg har udøvet. Nej, Deres Velbaarenhed, lige omvendt. Jeg har siden hin ulykkelige Morddaad været i Ev-

ropa, og jeg er dog atter vendt tilbage over Havet og befinder mig nu i Rio de Janeiro midt for Verdens Øjne uden at skjule mig og tænker om kort Tid paa at begive mig ind i Landet til Rio Grande du Sul for der at hellige mig til Sygepleje.

Naar i Dag eller i Morgen til mit Held Retfærdighedens Haandhævere kommer og griber mig for at slæbe mig for Retten, saa vil jeg udbede mig den Naade af den højtærede Dommere, at de hurtigst og uden Betænkning vil fælde Dødsdommen over mig †, over Hovedet paa en saa elendig Bøddel, som jeg er.

Men at jeg frivillig skal stille mig for Retten, eller at jeg frivillig skal berøve mig selv Livet, det kan ikke ske. Af alle Arpads Sønner*) er ingen nogensinde gaaet frivilligt i Døden, alligevel vil jeg ikke unddrage mig Rettens Haandhævere, hvem de end er, som vil gribe mig. Kun skal de ikke forsøge paa, naar de vil tage mig, at binde Hænder og Fødder paa mig, thi i saa Fald maatte jeg slaas paa Liv og Død med Politibetjentene. En saadan Fremgangsmaade vilde ogsaa — det forsikrer jeg Dem for — være lidet egnet til at holde paa mig, og der vilde flyde Blod, medens ellers et Barn paa tre Aar vilde være fuldkommen tilstrækkelig til at bevogte mig.

Jeg vil sikkert ikke gøre nogensomhelst Modstand, Deres Velbaarenhed, og dersom Deres Velbaarenhed finder det passende at lade mig fremstille for en Dommer, saa behøver Deres Velbaarenhed kun at sende Deres Betjente ud for at arrestere mig, men paalæg dem ikke at tage Haand-

*) Arpad var Mayarernes første store Fører, fra hvem de ungarske Konger nedledte deres Herkomst.

jærn eller Kæde med og lægge dem paa mig, thi i saa Fald vil jeg hellere dø med det samme.

Og hvorfor ikke? Man dør kun een Gang. Jeg beder Dem tillige om i den himmelske Retfærdigheds Navn, at De, saafremt en Ulykkelig befinder sig i Fængslet som mistænkt for Delagtighed i min Misgærning, De da vil sætte ham i Frihed, thi jeg har, det forsikrer jeg, ingen Medvider eller Medskyldig!

Jeg kan ikke mere og slutter denne sørgelige Beretning, skønt jeg endnu har meget paa Hjærtet, som jeg skulde have sagt. Jeg beder Deres Velbaarenhed om at tilgive, at nærværende er skrevet saa daarligt, men jeg er selv forbavset over, at det er lykkedes mig at komme saa langt.

Jeg forbliver i Deres Velbaarenheds Gæld, som jeg haaber at kunne betale i muligst Hurtighed for med let Hjærte at kunne gaa ind til den evige Hvile. †

Med Gud.

† † †

Aktor fortsætter i sit Anklageskrift:

– Disse to Breve er synede af de edsvorne skriftkyndige Gallardo og Lagenheim og af dem sammenlignede med vitterlig ægte Breve fra Szemeredy. De have begge afgivet den Erklæring, at Skrifttegnene er de samme og hidrører fra en og samme Haand.

Men ogsaa andre Grunde taler for Szemeredys Forfatterskab, thi Opgivelserne om hans personlige Forhold og andre Mordet uvedkommende Meddelelser i det andet Brev er af en saa privat Natur, at en Trediemand umuligt kunde have Kendskab dertil, og dog har den anklagede maattet erkende disse Oplysninger for rigtige og nøjagtige.

Af Udtalelserne af Personalet i HOTEL-DE-ROME fremgaar det, at den anklagede er taget ind der den 22de Juli 1876 og har udgivet sig for Læge. Han drev ingen Forretning, gik næsten ud hver Aften og kom i Reglen ikke hjem før Midnat. Den 25de Juli forlod han Hotellet Klokken 8 om Aftenen. Han bar en lysegraa Frakke, graa Benklæder med langskaftede Støvler udenpaa og en sort, rund Filthat. Henimod $10^1/_2$ kom han tilbage i Skjorteærmer og uden Hovedbedækning. Han fortalte, at man havde overfaldet og udplyndret ham. Han tog en Poncho paa, satte en Hat paa Hovedet og fjernede sig for at gaa til Politiet. Paafaldende er det, at saalænge Gaslyset faldt paa ham, søgte han at skjule sine Hænder og Arme. For Undersøgelsesdommeren har han tilstaaet, at hans Skjorteærmer mulig var plettede med Blod, men han forklarer dette ved, at han befandt sig i umiddelbar Nærhed af Karoline Metz, da hun fik det dræbende Saar. Blodet var sprøjtet højt i Vejret og havde muligvis ogsaa ramt hans Klæder. Det er herefter sandsynligt, at han har holdt Armene overkors paa Ryggen, for at Folkene i Hotellet ikke skulde se, at der var Blod paa hans Hænder.

Pigens Seng var i fuldstændig Uorden. Paa Puderne og under Sengen saas en Mængde Blod. Liget var kun dækket af en Chemise og laa ved Fodenden. Szemeredys Frakke og Vest laa paa en Stol ved Siden af Sengen. Denne Omstændighed beviser, at den anklagede har dræbt Karoline Metz i Sengen. Hun maa være staaet op i Dødskamp og er derefter sunket til Jorden.

Szemeredy har tilstaaet sin Nærværelse, da Mordet fandt Sted, og at han har været alene med Pigen.

Robert Rughien, der efter den anklagedes Paastand skal have udført Forbrydelsen, er en af ham selv opdigtet, mystisk

Person. Han er ikke identisk med Baptiste Castagnet, thi det Signalement, som den anklagede har udkastet af denne Rughien, passer ikke paa Castagnet, som er nøjagtig beskrevet af Politibetjenten Francisco Wrigt.

Baptiste Castagnets Vidnesbyrd retter direkte Beskyldning mod Szemeredy. Han har forklaret, at den anklagede har været ganske alene med Karoline Metz, og at han, umiddelbart efter at han havde begaaet Mordet, og medens hans Hænder endnu røg af Blod, har forladt Huset og er løbet bort, som om han var jaget af Furier. Den Antagelse, at Baptiste selv er Morderen, er udelukket. Han kendte fuldt ud Karolines Forhold, var indforstaaet med dem og led ikke af Skinsyge. Paa Rejsen fra Rio de Janeiro til Buenos Ayres har Szemeredy tilstaaet overfor to Personer — en Sergent og en skotsk Matros — at han har begaaet Mordet. Af alt dette fremgaar det, at den anklagede er skyldig i Mordet og følgelig efter Loven fortjener at hænges.

Szemeredy er imidlertid ogsaa overbevist om at have stjaalet Major Jerez' Uhr og Kæde, thi han boede i Hotel sammen med den bestjaalne. Vesten, i hvilket Uhr og Kæde fandtes, tilhørte ham, og det er utænkeligt, at en anden end Tyven skulde putte de stjaalne Koster i Szemeredys Vest.

I Slutningen af sit Anklageskrift betoner Aktor, uden dog at støtte denne Paastand paa Akterne, at Szemeredy i mange Aar har levet som en Æventyrer og Plattenslager, at han har udgivet sig for Læge uden at kunne paavise, at han har studeret Medicin eller har erholdt Ret til at praktisere, at han i længere Tid har ernæret sig som Barber og Parykmager, og at han i Aaret 1868 har været idømt 6 Maaneders Fængsel for Tyveri og ogsaa har udstaaet denne Straf.

Efter dette er de fleste sikkert absolut overbeviste om den anklagedes Skyld. Aktor har formentlig heller ikke tænkt sig,

at Retten kunde have nogen anden Mening og har taget sig Arbejdet forholdsvis let i den Tro, at Defensor ikke vilde kunne fremføre andet end almindelige Undskyldningsgrunde. Og saa præsterer denne, som vi nu skal se, et enestaaende Mesterstykke af et Forsvar, som fuldstændig afkræfter alle Aktors Paastande og giver Processen et uanet dramatisk Forløb.

Defensors Tale lyder saaledes:

Da Politiet den 25de Juli 1876 blev kaldt ind i Huset Nr. 36 i CALLE DE CORRIENTES, hvad fandt det da?

Liget af den nylig myrdede Karoline Metz udstrakt paa Gulvet og svømmende i Blod. Ved Siden af Baptiste Castagnet, hendes Kæreste og Kobler. Rapporten blev optaget, og Baptistes Oplysninger om den Kvinde, med hvis Yndigheder han til egen Fordel drev Handel, blev uden videre Undersøgelse tagen for gode Varer.

Man fandt: de blodige, mellem hverandre kastede Puder i Sengen, Offerets Klæder og nogle Garderobegenstande, der tilhørte en Mand, som af en gaadefuld Grund havde efterladt dem der.

Den anstillede Undersøgelse gav det Resultat, at den ungarske Læge Alois Szemeredy, der den Gang boede i HOTEL DE ROME, var disse Klæders Ejermand.

Retslægen afgav sit Skøn over Dødsaarsagen, Liget blev begravet, Rapporten og Klædningsstykkerne overgivne til Undersøgelsesdommeren, og Politidirektøren skrev i det Brev, der ledsagede Bevismaterialet, med stor Selvsikkerhed og misundelsesværdig Sindsligevægt: „Som Gerningsmand er en vis Alois Szemeredy udfundet. Hans Anholdelse er endnu ikke lykkedes."

Undersøgelsesdommeren akcepterede denne Anskuelse. I den Overbevisning, at der ikke kunde være Tvivl om Gerningsmanden, slog han sig til Ro med Politiets meget overfladiske

Lokalundersøgelse. I Stedet for at prøve den anholdte Baptiste Castagnets Udsagn, nøjedes han med nogle enkelte, summariske Oplysninger fra dette Vidne og løslod ham derefter.

Baptiste Castagnet hørte til den laveste Klasse i Samfundet, han drev den foragteligste Forretning, og man er derfor berettiget til paa Forhaand at være noget mistroisk overfor hans Udsagn. Han har været i tre Forhør, og hver Gang har han givet en forskellig Forklaring.

I det første Forhør forklarede han:

„Omtrent Klokken 9 om Aftenen besøgte en høj Mandsperson Karoline. De lukkede sig inde og underholdt sig med hinanden paa Tysk. Jeg kunde høre dem tale fra det lille Værelse, hvori jeg sad.

Omtrent en Time senere hørte jeg et gennemtrængende Skrig og straks derefter en dump Lyd som af Slag og Fodtrin. Jeg løb ud i Gangen, strøg en Tændstik og saa ved dens Skin en Mand i Skjorteærmer og bar Hoved. Han løb lige imod mig og ilede bort.

Jeg fik Mistanke, gik ind i Værelset og fandt Karoline med et frygteligt Saar i Halsen liggende ved Sengens Fodende. Jeg kan ikke beskrive den ubekendte Mand, jeg har næppe haft Lejlighed til at se ham, hverken da han kom, eller da han gik."

For Undersøgelsesdommeren, der allerede saa Morderen i Szemeredy og kun i ham, sagde Baptiste Castagnet næste Gang, idet han supplerede, ændrede og modsagde sig selv:

„Det Besøg, som Szemeredy den 23de Juli aflagde hos Karoline Metz, var det første, han havde gjort hende. Inden han gik ind i Stuen havde begge talt Spansk med hinanden.

Jeg maa antage, at Szemeredy og Karoline ikke har kendt hinanden tidligere, thi jeg hørte, at Pigen spurgte ham, om han før havde været paa disse Egne. Han svarede, at det var første

Gang, han var i Buenos Ayres. Jeg hørte fra mit Skjulested alt, hvad der foregik i Værelset ved Siden af. Pludselig udstødte hun et højt Skrig."

Da Castagnet blev spurgt, om han erindrede sig den fremmedes Ansigt, og om han havde set dette før eller kendt det, svarede han:

„Jeg erindrer mig nøjagtigt hans Træk, thi da han traadte ind, saa jeg ham gennem Glasdøren, der førte fra Karolines Værelse ind til mit Skjulested. Før den 25de Juli har jeg ikke set og aldrig kendt Manden."

Paa Spørgsmaalet om, hvorfra de Blodpletter kom, der fandtes paa hans Skjorteærme og Frakke, udtalte Vidnet:

„De er formodentlig fremkomne ved, at jeg lagde en Pude under Hovedet paa Karoline, der laa paa Gulvet."

I det tredie Forhør blev der vist Castagnet et Fotografi af Szemeredy og forelagt ham det Spørgsmaal, om han kendte den Mand, hvem dette Billede forestillede?

Han svarede:

„Jeg har kun set den Mand en eneste Gang. Det var om Aftenen den 25de Juli 1875. Det er Karoline Metz's Morder, han var den Aften i hendes Værelse. Da jeg saa ham, var Skæget tættere end paa det Tidspunkt, hvor Fotografiet er taget."

Det er højst betegnende, hvorledes hans Hukommelse skærpes fra Forhør til Forhør. For Politiassistenten opgiver Vidnet umiddelbart efter Mordet, at han kun har set Morderen flygtigt og ikke kan give nogen Beskrivelse af hans Person. Fem Dage senere kan han for Forhørsdommeren nøje erindre sig den fremmedes Ansigtstræk, som han har iagttaget gennem en Glasdør! Efter ti Dages Forløb kender han ikke blot med stor Bestemthed den skyldige i det ham forelagte Portræt, men

han kan endogsaa angive, at Skæget er bleven tættere, siden Fotografiet er taget.

Denne sidste Omstændighed beviser, at Baptiste Castagnet har kendt Szemeredy før Mordet og har løjet, da han paastod, at han den paagældende Dag har set ham for første Gang. Thi en saadan Ubetydelighed som Skægets større eller mindre Tæthed, lægger man kun Mærke til hos Personer, hvis Ansigtstræk man ved Omgang har indprentet sig saa nøje, at den mindste Forandring er paafaldende. Baptiste har altsaa kendt Szemeredy, men har haft Interesse i at skjule dette.

Vidnet har endvidere løjet, da han sagde, at Blodpletterne paa hans Tøj hidrørte fra, at han havde lagt en Pude under Hovedet paa den dødeligt saarede. Politiet og Retslægen har ikke set en saadan Pude og ikke talt noget om den i Rapporten. Puderne laa i Sengen og ikke paa Gulvet. Hvorfra kommer da Pletterne, naar Vidnets Forklaring er usand.

Baptiste Castagnet har i det andet Forhør sagt, at han har set Szemeredy gennem en Glasdør. Det er en grov Løgn. Der er ingen Glasruder i den omtalte Dør. Den første Lokalundersøgelse var rigtignok foretaget saa overfladisk og ufuldstændig, at der ikke af den fremgik noget om Beskaffenheden af den omtalte Dør. Men paa min Foranledning er en ny Undersøgelse bleven foranstaltet. Huset Nr. 36 i Rue de Corrientes bliver nu beboet af agtbare Haandværksfolk. Værelserne er blevne indrettede til andet Brug, der staar andre Møbler og Lejligheden er i det Hele lavet om, men Dørene er de samme, og det er aktmæssigt fastslaaet, at den omtalte Forbindelse er en gammel, enfløjet Trædør uden Ruder, men forsynet med en Klinke ind mod Karolines Værelse, saa at den kun kunde aabnes der inde fra. Gennem denne Dør har Vidnet altsaa ikke kunnet se Manden. Han har heller ikke set ham

ved hans Komme, thi han siger selv: „Den fremmede blev ført ind i Værelset af Karoline, hun lukkede Døren, og de talte paa Tysk. Det har jeg tydelig kunnet høre".

Castagnet var altsaa allerede i Værelset ved Siden af, da Karoline modtog Besøget, og han har altsaa kun set den fremmede ved Svovlstikens Skær, da Szemeredy styrtede ud af Huset vg ilede bort. Og i dette korte Øjeblik skulde han have indprentet sig Trækkene saa nøje, at han kan sige, om Skæget er mere eller mindre tæt. Hvem holder det for muligt?

Vidnet Castagnet har berettet, at Karoline Metz fra Vinduet talte Spansk. Det er igen Løgn. Den patrouillerende Betjent hørte dem tale Tysk.

Hvorfor løj Baptiste Castagnet? Hvorfor nægtede han at have kendt den anklagede? Hvorfor gav han en falsk Forklaring om Blodpletterne?

Høje Ret! Vi nærmer os nu Lyset, og de dunkle Skygger, der indhyller denne Forbrydelse, vil snart vige.

Det begynder at dages!

Oplysningerne om den myrdede Karoline Metz har vi fra Vidnet Castagnet. Karoline havde opholdt sig et Par Aar og to Maaneder i berygtede Huse. Castagnet overtalte hende til at flytte sammen med sig. I syv Maaneder boede han i hendes Lejlighed, og hun ernærede ham.

Baptiste Castagnet har udtalt til Undersøgelsesdommeren, at en ukendt Tyv omtrent for fire Maaneder siden har frastjaalet Karoline Metz en Tegnebog, der indeholdt Breve fra hendes Søster i Straszbourg. Hvad der stod i Brevene, vidste han dog ikke, thi de var affattede paa Tysk, som han ikke forstod. Dette Tyveri har han opdigtet, og han har fortalt Dommeren en Røverhistorie. Thi Karolines Søster skrev ikke paa Tysk, men paa Fransk, og af et Brev, som først indtraf efter Mordet, og

som Politiet beslaglagde, fremgaar det yderligere, at hun kun een Gang tidligere har skrevet til Søsteren.

Det hedder nemlig i Brevet:

„Jeg ved ikke, om dette Brev vil naa dig eller maaske vil gaa tabt ligesom det i 1874, og jeg saaledes igen ikke skal faa noget Svar."

Dette Brev er skrevet paa Fransk.

Castagnet har altsaa angaaende dette Tyveri løjet to Gange. Der har ikke været stjaalet en Tegnebog fuld af Breve fra hendes Søster, og de maatte i saa Tilfælde være skrevne paa Fransk.

Hvad har bevæget Vidnet til disse Løgne?

Det ved man ikke? Men disse Fakta kaster et Strejflys over hans Karakter. Den er en Blanding af kynisk Raahed, Hævnsyge, Forstillelse og Løgn. Men trods dette og trods hans sjofle Levevej har Undersøgelsesdommeren dog skænket ham fuld Tiltro.

Den 17de August 1876 dekreterede Dommeren:

„Da det under Sagen oplyste ikke giver nogen Anledning til Forlængelse af Baptiste Castagnets Varetægtsarrest, vil denne være at hæve."

Castagnet forlod øjeblikkelig den farlige Skueplads for sin Forbrydelse og har siden været forsvunden.

Jeg vender mig nu til den anklagede og den Behandling, han har faaet af Pressen. Han havde Skinnet imod sig, og den offentlige Mening dømte ham paa Forhaand uden at høre ham.

Pressen med sine tusinde Tunger fyldte Luften med gruopvækkende, romantiske Røverhistorier om Pigemorderen.

Den ophidsede Fantasi saa i ham Helten i blodige Æventyr, en Mand der legede med sine Medmenneskers Liv. Hvis blot

en Tiendedel af alt dette havde været sandt, saa maatte hans Navn have kunnet bruges som Bussemand overfor Børn og gamle Koner.

Naar jeg erindrer mig, hvilken Andel Pressen har i, at Publikum vildledes, saa fyldes jeg af Bitterhed. Vi lider under et stort Onde, og dette kan ikke ofte nok og ikke alvorligt nok fremdrages.

Dette Onde kaster en Skygge over vort offentlige Liv og over vor offentlige Moral, og det stærkest i de Lande, der kalder sig oplyste og civiliserede. Det er et Onde, som ikke lader sig nægte, men som det endnu ikke er lykkedes at helbrede. Dette Onde er den Letfærdighed, med hvilken Dagspressen dømmer om Borgernes Ære. Hellere en falsk Meddelelse hurtigt end slet ingen! Det er Princippet i Pressen paa denne og den anden Side af Atlanten. En Reporter, der i det daglige Liv er en ærlig, sandhedskærlig Mand, han tager ikke i Betænkning at lyve, naar det blot er paa Tryk.

Og hvis nu en Mand, som den anklagede, slet ikke er Forbryderen!

Ja, saa erfarer Publikum Ingenting, thi det ved kun, hvad Bladene skriver, og Bladene selv ved Ingenting, fordi Undersøgelsen holdes hemmelig. Men de skal skrive alligevel! Pressen kan ødelægge en Mand, men den kan aldrig give ham Oprejsning paany.

Min ulykkelige Klient er et sørgeligt Bevis paa alt det, som jeg har sagt. Han er bleven et Offer for den letfærdige Dagspresse, der i Anledning af Mordet formelig har faaet Sanct Vejts Dans.

Det fortælles, at min Klient allerede fra Dreng ikke har haft nogen større Glæde end at pine Dyr til døde, han har bestjaalet sine Forældre og pryglet sin Fader. Forfatteren til Ar-

tikler af dette og lignende Indhold kender ikke det mindste til Szemeredys Liv og Levned, det er ren Frihaandstegning. Og da Underretten havde dømt min Klient til Døden, hidsedes hele Hundekoblet paa ham igen.

Der udbredtes illustrerede Beskrivelser af Mordet og Szemeredys Liv, og tilsidst gik det saa vidt, at der forleden samlede sig Folk paa Henrettelsespladsen for at se ham blive hængt. Af alt dette er ogsaa Aktor bleven paavirket, skønt han skulde tale den fulde, klare Sandhed og staa ved Siden af mig i Retfærdighedens Navn for at forhindre et Justitsmord.

Men jeg føler godt, hvilket Tryk, der udøves paa alle af det af Pressen udslyngede: ANATHEMA ESTO!*)

Høje Ret! Dette er ikke mere Pressefrihed, som vi skal holde højt, det er en Skamplet paa den moderne Kultur!

Jeg fremlægger for Retten et Brev, af hvilket det fremgaar, at Szemeredy har læst de Flyveblade, der skildrer hans Liv, der detailleret fortæller om det af ham udførte Mord, og som optrykker hans Dødsdom.

Han troede virkelig, at han var dømt til Døden. Han fortvivlede – trods sin Uskyldighed – og i sin Vaande henvendte han sig til mig, den sidste Forsvarer for hans Ære og hans Liv.

Han har ikke taget fejl! Det skal og maa lykkes mig at sprede Mørket i denne Sag, saa at Sandheden kan komme helt frem i Dagslyset, og jage det lyssky Kryb tilbage i dets Huler.

Jeg vender mig nu til den anklagede Szemeredys Udsagn. Han har kun været to Gange i Forhør, og fortalte Begivenhederne i Natten mellem den 25de og 26de Juli 1876 paa følgende Maade: „Om Aftenen den 25de Juli forlod jeg HOTEL DE ROME for at besøge Karoline Metz i CALLE DE CORRIENTES.

*) Han være forbandet!

Hun var bleven forestillet for mig af hendes Kæreste, en vis Robert Rughier, som jeg kendte fra Montevideo. Jeg havde i de nærmeste foregaaende Dage været to til tre Gange hos hende, og hver Gang vist hende en lille Opmærksomhed.

Ogsaa denne Gang var jeg i den elskværdigste Samtale med hende. Hun fortalte mig, at hun vilde vise mig noget. Jeg ved ikke, om det var et Brev eller et Fotografi.

Hun aabnede en Skuffe, og tilfældig saa jeg i den en af de Ringe, der var bleven stjaalet fra mig i HOTEL DE PROVENCE. I høj Grad overrasket spurgte jeg hende, hvorfra hun havde faaet den Ring. Hun svarede ganske uforbeholdent, at det var hendes Kæreste, der havde givet hende den. Nu forklarede jeg hende, at Ringen var min, og at jeg vilde have den. Hun strittede imod, og medens vi trættedes kom Rohert Rughier ind i Værelset; jeg rettede det Spørgsmaal til ham, om han havde givet Karoline Ringen, hvortil han svarede:

— Det er ikke sandt! Hun har ikke faaet den af mig!

Karoline holdt fast ved sin Forklaring, og der udspandt sig en hidsig Ordstrid mellem hende og Kæresten. Han blev ude af sig selv af Raseri og truede med at mishandle hende. Jeg holdt det for min Pligt at forhindre dette, og da Rughier var meget svagere end jeg, kastede jeg ham om paa Gulvet. Karoline begyndte at græde og bad os under Taarer om ikke at gøre Skandale, da det kunde bringe hende i Ulejlighed. Jeg slap derfor Rughien og vilde tage mit Tøj paa. I samme Øjeblik hørte jeg et rallende Skrig, jeg vendte mig om og saa Karoline ligge svømmende i sit Blod. Jeg flygtede uden at tænke eller sandse. Jeg lod endog mine Klæder i Stikken, idet jeg kun opfyldtes af denne ene Tanke: Afsted herfra saa hurtigt som muligt!"

Sammenligner vi Vidnet Castagnets Forklaring med den an-

klagedes, saa viser det sig, at den sidstes er klar og bestemt i alle Retninger og troværdig ved sin indre Sandsynlighed.

Castagnets Forklaring derimod er uklar, ubestemt og vaklende, den er fuld af Modsigelser og gør Indtrykket af, at Vidnet har forvansket Kendsgærningerne. Castagnet opgav ikke, hvad der kan have bevæget den anklagede til at udøve Mordet. Szemeredy har opgivet, at Castagnet og hans Kæreste kom i Strid, der endte med Mord.

Begge Udsagn staar direkte imod hinanden. Det eneste Vidne er det ulykkelige Offer, og hun kan ingen Oplysninger give. Hvilket Udsagn skal man nu skænke Tiltro! Det sandfærdige eller det opdigtede, det bestemte eller det vaklende, det, der nævner Morderens Navn eller det, der udpeger en Ubekendt som Gerningsmanden, det, der angiver et Motiv for Handlingen eller det, der intet Motiv kender?

Svaret kan vel ikke blive vanskeligt!

Saavidt Mordet.

Vi skal nu beskæftige os med min Klients saakaldte Flugt.

Af Szemeredys Flugt i Skjorteærmer og af den Omstændighed, at hans Klæder fandtes i Karolines Værelse og en Dolkeskede laa i hans Frakke, har Aktor draget den Slutning, at den anklagede er den skyldige.

For ret at forstaa Szemeredys Optræden efter Mordet maa vi imidlertid erindre, hvorledes han havde tilbragt den kritiske Dag den 25de Juli: Personalet i HOTEL DE ROME har forklaret: Szemeredy havde levet fuldstændig paa den samme regelmæssige Maade som ellers. Han havde spist paa de sædvanlige Tider med god Appetit, og hverken vist Uro eller Ophidselse. Om Aftenen henad 8 gik han ud, som han plejede, og om Aftenen Kl. $10^1/_2$ vendte han tilbage.

Havde Szemeredy haft til Hensigt at myrde Karoline Metz

og i den Hensigt havde forladt Hotellet, saa vilde han dog i det mindste have forberedt sin Flugt. Han vidste, at Pigen boede sammen med sin Kæreste, og at hendes Død maatte blive opdaget straks eller meget hurtigt efter, at den var indtraadt.

Hvis Szemeredy virkelig var gaaet ud i den Hensigt at myrde, saa havde han vel sikret sig en Hest, en Vogn eller i det mindste et Skjulested, hvor han kunde søge Tilflugt under Forfølgelsen. Han har ikke gjort noget af alt dette, han har ikke paa et eneste Punkt forberedt sin Flugt, man maa derfor antage, at han ikke har tænkt paa noget Mord den Gang, han forlod Hotellet. Og der var jo da heller ikke den fjærneste Grund for ham til at gøre Pigen noget ondt!

Han havde først kort Tid forinden gjort hendes Bekendtskab, og der har ikke fundet nogen Strid Sted imellem dem. Szemeredy maa dog have været i højeste Grad forvirret, ellers vilde han ikke være løben ud i den kolde Nat i Skjorteærmer, efterladende Frakke og Hat.

Med en Smule Tænksomhed maatte han kunne sige sig selv, at han i et saa paafaldende Kostume let maatte kunne henlede Opmærksomheden paa sig i Buenos Ayres' Gader, hvor talrige Politibetjente stadig patrouillerer. Han naaede dog uantastet Hotellet; men hvad gjorde han der? Han fortalte Personalet, at der var bleven udøvet et røverisk Overfald paa ham, tog en anden Frakke og Hat og fjærnede sig uden mere at komme tilbage. Han forlod Byen og tog til Brasilien. Hans Papirer, Breve, Klæder, kort sagt alt, hvad der kunde bevise hans Identitet og give Myndighederne de sikreste Oplysninger, efterlod han i den skønneste Orden.

Saa hovedløst handler intet Menneske, som med Overlæg og efter Overvejelse gaar ud for at myrde.

Havde Szemeredy, da han forlod Hotellet, haft til Hensigt at myrde Karoline Metz, saa havde han fjærnet de stumme Vidner, der kunde forraade ham, og han havde forberedt sin Flugt. Pigens Morder vilde dog vel i alle Tilfælde først have taget Frakken paa, inden han vovede sig ud paa Gaden.

Hvis man kan tro Vidnet Castagnet, var Szemeredy jo alene med Pigen, da Mordet fandt Sted, og han behøvede saaledes slet ikke at skynde sig saa forfærdeligt, men kunde give sig god Tid. Hvorfor er han da løbet i Skjorteærmer med bart Hoved gennem Buenos Ayres' mest befærdede Gader? Vi støder overalt paa uigennemtrængelige Gaader, naar vi fæster Lid til Vidnet Castagnet.

Derimod er alt simpelt og naturligt efter den anklagedes Fremstilling.

Efter denne blev Castagnet saa rasende paa Pigen, at han stødte hende Dolken i Brystet*). Det er ikke første Gang noget saadant hænder i den Art Huse.

Er denne Fremstilling da ikke mere naturlig end den, at en Mand, der besøgte Karoline og som ikke mødte nogen Modstand fra hendes Side overfor Opnaaelse af sin Vilje, pludselig og uden nogen Grund skulde udøse hendes Blod?

Vi kan godt tænke os, at Szemeredy blev grebet af en panisk Skræk, da Pigen dødelig saaret segnede om, og at kun den ene Tanke beherskede ham: Bort herfra saa hurtigt som muligt! Undervejs er Besindelsen vendt tilbage i den kølige Natteluft. Han har indset, at han har handlet uforsigtigt, og at han har paadraget sig Mistanke ved at efterlade sine Klæder. Han tør ikke vende tilbage, thi man vil straks arrestere ham. Han har

*) Som man ser er Defensor ikke saa sjælden tilbøjelig til at pynte lidt paa Fremstillingen. Det var Halsen, der blev overskaaret, men det andet lyder mindre raat og mere dramatisk.

ingen Vidner paa sin Uskyldighed, da kun Castagnet har været til Stede.

Først nu fatter han den Beslutning at flygte. I Skyndingen finder han paa den ubehændige Historie om Overfaldet, tager sit Tøj og forlader hurtigst muligt Byen. Ganske vist forøger han derved Mistanken imod sig, den tankeløse Mængde stempler ham straks som Morderen, Bladene jager ham som et Stykke Vildt, den offentlige Mening tager Parti imod ham, og tilsidst lader ogsaa Rettens Haandhævere sig rive med af det almindelige Skraal. Ogsaa de antager, at Szemeredy er Morderen og lader lettroende og letsindige den virkelige Morder Castagnet undslippe.

Vi kommer nu til Spørgsmaalet om den i Inderlommen paa Szemeredys Frakke fundne Dolkeskede!

I Inderlommen paa Szemeredys Frakke, der fandtes i Karolines Værelse, blev der nemlig, i Følge Rapporten som Politiet optog paa Stedet, fundet en Dolkeskede, med hvis tilhørende Vaaben Mordet skal være udført.

Aktor har kun noteret dette Faktum i Forbigaaende uden at knytte Bemærkninger dertil.

Han har formodentlig ikke vidst, hvorledes han skulde forklare dette ejendommelige Fænomen, bag hvilket der skjuler sig en djævelsk Ondskab. Vi skal hjælpe ham paa Sporet og klarlægge, at vi netop her har Beviset for den anklagedes Uskyld!

Hvis Szemeredy har forøvet Mordet, saa foreligger der to Muligheder.

Enten har han i Forvejen overlagt det og udført det efter en forud lagt Plan, eller ogsaa er den morderiske Tanke pludselig opstaaet hos ham, efter at han var kommet ind til Karoline.

Naar man gaar i den Slags Huse, saa er det ikke urimeligt, at man for alle Tilfældes Skyld tager et Vaaben med sig. Men man viser dog ikke en Kvinde sin Kærlighed med en sleben Klinge i Haanden.

Har Szemeredy udøvet Mordet, saa har han taget Dolken med Skede paa op af Lommen. Men hvorledes er saa Skeden kommet tilbage? Szemeredy har dog næppe efter Mordet lagt den der, naar han i sin Bestyrtelse endog har ladet Frakke og Hat i Stikken. Saa vilde han dog antagelig snarere have benyttet Tiden til at tage Tøjet paa.

At den morderiske Tanke pludselig skulde være opstaaet hos ham er ikke paa Forhaand sandsynligt. Men hvis dette alligevel er Tilfældet, saa vilde han have revet Dolken op og dræbt hende. Men saa vilde han i sin Ophidselse ikke have lagt Skeden omhyggeligt tilbage i Lommen.

Det er altsaa ikke Szemeredy, der har lagt Skeden tilbage i Lommen.

Men hvem da?

Den Mand, der blev alene tilbage paa Skuepladsen: Castagnet. Dolken og Skeden var hans. Aktor har paastaaet, at Dolken tilhørte Szemeredy, men han har ikke ført noget Bevis derfor. Vi er overbeviste om, at Castagnet med djævelsk Ondskab har puttet Skeden i den flygtendes Klæder.

Men videre!

Efter den af Politiet optagne Rapport fandt man i Yderlommen paa Szemeredys Frakke et Lommetørklæde med Blodpletter.

Szemeredy har sikkert ikke puttet Lommetørklædet i Frakkelommen Han flygtede, da han saa Kvinden synke sammen i sit Blod, eller — om vi følger Aktor — efter at han havde myrdet hende. Men havde han givet sig Tid til at torre sine

Hænder i sit Lommetørklæde og putte det i Lommen paa den Frakke, der laa paa Stolen, saa havde han vistnok ogsaa givet sig Tid til at tage selve Frakken paa.

Det er altsaa Castagnet, der har puttet Lommetørklædet i Frakken. Han var Situationens Herre. Den flygtedes Tøj laa paa Stolen. Han puttede Dolkeskeden i Inderlommen og Lommetørklædet i Yderlommen paa Szemeredes Frakke. Da alt var ordnet, og da han vidste, at Szemeredy maatte have et betydeligt Forspring, løb han ud paa Gaden og raabte: Mord! Mord! Til Hjælp!

Men selv om vi antager, at alle de Grunde, der taler mod Castagnet, og som jeg nu har tilladt mig at udvikle, virkelig ikke holder Stik, saa er det alligevel derfor umuligt at overføre Anklagen paa Szemeredy. Thi denne havde ikke nogen som helst tænkelig eller beviselig Grund til at begaa Mordet. Vi maa dog virkelig spørge: Hvad Motiv havde han til at udøse denne Kvindes Blod?

Det menneskelige Hjerte og de menneskelige Lidenskaber har i Aarhundreder været Genstand for ivrige og indgaaende Studier. Den berømte, spanske Strafferetslærer Dr. TEJEDOR opstiller i sit Værk: „Forbrydelsens Aarsag og Oprindelse" for Mords Vedkommende følgende Motiver: Hævn, Havesyge, Mord paa andens Befaling, det anstiftede Mord, det forsætlige Drab i Affekt og Drab i Vanvid.

Lad os da undersøge, om noget af disse nævnte Tilfælde foreligger her?

Mordet kan for Szemeredys Vedkommende ikke være Hævn. Han har aldrig været Uvenner med Karoline. I Buenos Ayres har han kun besøgt hende nogle Gange, og de to havde ikke kendt hinanden fra gamle Dage. Karoline Metz kom først til Buenos Ayres i Oktober 1874. Szemeredy forlod

allerede 1866 Evropa, efter at den ungarske Legion var bleven opløst i Italien.

I Evropa har de altsaa ikke truffet hinanden. Pigen var kun 20 Aar gammel, da hun døde. Hun kan da næppe have paadraget sig den anklagedes Had i den Grad, at han af den Grund skulde have dræbt hende.

Havesyge kan heller ikke være Grunden. Karoline ejede ikke noget. Hun levede fra Haanden i Munden af sit usle Erhverv og besad kun nogle faa Klædningsstykker, en Seng og lidt Husgeraad.

Mord paa Befaling af en Trediemand er udelukket. Ingen havde Interesse i at faa den stakkels Skabning ryddet af Vejen, og Szemeredy var sin egen Herre, der ikke lod sig kommandere eller behøvede at lade sig kommandere af nogen.

Snigmord og anstiftet Mord er ogsaa udelukket. Hvem i Alverden skulde have nogen Interesse i at købe en Morder til at rydde denne Pige af Vejen. Hun levede sammen med Castagnet, men hun skyldte ham ingen Troskab og hendes Gunstbevisninger var med hans Billigelse til Fals for enhver.

Skinsyge overfor hende er da udelukket.

Forsætligt Drab i Affekt maatte dog sætte et eller andet Spor. Men derom forlyder der intet i Akterne. Der har intet Skænderi fundet Sted, og det har jo ogsaa det famøse Kronvidne Castagnet selv konstateret, skønt han paastaar, at han fra sit Skjulested kunde høre alt, hvad der foregik i det Værelse, i hvilket Mordet fandt Sted.

I Vanvid er Mordet heller ikke begaaet. Thi Szemeredy har opført sig fuldstændig fornuftigt i Hotel de Rome. Skulde det alligevel være Tilfældet, saa maaatte det altsaa være et pludseligt Anfald, der kom over ham, men i saa Fald kunde man vel ikke straffe ham som Forbryder.

Hvad er der nu egentlig herefter tilbage af Aktors Bevismateriale?

Jo! der er Brevene og Szemeredys egen Tilstaaelse paa Overfarten fra Rio de Janeiro til Buenos Ayres.

Lad os da først beskæftige os med: Brevene.

Det første Brev er dateret: Buenos Ayres 27de Juli 1876, altsaa to Dage efter Mordet. Szemeredy var allerede den Gang mistænkt for at have begaaet Forbrydelsen, og han var som et jaget Vildt paa Flugt for at redde sin Hals. Og saa skulde han i al Ro og Mag have sat sig hen og forfattet dette Brev, der skulde lede Politiet paa Vildspor, og som derfor var skrevet i et udannet Sprog og fuldt af allehaande ortografiske Fejl.

Da Mordet blev bekendt, blev hele Politistyrken sat i Aktivitet for at faa fat i den ungarske Læge Szemeredy, som man ansaa for Morderen. Szemeredy vidste, i hvor høj Grad de efterladte Klædningsstykker maatte gøre ham mistænkelig. Han havde forladt Hotellet i den yderste Ophidselse og skjulte sig nu for sine Forfølgere.

Alligevel vil Aktor have os til at tro, at det er Szemeredy, der har skrevet Brevet.

Hvorledes skulde han da have faaet dette besørget? Der er tre Maader, der er mulige: Med Posten, med Bud eller ved personlig Aflevering.

Vi har Brevet, men ikke Konvoluten med Dato og Poststempel. Hvor er den da henne? Jeg kan ikke finde den mellem Sagens Dokumenter. Men i en Kriminalproces, der endog drejer sig om et Mord, maa man dog vel gaa frem med al mulig Omhyggelighed. Jeg maa antage, at hvis der havde eksisteret en saadan Konvolut, saa havde den været hoslagt som Bilag. Det er den ikke. Altsaa maa jeg gaa ud fra, at Brevet ikke er sendt med Posten.

Hvis et Bud har bragt Brevet, hvorfor har man da ikke straks afhørt Budet og sendt en halv Snes Opdagere ud paa det opgivne Spor.

Aktor vil dog vel ikke have os til at tro, at Szemeredy skulde have gjort sig den Fornøjelse selv personlig at aflevere Brevet hos Politidirektøren til den udenfor hans Kontor posterede Konstabel?

Szemeredy har samme Dag, som Brevet er skrevet, indskibet sig til Montevido. Ifølge Akterne beretter han selv følgende om sin Flugt:

„Da jeg havde forladt HOTEL DE ROME, flakkede jeg planløst omkring. Jeg havde intet Maal, jeg vilde kun bort, bort. Saa naaede jeg den ikke langt fra Buenos Ayres liggende Landsby Belgrano. Der tilbragte jeg Natten i en Kro. Den følgende Dag vendte jeg ved Aftentide tilbage til Byen og tog ind i et Logihus nede ved Havnen. Den 27de Juli gik jeg med en Fragt- og Passagerdamper til Montevido.

Vi ser, med hvor stor Forsigtighed og Omsigt Szemeredy har planlagt sin Flugt. Dermed stemmer det ikke, at han samtidig skulde sende et Brev til Politiet, i hvilket han gav meget farlige Oplysninger.

Men ogsaa indre Grunde taler for, at Szemeredy ikke er Forfatter til Brevet. Jeg fremlægger her et Brev, som den anklagede har sendt mig fra Arresten, og som altsaa er uomtvistelig ægte. Sammenligner man de to Breve, saa opdager man straks den store Forskel.

Brevet til Politidirektøren er et uortografisk, udannet Mismask, der hidrører fra en Mand med tarvelige Kundskaber og uden Begreb om Grammatik. Szemeredys Brev er derimod flydende, grammatikalsk korrekt og ortografisk fejlfrit; det er

skrevet i velvalgte Udtryk, og man mærker straks, at den, der har skrevet det, er en dannet Mand.

Erfaringen lærer, at i Kriminalsager, der vækker det store Publikums Nysgerrighed og Interesse, bliver Politiet ikke sjælden mystificeret. Folk, som ingen har haft Bud efter, vil med anonyme Breve virke med til Opdagelsen. Maaske kan Brevet til Politidirektøren forklares paa den Maade, men maaske har vi ogsaa her at gøre med en Skurkestreg, der er beregnet paa at vildlede Politiet og kaste Mistanken over paa en uskyldig.

Det andet Brev, af hvilket Aktor har udledt en udenfor Retten afgiven Tilstaaelse, er dateret: Rio de Janeiro den 25de December 1876. Dette Brev findes i en Konvolut med Dato og Poststempel, saa at man kan kontrollere Tid og Sted for Afsendelsen.

Derimod ved vi ikke, naar Politidirektøren har modtaget det. Til Retten er Indiciet først bleven afgivet den 22de November 1877. Da vi nu ikke kan forudsætte et saadant Smøleri hos Politiet, at det skulde have beholdt et for Undersøgelsen saa vigtigt Brev i Maaneder, saa maa vi drage den Slutning, at Brevet først er ankommet kort før den 22de November 1877. Men i saa Fald kan den anklagede ikke have noget med Brevet at skaffe, thi han var allerede arresteret den 8de August samme Aar.

De skriftkyndige Grafologer har afgivet det Skøn, at Szemeredy er Forfatteren, men jeg maa overhovedet bestride deres Kompetence og henvise til Lovens Ord: „Naar Ægtheden kun støttes paa Skøn eller lignende uden at suppleres med Tilstaaelse, saa har et saadant Skøn ingen Beviskraft".

Ogsaa i Evropa er man meget mistroisk overfor den Art Beviser. De skriftkyndige har trods deres Embedsed og deres

BONA FIDES meget ofte taget fejl. Der kan derfor heller ikke her gennem disse Breve føres noget Bevis mod den anklagede.

Vi kommer nu til: Szemeredys egen Tilstaaelse. Denne skal være afgivet ombord paa Skibet under Overfarten fra Rio de Janeiro til Buenos Ayres.

Politikonstablen ANTONIO NAVARRO har forklaret: „Szemeredy har været meget ophidset, han har spillet vanvittig og tilstaaet overfor mig og forskellige andre Personer, at han har dræbt Karoline Metz."

Disse andre Personer skal være Styrmanden WILLIAM O'CONNOR og en skotsk Matros JOHN LANE.

Styrmanden har imidlertid med stor Bestemthed erklæret, at overfor ham har Szemeredy ikke afgivet nogen Tilstaaelse.

Matrosen har talt med Szemeredy, der kunde daarlig Engelsk, og denne har ganske vist talt om Fruentimmerets Død, men kun sagt, at han var beskyldt for Mordet, ikke, at han havde udøvet det.

Den Formodning ligger endelig nær, at den omtalte Konstabel har misforstaaet den anklagede. Szemeredy kan have sagt til ham, at han nok skulde forsvare sig mod Anklagen for at have myrdet Karoline Metz, og den altfor ivrige Politimand har opfattet denne Udtalelse som en Tilstaaelse!

Der er i denne Proces to anklagede.

Szemeredy, som Aktor beskylder for at have udøvet Mordet, og Castagnet, som jeg beskylder for at have begaaet det. Jeg beder derfor om den høje Rets Tilladelse til endnu en Gang at vende tilbage til den sidstnævnte.

Her er en moralsk lavtstaaende Person, en paaviselig Løgner, om hvis tidligere Liv vi ikke ved nogen Besked. Han debuterede i Buenos Ayres som „Forretningsfører" i et af de ilde berygtede Huse.

Naar et saadant Subjekt synker ned i Forbryderverdenens Slam, saa kan man knap nok sige, at han er sunket, thi han stod allerede paa det laveste moralske Standpunkt.

Paafaldende er det, at Castagnet besidder et vist Maal af Dannelse. Vi finder i Akterne en Mængde Kærlighedsbreve til Karoline, og disse er vel fulde af Fraser, men de er ikke daarlig skrevne. Han ynder at skildre Følelser, som han ikke kan have haft. Saaledes hedder det:

— „Hvor ofte begræder jeg dog ikke de bristede Illusioner!"

— „Det er saa Karoline! Jeg har ikke længere Mod og Kraft til at vise dig, hvad der boer i mig, til at skildre dig de tusinde Kvaler, som jeg lider. Ak, hvad staar der tilbage for mig andet, end at fjerne min Anger sammen med mine Taarer."

„Dit kære Billede fylder alle mine Drømme. Naar jeg vaagner, breder jeg mine Arme ud imod dig, og jeg finder kun Ro ved dit Bryst".

Vi faar en Følelse af Væmmelse ved at læse disse forløjede, vamle Fraser og høre Tale om Kærlighed, Troskab og Taarer hos en Mand, der daglig solgte sin elskedes Kærlighed til hvem som helst, medens han selv sad skjult paa Vagt i Værelset ved Siden af.

Er der noget mærkeligt i at antage, at denne sjofle Kobler har myrdet Pigen, da hun beskyldte ham for Tyveri og bragte ham i Fare for at blive indviklet i en Retssag, under hvilken der maaske vilde være bleven oplyst baade det ene og det andet, som vi endnu slet ikke kender. Og er der noget mærkeligt i at antage, at den samme Fyr derefter for at redde sig selv har udlagt den flygtede Szemeredy som Morderen!

Szemeredy derimod er Soldat og har været trofast i Tjenesten. Hans Fortid er uden Plet, og han har aldrig skammet sig

ved ærligt Arbejde. Mellem Akterne findes et Brev, i hvilket han skriver:

„For Tiden gaar det mig temmelig slet. Havde jeg ikke tilfældig kunnet tjene mit Brød som Barber og Parykmager, saa vilde jeg have været nødt til at arbejde som almindelig Daglejer for at friste Livet og brødføde mig paa anstændig Maade."

Jeg gentager: Szemeredy havde ikke mindste Grund til at myrde Pigen. Beviserne er heller ikke tilstrækkelige til at fælde en Dødsdom efter vor Ret.

Jeg forlanger ikke Naade for den anklagede, men Retfærdighed. Jeg ved, at Afgørelsen ligger i uafhængige Dommeres Haand, og at de ikke vil lade sig paavirke af forudfattede Meninger, af et letsindigt Publikum eller en letfærdig Presse.

Jeg tror fuldt og fast paa min Klients Uskyldighed, men jeg ved ikke, om det er lykkedes mig at bibringe Retten den samme Opfattelse.

Jeg vil til Slutning minde om to Punkter. Den anklagede har i over to Aar siddet i Varetægtsarrest, medens Morderen blev givet fri efter at have været sat fast i 17 Dage.

Endelig burde Szemeredy aldrig have været udleveret, thi efter den Overenskomst vi har med Brasilien, kan Udlevering kun finde Sted efter en Dom eller ved Forfølgelse og Paagribning IN FLAGRANTI.

Varetægtsfængselet burde i alle Tilfælde være undgaaet, thi det er efter sit Væsen en Straf, som den anklagede har lidt, inden han endnu fik sin Dom.

Jeg haaber, at Retten vil tilbagegive den anklagede Alois Szemeredy Ære og Frihed.

FIAT JUSTICIA!

Efter dette veltalende og bestikkende Forsvar, hvis Hulhed

og Dristighed i Paastandene paa mange Punkter er saa iøjnespringende for en kritisk Læser, der ikke er under det mundtlige Foredrags Paavirkning, gav Defensor et kort Indlæg i den anden Sag, der drejede sig om Szemeredys formentlige Tyveri af et Uhr med Kæde.

I denne Sag, der ikke har Interesse for os i denne Sammenhæng, nedlagde han Paastand paa Frifindelse, da det ikke er bevist, at Vesten har tilhørt den anklagede.

Den 12te September 1881 faldt saa Dommen, der lød saaledes:

Alois Szemeredy bliver at frikende for Anklagen for at have myrdet Pigen Karoline Metz, men at kende skyldig i Tyveriet af Uhr og Kæde fra Major Jerez. Paa Grund af den sidstnævnte Forbrydelse idømmes han to og et halvt Aars Fængsel og Sagens Omkostninger for saa vidt angaar den Del af Anklagen, for hvilken han er dømt. Fængselsstraffen anses for ophævet ved den ham for Mordanklagen overgaaede Varetægtsarrest.

Dette var altsaa i Virkeligheden en fuldstændig Frifindelsesdom! — — —

— — —

Jeg havde — alt imedens jeg havde gjort mine Notitser — med den største Interesse læst denne spændende Beretning om, hvorledes en behændig Defensor reddede sin Klients truede Hals.

Jeg havde været saa optaget, at det næsten forbavsede mig, da jeg nu saa op fra Bogen, at jeg ikke sad i Retslokalet i Buenos Ayres og hørte paa Advokatens veltalende Forsvar, men i det stille Borgmesterkontor med Udsigt til Sorøs lille, uddøde Torv med Statuen af Frederik den Syvende og den morsomme gamle Vandpost.

Alt var saa idyllisk og fredeligt og dog hersede Forhørs-

dommeren derovre i Ting- og Arresthuset med en efter hans eget Udsagn meget farlig Brandstifter. Det lod til at skulle trække ud, inden Borgmesteren blev færdig med Forhøret!

Jeg gennemgik atter i Tankerne Retssagen fra Buenos Ayres. Jeg havde allerede selv fundet adskillige Lighedspunkter mellem Szemeredy og JACK THE RIPPER, men jeg antog dog, at Borgmester Kattrup maatte have andet og mere Materiale for at turde vove sig til den kategorisk fremsatte Paastand, at den for Kvindemordet i Argentinas Hovedstad faktisk frifundne Person var identisk med Bugsprætteren fra London.

Medens jeg sad i disse Betragtninger, opdagede jeg, at der bag i Bogen som Bilag var indhæftet en Række Udklip af udenlandske Aviser under Fællestitelen: Rygter og Gisninger med Hensyn til Spørgsmaalet: Hvem var JACK THE RIPPER?

Det var altsaa de „løse Meddelelser i Bladene" som Kattrup havde hentydet til i sit Brev til de københavnske Redaktioner*).

Jeg gav mig altsaa til at studere videre i det af Borgmesteren indsamlede Indiciemateriale, der saa saaledes ud?

London, 3dje Oktober 1888.

Det bekendte Nyhedsbureau CENTRAL NEWS modtog forrige Torsdag et i underlige Vendinger affattet Brev, der var underskrevet: JACK THE RIPPER. Forfatteren indrømmede, at han var Ophavsmand til de Kvindemord, der for Tiden satte Whitechapel, London og hele det brittiske Rige i Forfærdelse.

JACK THE RIPPER tilføjede, at han nok skulde vide at undgaa Politiet, der aldrig vilde faa fat i ham. Han erklærede, at han fremtidig vilde skære et Øre af sit Offer for at sende det blodige Vidne til Politiet.

*) Side 14 anden Linie foroven.

Direktøren for CENTRAL NEWS troede først, at man havde at gøre med en Spasmager, men da det oplystes, at der var skaaret et Øre af det sidste Offer, som fandtes ved det „Ostindiske Selskab" *), blev Brevet sendt til Politiet.

JACK THE RIPPER tilføjede i sit Brev en Beklagelse af, at han ikke havde kunnet skrive Brevet med Offerets Blod, da dette var størknet.

Blandt de Personer, der eftersøges, nævnes særlig en velklædt Mand med hvide Hænder. Han var i Lørdags i en Afholdsbeværtning for Droskekuske. Han talte højt op og fortalte, at det var ham, der havde begaaet Kvindemordene, og at han var Læge, der havde rejst i hele Verden og blandt andet opholdt sig i Indien Afholdsmændene smed ham ud af Lokalet, da de ansaa ham for Delirist.

Der foregaar de mest fantastiske Forsøg for at finde Morderen. En Reporter lod sig saaledes rage og forklædte sig som Kvinde, hvorefter han gennemstrejfede de mest berygtede Gader i Whitchapel i det Haab, at han skulde blive tiltalt og angrebet af Morderen.

I Stedet for opnaaede han, at Politiet antog ham for JACK THE RIPPER, der havde forklædt sig for bedre at komme sine Offre til Livs.

Reporteren havde megen Møje med at bevise sin Identitet. Politiet vil imidlertid optage hans Ide og forklædte Politikonstabler vil at agere Sirener i Whitechapels skumle Gader.

London, 4de Oktober 1888.

Man har endnu ikke opdaget, hvem den ved det „Ostindiske Selskab" i MITTRE SQUARE myrdede Kvinde er. I hendes Lom-

*) Side 10 tiende Linie foroven.

mer fandt man to Laanesedler, men Pantelaaneren kunde ikke genkende det frygtelig mishandlede Lig.

Til Gengæld fandt man et andet Spor, som kan blive af Betydning. Offeret bar et Forklæde, af hvilket et Stykke er bleven fundet tæt ved Berner-Street, hvor Jack the Ripper havde begaaet sin blodige Arbejdsdags første Mord.*)

Politiet slutter heraf, at Morderen har afrevet dette Stykke af Forklædet for at tørre sine Hænder paa Vejen hjem. Men heraf følger, at han maa bo midt i det Kvarter, hvor han udvælger sine Offre og begaar sine Forbrydelser. Denne Antagelse er saa meget mere sandsynlig, som en blodplettet Person næppe vilde kunne unddrage sig Opmærksomheden, hvis han havde en længere Vej hjem.

Der er de mest modstridende Theorier i Omløb om den Person, der udøver de mystiske Mord. Dr. Sheppard, der er en af Londons mest ansete Sindssygelæger, antager, at Morderen maa være en religiøs Fanatiker, der vil bekæmpe Prostitutionen ved afskrækkende Mord paa faldne Kvinder.

Andre vedbliver at forfægte den Opfattelse, at Mordene er anstiftede af en djævelsk Videnskabsmand, der søger anatomiske Præparater og betaler Morderen i dyre Domme for de indvendige Kvindedele, han bringer ham**).

London, 5te Oktober 1888.

Ophidselsen her er stadig stor og da navnlig i Whitechapel Tanken om, at Morderen gaar fri og frank om og omhyggelig

*) Side 9 trettende Linie franeden.

**) Hvor fantastisk dette end kan lyde, saa er det dog ikke uden Sidestykke i Kriminalhistorien.

I 1828 paagreb man nemlig to Mordere Hare og Burke, der ialt havde myrdet tretten Personer, hvis Lig de solgte til en Læge for fem Pund Sterling Stykket.

følger alle de Planer, der bliver udklækkede for at gribe ham, er i høj Grad uhyggelig.

I de sidste Dage har fire til fem Personer, som er bleven anholdt for Drukkenskab, bekendt sig skyldige i Mordene. Men naar Politiet saa har anstillet en nærmere Undersøgelse af Forholdene, har det vist sig, at Tilstaaelsen har været beviselig falsk.

Befolkningen har været lige ved at lynche en Matros, som havde tiltalt flere Kvinder i Whitechapel, og som derfor antoges for Morderen. Han blev reddet af Politiet og kunde overfor dette godtgøre, at han først var kommet til England, efter at Mordet var begaaet.

Blandt andre Personer har man arresteret en Amerikaner, der i EAST-END havde tiltalt en Kvinde, og som truede med at sprætte hende op, da hun nægtede at følge med ham. Det viste sig imidlertid kun at være en daarlig Spøg, der forelaa.

London, 10de Oktober 1888.

Til Londons Politi er fra Brighton i det sydlige England indløbet Meddelelse om, at Kvindemorderen er flygtet derhen. Det viste sig, at Rygtet var opstaaet ved, at et Blad havde modtaget et Brevkort, der var underskrevet: JACK THE RIPPER.

I Birmingham havde en Bissekræmmer fra London ved Navn Alfred Napier Blanchard i et Værtshus udtalt, at det var ham, der var Whitechapel-Morderen. Han blev straks arresteret og forklarede, at han var bleven saa forstyrret af at læse om Mordene, at han tilsidst troede, at det var ham selv, der var Morderen. Denne Forklaring viste sig at være rigtig.

Selvfølgelig har Spiritisterne nu ogsaa meldt sig til Tjeneste.

I Havnebyen Cardiff i det sydlige Wales mødte en dannet og stilfærdig Dame paa Politistationen. Hun meddelte, at hun

var Medlem af et spiritistisk Selskab. Ved den sidst afholdte Seance havde hun i Forening med 5 andre navngivne Personer fremkaldt den myrdede Elisabeth Strides*) Aand.

Det havde været meget vanskeligt at faa fat i Elisabeth, men endelig havde hun dog vist sig.

Paa Spørgsmaalet om, hvem Morderen var, havde hun svaret: Det er en midaldrende Mand, der boer i Nr. 35 i COMMERCIAL ROAD i Whitechapel!

Selvfølgelig viste det sig at være det rene Nonsens.

Ogsaa fra Amerika er der kommet Opgivelser om Morderen. En Sømand ved Navn Dodge har i New-York erklæret, at han i London havde gjort Bekendtskab med en Malaj, der havde erklæret, at han vilde myrde flere Kvinder i Whitechapel, fordi nogle af dem havde bestjaalet ham for alt, hvad han ejede og havde.

Før han fik Løfte om en passende Ducør, vilde Dodge dog ikke fortælle videre om bemeldte Malaj ud over, at Vedkommende boede i en Gade i Nærheden af EAST-INDIA-DOCK-ROAD.

En anden Sømand, der ogsaa er ankommet til New-York, skal have suppleret dette Udsagn med, at den omtalte Malaj er forhyret ombord paa et Skib, der for Tiden besejler Nordsøen.

London, den 16de Oktober 1888.

„Det londonske Politi fortsætter med febrilsk Iver sine Undersøgelser om Mordene i Whitechapel.

Efter at der er udsat Belønninger for Opdagelse**) af Morderen, er Politiets Opgave imidlertid bleven endnu vanskeligere end før, idet Anmeldelserne strømmer ind. Foruden mundtlige Meddelelser, der ofte er ganske forvirrede, har man ialt mod-

*) Side 10 ellevte Linie franeden. **) Side 10 femtende Linie franeden.

taget 700 Breve, hvis Spor man ikke tør undlade at forfølge, skønt det som Regel er fuldstændig Tidsspilde.

I Whitechapel findes tilmed saa mange tvivlsomme Eksistenser, at der hvert Øjeblik dukker nye Personer op, paa hvem man maa fæste Mistanken, og det saa meget mere, som den Beskrivelse, man har af Morderen — eller rettere af en Person, der er set sammen med den myrdede den Nat, da Mordet fandt Sted — er højst ubestemt.

Skrækken har imidlertid bredt sig til andre Dele af London, hvad der fremgaar af følgende Begivenhed, der fandt Sted i Nærheden af Holborn:

En Herre kom ved Aftentid gaaende i Retning af City, da en Arbejder pludselig sprang hen og overfaldt ham, idet han raabte:

— Det er JACK THE RIPPER!

Der opstod nu en voldsom Kamp, under hvilken begge tumlede til Jorden. Folk stimlede sammen i den Tro, at Whitechapel-Morderen virkelig var paagreben, og under Hujen og Skrigen fulgte man efter Betjentene og den anholdte til Politistationen.

Det Hele resulterede som sædvanlig i Intet.

Et Medlem af de frivillige Vægterklubber har modtaget et med JACK THE RIPPER underskrevet Brev, der lød saaledes:

— Jeg skriver Dem et Brev til med sort Blæk, da jeg ikke har noget af den rigtige Slags. Jeg maa tro, at I allesammen sover i SCOTLAND YARD*) sammen med Eders Blodhunde, hvad jeg skal godtgøre Jer i Morgen Nat. Jeg vil udføre en dobbelt Bedrift, men ikke i Whitechapel. Der er bleven mig for hedt. Jeg har maattet flytte. Ikke mere før I hører fra mig igen."

*) Navnet paa Londons Hovedpolitistation.

Truslen er ikke bleven til noget, og der foreligger antagelig en daarlig Spøg.

I Belfast har man — som allerede omtalt — arresteret en Person af temmelig mistænkeligt Væsen. Han kalder sig JOHN FORSTER, er omtrent 30 Aar gammel og har et meget skummelt Ydre. Man fandt hos ham en Taske, der indeholdt en Tollekniv og tre Barberknive, der var plettede med Blod. Personen indviklede sig i Modsigelser, da han skulde afgive sin Forklaring om, hvor han har opholdt sig den sidste Tid. Han er kommen til Belfast efter et kort Ophold i Glasgow og Edinburg.

Endvidere hedder det, at Politiet i London har Mistanke til en Mand, der er ansat ved et Hospital, og at man holder Øje med ham.

Nu har man arresteret en Mand, der hedder Andrew, og som blandt Naboberne gaar under Navnet „Parnell" efter den irske Politiker og boer i Spitalsfield.

Endelig har Politiet anholdt en Kineser, men maatte atter løslade ham.

London, 11te November 1888.

Politiets Opmærksomhed er bleven henledet paa de Dampfartøjer, der bringer levende Kreaturer til London, og som plejer at ankomme Torsdag eller Fredag og afsejler igen Søndag eller Mandag. Forbrydelserne er nemlig allesammen bleven forøvede i Slutningen af Ugen, og man tænker sig derfor, at Morderen muligvis er ansat paa et af disse Dampfartøjer og benytter de korte Ophold i London til at udføre sine djævelske Handlinger.

Selvfølgelig hviler denne Hypothese dog kun paa et meget løst Grundlag.

Af større Betydning synes derimod de Oplysninger at være, som en fattig Kone ved Navn Mrs. Paumier, der sælger Frugter paa et Gadehjørne i Whitechapel, er fremkommet med. I Fredags ved Middagstid kom nemlig en elegant klædt Herre hen til hende og sagde:

– Jeg antager, at De har hørt noget om Mordet i Dorsetstreet. Da hun gav et bekræftende Svar, tilføjede Manden med et uhyggeligt Smil:

— Jeg ved mere om den Sag end De.

Efter at have set hende stift i Ansigtet gik han bort, men vendte sig flere Gange om, som for at undersøge, hvorvidt hendes Blik fulgte ham eller ej.

Om den mistænkelige Persons Udseende forklarer Mrs. Paumier, at han havde sort Overskæg, var omtrent 66 Tommer høj, bar sort Silkehat og var iført spraglede Benklæder. I Haanden havde han en stor, sort Taske.

Torsdag Nat havde den samme Person tiltalt tre unge Kvinder. En af dem Sarah Roney spurgte ham, hvad han havde i sin Taske, hvortil han svarede:

– Noget Kvinder ikke har godt af at se!

Med disse Ord fjærnede han sig hurtigt.

London, den 12te November 1888.

En Mand, der i Nat spadserede frem og tilbage i Dorsetstreet, vakte Mængdens Opmærksomhed ved sin besynderlige Adfærd. Han var temmelig afstikkende klædt, havde sværtet Ansigt og henvendte sig snart til En snart til en Anden med Forespørgsel angaaende de nærmere Omstændigheder ved Mordet. Det varede derfor ikke længe, førend man begyndte at betragte ham med mistænksomme Blikke, og tilsidst blev han

omringet af en truende Hob, som uden videre erklærede, at det maatte være ham selv, der var Morderen.

Et Øjeblik svævede Mandens Liv i stor Fare, medens der fra alle Sider hørtes Raab og Opfordringer til at kaste ham i Vandet eller rive ham i Stykker, og han vilde sikkert heller ikke være sluppet helskindet, hvis ikke en Afdeling Betjente havde slaaet Kreds om ham og taget ham under Beskyttelse.

Kun med stor Anstrengelse lykkedes det Politiet at føre ham uskadt gennem den rasende Mængde til Politistationen i Lemanstreet. Under det anstillede Forhør oplystes det, at han var Læge. Han paastod, at han var gaaet ud for paa egen Haand at opspore Morderen. Dette var ogsaa Grunden til, at han havde sværtet sig i Ansigtet og taget en saa løjerlig Dragt paa.

London, den 21de November 1888.

Idag Onsdag har JACK THE RIPPER foretaget sit ottende Mordforsøg*), men heldigvis denne Gang uden Resultat.

Mellem Klokken seks og syv i Morges havde en Kvinde ved Navn FARMER sammen med en Mandsperson lejet et Værelse i et Logishus i Spitalsfield i Whitechapel.

Ved Nitiden kom hun styrtende ind i Logihusets fælles Køkken, hvor otte, ni Mandfolk var samlede. Blodet løb ud af et Saar i hendes Hals.

Man iværksatte en Forfølgelse efter Forsøgsmorderen, men der var intet Politi til Stede. Mærkelig nok skulde Morderen selv gennem det fælles Køkken for at slippe ud, men Mændene har ikke haft Mod til at binde an med en saadan Himmelhund som JACK THE RIPPER.

*) Dette Mordforsøg anses ikke for at være begaaet af JACK THE RIPPER.

Kvindens Saar var ikke betydeligt, og hun skal have givet et ret udførligt Signalement af Morderen, saa at man nu mener at være paa det rette Spor.

London, i December 1888.

Af Forfatteren LEOPOLD LINDER er der her udkommet en lille Piece med Titelen: Kvindemordene i London.

Forfatteren opgiver at besvare det stadig lige gaadefulde Spørgsmaal: Hvem er han?

Derimod skriver han:

„Kun Et er sikkert! De syv Misgærninger er alle et og samme Uhyres Værk, thi man skulde næsten ikke tro, at Verden kunde rumme to saadanne Skurke paa samme Tid. Men dernæst er det overalt de samme Saar, og Mordene er forøvet paa Kvinder af den samme Klasse.

Endvidere er alle Mordene begaaede enten paa en Fredag eller en Lørdag. Fire i Maanedens Begyndelse: 3dje April, 7de August, 8de September og 9de November.

Resten i Maanedens Slutning 31te August og 30te September.

Heraf mener man at kunne slutte, at Morderen ikke boer i London, men kommer dertil omkring den Første.

Den ansete engelske Sindssygelæge FORBES WINSLOW fremsætter den Anskuelse, at Morderen handler af religiøse Bevæggrunde.

Atter andre mener, at han er en Malayer, da det hos dem skal være Udtryk for Foragt mod den myrdede at lemlæste hans Lig.

Malayerne bliver i den Anledning forfulgte i Whitechapel, og det samme er Tilfældet med Kineserne, da der ogsaa er fremsat den Formodning, at Morderen skulde være en kinesisk Flodskipper.

Tilsidst skriver Forfatteren:

„De Breve, som med Underskriften: JACK THE RIPPER er sendt til Politiet, fortjener ikke nogen videre Opmærksomhed. Whitechapel-Morderen er for frygtelig i Alvor til at indlade sig paa saadanne Børnestreger."

Materialet: „Rygter og Gisninger med Hensyn til Spørgsmaalet: Hvem var Jack the Ripper?" var oprindelig meget tyndt. For at lette Oversigten, har jeg paa denne Plads her samlet alt, hvad der i saa Henseende kunde oplyses gennem engelske Kilder.

Wien, den 1ste Oktober 1892.

I Preszburg er der bleven anholdt en Mand ved Navn Szemeredy, der antages at have begaaet de Mord og morderiske Overfald, der fra Aarets Begyndelse indtil Dato har sat hele Wien i Skræk.

Politiet mener, at den anholdte Szemeredy, der allerede har afgivet delvis Tilstaaelse, er identisk med den i sin Tid saa berygtede londonske Kvindemorder JACK THE RIPPER . . .

Medens jeg flygtig gennemlæste den sidste Notits, der var klippet ud af de københavnske Morgenblade for tredje Oktober 1892, hørte jeg Borgmesterens Skridt ud i Gangen. Lidt senere aabnedes Døren, og Kattrup traadte ind, idet han sagde:

– Undskyld, at jeg har ladet Dem vente saa længe, men nu har De vel ogsaa sat Dem ordentlig ind i Sagen.

– Ja, jeg har ikke blot læst Retssagen fra Buenos Ayres, men ogsaa alle Bilagene.

— Naa, saa meget desto bedre, skønt alle disse Meddelelser jo er ganske løse og stadig viser sig kun at indeholde tomme Rygter og falske Spor. Om man har faaet endnu mere af den Slags i London, det ved jeg ikke, men Faktum er jo, at det

engelske Politi aldrig har kunnet opstille en bestemt og underbygget Hypothese om, hvem Jack the Ripper er.

Det mener jeg at kunne gøre paa tilfredsstillende Maade paa Basis af den Del af Bevismaterialet, som vi har Ret til at bygge paa i Forbindelse med en Række andre Oplysninger, som jeg senere skal forelægge Dem.

Men lad os nu gaa til Sagen! fortsatte Borgmesteren saa ivrig, at man ikke skulde tro, at han kom fra et langt, anstrengende Forhør; samtidig bevæbnede han sig med en lang Lineal, med hvilken han under den følgende Udvikling vedblev at demonstrere i Luften.

Se først foreligger der jo to Hovedspørgsmaal til Afgørelse:

I. Har Szemeredy begaaet Mordet paa Karoline Metz i Buenos Ayres?

II. Er Morderen fra Buenos Ayres i bekræftende Fald identisk med JACK THE RIPPER?

Jeg ansaa straks det første for hævet over enhver Tvivl. Szemeredy er ganske vist frifundet for Domstolen i Buenos Ayres, men Dommen taaler ikke en nærmere Kritik.

Hør blot, hvad DER NEUE PITAVAL senere skriver i sine redaktionelle Bemærkninger:

„Mordet blev forøvet den 25de Juli 1876; Anklagen rejstes den 8de August 1877 og først den 12te September 1881 faldt Frifindelsesdommen.

Desværre mangler Dommen ifølge argentinsk Retspraksis Præmisser; man har derfor vanskeligt ved at forstaa, hvorfor Retten kommer til det foreliggende Resultat: at dømme Szemeredy ikke skyldig i Mordet, men skyldig i Tyveriet.

Dette synes overraskende!

Ikke blot Publikum og Pressen, men ogsaa Aktor og Defensor havde antaget, at enten havde den anklagede baade be-

gaaet Mordet og Tyveriet, eller ogsaa vilde han blive frifundet for begge Dele.

Hvis Castagnet, ALIAS Robert Rughien havde været sammen med Szemeredy i Karolines Værelse, og det var ham og ikke den anklagede, der dræbte Pigen, saa kan man ogsaa tiltro ham, at han har været Tyven, og at han ikke blot har lagt Skeden og Lommetørklædet, men ogsaa Kosterne i Szemeredys Vest for at henlede Mistanken paa ham.

Selv er vi i Tvivl om, hvorvidt man kan støtte en Anklage for Mord paa Akterne.

Hvis Castagnet har stødt Pigen ned saa forstaar man, at Szemeredy bliver forfærdet over den uventede, forfærdelige Daad. Men nogen fornuftig Grund havde han ikke til at lade Frakke og Vest blive liggende. Hans hele Optræden lader snarere formode, at Angsten og Brødebevidstheden har drevet ham afsted; thi man forstaar, at en Morder kan jages af Furier uden først at klæde sig paa, fordi han gruer for sin Gerning.

Naar vi dernæst ser paa den Røverhistorie, som Szemeredy i Hotellet fortalte om Overfaldet, saa bestyrker dette os i den Antagelse, at han er Pigens Morder.

Vi gentager: Saaledes som han handlede, handler Morderen, ikke det uskyldige Vidne.

Skeden og det blodige Tørklæde, har man fundet i hans Tøj. Defensor har gjort sig stor Ulejlighed med at bevise, at Castagnet med djævelsk Ondskab har arrangeret alt dette. Men hans Konstruktion er for kunstig og usandsynlig.

Ogsaa uden at tage Castagnets Forklaring for gode Varer, kommer vi altsaa til det Resultat, at Szemeredy er Morderen.

Har man alligevel nogen Tvivl i saa Henseende, saa forsvinder den ved et meget afgørende Faktum, som baade Aktor,

der i det Hele taget har gjort sig Arbejdet altfor let, men maaske ogsaa Retten har overset.

Medens Szemeredy besøgte Karoline, opholdt Castagnet sig i Værelset ved Siden af. Døren kunde kun aabnes fra Karolines Værelse.*)

Man spørger nu: Hvorledes er Castagnet da kommet ind i Værelset. Begge Døre var laasede, og man har ikke aabnet dem indefra. Det er derfor utroligt, hvad Szemeredy forklarer, at Castagnet pludselig skulde have vist sig i Værelset, da Skænderiet om Ringen fandt Sted. Szemeredy har langt snarere været alene med Pigen, indtil hun fik det dødelige Saar. Først da har han aabnet Døren og er løbet lige i Armene paa Castagnet**).

Vi indrømmer Defensor, at den anklagede næppe har fattet sit Forsæt om at myrde Pigen, inden han forlod Hotel de Rome. Vi holder det ikke blot for muligt, men for højst sandsynligt, at Dolkestødet er ført i lidenskabelig Ophidselse og ikke efter Overlæg, men Szemeredy og ikke Castagnet er Manden, der har ført Mordvaabenet.

Defensor gør gældende, at den anklagede intet Motiv havde. Men selv om man ikke kan paavise et saadant, saa kan man ikke af den Grund benægte klare Fakta.

Historien om Ringen er utrolig. Den anklagede er en Løgner. Da han kom hjem til Hotellet, løj han. Den, der lyver een Gang, har man ikke mere Tillid til. Rimelig nok har han derfor ogsaa opfundet Historien om Tyveriet af Pengene og Ringene i Hotel de Provence samt Paastanden om, at en af disse Ringe skulde have været i Karolines Besiddelse. Men selv

*) Se Aktors egen Fremstilling Side 36 anden L. f. n.

**) Castagnet oplyser selv – S. 16 midtpaa – at han sparkede Døren op.

om dette skulde være sandt, saa var det dog ikke Grund nok for Castagnet til at dræbe den Pige, han levede af, og hvis Død tilføjede ham det største Tab.

Hvad der er bleven af disse Ringe, ved vi heller ikke. Undersøgelsesdommeren burde dog have skaffet dem til Veje, hvis de eksisterede, og undersøgt om de virkelig tilhørte den anklagede.

Vi fastholder, at den anklagede maa være ikke skyldig i overlagt Mord, men skyldig i Drab begaaet i Affekt, og derfor tror vi ogsaa, at han har stjaalet Uhr og Kæde.

Retten i Buenos Ayres er kommet til et andet Resultat. Dens Ræsonnement har maaske været dette:

Szemeredy er højst sandsynlig Morderen; det fulde Bevis er dog ikke ført, fordi Hovedvidnet er et daarligt Subjekt, der ikke en Gang kan stilles overfor den anklagede. Det er derfor bedst at gaa en Middelvej: at frikende ham for Mordet og dømme ham for Tyveriet. Manden har allerede siddet fire Aar i Varetægtsfængsel, og har vel ogsaa udstaaet Dødsangst, da han i første Instans var dømt fra Livet. Det kan være tilstrækkelig Straf for Tyveriet.

Denne Tankegang er dog ganske vist ikke Idealet af Retspleje."

Her sluttede Borgmesteren sin Oplæsning, idet han saa op og selv fortsatte:

„De her fremsatte Ræsonnementer kan jeg fuldt ud tiltræde. Men der er et enkelt, som har sat Redaktionen noget i Forlegenhed: Motivets Upaaviselighed!

Som De erindrer baserede Szemeredys Defensor hele sit Forsvar paa, at der ikke var noget Motiv*), og han gennemgik alle

*) Side 54 niende L. f. o.

de af Dr. Tejedor*) opstillede Motiver til Mord og paaviste, at intet af dem var tilstede.

Men den spanske Strafferetslærer, hvis Teorier iøvrigt er af noget gammel Dato, har i sin Oversigt glemt: Lystmordet! I samme Øjeblik vi tænker os, at Szemeredys Mord paa Karoline Metz er et Lystmord, saa falder hele Defensors Forsvar sammen i Intet, ja den tilsyneladende Mangel paa Motiv bliver endog til den vægtigste Anklage.

Men skulde der efter dette alligevel være blot en Skygge af Tvivl tilbage om, hvorvidt Szemeredy er Morderen fra Buenos Ayres, saa vil denne Tvivl antagelig forsvinde, naar vi har hørt om hans senere Liv og Bedrifter.

Om disse, siger Borgmesteren og fordyber sig atter i Læsning, er der oplyst følgende:

„Da den Dom, der faldt den 12te September 1881 i Buenos Ayres, og ved hvilken Szemeredy frikendtes for Mordet paa Karoline Metz, blev bekendt i Argentinas Hovedstad, fremkaldte den et sandt Raseri.

Den offentlige Mening havde gennem Maaneder kun beskæftiget sig med denne Sag og dannet sig sin faste og absolute Mening, og den taalte man ikke saadan uden videre blev underkendt.

Efter at man imidlertid havde læst de udførlige Referater i Bladene, dannede der sig i Publikum to Partier, ikke for og imod den anklagede, men for og imod hans Defensor, Doktor Domaso Centeno, hvis Tale saa ganske afgjort havde haft bestemmende Indflydelse paa Retten.

Nogle vilde bringe ham et Fakkeltog, andre vilde hellere slaa Ruderne ind hos den Mand, der havde brugt sin Vel-

*) Side 47 tiende L. f. n.

talenhed til at aabne Fængselets Porte for en overbevist Morder.

Doktor Centeno viste sig imidlertid taknemmelig for den Popularitet og store Klientkreds, som Sagen havde skaffet ham.

Han tilbød derfor den frifundne Szemeredy, der stod uden Eksistensmidler, en Plads som Skriver paa sit Kontor.

Men Szemeredy befandt sig ret naturlig ikke rigtig vel i Buenos Ayres. Han rejste bort for at opsøge sit gamle Hjem og indskibede sig til Evropa.

I Aaret 1882 dukkede han saa op i sin Fødeby Budapest. Der kom han straks i Konflikt med Militærmyndighederne.

Han havde tjent i det k. k. Infanteriregiment, men var deserteret.*) Man undersøgte hans Fortid, og der kom mange mærkelige Rygter frem. Han skulde uden Ret til at praktisere have udgivet sig for ungarnsk-amerikansk Læge i Amerika, og adskillige Gange i utaalmodige Arvingers Tjeneste have kureret rige Onkler, saa de døde af det. Det hed sig ogsaa, at han var draget paa Kryds og Tværs fra Hachienda til Hachienda**) gennem Sydamerika og overalt havde betegnet sin Vej ved en Række Gravstene.

Den 30te Marts 1882 blev han sat fast som Desertør.

I Evropa maatte Szemeredy benytte en anden Trafik end i Amerika: Han blev sindssyg.

Han foregav, at han allerede i sin Ungdom havde lidt af Hjernesygdom og fik pludselige Anfald af Sindssyge. Den militære Undersøgelsesdommer fæstede vel ingen Lid til disse Udflugter, men ansaa sig dog forpligtet til at lade ham indlægge til Observation.

*) Man erindrer Defensors Udtalelse S. 53 anden L. f. n.: Szemeredy derimod er Soldat og har været trofast i Tjenesten. Hans Fortid er uden Plet.

**) Spansk Betegnelse for en Landejendom.

Lægerne behandlede ham og erklærede ham for forrykt!

Herefter blev Undersøgelsen standset. Szemeredy blev for anden Gang løsladt og sendt til Galehuset i Budapest.

Nu skred Szemeredys Slægtninge ind. De tilbød at tage ham i Privatpleje paa egen Bekostning. Dette blev bevilget.

Men Szemeredy fandt sig ikke længe i at være under sin Families Opsigt. Han paastod, at han atter var helbredet. Da man drog dette i Tvivl, truede han med at anlægge Proces, og han fandt ogsaa en Læge, der gav ham Attest for, at han var fuldkommen aandsfrisk.

Saa blev han for tredie Gang sat udenfor Opsigt og var nu for tredie Gang sin egen, uindskrænkede Herre.

I 1886 aflagde Generalkonsul, Dr. Gotthelf-Meyer i Wien et Besøg i Budapest. Konsulen havde selv i lang Tid studeret Retsforholdene i Sydamerika og havde sat sig grundigt ind i Akterne fra Mordsagen i Buenos Ayres.

Han fik en Samtale med Szemeredy, der mødte med en stor Pakke Papirer under Armen. Det var Blad-Udklip, som han havde klistret sammen til en Rulle uden Ende, og som indeholdt Avisernes Beretninger om hans Proces i Buenos Ayres.

Hans Kapital!

Han havde tilbudt et stort ungarsk Blad disse Memoirer som Feuilleton. Handelen var ogsaa lige ved at komme i Stand, men gik tilbage, da Szemeredy lukkede Munden for højt op. Optegnelserne var tillige temmelig vanskelige at læse, da de var skrevne i magyarisk Dialekt.

Szemeredy beskrives af Konsulen som en mager, høj, slank Mand paa omtrent 45 Aar*). Han havde en brun, sund An-

*) Da Jack the Rippers Mord fandt Sted i London 1888 var han altsaa 47 Aar.

sigtsfarve, brunt glatbørstet Haar, en tæt, ualmindelig smuk Knebelsbart, der fuldstændig dækkede Munden. Læberne var meget sandselige. Øjnene smaa og stikkende. Hænderne var store, senestærke og velskabte. Han bar en Art Uniform, der var knappet helt op i Halsen.

Han fortalte, at Uvirksomhed og Mangel af en fast Beskæftigelse var ham uudholdelig. Han kunde ikke mere holde det ud og tænkte for Alvor paa at rejse tilbage til Amerika. Maaske havde han ogsaaa en anden Udvej. Det ulmede i Pyrenæerne, og han havde stor Lyst til at slutte sig til Karlisterne og tilbyde dem sin Tjeneste."

Borgmesteren saa atter op og sagde:

„Som De ser er det en hel Række Mord, som Szemeredy kan mistænkes for. Ganske vist er det kun Mistanke, men en Mistanke, der i Forbindelse med Sagens øvrige Momenter gør det til en til Vished grænsende Sandsynlighed, at han er Morderen fra Buenos Ayres.

Fuld Vished herfor naar vi endelig, naar det nu meddeles, at Szemeredy ikke blot er mistænkt for at være Ophavsmand til den Mordmani, der lige siden 11te Februar 1892 har hærget Wien, men ogsaa har afgivet delvis Tilstaaelse.

Politiet stod i Wien ligesom i sin Tid i London fuldstændig magtesløs og anede ikke, hvor det skulde søge Ophavsmanden, som det nu altsaa endelig er lykkedes det at attrappere, uden at de nærmere Detailler er bekendt.

Det først stillede Spørgsmaal:

— Har Szemeredy begaaet Mordet paa Karoline Metz i Buenos Ayres? tør da formentlig besvares med et absolut og kategorisk: Ja!

Vi kommer saa til det andet og endnu interessantere Spørgsmaal:

– Er Morderen fra Buenos Ayres identisk med JACK THE RIPPER?

Det er det, som jeg nu vil forsøge at bevise paa Basis af den Del af det foreliggende Materiale, som vi har Ret til at bygge paa som Bevis.

Mine Bevisgrunde er da disse:

I. De er begge Lystmordere.

At JACK THE RIPPERS Mord er Lystmord, der paa en eller anden Maade i deres Motiv hænger sammen med seksuelle Tilbøjeligheder hos Morderen, maa antagelig betragtes som hævet over enhver Tvivl.

Kun ud fra samme Forudsætning lader Szemeredys Mord paa Karoline Metz sig forklare, idet han netop frifindes paa Basis af Defensors fortrinligt hævdede Paastand om, at den Anklagede intet Motiv havde.

Saavel JACK THE RIPPER som Szemeredy er altsaa Lystmordere!

II. De er begge Massemordere.

At JACK THE RIPPER ikke er en Mand, der i et enkelt Øjebliks Affekt kommer til at begaa et Mord, men en Massemorder, der beherskes af Mordmani, derpaa er de syv Kvindemord i London tilstrækkeligt Bevis.

Men ogsaa om Szemeredy ved vi nu, at han er Massemorder.

Vi har ført Bevis for, at han har begaaet det Mord paa Karoline Metz, for hvilket han blev frifundet i Buenos Ayres.

Vi har erfaret, at „han er draget paa Kryds og Tværs fra HACHIENDA til HACHIENDA gennem Sydamerika og overalt har betegnet sin Vej ved en Række Gravstene".

Og dersom vi ikke vil betragte dette Faktum som tilstrækkelig fastslaaet gennem DER NEUE PITAVALS Paastand, saa ved

vi nu gennem Telegrammer fra Wien, at han i Preszburg er anholdt som mistænkt for at være Ophavsmanden til den Mordmani, der i det sidste halve Aar har hærget Wien, og at han har afgivet delvis Tilstaaelse.

Det samlede Billede af Szemeredy som Forbryder er ikke til at tage fejl af, og vi tør roligt vove den Paastand:

Saavel JACK THE RIPPER som Szemeredy er Massemordere!

III. De myrder begge paa samme særegne Maade.

Om JACK THE RIPPERS Mord ved vi, at de alle er udført paa den ganske særegne Maade, at han med voldsom Kraft overskærer sit Offers store Halsaare (ARTERIA CAROTIDA) og Struben (VENAE JUGULARES), saa at der fremkommer et Saar fra Øre til Øre.

Derefter foretager han forskellige Operationer paa Liget. Om det af Szemeredys Mord, som vi kan kontrollere, nemlig Mordet paa Karoline Metz i Buenos Ayres, ved vi, at det netop er foretaget paa den ovenfor beskrevne Maade.

Derimod er de nævnte Operationer ikke bagefter udførte. Naar vi har læst den udførlige Fremstilling grundet paa Akterne, synes dette imidlertid saare naturligt.

Efter at Mordet er begaaet har Szemeredy et Øjeblik givet sig god Tid. Han har baade lagt Dolkeskeden og det blodige Lommetørklæde, i hvilket han har tørret sine Hænder efter Mordet, tilbage i Frakkelommen. Defensor bruger netop denne hans Optræden*) som Bevis til at kaste Skylden over paa Castagnet, idet han fremhæver, at saadan kunde Morderen aldrig have baaret sig ad.

Saaledes vilde en JACK THE RIPPER imidlertid netop bære sig ad, naar han troede sig alene med sit Offer, som han nu efter Mordet atter koldblodigt vilde gaa i Gang med.

*) S. 46—47.

Og netop saaledes forklarer vi, at det ikke er selve det udøvede Mord, der forfærder ham, men Tanken om at blive overrasket.

Derfor taber han fuldstændig Hovedet, da han mærker, at han er bleven beluret fra Værelset ved Siden af, og den hidtil saa koldblodige Forbryder flygter i vild Rædsel ladende alt i Stikken.

Endnu er han jo kun Debutant!

Vi har da Ret til at opretholde Slutningen:

— De myrder begge paa samme særegne Maade, en Maade, som ikke er karakteristisk for en Troppmann*) eller nogen anden kendt Massemorder!

IV. De myrder begge offentlige Fruentimmer.

Naar Mordertrangen kommer over JACK THE RIPPER eller Szemeredy, opsøger de prostituerede Kvinder for at myrde dem. De begaar altsaa ligesaa lidt deres Mord af Had til denne Menneskeklasse som andre tilfredsstiller deres Drift af Kærlighed til den. Motivet er det samme: Disse Kvinder er de letteste at komme i Forbindelse med, hvad enten man tragter efter deres Kærtegn eller deres Blod, og saavel JACK THE RIPPER som Szemeredy myrder derfor prostituerede Kvinder!

V. De har begge Lægeuddannelse.

Af alle sagkyndige er det enstemmig udtalt, at den Mand,

*) Jean Baptiste Troppmann var Mekaniker. Han lokkede først en Ven af sig, Mekanikeren Kinck til Elsas og forgav ham. Derefter lokkede han Kincks Enke og seks Børn til Paris og myrdede dem alle, en for en, hvorefter han lagde dem i en Grav, som han i Forvejen havde gjort parat. Mordene, der vakte enorm Opsigt i hele Evropa, opdagedes den 20de September 1869. Troppmann blev paagrebet i Havre den 23de September, da han under Navnet Fisch vilde gaa ombord paa en Amerikadamper.

Henrettelsen fandt Sted i Paris den 19de Januar 1870.

der har foretaget de Operationer, som JACK THE RIPPER har udført paa sine Offre, maa have lægevidenskabelig Uddannelse.

Om Szemeredy ved vi, at han har denne Uddannelse, og at han netop er det, som man paa Forhaand antager ham for: En Blanding af en Kirurg og en Barber.

Aktor fortæller os det først, idet han – dog uden at støtte sig paa Akterne og nærmest for at karakterisere den anklagede som en vagabonderende Natur – siger:

„Han har udgivet sig for Læge uden at kunne paavise, at han har studeret Medicin eller har erholdt Ret til at praktisere, og han har i længere Tid ernæret sig som Barber og Parykmager." *)

Defensor tager straks dette Moment op netop for at bevise, at hans Klient „aldrig har skammet sig ved ærligt Arbejde" **) og støttet paa Akterne faar vi Szemeredys egen Bekræftelse, idet han i et Brev skriver:

„For Tiden gaar det mig temmelig slet. Havde jeg ikke tilfældigt kunnet tjene mit Brød som Barber og Parykmager, saa vilde jeg have været nødt til at arbejde som almindelig Daglejer for at friste Livet og brødføde mig paa anstændig Maade."

Endelig, da han naaer tilbage til Ungarn, og hans Forhold undersøges i Anledning af hans Desertion, faar vi samme Besked: „Han skulde uden Ret til at praktisere have udgivet sig for ungarsk-amerikansk Læge i Amerika". ***)

Det er netop som en saadan kirurgisk Kvaksalvertype, at vi tænker os JACK THE RIPPER.

Paavist er det nu i hvert Fald, at JACK THE RIPPER maa

*) Side 32 femte L. f. n. **) Side 54 øverst.

***) Side 72 fjortende L. f. o.

have lægevidenskabelig Uddannelse, og at Szemeredy har en saadan.

VI. De lider begge af Hjærnesygdomme.

Man gaar fra alle Sider ud fra, at JACK THE RIPPER lider af Sindssyge og myrder i Anfald af Afsindighed.

At Szemeredy til Tider er sindssyg er godtgjort gennem hans egne Ord og Kendsgærningerne.

Hans egne Ord findes i det første af de anonyme Breve, disse mærkelige Breve, der mod hans eget Ønske tvinger ham til Selvbekendelser, Selvbebrejdelser og Selvundskyldninger, og i hvilke det hedder*):

„Fra min tidligste Barndom har jeg haft Disposition til Hjærnesygdom. Selv ifjor, da jeg var hjemme for at se til mine inderlig elskede Forældre, Søskende og Slægtninge, led jeg af Hjærneforstyrrelser, hvad de Læger, der behandlede mig, — hvis det gøres nødvendigt — kan bevidne. Jeg kan endvidere anføre, at jeg har haft en lignende Hjærnesygdom i en Alder af 15 Aar, og ligeledes kan jeg eftervise, at jeg som Sindssyg har været indlagt paa Hospitalet: SAN-BUENA-VENTURA i Buenos Ayres."

At denne Fremstilling er rigtig fremgaar af de senere følgende Kendsgerninger, idet „DER NEUE PITAVAL meddeler om Szemeredys Ophold i Evropa**):

„Han foregav, at han allerede i sin Ungdom havde lidt af Hjærnesygdom og fik pludselige Anfald af Sindssyge. Den militære Undersøgelsesdommer fæstede vel ingen Lid til disse Udflugter, men ansaa sig dog forpligtet til at lade ham indlægge til Observation.

Lægerne behandlede ham og erklærede ham for forrykt.

*) Side 28 tredie L. f. o.

**) Side 72 fjerde L. f. n.

Nu blev Undersøgelsen standset. Szemeredy blev for anden Gang løsladt og sendt til Galehuset i Budapest."

Altsaa: Man antager, at JACK THE RIPPER er sindssyg, man ved, at Szemeredy er det – i hvert Fald til Tider! Thi:

VII. De har begge lyse Øjeblikke:

Naar JACK THE RIPPER har begaaet sit Lystmord, der antagelig udløser hans lidenskabelige Drift, saa at hans Hjærne atter fungerer normalt, optræder han med den største Snedighed og ved at skuffe Politiet, saa at det trods al Efterforskning ikke kan finde hans Spor. Han kommer og gaar og forstaar at flytte sig fra Sted til Sted for at aflede Mistanken.

Men det er nøjagtig den Trafik, som Szemeredy anvender efter Mordet i Buenos Ayres, og om hvilken han selv beretter*):

„Da jeg havde forladt HOTEL DE ROME, flakkede jeg planløst omkring. Jeg havde intet Maal, jeg vilde kun bort, bort. Saa naaede jeg den ikke langt fra Buenos Ayres liggende Landsby Belgrano. Der tilbragte jeg Natten i en Kro. Den følgende Dag vendte jeg ved Aftentide tilbage til Byen og tog ind i et Logishus nede ved Havnen. Den 27de Juli gik jeg med en Fragt- og Passagerdamper til Montevideo."

Hele dette Billede passer fortræffelig med den Maade, paa hvilken man tænker sig JACK THE RIPPER komme og gaa til London med Themsens Floddampere.

Saadan handler en gal Mand ikke, og Szemeredys Defensor udbryder da ogsaa i en Art Beundring:

„Vi ser med hvor stor Forsigtighed og Omsigt Szemeredy har planlagt sin Flugt."

Saadan er Szemeredy i de klare Øjeblikke. Det er derfor ikke saa underligt, at det, som vi nylig har set, hedder om hans

*) Side 50 midt paa

pludselige Anfald af Sindssyge: „Den militære Undersøgelsesdommer fæstede vel ingen Lid til disse Udflugter". Og da Szemeredy har faaet nok af at være under Opsigt som Gal „fandt han ogsaa en Læge, der gav ham Attest for, at han var fuldkommen aandsfrisk".

De klare Øjeblikke hos begge trænger da ikke til nærmere Paavisning!

VIII. De skriver begge anonyme Breve.

Vi kommer her til et af de aller interessanteste Momenter.

Szemeredys Defensor holder ikke rigtig af de anonyme Breve. Han viser først, hvorledes Szemeredy – som ovenfor omtalt – med stor Forsigtighed og Omtanke har planlagt sin Flugt, og han tilføjer derefter*):

„Dermed stemmer det ikke, at han samtidig skulde sende et Brev til Politiet, i hvilket han gav meget farlige Oplysninger.

Men ogsaa indre Grunde taler for, at Szemeredy ikke er Forfatter til Brevet. Jeg fremlægger her et Brev, som den anklagede har sendt mig fra Arresten, og som altsaa er uomtvisteligt ægte. Sammenligner man de to Breve, saa opdager man straks den store Forskel.

Brevet til Politidirektøren er et uortografisk, udannet Miskmask, der hidrører fra en Mand med tarvelige Kundskaber og uden Begreb om Grammatik.**)

Szemeredys Brev er derimod flydende, grammatikalsk korrekt og ortografisk fejlfrit; det er skrevet i velvalgte Udtryk, og man mærker straks, at den, der har skrevet det, er en dannet Mand."

*) Side 50 tiende L. f. n.

**) Defensor vil her aabenbart insinuere, at det er Castagnet, der har skrevet Brevet, men han er bange for at skyde over Maalet ved direkte at læsse alt over paa ham.

Og Forfatteren LEOPOLD LINDER slutter sin i Udklippene omtalte lille Piece saaledes*):

„De Breve, som med Underskriften: JACK THE RIPPER er sendt til Politiet, fortjener ikke nogen videre Opmærksomhed. Whitechapel-Morderen er for frygtelig i Alvor til at indlade sig paa saadanne Børnestreger."

Altsaa! Dette Fænomen med de anonyme Breve, der tilstilles Undersøgelsesdommeren af Morderen selv, er saa psycologisk ejendommeligt og uforstaaeligt, at det med logiske Grunde afdisputeres som ganske absurd.

Og saa maa det dog vel anses for godtgjort, at i hvert Fald Szemeredy bruger denne Trafik, da de anonyme Breve indeholder Oplysninger – f. Eks. den om Hjærnesygdommen – som han og kun han kunde kende i Buenos Ayres, hvor Szemeredy var en fremmed.

Men kunde Szemeredy skrive saa farlige Breve, som dem, han sendte Undersøgelsesdommeren efter Mordet paa Karoline Metz, saa kunde han vel ogsaa, om han var JACK THE RIPPER sende CENTRAL NEWS det anonyme Brev, der indrømmede, at Brevskriveren havde begaaet Mordene paa Mary Ann Nichalls og Annie Chopmann.

Betegnende er jo ogsaa det Udtryk**), der bruges om det til CENTRAL NEWS ankomne Brev, nemlig, at det er „affattet i underlige Vendinger".

Defensor i Buenos Ayres gjorde selv opmærksom paa, at de anonyme Breve var „et uortografisk, udannet Miskmask", medens Szemeredy ellers skriver „flydende, grammatikalsk korrekt og ortografisk fejlfrit".

Dette kan maaske – ligesom selve Anonymiteten – være

*) Side 66 anden L. f. o. **) Side 56 ottende L. f. n.

beregnet paa at vildlede, men det kan ogsaa have sin Grund i det Sjælsoprør, i hvilket Morderen befinder sig, efter at han først har myrdet i en Art Vanvid og derefter under en opklarende Periode har vidst at redde sig i Sikkerhed.

Saa indtræder Reaktionen! Han maa skrive, han maa som Kong Midas hviske i Sivene selv med Fare for at de skal røbe hans Hemmelighed. Men det er ham selv uforstaaeligt, hvorfor han skriver, og det er med den største Kraftanspændelse, at han faar Skriveriet færdigt.

I de Breve, som de edsvorne Skriftkyndige Gallardo og Lagenheim efter Sammenligning med vitterlige ægte Breve fra Szemeredy har erklæret for at stamme fra ham*), hedder det:

I det første Brev:

„Deres Velbaarenhed maa undskylde den daarlige Skrift, men jeg skriver under Rysten og Bæven, og medens jeg begræder min tabte Salighed. Thi ingen kan tilgive en saadan Udaad, som den jeg har begaaet".**)

Og i det andet Brev:

„Jeg beder Deres Velbaarenhed om at tilgive, at nærværende er skrevet saa daarligt, men jeg er selv forbavset over, at det er lykkedes mig at komme saa langt."

Naar Szemeredy skriver saaledes efter Mordet paa Karoline Metz, tør man da paa Forhaand gaa ud fra, at det er „Børnestreger, som ikke fortjener nogen videre Opmærksomhed," naar JACK THE RIPPER skriver til CENTRAL NEWS efter Mordet paa Mary Ann Nicholls og Annie Chopmann.

Nej, det er meget rimeligt, at JACK THE RIPPER virkelig har skrevet disse anonyme Breve om Whitechapel-Mordene, endog

*) Side 30 tiende L. f. n.

**) Side 26 fjerde L. f. o.

meget rimeligt gentager jeg: saafremt Szemeredy og JACK THE RIPPER er samme Person.

QUOD ERAT DEMONSTRANDUM!*)

Disse sidste Ord er Borgmester Kattrups, han udtaler dem med en gammel latinsk Jurists Glæde, over at kunne belægge sine Slutninger med denne traditionelle Paastand om, at det mathematiske Bevis er ført for: X=Y.

JACK THE RIPPER og Szemeredy er identiske! Borgmesteren har nu atter tændt sin Pibe, der forlængst er gaaet ud, og idet han betragter mig med noget af et triumferende Smil, spørger han:

„Naa, min gode Ven, er De længer i Tvivl om, at Szemeredy, der jo tilmed er en vagabonderende Natur og en Æventyrer, som føjter rundt i hele Verden som international Svindler og Tyveknægt, at han er den saa længe eftersporede JACK THE RIPPER, som altsaa endelig er faldet i Politiets Kløer."

Jeg har med den største Interesse fulgt Bevisførelse fra Punkt til Punkt, men jeg er netop lige mod Slutningen bleven usikker, hvorfor jeg siger:

— „Det er netop det med Æventyreren, der gør mig betænkelig.

— Hvad mener de?

— De husker, hvad Gerneralkonsul Dr. GOTTHELF MEYER fortalte om sit Besøg hos Szemeredy i 1886 i Buda-Pest.

— Hm?

— Szemeredy sagde: Han kunde ikke mere holde det ud, og tænkte for Alvor paa at rejse til Amerika eller melde sig hos Karlisterne i Spanien.

— Og hvad saa?

*) Hvad der skulde bevises.

— Jeg mener, at hvis det kan paavises, at Szemeredy har fulgt den ene eller den anden af disse to Indskydelser, og har været enten i Amerika eller i Spanien, da JACK THE RIPPERS Mord foregik i London, saa falder jo hele den stolte Bygning af Argumenter.

— Fuldstændig rigtig! udbryder Borgmesteren med den Glæde, som man føler ved en Indvending, der netop ved at besvares bliver et nyt Argument for den Teori, man forfægter. Den Bemærkning, som De der kommer med, har ofte lammet mig selv, og afholdt mig fra at føre mit Bevismateriale i Marken paa rette Sted, hvorved jeg dog mulig havde forhindret Szemeredys sidste Forbrydelser. Ogsaa jeg indsaa, at der vilde falde et næsten komisk Skær over min Argumentation, dersom Szemeredys ALIBI var positivt paaviseligt.

Men denne Mulighed er fra nu af udelukket!

— Hvorledes det?

— Naar det østerrig-ungarske Politi, der vel er det, som har bedst Rede paa Szemeredys Leben und Treben, overhovedet kan mistænke ham for at være JACK THE RIPPER, saa kan Intet officielt været oplyst om hans ALIBI, men der maa tværtimod under den nye Undersøgelse være fremkommet Momenter, der peger i Retning af, at han netop i 1888 har opholdt sig i England, Momenter, som jeg hidtil ikke har turdet regne med, og, som naar de foreligger, yderligere vil bekræfte min Antagelse.

Med disse Ord rejste Borgmesteren sig og saa spørgende paa mig. Men jeg fandt ingen nye Indvendinger. Jeg begyndte ogsaa selv at synes, at vi sad her midt paa Sorø Torv og paagreb Kvindemorderen fra Whitechapel.

Mørket var imidlertid begyndt at falde paa, og nede paa Gaden tændte man de første søvnige Lygter. Jeg brød op for

at tage Afsked, og med Aftentoget rejse tilbage til København. Jeg følte mig lidt træt i Hovedet. Samtalen havde varet i flere Timer, og jeg trængte til i Kupeens Ensomhed atter alene at gennemgaa det for mig endnu nye Materiale.

Egentlig kom det mig derfor mindre tilpas, da Borgmesteren sagde:

– Jeg tager med til København. Jeg vil se de østerrigske Blades Beretninger, og derefter vil jeg tage min Bestemmelse om, hvorvidt jeg skal stille mit Materiale til Raadighed for Politiet i Wien.

Saa rejste vi og fik en Kupé for os selv. Vi sad tavse hver i sit Hjørne og studerede vore Papirer ved den lille Lampes matte Skin.

Efter en Times Tids Forløb rykkede Borgmesteren hen til mig og sagde:

Her skal De se en Række kuriøse Smaating, der vel ikke betyder noget for Hovedspørgsmaalet, men som dog paa en ejendommelig Maade supplerer vort hidtidige Bevismateriale.

Blandt de Personer, som Londonerpolitiet eftersøger, er der særlig en, som af Vidnerne er karakteriseret gennem sine: Hvide Hænder*).

Ogsaa Generalkonsul Dr. Gotthelf Meyer fæster sig under Besøget hos Szemeredy i Budapest i 1886**) særlig ved disse Hænder, som han skildrer som: Store, senestærke og velskabte! Tænker man sig ikke netop en Jack the Rippers Operationshænder saaledes?

Karakteristisk for begge de Personer, som vi arbejder paa at faa til at gaa op i en Enhed, er det ogsaa, at det er dem ubehageligt at have Blod paa disse velplejede Hænder. De

*) Side 57 niende L. f. o. **) Side 74 fjerde L. f. o.

søger straks at tørre det af og derefter at skille sig af med det blodige Klæde.

Om JACK THE RIPPER hedder det*):

„Offeret – det første og Offrene efter Dobbeltmordet den 30te September – bar et Forklæde, af hvilket et Stykke er bleven fundet tæt ved Berner-Street, hvor JACK THE RIPPER havde begaaet sin blodige Arbejdsdags første Mord.

Politiet slutter heraf, at Morderen har afrevet dette Stykke af Forklædet for at tørre sine Hænder."

Sammenhold dette med Vidneudsagnene af Hotelfolkene i Buenos Ayres:

„Paafaldende er det, at saa længe Gaslyset faldt paa ham – Szemeredy – søgte han at skjule sine Hænder."**)

Samt med Politirapporten fra Buenos Ayres, ifølge hvilken man i Yderlommen paa Szemeredys Frakke fandt et Lommetørklæde med Blodpletter.***)

Iøvrigt er det ikke uden Interesse, at dette første Mord i BERNER STREET den 30te September 1888 paa Elisabeth Stride netop er ganske analogt med Mordet paa Karoline Metz i Buenos Ayres, idet det kort og godt hedder i Beretningen†):

„Kvindeligets Hals var overskaaret, men ellers var ingen Mishandling synlig. Hun var en prostitueret Kvinde."

Akkurat saaledes kunde man i faa Ord karakterisere Mordet i Buenos Ayres.

JACK THE RIPPER faar altsaa heller ikke altid Lejlighed til at foretage sine Operationer!

For Resten er der endnu en lille Omstændighed, der er ganske kuriøs. Det er Aktors Oplysning om Szemeredy, at han

*) Side 58 tredie Linie f. o. **) Side 31 tolvte L. f. o.

***) Side 46 sjette L. f. n. †) Side 10 femte og ellevte L. f. o.

i længere Tid har ernæret sig ikke blot som Barber, men ogsaa som Parykmager.

Hvis Szemeredy er JACK THE RIPPER, saa vil dette Kendskab til Parykmagerkunsten maaske tildels kunne forklare, hvorledes Morderen stadig har kunnet undgaa at faa sit Signalement slaaet fast ud over de Hænder, som han stadig tørrer og skjuler, og som man dog stadig lægger Mærke til."

Vi er nu naaede til København.

Idet Borgmester Kattrup tager sit Tøj ned fra Nettet, siger han:

— Jeg indrømmer gærne, at alt dette kun er Smaating, men det er iøvrigt dog ret ejendommeligt, at man stadig under Sammenligningen mellem de to Personer finder nye Lighedspunkter. Og det er for Resten ofte de smaa Iagttagelser, der sikkrest adderer sig sammen til et Signalement.

Men lad os nu se, hvad Szemeredy har bedrevet i Wien. Det maa vi vel allerede kunne faa Besked om i de østerrigske Blade."

Vi kører op til Wiener-Kaféen i „Hotel Kongen af Danmark", og medens vi venter paa vor velfortjente Aftensmad læser vi følgende om: Szemeredys sidste Bedrifter:

Efter at Szemeredy, som frifunden for Mordet i Buenos Ayres, var vendt tilbage til Evropa, hørte man kun lidt til ham.

Han var et Par Gange paa en Galeanstalt, men slap ud igen og endnu i Midten af Firserne gik han rundt i Budapest som den forfulgte Uskyldighed og vilde sælge Akterne i sin sydamerikanske Mordsag som Sensationsstof.

Fra Begyndelsen af 1892 udbrød der saa en sand Mordmani i Wien.

Den 11te Februar stod Guldarbejderen Andreas Schütz midt om Eftermiddagen alene i sin Butik. En Mand kom ind og

gav ham med et stumpt Instrument et dødeligt Saar i Baghovedet, saa at han styrtede om. Den fremmede flygtede med 9 Uhrkæder og 100 Ringe.

Den næste Dag døde Schütz af sine Saar.

Morderen flygtede til Budapest, hvor han hos forskellige Pantelaanere fik afsat en Del af Kosterne.

En Maaned senere kom Morderen atter til Wien. Han gik ind i en anden Juvelerforretning, hvor der kun var en gammel Enke, og foregav at ville købe en Brosche. Der var dog ingen af dem, der faldt i hans Smag. Han udpegede sig derfor en, der laa nede i Vinduet, og idet den gamle Kone bøjede sig ned for at tage den op, trak han et stumpt Instrument frem af nogle Aviser. I det samme lukkede imidlertid en af Svendene, der syntes, at det varede saa længe med Handelen, Døren op fra det bagved liggende Værksted, og Morderen tog Flugten.

Den 4de Juli var Uhrmagersken Marie Sotolar alene i sin Butik. En Mand traadte ind og forlangte at se nogle Uhre. Pludselig slog han hende med et stumpt Instrument lige i Hovedet og flygtede med 8 Uhre.

Konen laa dødelig syg i to Maaneder.

Den 16de September blev en Guldsmedesvend, der stod alene i Forretningen, slaaet med et stumpt Instrument i Baghovedet af en Person, der ubemærket var kommet ind i Forretningen, og som fjærnede sig med 47 Kæder og et Sølvuhr.

Mandens Spor kunde følges lige til Budapest, hvor flere af Kosterne fandtes hos forskellige Pantelaanere. Nogle af Tingene var endog pantsatte Dagen efter Mordforsøget.

Wienerpolitiet stod til Publikums Bestyrtelse fuldstændig magtesløs overfor disse Forbrydelser. Det anede ikke, hvor det skulde søge Ophavsmanden.

Saa kom Tilfældet til Hjælp.

En Guldsmedsvend i Preszburg angav en Mand ved Navn Szemeredy som Tyv af et Uhr, der for to Aar tilbage var forsvundet fra en Forretning. Politiet tog sig af Sagen, uden at lægge videre Vægt paa den. Szemeredy blev arresteret af en enkelt Betjent, han lod sig rolig føre i Fængsel, og ingen anede, hvilken farlig Forbryder, man havde faaet fat paa."

Det var denne Gang mig, der havde besørget Oplæsningen, medens Borgmester Kattrup opmærksom havde lyttet til.

Da jeg var færdig, sagde han, medens vi nu gik i Gang med vor Aftensmad:

– Naa, hvad siger De saa til det?

– Ja–a! svarede jeg, desværre maa jeg sige, at jeg slet ikke mere kender JACK THE RIPPER igen. Disse Mord og Mordforsøg, der udføres med det stadig paany opdukkende „stumpe Instrument" forekommer mig saa fjærne fra de blodige Mord med den skarpe Kniv paa Kvinderne i Whitechapel.

– Det vilde i andre Tilfælde end netop det foreliggende ikke være nogen daarlig Bemærkning! svarede Borgmesteren og skød Tallerkenen fra sig.

Paa Forhaand vilde man ikke forestille sig, at to saa forskellige Mordertyper som Manden med den skarpe Dolk og Manden med det stumpe Instrument kunde rummes i den samme Person.

Men vi har jo Beviset for, at det er Tilfældet. Szemeredy, der i Buenos Ayres skar Halsen over paa Karoline Metz er jo identisk med den Szemeredy, der i Wien overfaldt de stakkels Uhrmagerfolk.

Han myrder altsaa faktisk paa begge Maader. Alt eftersom han optræder som Rovmorder eller som Lystmorder.

For mig staar JACK THE RIPPER, efter det vi nu har erfaret

om hans Meriter i Wien, endnu klarere som Forbrydertype end tidligere.

Thi der var jo et Spørgsmaal, som var lidt vanskeligt at klare:

– Hvorledes faar JACK THE RIPPER i Szemeredys ludfattige Skikkelse Raad til at rejse fra Sted til Sted og leve uden at røbe sig gennem pekuniær Forlegenhed.

Nu forstaar vi ham meget bedre. Vi kender ham allerede fra Buenos Ayres ikke blot som Lystmorder, men ogsaa som Tyv af Uhre og Preciosa.

Efter det, der nu er oplyst, forsvinder jo enhver Tvivl om, at det er Szemeredy, der har stjaalet Uhr og Kæde fra Major Jerez, med hvem han boede i Hotel i Buenos Ayres, og vi forstaar nu ogsaa hans Flytning fra HOTEL DE PROVENCE til HOTEL DE ROME under Paaskud af, at der i det førstnævnte Hotel skulde være stjaalet Ringe og andre Værdigenstande fra ham. Han er en Mand, der lever af Rov og Plattenslageri, som paa Hotellerne optræder som den velhavende Rejsende, som fører Kostbarheder med sig, og som – alt medens han røver og stjæler sig frem – kan afsætte sine Koster paa fremmede Pladser og tilfredsstille sin Lystmordtilbøjelighed, naar den kommer over ham.

Thi den behersker ham ikke til Stadighed, saa lidt som Kønsdriften stadig behersker de lidenskabelige. Szemeredy er som den Bro'er Liderlig, der røver og stjæler for at faa Raad til at søge Kvinder.

Og se iøvrigt hvorledes Typen fra Wien passer paa Typen fra London: Den samme Trafik med straks at forlade Gerningsstedet for efter en Tids Forløb atter at vende tilbage for at begaa en ny Forbrydelse af samme Art, den samme Evne til paa en næsten uforklarlig Maade at slippe fra Politiet, den samme

Snedighed til at komme sit Offer ind paa Livet, og den samme Sikkerhed i at dræbe, uden at der høres en Lyd fra Offeret, saaledes som det allerede var Tilfældet i Buenos Ayres.

Naar saa dertil kommer, at Politiet i Wien ganske uafhængig af disse Undersøgelser paa Papiret og rimeligvis støttende sig til helt andre Momenter fra den levende Retsundersøgelse selv nu udpeger Alois Szemeredy som JACK THE RIPPER, saa føler jeg mig saa absolut overbevist om, at min aargamle Paastand er rigtig, at jeg endnu iaften vil skrive til det østerrigske Politi.

Med dette Forsæt bød Borgmester Kattrup mig: God Nat! Og vi gik hver til Sit.

Medens jeg sov, arbejdede min Fantasi hele Tiden i Drømme med JACK THE RIPPER og Alois Szemeredy, der snart dukkede op hver for sig og snart i en Person. Mit Hoved var endnu varmt af at tumle med Mord og Argumenter, da jeg næste Formiddag efter Aftale opsøgte Borgmester Kattrup ved Frokosttid.

Borgmesteren saa lidt træt og gnaven ud. Var det af Anstrengelse ved at skrive? Nej! Grunden var en anden.

– Sæt Dem ned! sagde han. Jeg kan ikke nægte, at det har ærgret mig at læse de wienske Blade, der er ankomne til Morgen.

– Hvad staar der da i dem?

– Nu skal De høre, svarede Borgmesteren og læste:

„Efter at Szemeredy, som omtalt, ved et rent Tilfælde var bleven spillet i Politiets Hænder som mistænkt for det betydningsløse Uhrtyveri, misforstod han Situationen. Han vidste ikke, at det drejede sig om en ren Bagatel, men han troede, at hele hans Fortid var opdaget. Efter at han i det første Forhør havde afgivet en delvis Tilstaaelse om Mordene i Wien, blev han i fuldstændig afslappet Tilstand ført til Arresten, hvor han i forgaars Nat har hængt sig."

– Har han hængt sig?

– Ja, han har hængt sig, og først efter at han har hængt sig, er hele Sammenhængen nu kommet frem.

Det meddeles her, at saavel en Række Pantelaanere som flere af de Ofre, der har overlevet Mordattentaterne, er blevne konfronterede med Szemeredys Lig.

Det er med absolut Sikkerhed bleven konstateret, at det er ham, der har begaaet alle de Forbrydelser, som i den sidste Tid har sat Wien i Skræk.

Der er et enkelt Vidnesbyrd, som er særlig bemærkelsesværdigt. Alle Vidnerne har genkendt Szemeredy paa Skæget, og et af Vidnerne udtalte:

„Naar man har set det Skæg een Gang, glemmer man det aldrig mere!"

Dette Vidneudsagn er ejendommeligt, naar vi fra Processen i Buenos Ayres erindrer det store Numer, som Defensor gjorde af, at Castagnet efter kun at have set Szemeredy flygtigt, straks skulde have fæstnet sin Opmærksomhed ved „en saadan Ubetydelighed som Skægets større eller mindre Tæthed, som man kun lægger Mærke til hos Personer, hvis Ansigtstræk man ved Omgang har indprentet sig saa nøje, at den mindste Forandring er paafaldende."

– Men Szemeredy er altsaa død?

– JACK THE RIPPER er død! svarede Borgmesteren kort, men direkte vil det nu næppe mere lykkes at faa dette konstateret.

Tilbage er kun det indirekte Bevis, og det føler jeg mig overbevist om i Tiden vil give mig Ret: En JACK THE RIPPER vil aldrig mere dukke op, thi to saadanne Uhyrer fødes ikke i et Aarhundrede.

Hans Forbrydelsers Saga er ude!

Den ambulante, kosmopolitiske Morder Alois Szemeredy kaldet JACK THE RIPPER har holdt Justits over sig selv.

Han hørte maaske til de Forbrydere, om hvem Søren Kirkegaard siger, at de er for store til at faa deres Straf i Tiden, de skal have den i – Evigheden!

* * *

Der er nu gaaet 16 Aar, siden jeg havde mine Samtaler med Borgmester Kattrup om Szemeredy og JACK THE RIPPER.

Borgmesteren er nu selv død, men ofte, naar vi tilfældig mødtes, medens hans høje, tørre Skikkelse endnu var kendt i København, hvor han var en saa hyppig Gæst, talte vi sammen om hans Yndlingsemne, og han yttrede:

– Jeg vilde ønske, at denne Sag en Gang kunde komme ordentlig frem udenfor Avisernes Spalter.

Det er det, der nu her er sket.

Hvad enten Alois Szemeredy og JACK THE RIPPER er to Personer eller en og samme, er Behandlingen af dem af betydelig kriminalhistorisk Interesse.

Hver for sig hører de til Verdens Storforbrydere, samlet i en Person danner de en næsten djævelsk Forbryderskikkelse, der kun kan karakteriseres med Betegnelsen: Menneskedyret!

BILAG

TIL

HVEM VAR JACK THE RIPPER?

Under Udarbejdelsen af dette lille Skrift har jeg henvendt mig til det engelske Politi med to Forespørgsler.

I det første Brev af 14de Marts 1908 anmodede jeg om at faa autentisk Oplysning om Datoen for de saakaldte Jack the Ripper-Mord.

Herpaa modtog jeg følgende Svar:

THE COMMISSIONER
OF POLICE
OF THE METROPOLIS

New Scotland Yard, S. W.
London, 19. Marts 1908.

Sir!

I Henhold til Deres Brev af 14de ds. har jeg faaet Ordre af The Commissioner of Police of the Metropolis at meddele Dem, at Datoen for Jack the Rippers Forbrydelser var følgende:

1888:

31te August; 8de September; 30te September og 9de November.

Jeg er
Sir
Deres ærbødige Tjener
J. S. Bathurst,
Chief Clerk.

Mr. C. Muusmann,
COPENHAGEN
DENMARK.

Dette Brev har sin Interesse; det oplyser os nemlig for det første om, at det londonske Politi ikke — hvad vi iøvrigt gik ud fra paa Forhaand — anerkender det ottende Mordforsøg*), som hidrørende fra JACK THE RIPPER.

Men for det andet faar vi gennem dette Brev den nye og tildels overraskende Meddelelse, at man indenfor det engelske Politi heller ikke officielt anerkender Mordene: 3dje April 1888 paa Emma Elisabeth Smith og fire Maaneder senere paa Martha Labram, som stammende fra JACK THE RIPPER.

Dette hidrører formodentlig fra, at man henholder sig til den af CORONEREN afgivne Erklæring om, at Mordene er begaaede af: „En indtil nu ukendt Person eller flere indtil nu ukendte Personer".

Medens man hidtil i Publikum altid har regnet med syv Mord, som henførtes til Pseudonym-Morderen JACK THE RIPPER, saa regner det engelske Politi altsaa kun med fem Mord – deraf et Dobbeltmord – men indrømmer, at disse maa anses for at være begaaede af en og samme Person.

* * *

I det andet Brev, som jeg afsendte 12te April 1908, rettede jeg herefter følgende Spørgsmaal til det engelske Politi:

— Kan det anses for muligt, at Alois Szemeredy, der den 25de Juli 1876 myrdede Pigen Karoline Metz i Buenos Ayres, har været identisk med JACK THE RIPER?

Herpaa modtog jeg følgende Svar:

*) Side 64 midtpaa.

METROPOLITAN
POLICE OFFICE
—

16.—4.—08.

Sir!

I Gensvar paa Deres modtagne Brev af 12te April 1908 beklager jeg, at jeg ikke kan træde i Korrespondance med Dem angaaende Deres Undersøgelse af den Mordserie, som bærer Navnet af: JACK THE RIPPERS Mord.

Resultatet vil, som De vil kunne tænke Dem, kun blive af negativ Natur, og det vil være ørkesløst at spekulere over Morderens Identitet tyve Aar senere, hvilken Mistanke man end har haft eller ikke.

Deres ærbødige
J. S. BATHURST,
Chief Clerk.

MR. CARL MUUSMANN
COPENHAGEN
DENMARK.

Ogsaa dette Brev har større Interesse, end man ved første Gennemlæsning vil være tilbøjelig til at tillægge det.

Sagen er nemlig den, at der for et Par Aar siden i London blev offentliggjort en Artikel af „en forhenværende Politimand".

Artiklen behandlede et Emne, der i denne Sammenhæng vilde være os ligegyldigt, hvis Forfatteren ikke havde nævnet JACK THE RIPPER og derefter ganske EN PASSANT havde indskudt følgende Paranthes: „Den berygtede Whitechapel-Morder, der, som bekendt, forlængst sidder indelukket bag Laas og Slaa i en Galeanstalt."

Herefter har det oftere været paastaaet, at det engelske Politi

i Virkeligheden vidste fuld Besked med, hvem JACK THE RIPPER havde været.

Af ovenstaaende Brev fremgaar det, at man ikke har nogetsomhelst fast Holdepunkt, og at den ene Antagelse f. Eks. den om Szemeredy, set fra Politiets Standpunkt, kan være fuldt saa god som den anden.

Der er altsaa intet til Hinder for, at den her opstillede Theori kan være rigtig.

Endelig skal jeg tilføje, at jeg har skrevet til CENTRAL NEWS for at faa lidt nærmere Besked om de anonyme Breve, der spillede en saa stor Rolle under Affæren*).

Bureauets Svar lyder saaledes:

THE CENTRAL NEWS
LIMITED

5. NEW-BRIDGE STREET.

LONDON, 22de April 1908.

Min kære Herre!

Vi har modtaget Deres Brev af 14de ds., i hvilket De anmoder om Oplysninger om JACK THE RIPPER. Da det er 20 Aar siden, at denne Serie Forbrydelser blev begaaet, har vi ikke her paa Kontoret noget Arkiv i saa Henseende.

Naar Forbryderen fik Navnet JACK THE RIPPER, saa skyldtes det den Underskrift, som fandtes under anonyme Meddelelser, der modtoges af CENTRAL NEWS, og af hvilke to var i Form af Postkort og en i Form af et Brev. Dette var skrevet med rødt Blæk og blev af CENTRAL NEWS sendt videre til Politimyndighederne i den Hensigt, at det

*) Side 96 tiende L. f. n.

kunde blive udført i Faksimile, og dette skete ogsaa, men der kom ikke noget praktisk Resultat ud deraf.

Et af de mest interessante Momenter i den Korrespondance var, at Forbryderen paa det sidste Postkort meddelte sin Hensigt om næste Gang at dræbe to Kvinder.

Faa Dage senere blev Dobbeltforbrydelsen — 30te September — ganske rigtig begaaet. Det vakte almindelig Sensation, at Forudsigelsen saaledes gik i Opfyldelse, og den absolut almindelige Mening var, at Brevskriveren JACK THE RIPPER virkelig var identisk med Morderen.

I Haab om at disse Meddelelser maa være Dem til nogen Nytte er jeg

Deres ærbødige

JOHN LAWSON,
Sekretær.

CARL MUUSMANN ESQR.
COPENHAGEN.

* * *

Sluttelig benytter jeg Lejligheden til at gøre et Par Smaabemærkninger.

Side 66 hedder det:

„Materialet: Rygter og Gisninger med Hensyn til Spørgsmaalet: „Hvem var Jack the Ripper," var oprindelig meget tyndt. For at lette Oversigten har jeg paa denne Plads her samlet Alt, hvad der i saa Henseende kunde oplyses gennem engelske Kilder".

Denne Bemærkning er ved en Fejltagelse kommen til at staa i Teksten i Stedet for som en Note, men er at forstaa saaledes, at det er mig, der har suppleret Borgmesterens temmelig man-

gelfulde Materiale, som han ogsaa selv kun betegnede som „løse Meddelelser i Bladene."

Endvidere tilføjer jeg for Fuldstændigheds Skyld, at den lange Hovedsamtale med Borgmester Kattrup i Virkeligheden er et sammenarbejdet Referat af en Række Samtaler.

KØBENHAVN i Maj 1908.

CARL MUUSMANN.

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

HERTUGINDEN
AF
CHOISEUL-PRASLIN

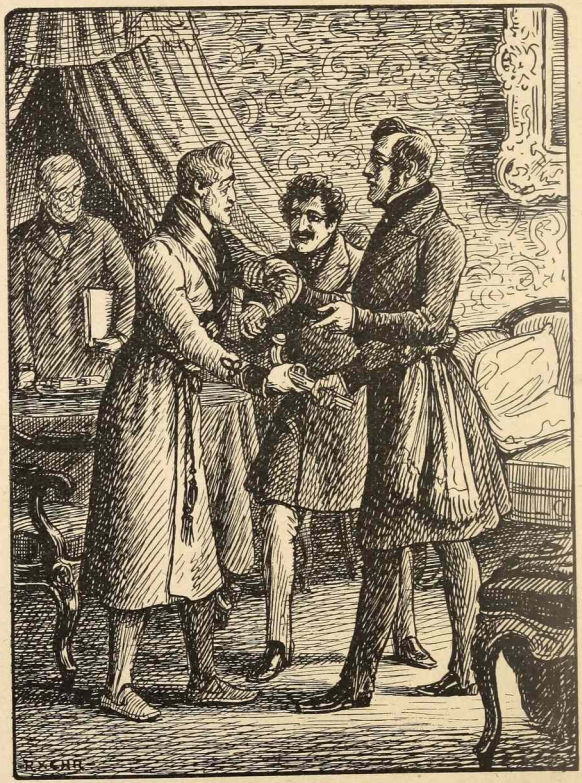

— Undskyld, Deres Højhed, men De bør ikke lægge Retfærdigheden Hindringer i Vejen, naar den kun gør sin Pligt. —

SVEN LANGE

HERTUGINDEN

AF

CHOISEUL-PRASLIN

(1847.)

MED ILLUSTRATION AF

RASMUS CHRISTIANSEN

OG EN GRUNDPLAN

KØBENHAVN

FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

1908

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

INDLEDNING

Skønt den frygtelige Begivenhed, som her skal fortælles om, foregik for mere end 60 Aar siden, huskes den endnu her i Landet. Det var nemlig den, som Adolf Recke skrev sin berømte Gadevise om:

Har De læst det i den Berlingske Avis,
eller har De hørt 'et,
at en fornem Hertug i Paris
har sin Kone myrdet?

Dengang lo man, mens man sang Visen, og man smiler vist endnu over den, — saa københavnsk-gemytlig er Tonen.

Men de Begivenheder, den skildrer, var just ikke humoristiske. De var saa grufulde og ophidsende, tillige saa usædvanlige og tildels endogsaa saa uforklarlige, at de i lang Tid holdt ikke alene Befolkningen i Paris, men ogsaa hele den civiliserede Verden i feberagtig Spænding.

Men desuden kaster Begivenheden et blændende Skær ind over Menneskeskæbner og sociale Forhold, som ikke tidligere har været klart belyst. Foruden at være en yderst spændende Kriminalhistorie bliver den derfor en Samfundstragedie af dyb menneskelig Interesse. –

I de store adelige Slægter i Frankrig herskede der endnu i den Tid, dette foregik (1847), saa patriarkalske Forhold, at Familjernes Sønner og Døtre sjælden flyttede hjemmefra, naar de giftede sig. Hvor det lod sig gøre, blev de unge Par boende i

Forældrenes Hus og spiste deres Maaltider ved samme Bord som de.

Dette var ogsaa Skik i den Familie, her skal tales om: Marechal Sebastiani's. Den gamle Marechal havde i Aaret 1825 giftet sin eneste Datter Fanny bort med den unge Hertug af Choiseul-Praslin, og siden da levede det hertugelige Par med de ti Børn, de efterhaanden fik, sammen med Svigerfaderen i det Sebastiani'ske Palæ i Paris, — i hvert Fald om Vinteren.

Palæet) laa i Gaden Faubourg St. Honoré og var bygget omtrent paa samme Maade, som man endnu kan se de gamle Patriciergaarde i Faubourg St. Germain indrettede paa, — den Staddel, hvor den saakaldte legitimistiske Adel som bekendt stadig holder til.*

Fra Gaden førte en smal Port, omgivet paa begge Sider af Portnerboliger, ind til Gaarden, en meget bred og dyb Gaard. Sidebygningen tilhøjre benyttedes for største Delen som Stalde og Vognremiser, — men hen imod Baggrunden førte en lille Stentrappe op til det Rum, hvor Hertugens Kammertjener Charpentier boede. Dette Rum stødte umiddelbart op til Hertugens eget Sovegemak, der saaledes indtog den bagerste Del af Sidebygningen og stod i Forbindelse med det egentlige Palæ, der afsluttede Gaardspladsen lige overfor Porten.

Palæet var en tung, mørk, to-Etages Bygning, uden mindste Prunk, men imponerende ved sin stilfulde Alderdom. En bred Marmortrappe førte fra Gaarden op til en rummelig Hal, hvorfra man tilhøjre gik ind i et Forgemak, der adskilte Hertugens Sovekammer fra Hertugindens særlige Appartementer. Disse bestod af et Paaklædningsværelse og det egentlige Sovegemak. Paaklædningsværelset laa i Flugt med Forstuen, og dannede

*) *Se Grundplanen S. 9.*

Bygningens Hjørne ned mod den bagved liggende Park. Til venstre herfor og med Vinduer ud til Parken laa Hertugindens Sovegemak, og til venstre for dette igen den store Havesal, som ved en Trappe stod i Forbindelse med Parken og ved en Dør paa den modsatte Væg i Forbindelse med Hallen ud til Gaarden.

I disse Lokaliteter udspilledes den blodige Tragedie, som her skal berettes. Ejendommen laa meget ensomt, idet Parken ved et højt Gitter var afspærret mod Champs Elysées, som den grænsede op til, og paa den anden Side stod selve Bygningens tunge, fæstningsagtige Mure Omverdenen truende imod. Alene gennem den smalle Port ud mod Faubourg St. Honoré kunde man naa ind dertil.

I andet Stokværk residerede Palæets Ejer, den gamle, umaadeligt rige Marechal Sebastiani. Han dækkede hver Dag sit Bord for sin Datter og sin Svigersøn, — men i de senere Aar kom de kun sjælden op til ham.

Datteren syntes allerede fra sin Fødsel bestemt til en usædvanlig Skæbne. Hun blev født 1806 i Konstantinopel, hvor hendes Fader var fransk Gesandt, og hvor han spillede en stor diplomatisk Rolle i disse Aar, hvor Retten over Dardanellerne blev delt mellem de forskellige Magter. Ved sin Fødsel dræbte hun sin Moder, og Faderen kunde paa Grund af de urolige Forhold ikke beholde hende hos sig. Men ad Søvejen turde han ikke sende hende hjem, og til Lands gennem det russiske Territorium blev det endnu vanskeligere, da Frankrig jo var i Krig med Rusland. Det nyfødte Pigebarn maatte da gennem store Omveje og omgivet af alskens Farer dirigeres hjemad, samtidig med at hendes Moders Lig førtes over til Corsica, hvor Sebastiani'erne har deres sidste Hvilested.

Men da hun lykkelig og vel var kommet til Frankrig, syntes alle Livets Goder at aabne sig for hende. Som eneste Barn

vilde Slægtens uhyre Formue tilfalde hende, – og da hun naaede den Alder, da Kærlighedslængslerne begyndte at røre sig i hende, fik hun Lov til at ægte den Mand, som hendes Hu stod til. Det blev ikke Hertugen af Fitz James, som Faderen egentlig ønskede, – det blev den unge Hertug af Choiseul-Praslin, som hun havde elsket saa længe, hun kunde huske tilbage.

Uncegtelig var ogsaa han et anstændigt Parti. Han hørte til Frankrigs ældste Adel, hans Fader havde været Kammerherre hos Kejserinde Josephine. Og selv da Napoleon styrtedes stod denne Slægt fast. Dens imponerende Stamtavle skaffede den atter en Plads ved Tronens Fod, og den ny Magthaver, Louis Philip, knyttede den unge Hertug nær til sin Person. Han var og blev dog Pair af Frankrig!

Lykkeligt blev da dette Ægteskab indledet, og lykkeligt fortsattes det gennem mange Aar. Det ene Barn fødtes efter det andet, – ti blev der ialt – det bedste Vidnesbyrd om, at Forældrene bevarede deres Ungdomskærlighed usvækket gennem Aarene. I 22 Aar var de gift med hinanden.

Kun deres Tjenerskab skumlede naturligvis. Og til dem, der gad høre paa dem, hviskede de noget om, at der i de sidste Aar var kommet noget i Vejen mellem Hertugen og hans Gemalinde. Spurgte man dem nærmere ud, fik man at vide, at Forstyrrelsen nok skrev sig fra en ny Gouvernante, Børnene havde faaet, en Frøken Deluzy, en ubehagelig Person. Ved sit indsmigrende, sit sleske Væsen drog hun Børnene fra Moderen over til sig, og Hertugen lod til at billige hendes Maade at tage de Smaa paa. Men hun blev da Gudskelov afskediget tilsidst.

Saaledes snakkede Tjenestefolkene mellem sig, men det var sikkert ogsaa kun Snak. Selv for Husets Venner var Forholdet mellem Hertugen og Hertuginden i alt væsentligt som det altid havde været.

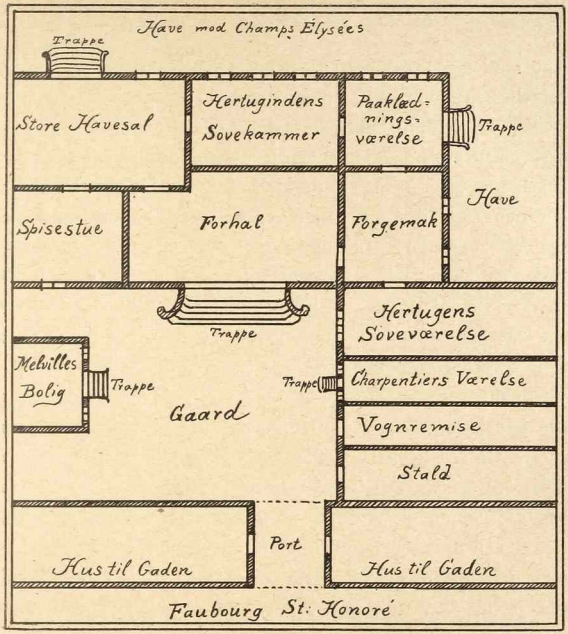

MORDET

Den 16de August 1847 fik de gamle Portnerfolk i Palæet i Fauborg St. Honoré Brev fra Hertugen, der sammen med sin Frue og sine Børn opholdt sig paa sit Sommerslot Vaux-Praslin ikke langt fra Paris. Brevet gav en kort Meddelelse om, at hele den hertugelige Familie næste Aften vilde ankomme til Byen, men kun blive en enkelt Nat i Palæet og næste Dag rejse videre til Søbadet Dieppe. Der tilføjedes, at da Hertugindens Kammertjener Maxime endnu et Par Dage blev paa Landet, skulde Kommissionæren Delaqui møde paa Banen for at

tage mod Herskabet og for det ene Døgn overtage de Pligter, der ellers paahvilede Kammertjeneren.

Denne Kommissionær var ikke fast ansat i Hertugens Tjeneste, men gik fra og til, besørgede Ærinder, hentede Vand og Brænde o. s. v. – og Portnerfolkene smidskede ved Tanken om den Ære, der nu skulde vederfares det jævne Bud: han skulde sove om Natten oppe i selve Havesalen, paa det Sted, hvor den elegante Kammertjener plejede at hvile. Paa Grund af den store Mængde kostbart Sølvtøj, der var gemt i denne Sal, laa Maxime nemlig derinde om Natten i en improviseret Seng, der om Dagen skaffedes bort.

Næste Aften modtog Kommissionæren da ogsaa Herskabet paa Banegaarden, og i tre Droscher kørte man derfra. I den ene havde Hertugen taget Plads med sine Døtre, i den anden sad Hertuginden med tre af sine Sønner og deres Lærer. Men begge havde nogle Ærinder at besørge i Byen samme Aften, og kun den tredje Drosche kørte lige hjem. I den sad Hertugens Kammertjener Charpentier, en lille mut og tavs Mand paa ca. 50 Aar, tilligemed Hertugindens unge Kammerjomfru Marie Leclerc.

Saa snart de kom hjem, tog de fat paa at ordne alt til Natten. Charpentier lagde sin Herres Natdragt frem og tændte en Lampe, som han stillede paa et Bord i det Forgemak, der adskilte Hertugens Sovekammer fra hans Frues Værelser. Og han saa efter, om Vinduerne var godt lukkede og om Døren ud til den Trappe, der fra Hertugindens Paaklædningsværelse førte ned til Haven, var spærret med Jernstænger, som den skulde være. Der var intet i Vejen.

Med god Samvittighed gik han da over for at hilse paa sine gamle Venner, Ægteparret Melville, der boede i en lille Bygning for sig selv tilvenstre i Gaarden.

Melville havde tidligere været Tjener der i Huset, men var nu Kammertjener hos Hertuginden af Orleans. Hans Kone derimod var ansat som en Slags Oldfrue hos Choiseul-Praslins, som hun havde tjent, siden hun var ganske ung. Ingen af Tjenerskabet havde Hertugindens Fortrolighed som hun.

Imidlertid havde den unge Kammerjomfru syslet i sin Herskerindes Værelse, indtil hun henimod Kl. 10 hørte en Vogn rumle ind i Gaarden. Det var Hertuginden og hendes Sønner. Børnene blev straks sendte ovenpaa for at gaa i Seng, men Fruen erklærede, at hun var sulten. Kammerpigen blev da sendt ud for at se at finde noget spiseligt i det tomme Hus.

Hertuginden gik nogen Tid utaalmodig frem og tilbage i Forgemakket. Hun var en høj og statelig Dame, blond, ret fyldig og vistnok blodrig. Hun syntes noget træt efter Rejsen, glippede nervøst med Øjenlaagene, og hendes hede Ansigt havde et uroligt og anspændt Udtryk. Stundom standsede hun lidt, sukkede dybt og rystede paa Hovedet, – ligesom af sig selv.

Kammerjomfruen kom nu tilbage og berettede med et ulykkeligt Ansigt, at det ikke engang havde været muligt at faa kogt en Kop Bouillon, da Komfuret var koldt, og der ingen Brænde var bragt op. Men hun havde fundet noget Brød og en halv Flaske Mandelsirup.

„Det er godt," sagde Hertuginden, og uden at indlade sig videre med hende satte hun sig tavs til at spise. Kammerjomfruen trak sig straks tilbage.

Da hun en halv Timestid efter igen saa indenfor, laa hendes Frue allerede i Sengen og læste. Paa et Natbord ved Siden af hende brændte et Voxlys, og paa en Kommode henne ved Døren var et andet Lys tændt, – Hertuginden kunde ikke sove i Mørke. Kammerpigen slukkede Lyset og bar den Lampe ind, som Charpentier før havde stillet i Forgemakket til hende.

Hun stod et Øjeblik. „Er der ellers noget, Hertuginden befaler?“ spurgte hun med en sagte og ydmyg Stemme.

Fruen lod Bogen synke. „Nej,“ sagde hun. „Men vil De være saa god at vække mig imorgen Klokken seks. Vi skal jo rejse igen, og jeg har meget at gøre. Godnat.“

„Godnat“, hviskede den lille Kammerjomfru og listede sig ud. Mekanisk følte hun efter om Skodderne var lukket fast for Vinduerne derinde i Paaklædningsværelset og om Jernstængerne for Døren ud til Haven sad som de skulde, — og kom saa ud i Forgemakket.

Dér stod Hertugen og sagde Godnat til sine Døtre, tre purunge Pigebørn, ganske blonde, helt indhyllede i mørke Rejsesjaler. Hertugen kyssede dem paa Panden, en efter en, de kniksede hurtigt og løb sagte, næsten lydløst op ad Trappen til deres eget.

Hertugen stod et Øjeblik og saa efter dem. Hans smalle Ansigt var meget blegt, og hans Holdning en Smule bøjet, skønt han dog kun var 43 Aar. Da han saa Kammerjomfruen, for han sammen og saa vredt hen paa hende.

„Godaften,“ mumlede hun.

Men han drejede sig om, og gik med smaa hurtige Skridt hen mod den Dør, der førte ind til hans Sovegemak. Han forsvandt.

Kammerpigen lagde Mærke til, at han bar noget under den ene Arm, skjult under Kappen. Men hun tænkte ikke over det, saa fyldt var hun af sin egen triste Stemning.

Saa lukkede hun den Dør af, der fra Forgemakket førte ind til Hertugindens Omklædningsværelse, hvorfra hun var kommet, og hængte Nøgien — som sædvanlig — op paa højre Side af Dørstolpen, hvor ingen Fremmed kunde finde den. Hun slukkede Lyset i den lille Lampet paa Væggen, og famlede sig i

Mørke op ad Trappen til sit Kammer, som laa lige oven over Hertugindens.

Hun tænkte paa, at hun vilde se at komme bort herfra, skønt hun kun havde været her et halvt Aar. Hun havde troet, at det var nemt at finde sig til Rette i et saa stort og fornemt Hus, – men hun følte det mere for hver Dag, der gik: her var ikke rart at være. –

Da Charpentier hørte Hertugen komme hjem, sagde han Godnat til Melville og hans Kone og gik ud i Gaarden. Her stod han lidt og lyttede efter, om hans Herre muligvis vilde kalde paa ham, – men fra Hertugens Sovegemak hørtes ikke en Lyd. Kammertjeneren gik da op i sit eget Værelse og lagde sig til Ro. Vinduet ud til Gaarden lod han staa aabent, for Natten var varm.

– – –

Han vaagnede ved Lyden af en Klokke, der – fjærnt borte i Huset – ringede hæftigt og vedvarende. Søvndrukken rejste han sig overende i Sengen og saa hen imod Vinduet, hvorigennem det første, graa Dagningsskær piblede ind. Det maatte være meget tidligt endnu. Han famlede efter sit Uhr, og saa med Besvær, at Viserne pegede paa fem Minutter i fem. Han skulde just til at lægge sig tilbage, da Klokken pludselig lød paany: tre hæftige Ringninger hurtigt efter hinanden.

Charpentier sprang ud af Sengen: det var Hertugindens Klokke! Hun maa være bleven syg med ét! Og han huskede, at Maxime jo ikke, som sædvanlig, sov i Værelset ved Siden af hendes.

Han fik hastig de nødvendigste Klæder om sig, løb over Gaarden, op ad den brede Trappe, gennem Indgangshallen, ind tilhøjre i Forgemakket, og hen imod den Dør, der førte ind til Hertugindens Værelser.

Han havde ikke hørt Klokken siden, og mens han rev Nøglen ned fra dens Plads paa Dørstolpen og stak den ind i Laasen, tænkte han, at det hele sagtens havde været en Indbildning...

Men hvad nu? Han kunde jo ikke faa Nøglen ind! Den var laaset til indvendig fra! Det var noget aldeles usædvanligt!

I samme Nu jog et skingrende Skrig, et skærende fortvivlet Smærtensskrig ud mod ham fra Værelserne derinde ... det var Hertuginden, der skreg! Fra hendes Sovekammer kom det, det forfærdelige Skrig!

Han gennemisnedes af Rædsel, han lyttede aandeløst... Og han hørte nu en dump Larm derindefra, en sælsom, tung, dæmpet, huggende Lyd, som om noget levende tumlede omkring paa Gulvet derinde og stødte voldsomt mod Væggen og Møblerne ...

Og nu tog den græsselige Skrigen fat igen, langsomt hylende og glammende som fra et vildt Dyr i Dødskvaler ...

Charpentier stod som lamslaaet, Haarene rejste sig paa hans Hoved, han kunde ikke flytte en Fod eller røre en Haand.

I det samme saa han den unge Kammerjomfru komme snublende ned af Trappen ligefor. Hun græd højt af Angst, mens hun hægtede sin Kjole fast for og bag, og løb ned.

Charpentier kastede sig ind mod Døren, han stod ved, og stemte voldsomt Foden imod den, grebet af et pludselig Raseri. Men Døren holdt.

Og lidt efter lidt døde de jammerfulde Skrig hen i en Art Tuden, en dæmpet, stødvis, hikkende Tuden, der lød næsten endnu rædselsfuldere end Skrigene selv.

„Kom!“ stønnede Charpentier, — „denne Vej!“ Og han løb tilbage gennem Forhallen og ud i den store Havesal, der stødte op til den anden Side af Hertugindens Soveværelse. Men Døren derind til var lukket af, — ogsaa den.

Han hamrede paa den med begge Næver, raabte paa Hertuginden, skreg sit Navn, — og lyttede.

Men der var ganske stille nu derinde — ganske tyst. Et enkelt Øjeblik syntes han dog, han hørte en svag Lyd derinde fra, — den maatte komme fra den modsatte Side af Kamret, dér hvor Kaminen stod — — den lød som en sagte Dødsrallen.

Det gøs i Charpentier, og han vendte sig om mod Kammerjomfruen, der stod et Stykke bagved ham og rystede over hele Kroppen og ustandselig mumlede sine Bønner.

„Vi maa om ad Haven!“ udbrød han.

Ad Trappen, som fra Havesalen førte ned til Parken, kom de ud. Det var nu bleven helt lyst, men der var ingen mistænkelige Spor at se. Skodderne om Vinduerne ind til Hertugindens Sovekammer var lukkede, som de skulde være, — Charpentier ruskede i dem, men de sad fast.

Saa bøjede de om Bygningens Hjørne, — og standsede i samme Øjeblik med et Raab: ... den Dør, der fra Hertugindens Paaklædningsværelse vendte ud til Parken, stod paa vid Gab! Iaftes var den lukket indenfra med Jernstænger — og nu stod den helt aaben!

Charpentier nærmede sig tøvende den lille Trætrappe, der førte op til Døren, og gik langsomt op ad den. Kammerpigen fulgte ham, skønt det krøb i hende af Angst, — men hendes Nysgerrighed var vakt.

I Døren standsede de og saa ind: hvert Møbel stod paa sin Plads; intet var rørt, — men paa den modsatte Væg stod Døren ind til Hertugindens Sovekammer halvt aaben. Og der var ganske mørkt derinde.

„Bliv hellere her,“ hviskede Charpentier til Pigen ... „man kan aldrig vide ...“ og selv gik han sagte og paa Taaspidserne hen til den halvt aabnede Dør.

Uden at røre ved Døren saa han et Øjeblik derind ... men det frygtelige, dybe, dødstavse Mørke derinde vovede han ikke at forstyrre. Og hvad var det for en underlig, sødlig Lugt, som trængte ud mod ham? ...

„Blod" ... hviskede han forfærdet ... „der er Blod derinde ..." mumlede han og trak sig baglæns tilbage fra Døren.

Kammerpigen brød ud i en høj Hulken og løb ned ad Trappen, og Charpentier fulgte hende med et forstyrret Ansigt.

De skyndte sig tilbage ad samme Vej, de var kommen, for at hente Hjælp.

Da de gik over Gaarden, slog det pludselig Charpentier med Forbavselse, at hele Huset var saa roligt endnu: ikke et Menneske syntes vækket. Hertugens Skodder dér tilvenstre var lukkede som altid, og ovenpaa i 2det Stokværk, hvor Børnene og den gamle Marechal sov, var der intet usædvanligt at bemærke.

Hvor er det muligt? tænkte han. Selv havde han paa Fornemmelsen som om der var gaaet flere Timer, siden han hørte Hertugindens første Ringen, — i Virkeligheden var der kun forløbet fem eller seks Minutter.

De skyndte sig ind til Melvilles, der i al Ro og Mag var ifærd med at klæde sig paa: de to gamle var morgenduelige Mennesker, — hver Dag lettede de sig paa Slaget fem. Kammerpigen kastede sig grædende om Halsen paa den gamle Oldfrue uden at kunne faa et Ord frem, men Charpentier fortalte saa kort og sammenhængende, han formaaede, hvad han havde set og hørt.

Melville, der tidligere havde været Underofficer, gav hurtige Raad: En tyk Stok til ham selv, en Kaarde til Charpentier, og saa en tændt Lampe til at oplyse Hertugindens Sovekammer med.

Saaledes skyndte de sig ned, mens Kammerpigen blev tilbage hos den gamle Oldfrue, der sad maalløs af Bestyrtelse og Smerte.

Da Melville og Charpentier kom igennem Havesalen, standsede den sidste pludselig med et Ryk.

„Delaqui!“ udbrød han, og saa' sig omkring, „hvor er han henne? Han er her jo ikke!“

„Kommissionæren?“ spurgte Melville, „skulde han —“

„Han skulde have ligget herinde i Nat i Stedet for Maxime, — og i Aftes saa jeg ham ogsaa med mine egne Øjne gaa herind! Men første Gang jeg kom herind i Morges var han her ikke! Nu husker jeg det!... Hvor er han, Melville?“ vedblev han og saa den anden vist ind i Øjnene.

„Det faar vi nok at vide,“ svarede Melville. „Herfra Huset eller Parken kan ingen slippe ud, naar han først er kommet herind. Men skynd dig nu!“

De kom ind i Haven, og idet de bøjede om Hjørnet tilhøjre, saa de i samme Øjeblik, at Vinduet ind til det Forgemak, der adskilte Hertugindens Værelser fra Hertugens, blev lukket op indenfra.

De standsede og saa paa hinanden med et lidt usikkert Glimt i Øjnene, — men gik hurtigt videre, som om de skammede sig, og trængte fra den lille Trætrappe ind i Hertugindens Paaklædningsværelse, hvortil Døren stod vidt aaben som før.

Melville gik sagte hen til den Dør, der førte ud til Forgemakket, og tog forsigtig i Klinken, — men Døren var laaset af.

„Tænkte det nok,“ mumlede han, og gik saa efter Charpentier hen imod Hertugindens halvt aabnede Sovekammerdør.

„Hold nu fast paa Lampen,“ hviskede han, „maaske ser du noget, du ikke synes om.“

Charpentier skubbede Døren til den mørke Stue helt op med Foden, og hævede Lampen i Vejret ...

„Min Gud!“ udbrød han i samme Nu og slog den anden Haand ind mod sine Øjne.

Men Melville stirrede derind, og i hans vidt opspilede Øjne afspejlede sig et skrækkeligt Syn:

Paa Gulvet derinde, ikke langt fra dem, laa Hertuginden som en hvid- og rødplettet Masse. Hendes hvide Legeme og hendes Natdragt var overalt besudlet af Blodet, der i Lampens sitrende Skær syntes at bølge hen over hende, som om det endnu randt og strømmede af tusind Saar. Benene var trukket op under hende, det helt blodige Hoved var lænet mod den Kanape, hun laa ved Siden af.

Melville glippede med Øjnene, og greb saa om Charpentiers Arm, der holdt den klirrende Lampe.

Saa lukkede han sagte Døren og de gik tilbage. „Vi maa sende Bud efter en Læge,“ sagde han, „maaske er det ikke for sent endnu, skønt —. Det er frygteligt.“

Charpentier sagde ikke et Ord, og de gik tilbage og kom gennem Havesalen.

„Hvem kan have gjort det?“ mumlede Melville, — „Delaqui? ... Vent lidt, du!“ Og han skyndte sig hen til det store Hjørneskab, hvor han vidste, at Slægtens rige Sølvskat var opbevaret. Men Skabet var laaset og syntes urørt.

„Jeg tror ikke, det er ham,“ sagde han og kom tilbage, „men det er vel bedst at gøre Politiet opmærksom paa ham alligevel.“

De kom ud i Gaarden. Charpentier lagde Mærke til, at han endnu gik med den brændende Lampe i Haanden, og han slukkede den. I det samme saa han, at en tæt, mørk Røg steg op fra den Skorsten paa Taget tilvenstre, der stod i Forbindelse med Kaminen i Hertugens Sovegemak.

De saa begge derop.

„Det var besynderligt," sagde Melville. „Hvem lægger vel i Kaminen paa denne Tid af Aaret?"

„Det gør vel Hertugen," sagde Charpentier.

„Og hvor er Hertugen? Hvorfor har han ikke ladet sig se?"

„Det var vel Hertugen, der lukkede det Vindue op til Haven, inde fra Forgemakket før," svarede Charpentier.

Han tav. Og begge de gamle Tjenere grebes samtidig af en Forundring over, at det ikke var faldet nogen af dem ind at mælde Hertugen, hvad der var sket.

De saa sky hen mod Hertugens lukkede Skodder dér til-venstre, og begge skyndte sig ind i Melvilles Bolig.

Der blev nu Uro i Gaarden. Kammerjomfruen Marie Leclerc løb grædende ned til Portneren for at faa ham afsted efter Læge og Politi. Portnerkonen, Madam Brissart, en lille tyk Kone med raske Bevægelser, fulgte hende tilbage til Melvilles. Fra Vognremisen kom to smaa Stalddrenge frem og saa sig nysgerrigt om. Fra Kælderen under Hovedbygningen dukkede en sværlemmet Karl op, fulgt af en Køkkenpige med et stort, forpjusket Haar. Og snart kom flere til.

Man samledes dels i, dels udenfor det Melville'ske Hus, der blev Gaardens Centrum. Der lød nogen Graad, et Par hæftige Udbrud, men mest voldsomme Gestikulationer og hidsig, hviskende Disput. Gærne havde man givet sig mere Luft, men uafladelig tyssedes man ned af andre, og hvert Øjeblik saa man forskrækket hen paa Hertugens Skodder, der stedse var lukkede, eller paa den lange Række stumme Vinduer deroppe i 2det Stokværk, hvor Børnene og Bedstefaderen endnu sov. Hvem turde vel vove at vække dem!

Nu var ogsaa Portnerkonen, Melville og Charpentier kommet ud i Gaarden til de andre, og man diskuterede stedse, hvem der vel kunne have gjort det? Delaqui troede ingen paa længer,

– Portnerkonen havde nemlig oplyst, at hun allerede ved Firetiden i Morges havde lukket den skikkelige Fyr ud: han skulde paa Arbejde. Nu blev et Navn nævnt fra flere Sider med hvislende Forbitrelse: Deluzy! Dette afskyelige Kvindemenneske havde ved sine djævelske Kunster ikke alene faaet Magt over Hertugen, men ogsaa over hans Børn, — hun var i Stand til alt! Troligt nok var det hende, der havde gjort det, — om ikke for andet, saa for at hævne sig paa Hertuginden, fordi hun var bleven kastet paa Porten for nylig! Man vilde nok finde hende i en Krog deroppe, hvor hun sad og krøb sammen efter sin Misgerning!

I alle disse Ansigter var der dog mere Skræk og Nysgerrighed end egentlig Sorg. Smærten viste sig først, da den gamle Oldfrue, Fru Melville, kom frem fra sit Hus, støttet af Kammerjomfruen Marie Leclerc. Hendes smukke, hvide Ansigt var helt lukket af Kummer, og hun stirrede frem for sig, som om hun intet saa. Marie Leclerc meddelte hviskende de omstaaende, at den gamle Dame vilde over og se sin elskede Frue, sin Veninde fra Barndommen, og hjælpe hende, hvis det endnu var muligt.

De to Kvinder gik over mod Hovedbygningen, og de andre fulgte i en sky, hviskende, nysgerrig Skare.

De kom alle ind i Havesalen, og idet de styrede hen mod Trappen ned til Parken, stirrede de alle forskrækket mod den Dør, der førte ind til Hertugindens Sovekammer, og som de vidste var lukket. Nogle begyndte at hulke og stønne paany.

I det samme standsede hele Skaren med et Ryk: Døren aabnede sig – og Hertugen viste sig i Døraabningen med et tændt Lys i Haanden.

Alle stirrede maalløst paa ham. Han saa ud som et Spøgelse med det smalle, ligblege Ansigt, hvori de højt optrukne Øjen-

bryn fæstede sig som frygtelige Spørgsmaal. Under dem var Blikket stift, næsten truende.

„Hvad er der? ... Hvad er der i Vejen?" lød hans dæmpede, lidt hæse Stemme gennem Stilheden ... „jeg har hørt nogen skrige ... saa græsseligt" ...

Ikke én turde aabne sin Mund. Først lidt efter sagde Portnerkonen, Madam Brissard, der var en ligefrem Natur, – men selv hendes Stemme rystede en Smule: „Det er nok Hertuginden," sagde hun, — „hun er nok ikke rask."

„Hertuginden?" gentog Choiseul-Praslin og vendte sig, med Lyset i Haanden, ind mod Sovekammeret.

De fulgte nu efter ham, – forrest Portnerkonen, Melville og hans Hustru og den forpjuskede Køkkenpige, der havde boret sig frem, derefter de andre med fremstrakte Halse. Charpentier og Marie Leclerc holdt sig sky tilbage.

I det mørke Værelse lyste kun Hertugens ensomme Vokskærte. Men Melvilles Øjne fandt hurtigt, hvad de før havde set, og han pegede tavst. I samme Nu saa han, at Hertugindens Ben, som før var trukket op under hende, nu laa lige udstrakte. Maaske lever hun endnu? tænkte han.

Men hans Underdanighed overfor Hertugen – tilligemed den uforklarlige Rædsel, som hans Nærværelse indgød ham og de andre, – fik ham til at tie.

Hertugen havde sat Lyset fra sig, og stod nu med de bleggraa Hænder trykkede ind mod sit Bryst og stirrede ned paa den blodbestænkte Byldt, der var hans Hustru.

„Den arme Kvinde ... den arme, stakkels Kvinde," mumlede hans udslukte Røst, – og han førte den ene Haand op til Hovedet: „Hvem mon der ... hvem mon det Uhyre er, der har myrdet hende?" udbrød han dæmpet.

Han pressede Hænderne ind mod sit Hoved og gik hurtigt ud.

Melville gik hen mod Tjenerskabet, der pressede sig sammen tæt indenfor Døren til Havesalen. „Gaa med jer!“ sagde han bydende, „gaa med jer!“ Han trykkede dem ud, og laaste Døren af.

Imidlertid havde den gamle Oldfrue nærmet sig Hertugindens Legeme. Hun sagde intet, men hun satte sig paa Kanapéen, som hendes Frue laa op imod, og varsomt løftede hun hendes blodige Hoved og lagde det ind mod sit Skød. Ved Siden af hende stod Portnerkonen, der uafladelig slog Hænderne sammen og jamrede og rokkede med Hovedet.

„Hent noget Vand,“ sagde Fru Melville, og den anden skyndte sig ud i Paaklædningsværelset.

„Du skulde slaa de Skodder fra,“ sagde hun til Melville, „ellers kan jeg ikke se at vaske hende.“

Melville gav sig travlt i Lag med Skodderne, mens hans Kone sad og stirrede ufravendt ned mod det arme, dyrebare Hoved, der hvilede i hendes Skød.

Idet den sidste Skodde blev lukket op, kom Portnerkonen tilbage med et Vandfad i Hænderne, Svamp og Haandklæder over Armen.

„Jesus! Maria!“ raabte hun ved Synet af Værelset, der nu laa klart belyst af Dagen. Ogsaa Melville stod med glippende Øjne og stirrede omkring sig.

Der var Blod overalt – overalt! I det vildt oprevne Sengetøj, op ad Væggene og Dørene, allevegne omkring paa det hvide Gulv maatte den Kamp have raset, som Morderen havde ført med den saarede Kvinde, før han fik endelig Bugt med hende. Pøle af Blod ved Sengen og ved Kanapéen, hvor hun nu laa, — henad Gulvet lange Blodstriber, der opløste sig i Perler og Draaber, som fra den, der flygter, mens Blodet vælder ud af hende, – blodige Aftryk af Hænder paa Døren til Have-

salen, paa Sengestolpen, paa det lille Marmorbord ved Vinduet, paa Kaminen i den anden Ende af Værelset. Klokkestrengen ved Sengens Hovedgærde var afrevet og blodbesudlet.

Med skælvende Hænder havde Portnerkonen sat Vaskesagerne fra sig paa Kanapéen, og stod nu og saa sig om i Værelset, mens hun korsede sig og korsede sig... Men den gamle Oldfrue begyndte nu at vaske sin Frues Ansigt, — og Melville tog et Tæppe henne fra Sengen og svøbte om hendes halvnøgne Legeme.

„Hun lever," hviskede Oldfruen pludselig og saa op paa sin Mand. De bøjede sig begge over hende, og det forekom dem, at der gik en ganske svag Bølgen gennem Hertugindens Bryst. Det var, som om det strammede sig en lille, næsten umærkelig Kende opad, – og straks efter sank tilbage. Men fra nu af laa hun helt ubevægelig. Hun var død.

Mens de endnu syslede med hende, kom Hertugen ind. De saa nu, at han var i en graa Slaabrok og Filtsko, og Melville lagde Mærke til, at den ene Lomme stod ud til Siden, som om den var presset helt fuld.

Hertugen syntes betydelig mere oprevet end før. Han stod og saa sig om i Værelset og udbrød sagte: „Hvor det er græsseligt! hvor det er græsseligt!" Og han gik hen og lagde sine Hænder paa Ligets Skuldre: „Arme, stakkels Kvinde!" udbrød han, – „hvilket Uhyre har gjort dette!"

Ingen af de andre talte.

Hertugen gik lidt om og vred sine Hænder, saa det knagede i Leddene. Nu stod han og lænede sig op mod Døren ind til Havesalen, og han pressede begge sine Hænder mod Tindingerne.

„De arme Børn!" udbrød han, – „hvem skal fortælle dem det? ... De har ingen Moder mere! ... Den arme Marechal! Hvem skal fortælle ham det!"

Han saa virkelig ud, som om han led. Hans Stemme var stedse svag og lidt hæs.

Saa gik han — stadig hændervridende — over Gulvet og hen mod Døren lige overfor. Ved Kanapéen standsede han et Øjeblik, og han bøjede sig over Oldfruen, og prikkede hende let paa Skulderen.

„Aa Gud, Euphemie, hvad skal der blive af os!" udbrød han.

Saa vendte han sig mod Væggen og slog sine Hænder ind imod den. Saadan stod han en lille Tid, — saa sukkede han dybt og stønnende, rystede paa Hovedet og gik atter ud.

De saa tavst efter ham. Instinktivt følte de, at hans Sorg over Hustruens Død ikke var ægte. Han elskede hende jo ikke længer, — saa meget vidste de.

De lagde nu Hertugindens Lig op paa Kanapéen. Hendes Ansigt var hvidt under det blodige Haar, og helt op til Hagen var hun indsvøbt i det hvide Sengetæppe. Da hun havde ligget lidt, viste der sig en Blodplet paa Tæppet under hendes Hage, og den bredte sig efterhaanden ud til Siderne, — hun blødte endnu af de frygtelige Saar i Halsen.

Det bankede paa Døren ud til Havesalen, og da Melville gik hen og lukkede op, stod Charpentier derude sammen med den gamle General Sebastiani, Marechal'ens Broder. Han boede nogle Huse derfra i samme Gade, — Portneren maatte have fortalt ham, hvad der var sket.

Den lille, hvidskæggede, bebrillede Mand traadte ind i Værelset med en stram Holdning, og stod et Øjeblik og saa sig om, mens Brynene sprang op i Panden paa ham, — men førend han kunde sige et Ord, jog der en grønlig Skygge hen over hans Ansigt, han snappede nogle Gange hastigt efter Vejret, og greb ud til Siden med den ene Haand.

Melville traadte hurtigt til, tog om ham og støttede ham.

„Generalen faar ondt," sagde han til Charpentier, „løb ud efter noget Vand!"

Charpentier løb gennem Værelset, idet han uvilkaarlig kneb Øjnene sammen for intet at se, kom ud i Paaklædningsværelset, — men da han fandt alle Kummerne tomme, løb han videre gennem Forgemakket for at faa Vand hos Hertugen selv.

Han bankede paa Døren til hans Sovekammer.

„Hvem der?" lød Hertugens hastige Stemme derindefra, — og i det samme blev Døren revet op, og Hertugen stod foran ham.

„Er det dig?" sagde han vredt, „hvad vil du?"

„Det var blot" ... stammede Kammertjeneren ... „et Glas Vand ... Generalen er derude ... han er bleven syg" ...

„Er Generalen?" gentog Praslin. Han stod et Øjeblik og saa hen for sig. „Ja," sagde han saa og vendte sig ind i Værelset, „jeg ved ikke, om jeg har noget her."

Charpentier fulgte efter, og han lagde nu Mærke til, at det ellers saa sirlige og rolige Gemak var i stor Uorden. Stolene var flyttede om mellem hinanden, en laa endogsaa væltet med Benene i Vejret, og begge Skabsdørene stod paa vid Gab.

Hertugen saa efter i Vandkanden. „Jeg har ingenting", sagde han, — og ogsaa Vandkaraflen var tom.

Men Charpentier saa den anden Vandkande staa paa Gulvet henne ved Vinduet, og gik derhen for at se efter.

„Lad den staa!" raabte Hertugen med pludselig Hæftighed, — „det kan ikke bruges! Det er snavset!"

Og han skyndte sig derhen, aabnede Vinduet, greb Kanden, og med en hurtig Bevægelse slog han Vandet ud i Gaarden.

„Der er vist Vand i Havesalen," sagde han, mens han lukkede Vinduet, „skynd dig ud, saa kommer jeg."

Da Charpentier kom tilbage til Mordstedet, saa han den gamle General staa oprejst henne ved Hertugindens Lig. Sine

Briller holdt han i den ene Haand, den anden trykkede han ind mod Øjnene, mens Taarerne løb ned i hans hvide Skæg. Ogsaa den gamle Oldfrue græd sagte, – hendes Smærte havde bundet Graaden indtil nu.

„Hvor er Hertugen?" spurgte Generalen en Stund efter og tog Haanden fra Øjnene.

„Hertugen er i sit Sovegemak," svarede Charpentier.

Generalen satte sine Briller paa og gik langsomt ud i Paaklædningsværelset. Her saa han straks Hertugen, der syntes at have ventet paa ham derude.

Generalen tog ham ind til sig og trykkede ham i sine Arme. „Min stakkels Ven ... min stakkels Ven ... hvor det er frygteligt ... hvor det er frygteligt ... min stakkels Ven" ... andet kunde han ikke faa frem.

Hertugen sagde intet. Hans blege Øjne flakkede om med et hjælpeløst Blik, hans Mund var krummet jammerfuldt ned, som om han var smittet af den anden. Men han var stum.

„Og min Broder?" sagde Generalen og gjorde sig løs. „Og Børnene?"

„De sover," hviskede Hertugen.

„Ja, det sagde Portneren ... det er forfærdeligt ..."

„Klokken er jo ikke seks endnu," vedblev Praslin.

Generalen lagde igen sine Hænder paa hans Skuldre og saa medfølende paa ham: „Skal jeg gaa op og forberede dem," sagde han. „Skal jeg? Skal jeg?"

„Ja," sagde Hertugen med en svag og forvirret Stemme. „Ja, Tak ... hvis De vil" ...

De gik sammen ud i Forgemakket. Generalen stønnede dybt og begyndte at stavre op ad Trapperne til 1ste Sal. Hertugen vilde gaa tilbage, men da han i det samme hørte en Vogn

komme rumlende ind i Gaarden, vendte han om og gik ind i sit Soveværelse.

„Det er Politiet," tænkte han.

Inde fra sit Værelse saa han en stor, lukket Vogn holde foran Trappen til Hovedbygningen. Fire civilklædte Herrer steg ud, og Hertugen kendte straks de to af dem. Den ene var Kvarterets Politikommissær, Bruzelin, den anden Undersøgelsesdommeren Broussais. Af de andre bar den ene en Protokol, det maatte vel sagtens være en Retsskriver; den anden havde en Taske i Haanden: en Læge vel.

Og Charpentier kom nu ud fra Huset og førte dem op.

Hertugen stod og saa paa dem med et underligt fraværende Udtryk i Ansigtet. Det hele virkede paa ham som en Drøm, eller i alt Fald som noget der i Grunden ikke kom ham synderligt ved.

Han vendte sig om, og begyndte at flytte om paa Stolene, og bringe Orden i Værelset igen. Han gjorde det langsomt, med mekaniske Bevægelser og et adspredt Udtryk.

Imidlertid var Undersøgelserne allerede i fuld Gang inde i Hertugindens Sovegemak. De to Kvinder, Portnerkonen og den gamle Oldfrue var bleven fjærnede tilligemed Melville, og kun Charpentier var tilbage, for at være behjælpelig, hvis noget skulde indtræffe.

Medens Lægen stod bøjet over Hertuginden og langsomt løsnede Tæppet, der var hyllet om hendes mishandlede Lig, stod Undersøgelsesdommeren Broussais, en høj, smuk Mand med rolige og aabne Træk, henne ved Vinduet og dikterede Skriveren en Skildring af Værelsets Tilstand. Samtidig gled den lille mørkhudede Politikommissær lydløst om paa kryds og

tværs i Gemakket, med tillukkende Miner og spejdende Øjne til alle Sider.

Pludselig standsede han, og med en lynsnar Bevægelse satte han sig paa Knæ, stirrende ind under den Kanapée, som Hertugindens Lig laa paa. Han krøb derhen, og mellem Lægens Ben trak han langsomt og varsomt en Genstand frem, han havde set derinde. Han rejste sig og gik hen til Vinduet med den.

Det var en stor Rytterpistol.

Broussais afbrød sit Diktat og kom hen til ham.

„Er det Vaabnet?" spurgte han dæmpet.

„Den er ladt endnu," sagde Politimanden, „men hvem ved?"

Broussais pegede paa Pistolens Løb og paa Ladestokken, der var helt brun af størknet Blod.

„Ja, men det flyder jo med Blod derhenne paa Gulvet," sagde den anden, „saa man kan . . . ho ho!" udbrød han pludselig sagte, og stak Kolben lige op under Øjnene af Dommeren.

Broussais tog Vaabnet, og han saa da, at noget blondt Haar sad fast paa Kolben, klæbet ind til den ved Blod.

„Ja," sagde han blot, „saa kom vi saa vidt."

Mens de stod og betragtede den, hørte de Lægen kalde: „Hr. Bruzelin!"

Politikommissæren lagde Pistolen og gik hen til ham. Han havde netop ved Charpentiers Hjælp løftet Hertugindens Lig op i en siddende Stilling for at undersøge hendes Ryg, og han pegede ned paa Kanapéen, hvor hun havde ligget: der laa en hvid Silkepung.

Bruzelin tog den op, den var tung, helt spækket med Louisd'orer.

„Dette her var bedre endnu," sagde han til Dommeren, og saa paa ham med et tindrende Smil.

„Intet Rovmord altsaa," bemærkede Broussais.

Charpentier maatte nu forklare, hvordan Hertuginden havde ligget, da de fandt hende. Pungen kunde meget vel have ligget fremme paa Kanapéen hele Tiden, Hertuginden havde sandsynligvis lagt den dér om Aftenen, for at benytte den til Indkøb næste Dag.

„Det er godt," sagde Bruzelin, og fortsatte sin glidende, spejdende Fart om i Værelset, mens Dommeren gik tilbage til sin Diktat.

„Hvor opholder Hertugen sig?" spurgte Politikommissæren pludselig henkastet til Charpentier.

„I sit Sovegemak, tænker jeg," sagde Tjeneren.

Bruzelin vendte sig mod Dommeren: „Saa snart De er færdig, er det vel bedst at vi gaar ind og bevidner Hertugen vor Deltagelse, — før vi gaar videre," sagde han.

„Jeg er færdig," svarede Dommeren, og gik hen til ham. Charpentier gik i Forvejen for at vise Vej, mens Lægen og Skriveren blev tilbage.

Da de kom ind i Paaklædningsværelset, gik Broussais straks hen til den Dør, der førte ned til Haven. Han tog i den, den var ikke aflaaset.

„Ja dér maa Morderen vel være kommet ind igennem," sagde Charpentier. „Den var aaben, da vi kom og fandt hende."

„Var den aaben?" sagde Broussais. „Den er jo ganske ubeskadiget. Bliver den da ikke laaset af om Aftenen?"

„Jo bevares," svarede Tjeneren, og han pegede paa de tykke Jernstænger, og viste, hvordan de blev skudt for.

„Det var højst besynderligt," bemærkede Dommeren, og saa hen paa Bruzelin.

„Ja, den Vej er han ikke kommet," sagde Politimanden afgjort.

„Men naar nu Døren stod aaben?" gentog Charpentier.

„Saa er den bleven aabnet indvendig fra!" udbrød Bruzelin med pludselig Heftighed, og stirrede Tjeneren lige ind i Ansigtet: „Morderen har været her i Huset!"

Charpentier saa bestyrtet paa ham. „Det ved jeg ikke noget om," stammede han.

Men Politimanden gik lige ind paa ham: „Har De personlig nogen mistænkt?"

„Ne-j," sagde Charpentier, „det vil sige, saadan indbyrdes talte vi jo noget om, at det kunde være, Frk. Deluzy havde skjult sig her et eller andet Sted."

„Frk. Deluzy?"

„Hun var Gouvernante her, og hun vilde maaske hævne sig paa Hertuginden, fordi hun var bleven afskediget."

„Hvorfor var hun bleven afskediget?"

„Fordi hun havde faaet altfor stor Magt over Hertugen og Børnene — blev der fortalt."

Bruzelin saa hen paa Dommeren, der opmærksomt havde hørt efter.

„Naa, vi skal videre!" sagde Politimanden, men Broussais greb ham i Armen: „Se der!" sagde han og pegede mod Gulvet: der saas en Række smaa, brunrøde Klatter.

„Blodspor!" sagde han.

Bruzelin lagde sig ned paa Knæ og saa nøje paa dem. „Der har gaaet En med blodige Filtsko," sagde han lidt efter, — „jeg kan skelne Mønstrene. Hvem kan det have været?"

„Det ved jeg ikke," sagde Charpentier. „Hertugen er gaaet et Par Gange fra og til . . ."

„Havde han Filtsko paa?"

„Ja."

Broussais rynkede Brynene: „Hertugen har traadt i Blodet derinde," sagde han, „og ført det ud med sig."

„Naturligvis," sagde Bruzelin, og rejste sig op: „Lad os komme ind til ham."

Han gik hen mod Døren til Forgemakket, — men dér standsede han med et lille Ryk:

„Blod igen," mumlede han, og stirrede ned mod Dørens Haandgreb.

Broussais kom til: ja, dér var virkelig ogsaa Blodpletter at se.

De to Mænd sagde intet, men fik begge et underligt fraværende Udtryk i Ansigtet.

De kom ind i Forgemakket.

„Dér er Hertugens Sovegemak," sagde Charpentier med en uvilkaarligt dæmpet Stemme, og pegede paa Døren lige overfor.

„Ja," sagde Bruzelin, — „jeg kan tænke det." Hans hurtige Øjne havde allerede opdaget den Række af svage, mørke Spor, der førte over Gulvet lige mod Døren.

De stod lidt og saa sig om i Værelset.

„Hvad er nu det," mumlede Broussais pludselig, og gik hen til et Bord ved Væggen tilvenstre, hvor der stod en lille Porcellænslampe med en hvid Glasskærm over.

„Det er den Lampe, Hertuginden plejer at have tændt om Natten hos sig," sagde Charpentiner, — „Gud ved, hvordan den er kommen herind?"

Broussais stod og saa paa den. Dens Fod var ganske besudlet af Blod, — og paa dens hvide Skærm saa han en hel Regn af Blodperler, sprøjtet ud over den.

„Ja, hvordan er den kommet her?“ gentog Broussais. Han løftede den i Vejret og saa paa den med sine alvorlige Øjne.

Bruzelin, der var kommet til, bukkede sig hastigt mod Jorden og rejste sig igen. „Og dette her!“ udbrød han, – „hvordan er det kommet herud?“ I Haanden holdt han en stor Tot hvidgult Kvindehaar, der øjensynligt var revet op af Hovedbunden.

Broussais saa tankefuldt paa det. „Den, der har flyttet Lampen herud, har vel af en Fejltagelse taget det med,“ sagde han. „Det er grimt at se paa.“

De stod lidt, tavse.

„Hør,“ sagde Broussais saa, og vendte sig mod Charpentier, – „vil De ikke gaa tilbage og hente mig den Pistol, vi fandt før i Hertugindens Sovegemak?“ Og da Tjeneren gik, tilføjede han: „Men tag om Løbet paa den, ikke om Kolben. Og bed Retsskriveren komme med.“

„Hvad vil De med den Pistol?“ spurgte Bruzelin, da Charpentier var gaaet.

„Det vil vise sig,“ svarede Dommeren med et Smil. „Forresten troede jeg, De havde en Fornemmelse af det.“

„Jeg har ingen Fornemmelser,“ sagde Politikommissæren. „Enten ved jeg noget, eller ogsaa ved jeg ingenting.“

Broussais saa paa ham. „Saa ved De vel, at det ikke er nogen Kvinde, der har begaaet dette Mord?“

„Det ved jeg,“ sagde Bruzelin.

„Hvem da?“

„Jeg ved ingenting, ikke det mindste!“ udbrød Politimanden vredt, „hvor skulde jeg vide noget fra?“

I det samme kom Charpentier tilbage med Pistolen, som han med et let Buk overrakte Broussais. Skriveren med Protokollen under Armen fulgte.

De gik nu hen til Hertugens Dør — ogsaa paa dens Haandtag var der Blodspor — og bankede paa.

„Kom ind!“ lød det sagte og hurtigt derindefra.

Bruzelin aabnede Døren, og de saa Hertugen staa midt i Værelset, med Hænderne presset fladt ind mod sine Hofter, og Ansigtet skudt frem imod dem.

Bukkende nærmede de to Herrer sig den fornemme Mand, og begyndte paa de sædvanlige kondolerende Talemaader ...

„Ja—ja, Tak, det er godt,“ sagde Hertugen og virrede utaalmodig med den ene Haand, – „det er dog ikke derfor, De er her, mine Herrer, vil De behage at tage Plads, saa skal jeg fortælle Dem, hvad jeg har set og hørt i Løbet af Natten. Naa, der ser jeg en Mand med en Protokol — meget vel. Vil De sætte Dem, saa skal jeg diktere. Dér ja! Og Herrerne dér! Charpentier, jeg har ingen Brug for Dem.“

Han talte hurtigt, i en nervøs og irriteret Tone, – og de andre satte sig i Stilhed. Charpentier forsvandt. Hertugen gik op og ned ad Gulvet, og med smaa Haandbevægelser dikterede han følgende Beretning, – aldeles klart og flydende, og saa hurtigt, at Skriveren Gang paa Gang maatte afbryde ham, fordi han ikke kunde følge med:

„Hertuginden og jeg ankom i Gaar Aftes Klokken et Kvarter over otte med Jærnbanen til Paris, og steg af Toget ved Corbeilstationen. Hertuginden stod op i en Drosche sammen med tre af sine Sønner og deres Lærer, jeg stod op i en anden sammen med mine Døtre, og min Frue og jeg kørte hver sin Vej hjem, da vi havde forskellige Ting at udrette i Byen. Med mine Døtre kørte jeg hen for at besøge deres tidligere Gouvernante Frk. Deluzy i Rue de Harlay Nr. 95, og da jeg Klokken et Kvarter over ti kom hjem, var Fru de Praslin allerede ankommen. Jeg saa hende ikke, hun havde trukket sig tilbage til

sine Værelser. Jeg gik ind i mit Sovegemak, lagde mig tilsengs uden at benytte mig af min Kammertjener, og sov straks ind.

I Morges, paa en Tid, som jeg ikke nøje kan angive, men det var just ifærd med at blive lyst, blev jeg vækket af en forvirret Larm, men da man ofte hører lignende Spektakkel ude fra Champs Elysées om Natten, blev jeg ikke forskrækket derover, jeg stod ikke engang op. Lidt efter hørte jeg imidlertid nogen løbe i Haven, og jeg forlod da min Seng. Jeg tog min Slaabrok paa for at begive mig ind til Hertuginden. I samme Øjeblik, jeg kom ud i det tilstødende Forgemak, hørte jeg nogle Skrig, der tilsyneladende kom fra min Frues Sovekammer. Jeg tror, man raabte: Mordere! eller lignende. Jeg vendte nu hurtigt om, og bevæbnede mig med en ladt Rytterpistol, som jeg fandt i min Skrivebordsskuffe. Med den i Haanden gik jeg ud, gik igennem Fru de Praslins Paaklædningsværelse og traadte ind i hendes Sovekammer.

Der var ganske mørkt og stille derinde. Flere Gange raabte jeg Hertugindens Navn: Fanny, men hun svarede mig ikke. Saa gik jeg ud i Paaklædningsværelset, og med en Svovlstik tændte jeg det Vokslys, der som sædvanlig stod under Stuens Pendul. Herpaa gik jeg atter ind i Sovegemakket, og jeg fandt da Hertuginden liggende paa Gulvet, med Hovedet støttet mod den Kanapé, der staar mellem Vinduet og Kaminen. Jeg gik hen til hende; hendes Ansigt var bedækket med Blod, der strømmede ud fra Saar i Hoved og Hals. Det faldt mig ikke ind at raabe paa mine Folk, jeg fik heller ikke Tid til det, thi næppe havde jeg løftet Hertugindens Hoved i Vejret og begyndt at være hende behjælpelig, saa hørte jeg Skridt og sagte Tale i den Sal, der støder op til Sovekammeret. Jeg gik hen og lukkede Døren op og saa da en Del af Tjenerskabet der-

ude. Nogle af Folkene kom ind i Værelset og jeg talte flere Gange med dem. Jeg havde smudset mig til med Blod dengang jeg søgte at hjælpe Hertuginden, og senere berørte jeg atter Liget og fik Blod paa mig, jeg havde ganske tabt Hovedet. Tilsidst gik jeg tilbage til mit Soveværelse, hvor jeg først vaskede mine Hænder og derefter søgte at faa den Blodplet bort, som jeg havde paa venstre Side af min Slaabrok, – jeg vilde ikke unødigt forskrække mine Børn, naar jeg skulde meddele dem den Ulykke, der har berøvet dem deres Moder. Jeg har endnu ikke haft Mod til at fortælle dem den. Noget senere ankom General Sebastiani, Hertugindens Onkel, og han var hos mig, da Vognen med Politikommissæren og Undersøgelsesdommeren indtraf."

Hertugen standsede og saa paa dem.

„Ja, mere har jeg ikke at fortælle," sagde han og slog hurtigt Hænderne ud til Siderne.

„Der er sikkert heller ikke mere at tilføre," sagde Broussais og rejste sig, – „og vi takker Deres Højhed oprigtigt for den udtømmende Forklaring."

Han bukkede, og Hertugen slog hastigt ud med Haanden.

Broussais gik tilbage til den Sofa, han havde siddet paa, og tog Rytterpistolen, som han havde stukket ind bag en Pude.

„Maa jeg samtidig," sagde han til Hertugen, „give Dem Deres Pistol tilbage, — vi fandt den tilfældigvis derinde."

„Tak!" sagde Hertugen og tog hurtigt om den.

Lynsnart og lydløst rejste Bruzelin sig i det samme, – og kom sagte nærmere.

Broussais smilede med et Anstrøg af Jovialitet: „Skade for det smukke Vaaben," sagde han og pegede paa den blodbesudlede Pistol, „den bliver ikke let at faa ren igen ... Deres

Højhed har sagtens kastet den fra sig i en Blodpøl derinde?" tilføjede han roligt og saa paa ham.

„Det har jeg vel," sagde Hertugen, „jeg husker i alt Fald, at jeg kastede den fra mig, da jeg løb min Frue til Hjælp."

„Naturligvis," sagde Broussais, „det forstaar jeg. Men," vedblev han og lagde sin ene Haand fast om Pistolen, „hvad jeg ikke forstaar, er dette." Og med et raskt Tag drejede han Pistolen om, saa at Kolben vendte opad.

„Hvilket?" sagde Hertugen og stirrede ned paa den.

„Dette!" sagde Broussais og hævede uvilkaarligt Stemmen en Smule: — „de lyse Haar dér og det lille Stykke Hud, som Deres Højhed ser er klæbet ind til Kolben med Blodet. De kan dog kun hidrøre fra den Myrdede, ikke sandt?"

„Ikke sandt?" gentog han et Øjeblik efter, da Hertugen tav.

„Det ved jeg ikke," sagde Praslin. I det samme greb han om Pistolen med højre Haand, og hurtig førte han sin venstre Albu ned mod Kolben, som om han vilde viske hen over den med Ærmet.

Men Bruzelin, som stod hos, greb ham om Armen med et hurtigt og haardt Tag, og holdt den fast.

„Undskyld, Deres Højhed," sagde han og saa paa ham med sit tindrende Smil, — „men De bør ikke lægge Retfærdigheden Hindringer i Vejen, naar den kun gør sin Pligt."

„Slip mig!" raabte Hertugen og rev sig løs. Saa snurrede han sig om og gik fra dem, ind i Værelset.

Dommeren og Politikommissæren stirrede paa hinanden, — de var begge ligblege i Ansigtet af Sindsbevægelse. Bruzelin tog Pistolen, bar den varsomt hen i Vindueskarmen og stillede sig op foran den. Bronssais gik hen til Skriveren og hviskede et Øjeblik med ham. Skriveren aabnede igen Protokollen.

„Undskyld, Deres Højhed," sagde Broussais saa i sin sæd-

vanlige rolige Tone, „efter det forefaldne nødsages jeg til at spørge Dem om endnu et Par Ting."

„Jeg har intet at fortælle Dem mere, har jeg sagt!" lød det kort, næsten snærrende fra Hertugen, der nu gik frem og tilbage paa Gulvet med Hænderne paa Ryggen.

„Det er ogsaa kun et Par Bekræftelser, jeg anmoder om," sagde Broussais. „Deres Højhed vedkender sig altsaa den fundne Rytterpistol som Deres egen?"

„Naturligvis," henkastede Hertugen.

„Og Deres Højhed erklærer sig ude af Stand til at forklare, hvordan de Menneskerester, der er fundet fastklæbede til Pistolkolben, er kommet dér?"

„Ja," sagde Hertugen, „det ved jeg ikke noget om. Men lad mig nu i Fred," vedblev han og hans Stemme lød træt med et. „Gaa Deres Vej og lad mig være. Jeg svarer ikke paa flere Spørgsmaal."

„Det bliver sikkert heller ikke nødvendigt, Deres Højhed," sagde Broussais. „Men desværre tvinger vor Embedspligt os til at underkaste Deres Person og Værelset her et nøjere Eftersyn, før vi kan gaa."

Hertugen standsede med et Ryk. „Skal jeg visiteres?" udbrød han og pegede med begge Hænder ind mod sit Bryst, — „jeg?"

„Naa," sagde Broussais i en forsonlig Tone, — „hvorfor bruge saa stærke Ord?"

Men Hertugen gik lige ind paa ham, i hans blege Ansigt skød der sig en svag Rødme op. „Hvad vover De, Menneske?" raabte han, skælvende af Ophidselse, „mig, Pair af Frankrig, behandler De som en simpel Forbryder!"

„Gud bevare mig vel derfor, Deres Højhed," sagde Broussais hurtigt og bøjede sig i uvilkaarlig Ærbødighed.

Men Hertugen blev stadig mere ophidset. „De har aldeles ingen Ret over mig!“ raabte han, „ingen Øvrighed, intet Politi i hele Verden har nogen Ret over mig!“

„Ja, ja, Deres Højhed, men“ ...

„Det er Pairkammeret, der skal dømme mig!“ skreg han og slog sig for Brystet.

„Det ved jeg, Deres Højhed,“ sagde Broussais, „men hvem taler dog om at dømme Dem? Der er jo ikke engang nogen, der anklager Dem!“

„Jo, De anklager mig!“ raabte Hertugen, „De mistænker mig! De mistænker mig! ... Hvad har jeg gjort? Hvad mistænker De mig for?“ udbrød han, og der kom en pludselig Skælven i hans Stemme, — „den afskyeligste af alle Forbrydelser mistænker De mig for! Min Hustru ... det bedste Menneske i hele Verden ... en Engel! ... I to og tyve Aar har vi levet i Ægteskab sammen ... mine Børns Moder ... en Engel var hun ... en Engel!“

Han kastede sig ned i en Lænestol, han stod ved, bøjede sig forover, og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Hans Legeme gennemrystedes af en voldsom Bevægelse, men man kunde ikke vide, om det var en Gysen, eller om det var Graad.

De andre stod tavse og betragtede ham.

Broussais' Ansigt havde faaet et tvivlraadigt Udtryk, og han saa hen paa Bruzelin. Men Politimanden rystede blot paa Hovedet.

Broussais nærmede sig Hertugen.

„Deres Højhed,“ sagde han i en dæmpet og respektfuld Tone, „vor Embedspligt tvinger os til denne Undersøgelse, — vi har Ret til at gøre den, og vi skal gøre den. Men jeg behøver næppe at tilføje, at den skal blive foretaget med al mulig Skaansomhed mod Deres Person. Vi vil ikke stille noget

Spørgsmaal til Dem, men afvente, om De vil behage at give os nogle yderligere Oplysninger. Og vi er intet Øjeblik i Tvivl om, at disse mulige Oplysninger vil befri Deres Højhed for selv den svageste Skygge af Mistanke."

„Ja, ja, gør hvad De vil," sagde Hertugen med en træt Stemme. Han sad stadig med Ansigtet begravet i sine Hænder.

Bruzelin stillede nu Skriveren paa Vagt foran Pistolen, og begyndte sammen med Broussais en hurtig, tavs, næsten lydløs Undersøgelse af Værelset.

Hvad de fandt af mistænkeligt blev lagt frem i den brede Vindueskarm ved Siden af Pistolen, hvor Skriveren noterede dem i Protokollen.

Paa Bunden af et af Klædeskabene fandt Broussais et hvidt, blodbestænket Silkelommetørklæde og tre sammenkrøllede, halvvaade Servietter, der ligeledes syntes plettede af Blod. Desuden en Vest af hvidt Shirting, som ogsaa var blodig; og paa dens højre Yderside fandtes forskellige Mærker, som om den var grebet hæftig fat i paa det Sted og krammet sammen.

I Skrivebordsskuffen fandt Bruzelin en Kniv med flere Blade; disse var ganske blanke, men paa Knivens Ryg saa han nogle Blodpletter. De andre Vaaben i Skrivebordet var ikke mistænkelige.

Han gik derefter hen og aabnede Kamindøren. Kaminen var fuld af Aske, – som endnu var lunken. Han rodede lidt om i den, og fandt da et Stykke mørkerødt Silketøj, der syntes at være den ene Ende af et Halstørklæde. Han kunde ikke se, om der var Blod paa det, men tog det med.

Mere kunde de ikke finde, skønt de søgte en Stund endnu.

Hele Tiden havde Hertugen siddet ubevægelig med Hænderne for Ansigtet og Armene støttede paa sine Knæ. Da Broussais nu ærbødigt bad ham om at skifte Klæder og over-

lade ham dem, han havde paa, – saa han op med glippende Øjne, som om han var bleven vækket af dybe Tanker. Saa rejste han sig uden et Ord, aabnede et af Klædeskabene, tog en grøn Slaabrok frem, — og gik om bag et stort Skærmbrædt, der stod ved Kaminen.

Lidt efter kom han frem, — han var da iført den grønne Slaabrok, og havde sit andet Tøj over Armen.

„Her er," sagde han med sin sædvanlige, ligegyldige, trætte, en Smule hæse Stemme, — „her er de Klæder, jeg havde paa, da jeg inat kom ind til Hertuginden. Slaabrokkon her fik jeg Blod paa, da jeg vilde hjælpe hende; jeg prøvede paa at vaske det af med Sæbe, som De ser, fordi jeg ikke vilde forskrække mine Børn for meget. Og denne her paa samme Maade."

Han viste dem Natskjorten, hvis Bryst var én stor Blodplet. Den var desuden halvvaad.

„Det er af Sved," sagde Hertugen.

Han rakte dem Benklæderne, – og Bruzelin tog ned i Lommerne og krængede dem ud. Den ene var helt blodig, – og en lang, grøn, blodplettet Snor faldt ud af dem.

„Det er en Krudthornssnor," sagde Hertugen. „Jeg maa have stukket den til mig engang derude paa Landet. Lommen maa være bleven blodig, fordi jeg har stukket Haanden ned i den."

„Ja, mere er der ikke," sagde han.

„Tak, Deres Højhed," sagde Broussais. „Om De saa blot vilde ulejlige Dem et Øjeblik hen til Vinduet, saa er vi færdige."

De kom derhen, og Hertugen stod lidt og saa fra den ene af de fundne Genstande til den anden, uden at en Mine forandrede sig i hans Ansigt.

„Kniven dér," sagde han, „havde jeg i Lommen, og Lom-

metørklædet ogsaa . . . Vesten," vedblev han pludselig og saa et Øjeblik hen for sig, – „Vesten?"

„Jo," sagde han saa, „den tog jeg paa, da jeg kom tilbage fra Hertugindens Sovegemak, – jeg havde ikke vasket mine Hænder endnu, som De ser."

Bruzelin saa med et pludseligt vredt og utaalmodigt Blik hen paa Broussais: hvor han dog lyver! sagde de Øjne.

„Og hvad er det dér?" spurgte han saa i en ubehagelig Tone, og pegede paa den røde Silkestump, „den har jeg fundet i Kaminen."

„I Kaminen?" gentog Hertugen eftertænksomt . . . „Jo, nu husker jeg det," vedblev han, „det er et Stykke af et Halstørklæde, som jeg har brændt."

„Brændt?" spurgte Bruzelin.

„Ja," sagde Hertugen, „det var lagt frem til mig iaftes af Kammertjeneren, men jeg blev irriteret over, at det var slidt op omtrent, og saa kastede jeg det ind i Kaminen. Der laa allerede en hel Del Papir."

„Og hvad saa?" spurgte Bruzelin haardnakket.

„Ja saa imorges," vedblev Hertugen, „da jeg kastede en Svovlstik ind i Kaminen, saa brændte det altsammen af."

„En Svovlstik?" gentog Bruzelin, „hvad skulde deres Højhed med Svovlstikker? Det var jo højlys Dag!"

Hertugen saa et Øjeblik paa ham med glippende Øjne. Saa vendte han sig mod Broussais: „jeg syntes, Hr. Dommeren forsikrede mig før, at der ikke oftere skulde blive stillet Spørgsmaal til mig," sagde han.

„Ja," sagde Broussais, „jeg . . ."

Men i det samme hørte de Vognrummel fra Gaarden, og et Øjeblik efter saa de en stor, tung Herskabskarosse komme kørende forbi Vinduet og svinge op foran Hovedtrappen.

De gik lidt tilbage i Værelset.

„Det er Politipræfekten i egen Person," sagde Bruzelin.

„Og Generalprokurøren," vedblev Broussais. „Ja, saa er jo vor Gerning endt." Og han vendte sig mod Hertugen.

„Jeg takker Deres Højhed for de Oplysninger, De har givet os," sagde han. „De er alle ført til Protokols, og vil sikkert bidrage til at bringe Klarhed i Sagen. Vi tillader os at trække os tilbage."

Hertugen vinkede adspredt med Haanden. Hans Udtryk var paa én Gang bleven dybt bekymret, næsten fortrædeligt.

Bruzelin og Skriveren havde taget det mistænkelige Fund til sig og gik mod Døren, og Broussais trak sig bukkende tilbage.

I Døren standsede han.

„Endnu et Ord, Deres Højhed," sagde han, – „har De nogen bestemt Person mistænkt for denne Forbrydelse? Havde Hertuginden ingen personlige Fjender?"

„Nej," sagde Hertugen kort. Og han tilføjede uvilligt: „Døren til Haven stod jo aaben derinde. Røverne er kommet ind den Vej."

„Naturligvis," sagde Broussais, bukkede dybt, og gik ud efter de andre.

„Den Skurk!" udbrød Bruzelin.

De andre svarede ikke, og i Taushed kom de ind i Hertuginens Paaklædningsværelse, hvor de fandt Generalprokurøren, Politipræfekten og den unge Læge, der havde undersøgt den Myrdede.

Lægen, Dr. Canuet, læste netop sine Resultater op:

„Paa Hovedet, i Halsen og paa begge Hænder af Hertuginden havde han fundet mer end 30 store og dybe Saar. Nogle af dem var Stødsaar, andre frembragt med et spidst

og skærende Instrument. Rundt om paa Kroppen talrige Lemlæstelser, og omkring Munden Spor af et stærkt Greb af Fingernegle.

Døden er indtruffet som en Følge af Blodtab fra Saarene i Halsen og Hovedet.

Alt tyder paa, at der har fundet en langvarig Kamp Sted mellem den Myrdede og hendes Drabsmand før Døden er indtraadt.

Sandsynligvis er Saarene i Baghovedet de sidst tilføjede, fordi de er de sværeste. Den Myrdede har ikke haft Kraft til at værge sig imod dem. De synes bibragte hende paa det Sted i Værelset, hvor man fandt hendes Lig. Saarene i Halsen er øjensynlig tilføjet Hertuginden, mens hun endnu laa i Sengen, samtidig med, at Morderens Haand og Negle pressede sig fast om hendes Mund for at forhindre, at hun skreg."

Lægen tav, og Herrerne hilste paa hinanden.

Bruzelin tog Protokollen fra Skriveren og skyndte sig hen til Politipræfekten med den. „Her er vore foreløbige Resultater, Hr. Præfekt," sagde han.

Præfekten tog den og læste den igennem.

„Ja," sagde han saa, „Sagen er jo klar nok. Forresten havde jeg længe forudset den."

„Havde Præfekten forudset den?" spurgte Bruzelin, og spændte Øjenbrynene i Vejret.

Præfekten maalte ham: „Naturligvis," sagde han tørt. „Men hør, Bruzelin," vedblev han, „De maa sørge for, at denne Dame . . . hvad er det nu hun hedder?" han saa i Protokollen . . . „Frk. Delusy, Rue de Harlay 95 . . . straks bliver arresteret."

Bruzelin bukkede og skyndte sig ud, – medens Politipræ-

fekten smilende vendte sig mod Generalprokurøren: „Det er vel desværre den eneste Arrestation, vi tør foretage i denne Sag."

„Ja," sagde Generalprokurøren, en gammel hvidhaaret Mand med et mildt Udtryk i Ansigtet, – „Choiseul-Praslin kan jeg ikke lade arrestere uden Pairkammerets Samtykke, og Pairerne er ikke samlede for Øjeblikket."

„Og de kan kun sammenkaldes ved en kongelig Ordonnans," vedblev Politipræfekten med en utaalmodig Bevægelse, — „og Kongen er i Eu-sur-mer! Han slipper fra os, skal De se!"

Generalprokurøren gjorde en undvigende Gestus.

Præfekten gik et Par Gange op og ned ad Gulvet. „Vi maa lade Hertugen bevogte her i hans Hjem," sagde han myndigt.

„Det kan vi ikke," sagde den anden, „det er jo imod Loven."

Præfekten standsede. „Vi risikererer altfor meget, hvis han slipper bort. Tænk paa de urolige Tider. Naar Efterretningen om denne Forbrydelse imorgen spredes ud over Paris, – jeg svarer ikke for Følgerne."

Prokuratoren smilede sarkastisk. „Det siger Politiet altid," sagde han.

„Det siger jeg," udbrød Præfekten hæftigt, „og jeg gentager hvad jeg har sagt mange Gange i det sidste Aar: vi staar paa Randen af en Revolution! Kast en Svovlstik ned i Krudttønden, – og vi flyver allesammen i Luften!"

„Og saa skulde Hertugen blive denne Svovlstik," smilede den anden.

„Mindre kan blive det," sagde Præfekten. „Han staar Kongen personlig nær, — for Folkebevidstheden er han endogsaa en af Tronens nærmeste Støtter. Allerede hans Forbrydelse vil

ophidse Folket mod Monarkiet, — og undslipper han Retfærdigheden, — — saa kan det ske, som vi aner i onde Drømme."

Der blev en Pavse.

„Undskyld, Hr. Generalprokurator," sagde pludselig Broussais, der i ærbødig Afstand havde lyttet efter de to høje Herrers Samtale, — „kunde De ikke bibringe Hs. Ekscellence Kansleren den Overbevisning, at det var nødvendigt at bevogte Hertugen her? Saa overtog jo Kansleren Ansvaret lige overfor Pairskammeret."

Generalprokuratoren rystede paa Hovedet. „Det gør Pasquier ikke," sagde han.

De talte en Stund om dette, — indtil den unge Læge kom tilbage fra Hertugens Sovegemak. Efter Generalprokuratorens Ordre havde han undersøgt Hertugens Legeme for at kunne konstatere mulige Skrammer eller Saar.

Han læste nu op for dem, hvad han havde fundet:

„Paa højre Arm en langagtig Skramme af mørkeblaa Farve. Paa højre Haands Tommelfinger et Bid, der havde løsrevet et Stykke Hud af en Centimeters Længde, og i Spidsen af Pegefingeren et andet, temmelig stærkt Bid. Paa venstre Haand en dyb Skramme i Nærheden af Haandleddet og paa Pegefingeren flere Spor af en hæftig Krassen, der havde revet Huden af. Endelig paa den øverste Del af det venstre Skinneben et fladt Saar."

„Havde Hans Højhed intet at bemærke til Deres Undersøgelser?" spurgte Politipræfekten.

„Kun meget lidt," sagde Lægen. „Om Biddene paa den højre Haand sagde Hertugen blot, at det ingen Bid var, og angaaende Saaret paa Skinnebenet bemærkede han efter nogen Tøven, at det var fremkommet som Følge af et Stød mod et Trin paa Jernbanen i Gaar Aftes. Hertugen var i det hele

meget rolig, nærmest noget apathisk. Han mener sagtens, at han ved en systematisk Benægtelse af alt uden Vanskelighed kan befri sig for Mistanke."

„Det skal vi faa at se," sagde Politipræfekten haanligt, — og med en stram Holdning gik han ind gennem Forgemakket, og bankede kort og haardt paa Hertugens Dør.

Da der intet Svar kom, gik han rask ind.

Hertugen sad i en Lænestol, med Kinden støttet i sin Haand, hensunken i dybe Tanker. Da han saa Præfekten staa foran sig med en fjendtlig, sammenbidt Mine, uden at hilse, — maalte han ham fra øverst til nederst, men sagde intet.

„Deres Højhed kender vel Hensigten med mit Besøg?" spurgte Præfekten barsk.

Hertugen saa lidt paa ham. „Naturligvis," sagde han roligt. „Er De kommet paa Spor efter Morderen, Hr. Præfekt?"

„Ja, jeg er, Deres Højhed."

„Ja saa," sagde Hertugen og rejste sig langsomt. „Er det ... en Fremmed?"

„Nej, Deres Højhed."

Hertugen spilede Øjnene op. „Altsaa en her i Huset?" spurgte han hurtigt.

„Ja!" udbrød Præfekten og blev med ét blodrød i Ansigtet.

Hertugens Hænder famlede hen over hans Bryst, og han aabnede Munden for at tale —

„Morderen," udbrød Præfekten i det samme og jog sin højre Haand med den udstrakte Pegefinger hen imod ham, — „Morderen er De!"

Hertugen stod med Hænderne pressede ind mod sit Bryst, og den aabne, hjælpeløst hængende Mund i det graablege Ansigt ...

„Jeg gentager det, Deres Højhed," raabte Politipræfekten,

der stadig stod og pegede paa ham, – „De er Morderen, – ingen anden!“

Hertugen vaklede lidt, – og med en Stønnen kastede han sig ned i Lænestolen, og begravede Ansigtet i sine Hænder.

Præfekten stod et Øjeblik og saa paa ham, drejede sig derpaa hurtigt om og gik tilbage.

Da han kom ind i Hertugindens Paaklædningsværelse, fandt han den gamle Generalprokurator siddende i en Lænestol, og foran ham stod Charpentier og den unge Kammerjomfru Marie Leclerc. De snakkede i Munden paa hinanden, Marie græd, – men ved Synet af Præfektens vrede og ophidsede Ansigt tav de forskrækket.

„Bliv bare ved, Børn,“ sagde Generalprokuratoren paa sin blide Maade, – „hvad I fortæller mig her er meget interessant, I kommer senere idag til at gentage det for Retten. Tænk Dem engang,“ vedblev han, og vendte sig mod Politipræfekten, – „i de sidste to Maaneder har Hertugen og Hertuginden ikke spist i samme Værelse!“

„Det forbauser mig ikke,“ sagde Præfekten.

„Jamen tænk Dem dog,“ vedblev den anden, – „Hertuginden lod servere for sig selv ganske alene i sine Værelser, – og i Spisesalen spiste saa Hertugen og hans Børn.“

„Og Frk. Deluzy,“ udbrød Charpentier.

„Ja denne Deluzy,“ sagde Prokuratoren, – „hun har jo sikkert nok været Slangen i Paradiset.“

„Frk. Deluzy blev jo afskediget for en Maaned siden,“ sagde Præfekten.

„Ja,“ sagde Charpentier, „men dengang havde hun allerede i lang Tid drevet sit djævelske Spil her i Huset. Hun havde aldeles faaet Hertugen i sin Magt, og Børnene med, i al Fald de unge Frøkener. Fire Gange i Sommer tog Hertugen ind

til Paris, og jeg er vis paa, at han hver Gang har besøgt hende, – ja den ene Gang ved jeg det da, for da var jeg selv med og Frk. Marie og Frk. Bertha. Og da vi saa skulde tilbage hertil, saa kom Hertugen kørende til Banegaarden i en Drosche sammen med Døtrene og hende. Og hun græd, det saa jeg selv. Og da hun havde faaet Afsked, saa sendte Hertugen mig hen i Rue Harlay, hvor hun boer for at tage Maal af hendes Værelser, han vilde købe Møbler til hende."

„Beklagede Hertuginden sig ikke over hende?" spurgte Generalprokuratoren.

„Nej, nej!" udbrød Kammerjomfruen, og begyndte i det samme at græde igen, – „den gode, elskelige Hertuginde, – aldrig beklagede hun sig! Hun skjulte sine Sorger! Hvor tit har jeg ikke fundet et af hendes Lommetørklæder, de var helt vaade af Graad! . . . Hun sagde ogsaa engang til mig, at jeg ikke skulde give mig for meget af med hende, for det blot skadede mig i hendes Gemals Øjne, – og saa vilde det gaa mig ligesom det gik Jomfru Josephine og Jomfru Laurence, – de blev begge to jaget paa Døren . . . og det var saamænd ene og alene dette afskyelige Fruentimmers Skyld!"

„Ja, det er vi allesammen enige om," sagde Kammertjeneren, „det var hende, der styrede Huset i enhver Henseende, og det havde hun saamænd gjort endnu, hvis ikke Marechal'en havde opdaget hvor slemt hans Datter havde det. Det var ham, der fik hende bort, – og Gud ske Tak for det!"

„Siger De Gud ske Tak for det?" udbrød Marie, „– der er da mer end én af os, der mener, at hvis hun var blevet her, saa var denne rædsomme Ulykke ikke sket idag! Det er saamænd ingen andre end hende selv, der . . ."

„Naa," sagde Præfekten utaalmodigt, – „det vil vise sig. Hun er sagtens allerede under Politiets Opsigt. – Jeg trækker

mig tilbage nu, – og maaske gør Generalprokuratoren mig Følgeskab?"

„Ja," sagde den gamle Prokurator og rejste sig, – „Broussais bliver tilbage for at repræsentere Øvrigheden."

„Jeg tænker," sagde Præfekten, idet de gik, „at vi kører herfra hen til Kansleren. Der maa handles hurtigt. Inden en Time maa Palæet være besat af Politi. Ellers har vi Hertugens Flugt, – – eller det, der kan blive næsten lige saa skæbnesvangert for os," tilføjede han dæmpet.

„De mener hans Selvmord?"

Præfekten nikkede.

„Har han da tilstaaet?"

„Ja," sagde Præfekten, — „uden et Ord."

Han stod op i Vognen, der ventede i Gaarden.

Generalprokuratoren stod et Øjeblik og saa op imod det 2det Stokværk, hvor han vidste, at Hertugindens Børn og hendes Fader holdt til. Skodderne var nu slaaet fra overalt, og flere af Vinduerne var aabnede. Der lød en dæmpet Uro deroppe fra — han syntes, han hørte Graad ...

„De arme Stakler," hviskede den gamle Mand for sig selv, mens han stod op i Vognen.

Den kørte bort. Klokken var da tre Kvarter paa otte, — der var forløbet omtrent tre Timer siden Mordet fandt Sted.

HENRIETTE DELUZY

Den 1ste Marts 1841 var Frk. Henriette Deluzy-Desportes traadt i Hertugens Tjeneste som Opdragerinde for hans Børn. Tidligere havde hun i samme Egenskab været ansat hos en engelsk Dame, en Lady Hislop, der boede i Nærheden af London; af hende var hun bleven anbefalet Hertugen. Tidligere havde hun haft en Løn af 1800 Francs om Aaret, – hos Hertugen fik hun, foruden fri Station, henved 2000 Francs.

Da hun tiltraadte sin Plads hos Choiseul-Praslin var hun 25 Aar gammel. Siden da var 6 Aar forløbne, uden at de havde forandret hendes Ydre i særlig Grad. Hun var en slank, mørkhaaret Dame med stærke Øjenbryn og et Blik, der paa én Gang tydede paa Klogskab og Viljekraft. Hendes Smil var indtagende, men det smukkeste hos hende var dog hendes Stemme, en blød og dyb, mørkfarvet Røst, der kunde befale og smigre og lokke med samme Virkning.

I Hertugens Tjeneste var hun indtil den 18de Juli 1847, – samme Dag, Hertugen og hans Familie rejste fra Paris til Slottet Praslin, hvor man vilde tilbringe Eftersommeren. Afskedigelsen, der overbragtes hende af den gamle Marechal Sebastiani, gaves uden Forklaringer.

Samme Dag lejede hun et Par smaa Værelser i Rue Harlay Nr. 95, – og nogle Dage efter søgte hun en Plads som Lærer-

inde hos Ægteparret Lemaire, der ledede en meget anset Opdragelsesanstalt for unge Piger i Rue de la Ferme des Mathurins. Hun blev antaget med en beskeden Løn.

I Løbet af den følgende Maaned besøgte Hertugen hende flere Gange, naar han kom ind fra Landet, – det sidste Besøg fandt Sted Aftenen før Mordet, Tirsdag den 17de August. Fru Lemaire, som tilfældigvis var hjemme hos hende den Aften, meddelte da Hertugen, at det var hendes Hensigt i en nær Fremtid at give Frk. Deluzy en betydeligere Stilling i hendes Institut. Men – paa Grund af de Rygter, som desværre var i Omløb om hende og Hertugen, turde Bestyrerinden ikke foretage et saadant Skridt, uden at der kunde fremskaffes en Anbefalingsskrivelse for Frk. Deluzy, — skrevet af Hertuginden. Hertugen mente, at den uden Vanskelighed kunde skaffes til Veje, – og det blev aftalt, at Frk. Deluzy næste Dag Klokken to skulde indfinde sig i Palæet for at faa den. Derefter kørte Hertugen hjem.

Næste Morgen stod Henriette Deluzy tidlig op og begav sig hen til den Lemaire'ske Opdragelsesanstalt, hvor Undervisningen begyndte Klokken otte. Hun var nogle Timer beskæftiget med sine Elever og var alvorlig, lidt trist, som hun plejede at være i den sidste Tid: der var intet som helst usædvanligt at spore i hendes Miner eller Adfærd.

Klokken elleve var der en Pavse i Undervisningen, og Henriette havde trukket sig tilbage til Fru Lemaires Dagligstue, hvor de to Damer plejede at spise Frokost sammen.

Mens de sad ved Bordet og netop talte om den Anbefalingsskrivelse fra Hertuginden, som Henriette om lidt skulde hen og hente: om hun nu fik den eller ikke fik den, – bankede det paa Døren, og en af Institutets Lærere, den gamle Professor

Remy kom ind med et saa bestyrtet Udtryk i Ansigtet, at begge Damerne samtidig rejste sig.

„Hvad er der, Remy? Hvordan er det, De ser ud? Er der hændet noget?" spurgte Fru Lemaire.

Remy stod og stirrede paa Henriette, og tørrede sin Pande og stammede og kunde ikke faa et Ord frem.

„Hvad er der?" gentog Fru Lemaire, „er det noget med Frk. Deluzy, siden De ser saadan paa hende?"

„Aa, en forfærdelig Ulykke!" stønnede den gamle Mand og lod sig falde ned i en Stol.

„Ja, hvad er det?" raabte Fru Lemaire.

Professoren fik samlet sig lidt. „Jeg kom jo som sædvanlig ned gennem Fauborg St. Honoré, – det er jo min Vej til Skolen, — og saa ser jeg, at der er helt sort af Mennesker udenfor det Sebastiani'ske Palæ ... og der er Politi ... en Masse Politi ... hele Bygningen og Haven er omringet af Politi! ..."

Henriette var gaaet hen til ham og stod nu og stirrede ned paa ham. Hendes Ansigt var roligt, ligesom stivnet af Angst, kun de tætte, sorte Øjenbryn sitrede svagt.

„Er han ... er han død?" hviskede hun.

„Han? ... Hvem?" raabte Professoren og slog ophidset Armene ud til Siden ... „Hertuginden er død!"

Den unge Pige rettede sig op med et Ryk, hun rødmede hæftigt og trykkede uvilkaarligt Hænderne ind mod sit Bryst.

„Hun er myrdet!" raabte Professoren.

„Myrdet!" skreg Fru Lemaire, løb hen til ham og ruskede ham i Skuldrene, „hvad siger De, Menneske? Myrdet?"

„Myrdet i sin Seng i Nat ... og paa den forfærdeligste Maade, fortalte de paa Gaden! Hugget i og skaaret i og snittet i ... i Halsen og Hovedet og Brystet og allevegne!"

„Aa!" stønnede Fru Lemaire og slog Hænderne ind mod sit Ansigt.

Men Henriette, der endnu stod med sine Hænder pressede ind mod Brystet, bøjede Hovedet tilbage og lukkede sine Øjne.

„Hvem har gjort det?" skreg Fru Lemaire og ruskede igen den gamle Professor i Skulderen.

Remy begyndte at stamme og saa forvirret fra den ene til den anden: „Ja ... Folk var saa ophidsede dér paa Gaden ... de raabte i Munden paa hinanden ... men saa meget forstod jeg da, at de mente, det var ... det var Hertugen selv, der havde gjort det."

Der blev en Stilhed.

Fru Lemaire stod bøjet over ham og stirrede paa ham med aaben Mund, — ikke et Ord kunde hun faa frem. Ogsaa Henriette saa ned paa ham med et forunderligt hjælpeløst Udtryk i Ansigtet.

„Det er vel kun Rygter," hviskede hun skælvende.

„Det tænkte jeg ogsaa, Frøken ... men saa gik jeg hen til en af Politimændene og spurgte ham ad. Han vilde først ikke svare mig, men tilsidst fik jeg ud af ham, at der nok var sikre Beviser mod Hertugen."

Henriette stod lidt med forvildede Øjne. Men saa sank hun ned paa sine Knæ, foldede Hænderne og strakte dem frem mod Remy.

„Aa nej, nej, nej!" udbrød hun sagte klagende, mens Taarerne strømmede ned over hendes Ansigt ... „sig det dog ikke, Hr. Professor! Det er umuligt! Han, der ikke engang kunde taale at være tilstede, naar et af hans Børn var sygt!... Beviser ... nej, der kan ingen Beviser være ... nej, nej, nej, det er rent umuligt! Mistanke maaske, — maaske lidt Mistanke ... mere kan det ikke være! ... Jeg tror det ikke, jeg

kan ikke tro det, selv om De siger det! Han har ikke gjort det! Min Samvittighed siger mig, at han ikke har gjort det!"

Hun laa lidt, med de foldede Hænder i Skødet. Saa rejste hun sig og stod og stirrede i Vejret, som hun vilde se selve Sandheden ind i Ansigtet. Og hun knugede Hænderne mod hinanden og vedblev:

„Men hvis han har gjort det, saa er det jo mig ... Gud i Himlen, saa er det jo mig, der er den Skyldige! Jeg elskede de Børn saa højt, jeg bar dem paa mine Hænder, – og da jeg saa skulde skilles fra dem, saa blev jeg fejg, jeg kunde ikke finde mig i min Skæbne, og saa skrev jeg til dem ... jeg skrev baade til dem og til Hertugen! Jeg skulde aldrig have gjort det!"

„Hvad stod der da i de Breve?" spurgte Remy sagte.

Henriette begyndte at gaa op og ned ad Gulvet. „Aa!" udbrød hun, — „baade det ene og det andet stod der! Jeg jamrede mig, jeg skrev, at jeg ikke kunde leve uden dem ... og jeg skrev ogsaa, at jeg blev bragt til Tiggerstaven, hvis Hertugen ikke tog mig til sig igen! Jeg er kun en stakkels fattig Pige, der er ingen, som hjælper mig, min Bedstefader har helt slaaet Haanden af mig! ... Alt det skrev jeg, men det var jo blot fordi jeg maatte tilbage til Hertugen igen, til Børnene! Jeg kunde ikke undvære dem, – seks Aar har jeg været hos dem, og de elsker mig ligesaa højt, som jeg elsker dem! ... Ja, det véd De ikke, Fru Lemaire, – men samme Dag, som jeg blev afskediget, samme Dag, som jeg havde lejet mine smaa Værelser, var jeg saa fortvivlet, at jeg drak en Flaske Blaasyre, som jeg havde ... ja, jeg blev kureret igen ... aa gid, aa gid jeg ikke var bleven det!"

„Stakkels, arme Barn!" mumlede Fru Lemaire og vilde tage hende ind til sig, men hun rev sig løs.

„Nej!" raabte hun eksalteret, „De skal ikke røre ved mig! Det er mig, der er den skyldige! Aldrig, aldrig skulde jeg have skrevet de Breve, – det er dem, der har ophidset Hertugen mod Hertuginden! ... Og saa den Anbefalingsskrivelse, Fru Lemaire!" raabte hun pludselig, — „De skal se, det er den, der har gjort det! Hertugen har bedt Hertuginden om at skrive den i Aftes, da han kom hjem, — hun vilde ikke ... og saa ... aa Gud i Himlen, det er jo mig, der er Skyld i det hele! Jeg ser det saa klart altsammen!"

Hun sank ned i en Stol og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Fru Lemaire stod hos hende og strøg hende sagte hen over Haaret. „Min lille Henriette," hviskede hun lidt efter og bøjede sig ned over hende, – „holder De ikke meget af Hertugen?"

Hun hævede sit forstyrrede Ansigt. „Om jeg holder af Hertugen?" mumlede hun ... „ja — ja, det gør jeg. Jeg holder af Børnene, jeg holder ogsaa af ham. God og venlig har han altid været mod mig ..."

„Ikke mere?" hviskede den gamle Dame tæt ind i hendes Øre, mens hun klappede og klappede hende.

„Nej," sagde Henriette og saa op paa hende, — „aldrig. Han havde Sympathi for mig, fordi jeg var god mod Børnene, som var ulykkelige og blev uvenligt behandlet af deres Moder. Det var det hele. Ømhed har han aldrig vist mig."

Og hun sank atter hen i sine smertelige Tanker.

Fru Lemaire saa hen paa Professor Remy og rystede lidt paa Hovedet. Den gamle Herre gjorde en tvivlende Gestus og tav. Der var noget her, som de ikke troede paa, eller som de ikke forstod. Men de vilde ikke trænge mere paa, — og sagte forlod de Værelset.

Et Par Timer efter ankom Politikommissæren Bruzelin, ledsaget af to Betjente. De havde fundet Frk. Deluzy's Bolig af-

laaset om Morgenen, og først nu var det lykkedes dem at opspore, hvor hun befandt sig. De kom for at arrestere hende.

Henriette blev ikke synderligt forbavset ved at se dem, og kørte roligt og tavst med dem til Concirgeriet, hvor hun blev indsat i en Celle.

Her sad hun i hele fem Dage uden at høre det mindste fra Omverdenen. Først den 23de August om Morgenen blev hun afhentet til Forhør, og Vognen kørte ned til Luxembourg-Palæet med hende. Her var nemlig Pairskammerets Undersøgelseskommission samlet.

Kansleren Pasquier var jo øjeblikkelig gaaet ind paa Politipræfektens Betragtning: at det paa Grund af den almindelige Gæring i Befolkningen var nødvendigt at gøre alt for at forhindre, at Hertugen undslap Retfærdigheden, – selv om det egentlig stred mod Loven. Han lod derfor ethvert af Hertugens Skridt Dag og Nat bevogte af Politi i hans eget Hjem, og han rejste sporenstregs ud til Kongen i Eu-sur-mer for at bede ham udstede en Ordonnans, der sammenkaldte Pairskammeret til en Domstols Virksomhed.

Louis-Philippe blev dybt rystet, da han hørte, hvad der var foregaaet, men da han havde summet sig en Dagstid, underskrev han Ordonnansen. Idet han tog Pennen, sagde han bedrøvet: „I Løbet af min Regeringstid har jeg oplevet mange Ulykkesdage, – men Retfærdigheden har aldrig beredt mig en smærteligere Handling end den, jeg nu fuldbyrder."

For denne nye og højtfornemme Domstols Undersøgelseskommission blev Henriette Deluzy saaledes stillet til Forhør, — og Pasquier ledede selv Forhøret.

Dette Forhør er saa betydningsfuldt, at det bør meddeles efter selve Sagens Akter. Det skildrer med overraskende Tydelighed de indre Forhold i den hertugelige Familie, det klargør

først og fremmest Gouvernantens ejendommelige Karakter, men ogsaa Hertugens og Hertugindens, og det bringer os Motiverne til den gaadefulde Forbrydelse et godt Stykke nærmere. Man vil da undres over, hvor fint det Spind af næppe opsporlige Følelser og Stemninger var, hvoraf den røde Traad spandt sig ud, som skulde ende i et kannibalsk Rædselsmord.

Pasquier begyndte med at meddele Frk. Deluzy, at han havde haft den tidligere Gouvernante i Forhør. Denne havde erklæret, at hun flere Gange havde formanet sin Efterfølgerske til den største Forsigtighed i Omgangen med Hertugen og Hertuginden, paa Grund af det vanskelige Forhold, der bestod imellem dem. „Har De ogsaa iagttaget denne Forsigtighed?" spurgte han Henriette.

„Jeg behøvede det dengang slet ikke," svarede hun, „for jeg levede ganske for mig selv med Børnene, og saa ingen andre end dem."

„Hvorledes kan dette være muligt?" spurgte Kansleren.

„Jo," sagde hun, „det kom saadan. Straks fra Begyndelsen af ønskede Hertugen at jeg alene skulde overtage Børnenes Opdragelse, og kun skulde aflægge h a m Beretninger derom, og Hertuginden sagde mig det samme. Jeg skulde spise alene med Børnene, bo alene med dem i en Del af Huset, og deres Moder skulde kun aflægge dem Besøg. Men jeg svarede Hertugen, at jeg umulig kunde gaa ind paa en saadan Ordning, og jeg sagde, at jeg hellere vilde tage min Afsked straks. Følgen blev da, at Børnene og jeg kom til at spise sammen med Forældrene, men at de ellers ganske forblev under min Opsigt. Men saa skete det imidlertid, at jeg et Aars Tid efter min Tiltræden rejste ud til Slottet Vaudreuil sammen med Hertuginden og Børnene. Her begyndte Hertuginden selv at deltage i Undervisningen af sine Børn, – otte er de jo ialt – men Re-

sultatet var ikke heldigt, og da Hertugen kom derud var han meget misfornøjet. Han lagde ikke Skjul paa det overfor Hertuginden, og fra nu af blandede hun sig heller ikke i Opdragelsen. Og i Slottet Praslin blev der indrettet nogle Værelser til os, hvor vi boede fuldkommen afsondret. Og paa samme Maade i Paris."

„Hvor længe varede dette Forhold?" spurgte Kansleren.

„Til Døtrene begyndte at blive store. Saa nærmede deres Fader sig mere til dem, – og nødvendigvis ogsaa til mig, som jo altid var hos dem. Hertuginden holdt sig fjærn, fordi hun gik meget i Selskab, naar hun var i Paris, – og paa Landet levede hun meget tilbagetrukken paa sine Værelser. Jeg antog, at det skyldtes visse Misforstaaelser i Forholdet mellem hende og Hertugen, men jeg kendte ikke noget nærmere til dem."

„Gjorde De Dem aldrig Umage for, – saadan som det dog egentlig var Deres Pligt, – at faa en Tilnærmelse mellem Døtrene og deres Moder bragt til Veje?" spurgte Kansleren.

„Jo," sagde hun, – „jeg har flere Gange prøvet paa at tale til Hertuginden derom, men hun vilde aldrig meddele mig sine Hensigter med Børnenes Opdragelse. Hun sagde, at hun ikke billigede den Plan, hvorefter hendes Gemal ønskede dem opdragne, men at hun havde lovet ham ganske at overlade det til ham, hvordan de skulde undervises og opdrages i det hele. Aldrig nogensinde har hun spurgt om, hvordan det stod til med deres gode Opførsel og deres Forstand, aldrig har hun sagt noget om, hvordan hun vilde have det med dem, – ja, jeg undtager enkelte Toilettespørgsmaal. Men hun søgte aldrig at drage Børnene til sig, hun talte meget sjældent med dem. Naar vi var alene sammen, drejede Samtalen mellem os to voksne sig næsten altid om literære Spørgsmaal, som Børnene slet ikke kunde forstaa. Derfor kedede de sig, og ønskede at de snart

kunde være sammen med mig alene igen. De var meget bange for deres Moder, men var altid lydige og ærbødige over for hende."

„Har De stundom iagttaget," spurgte Kansleren, „at dette Hertugindens Forhold til hendes Børn, denne næsten fuldstændige Afsondrethed, hun blev holdt i, – at den var hende pinlig? Var den ikke Genstand for Uenighed mellem hende og Hertugen?

„Nej tværtimod," sagde Henriette. „Paa Ære og Samvittighed tror jeg, at Hertuginden dengang langt mere beskæftigede sig med de Følelser, som hendes Gemal havde vakt i hende, end med dem, som disse smaa Børn, som hun kun sjældent saa, kunde have Krav paa. Naar Hertugen var hjemme, vilde hun altid være sammen med ham alene, og naar han ikke var hjemme, holdt hun sig med Vilje fjærnt fra dem. Hun skabte sig derved et frivilligt Martyrium, som hun kunde benytte som et Vaaben mod ham, naar hun bebrejdede ham den Maade, han i det hele ledede Huset. Aldrig vilde Hertuginden spadsere sammen med os andre paa Landet, – i al Fald i Begyndelsen. Naar Hertugen legede med sine Børn, rettede hun uophørligt Spørgsmaal til ham, for at henlede hans Opmærksomhed paa sig, og naar han saa kun svarede kort, forlod hun Værelset i Vrede, – og bagefter bebrejdede hun Børnene, at de mere beskæftigede sig med deres Fader end med hende. Men saadan noget gennemskuer Børn jo hurtigt, og de blev uvilligt stemt mod deres Moder derfor. Følgen blev da kun, at de med den uskyldige Ondskab, som er ejendommelig for Børn, søgte at trodse hende ved at vise deres Fader en endnu større Ømhed end før. Jeg indsaa, at en saadan Kamp mellem Forældrene var uheldig for Børnene, men hvordan kunde jeg stille mig imellem og afværge den? Senere, da jeg efterhaanden er kommet til at elske mine smaa Elever og Venner saa ube-

skriveligt højt, har det været mig umuligt at staa ganske upartisk overfor disse Forhold, som hver Dag gentog sig, – det indrømmer jeg gærne. Med min bedste Vilje kunde jeg ikke nærme Hertuginden til dem, naar hun selv ustandseligt og noget ubetænksomt søgte at fjærne dem fra sig."

Kansleren sad et Øjeblik og saa tankefuld ud. „Er det ikke faldet Dem ind," sagde han saa, „at De med alt hvad De har sagt, har søgt at vælte hele Uretten over paa Hertuginden? Det forekommer mig, at den skrækkelige Katastrofe, som har gjort Ende paa hendes Liv, i al Fald burde gøre Deres Dom over hende en Smule forsigtigere. Saadan som De taler om disse Ting maa man virkelig tvivle paa, at De har gjort alt hvad De var forpligtet til at gøre, for at faa en Ende paa disse sørgelige Forhold. – De havde jo en næsten ubegrænset Magt over Børnene. Det ved jeg fra Breve, som De har skrevet til dem, og som De har faaet fra dem, – jeg har derfor Ret til at antage, at De ikke, at De aldeles ikke har opført Dem saaledes, som De under disse triste Omstændigheder burde have gjort."

„Ikke for alt i Verden vilde jeg anklages for at tilsidesætte min Agtelse for Hertugindens Minde!" udbrød hun, – „men De forlanger Sandheden af mig, og jeg er forpligtet til at sige Dem hele Sandheden! Hendes Hjærte, hendes Følelse giver jeg ingen Skyld, – jeg taler om hendes Karakter, og den var undertiden yderst irritabel, og den gjorde, at hun ikke var i Stand til at lede Opdragelsen af saa mange Børn, der var saa forskellige i Alder, Udvikling og Natur. Selv om hun følte ømt for dem, ejede hun heller slet ikke dette hengivne og utvungne Væsen, som fremfor alt drager ungdommelige Gemytter til sig. Hun var irritabel overfor Bagateller, hvor en Smule Overlegenhed havde været paa sin Plads, – og naar

hun saa fortrød, at hun havde været for haard, blev hun altfor tit svag og eftergiven, hvor hun skulde have vist moderlig Fasthed og Styrke. Dette bevægede Hertugen til, at jeg alene skulde opdrage Børnene, – men desværre overholdt han ikke selv denne Forholdsregel i Længden. Det morede ham saa meget at lege med sine Døtre og snakke med dem, – og Følgen blev, at han stedse tiere lod dem komme ind i sine egne Værelser. Det blev Hertuginden vred eller skinsyg over, og saadan kom de daglige Stridigheder."

„Har De altid bevaret den skyldige Respekt overfor Hertuginden?" spurgte Pasquier lidt efter.

„Det tror jeg, jeg kan sige," svarede hun, – og tilføjede: „skønt jeg langtfra altid var glad ved min Stilling i Huset. Det kan være, at jeg en sjælden Gang har svaret hende hæftigt, men det skete aldrig, uden at jeg selv var bleven saaret paa det smærteligste. Og det skete kun paa Børnenes Vegne. Deres Glæder var mine Glæder, deres Sorger mine Sorger. De elskede mig med hele deres Alders Hengivelse, og jeg dem, som man kun kan gøre, naar man er ung endnu. Jeg havde ingen Familie, ingen Venner, – alle mine Følelser samlede sig om de Pligter, jeg havde, og de blev mig derfor lette at bære. Jeg har aldrig tænkt, at jeg vilde drage deres Kærlighed til Moderen over paa mig, – er det kommet saadan, er det kommet af sig selv."

Kansleren sad et Øjeblik taust, som om han vilde markere, at han nu vilde forlade dette Emne for et nyt. „Indtraf nu ikke det Øjeblik," sagde han saa, „at De mærkede, at De var bleven en Stridens Genstand mellem Hertugen og Hertuginden, — og har De saa ikke gjort alt hvad De formaaede, for at ændre et saadant Forhold? Det laa dog vel i Deres egen Interesse?"

Henriette sad lidt og saa ned. Men saa løftede hun Øjnene, og sagde roligt: „Jo, jeg mærkede det. Og i Begyndelsen lagde jeg ikke megen Vægt derpaa, fordi jeg jo havde set, hvor let Hertuginden fattede Mistanke til alle dem, der kom i den mindste Berøring med hendes Mand. Senere, da det lod til, at Folk begyndte at beskæftige sig med Forholdene i Huset, talte jeg ganske klart og uden Omsvøb til hende derom. Men da tog hun en Mine paa, som om hun slet ikke forstod mig, — i Betragtning af min underordnede Stilling overfor hende og hendes Gemal, kunde hun kun anse dette som en urimelig Indbildskhed fra min Side. Saa tav jeg, jeg følte mig krænket over, at min gode Hensigt saaledes blev vist tilbage, — det var jo ærlig ment; og siden talte jeg ikke mere til hende derom."

„Vel," sagde Kansleren, – og vedblev: „Men sig mig: De ytrede før, at Hertugen hovedsagelig levede sammen med Dem og sine Børn. Og af Deres Breve fremgaar det, at De jævnlig har kaldt dem: mine Døtre?"

„Det gjorde jeg kun, naar jeg skrev til dem, og det skulde jeg maaske ikke have gjort. Men sommetider kaldte jeg dem for „mine Børn," naar jeg talte til hele den lille Skare. Og hvad det andet angaar, saa levede Hertugen slet ikke sammen med mig og Børnene alene. Om Sommeren kunde vi gaa ud og spadsere med hinanden allesammen, om Vinteren i Byen, naar Hertuginden som sædvanlig havde lukket sig inde i sin Faders Lejlighed, som hun kun forlod for at gaa i Selskab, – saa kunde Hertugen komme ind til os i Skolestuen for at adsprede sig en Smule. Men de turde kun en sjælden Gang komme op til deres Bedstefader, og Hertuginden bad os aldrig om at tilbringe vore Aftener hos hende."

Kansleren greb et Par Breve, som laa foran ham. „Som sædvanlig falder al Skyld paa Hertuginden!" udbrød han.

„Føler De da ikke, at det lyder pinligt i Deres Mund, – og dobbelt pinligt bliver det, naar man kender de Breve, som denne udmærkede Kvinde har rettet til Dem. Dette her," sagde han, „er dateret Nytaar 1846, og her skriver Hertuginden, at man en saadan Aften ikke skal lægge sig til at sove uden at have forsonet sig med sin Næste. Af et fuldt Hjærte rækker hun Dem derfor sin Haand, og hun beder Dem om at glemme det, der er sket, saaledes som hun selv gør det . . . Og i dette," vedbev han, „som De fik, da De forlod hendes Hus, forsikrer hun Dem om sin fortsatte Velvilje, De vil altid kunne stole paa hendes Protektion, og som en Anerkendelse af Deres Virksomhed som Gouvernante tilsikrer hun og Hertugen Dem en aarlig Pension paa 1500 Francs!"

Henriette strøg sig hen over Panden, – hun rødmede svagt. „Ja," sagde hun — „Hertugindens Adfærd var ofte ubegribelig . . . baade overfor mig og overfor dem, hun holdt allermest af, — hun var lunefuld mod alle. Tit, naar hun havde gjort mig de bitreste Bebrejdelser paa Grund af den Indflydelse, jeg skulde have i Huset, lod hun mig kalde et Øjeblik efter for at spørge mig, om jeg ikke havde et eller andet Ønske, som hun kunde opfylde for mig . . . og endnu den sidste Dag af mit Ophold i Huset, hvor hun havde vægret sig ved at spise ved samme Bord som jeg, og hvor jeg nu . . . efter hele Tjenerskabets Udtryk . . . skulde jages bort med Skam, — saa talte hun venligt til mig, da jeg tilfældig mødte hende, og vilde ovenikøbet laane mig Bøger for at adsprede mig."

„Ja, det viser netop mere end noget andet, hvor god hun var," sagde Kansleren strængt.

„Vidner det ikke snarere om en ustadig og irritabel Karakter, som hun ikke kunde beherske, selv om hun maaske gærne vilde?" indvendte Henriette.

Kansleren blev vred. „Ja, var Hertuginden irritabel, saa havde hun desværre altfor megen Grund til det, og det er Dem selv, Frøken, der er Skyld deri, og i meget mere!" udbrød han hæftigt. „Har De ikke efter Deres Afskedigelse fyldt Deres Breve til Hertugen og hans Døtre med al den Vrede og Bitterhed og Had, som boede i Dem? Hvem kan vide, om den Ophidselse, der lyser ud af disse Breve, ikke er slaaet over i Hertugens syge Sind som en Brand, og maaske faaet ham til" ...

„Aa, Hr. Kansler!" udbrød hun klagende og foldede Hænderne.

„Ja, hvem ved?" gentog Kansleren – og tav.

„Jeg sværger Dem til, at jeg ikke har haft nogen Bagtanke, nogen Hensigt med de Breve!" udbrød hun i stærk Bevægelse. „Jeg var fortvivlet, og jeg kunde ikke lægge Baand paa min Fortvivlelse! Men jeg vilde ikke gøre Ondet større, end det var, jeg bad de unge Piger om at være rolige og lydige og bære vor fælles Ulykke saa godt, de kunde! Havde Hertuginden blot tilladt sine Børn den Brevveksling, og havde hun givet dem Lov til at besøge mig engang imellem, saa var jo Tonen i Brevene bleven langt naturligere, saa var al denne Overspændthed undgaaet!"

„Naturligvis!" sagde Kansleren og slog ud med Haanden, — „alt hvad De siger, slutter med en Anklage mod Hertuginden!"

Henriette brast i Graad. „Ja, blot jeg dog ikke behøvede at sige det!" udbrød hun, „men det er jo min Pligt ... Nu er hun død ... aa, hvor gærne vilde jeg ikke give mit Liv hen, hvis hun kunde leve paany! Saa blev jeg da ogsaa fri for de skrækkelige Pinsler, jeg nu maa gennemgaa! ... Jeg kendte hende jo helt ud ... hver Fold i hendes Væsen, hendes mindste Ejendommelighed havde jeg lært at kende i de seks Aar ...

men altid, altid vilde jeg tale om hende med Agtelse, med Ærefrygt — kun her overfor Dem skal jeg jo tale sandt! Jeg forsvarer mig jo ikke, jeg prøver blot paa at forklare, hvad der er sket!"

Kansleren sad et Øjeblik og trommede paa Bordet med Fingrene for at give hende Tid til at fatte sig. „Jeg nødsages til endnu engang at komme tilbage til Deres personlige Forhold til Hertugen," sagde han saa. „De husker sikkert, at der for to Aar siden i et Pariserblad stod en Artikel, hvori De beskyldtes for at være flygtet bort sammen med Hertugen" ...

„Det var en infam Bagvaskelse!" afbrød hun ham, — „det kom kun af, at jeg sammen med Børnene og Hertugen var rejst ned til Marechal Sebastiani's Gods paa Corsica! Saa snart jeg hørte om den Artikel, vilde jeg forlade Huset, og det var Marechal'en selv, der fik mig fra det, fordi et saadant Skridt kun vilde give Rygterne Næring, sagde han. Hertugen har aldrig vist mig andet end Agtelse og Venskab ... ja, jeg siger det rent ud, som det er – han har aldrig, aldrig været min Elsker!" Hun tav – i stærk Bevægelse.

Kansleren betragtede hende skarpt. „Er det sandt," spurgte han saa, „at der var Tale om en Skilsmisseproces mellem Hertugen og Hertuginden?"

„Ja," sagde Henriette, — „men jeg hørte først om den den allersidste Dag, jeg var i Huset. Saa sagde Marechal'en til mig, at der vilde ske en stor Skandale, hvis jeg vægrede mig ved at tage bort, — som om jeg kunde vægre mig! Det var ikke Hertugen, der vilde skilles, det var Hertuginden. Han var saa bange for hendes Trusler i saa Henseende, at hun kunde faa ham til at gøre alt for at undgaa Skilsmisse. Det var sine Børns Fremtid, han frygtede for, hvis det skete."

Kansleren saa hen paa hende med et skraat Blik: „Var De, Frøken, lige saa bange for den Skilsmisse som Hertugen?“

„Jeg forstaar godt, hvad Kansleren mener,“ sagde hun med tilkæmpet Ro, „og jeg kan kun svare dette: Hvis Hertugen paa en eller anden Maade var bleven fri, og hvis han havde tilbudt mig sit Navn, saa havde jeg dog aldrig indvilliget i en saadan Mesalliance, fordi det vilde gaa ud over Børnene og deres Fremtid. Havde Hertugen elsket mig, vilde jeg gærne have ofret ham mit gode Navn og Rygte, — men jeg havde ikke fundet mig i, at der blev krummet et Haar paa hans Frues Hoved. Jeg siger Sandhed, — De maa tro mig!“ udbrød hun hæftigt, — „føler De ikke, at jeg taler sandt?“

Kansleren bøjede sig let, men svarede ikke.

„Til Slut anmoder jeg Dem blot om at fortælle mig lidt om Hertugens sidste Besøg hos Dem, Aftenen før Mordet,“ sagde han i en Tone, der var mere afdæmpet end før.

„Ja, hvad skal jeg fortælle?“ sagde hun, — „Hertugen kom jo med sine Døtre, og vi var saa bevægede ved at se hinanden igen, Børnene og jeg, at vi græd og kyssede hinanden mange, mange Gange. Ellers blev der kun talt om Forretninger mellem Hertugen og mig. Fru Lemaire ønskede et Anbefalingsbrev“ ...

„Ja, det har Fru Lemaire fortalt mig om,“ sagde Kansleren.

„Saa er der egentlig ikke mere,“ sagde Henriette. „Jeg husker, at Hertugen saa noget betænkelig ud, da Fru Lemaire talte til ham om det Brev. Han sagde ogsaa, at det vist ikke blev let at bevæge Hertuginden til at skrive det, fordi hun helst vilde have, at jeg skulde rejse til Udlandet. Og da han gik, sagde han til mig: „Jeg spiller en uheldig Rolle i denne Sag. Det gør mig ondt for Deres Skyld.“ Han talte saa rolig og behersket som altid.“

„De kan altsaa ikke tænke Dem, hvad der i det afgørende Øjeblik har tilskyndet ham til hans Forbrydelse?"

„Nej," sagde Henriette og rystede bedrøvet paa Hovedet. „Maaske har den omtalte Anbefalingsskrivelse spillet en Rolle, maaske har hun igen truet med Skilsmisse. Men jeg vil blot tilføje, at i alle de oprivende Scener mellem Ægteparret, som jeg nu i seks Aar har været Vidne til, har det altid været Hertuginden, som var hæftig og agressiv, – Hertugen var altid, altid uden Undtagelse, stille og ordknap og blid. Hun har da maaske ved dette sidste Møde tirret ham ud over hans Ævne og ind i det Vanvid, som ..."

„Tak," sagde Kansleren og bøjede sig atter let for hende. Han gav Gendarmerne et Vink, – og Henriette Deluzy blev igen ført tilbage til Concirgeriet og indsat i sin Celle.

Senere blev hun frikendt – af Mangel paa Bevis. Og Resten af sine Dage tilbragte hun i England, i Huset hos Lady Hislop, hvor hun tidligere havde haft Ansættelse.

HERTUGEN

Hertugen blev pludselig syg.

Palæet i Faubourg St. Honoré, der samme Dag, Mordet havde fundet Sted, var bleven fraflyttet af Marechal Sebastiani, alle Børnene og det meste af Tjenerskabet, var samtidig bleven besat af Politiet, der først skaffede Hertugindens Lig bort og derefter indrettede sig som om det havde hjemme i de pragtfulde Saloner. En særlig betroet Mand blev sendt ind til Hertugen for at vogte over hvert af hans Skridt.

Men henimod Aften blev Hertugen syg. Han fik hæftige Opkastninger, og blev saa mat i Lemmerne, at han næppe kunde slæbe sig fra Stol til Stol. Hans Holdning blev endnu mere bøjet, end den plejede at være, og talte man til ham, fik man kun forvirrede Svar eller slet ingen.

Hans Tilstand blev næste Morgen meddelt Politipræfekten, der øjeblikkelig sendte en Læge til Palæet. Han fandt Hertugen raskere, end han havde tænkt sig, men holdt det ikke for udelukket, at han med Vilje tog sig sammen for at skjule noget, som ikke maatte opdages. Han blev nøje undersøgt af Lægen, og denne fandt da to Symptomer, der kunde tyde paa det værste: Hertugens Puls var ganske svag, og hans Led var iskoldt. Lægen meddelte da Præfekten, at der desværre var nogen

Sandsynlighed for, at Hertugen, til Trods for den Opsigt, han var stillet under, havde taget Gift.

Men hvilken Gift? I Hertugens Skrivebordsskuffe fandt man to tomme Smaaflasker, der lugtede af Opium, og man besluttede derfor at give Hertugen nogle Midler, der kunde modvirke denne Gift. Men Patienten blev stadig daarligere – nu svarede han overhovedet ikke mere, naar man talte til ham — og den følgende Dag, den 20de August, vovede Kansleren paa eget Ansvar at udstede en Arrestordre mod Hertugen; her stod altfor meget paa Spil.

Og i Virkeligheden var Pariserbefolkningen ogsaa i disse Dage kommet i den hæftigste Bevægelse. Dag og Nat var Palæet i Faubourg St. Honoré omringet af store Menneskemasser, der flere Gange havde truet med at trænge ind i Bygningen – snart gennem Porten, snart over Parkens Gitter – for selv at holde Justits med Uhyret derinde; Politiet havde det største Besvær med at forhindre dem deri. Og ustandselig jog nye Rygter gennem Byen: var Forbitrelsen stor over selve Mordet, steg den til Raseri, da man hørte, at Morderen selv var bleven syg. Naturligvis havde den højtfornemme Kanalje taget Gift for at slippe for den retfærdige Straf, som de alle undte ham. Saa stor blev Ophidselsen, at Politiet gennem talrige Avisartikler lod meddele, at Hertugen ikke havde taget Gift, fordi han umulig kunde gøre det, saa godt som han blev bevogtet. Hans Sygdom bestod blot i en moralsk Depression, en naturlig Følge af den Forbrydelse, han havde begaaet. Blot man vilde give lidt Tid, skulde Hertugen nok under Lægernes Pleje komme sig saa vidt, at han kunde udstaa sin Straf.

Men Folket troede ikke derpaa. Man var overbevist om, at Hertugen stadig blev svagere, — og pludselig opstod det Rygte, at det var Forbryderens Standsfæller, Pairerne selv, der havde

skaffet ham Giften! Og hele Paris, hele Frankrig forstod nu det hele. Naturligvis! Det lignede ganske den frække Bande af rige og fornemme Dagdrivere! Saa store paa det var de, at de ikke kunde finde sig i, at en af deres egne blev dømt til Døden som en gemen Morder og henrettet paa Guillotinen! Saa hellere selv skaffe ham ganske stille af Vejen, — mens Folket blev snydt for alt det, det havde glædet sig til.

Ogsaa mod Kongen rettede man Anklager. Choiseul-Praslin, denne umaadelig rige Adelsmand, der ovenikøbet kunde føre sin Stamtavle helt tilbage til Gottfred af Bouillon, ham maatte Kongen betragte som en Juvel i sin Krone, — ham maatte han for enhver Pris redde fra Guillotinen! Saaledes ræsonnerede Folket i stigende Forbitrelse.

Politipræfekten havde Ret: det var vanskelige Tider. De talrige Korruptionsprocesser havde allerede forlængst rystet den almindelige Tillid til Forvaltningens Retsindighed. Naar selv en saa moralsk uplettet Mand som Guizot ikke kunde faa Bugt med Korruptionen, — hvem kunde da overbevise Folket om, at det skulde blive bedre? Folket var nu oplært med, at enhver højtstaaende Mand i Samfundet var bestikkelig, at de alle købte og solgte hinandens Meninger for Penge, — Penge som Folket maatte betale; nu manglede det blot, at disse Aristokrater ikke alene afsløredes som fine Bedragere, men ogsaa som gemene Mordere! Man havde jo nok læst om saadan noget, Eugén Sue's Roman om Paris' Mysterier havde forberedt alle Portnere og Droschekuske og Smaakræmmere paa det værste, — men nu kom Virkeligheden og overbød Digtningens Rædsler fuldkommen! Og denne Kvindedræber, denne Hustruslagter var Pair af Frankrig! Hvilken Skændsel for Landet selv!

Saaledes ræsonnerede Folket. Den demokratiske Blodtørst var endnu ikke slukket i den første Revolutions Orgier, graadigt

kastede den sig over Aristokraterne paany. Og den sidste Glans som de gamle Slægter møjsommeligt havde samlet om deres Stamtræer igen, den udslukkedes atter for lange Tider. Mere end nogen anden enkelt Begivenhed bidrog denne Forbrydelse til at forberede den sociale Omvæltning, der fandt Sted syv Maaneder efter, – i Februar 1848.

— Imidlertid var Arrestordren mod Hertugen bleven udstedt, og Lørdag den 21de om Morgenen ganske tidligt blev han hentet i Palæet.

Han var meget svag og havde stor Vanskelighed ved at holde sig oprejst, men han var rolig og sagde som sædvanlig ikke et Ord.

I Hertugen af Descazes' Vogn kørte han ganske langsomt, Skridt for Skridt, omgivet af ridende Politi, gennem de stille, menneskетomme Gader i den tidlige Morgen ned til Luxembourg-Palæet. Den uhyggeligt-højtidelige Fart varede en hel Time.

Han blev straks klædt af og lagt i Seng, men hen paa Eftermiddagen blev han underkastet det første Forhør af Pasquier. Det var ganske kort, — og det blev hans sidste.

Ligbleg og sammensunken blev han ført ind i Retssalen, støttet eller næsten baaret af to Betjente; de satte ham i en stor Lænestol, hvor han faldt sammen og sad krumbøjet som en ældgammel Mand.

Pasquier sad og saa lidt paa ham. Begyndte saa med dæmpet Stemme: „De kender den frygtelige Forbrydelse, De bliver beskyldt for; De kender alle de Omstændigheder, der er bleven Dem forelagt, og som ikke lader Skygge af Tvivl tilbage. Jeg anbefaler Dem da selv at forkorte de Anstrængelser, som dette Forhør synes at koste Dem, ved en simpel Tilstaaelse. Ja eller nej?"

„Spørgsmaalet er meget bestemt," hviskede Hertugen, „jeg har ikke Kraft til at besvare det."

„Et enkelt Ord er nok."

„Der hører en stor Aandskraft til at svare ja eller nej til det Spørgsmaal, en umaadelig Styrke, som jeg ikke har," mumlede han.

„Da De lagde Dem til Sengs om Aftenen den 17de August, stod da Deres Beslutning allerede fast?" spurgte Kansleren lidt efter.

„Nej," sagde Hertugen, – men fortsatte: „Jeg véd ikke, om det kan kaldes en Beslutning" ... Han sukkede dybt. „Jeg beder Dem, om De ikke vil afbryde dette Forhør" ...

Men Pasquier fortsatte: „Da De kom ind i Deres Frues Værelse, maatte De dog vide, at De alene kunde komme derind?"

„Det vidste jeg ikke," mumlede Hertugen.

„Da De første Gang kom derind, laa Hertuginden da i sin Seng?"

„Nej ... hun laa desværre paa Gulvet."

„Laa hun paa det samme Sted, hvor hun havde faaet det sidste Slag af Dem?"

Hertugen løftede sine næsten udslukte Øjne mod Kansleren. „Hvor kan De rette et saadant Spørgsmaal til mig?" hviskede han.

„Fordi De ikke straks svarede mig," sagde Pasquier.

„Jeg beder Dem endnu engang om at skaane mig ... jeg er yderst svag."

„De er meget ulykkelig over at have begaaet denne Forbrydelse, — ikke sandt?" vedblev Kansleren sagte.

Den anklagede svarede ikke, syntes hensunken i Tanker.

„Det kan vel ikke tænkes, at det er nogle onde Raad, der har drevet Dem til den Forbrydelse?"

„Jeg har ingen Raad faaet," mumlede Hertugen og stirrede

tomt hen for sig, – „til saadan en Sag faar man ingen Raad."

„Bliver De ikke plaget af Samvittighedskvaler?" spurgte Kansleren. „Vilde det ikke skænke Dem en Befrielse at sige Sandheden?"

„Jeg har slet ingen Kraft i Dag," hviskede Hertugen.

„Ja, De taler stadig om Deres Svaghed. Derfor bad jeg Dem jo ogsaa om kun at svare ja eller nej, — ikke sandt?"

Den anklagede svarede ikke og syntes intet at høre.

„Deres Tavshed svarer for Dem, at De er skyldig," sagde Kansleren saa.

Hertugen saa sky op paa ham. „De er kommet her med den Overbevisning, at jeg er skyldig," mumlede han, „jeg kan ikke ændre den."

„Hvorfor kan De ikke ændre den?" spurgte Pasquier hurtigt.

Hertugen sad lidt. Hans Hænder famlede om hinanden, og han sukkede dybt.

„Hvis nogen vilde føle min Puls, saa kunde han se, hvor svag jeg er," hviskede han.

Kansleren rejste sig fra sit Sæde og gik lidt hen imod ham. „Da De begik denne græsselige Handling, tænkte De saa ikke paa Deres Børn?" spurgte han strængt.

Hertugen saa op mod ham med sit glippende, udslukte Blik, — og om Munden skælvede det svagt: „Jeg har ikke begaaet den Forbrydelse," mumlede han. „Og mine Børn ... de er aldrig ude af mine Tanker, mine Børn ... aldrig," hviskede han.

Men Pasquier strakte Armen ud og pegede bydende paa ham: „Vover De at paastaa, at De ikke har begaaet den Forbrydelse?" udbrød han hæftigt.

Hertugen dukkede sig og faldt fuldstændig sammen i Stolen. Han lagde Ansigtet i sine Hænder. „Jeg kan ikke" ... kom

det næsten uhørligt dernede fra, „jeg kan ikke ... svare paa det Spørgsmaal“ ...

Kansleren gik hen og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Hr. de Praslin,“ sagde han dæmpet, – „De lider frygtelige Kvaler, jeg ser det. Men jeg tror, De selv kunde mildne disse Kvaler, hvis De svarede mig.“

Hertugen tog Hænderne fra Ansigtet og saa op paa ham med et fordrejet, et næsten ukendeligt, et dødfortvivlet Ansigt. „Jeg beder Dem ... jeg beder Dem om at afbryde dette Forhør,“ hviskede han ... „en anden Dag ... en anden Dag“ ...

„Som De vil,“ sagde Kansleren og rettede sig op.

Saa blev Hertugen baaret tilbage i sin Seng.

Men de næste Dage blev hans Tilstand værre endnu, – det var umuligt at holde Forhør over ham.

Og der viste sig nu Tegn paa en hæftig Betændelse i Fordøjelseskanalen hos ham, — og Tungen, Struben og hele Munden blev højrød. Han led ustandselig af en brændende Tørst, og Maven svulmede op og smærtede ham frygteligt. Blikket forstyrredes, og kun med stort Besvær kunde han trække Vejret. Pulsen var næsten ikke til at mærke. Men han syntes ved fuld Bevidsthed.

Endelig fandt en Kemiker i hans Udtømmelser – Arsenik.

Da forstod man, at hans Tilstand var haabløs.

Men Dagen før han døde, besøgte Hertugen af Decazes ham i Fængslet, efter Opfordring af hans Familje.

Decazes fortalte ham om Kemikerens Fund, – og under uafbrudt Klagen og Jamren tilstod Praslin i afbrudte, forvirrede Ord, at han om Eftermiddagen paa selve Morddagen, da han saa Politiet trænge ind i sit Hjem, og han følte sig fortabt, – havde slugt en Dosis Arsenik, som han havde taget med sig fra Landslottet den foregaaende Dag.

Da Decazes spurgte ham, om han muligvis havde taget Gift-ten med for at benytte den mod sin Hustru, skreg han vildt op og raabte: nej! nej! nej! ... stadig afbrudt af sine frygtelige Smærter.

Decazes tilføjede nu, at hans Familje var af den Mening, at han kun kunde have begaaet en saa barbarisk Forbrydelse i et Anfald af afsindigt Raseri, og at han sikkert nu fortrød den, – og da hævede den ulykkelige sine Arme mod Himlen og raabte med en usikker, men høj Stemme: „Ja, ja! ... jeg fortryder det!"

Decazes vilde nu, at han skulde gentage denne sin første egentlige Tilstaaelse for Kansleren, men Praslin vægrede sig fortvivlet derved: „ikke i Dag, blot ikke i Dag! I Morgen maaske!" Derimod ønskede han en Præst, – og det fik han. Men da Kansleren næste Morgen kom til ham, var han ude af Stand til at sige et eneste Ord.

Samme Dags Eftermiddag (den 25de August Kl. $4^1/_2$) døde Hertugen af Choiseul-Praslin, under Smærter, — siger en samtidig Beretning – der tifold opvejede de Kvaler, som Lovens Fuldbyrdelse vilde have bragt over ham.

Han døde uden et 2det Forhør, uden lovmæssig Tilstaaelse, — efterladende en frygtelig psykologisk Gaade.

Thi – trods alle Akter og Forhør og Vidnesbyrd — har vi i Virkeligheden endnu ikke faaet de inderste Motiver til hans Forbrydelse opklaret, — heller ikke hvordan han begik den. Og betragter vi hans Karakter lidt nøjere, bliver Sagen om muligt gaadefuldere endnu.

Han var en Mand med et afdæmpet og behageligt, en Smule skødesløst Væsen, og efter hans Venners Udsagn var han saa flygtig i sine Tilbøjeligheder, – hvad enten de gjaldt Kvinder eller Modesager eller Fornøjelser i det hele, — at han kun var trofast mod den ene indtil et tilfældigt Lune førte ham over

til den næste. Desuden var han et indskrænket Hoved, uden nogen som helst Aandsstyrke eller Sjælskraft. Han gav hellere efter end stred imod, og de, der havde nogen Interesse i at beherske ham, fik med største Lethed deres Vilje med ham: det gjaldt blot om at smigre hans Forfængelighed, – det eneste, der egentlig levede i hans dekadente Natur. Afstumpet som Følelsesmenneske, ligegyldig som Karakter kendte han i Virkeligheden aldeles ikke Forskel paa Godt og ondt, men kunde ved Paavirkning udefra lige saa let drives til det ene som til det andet. Han led af den sjælelige Sygdom, som vi først i senere Tider har fundet et Navn paa: MORAL INSANITY.

Som Modsætning til ham var hans Frue — en Sydlænderinde – et varmt, opbrusende, lidenskabeligt Hjærte. Han var ganske ung, da han giftede sig med hende, og i de første femten Aar af deres Ægteskab beherskede hun ham aldeles med sin hæftige Kærlighed. Ogsaa han holdt af hende – de mange Børn, de fik med hinanden, vidner i alt Fald om, hvor ofte han søgte ind til hende.

Men pludselig forandres disse Forhold, – og Udviklingen heraf giver hele det frygtelige ægteskabelige Drama, som vi i det foregaaende har skimtet enkelte Brudstykker af. Vi kan lære det nærmere at kende, hvis vi fordyber os i en Artikel, der kort efter Hertugens Død fremkom i det dengang bekendte Ugeskrift: LA SEMAINE. Artiklen bærer Præget af at være skrevet af en Person, der har været meget nøje kendt med de indre Forhold i den hertugelige Familie, og den forekom Udgiveren af Sagens retslige Akter saa vigtig, at han lod den aftrykke deri.

Den lyder saaledes:

„Den Choiseul-Praslin'ske Tragedie har fundet sin foreløbige Afslutning ved Hertugens Død, men endnu er Luften fuld af uopklarede Gaader, ubesvarede Spørgsmaal.

Først og fremmest spørger man stadig om Motivet til den frygtelige Forbrydelse.

Naar man ved, at Ægteskabet havde bestaaet i 22 Aar, — hvor djævelsk maa det Had da ikke forekomme, hvor ubegribelig den Forvirring af Hjærte og Forstand, der har formaaet at omskabe en Mand, der var bekendt for at være afstumpet af Følelse og ligegyldig af Karakter, til en Bøddel, en ubarmhjærtig Morder? Var denne afskyelige Begivenhed en Følge af en uheldig Forbindelse, var den det nødvendige Resultat af fortsatte Rivninger mellem to ufordragelige Naturer? Har denne Ægtemand, der tillige var Chef for en af de mest ophøjede Familier i Frankrig, som havde kongeligt Blod i sine Aarer, og som var beslægtet med alle Landets historiske Ætter; som var „Æreskavaller" hos Hertuginden af Orleans og Ven, Selskabsbroder, Fortrolig med Prinser af det regerende Hus; denne Mand, der var Ejer af en umaadelig Formue og umiddelbar Arving til en endnu større; som var gift med en Datter af en Marechal af Frankrig og Fader til otte smukke Børn, — har han myrdet sin Frue for at sønderrive et Baand, som var bleven ham utaaleligt, for at gøre en Ende paa de grusomme Pinsler, som et ulykkeligt Ægteskab førte med sig?

Intet tyder derpaa.

Af alle Vidnesbyrd fremgaar det tværtimod, at Formælingen mellem Hertugen af Praslin og Frk. Sebastiani ingen anden Aarsag havde end en ganske absolut Hengivelse fra begge Sider: man forlovede sig, fordi man elskede hinanden lidenskabeligt. Ganske vist havde Hertugen sikkert nok før sit Bryllup gjort sig skyldig i de samme erotiske Letsindigheder som de fleste andre unge Mænd har begaaet, og jeg tør heller ikke paastaa, at han senere og selv i sit Ægteskabs lykkelige Perioder har været sin Hustru fuldkommen tro, — men de, der har levet i

nær Forbindelse med det unge Par, er enige om, at Hertugen i alle de første femten Aar af sit Ægteskab var i høj Grad forelsket i sin Kone. Men i Aaret 1843 begyndte denne Harmoni pludselig at forstyrres, og siden da tog de huslige Stridigheder til. Hvad var Aarsagen dertil, og i hvilken Sammenhæng staar de med Begivenhederne i Natten mellem den 17de og 18de August?

Den egentlige Aarsag til de Uenigheder, som dengang begyndte, saa vel som den virkelige Grund til selve Katastrofen er ikke oplyst, og disse Ting vil efter al Sandsynlighed til evige Tider blive skjulte i hin skrækkelige Nats Mørke. Hemmeligheden dølger sig i de to Grave, der nu aldrig skal aabne sig mere. Men selv om vi ikke naar ind til selve Sandheden, kan vi finde en vis Sandsynlighed, en vis Forklaring paa alle disse Gaader, hvis vi betragter Forholdene i det hertugelige Hjem kort efter at Uenigheden mellem Ægtefolkene var begyndt.

Paa det Tidspunkt havde Huset nemlig aabnet sig for en Person, der snart skulde komme til at spille en skæbnesvanger Rolle i Familiens Liv.

Hun var ung endnu, helt gennemdannet og ejendommelig begavet. Meget musikalsk var hun, og hun havde Talent for at male og endogsaa for at skrive Vers. Hun havde den nydeligste Figur, man kunde tænke sig, og et ganske særegent tiltrækkende Roxellaneansigt, — dertil en Karakter à la Maintenon. Intet Under, at Frk. Deluzy snart kom til at udøve et næstent ubetinget Herredømme over alle de Mennesker, hun kom i Berøring med — med Undtagelse af et eneste: Hertuginden. Thi Husets Børn fattede en saa lidenskabelig Kærlighed til deres Lærerinde, at Fru de Praslin blev urolig derover.

Og den Disharmoni mellem Ægtefolkene, der allerede var begyndt et Aarstid før Gouvernantens Ansættelse, tog nu til i

en uventet Grad: Undertiden var Tjenerskabet endogsaa Vidne til, at Hertuginden pludselig rejste sig fra Bordet og trak sig tilbage til sine Værelser, som hun da fyldte med sine Klager og sine Bebrejdelser.

Bebrejdelser – hvorfor?

Det kom snart for en Dag. Hertuginden begyndte nemlig at forlange af sin Mand, at han skulde afskedige Gouvernanten. Forbavset spurgte han hvorfor? — og han fik da at vide, at hun traadte hans Hustrus Rettigheder altfor nær, og at hun berøvede hende hendes Børns Kærlighed. Og virkelig: da man talte til Børnene om dette, blev de helt fortvivlede, — de vilde ikke kunne holde Livet ud, hvis de blev skilt fra deres elskede Deluzy.

Men Hertugen vilde ikke. Til Hertugindens store Forundring og til hendes Fortvivlelse vægrede han sig absolut ved at afskedige Frk. Deluzy: Hun havde jo ikke gjort noget som helst! Desuden var hun bleven ganske uundværlig som Opdragerske af den vanskelige Børneflok, — og endelig kunde det ikke falde Hertugen ind at rette sig efter en lunefuld Kvindes urimelige Ønsker, om hun saa nok saa meget var hans Hustru.

Altsaa blev Gouvernanten.

Men denne Modstand hidsede Hertuginden yderligere op: hun sendte Bud efter sine Advokater, anførte Gud vèd hvilke Beviser for sin Mands Utroskab, ønskede Skilsmisse med Hensyn til Bord og Seng og Ophævelse af hendes og Hertugens Fælleseje. Hertugen vægrede sig, og da baade hendes Fader og en ærværdig Gejstlig traadte til, lod hun sig endelig – desværre – bevæge til en Forsoning. Man fortæller ogsaa, at hun efter Anmodning fra allerhøjeste Sted, fra en Prinsesse, der kendte Husets Forhold og følte sig overtydet om Frk. Deluzy's Uskyld, skrev et Brev til Gouvernanten, i hvilket hun und-

skyldte sig og erklærede, at hendes Mistanke mod hende var ubegrundet.

I hvert Tilfælde faldt Fru de Praslin tilsyneladende til Ro for en Tid, — men kun tilsyneladende. Thi hendes Bekymringer blev atter vakt i Anledning af, at Hertugen nu for to Aar siden foretog en Rejse sammen med tre af sine Børn og deres Gouvernante til Corsica og Neapel, hvor de, i forbigaaende sagt, blev glimrende modtaget af Hertugen af Montebello. Rejsen skete imod Hertugindens Ønske, og fra den Tid levede hun i en evig Ophidselse. Hun vilde atter skilles fra sin Mand, men fandt den samme Modstand som før i sin Familie og i det kongelige Hus, hvor man ikke vilde, at en Hofkavaller, der nylig havde været Hertuginden af Orleans' Ledsager paa hendes Udflugt til det sydlige Frankrig, skulde blive indviklet i en forargelig Proces, — men fremfor alt fandt hun Modstand hos sine egne Børn, der stedse hang ved deres Lærerinde med en helt sygelig Kærlighed. Den ældste af Døtrene var netop bleven formælet med en piemontesisk Adelsmand, og denne havde skrevet et Brev til Frk. Deluzy, hvori der stod: „Jeg elsker Dem, uden at kende Dem. Jeg elsker Dem, fordi De har gjort min Gemalinde til den, hun er. Jeg takker Dem for min Lykke".

Siden denne Rejse til Neapel er der gaaet to Aar, men Frk. Deluzy forlod først for fire Uger siden Hertugens Hjem. Hvad er der sket i Mellemtiden?

Saa meget kan jeg fortælle: For omtrent tre Maaneder siden var Hr. de Praslins Adfærd overfor Hertuginden bleven af en saadan Beskaffenhed, at hun en Dag, da hun var til The hos Dronningen, bønfaldt Hendes Majestæt om hun dog ikke kunde gøre noget for at bringe et bedre Forhold til Veje mellem hende og hendes Mand. Da Dronningen nogle Dage senere kom til

at tale med Hr. de Praslin, gjorde hun ham nogle milde Bebrejdelser og anmodede ham om at forandre sin Opførsel. Hertugen bøjede sig ærbødigt, og lovede at gøre alt, hvad han formaaede, for at hans Frue ikke i Fremtiden skulde faa nogen Grund til at beklage sig. Men derefter tog han hjem i det vildeste Sindsoprør, styrtede op i Hertugindens Værelser og havde et frygteligt Optrin med hende: han kaldte det Skridt, hun havde gjort, for en Denunciation, en Nederdrægtighed, en Infami af værste Art, og forsikrede hende gentagne Gange, at hun nok skulde komme til at fortryde det.

I de Dage skete det, hvad ikke før er bleven oplyst, at Hertuginden to Gange forsøgte at tage Livet af sig. Første Gang vilde hun, lige for Øjnene af sin Mand, dræbe sig med en Kniv; han tog den fra hende, men skar sig derved selv dybt i Haanden. Kort Tid efter havde hun igen en Ordstrid med Hertugen, hvorefter hun løb ud af Huset og raabte, at hun vilde styrte sig i Floden, der løb lige forbi Vaux-Praslin, deres Sommerslot. Man fortæller endogsaa, at Frk. Deluzy og Børnene var Vidne til denne Scene fra et af Slottets Vinduer. Men da ingen gjorde noget for at hindre hende i dette, vendte hun ud paa Aftenen tilbage til Slottet.

Men saa blev Gouvernanten alligevel fjærnet.

Dette Skridt syntes straks at have frembragt nogen Ro i Familien. Man mener endogsaa, at der i disse første Forsoningens Dage fandt en Slags erotisk Tilnærmelse Sted mellem Hertugen og Hertuginden, – saaledes som det jo i Reglen sker, naar den ene Part føler sig taknemlig og den anden angerfuld.

Men derude paa Landet i Sommer var den stakkels Hertuginde dog stadig plaget af ubestemte Forudanelser om en eller anden Ulykke, om en nær Død maaske. En Dag spurgte hendes Mand hende, om hun ikke havde Lyst til at tage en

Familiebegravelse i Øjesyn, som han havde ladet indrette i en nærliggende Kirke. Hun svarede: „Hvorfor det? Snart bliver jeg dog bragt derhen og saa forlader jeg aldrig mere den Kirke".

Og Uvejret nærmede sig.

Hvordan brød det endelig løs i al sin tilintetgørende Magt? Man siger, at det var et opsnappet Brev, der var Aarsag dertil. Det synes tildels rigtig, men jeg har Grund til at tro, at man har taget fejl med Hensyn til, hvem der har skrevet dette Brev. Thi hverken skrev Frk. Deluzy til Hertugen af Praslin, ikke heller skrev Hertugen af Praslin til Frk. Deluzy. Sagen var den: en af Hertugens Sønner, en lille Dreng paa otte—ti Aar sendte sin tidligere Gouvernante i et Brev saa ømme Klager, saa fyrige Tilstaaelser, at den ulykkelige Hertuginde nødvendigvis maatte se noget helt andet deri end et Barns naive Hengivenhed mod en Voksen. Da hun har læst det, spørger hun sig for, og hun faar da at vide, at dette Brev, hvori Drengen fortæller, at hans Hjem er bleven ham en frygtelig Ørken, og at han kun lever i Haabet om snart at se sin gode, kære, elskede Deluzy igen, ganske vist er skrevet af Sønnen, – men at det er dikteret af hans Fader. Man har altsaa hele Tiden bedraget hende, og man bedrager hende endnu! Hendes Medbejlerske er kommet bort, – men hvad har det hjulpet? Det har blot forøget hendes Mands Lidenskab for hende! For sin Elskerinde har han Minder om sin Kærlighed, Længslens og Ensomhedens Smærte, – Haabets Lyst. Men for hende, for Hustruen og Moderen har han kun Tanke om en frygtelig Ørken dér, hvor hun er, kun Ærgrelser, kun Kedsomhed. Om nogle Dage blomstrer dog Lykken igen ved et Smil af den Elskede, ved et lysende Blik fra den, som man har forfulgt og ofret for hans Kærligheds Skyld.

Alt dette læste Hertuginden ud af sin lille Søns Brev til hans Gouvernante, – og Følgen blev, at hun atter i det højeste Sindsoprør forlangte at skilles fra sin Mand. Alligevel ønsker dette ydmygede og sønderrevne Hjærte intet andet end at blive beroliget. Og Hertugen forskanser sig bag en falsk Forklaring af de Ord, han har dikteret sin Søn: Drengen aner jo ikke noget om de huslige Stridigheder, han er kun fyldt af Taknemlighed mod den, der har ledet hans første Skridt i Livet. Hvorfor dog gøre saa mange Ophævelser, hvor det gælder en ganske naturlig Ting? Sagen er uden nogen som helst Betydning, – og saa aner hun straks en Troløshed? Dette er dog at drive sin Mistanke altfor vidt! Hun forfølger ham med grundløs Skinsyge, med Kævl og Strid fra Morgen til Aften, og hvis det skal blive ved paa den Maade, ser han ingen bedre Løsning end at de saa snart som muligt gaar fra hinanden.

Hvorvidt blev Hertuginden tilfredsstillet af denne Erklæring? Ingen ved det, — men det syntes i alt Fald, som om hun blev roligere. Rejsen sammen med Manden og Børnene fra Slottet ind til Paris hin Eftermiddag i August skete uden Misstemning. Det er endogsaa oplyst, at de to Ægtefæller nu og da talte roligt med hinanden paa den Tur.

Men var dette maaske kun en Vaabenstilstand? Var det kun Resultatet af en Beslutning, der var fattet i Stilhed af det dybe Had, der knyttede disse to Mennesker til hinanden? Gud alene kan vide det. Sikkert er det kun, at Hertugen med tre af sine Børn samme Aften kørte hen til Frk. Deluzy, uden at fortælle sin Frue noget derom. Bevist er det ogsaa, at Gouvernanten ved denne Lejlighed bittert beklagede sig over Hertugindens Optræden imod hende, over hendes hæftige Karakter og over den ubarmhjertige Maade, hvorpaa hun selv var bleven udstødt af

en Familie, som hun havde tilbragt sine bedste, sine lykkeligste Aar ved at tjene.

„Og hvis det saa endda var forbi med det!“ skal hun grædende have sagt, — „men Hertugindens Forbitrelse ødelægger hele min Eksistens! De Besøg, som De er saa venlig at aflægge mig her sammen med Deres Døtre, har kastet en Skygge over mig, — jeg kan knap nok beholde den Plads, jeg har faaet! Bestyrerinden for det Institut, jeg er ansat ved nu, forlanger i alt Fald, at jeg skal møde frem med en Erklæring fra Hertuginden om, at min Opførsel i hendes Hus ikke fortjener nogen Dadel, og at hun stadig har Agtelse for mig. Ellers bliver jeg afskediget igen.“

Og hun græd.

„Den Erklæring skal De faa,“ sagde Hertugen og kørte tilbage til sit Palæ.

Klokken elleve var alle Lys slukkede i Palæet, — dyb Stilhed hvilede over den pragtfulde Bolig, der snart skulde blive Skuepladsen for den forfærdeligste, den gyseligste Skændselsdaad, der nogensinde har plettet Forbrydelsernes Aarbøger.

Og man fortæller nu ... men min Gud! hvad fortæller man ikke ... Man fortæller, at i Følge — — jeg ved ikke hvilke Kendetegn, har Hertugen samme Nat, kort før han myrdede sin Hustru ... græsseligt! ... Nej, det er umuligt, eller ogsaa var han gal!*)

– Nu er han død i sin Seng, skønt han med Bestemthed vidste, at hans Forbrydelse ikke kunde forblive ustraffet, og skønt han havde en fuldt ladet Pistol hos sig.

*) Dette hentyder til, hvad det legitimistiske Ugeblad La Mode beretter om en Lægeerklæring, der blev tilstillet Pairkammeret, men ikke offenliggjort, angaaende visse Undersøgelser, der blev foretaget af det Sted, hvor Hertuginden først blev ramt af sin Morder.

Han er død, og man spørger og bliver ved at spørge, skønt ingen svarer.

Hvad drev ham til Mordet? Hvordan fuldbragte han det?

Man fordyber sig i Enkelthederne ved Udaaden:

Havde han allerede fattet Planen til det, mens han var paa Landet?

Intet tyder derpaa, — det skulde da være den Omstændighed, at han lod Hertugindens Kammertjener Maxime blive tilbage paa Sommerslottet, da Familien tog ind til Byen. Et Rygte om, at han engang tidligere havde gjort et Mordforsøg paa sin Hustru i Skoven ved Praslin, bekræftede sig ikke.

Men iøvrigt: Da han hin Nat gik ind i Hertugindens Soveværelse, var det da kun for at bede hende om at skrive det Anbefalingsbrev for Frk. Deluzy, som Fru Lemaire havde fordret? Og var det første Angreb paa hende sket i Raseri over, at hun havde vægret sig ved at skrive Brevet? Eller var det slet ikke derfor, han gik derind? Overfaldt han hende, mens hun sov, efter en forudfattet Plan?

Gaade paa Gaade, — ingen vil nogensinde faa dem opklarede."

HERTUGINDEN

Imidlertid er det os muligt fra endnu en Side at nærme os dette Mysterium. I Midten af 1848 udkom der en lille Bog under Titlen: LETTRES ET IMPRESSIONS DE MADAME LA DUCHESSE DE CHOISEUL-PRASLIN, som med den mest lidenskabelige Interesse blev læst af Publikum hele Evropa over. Den indeholder en Del autentiske Breve og Dagbogsoptegnelser af Hertuginden, — den skildrer et stakkels varmblodigt Menneskes forgæves Kamp for at genvinde den Kærlighedslykke, hun har mistet.

Vi bringer nogle Uddrag:

Af et Brev fra Hertuginden til hendes Mand, dateret Juni 1841, faa Uger efter at Frk. Deluzy havde tiltraadt sin Plads hos dem:

„Hvorfor, min Elskede, har du ikke mere Fortrolighed til mig? Du er bedrøvet, fordi du ser, at jeg ogsaa er det og du ved, at du kan trøste mig, — men alligevel holder du dig tilbage. Jeg ser dig lide, jeg ved, at der i mit Hjærte findes Skatte af Kærlighed, som kan berolige din Sorg, og saa støder du mig tilbage! Hvis du blev syg, hvem skulde saa pleje dig uden jeg? Vilde du ikke kalde paa mig! Jo, du vilde, du trænger ogsaa til mig, men du er bange for mit hæftige, opfarende Væsen. Men saadan er jeg ikke mere, jeg har allerede angret det bittert, og nu beder jeg blot, om jeg maa faa din Fortro-

lighed tilbage, — jeg vil blot trøste dig, jeg vil ikke undersøge dig og kritisere dig. Jeg sværger dig, jeg skal ikke mere prøve paa at faa Herredømme over dig, jeg vil blot dele dit Liv og forskønne det og gyde Balsam paa dine Saar. Jeg fordrer jo kun din Kærlighed og din Fortrolighed, saadan som du har min, jeg vil ikke plage dig med Skinsyge mere.

Vi er jo unge endnu, vi skulde ikke allerede dømme os til Ensomhed. Du søger Adspredelser, men er du virkelig lykkelig? Jeg tror ikke, du kan blive det, saadan som du nu engang er, og saadan som vi har levet sammen. Jeg har jo ingen anden Kærlighed, ingen anden Lykke, ingen anden Familie, ingen anden Støtte uden dig. Din Fortrolighed vilde jeg indeslutte i mit Hjærte med den samme mystiske Ømhed, som jeg gemmer dine Kærtegn med. Men nu har du jaget mig bort fra din Seng og dit Hjærte. Jeg græder Dag og Nat, jeg staar ved din Dør, men tør ikke gaa ind for at du ikke skal bebrejde mig det i Morgen. Min elskede Ven, hvorfor er du vred paa mig? Fordi jeg er lunefuld og hæftig? Men alt det vil dog forsvinde, saa snart du blot kærtegner mig! ... Min Elskede, min Ven, tro mig, hvis du vidste, hvor glad jeg blev, da jeg i Aften hørte din Fader rose dig og sige, at du kunde alt, naar du blot vilde! Jeg var lykkelig og stolt. Faa ikke mit Hjærte til at briste, det banker kun for dig! Ven, min Ven! Du, som har elsket mig saa højt, tilgiv mig! Stol paa, du vil ikke komme til at fortryde din Godhed mod mig! Tror du da ikke, at naar du lægger dit Hoved mod mit Bryst og dine Hænder i mine, saa føler du mindre bittert, end naar du er ensom?

Hvor kunde vi dog blive lykkelige, hvis du prøvede paa det igen! Saa vilde du være sikker paa altid at træffe et muntert Ansigt, naar du kom hjem, og hvis du vilde tage mig ud med, vilde jeg være lykkelig ved at følge dig altid!

Men jeg er bleven saa angst, min elskede Ven! Livet er saa kort, og det er allerede længe siden, vi har været rigtig gode Venner. Snart vover jeg ikke mere at gøre Tilnærmelser til dig, de bliver jo altid stødte tilbage. Og det ligger ikke i din Karakter at gøre det første Skridt. Og saa kommer Vanen til, din Kone er altfor bange for dig til at prøve det engang til, og saadan vil Livet gaa hen, og du vil ikke være lykkelig, og din Kone vil dø af Smærte. Aa, vend dog tilbage til hende, vend dog tilbage til hende!"

Sandsynligvis blev dette rørende Brev aldrig besvaret; det følgende, der er dateret faa Uger derefter, tyder i alt Fald derpaa:

„Du skal ikke undre dig over, min Ven, at jeg er bange for at være alene med dig nu. Vi er jo adskilt for altid, – det har du selv sagt. Saa længe jeg haabede paa en Forsoning, blev jeg kastet hid og did mellem Glæde og Frygt, og jeg kom derved til at begaa mangt et Misgreb, – men nu, hvor Offeret er fuldbragt, kan du være rolig. Lige overfor Børnene eller Familien eller vor Omgang skal jeg aldrig anklage dig for, at du har ødelagt min Lykke. Men være alene sammen med dig, det er jeg ikke stærk nok til. Min Fantasi er endnu i en saadan Bevægelse, og jeg plejer altid at give mig saadan hen til dem, jeg elsker, at jeg ikke endnu kan vænne mig til en kold Tilbageholdenhed, den højtidelige tête-à-tête sammen med dig. Mit Hjærte vilde stadig bølge op. Tiden vil mildne Smærtens Sprog og give det Vanens Kraft. Men endnu er min Kærlighed for hed. Mine Følelser bliver altid de samme, men Tiden vil mildne deres Udtryk.

Mistyd altsaa ikke, at jeg flygter for dig. Jeg føler, at jeg maa, hvis jeg ikke skal forgifte dit Liv. I Nærværelse af en Tredje vil det være meget lettere for mig, – jeg vil føle mig

fri, det vil være mig behagelig, hvis jeg kan synes opmærksom og livlig og underholdende imod dig.

Blot jeg nu kunde vide, om du til Gengæld for alt det jeg gennemgaar, dog i alt Fald kunde blive en Smule lykkelig. Kom kun til Vaudreuil og bliv der hos dine Børn. Mig skal du aldrig mere finde paa din Vej. Jeg haaber intet længer. Farvel! ... aa, den Smærte, som det Ord rummer, – jeg havde aldrig tænkt det før! Farvel — og dog har du elsket mig engang ... Men her skal vi ses igen! Afslaa ikke min sidste Bøn til dig! Det eneste Møde, jeg vil bede dig om! Jeg elsker dig jo endnu!"

Heller ikke dette Skrig blev besvaret – og nu skrev Hertuginden ikke flere Breve til sin Mand.

Men paa Slottet Praslin fandt man efter hendes Død en lille indbunden Bog i hendes Sekretær. Det var en Slags Dagbog. Paa det første Blad stod: „Til min Mand, Hertugen af Praslin. For ham alene at læse". Men han fik det aldrig.

Vi giver nogle Brudstykker deraf.

Paris, den 13de Januar 1842.

„Jeg føler en sørgmodig Trang til, at du skal lære et Hjærte at kende, som havde samlet alle sine sarteste Følelser i sin Kærlighed til dig. Nu haaber jeg intet mere, jeg ser, at det ikke blot er Ligegyldighed, der faar dig til at behandle mig, som du gør, — du er ogsaa uvillig stemt imod mig, siden du berøver mig alle mine Rettigheder som Kvinde. Sommetider tænker jeg, at du vist egentlig afskyer mig ... ja, hvad skal jeg tro andet, naar du ogsaa berøver mig mine Børn. Mine Børn! Tror du, jeg vilde fordærve dem? Du ved jo, at mit Hjærte og mit Liv er rent, og du ved ogsaa, at der kun gives faa Mødre, som er i Stand til dette, – hvor skyldige de saa end ellers kan

være. Tror du da ikke, at jeg ikke elsker dem, store Gud! Tror du, jeg er aldeles følelsesløs, at jeg er slettere end et Rovdyr? . . . Ja, jeg har i lange Tider været for indolent og skødesløs, men jeg var jo altid frugtsommelig, og nu, da jeg ved, at du ingen Ømhed har for mig mere, nu tager du mine Børn fra mig, for at overgive dem helt og ganske til en ung, letsindig Person, som ikke har nogen religiøs Sans, og som du kun har kendt i otte Maaneder! Det er grusomt, det er grusomt gjort! — — Men jeg anklager dig ikke, jeg ved, at du kun giver efter for en Indflydelse, som omspinder dig fra alle Sider, uden at du selv ved af det . . . Men jeg dør af Sorg, min Elskede, — det er ingen Frase, — alle disse sjælelige Lidelser har rystet min Sundhed. Jeg har spurgt Lægerne derom, jeg véd det. Nu i lange Tider har jeg hver Nat ligget og grædt til Klokken 3–4 om Morgenen, – det har været Fortvivlelsens Krampegraad, — tit maatte jeg presse min Hovedpude ind til Munden, saadan skreg jeg op! . . . Helbredelse er umulig. Jeg føler, hvor jeg taber mig Dag efter Dag. Mine Træk forandrer sig, mine Kræfter svinder hen, jeg bliver bitter, mit muntre Lune forsvinder. Tænk paa din egen Smærte, min Ven, da du mistede din Fader, — men jeg har mistet min Mand og mine Børn, – jeg er hos dem, men maa ikke glæde mig over dem, jeg ved, at jeg er en foragtet Byrde for dem. Jeg maatte være en Skuespillerinde for at kunne vise mig glad og munter, naar jeg lider saa bitre Smærter. Den Ro, jeg viser, skyldes kun, at jeg tager Opium; naar jeg saa bliver alene, kommer Gengældelsen som hæftig nervøs Sitren og en ubeskrivelig Angst. Hvor tit har jeg ikke maattet flygte ind til mig selv, fordi jeg ikke kunde beherske min Hulken. Og før jeg tog Opium, fordi det blev forordnet mig, — ak, vidste

du blot, hvor tit jeg har gnedet mit Hoved og mit Bryst ind mod Laudanum for blot af faa et Par Timers Ro!

Hvis jeg endda blot vidste, hvad Du vilde? Du har ofret mig for din Tilbøjelighed til Uafhængighed, og for et Garçonliv, der er indhyllet i Mysterier, – og alligevel er du ikke lykkelig . . . Gud aabne dine Øjne, Gud velsigne dig, min Elskede, – thi al den Lykke, jeg har nydt her i Verden, den kom fra dig!" –

„25. Januar 1842.

Hidtil kunde jeg regne paa, at du hver Aften, naar du kom hjem, kom ind til mig, – jeg havde endogsaa Tilladelse til at opsøge dig hver Time paa Natten. Nu tør jeg aldrig mere komme ind til dig. Næsten hver Aften gaar du ind i dit Værelse, og jeg ved ikke, om du er alene. Din The bliver bragt ind til dig, og jeg ser dig ikke mere . . . Og saa bebrejder du mig, at jeg ikke er morsom og i godt Humør! Du sidder og er fornøjet sammen med den, som du har overgivet vore Børn, — og saa skulde jeg, naar jeg en sjælden Gang træffer dig, den eneste, som jeg elsker, – saa skulde jeg tvinge mig til at være lystig og sige Vittigheder for at more dig? Det kan jeg ikke, min kæreste Ven. Jeg har en Sjæl, og den gyser af Kulde, naar jeg prøver derpaa . . . Hvad skal jeg med Luxus, Rigdom, Uafhængigbed og alle disse forfængelige Ting? Min Mand vil jeg have, mine Børn, deres Kjærlighed, deres Nærværelse, deres Fortroligheder, alt det andet bryder jeg mig ikke om! . . . Ja, det er sandt, jeg holdt af Toiletter, naar jeg gik ud sammen med dig, det morede mig at gaa i Theatret, naar du gik med. Jeg brød mig ogsaa om at samle paa Nips, Porcellæn og Curiositeter, naar vi havde det sammen herhjemme, jeg kunde ogsaa lide at spise godt, naar vi spiste

sammen. Men nu er det mig ligegyldigt, fordi jeg ikke længere kan dele det med dig! . . . Aa, naar jeg ser Kvinder med deres Mænd, Mødre med deres Børn! . . . Du opfordrer mig til at søge nye Forbindelser, knytte Venner til mig udenfor Huset. Men med hvad Ret skulde jeg, der paa uværdig Vis er forstødt af min egen Mand og mine egne Børn, gaa hen og bede om Venskab hos Folk, der selv lever for deres Pligter og deres Tilbøjeligheder i det lykkeligste Familieliv? Saa maatte jeg jo klage, anraabe dem om deres Medlidenhed, — ellers vilde de sige: hvorfor kommer du til os, du har jo selv en Mand og dine Børn! . . . Thi naar du støder mig ud af Familien, kan jeg da vel ikke antage, at du ønsker, jeg skulde følge saadanne Tilbøjeligheder, som vilde fordærve mig, selv om de trøstede mig? Maaske holder du mig altfor gammel dertil, men det kunde dog være, at du tog fejl."

Efter denne forblommede Trudsel, som Hertuginden bedst selv vidste, at hun aldrig kunde bringe over sit Hjærte at udføre, — begynder nu en Række direkte og yderst heftige Angreb paa Frk. Deluzy.

Den 23. April skriver hun:

„Aldrig har man set en Gouvernante indtage en saa skandaløs Stilling i et Hus! Hos hende er alt Forfængelighed, Hersketrang, Fornøjelseslyst! Men en saadan Fortrolighed mod dig er dog højst upassende, naar man tager din Stilling i Livet og Eders unge Aar i Betragtning. Hvilket Exempel for Børnene, naar man viser dem, at det er ganske i sin Orden, at en ung Pige paa 28 Aar hver Time paa Dagen og i hvilket somhelst Kostume gaar og kommer hos en Mand paa 37! Naar man modtager hende hos sig i Slaabrok, naar man tilbringer hele Aftener tête-à-tête med hende og forhandler med hende om Rejser og Fornøjelser, om Møbler og Curiositeter! Hun har brudt med sin

Omgang, hun har taget sig en Mine paa, som om hun helt og holdent tilhørte det gode Selskab. Har hun ikke haft den Frækhed at sige mig op i mine aabne Øjne: „Det gør mig ondt, Frue, men jeg kan ikke gøre noget for at forbedre Forholdet mellem Hertugen og Dem. Og i Deres egen Interesse vil jeg bede Dem om at give Agt paa Deres Maade at optræde paa overfor mig!“ . . . Men du er for Tiden saa ophidset, at du ikke vil høre mig, og at du ikke forstaar mig. Jeg har aldrig sagt, – saadan som du stadig paastaar, – at Frk. Deluzy er din Mætresse i Ordets egentlige Forstand. Denne Antagelse oprører dig, for dine Børns Skyld, og du ser ikke, at de nødvendigvis maa tro det, fordi hun er saa fortrolig med dig og ganske har Herredømmet over hele Huset.“

Og snart efter kommer en Skildring af en hæftig Scene mellem Ægtefolkene, – en Scene, der fra nu af skulde gentage sig med kortere og kortere Mellemrum.

„Idag, da jeg følte mig oprørt, fordi du igen kom fra en tête-à-tête med Frk. Deluzy, troede jeg at gøre et Mesterstykke ved at fjærne mig uden at sige et Ord; jeg vilde undgaa et bittert Optrin og alligevel paa en blid Maade vise min Misbilligelse. Du store Gud, havde jeg blot anet, hvor rasende du vilde blive derover! Din Hæftighed førte dig saa vidt, at du forfulgte mig ned ad Trapperne med Skældsord og fornærmelige Gestus, mens du skreg og raabte! Og da du saa havde samlet dig en Smule inde hos dig selv, saa brød du ind til mig og slog min Porcellænsvase og min Vandkande af Vermeil i Stykker, og gik bort med begge de Foræringer som du vidste, jeg holdt allermest af — min lille Rosaplateau og mine smaa Emaille Vaser!

Da du nylig vilde straffe mig for min Heftighed, fordi jeg med Vold og Magt vilde ind til dig, gik du ind i mit Værelse

og brækkede alle mine Solskærme itu. Idag, da jeg var stille for at undgaa en Scene, slaar du mine kæreste Sager i Stykker, og stjæler Minderne om en Kærlighed, der var min hele Lykke. Den har allerede berøvet mig Haabet om en bedre Fremtid, — nu tager du ogsaa Fortiden fra mig."

Efterhaanden begynder hun at se ham i et andet Lys end før:

„Jeg griber ham i tusinde Løgne," skriver hun den 9. Maj, — „og han, der før var saa ren, tilbringer sin Tid i det mest mystiske Selskab. Hans før saa værdige, alvorlige Væsen er bleven familiært, det vidner om daarlig Smag. Hans Sprog, der før bar Præget af det gode Selskab, han bevægede sig i, er nu smittet af de Personers, som han omgaas med. Hans Idéer er bleven barnagtige og intetsigende. Han bliver skærende ironisk, irritabel, blaseret, og han fortryder det ikke bagefter. Ikke alene, at han aldrig har udtrykt sin Beklagelse over, hvad han har slaaet i Stykker hos mig og taget fra mig uden at give mig det igen, – han finder i Grunden det hele ganske naturligt, han spøger med det og gør Nar af mig. Jeg indrømmer, at han er sunket dybt i min Agtelse derved. Hver Dag forhærdes han mere, og det nye Herredømme, han er underkastet, forblænder ham ganske og faar ham til at gøre Ting, som han ikke selv ved af. Min Dødskamp er langsom og grusom . . . Aa, aldrig vil du faa at vide, aldrig vil du kunne begribe, hvad din arme Fanny har lidt, — hun som har elsket dig saa højt, og som elsker dine Børn endnu!" udbryder hun og hun tilføjer senere: „Siden du ikke længer vil have Børn med mig, betragter du dig som fritaget for alle Pligter, alle Hensyn til mig, alle Bekymringer paa mine Vegne."

Efterhaanden synes hun at blive roligere, hun undersøger sin egen Natur for mulig at finde Forklaringer til sin Skæbne

heri, hun anklager sig selv for tusinde Fejl. Men atter bryder hendes Hjærtes lidenskabelige Bitterhed frem, og hun anklager nu alle andre. Hun tænker paa at skilles fra ham, men føler i samme Øjeblik, at hun ikke har Kraft til at saadant Skridt.

Og saaledes trækkes disse Forhold, der er sammenslyngede paa en saa usalig Vis, sig stedse snevrere, uløseligere sammen om den Ulykkelige.

Og den endelige Katastrofe rykker pludselig helt nær.

Hertuginden havde været nogen Tid paa Rejser og under denne Fraværelse fra Hjemmet har hun fattet en fast og rolig Beslutning. Den 15. Juni — kun to Maaneder før sin Død — skriver hun fra Italien til sin Mand:

„Du synes at have glemt hvad jeg nylig skrev til dig: at jeg ikke kunde tænke mig at vende tilbage til Praslin, hvis jeg ikke maa udfylde min fulde Ret og Pligt som Moder og Herskerinde i Huset. Gouvernantens Regimente har kun haft slette Følger. Det er paa Tide at vi give Afkald derpaa. Saalænge vore Døtre ikke er gifte, vil vi bo sammen med dem. Jeg vil være tilstede ved hvad de saa end foretager sig, jeg vil ledsage dem overalt. Alle mine Planer er fuldt færdige, og hvis du tænker nøjere over dem, vil du indse, at Børnene har det bedre naar en Moder vaager over dem, end naar en Gouvernante gør det. — Min Fader har tilbudt Frk. Deluzy en anselig og livsvarig Pension. Hvis hun med denne Understøttelse begiver sig til London, vil hendes forskellige Talenter og den Protektion, hun kan gøre Regning paa, let skaffe hende en behageligere Stilling end i Paris."

Hendes Fader, den gamle Mareschal Sebastiani, traadte til, og under Paavirkning af disse forenede Kræfter foretog Hertugen det afgørende Skridt: Han afskedigede Gouvernanten.

Men nu kom Følgerne!

I sin Dagbog skrev Hertuginden den 17. Juni: „Hver Time

paa Dagen gentager jeg for mig selv, at jeg har opfyldt en hellig Pligt ligeoverfor mig selv og mine Døtre, da jeg med min Faders Hjælp fik dette Fruentimmer bort. Det har kostet mig meget, og jeg spørger mig selv: Hvordan skal det gaa nu? Han er saa frygtelig opbragt! Jeg kan slet ikke tænke mig, hvordan man kan forhærde sig i den Grad! Han siger, han elsker sine Børn, – og saa gør han deres Gouvernante til sin Mætresse!

Men nu er det gjort: hun er borte! Hvor hun skyndte sig igaar med at komme bort fra Praslin for at gøre det kort af . . . Ja, der er sandelig gjort ham en stor Tjeneste med dette. Men han vil aldrig tilgive mig det. Han vil hævne sig paa mig, Dag for Dag, Time for Time, Minut for Minut. Afgrunden vil daglig blive dybere mellem os. Jo mer han tænker over det, jo mer han føler sig skyldig, desto mer vil jeg komme til at bøde derfor, desto mer vil hans Hævnfølelse vende sig mod mig. Jeg gyser for Fremtiden, jeg skælver naar jeg tænker paa den. Gud, kom mig til Hjælp! Giv mig Kraft til at bære disse nye Prøvelser, som det er din Vilje. Et grusomt Liv bereder han mig, og dog vilde jeg ikke bytte med ham.

Hvor han er forandret! Altid trist, gnaven, utilfreds med alt, mistroisk mod enhver, – man ser, at han lider af Samvittighedsnag. Der ser man hvad et Menneske bliver til, naar han mangler alle religiøse Tanker, – alle moralske Grundsætninger, der ser man Frugterne af en total Uvirksomhed og Dovenskab, som han har levet i. Han var ogsaa bedre engang, der var Spirer i ham til Godhed. Men naar man aldrig stilles Ansigt til Ansigt med det Storladne, saa bliver Livet til en Vegeteren, og det ender med, at de materielle Tilbøjeligheder helt fylder Ens Sind. Han lider, – det ser man. Man ser ogsaa, at han gærne vil skjule det for vore Sønner. Men for at

opdrage sine Døtre maa man kunne nærme sig dem med Renhed i Sindet og Blufærdighed.

Og hvad tænker han vel at gøre for Fremtiden? Al den Sorg, der venter mig, – al den Kummer, han endnu ikke har tilføjet mig! Han sagde til mig, at jeg havde plettet mit Liv for stedse ved den Gerning, – – og hvad mener han vel med sine mystiske Antydninger om, at han véd noget om mig? Man maa have udspredt nogle skændige Bagvaskelser om mig . . . men det gør ingenting, – mit Liv taaler Dagens klare Lys. Blot disse Bagvaskelser nu ikke naar mine Børns Øren, — deres Moder maa ikke lide mere, hun har allerede lidt nok! Aa, Gud Helligaand, oplys deres Hjærter og deres Forstand, hav Medlidenhed med de arme Børn, der staar saa alene og raadløse midt i alle disse forvildede Strømme, midt i denne Hvirvel! Herre, hav Medlidenhed med dem, bliv hos dem, vær deres Støtte, deres Raadgiver, deres Fader!"

Disse Bønner til Gud, der strømmer ud af hendes forpinte, dybt bevægede Hjærte, bliver ustandselig ved; det er som om hun nu og da fik en Anelse om sin grufulde Skæbne.

Og hun beder ogsaa for sine Børns Fader, at Gud vil oplyse hans Sjæl, faa ham til at angre og vise Barmhjertighed mod den Angerfulde.

„Du ved det, min Gud! – der er ingen Hævnsyge, ingen Vrede længer i mit Sind, jeg bønfalder dig blot om at du vil gøre dem, som har beredt mig saa mange Smerter, gode og retsindige igen, saadan som du jo egentlig er. Du ved, at naar jeg gjorde noget, som maatte forekomme mine Børn og deres Fader haardt og ubilligt, saa skete det kun, fordi jeg troede, det var min Pligt. Jeg sendte hende bort, det er sandt, men det var for Børnenes Skyld, – og hvor gerne havde jeg

ikke rakt hende den anden Haand og sagt til hende: Jeg tilgiver dig, jeg er ikke vred paa dig.“

Skønt Frk. Deluzy havde faaet sin Afsked, blev hun endnu nogen Tid i Huset, – men skjult. Fra den Tid skriver sig de sidste Notitser, vi har fra Hertugindens Haand, daterede den 13. Juli.

Hun taler stadig om sin Mand:

„Han har brudt med hende og er dog stadig hos hende. Er det et Overmaal af Fordærvelse eller er det en Svaghed? Er han saa bange for denne Kvinde, at han ikke tør give sine Børn tilbage til deres Moder, saa længe hun er i Huset? Hun maa true ham paa en eller anden Maade. Den arme Mand! Hvilken Fremtid har han ikke for sig!

Jeg forstaar ikke, at jeg nogensinde har kunnet elske ham saa højt. Intet interesserer ham mere, intet opliver ham, intet hæver ham. Stilling, Formue, han har alt det, der kunde give ham en nyttig og glimrende, lykkelig og hæderlig Existens. Men alt er galvaniseret. Han interesserer sig hverken for sit Fædreland eller for sine Børn, – han tænker kun paa Gouvernanten. Han er hendes cavaliere serviante, – til han bliver hendes Slave. Han elsker hende ikke mere, men hun er bange for, at hun skal gøre ham Livet surt engang. Og besynderlig nok tror han, at det er af Skinsyge, jeg vil have hende væk, – og det smigrer ham.

Hvilken Illusion, hvilken Overmaal af Egoisme! Muligt er det maaske at bevare sin Kærlighed til en Mand, der behandler En, som han behandler mig, men saa maa han paa den anden Side opvække Ens Beundring, han maa hæve sig i Ens Øjne med sine store Gerninger, – men en saadan ganske almindelig Mand, et helt ordinært Menneske kan man kun elske, naar han er godmodig og retskaffen, og gør sig Umage for at gøre En

Livet behageligt. Man behøver sandelig ikke selv at udrette store Ting, men man maa have Evner til at beundre dem, sætte Pris paa dem eller i det mindste interessere sig for dem. Men hans Karakter, hans Bevidsthed synes mig nu ganske ubeskrivelig forkrøblet og indskrumpet, han er helt slap, helt ude af Stand til at opfatte noget. Jeg er ganske forfærdet over mig selv, at jeg nogensinde har kunnet elske ham. Han har heller ikke en eneste, virkelig Ven, og han har aldrig haft det. De Forbindelser, han har, skyldes kun hans Fornøjelseslyst, – og de hænger ved ham som tunge Lænker, han ikke mere kan gøre sig fri for. Som Galejslaverne slæber deres Kugler efter sig, saaledes har han altid slæbt de Fruentimmers Fordringer og Begærligheder efter sig, som han stod i Forhold til. Han har aldrig brudt sig virkelig om dem! Og hvor det er underligt at tænke sig: Jeg har dog elsket ham engang, og mig — mig har han ofret, undertrykt, saaret, ydmyget, mishandlet og forstødt, som om jeg var en af de Personer, som han aldrig har elsket. Men inderst inde foretrækker han mig dog maaske alligevel for de Kvinder, som han blot foragter og frygter. — Han forstaar slet ikke, at jeg nu kan tilgive og glemme hans Adfærd mod mig, – men det er ikke saa ædelmodigt af mig, som det ser ud til: det er saa nemt. Jeg er kun skinsyg, naar jeg elsker. Naar det er forbi, tilgiver jeg let.

Og siden mine Følelser saa ganske har forandret sig overfor ham, vredes jeg kun paa ham for Børnenes Skyld. Vort Forhold er ligesaa bisart som det er trist, — hvordan skal det ende? Paa en fuldstændig Forsoning tror jeg ikke mere. Han vil altid flygte for mig fordi han føler, at han har Uret, og jeg vil kun opsøge ham for Børnenes Skyld.

Min Gud! Min Gud! Led mig, hold mig oppe! Jeg er angst for Fremtiden! Jeg frygter for hans Trusler! Men du

vil blive hos mig, Gud, jeg tror paa, at du vil staa den arme Moder bi. Du har dog givet hende Kraft til at kæmpe for sine Børn! Herre, hjælp mig!"

Dette er den ulykkelige Hertugindes sidste Ord, de sidste, hun har nedskrevet.

Hvad kan man slutte deraf? De Trusler, hun var saa angst for, — kan man bringe dem i noget Sammenhæng med den Udaad, der hurtigt fulgte?

Det er næppe sandsynligt.

Efter de forudgaaende intime Skildringer af Familiens indre Liv, er den Gaade, vi hidtil har betragtet fra saa mange Sider, vel egentlig løst: Mordet var sikkert ikke Resultater af lange Overvejelser, det skyldtes sikkert en øjeblikkelig Ophidselse hos Hertugen, eller i al Fald kun en Times, højst et Par Timers stigende Forbitrelse. Muligt er det naturligvis, at han allerede i nogen Tid har baaret saadanne Tanker inden i sig som en dunkel Drift, — paa samme Maade som hans Offer tit blev hjemsøgt af mørke Anelser om sin Fremtid, — men at det skulde være bleven en fix Idé hos ham, at kun Blod og Mord kunde bringe en Ende paa de trøstesløse og fortvivlede Forhold, han var bleven indviklet i, det er der ikke nogetsomhelst Bevis for. Fornuftmæssig kan man kun antage, at Mødet mellem de to Ægtefæller hin mystiske Nat begyndte med en af de heftige Scener, som jo ofte fandt Sted mellem dem, hvori deres gensidige Uvillie, Naget fra de mange Aar, brød voldsomt frem; hun har da hidset ham ved sin egen Ophidselse, — og Vanvidet er slaaet ud i Flammer hos ham. Maaske var det først kun et Angreb, et Slag eller et Stød fra hans Side, — men det vakte hos hende det vilde Instinkt, som vi alle kender, til at værge vort Liv. Hun har forsvaret sig, og han maatte da blive ved, til han var færdig med hende. – Maaske havde han der-

efter haft til Hensigt at tage sig selv af Dage, — den ladte Pistol kunde tyde derpaa; men saa vender Livslysten atter tilbage, og for muligt at klare sig lukker han Havedøren op indenfra: det skal betyde Indbrud. Havde han forberedt Mordet, kunde han have baaret sig ganske anderledes snedigt ad. —

Og naar vi ser tilbage paa denne Forbrydelse, rystes vi. Det græsselige ved selve Morddaaden beskæftiger os endda ikke saa meget som den indre Tragedie, der har udviklet sig for os gennem de Breve og Memoirer, som her er gengivne. Det bliver til et fuldstændigt Sjælemaleri, med Karakterer, der i al deres Varmblodighed synes at springe ud af Rammen. Og det kaster skarpe Strejflys ind over et socialt Liv, som med sine Modsætninger og Fordringer gemmer mange urolige Spirer i sig.

SLUTNING

Den 26. August blev Hertugens Lig begravet. Ikke i en Familiegrav, ikke kørt til Kirkegaarden i en pragtfuld Vogn, smykket med Vaaben og Fjer. Om Natten Klokken halv ét blev det sønderlemmede Lig, i Nærværelse af Politikommissæren og Fængslets Direktør, hyllet ind i et Gravlagen og lagt i en simpel Egetræskiste, der hverken bar Navn eller Emblem, men kun Fængslets løbende Nummer paa en Blyplade.

I Spidsen for Toget gik den sædvanlige Afdeling Stadssergeanter, og det sædvanlige Bypoliti fulgte den simple Vogn. Paa den lange Fart gennem den stille lyse Nat mødte man kun to eller tre Vogne med Grøntsager, der skulde ind til Byen, ikke en eneste Fodgænger.

Ved Indgangen til Kirkegaarden blev Toget modtaget af Stedets Opsynsmand, en gammel Militær fra Kejsertiden, tilligemed to Arbejdsmænd, som havde gravet Graven uden at vide, hvem der skulde ligge i den. Klokken halv tre var Graven kastet til igen, og Vognen kørte bort.

Og der laa Graven tilbage. Den var ikke engang smykket med det simple Kors af sort Træ, hvorved de fattigste og ringeste Dødes sidste Hvilested ellers betegnes. Bagved en gammel Pæl skjulte den sig i et Hjørne af Kirkegaarden for de Besøgendes Øjne.

GEDSKE GOTTFRIED

Wie glücklich war meine Jugend, und
von so frommen Eltern gebohren und erz
zen, auch keine Ader habe ich von meinen
guten Eltern geerbt.

CHR. GULMANN

GEDSKE GOTTFRIED

GIFTMORDERSKEN FRA BREMEN

MED PORTRÆT OG FAC-
SIMILE AF HAANDSKRIFT

KØBENHAVN
FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG
(HERMANN-PETERSEN)
1908

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Den 6te Marts 1828 dukkede de uhyggeligste Rygter op i den fredelige Stad Bremen. Først stille, forborgent hvisket og modtaget med Vantro, saa hastigt voksende, rædselssitrende, – ja, rystende den hele By som et hæsligt og vanvittigt Ammestue-Æventyr, der med Et blev til Virkelighed ... Den velfornemme og agtbare Madam Gedske Gottfried skulde være bleven arresteret som Giftblanderske ... Sine egne Børn havde hun kildet ihjel for at lave den græsselige Gift Aqua Toffana. Og alle dem hun saa havde dræbt med den! Under hendes Hus fandt man en hemmelig Grube ... Aa Snak, — Madam Gottfried?

Stille ligger den gamle Hansestad til daglig med sine ærværdige Gavle ud til de fredelige Gader. Livet glider jævnt og uden store Begivenheder; Byen er dydig og sætter en Ære i sin Dyd. Kan hænde der snakkes og bagtales nok saa flittigt i de mørke Svaleganges Læ og over de dunkle Rømeres liflige Duft i Raadhuskælderens lange Aften-Samvær. Men i al Snakken er der ellers en vis overbærende Glatten-ud. Man tror gærne lidt ondt, men Herregud vi er jo alle Mennesker. Alle kender hinanden ... Det maatte jo simpelthen være Løgn. Hvem kendte ikke Madam Gottfried?

Det var rent ud umuligt at nære Mistanke til den anstændige, alment afholdte Kone, der endda i Stilhed gjorde meget

godt. Hun omgikkes kun godt Folk, hørte endda nærmest til den finere Portion, var allevegne velset, ja kunde daarligt nok overkomme alle de mange venlige Indbydelser. Hun boede selv i et stort, anseligt Hus; rigtig elegant var alting indrettet hos hende, med Skrivebord og Sofa, Tæppe paa Gulvet, Kobberstik, ja et helt Bogskab fuldt af Digtere, med Guldsnit. Nydelig og fint gik hun nu ogsaa altid klædt, baade saadan nymodens og beskedent. Pænt førte hun sig altid, venlig overfor Smaafolk, tilbageholdende mod de Fornemmere, altid hjertelig deltagende, næsten som en Mor for de fattige.

Begribeligvis, de sagde jo nok, der havde været noget mellem hende og hendes anden Mand, endnu medens hendes første Mand levede. Men der skal jo altid snakkes. Desuden havde han da faktisk været en slem En, der i alle Maader havde gaaet sine egne Veje. Han havde selv ført den anden til Huse og været glad ved, at hans Ven gav sig af med Konen, saa han selv kunde have sin Frihed. Paa sin Dødsseng havde han udtrykkelig bedt til, at hans Husven vilde gifte sig med hans Enke. Havde hun fejlet, saa havde hun sandelig bødet for det.

Den og den kunde endnu tydelig huske, hvor yndig hun havde været som ung Pige; der var saamænd adskillige Mandfolk den Gang, som havde set langt efter hende. Den Dag i Dag var hun slet ikke ilde — med samt sine to, tre og fyrre. Mere end én havde da ogsaa gennem en honnet Ægteskabsmægler forhørt sig om den velhavende, statelige Enke ikke vilde opgive sin enlige Stand. Men nej, hun vilde ikke. Hun havde lovet salig Gottfried paa hans Dødsseng, at hun ikke vilde gifte sig igen. Hun havde nok med sit christelige Velgørenhedsværk, hjælpe de fattige og pleje de syge, alt medens hun ledte deres Tanker opad.

Men nægtes kunde det jo ikke, der var forefaldet mærkelig

mange Dødsfald mellem hendes Slægt og Venner. Hun havde pludselig mistet sin første Mand, saa sin Moder, sin Fader, sine Børn, sin Broder, sin anden Mand ... Ja, naar man talte det Hele sammen, saa var det nok mere end tredive af sine nærstaaende, hun havde set en ubarmhjærtig Død rive bort fra hende. Den ulykkelige Enke havde i Løbet af fjorten Aar maattet bestille ikke mindre end tretten Ligkister hos en Snedker, Martin Bolte, der boede i hendes Fædrenehus.

Naa, havde maaske ikke Bremens mest ansete Læger udstedt Døds-Attesterne. Havde ikke en højt anset Præst, Dr. Dräscke, i Bremen, holdt offentlig Forbøn fra Prædikestolen for denne „christelig stærke, haardt prøvede Kvinde".

Men i den sidste Tid havde der nu alligevel ligget noget uhyggeligt, noget ligefrem pinligt ængstende i Luften.

Da den unge Hjulmagermester Rumpff havde købt hendes Hus Nr. 37 i Pelzergade, var der mere end en af hans gode Venner, der raadede fra. „Det skulde han nu alligevel ikke gøre. Det var et Ulykkeshus. Folk døde i det." Og da Enken forbeholdt sig Ret til selv at blive boende, var der endda dem, som gehejmt hviskede til ham, at det maatte han endelig ikke, „han skulde tage sig i Agt for den Kone". De vilde ikke sige noget. Men naar der blev talt om Guds Prøvelser og saa videre — saa kunde det jo ogsaa tænkes, at Madam Gottfried havde en pestagtig, giftig Aande, som gav den slemme Syge.

Rumpff var ingen overtroisk Mand. Han lod Folk tro og snakke. Han købte det gode Hus. Han gav oven i Købet Madam Gottfried kontraktmæssig Lejeret til to Sidehuse, ja, lod hende selv blive boende i sine gamle Værelser. I Begyndelsen lod det da ogsaa til, at han havde handlet ret. Man kunde ikke tænke sig et behageligere, ja venligere Forhold end det

mellem Køberens unge Familie og den tidligere Ejerinde. Den rare Kone, som jo ikke havde noget som helst ellers at passe, levede kun for den Rumpff'ske Familie. Men knapt otte Uger efter at de var flyttet ind døde hans unge Hustru i Barselseng. Hun havde lykkelig overstaaet Fødslen, da hun fik hæftige Opkastninger og Diarhoe, som havde Døden til Følge.

Ingen kunde vise en kærligere Medfølelse og dybere Fortvivlelse end Madam Gottfried. Hun veg ikke fra den syges Leje. Den døende saa i sin sidste Stund den eneste Trøst deri, at der blev en saa kærlig Plejerske tilbage hos det stakkels moderløse Barn og hendes kære Mand. Hun lod hende love dyrt og helligt at sørge for dem begge, og Madam Gottfried opfyldte trofast den afdødes Vilje. Hun plejede Barnet, passede Huset, tilsaa Køkkenet; hun opmuntrede den dybt sørgende Mand ved Samtaler og religiøse Trøstens Ord. „Tante Gottfried" hed hun i Familien.

Men Ulykkernes Tal var endnu ikke omme. Kort Tid efter fik ogsaa den Amme, der var kommen i Huset til det spæde Barn, baade Diarhoe og Brækninger, og ligedan gik det med Tjenestepigen. Ammen erklærede: i det Hus blev hun aldrig rask og tog ufortøvet hjem.

Nu begyndte Svende og Lærlinge med Opkastninger. En af disse løb ogsaa sin Vej om Natten – af Angst for den uhyggelige Epidemi og maaske for Mesters Vrede. Denne tugtede nemlig sine Folk: han troede, de gjorde Nar af ham. Et Par Maaneder efter Hustruens Død var han ogsaa begyndt at lide af en ganske lignende Sygdom. Ingenting kunde han taale. Næsten alt, hvad han spiste, fremkaldte de frygteligste Brækninger. Frisk og rask havde han tidligere været, nu svandt han ind til en Skygge.

Han troede, han havde forkølet sin Mave. Et Par Maaneder

gik han og drak Mælk uden at ville søge Læge. Saa blev det uundgaaeligt, men heller ikke det hjalp. Elendig og modløs tabte han al Lyst og Kraft til sit Arbejde. Denne mærkværdige onde Skæbne pinte ham, moralsk ikke mindre end legemligt. Han vilde finde dens Aarsag. Dag og Nat gennemsøgte han Huset, som ledte han efter en skjult Skat . . . Var der en særlig ondartet Træk? Han lod tække og stoppe. Skulde der strømme giftige Luftarter op fra Jorden? Han sørgede for Udluftning og rensende Rygning med Lægeurter. Alt forgæves! Hans Tæer og Fingerspidser mistede Følelsen. Han plagedes af den frygtelige Angst for at blive gal . . . Var det dog ikke hemmelighedsfulde Magter, som ødelagde Menneskers Sundhed og jog dem fra Vid og Sans.

„Tante Gottfried" var den stakkels Lidendes eneste Trøst. Hun plejede ham med mere end moderlig Omhu. Hver Morgen var hun den første til at erkyndige sig, om han havde sovet godt, og naar hun hørte, han var vandret rundt i Angst og Smerte, sukkede hun dybt og ønskede ham ret af Hjertet den gode, sunde Søvn, som Gud i sin Naade forundte hende . . . Hvor kunde han vel noget Øjeblik fatte Mistanke til den hjælpsomme, fromme Kone!

Siden hen kom han jo nok til at huske et og andet, der maaske burde have vakt hans Mistanke. En Dag mellem Paaske og Pinse 1827 bragte Pigen ham en Skaal Salat, paa hvis Blade han bemærkede noget Hvidt, der lignede Sukker. Nu kunde han ikke udstaa sød Salat og skældte hende derfor ud, og lod hende kaste Salaten væk. En anden Gang saa han et tykt hvidt Bundlag i en Kop Bouillon; efter at han havde drukket den, fik han et heftigt Ildebefindende.

Saa var det Tirsdag den fjerde Marts 1828. Hr. Rumpff havde ladet slagte et Svin til sin Husholdning. Slagteren

bringer ham et udsøgt Stykke af det, og han spiser straks lidt, men gemmer saa selv Resten i et Skab. Imod Sædvane befinder han sig vel efter dette Maaltid, og vil derfor Dagen efter tage Stykket frem for at sætte det paa Bordet. Men da er det ham paafaldende, at Flæsket ikke ligger i samme Stilling som da han stillede det hen. Han havde lagt det med Sværen nedad; nu finder han Sværen vendt op. Da han vender Stykket, ser han til sin Forbavselse nogle hvide Korn, Magen til dem i Bouillonen. Tante Gottfried bliver kaldt til, men smiler ubekymret og paastaar bestemt, det er Fedt. Det bliver dog den Ulykkelige for stærkt. Fornuftigt nok siger han ikke noget, men kalder i al Stilhed sin Huslæge. De skraber den hvide Substans af, og giver den en dygtig Chemiker til Undersøgelse. Han erklærer, at den indeholder en ikke ubetydelig Dosis Arsenik.

Den næste Morgen gør de Anmeldelse til Kriminal-Retten.

Efter en summarisk Undersøgelse og Afhøring af forskellige Vidner, fremkommer der de alvorligste Grunde for den Antagelse, at Madame Gottfried var den, der havde anbragt Giften. Klokken to om Eftermiddagen begav Retten sig derfor til det Rumpff'ske Hus. Man fandt Enken Gottfried sengeliggende, — nu var hun ogsaa bleven syg. Efter et kort Forhør, der kun øgede Mistanken, blev hun i Aftenmørket ført i Arrest til Raadhuset — for ikke at vække Opsigt i en Vogn, under Opsyn af en Politibetjent.

Det vanvittige Ammestue-Æventyr var altsaa dog Virkelighed. Og Rædslen slog som et Baal op i denne stille, gudfrygtige By, hvor Freden havde ruget over de fornemme gamle Gavle. De vildeste Rygter troedes nu: Jo, hun havde kildet sine Børn tildøde for at berede den frygteligste af alle Gifte,

Aqua Toffana. Børnenes Kød havde hun tillavet til de kosteligste Retter. Under Huset fandtes en hemmelig Hvælving, som ingen kendte: der havde hun blandet sine Gifte og drevet sine unaturlige Skændselsgerninger. Men end ikke dette var nok for Folkets Fantasi. Allerede Gedske Gottfrieds Moder havde været en hæslig Giftblanderske, som med sine onde Øjne alene kunde dræbe Børn. Allerede som lille var Gedske bleven indviet i Tilberedningen af subtile Gifte. I Arv havde hun faaet to Bøger, som handlede om „de forbudne Ting", og derved havde hun naaet Mesterskabet.

Det menneskelige Sinds Begær efter det Forfærdelige er umættelig. Det vildeste Fantasifoster troes helst. Sandheden var jo den, at Gedske Gottfried paa ingen Maade var Giftblanderske. Hun anvendte til sine Forbrydelser et arsenikholdigt „Musesmør", hvis Sammensætning hun ikke anede noget om, og hvis Virkninger hun kun kendte i deres uhyggelige Almindelighed. Og dog var hendes Giftmord i Tal, oprørende Meningsløshed og hensigtsløs Grusomhed værre end selv den hedeste Fantasi fra første Færd anede.

Gedske Gottfrieds Navn var paa alles Læber, fyldte de gamle Huse bag den gode Raadhus-Kælder med Gru. Udover Verden fløj det. I Kriminal-Historien er det bleven staaende som et af de afskyeligste Eksempler paa en sygelig Mordlyst, nøje forenet med den frækkeste Skinhellighed. Men længe varede det inden man naaede til blot en uklar Forstaaelse af hendes Misgerningers Omfang og hele Karakter.

Under Forhørene forsøgte Arrestanten i Begyndelsen at nægte alt. Men hun brød hurtig sammen: hele hendes Væsen røbede Misdædersken. Det Anseelsens Skin, der hidtil havde givet hende Mod og Styrke, var borte. Selv hendes ydre

Person blev en anden. Med Forbavselse, ja næsten med Forfærdelse fandt Opsynskonerne, der efter Reglementet skulde klæde Arrestanten af, ikke mindre end tretten Livstykker, det ene ovenpaa det andet. Hendes røde Kinder skyldte Sminken deres Farve. Efter at alle Toilet-Kunster var bleven fjærnede, stod i Stedet for den blomstrende, statelige Dame, et blegt angstfuldt fortrukket Fugleskræmsel. Og med den ydre Glans svandt ogsaa det moralske Skin, som det tyve Aar igennem var lykkedes hende at bære til Skue. Hun kunde ligesom ikke længer holde sammen paa den store afgørende Væsens-Løgn, der hidtil havde været hendes Værn. De frygteligste Drømmesyner begyndte at forvirre hende. Hun bekendte, tilsyneladende ikke drevet af sin Samvittighed, ikke af Anger eller Frygt for Forsynets truende Gengældelse: Hun kunde simpelthen ikke mere.

Bekendelserne kom dog ikke paa en Gang, heller ikke aabent og ærligt, tværtimod. To Aar igennem tilstød hun, — og indviklede sig stadig i nye Løgne. Og ikke en Gang i saadanne principielle, afgørende Løgne, der kunde redde hendes Liv. Men selv efter at hun havde tilstaaet sine grufuldeste Gerninger, der forlængst var nok til Skafottet, blev hun ved med at finde smaa pyntende Omstændigheder, svage og falske Undskyldninger, i det tomme Haab at vække Medlidenhed eller i det mindste Interesse. Først lidt efter lidt bortdroges det uhyre Ligklæde, der dækkede hendes Ofres smertefortrukne Ansigter.

Unægtelig fremskyndede Retten heller ikke Sagen med Ilfærdighed. Retslærde, Teologer og Læger mødte frem for at undersøge den kriminalistiske Mærkelighed, som dette umenneskelige Menneskevæsen i Virkeligheden var. Hver lille Omstændighed ved hendes Forbrydelser er bleven gennemforsket og beskrevet. Naaede man derfor dybere Indsigt i den sjælelige

Gaade, som Gedske Gottfried var og er? Abnorm – sindsyg – tilsyneladende ikke. I hvert Fald er den Slags Konstateringer i de mere indviklede Tilfælde kun en Erklæring om, at man ikke kan udrede de dulgte Traade i Menneskesindets hemmelighedsfulde Spind.

I Virkeligheden har vi her kun dette ene at gøre: følge Gedske Gottfrieds Oprindelse og Anlæg, hendes Vækst og Udvikling indtil det Øjeblik, hvor hun begaar sin første Forbrydelse, der rent uvilkaarlig viser tilbage paa hendes eget Sind og med frygtelig Logik drager den næste efter sig, stadig mere opløsende hendes moralske Menneskevæsen, indtil hendes Misgerninger bliver ganske sindsyge, et flygtigt Lune, en pervers Lyst, et taabeligt Haab om en ringe Vinding. Menneskelig talt eksisterer hun tilsidst ikke længer. Alle de stærke og dybe Instinkter og fint sammenkædede Erfarings-Motiver, som gør Mennesket til et bevidst levende Væsen, er opløste, bortraadnede. Men som den uhyggeligste Modsætning færdes stadig i den værdige lille By den ansete og fromme Frue elskeligt smilende, kristeligt formanende, smukt godgørende, — Mange-Giftmorderske Gedske Gottfried.

Til Støtte for Eftersøgningen af en saadan Sammenhæng i hendes Liv har hendes Defensor Dr. Voget udgivet et Par omfangsrige Værker, støttet paa de omhyggeligste Undersøgelser af hendes Liv og uendelige, fint efterforskende Samtaler med hende selv. Den bedste Hjælp var dog hendes Selvbiografi, som hun skrev i sit Fængsel: det var hende endogsaa meget om at gøre, at den kom til Publikums Kundskab. Hun haabede inderligt, at hendes Eksempel skulde blive andre til Advarsel. Hun var med andre Ord bleven interessant i sine egne Øjne. Den grænseløse Forfængelighed, der var et af de mest udprægede Karakter-Træk hos hende, blev overmægtig levende

til Skafottet. Hendes fromladne Selvbiografi hæver hende tilsidst højt som Dommer over sine egne Skændselsgerninger.

Maaske vilde det have smigret hendes Selvfølelse, om hun havde anet at hendes Hoved i Spiritus vilde blive opbevaret som en uhyre Seværdighed, og hendes Skelet ligesaa i Bremens By-Museum.

BARNDOM OG FØRSTE GIFTERMAAL

Lille Gedske Timm var en Engel. Lys og mild, temmelig sart. Forældrene elskede hende, alle Mennesker syntes godt om hende. Naboerne kaldte hende „det lille Kid."

Lidt Drilleri laa der nu ogsaa i det Tilnavn. Faderen var Skræder, og det er en god gammel, tysk Vittighed at bræge efter den Stand som Geder. Iøvrigt var der ikke det mindste naragtige ved Skrædermester Johann Timm. Tværtimod, han var i hele Pelzergade, hvor han havde sit eget Hus, bekendt for sin Sparsommelighed og sin utrættelige Flid: de sagde om ham, at han sad og holdt Vejret, fordi han havde opdaget, at saa gjorde han flere Sting i Minuttet. Han og hans Kone, der var tre Aar ældre, var nu ogsaa begyndt paa ganske bar Bund. Nu klarede de sig, men hver Hvid maatte de vende – for baade Timm og hans Kone havde deres Fattige, som de trofast hjalp. Det forlanger Biblen udtrykkelig, og hverken Skrædermesteren eller hans Kone sad noget Bud overhørig. Hver Morgen vaagnede Huset ved hans fromme Sang, i Kirke gik de regelmæssig; det var gudfrygtige og brave Folk, der levede enigt og lykkeligt sammen.

Maaske var denne Religiøsitet mere en Form end en personlig Hjertesag. Det kan ogsaa være, der laa en god Del snever Respekt for Skillingen og andre Folks Mening i den

ærbare Sparsommelighed og Godgørenhed. Man ser saa let ind til hverandre gennem saadan en Bys lave Vinduer — selv om der staar dydige Geranier i Vinduskarmen. Den mærkelige Blanding af Begærlighed efter Penge og Iver efter at skaffe sig Syndsforladelse ved at give til de Fattige, som siden blev paafaldende hos Gedske, har hun øjensynlig faaet med fra sit Barndomshjem, ligesom den anstrængte læggen Vægt paa et gudfrygtigt og respektabelt ydre Væsen.

I det lille, retskafne Skræderhjem var der den 6. Marts 1785 kommen Tvillinger, en Søn og en Datter, og flere kom der ikke siden. Sønnen Johan Christoph, var en underlig skulende Fyr, som Forældrene aldrig fik nogen rigtig Glæde af. Han kom i slet Selskab, blev syg og — hvad der næsten var det værste i Faderens Øjne — kostede dem mange Penge, inden han blev Husar i Napoleons Hær, for tilsidst at dukke op hjemme som elendig Krøbling. Men det hørte den senere Historie til. Saa var lille Gedske altsaa anderledes sine Forældres Fryd, let og yndig, venlig, med et kønt, aabent Ansigt, indtagende af Væsen, rigtig et Mønster-Barn.

Allerede da hun var tre Aar gammel blev hun sat i Skole for i Tide at blive vænnet til Orden og Arbejde; Lærdommen indskrænkede sig iøvrigt til Læsning, Skrivning og Religion. Hun kom her sammen med andre Smaapiger, der sommetider fik Penge af deres Forældre til Slikkerier. Hendes Forældre faldt det ikke ind at smide saadan med Pengene. Lille Gedske vidste imidlertid at hjælpe sig. Hun blev sommetider sendt til Bageren for at købe Hvedebrød. Saa købte hun af og til lidt mindre Brød og tjente paa den Maade et Par Skillinger selv: hvem vilde vel falde paa at mistænke det Englebarn. Gedske var den Gang syv Aar. Det gik udmærket, men forslog ikke meget. Fra de smaa heldige Bedragerier gik hun over til Tyverier.

Hun listede Penge ud af sin Moders Kjolelomme, først nogle Skilling, saa lidt flere, tilsidst en Marks Penge. Madam Timm var en altfor god Husmoder til, at det kunde gaa upaaagtet hen. Men ingen tænkte ondt om det søde, aabne Barn. Broderen derimod, som gik og skulede menneskesky, var der ingen rigtig Tillid til. Mistanken faldt paa ham. Og Gedske tav til det.

Fem Aar igennem blev hun ved med den Slags Smaarapserier, fem Aar hyklede hun det milde, uskyldige Væsen, blev kærtegnet, rost, belønnet. Men da det nu gik saa godt, vovede hun sig videre. Der boede en gammel Mamsel Stulsing; hende rapsede hun nu ogsaa fra; tilsidst stjal hun paa en Gang en Dalers Penge. Hele Huset kom i Oprør. Der blev søgt allevegne. Da de jo ikke fandtes, var Faderen vis paa, at hans Søn var Tyven. Men Moderen, som nu alligevel holdt paa den Dreng, sagde: „Vær du kun rolig, Far, jeg er kommen til at tænke paa et Middel, saa jeg nok skal faa Sandheden at vide!" Derpaa forlader hun Værelset, gaar ud i Byen og kommer en halv Time efter tilbage med de uhyggelige Ord:

„Nu har jeg set Tyven. Jeg var hos en Kone, der kender mere end sit Fadervor. Hun kom frem med et Spejl, og da jeg ser ind i det, staar Tyven og kigger over min Skulder!"

Med det samme stirrede hun stift paa sin Datter. Iskoldt for det igennem Gedske, hendes Hjerte stod stille: Det var dit Ansigt! Aldrig vovede hun at stjæle igen i sine Forældres Hus.

Men ved den Lejlighed stod hendes mærkelige Selvbeherskelse sin Prøve. Trods sin indvendige Angst, ja sin fuldkomne Overbevisning om, at nu var hun opdaget, lykkedes det hende at hykle den samme Ro, den samme uskyldige Aabenhed som ellers. Aabenbart er Moderen bleven usikker i sin Mistanke; hverken den Gang eller senere blev der talt mere om den Ting.

Gedske var bleven tolv Aar og nu kunde det være nok med den Skolegang. Tjenestepigen blev sagt op, og deres eget Barn kom i Stedet. Fra tidlig Morgen til Aften silde maatte hun enten hjælpe Faderen med at sy Klæder eller slide i Køkkenet sammen med Moderen, naar hun da ikke blev sendt paa Syarbejde ude af Huset. Hvad hun tjente paa den Maade, blev puttet i hendes egen Sparebøsse. Nu var der altsaa heller ikke saa megen Grund til at stjæle Pengene fra de andre.

I Virkeligheden var de følgende Aar de lykkeligste i Gedske Timms Liv. Hun var ordentlig, flink og flittig – hun sad tit og syede til langt ud paa Aftenen, saa hendes Forældre endogsaa maatte holde igen. I Regning blev hun saa flink, at hun tilsidst slet ikke kunde undværes ved Faderens regelmæssige Fjerdingaars Kasse-Opgør. Moderen hjalp hun med Husholdnings-Regnskaberne – til de større Poster som Smør, Tørv, Vinter-Havesager osv. blev der i Forvejen aftalt Penge, som blev pakket ind i Papir med Udskrift, hvad det var til. Det var et nøjsomt og stilfærdigt Familieliv: naar det rene Tøj blev taget frem og skiftet Lørdag Aften, maatte Barnet ved Arbejdet fremsige lange Bønner med lukkede Øjne. Som særlig Luksus fik hun i Fødselsdagsgave et fint Stykke Wienerbrød, og saa klappede Faderen Gedske kærligt paa Skulderen: „Naa, i Dag er du da bleven ekstra trakteret.“ Hun var hans Øjesten, baade han og Moderen var enige om, at hun var Idealet af en ung Pige.

Af Sind var hun blød og mild, let til at blive rørt. Hun kunde græde af Medlidenhed med Folk, der havde det ondt, fældede let Taarer naar hun hørte Musik, ja svømmede i Taarer, naar hun atter og atter læste det Bind „Bibelske Historier“, der foruden Biblen var Hjemmets eneste Bog. Hendes højeste Ønske var at lære at spille Klaver. Det syntes hendes Forældre dog var en for unyttig Kundskab.

Ellers kunde hun nu efterhaanden faa det med dem, som hun vilde. Hendes følsomme Gemyt, der var deres jævne, prosaiske Smaaborgersind ganske fremmed, forekom dem som noget finere og højere. Hun fik Lov til at lære at danse i et Nabohus sammen med nogle af sine Kammerater. Om Søndagen spillede de Komedie. Gedske besad en forbavsende Forestillings-Evne; hun var den dygtigste mellem Veninderne, og desuden den kønneste: hun fik de største Roller, den fineste Pynt. Ugens seks graa Hverdage gjorde hun pligtskyldigst sit Arbejde, syede, skurede i Køkkenet og fejede Husets Fortov; ingen skulde mærke paa hende, hun tænkte paa Stads og Fest. Men om Søndagen levede hun op; hun var Teaterprinsessen. Mandag endnu lod hun Sminken sidde paa Kinderne. Det klædte hende, Moderen smilte lidt af det.

Noget synes Forældrene nu ogsaa, den begavede unge Pige skulde lære udover sin Stand. De lod hende tage Timer i Fransk; mange, mange Aar efter vidste hun til Mark og Skilling at berette, hvad det havde kostet for Undervisning og Bøger – næsten hundrede Daler. (Om sin Konfirmation mindedes hun derimod ikke andet end sin nye Kjole). De langsommelige Lektier i det fremmede Sprog kedede hende for Resten grundigt. Saa kom hun til at tænke paa en ung Snedkersvend, der var forfærdelig dygtig i Fransk. Ham bad hun om at hjælpe sig med Stilene. Saa havde hun ikke andet Besvær med dem end hist og her at sætte en Fejl ind, for at de ikke skulde blive mistænkelig gode. Alligevel var hun paa den Maade den dygtigste i Fransken. Hun høstede megen Ros for det; hun tog det med sin vante milde Beskedenhed: det var virkelig mere end hun havde fortjent. Men hun lærte da en og anden fransk Glose og Vending, som hun siden kunde pynte sig med.

Gedskes forskellige Biografer har selvfølgelig fundet fuldt

op af Spirer til de senere Forbrydelser i denne hendes Barndom og første Ungdom. Lidt nøjere beset var hun næppe værre end Børn er flest; der var endda ikke saa lidt kønt og rart ved hende; da hun en Gang henad sit sekstende Aar havde været utaalelig overfor sin Moder – hun kunde nok af og til lide af en vis Lyst til at sige imod – og Madam Timm havde givet sig til at græde, blev hun saa bevæget over det, at hun lovede sig selv, det skulde ikke gentage sig, og hun holdt det. Hun var ikke ond; hun var ikke god; hun var et Menneske. Men unægtelig et lille Menneske med meget ringe naturlig Ærlighed, med lette, overfladiske Følelser, netop med Undtagelse af en udpræget Rang til at tage sig ud i Folks Øjne, behage alle Mennesker, hun kom i Berøring med, til at synes uden netop at være, og hendes Forældres Beundring, hendes mekaniske, gudfrygtige og udvendigt ærbare Opdragelse i denne iøjnefaldende dydige og stille, lille By havde i høj Grad bidraget til at udvikle netop disse Anlæg.

„Jeg har egentlig endnu aldrig levet" — bekendte hun siden i Fængslet — „kun spillet Komedie med Andre og med mig selv. Om Natten mens jeg sover kommer der sommetider unge Piger rundt om min Seng; de raaber til mig: du Skuespillerinde! og jeg vaagner af Skræk!"

Seksten Aar gammel kommer Gedske — eller Gesina, som hun nu begynder at kalde sig, fordi det andet lød saa simpelt – for første Gang med som Voksen med Forældrene til en saakaldet Korporals-Fest, en gammeldags Borgervæbnings-Selskabelighed med Musik og Dans og Lystighed flere Dage igennem. Der blev gjort megen Stads af hende; men hun

holdt sig beskedent tilbage; der var nok en og anden, som begyndte at lægge an paa den nydelige Gesina Timm; dog ingen kunde sige hende det mindste paa. Rigtige Friere med reelle Hensigter skulde heller ikke længe lade vente paa sig. Tre Bejlere blev uden mange Omstændigheder vist Vintervejen af Fader og Datter i fuld Enighed; leende sagde hun, at hun jo endnu kun var et Barn, der daarlig nok kunde koge Mad, endsige forestaa et helt Hus. Den Fjerde gik det ikke saa let med; Tilbudet var sandelig fristende, og Gedske angrede siden hen dybt, hun ikke havde sagt ja. Det var en brav, ung Haandværksmester, flink og velhavende; egentlig var der slet ikke noget at sige paa ham. Men Fader Timm afgjorde Sagen ud fra det praktiske Synspunkt, at Frieren var Skræder, og Gedskes Broder skulde ogsaa en Gang være Skrædermester i den gode Stad Bremen; der kunde let blive Brødnid mellem Svogrene. Fædre kan undertiden være for varsomme. Nogen Hjertesag var det sikkert ikke for den unge Pige, men det isnede hende dog underlig, da hun senere saa sin afviste Frier ved en anden Bruds Side.

Og Tiden gik saaledes i den lille Timms Familie, med saa meget større Glæde over Datteren, som Sønnen voldte dem mange Bekymringer under sine Vandreaar til Hamborg og Paris; efterhaanden kostede han dem næsten Halvdelen af deres Sparepenge. — Gedske maatte paa Forældrenes Vegne skrive mange advarende og manende Straffebreve til den forlorne Søn.

Hun var virkelig en uangribelig og ærbar ung Pige. Hun havde gjort en ung Mæglers Bekendtskab ude i Marks Plantage, rigtig et nydeligt Menneske; hun mødte ham allevegne — havde hun været om Aftenen hos en Veninde, saa kom han tilfældig der forbi og bød hende Følgeskab hjem. Lille Ge-

sinas Hjerte blev saa underlig uroligt; til en Veninde sagde hun, at Mægleren var det dejligste hun kendte, „naar bare dog hans Formuesforhold snart kunde blive saadan, at han kunde gifte sig". Veninden gjorde sig sine Tanker; hun undersøgte den unge Herres Rygte lidt nøjere. Og som den gode Veninde hun var, skyndte hun sig, struttende af bekymret Iver til Gedske: „Hun maatte rigtignok advare sin søde Sina – han var af den Slags som løb efter ethvert kønt Ansigt, ja, rent ud sagt efter ethvert Skørt." Gedske maatte love hende aldrig mere at se til den Side, hvor han var. — Hun holdt det.

Nogle Maaneder efter førte Tilfældet hende sammen med den rige unge Sadelmagermester Johan Gerhard Miltenberg.

Hun var den Aften for første Gang rigtig i Teatret. Hvad hun saa kan være os det samme. Hun havde ikke siddet ret længe paa sin beskedne Plads i første Etage, da en velnæret, fin Herre kom hen til hende og forsøgte en venlig Tilnærmelse til den smukke Jomfru Timm. Straks efter kom imidlertid en anden Herre hende til Undsætning; han præsenterede sig som hendes Nabo, trængte sig ind mellem hende og den lidt for galante Tilbeder og fulgte hende endelig til hendes Dør.

Fra det Øjeblik kom han meget tit forbi den samme Dør. Naar Gesina Lørdag Aften fejede Fortovet udenfor det Timm'ske Hus, sagde han hende nogle beundrende Ord om hendes Flid. Gesina paa sin Side fandt, at Vandet i den Miltenborgske Brønd var det bedste i hele Gaden; der fyldte hun altid Spanden til det Timmske Køkken. En Gang dristede hun sig til, uden sine Forældres Vidende, at gaa ind i den Miltenbergske Forretning og købe et Par Strømpebaand. Maaske var det kun en flygtig Glæde overfor hans aabenbare Forelskelse. Men for

Resten var han jo ogsaa et godt Parti og i Stand til at gifte sig; for flere Maaneder siden var han bleven Enkemand.

Da Miltenberg kommer til at spille en ganske afgørende Rolle i Gedske Timms Livsskæbne, bliver det her nødvendigt at opridse et flygtigt Billede af ham. Han var velhavende Forældres eneste Søn, omhyggelig opdraget og omhyggelig forkælet. Naturligvis saa Faderen et stort Lys i Drengen, der da var altfor begavet til at bestille noget rigtigt; og da han var en godmodig Fyr, ansaas han for at være et Hjerte af Guld. Paa den Maade havde han alle Betingelser for at gaa i Hundene. Og da Faderen endelig fik en Fornemmelse af det, blev de enige om, at han skulde til Brunsvig for at lære Professionen. Det blev hans Ulykke. Svag og med Penge paa Lommen, paa en Gang ganske sin egen Herre, kom han naturligvis hurtig i daarligt Selskab. Blandt andet gjorde han Bekendtskab med et ældre trediveaarigt drevent Kvindemenneske af utvivlsomt daarligt Rygte. Hun saa yngere ud — i det mindste i hans Øjne — og løj sig rig; indolent, uerfaren, let forelsket, gik han straalende fornøjet i hendes Garn. Næppe tyve Aar gammel, anskaffede han sig denne lovende Fru Miltenberg.

Det blev et uhyggeligt Ægteskab. Den unge Bruds Rigdom viste sig jo noget mindre end egentlig antaget, men til Gengæld bragte hun ham en kær Svigermoder med i Huset... Dog det var den mindste af de Overraskelser hun beredte ham. Da hun først var lovformelig gift, lagde hun ikke længer Baand paa sine Lidenskaber. Sanselig, raa, fordrukken og tilmed larmende skinsyg, gjorde hun ham Hjemmet ret hyggeligt — og luskede han i Klubben, hvad han under disse Forhold hyppigt og gærne gjorde, fulgte hun efter og lavede nogle Skandaler, grov og stærk og jævnlig dinglende, saa det ganske Bremen

havde megen Adspredelse deraf. Men det er ikke deres Ægteskab, vi skal skildre, skøndt det heller ikke er uden Interesse. Her skal endnu kun anføres det Faktum, at hun til uudsigelig Lettelse for alle sine Omgivelser døde efter fem Aars Ægteskab. Miltenberg junior turde slet ikke tro, at han var fri. Lige til hans salig Hustru var vel i Jorden, maatte han have en af sine Venner sovende i Værelset hos sig: han kunde endda fare op i vild Rædsel for, at Liget var bleven levende.

Men det var jo ikke blot Klubben, han efterhaanden havde vænnet sig til at søge paa sin Flugt fra Hjemmet. Og da det tunge huslige Tryk saa pludselig var bleven hævet, blev hans Frihedsfølelse kun saa meget desto tydeligere. Hans Fader kunde og vilde ikke finde sig i det mere. Det kom tilsidst til en uhyggelig Scene mellem dem, der var i Færd ved at ende med Haandgribeligheder, da en Ven af Huset kom til . . . Ja, Faderen vilde da sælge det Hele og gøre Sønnen arveløs, hvis han ikke vilde tage Skeen i en helt anden Haand: han skulde gifte sig! Under fire Øjne forklarede han Vennen, at han havde tænkt paa den nydelige og dydige, lille Gedske Timm der i Gaden. Sidst havde han selv ivrig tilskyndet sin Søn til at gøre det gode Parti. Nu havde de set hvad det førte til. Meget heller en fattig og anstændig Pige. — Sønnen paa sin Side forklarede, at Faderen naturligvis igen vilde have ham til at gifte sig med en rig, gammel Een, der skulde passe paa ham. Nej, hvis det endda havde været en som den søde lille Timm skraas her over for.

Og saadan blev Gedske Timm til Gesina Miltenberg.

Vennen paatog sig Hvervet som Ægteskabsmægler. Fin sort klædt og af et meget ærbart Udseende, mindedes Gedske ham mange Aar efter i Fængslet. Han forestillede Forældrene Frierens Rigdom, det store Hus — foruden flere mindre —

som der var bleven budt tyve tusind Daler for –, det kostbare Møblement, Malerisamlingen . . . der var saamænd Billeder til over trehundrede Daler, osv., „og den unge Mand vil have Pigen, som hun gaar og staar, alene for egen Skyld". Der blev straks sendt Bud efter Datteren, og Fader Timm meldte hende den glædelige Tidende, for Resten uden at spørge om hendes Mening. Gedske græd, som det sømmede sig en ung Jomfru, naar Valget blev afgjort. For Resten var hun ikke uvillig, tværtimod. Allerede et Par Dage efter overtog hun med stolt Værdighed den Miltenbergske Husholdning – indtil Bryllupet passede hun den daglig fra syv Morgen til ti Aften.

Veninderne var naturligvis begejstrede og misundelige. De kunde rigtignok ikke forstaa, at den søde Gesina kunde tage den væmmelige og tarvelige Miltenberg. Men ogsaa fornuftige og brave Folk syntes i Grunden, det var Synd for den retskafne og brave Pige. Men Madam Timm svarede, at det ikke saa meget kom an paa, om Brudgommen nu ogsaa var saadan eller saadan; de unge Folk vilde da ikke komme til at mangle Brødet. Det havde Livet nu lært hende, var det vigtigste.

Fire Uger efter – de fløj ligesom ingenting – stod Brylluppet. Dagen i Forvejen holdt hendes Fader en lille, alvorlig Tale til hende om, at „hun skulde elske sin Mand trofast, vise Flid og Orden, holde ved sin Barnetro, ære sin gamle Svigerfader og give ham den Spise, som hans svagelige Helbred kunde trænge til". Hvad Præsten sagde, eller hvad hun selv følte ved Højtideligheden, huskede hun senere ikke det mindste til. Derimod mindedes hun, at hendes Broder sendte hende et Par Silkestrømper og et Par Sko fra Hamborg, „den gode Dreng". Et Par af hendes Familie sagde i Forvejen til Miltenberg, at

„han understod sig ikke til at græde". Han græd da heller ikke, men Gedske tudede af Hjertenslyst.

Brylluppet stod i det Miltenbergske Hus, i den store Stue med Oliemalerierne: over hendes Hoved hang Guds Moder med Jesusbarnet. Det var for Resten den Stue, hvor hun senere gav sin Moder Gift . . . Der stod ogsaa Gildet, som talte tredive Deltagere. Stadens fineste Kok lavede Maden. Familiens gode Ven havde skrevet et yndigt Digt paa tretten Vers „Om en ung Enkemands Klage og Lykke".

Først om Natten Kl. to tog Selskabet afsted. Forældrene blev tilbage. „Min Moder hjalp mig at klæde mig af. Da min Fader og min Moder sagde Godnat til mig, blev jeg saa bedrøvet, at jeg gærne kunde være gaaet hjem med dem. Fader sagde endnu en Gang, inden han gik: „elsk din Mand og ær din gamle Svigerfader".

GIFTERMAAL — OG GIFTMORD

De gode gamle Romaner sluttede med Giftermaalet: Livets egne Romaner begynder i Reglen med det. Og begyndte ikke Gesina Miltenbergs som et smukt Æventyr: den stakkels lille, dydige Skræderpige i Ære og Rigdom.

Muntert tog hun fat i sit nye Hus. Hoved havde hun; Orden og Arbejdsomhed var hun vant til. Alt havde før været Forvirring og Kærlighed i dette Hus: nu kom det hele i en anden Skik. Svendenes og Pigernes Sløserier og Rapserier blev der hurtig sat en Stopper for. Der kom en helt anden Art over Livet baade i Værksted og Køkken og Kælder. Det gav hurtig Vækst til den unge Husfrues Selvfølelse.

Svigerfaderen gned sig i Hænderne. Ogsaa Miltenberg junior var henrykt. Han forsikrede straalende sin unge Kone om sin Kærlighed: havde hun ikke villet have ham, var han taget bort fra Byen. Ja, af Glæde gav han to Boller Punsch ved et Laugs-Gilde hos sin Onkel. Baade han og Faderen overvældede hende med kostbare Klæder, Smykker — alt hvad hendes Hjerte kunde begære. Der var ikke et Ønske hun kunde komme med, som hun ikke straks fik opfyldt. Havde han før haft en simpel og berygtet Madam, saa skulde Folk nu for Alvor se, hvad for en ung og yndig Kvinde, ja hvilken fin Dame, der nu var Fru Miltenberg.

Alt hvad hendes Hjerte kunde begære – aa, det var maaske alligevel for meget sagt. Hjertets Begær var der vel ingen som tænkte paa. Udtil Munterhed og Fest, kunde han skaffe hende – som han selv hurtigt vendte tilbage til sin Drik og sit Klubliv. Men Følelser, det var ikke hans Sag – ikke en Gang de rent erotiske Glæder. Han havde været saa uheldig at paadrage sig en grim Sygdom ved sine Forlystelser udenfor Huset, kort før Brylluppet. „I Begyndelsen af mit Ægteskab med salig Miltenberg", skrev hun siden i sin Celle, gjorde han Indtryk af at være svagelig, og der var ogsaa noget i Vejen med hans Øjne; han laa dog ikke i Sengen. Det første halve Aar var han ofte meget stille. Det, troede jeg, havde sin Grund i, at jeg endnu ikke skulde have noget Barn; jeg selv var ikke rigtig tilfreds."

Gedske maatte søge sin Glæde i de Fornøjelser, som bød sig til – i Virkeligheden var det jo ingen ringe Overgang for et ungt Kvindemenneske, der endnu for kort Tid siden havde gjort Pigegerning og i Askepot-Dragt havde fejet for sine Forældres Dør. Nu kappedes hendes Fader og Moder med de andre om at forkæle hende. De var stolte af deres Datter. Men desuden mærkede de jo nok, at det ikke stod helt godt til med dette Ægteskab. Til Gengæld stræbte de for at skaffe hende de flest mulige Adspredelser.

Saaledes tog de hende nu, fire Maaneder efter Brylluppet, med til et af de tidligere omtalte Korporals-Gilder, med hele dets larmende Lystighed. Hun gjorde her et Bekendtskab, som blev af en skæbnesvanger Betydning for hende. Allerede tidligere var Miltenberg ved et godt Glas Vin — hans Livs bedste Glæde — truffen sammen med en ung livsglad Rejsende i Vin-Faget Hr. Gottfried, der boede til Leje skraas over for dem. Han var endda bleven rigtig fine Venner med ham.

Gottfried ledsagede nu Miltenbergs til Festen og kom til at sidde ved Siden af den unge Kone ved Bordet. Det muntre Maaltid, den glade Musik, den gode Vin og de fine Dragter satte hende i rent ud overstadig Stemning. Inden Bordet var færdigt, kendte hun og Gottfried hinanden som gamle Venner. Bagefter begyndte Dansen, der førte dem sammen i en fejende Vals. Da sent om Natten Musiken forstummede, havde hun endnu ikke haft nogen anden Kavaller, Hr. Gottfried ingen anden Dame.

Allerede ved otte-Tiden var Moder Timm bleven opmærksom paa det og havde advarende hvisket til sin Datter: „jeg tror ikke din Mand holder af det." Men hun var nu en Gang i Stemning. Havde Miltenberg virkelig følt det iskolde Pust af Skinsyge – som han saa hurtig fik varmet væk med Vin? Opgav han straks den Smule Mands-Værdighed, der vel var vokset frem i ham (Herregud, megen Kraft var der jo ikke i ham, og han havde allerede oplevet lidt af hvert) – eller havde han kun følt sig en Smule utilpas efter Maaltidet? Vist er det, at han og hans Kone og Ven i fortrolig Klynge drog sammen hjem. Og heller ikke der lod han sig mærke med det mindste. Men næste Morgen kom Fader Timm og holdt en Tordentale til sin Datter: „Din Opførsel i Gaar ved den Dansekommers, den passede mig ikke min Pige; du opførte dig meget tarveligt overfor din Mand! Saa længe jeg lever, tager jeg dig ikke mere med til den Slags Løjer. En Kone skal bære Respekt for sin Mand og ikke skeje saadan ud, som du gjorde i Gaar." Den elskede Datter faldt imidlertid sin strenge Fader allerkærligst om Halsen, og lovede hun skulde aldrig gøre det mere . . . nu maatte han blot tage hende med derhen igen i Eftermiddag (Festen varede flere Dage). — Og han kunde naturligvis ikke sige nej.

Ligesom i Gaar indbød Miltenberg sin Ven Gottfried til at være med; han selv dansede ikke; og saa havde hans Kone altid en Kavaller. Men der hvor Madam Miltenberg og Hr. Gottfried slap den foregaaende Aften, dér tog de fat igen i Dag; kun generede hun sig nu for Folk og gav ogsaa ham at forstaa, det ikke maatte blive altfor tydeligt. „Fra den Dag af," tilstaar hun senere, „gik alle mine Ønsker og al min Længsel ud paa at faa Gottfried."

Hun begyndte nu ivrigt at studere paa, hvordan hun rigtig skulde tage sig ud som en dannet og fornem Dame, pyntet og fin. Hele Timer stod hun foran Spejlet. Hendes Teint var ikke rigtig frisk nok, syntes hun — saa fandt hun paa at sminke sig, som hun havde gjort det ved Komedierne i gamle Dage. Og denne dækkende Maske, der oprindelig kun havde haft til Hensigt at gøre hende saa tillokkende som mulig i Gottfrieds Øjne, blev hende siden et nyttigt Middel paa hendes Forbryderbane: „den skjulte den forræderiske Rødmen og Blegnen, som Samvittigheden jog over hendes Ansigt ved Løgnen, Tyveriet og Mordet," siger hendes Biograf. — Hun blev ved med det lige til sin Fængselstid.

Fra Spejlet ilede Madam Miltenberg til Vinduet i sin Dagligstue eller i sit Køkken og spejdede efter, om hun ikke kunde se et Glimt af Hr. Gottfried i hans Vindue eller undervejs til hans Kontor. Han var bleven Helten i det gamle Hjems stille Stuer. Ogsaa Miltenberg beundrede ham og talte tit om ham, — holdt vel ogsaa nok af at faa et Glas god Vin gratis i hans Selskab. Anede han slet ingenting om, hvordan det stod til med hans Kone, blinde som Ægtemænd er? Eller var han saa slap og ligeglad, at det nærmest var ham behageligt, naar en anden vilde paatage sig Ulejligheden, mens han dog havde sit gode, lune Hjem? Eller skulde der have været nogen Uro og

Selvpinsel i hans evige Beskæftigen sig med Rivalen og hans tilfældige Spørgsmaal: om hun havde set noget til Gottfried – var han monstro allerede gaaet til sit Kontor?

For saa vidt kunde han foreløbig være rolig: Hr. Gottfried holdt sig forsigtig tilbage. Enten han nu var for hæderlig til at ville snyde sin Ven eller en platonisk Natur – som nødig rodede sig ind i Forhold, der kunde volde Uro og Ulejlighed —, vist er det, han var meget venlig overfor Madam Miltenberg, hilste paa hende, vekslede forekommende Ord med hende, og forstod ikke en Smule af hendes stumme Smægten. Men denne Tilbageholdenhed var saa langt fra at kølne den unge Kones Kærlighed, at den tværtimod hidsede den saa meget des stærkere op. Hun blev nervøs og utaalmodig, gik urolig, forpint om, kunde pludselig bryde ud i langvarige Anfald af Graad. Selvfølgelig kunde hendes Omgivelser ikke undgaa at lægge Mærke til hendes forandrede Sindsstemning. Da saa hendes Mand eller hendes Forældre trængte ind paa hende og spurgte hende, hvad der var i Vejen, fandt hun paa den pyntelige Løgn, at hun var saa bedrøvet over, hun ikke troede hun kunde faa nogen Børn.

Saa meget kærligere og mere hensynsfulde var de imod hende. Fader Timm udstedte et strengt Forbud imod, at noget som helst Barn kom hans „lille Miltenberg" – saadan plejede Forældrene at kalde hende — nær, for at hun ikke skulde blive mindet om sin Sorg. Ogsaa Svigerfaderen, hvis Hjærte hun ganske havde vundet ved sin gode Mad — var fuld af Omhu overfor hende. Dagen efter Brylluppet havde han hængt et værdifuldt engelsk Maleri, af en yndig lille Pige op over hendes Seng, med en spøgende Bemærkning om, at det var sundt at se paa kønne Børn. Nu tog han det i al Stilhed bort. Han spaserede lange Ture med hende, en Dag

gik han endda ind med hende og købte hende en fin grøn Kjole. De tog hende ogsaa med i Teatret — men afset fra den Fornøjelse at vise sig som Dame blandt Godtfolk, morede det hende ikke synderligt. Hun besad ingen levende Fantasi: det var jo ikke virkeligt – „de lader jo kun saadan."

En skønne Dag viste det sig alligevel, at den „lille Miltenberg" skulde have et Barn. Allesammen bar de hende nu paa Hænderne. Moder Timm, der var dybt og inderlig overtroisk, lod en Spaakone hente, for at faa noget paalideligt at vide om sin Datters Fremtid. Den vissent, graagule Kone gjorde et uhyggeligt Indtryk paa den Frugtsommelige, men hun fik for Resten aldrig andet at vide, end at Spaakællingen havde sagt meget sørgeligt til hendes Moder. Nogen Tid før hendes Nedkomst gik hele Familien til Alters, for hendes Vedkommende første og sidste Gang. Desuden syede Moder Timm en Mønt med et Kors paa ind i hendes Dragt og, for ikke at forsømme noget, en Tryllerod. Og under selve Hovedpuden i Barselsengen lagde hun en lignende Pakke Trylleurter.

Selve Fødslen fortæller hun siden om i sit Fængsel: „Kort før min Nedkomst skænkede min salig Fader mig et smukt Sengested, halvtresindstyve Alen Kattun til Omhæng, fine Sengeklæder, en Vugge og nydeligt Børnetøj. Kaffe, Sukker og The skænkede min gode Moder mig. Salig Miltenberg gjorde mig en smuk Skærm til at staa om Sengen og skænkede mig en Lyseskærm og en lille Stol til Vaagekonen; Omhænget om min Seng lavede min salig Mand ogsaa selv til mig."

„Da nu mit Kammer var helt i Orden, gik jeg ind for at se paa det. Ak, tænkte jeg, du vilde dog nødigt dø – nu da alt er saa yndigt indrettet for dig!"

„Nu kom den lykkelige Stund, da jeg fødte et sundt Barn; salig Miltenberg og min Moder var hos mig, og om Natten

Klokken tolv oprandt den lykkelige Stund, uden store Smerter for mig. – Fuld af Glæde løb salig Miltenberg straks til min Fader. Ak min gode Fader var fra Klokken ti til tolv vandret op og ned i Stuen, bekymret og angst for at jeg skulde dø. Den næste Morgen var Fader ved min Seng, og jeg saa hans inderlige Glæde over vor Lykke."

„Om Morgenen Klokken seks kom min gode Moder og sørgede for vor Husholdning, plejede mig og forlod mig først Klokken ti om Aftenen. Fru Doktor M. (den nærmeste Naboerske), som tit besøgte mig, kunde ikke noksom fryde sig over salig Moder, naar hun saadan saa hende komme til mig tidlig om Morgenen. Fire Uger igennem plejede hun mig utrættelig. Ak, naar jeg lagde det lille Væsen til mit Bryst, sad min salig Moder ved Siden af mig og kyssede tit dets Fødder. Hver Morgen, naar min salig Fader kom herover, var hans første Spørgsmaal til Moder: „hvad skal saa den lille Miltenberg i Dag have at spise?"

Den lille Skildring er interessant. Sødlig som den er, indeholder den ikke noget Glimt af Moderkærlighed. Hun ligger ordentlig og nyder sin Rolle. Fromladen rørt fortæller hun om den. Og alle disse „Gode" og „Salige" er det for Resten hun i Mellemtiden har taget af Dage ved Gift!

Fire Uger ammede hun sit Barn, saa maatte der tages fremmed Amme til det – for Resten blev hun heller ikke længe, for det viste sig, at det ulykkelige Barn havde arvet en uhyggelig Sygdom fra sin Fader; og Ammen fik Skylden. Denne Opdagelse var naturligvis ikke egnet til at øge den ægteskabelige Lykke. Bedre blev det heller ikke, da Gedske mærkede, at hun atter skulde være Moder inden Aaret var omme. Madam Timm maatte tage hende alvorlig for sig for at faa hende til at skikke sig.

Ved denne Tid gjorde iøvrigt Familien et Bekendtskab som siden fik afgørende Indflydelse paa Gedskes Livsskæbne. Kassow var Bestyrer i en større Vinforretning i Nærheden, hvad der ikke var nogen daarlig Anbefaling for et nærmere Venskab med Miltenberg; det varede ikke længe, inden de holdt trofast sammen. Som rimeligt er, behagede det ikke Gedske, der først viste sin Mand sit udulgte Mishag, siden sin Uvilje og tilsidst en Kulde, der efterhaanden ganske skilte de to Ægtefæller. Miltenberg havde imidlertid fra sit første Ægteskab været vant til det, der var værre. Ganske utvivlsomt gjorde han nu, hvad han kunde for at være sin Kone til Behag. Fred vilde han have. Selv om han ganske og aldeles skulde lukke Øjnene.

Egentlig skulde man ikke tro, at Kassow var forførende. Gift var han, Fader, ikke skøn at se til med sin Borgmestermave. Men først og fremmest var Kassows som Handelsfolk finere end Miltenbergs, der alt i alt kun var Haandværkere; det var næsten en Ære for Sadelmagerfolkene at faa den nydelige Omgang. Og desuden var Kassow en munter Selskabsmand, et godt Stykke endda af en Levemand — og alle Betingelser var som lagte tilrette. Gedske var forelsket — i en anden ganske vist, men Gottfried holdt sig tilbage. Bragt ud af Ligevægt, utilfredsstillet, forbitret paa sin Mand, forfængelig og let at smigre, uden nogensomhelst moralsk eller religiøs personlig Ballast, maatte den unge Kone blive et let Bytte for en dreven Tilbeder. Og den joviale, underholdende Kassow førte sit Angreb med Plan og Foretagsomhed. Han bragte Flaske paa Flaske til Ægtemanden, som ivrigt indbød ham til sit Bord. Han arrangerede muntre Landture. En Dag skulde Miltenberg ud paa et Gods og tapetsere nogle Værelser; hans Ven Kassow vilde gærne med, og hans Kone kunde slet ikke undværes — hun skulde koge Klister. Der var Arbejde for

flere Dage, men Kassow maatte hjem samme Aften, og Madam Miltenberg kunde heller ikke være borte fra sit Hus, Saa tog de hjem sammen; hun var jo i sikre Hænder. Paa Vejen tog en tom firspændig Ekvipage dem op. Det var en skøn Foraarsaften, hvor Sindet let synker hen i vemodige Længsler. Kassow holdt hendes Haand i sin; saa hvilede han let sin Haand paa hendes Skulder; og da Mørket sænkede sig tættere over Egnen, vovede han at lægge sin Arm om hendes Liv.

Fra nu af vekslede de hyppigt Breve og Smaaforæringer. Hun skænkede Kassow en Naal med en Haarlok, men vilde gærne lade nogle smukke Linjer følge med. Det var Miltenberg saa dygtig til. Og saa bad hun ham, om han ikke vilde sætte et Brev – „saadan rigtig med Følelse" – sammen for en Veninde, der vilde forære en Ven en Naal. Det „følsomme" Brev lød: „Ikke Lokkerne skal være det, der minder Dem om mig; nej, Følelsen for Venskab og Dyd skal dagligen vokse i Dem, ligesom jeg aldrig vil ophøre at være Deres osv.".

En Afbrydelse i Forholdet skete ved Gedskes lykkelige Nedkomst med et dødfødt Barn. Det var ved denne Tid hun begyndte at frygte for at se for mager ud. Et enkelt udpolstret Klædningsstykke vilde imidlertid let forskyde sig, saa fandt hun paa at lægge det ene Livstykke over det andet, i Aarenes Løb flere og flere. Ved Opdagelsen var hun, som omtalt, iført tretten. Folk tillagde dem magisk Kraft, troede hun kunde flyve ved deres Hjælp eller i det mindste gøre sig usynlig. I Virkeligheden ønskede hun jo blot at gøre sig saa anselig og indtagende som mulig, foreløbig for at tækkes Kassow. Deres Forhold var bleven genoptaget. Nu skulde han en Rejse til Berlin; om Aftenen kom han med den triste Tidende, at det blev allerede næste Dag — hans Kone troede ham vel afsted. Men han kunde jo ikke rejse uden at have taget Afsked med

sin Veninde. Miltenberg var borte. Tiden svandt hastigt for de to, med Kys og Punsch. Inden Aftenen var omme laa de i hinandens Arme. Da Kassow silde forlod det Miltenbergske Hus, maatte hun jo lade utrøstelig. Men han stillede hendes Taarer med Løftet om en stor Gave, hvis hans Rejse til Berlin gik godt. Desuden – der var jo ingen som vidste noget om, hvad der var sket!

Næppe er Kassow af Vejen, før Gottfried atter dukker op. Han havde været borte paa en længere Forretningsrejse. Denne Michael Christian Gottfried, som vi nu kommer til at beskæftige os en Del med, skildres saaledes: en frisk Natur med let Blod, ikke egentlig smuk, men behagelig, af vindende Optræden, en god Danser, Rytter, Guitar-Spiller og Sanger med en indsmigrende Stemme. Lidt nærmere beset viser han sig som en nogenlunde karakterløs, let forelsket, godmodig, ganske indtagende men uhyre overfladisk Herre. Han kunde tage sig ud, rent selskabelig, var endogsaa belæst: han ejede et godt Bibliothek, ja havde selv udgivet et Par Sangbøger: „Den selskabelige Glædes Blomsterkranse", der oplevede fire Oplag, og „Blomstersamling", der blev udsolgt. Meget Mand var der kun ikke i ham, hverken aandelig talt eller fysisk. Hans Forelskelser var altid i Tidens mest sentimentale Stil og blev sjældent heller til mere. „Salig Gottfried var ikke vellystig," sagde siden hans Enke selv om ham.

Den gamle Miltenberg havde overdraget sit Hus til Sønnen. De lejede et Par Værelser af det ud til enlige Herrer. Og nu overraskede Miltenberg en Aften, da han kom hjem, sin Hustru med det Spørgsmaal, om hun vilde undvære sin Dagligstue og

bytte den med Stuen bagved, da Gottfried gærne vilde flytte ind hos dem og helst vilde have det Værelse? Gedske vogtede sig vel for at vise, hvor glad hun blev, men hun sagde ikke nej, og et Par Uger efter boede hun under Tag med den hun mest af alle begærede.

Gottfried havde ganske sikkert ingensomhelst forelskede Hensigter, da han lejede sig ind hos Miltenbergs. Han var bleven nødt til at flytte, da det Hus, han boede i, fik en ny Ejer. Sagtens havde han hørt hviske om Madam Miltenbergs Forhold til Kassow og begærede endnu mindre end før den forbudne Frugt. Men den kønne, unge Kones Opmærksomhed overfor ham smigrede ham; tilmed kunde han nok lide at leve paa anden Mands Bekostning og satte Pris paa saadan et lunt, husligt Samliv med Sang og Spil, Højtlæsning og venlig Samtale. Netop dette fandt han hos Miltenbergs; her tilbragte han sine Aftener, spiste ved deres Bord, opgav sin selskabelige Klub og sparede sine Penge. Til Gengæld bragte han Madam Miltenberg Serenader, pyntede hendes Blomsterbord og passede hendes Have.

Desuden blev han den unge Kones bedste Veninde og Fortrolige. Hun klagede sin Nød for ham, udgød Tungsinds Taarer over sin raa Mand, der ikke forstod hende – altid forsømte han hende og tilmed Huset; det gav han hende ikke Penge til. Gottfried lod sig røre og skænkede hende ikke blot sin Medlidenhed, men laante hende oven i Købet Smaasummer til Husholdningen; de gik for Resten til at købe Pynt for. Nu var der en Hemmelighed mellem den unge Kone og hendes Ven. Musiken blev dernæst den lokkende Vej for deres Følelser. Han sang foran hendes Vindu: „O, lykkelig den som finder sin Elskede", „Hvem jeg elsker, ved kun jeg", „Søde Drøm, hvor snart er du forsvunden", „Græd ej, mit ømme Hjerte" og

„Graven, ak, er dyb og stille", og Madam Miltenberg vædede Hovedpuden med sine Taarer, inden hun sov ind. Saa fulgte enorme Spasereture, og et første Kys ude ved et gammelt Stenkors bekræftede deres inderlige, gensidige Kærlighed. Miltenberg sad imens paa sin Kro. Naar han sent om Aftenen kom hjem til sin Hjærtens- og Hus-Ven, spurgte han ham: „Naa, hvad tager saa vores lille Kone sig til?"

Men nu vendte Kassow tilbage fra Berlin. Han havde en Gave paa ti Louisd'orer med til sin Veninde – og var fyldt af et varmt Forsæt om at genoptage Forholdet til hende. Var det Frygt for Kassows skinsyge Hævn, der tvang hende til atter at give efter, midt i sin glade Forelskelse i Gottfried? Eller var hendes Kvindesind saa elastisk, at hun kunde sværme sentimentalt forelsket med den ene og hengive sig med Lyst til den anden? Vist er det, at Dobbeltforholdet fortsattes. En Pakke Breve fra denne Tid (der senere er fundne) viser Breve til ham fra Madam Miltenberg, der udtrykker sig med en saftig Aabenhjertighed, som man plejer at betragte som særegen for en lavere Kvindeklasse.

Maaske har det endogsaa været hende en æggende Adspredelse at holde dette dobbelte Kærligheds-Bogholderi smukt gaaende. Hensynet til Manden maatte jo rent uvilkaarlig gøre dem begge to forsigtige og diskrete. Gottfried kunde naturligvis ikke være blind for Kassows Optagethed af den unge Kone. Men det platoniske i deres eget Forhold, som gav ham en høj Mening om Madam Miltenbergs Dyd, og hans sikre Bevidsthed om sine egne Fortrin, gjorde ham frygtløs og troskyldig. Anderledes med Kassow. Netop Gottfrieds bestikkende Egenskaber, og saa den ubehagelige Kendsgerning, at han boede i Huset, satte den anden i en stadig skinsyg Uro – han vidste jo, at den kønne Kone ikke var altfor standhaftig. Alligevel

lykkedes det hende at bevare begge sine Venner, uden større Fortrædeligheder. Kun en Gang var det nær gaaet galt. Gottfried og Miltenbergs havde aftalt sammen at tage hen til Indvielsen af en ny Dansesalon, og Kassow var rasende. Først søgte han at komme ud over det ved et Glas Vin, men faar saa det skinsyge Indfald ogsaa at møde til Festen – for i det mindste at faa Luft. Paa Vejen møder han en Bekendt: „gaa med til Gildet, saa skal du se Løjer!“ . . . Madam Miltenberg, der er fint pyntet med et Halssmykke, som hun har faaet af Kassow, danser med Gottfried og kun med ham. I Pavsen sidder de med hinanden i Haanden. Paa en Gang dukker Kassow op foran dem, griber hurtigt et godt Tag i Madam Miltenbergs Halssmykke og raaber med harmdirrende Stemme: „Naa, kom saa med Halsbaandet!“ — Det var lige ved at blive Skandale. Men de andre fik ham hurtigt af Vejen. Og det var en kedelig Historie. Manden havde jo været fuld. Det lille Optrin glemtes hastigt. Han selv lod sig snart igen overbevise om, at han jo dog var den rette. Og undskyldte sig siden overfor baade den ene og den anden med, at han havde faaet et Glas for meget. Madam Miltenberg gik imidlertid ikke til Dans mere.

Kassow havde vidst at sætte sig fast hos de gamle Timm. Han var deres Husven, bragte dem jævnlig en Flaske ekstra Vin, laante dem Penge til at betale deres udsvævende Søns Gæld med – og havde den bedste Lejlighed til at træffe deres Datter. Vel hævede Moder Timm advarende Fingren: „Hør nu, lille Miltenberg, det gaar aldrig an med det Venskab med Kassow!“ Men det var kun et venligt Vink om at tage sig i Agt; for Alvor havde hun ikke den fjærneste Mistanke til sin Datter. Nu som før ansaa Forældrene hende for et Møn-

ster paa Dyd og ynkede hende ret af Hjertet, naar hun begyndte at beklage sig over sin Mand.

At han var doven og holdt daarligt Hus med sine Penge, det vidste de jo. Ogsaa hans Drikfældighed og hans Udsvævelser var kendt over den hele By – nu løj hun ham oven i Købet paa, at han mishandlede hende skammeligt, naar hun ikke altid sørgede for lækker Mad til ham, og det skønt han næsten aldrig gav hende Penge. En hel Nat havde hun maattet sidde skjult i en Vogn for at undgaa hans Brutalitet. Han solgte ogsaa af hendes Udstyr, men de maatte endelig ikke sige det mindste om det til nogen. Hun vilde lide i Stilhed ... I Virkeligheden var Miltenberg med alle sine Fejl den godmodigste og venligste Ægtemand.

Men med Pengene kneb det. Og Gedske trængte til Penge. Hun skulde have dem til Pynt og Stads, og hun havde dem nødig til at give væk af. Hendes Tjenestefolk kunde aldrig have faaet nogen mere rundhaandet og hjælpsom Madmoder. Hun vilde gøre dem til sine Venner; Folk skulde tale godt om hende. Til at begynde med var det maaske nærmest en Behagelighed at strø om sig med Penge, siden gav hun bort af et klogt gennemført Princip.

I Aaret 1810 fik hun sit tredje Barn, en Dreng, der blev døbt Heinrich. Folk snakkede saa smaat om, at han lignede Kassow. Hun blomstrede atter op — og brugte med ny Lyst til Livet endnu flere Penge. En Dag da Miltenberg var gaaet ud, sendte hun Bud til en Smed – hun havde mistet Nøglen. Hun lagde nøje Mærke til, hvordan han bar sig ad med at bruge Dirken. Hun nøjedes med at tage ti Daler og smækkede saa Laasen igen. Tyveriet blev aldrig opdaget. Men Husets Kasse var kun lille. Næste Gang gav hun sig i Lag med en af sine Lejeres Pulte. Medens han var paa sit Kontor, listede

hun sig ind med sit Nøglebundt, valgte hastigt en passelig lille Nøgle, prøvede Laasen — og stod med Pengene i Haanden. „Da jeg stod med Pengene," lyder hendes egen Tilstaaelse, „skyndte jeg mig at lukke Pulten; men ved Eftertælling af, hvor mange der var, blev jeg forskrækket; halvfems Daler havde jeg taget ... Da nu min Nøgle allerede havde faaet et Bræk, var jeg nødt til at beholde hele Summen, af Frygt for at knække Nøglen itu, hvis jeg aabnede en Gang til!"

Tyveriet blev straks opdaget, men ingen kunde begribe, hvordan det var gaaet til. Hun havde efterhaanden udviklet et sandt Mesterskab i Forstillelseskunst. Senere laante hun Penge hos en af sine Mands Venner under Paaskud af, at det var til hendes ulykkelige Broder; da hun skulde betale, manglede hun selvfølgelig Pengene, og maatte selv bede Vennen sige det til hendes Mand; denne tilgav hende uden mange Ord – han sagde blot bedrøvet: „en Kone, der ikke holder mere af sin Broder, kan heller ikke elske sin Mand". — Næste Gang lod hun det gaa ud over sin elskede Gottfried. Denne Gang anvendte hun en Dirk og tog nogle Guldmønter af hans Pult. Da han opdagede Tyveriet, blev han aldeles rasende, lod Politiet hente og fik foretaget en Husundersøgelse. Madam Miltenberg var mindst lige saa forbitret som han over det skammelige Tyveri og kastede behændigt Mistanken paa en Lærling og en af Tjenestepigerne. Hver for sig søgte de nu at vælte Skylden over paa den anden; medens alle de andre hørte paa det, begyndte de begge at ramse den andens Synderegister op, — tilsidst raabte Tjenestepigen, at han var en rigtig skidt Knægt, som havde været saa uforskammet at sige, at han havde set Madammen og Kassow i Lag med hinanden. Politimanden tillod sig halvhøjt en nærgaaende Bemærkning om den lille Heinrichs Lighed med Hr. Kassow. Det var en pinlig Scene,

som imidlertid kun førte til, at Gedske siden viste den største Forsigtighed.

I Oktober 1812 havde hun faaet et Barn, som døde nogle Maaneder efter. Hun syntes greben af den dybeste Fortvivlelse, der mægtig vakte Gottfrieds Medlidenhed. Ni Maaneder efter nedkom hun med en Datter, hvis Lighed med Gottfried blev stadig mere paafaldende.

Kassow havde efterhaanden trukket sig noget tilbage. Til Gengæld steg hendes Følelser for Gottfried til Lidenskab. Miltenberg havde paadraget sig en ny Skavank ved sine Udskejelser, og han listede nu om som en Skygge; for at hjælpe lidt paa det, fortalte de, at Overdelen af en Karet var falden ned over ham. Denne kummerlige Fyr var hende den eneste Hindring for den hedt eftertragtede Lykke, som hun i Drømme saa i et Ægteskab med Gottfried. Gedske kom efterhaanden til at hade sin Ægtefælle. Han gjorde hende saamænd ingenting. Men han stod hende nu i Vejen.

Han blev stadig bagtalt for hendes Forældre. Under Skammens og Fortvivlelsens Taarer betroede hun dem, hvad det var, han fejlede, og hvad rimeligvis hendes lille Johanna var død af; der var paa den hele Jord ikke saa ulykkelig en Skabning som hun. De saa i Aanden deres elskede Datter med ødelagt Helbred og bragt til Tiggerstaven; de anklagede sig selv som dem, der havde faaet dette Ægteskab i Stand. Ham forbandede de og talte tit om, hvordan hans Død var det bedste, der kunde ske for ham selv og endnu mere for hans Familie! Timm gjorde alt muligt for at hjælpe paa den ulykkelige Stilling. Hans Datter skulde have sit eget Sovekammer; Miltenberg maatte forhindres fra at gøre ny Gæld og navnlig fra at give Pant i Huset. Legemlig og moralsk svækket som Miltenberg var, gik han ind paa alt, og man var allerede i Færd med at træffe de fornødne

Aftaler med den ældre Miltenberg, da denne døde i Januar 1813.

Det var en naturlig Død — hvad for Resten Rygtet senere benægtede. Gedske stod ved denne Lejlighed første Gang Ansigt til Ansigt med Døden. Den var mild og nem og slet ikke frygtindgydende. Derimod saa hun i sin Mand et vandrende Lig, der i sløv og tung Melankoli slæbte sig om, sig selv og sine til Plage. Af og til var det ham en tydelig Lettelse at sidde og græde, heftigt og længe. Hans Liv var ingen til Nytte, sad han og klagede. En Gang da de talte om en uhelbredelig Slægtning, sagde han: „Hvad er dog det for Læger, som ikke kan hjælpe lidt til. Ham er Livet dog ikke til den ringeste Glæde."

Gedske begynder med at ønske sin Mands Død. Efterhaanden sætter den Forestilling sig fast i hendes Hoved, at han skal og maa dø. Hun faar den Besked hos en Spaakone, at „hele hendes Familie vil dø og hun alene blive tilbage og saa have det godt og lykkeligt." Hun har omtrent ved den Tid set Kotzebuss „Graf Benjowsky", med den ædle Giftmorder Kasarinoff. Om dette har været hende en uvilkaarlig Tilskyndelse, er det umuligt at eftervise — vist er det, at Tanken slaar ned i hende. Døden har hun lige set, den skræmmer hende ikke. Nogen Art af moralsk Modstandskraft kender hun ikke. Hendes Hjem har lært hende ydre Orden, ydre Gudfrygtighed, Hensynet til, hvad Folk mener, Folk vil sige. For egen Regning har hun gjort sine Erfaringer, med sig selv altid som Midtpunkt for Folks Beundring, Ros, Velvilje og Beklagelser. Det Ydre har hun stedse vidst at bevare. Hun har stjaalet, løjet, brudt sit Ægteskab, sveget den Kærlighed der har været hendes Livs oprindeligste og stærkeste Drift; hendes egen Lyst og Behag er i Virkeligheden den eneste af-

gørende Drivfjeder. Udadtil er hun stadig den ansete, vellidte, kønne Borgerkone — indadtil er hendes Væsen, bestemt ved hendes Erfaringer og korrumperede Instinkter, i en Opløsningstilstand, hvor denne nye Tilskyndelse har let ved at erobre Eneherredømmet. Frihed, nyt Liv, Lykke hedder hendes Handling. Giftmord, fy, det lyder stygt! Hun bruger det aldrig. Hun vil kun give ham noget ind —.

Vi har Gedskes egen skriftlige Tilstaaelse for, hvordan det hele gik til.

„En Dag" (sidst i Juli; vel otte Dage efter at Tanken om Mordet første Gang var dukket op i hende) „siger jeg til min salig Moder, at jeg havde mærket, der var Mus i Sovekamret, om hun vidste noget Raad imod det. Min salig Moder lover mig at skaffe mig noget imod det."

„En Dag bringer hun paa et Brædt nogle smaa Stykker Rugbrød, som der var strøet Arsenik paa, og lægger dem op paa Kamret, lukker saa af, giver mig Nøglen og siger til mig: „pas for Guds Skyld paa, at ingen af Børnene gaar der op, det er Gift."

„Et Par Dage efter gaar jeg op paa Kamret, tager Giften op i Haanden og skraber den af Smørrebrødet, som om Musene havde ædt det, og tager det med ned i min Stue, vil give Miltenberg det – men kan ikke komme til det, bliver ængstelig; lægger det, pakket ind i Papir, i min Kommode."

„Nogle Dage senere siger min Moder: „jeg vil dog en Gang se efter, om Musene ogsaa har været ved det," „ja, Moder, siger jeg hurtig, de har ædt det altsammen . . ."

„Beder hende bringe noget mere, hvad hun ogsaa gør."

„Flere Uger kæmpede jeg med mig selv. Endelig en Morgen fatter jeg den skrækkelige Beslutning og giver min Mand

noget af det paa hans Frokost . . . Da han har spist det, gaar han straks ud."

„Medens han er borte, gaar jeg ofte op og ser ud af Vinduet og tænker: hvis han nu dør undervejs, og de bringer ham dig død hjem . . ."

„Paa en Gang træder Miltenberg ind i Huset, ser bleg ud og gaar i Seng." (Han fik pinlig Diarhoe, frygtelige Brækninger osv.). „Den næste Dag gaar han om, men lægger sig igen, og dette varer vel nogle Dage ved . . . til han tilsidst bliver stadig sengeliggende."

„Da han har været otte Dage syg, kommer han, støttet til sin Stok, ned ad Trappen, peger paa den Vogn, som stod ude i Forrummet og som han selv havde lavet, med de Ord: „naar jeg dør, saa sælg den Vogn og lad mig begrave for det." Tænk Dem, hvor det maatte stikke mig i Hjertet! Naar han nu havde kunnet ane, at jeg var hans Morderske! Den Karet ledsagede ham ogsaa til Kirkegaarden."

„Fire Dage før hans Død gav jeg ham det i Havresuppe."

„De sidste fire Dage kunde jeg ikke nærme mig hans Seng; det var stedse, som anede det mig, at han maatte vide, jeg havde givet ham Gift.. Sædvanlig blev jeg staaende ved Døren."

„En Gang bildte jeg mig ind, at han vilde springe ud af Sengen og slaa mig. Hans Blik var stadig vrede, naar han saa paa mig; men det var noget, jeg bildte mig ind, for hans Øjne var ganske røde, derfor bildte jeg mig det ind. Anet noget om Forgiftningen har han ikke. Han bad jo Gottfried om ikke at forlade mig."

Otte Dage før Miltenbergs Død maatte Gottfried rejse i Forretninger til Oldenburg; ved Afskeden sagde han til ham,

i en tredje Vens Nærværelse: „Gottfried, levende finder du mig ikke igen, naar du kommer tilbage. Jeg ved, du har haft noget at gøre med min Kone; jeg tilgiver dig gærne. Lov mig ikke at forlade hende og tag dig af Børnene."

Den Ulykkeliges Lidelser steg rædselsfuldt; i sin Pine krummede og vred han sig, fo'r ofte højt i Vejret og skreg som rasende. Dagen før sit Endeligt benyttede han et roligere Øjeblik til, med Henblik paa sin forestaaende Død og den haabløse Uorden i sine Affærer, at sige til den gamle Timm: „Fader, De har et drøjt Bjerg for Dem; se De nu til, hvordan De kommer over det."

„Fru Meyern, en gammel brav Kone, der tidligere havde været min Sygeplejeske," skrev Gedske, „passede min salig hedengangne Mand kærligt og omhyggeligt og trykkede tilsidst Øjnene til."

Mordersken lod sig ikke se ved Dødslejet. Henved en Time før Dødsøjeblikket blev hun kaldet til den stakkels Lidendes Seng for at overvære hans sidste Kamp. Men hun kom ikke.

Hans sidste Stunder var grufulde. Hans høje Brøl gav en Forestilling om, hvad han gik igennem, inden det var forbi. Da endelig Pulsen var hørt op at slaa, stirrede Øjnene endnu røde og vilde som i en sidste Smertes Vanvid.

Da først traadte Madam Miltenberg ind — frisk fra Spejlet. Hun havde med megen Omhu lagt den skønneste Maske som utrøstelig Enke. Nu knælede hun ned, efter de bedste Mønstre, ved den salig Bortgangnes Leje.

MODER- BARNE-, FADER- OG BRODER-MORDERSKE. — ÆGTESKAB MED GOTTFRIED. — GIFTMORDET PAA HENDES ENESTE KÆRLIGHED.

(1813 – 1817.)

I „Bremer wöchentliche Nachrichten"s næste Nummer læstes følgende Avertissement:

„Den første ds. fuldendte min elskede mig uforglemmelige Mand, Johann Gerhard Miltenberg, efter sit næppe tilendebragte 33te Livs Aar, og i det ottende Aar af vort lykkelige Ægteskab, som velsignedes med 4 Børn, af hvilke to gik forud for ham, sin jordiske Løbebane formedelst en hidsig Galdefeber. Overtydet (ogsaa uden de mange Vidnesbyrd om Medfølelse) om at enhver, der kendte ham, vil finde Smerten og Taarerne naturlige, som jeg sammen med dem, der glædede sig ved hans nære Omgang, ofrer ved hans Kiste, føjer jeg kun den Meddelelse til, at den Hedengangnes Forretning vil blive ført videre ved en dygtig Medhjælper, og at jeg vil bestræbe mig for at vise mig deres Tillid værdig, som godhedsfuldt vil beære mig med deres Bestillinger.

G. M. Miltenberg,
født Timm."

Det var lykkedes. Ingen Medlidenhed, ingen Anger, intet Samvittighedsnag. Resultatet af hendes første store Udaad var for hendes Sjæl tilsyneladende intet andet, end at hun nu havde lært, hvorledes man dør af Gift, og at man maatte gøre Portionerne større, naar man hurtigere vilde naa sit Maal, end Tilfældet var med Miltenberg.

Kun en Rædsel havde grebet hende. Hans Bug var svulmet op, hele Legemet fuldt af Pletter. Det isnede igennem hende. Hun var dødsangst for at hendes Moder skulde sige til hende: „Har du givet ham noget?" Men Moderen sagde kun til Snedkeren, at han maatte smøre Kisten godt ind med Tjære; hun var bange for, at Liget skulde briste. Enken sukkede ved sig selv: „Ak, naar han dog kun kunde komme i Jorden den Dag i Dag! Hvis han nu gaar itu, og de ser Gift en indeni ham, saa ved Moder straks, hvem der har gjort det." At Kisten blev dygtig tjæret, var hende en stor Trøst, for „hvis det nu skulde briste, kunde der jo alligevel være noget løbet ud." Alligevel gøs hun ved Tilsømningen: „Bare han dog nu ikke vaagner op ved den Banken!"

Det var Skik i Bremen, at Kirkegaardene fik Navn efter den, der først blev begravet der. Kirkegaarden udenfor Heerdenthor var lige bleven anlagt, og nu gik hun i Skræk for, at Miltenbergs Lig skulde give den Navn og saaledes i al Evighed minde om dette Dødsfald. Til hendes store Beroligelse blev en anden jordet der før hendes Mand. Begravelsen foregik uden stor Stads; i Fængslet sad hun og fortrød: „at salig Miltenberg, der kunde have fortjent den fineste Ligvogn, fik den billigste," og ikke en Blomst blev der plantet paa hans Grav.

Gottfried kom tilbage fra sin Rejse, inden Liget endnu var kommen i Jorden; taktfuldt vendte han Hesten og listede sig beskedent til Fods til Huset. Mindre hensynsfuldt opførte en

frugtsommelig Kvinde sig, der kom for at gøre Krav paa Miltenberg. Fire Uger igennem kom hun atter og atter hen foran Vinduerne og raabte op om, at naar hendes Barn kom til Verden, skulde hun smide det ind i Huset. Men den gamle Timm fik Sagen ordnet.

„Nu skal jeg tage mig af dine Sager; du har giftet dig efter vort Ønske!“ sagde han til sin Datter og holdt trolig Ord. Først ordnede han alt med Begravelsen. Saa ledte han alle Regningerne frem. Det var smaat med de kontante Penge. Saa tog han en gammel Overfrakke paa og en elendig Hat, hvorefter han vandrede rundt til Kreditorerne for at akkordere. Da han kom hjem, sank han udmattet ned i en Stol: „ja, der har du dine Regninger, men det var en bitter Gang!“ Han ordnede Forretningen for hende, sørgede for dygtige Svende og skaffede hende Kredit. Gottfried anbefalede hende ogsaa allevegne paa det bedste. Lykkelig sagde hun til sig selv: nu gaar det hele godt og glat! — Det gik virkelig. Den gamle Timm var hende den kærligste og ivrigste Støtte. Han gik lige til Grænsen af det mindre hæderlige. I Virkeligheden behøvede Madam Miltenberg ingenlunde Akkord; hun var nærmest en rig Enke.

Der følger nu en tilsyneladende lykkelig Tid for hende. Forretningen gik godt; Forholdet til Forældrene var hjerteligere end nogensinde; Arbejdet optog hende. Ingen Bekymringer, ingen Mordplaner. Alligevel — det var kun et Saar, der havde lukket sig, Giften sneg sig videre i Blodet. — Gottfried var den opmærksomste og venligste Husfælle. Ingen Aften gik han ud i Selskab; han gjorde hende Tjenester ved enhver Lejlighed, passede hendes lille Have nydeligt. Børnene elskede ham som en Fader; om Morgenen listede de sig ind til ham og krøb op i hans Seng. Han bragte ogsaa smaa Foræringer hjem

til dem. Det var en Idyl. Men det blev ikke, hvad Gedske begærede. Hendes Lidenskab var det ikke nok. Og da der snart efter bød sig Lejlighed til en Forretningsrejse, kom den ham egentlig ikke utilpas.

Til Gengæld viste Kassow sig nu atter. Det tjener til Belysning af Gedskes Karakter, at hun ingenlunde afviste ham. De mødtes hos Timms og hos en af Kassows Haandværksfolk, som var ganske afhængig af ham. Han havde Vin med, og de nægtede sig intetsomhelst. De drev deres Spil saa aabenbart, at hendes Moder opdagede det. Heller ikke hendes Advarsler nyttede. „Ak, jeg har levet, som var der ingen Gud i Himlen," skriver Gedske selv senere.

Ret paafaldende gaar Verdensbegivenhederne i 1813, med Tysklands Befrielse og Napoleons Fald, ganske indtryksløst hen over hendes Hoved. Det eneste hun siden mindedes, var at hun havde faaet tilstillet 35 Daler af Indkvarterings-Kommissionen; da udgød hun Glædestaarer; endnu fra Fængslet sendte hun en hjertelig Tak og Hilsen til den Senator, der havde skaffet hende dem. Med samme Glæde mindes hun den Artighed, med hvilken den fine Accoucheur og hertugelige Hofraad behandlede hende, da hun efter Mandens Død nedkom med sit femte Barn, Johanna. Han var saa nydelig overfor hende og sagde spøgende: „ja, nu ikke mere end en Time til, længer maa De ikke lade mig vente." Og han hentede selv Medicin til hende paa Apotheket.

Nogen ilde Mening om den unge Enke kan Folk ved denne Tid næppe have haft. Ikke syv Maaneder efter Miltenbergs Død anholdt en flink ung Mand om hendes Haand. Hun fortæller om det i sin Selvbiografi.

„Efter min Miltenbergs Død fik jeg to dygtige unge Mennesker i mit Arbejde, der begge var meget elskværdige mod

mine Børn. Naar vi om Middagen sad ved Bordet, klyngede mine Børn sig til den ene af dem med Ord som: „aa Moer, skal han ikke være vores Far? han giver os saa meget Kød;“ jeg maa her bemærke, at denne unge Mand, naar jeg den Gang havde det yngste Barn paa Skødet, rakte Børnene Kødet. Jeg blev tit hed i Hovedet og forlegen.“

„Tre Maaneder var min Johanne gammel, da kommer denne unge Mand en Søndag henimod Aften ind til mig og gør mig en Erklæring; en trofast Forsørger vil han være for mine Børn og se her, han har et Par raske Næver og Lyst til at arbejde . . . Jeg slaar det hen, under det Paaskud at min Mand saa nylig var død og mit Barn endnu ganske lille.“

„Nu fortæller jeg mine Forældre dette og tilføjer, at jeg aldrig vil gifte mig igen. Derpaa svarer min Moder: „Ikke sandt, du elsker Gottfried! Men med vores gode Vilje sker det aldrig!“, og jeg tilstaar, det var Gottfried det den Gang gjaldt . . .“

„Hvad var nu Følgerne! en kort Tid efter forlod den unge Mand mit Værksted. Jeg blev meget bedrøvet over det, thi han var den ældste Svend og meget dygtig. Ak, og saa god og flink overfor mig! havde ogsaa brave gamle Forældre og Søstre og Brødre, saa jeg vist kunde have ført et lykkeligt Liv.“

„Fjorten Dage havde han været borte, da vendte den kære Gud hans Hjerte, og han kom igen og forestod mit Værksted. – Og jeg brast i Taarer, da jeg saa ham . . .“

Gedske var selvfølgelig altfor stolt over denne Tilbeder til at holde Sagen hemmelig. Beskeden og bekymret lod hun sine Veninder forstaa, hvor attraaet hun var. Heller ikke Gottfried blev det skjult for, som efter hendes Sigende svarede: „Ja, hvis jeg oplevede, at du“ (vi sagde allerede den Gang du

til hinanden) „giftede dig igen; saa skulde den første Kugle gaa gennem mit Hoved." Det har altid lydt for mine Øren. Gottfried kunde ikke undvære mig . . ."

Her er nu to Ting, der straks gør Indtryk paa hende. Gottfried elsker hende og vil naturligvis gifte sig med hende, naar der ellers ikke er noget i Vejen for det. Men lige saa vist er det, at det aldrig vil ske med hendes Forældres gode Vilje.

Den Døde skænker hun ikke en Tanke. Hun sover udmærket om Natten, nu som siden. Ganske vist fortæller hun om nogle aandeagtige Visioner: en Dag, nogle Uger efter Mordet, ser hun i Tusmørket et stort Lys sværve hen over Jorden ude i Forrummet; det gentog sig tre Aftener. En anden Gang kommer en stor Sky svævende imod hende. „Ak, tænker jeg, det er en Aabenbaring fra Miltenberg." Men hvis det ikke kun er for at gøre sig interessant, saa virker det i hvert Tilfælde ikke stærkt paa hende. Derimod giver de Levende hende en Del at tænke paa.

Der var nu Gottfried. Miltenberg stod ham jo ikke længer i Vejen. Og alligevel vilde han ikke bestemme sig. Vel var han stadig overstrømmende artig overfor hende, levede i øm Fortrolighed med hende, glædede hende, hvor han kunde. Men til Handling lod han det ikke komme, og aldrig talte han om Ægteskab. Hvilken pinlig Uvished at gaa i! Men det maatte altsaa være hendes Paahæng, der generede ham, hendes Forældre og hendes Børn. Hun bekendte senere overfor sin Defensor: „jeg troede, jeg lettere kunde gifte mig, som jeg vilde, naar mine Forældre ikke var. — Mine Forældre følte efter Miltenbergs Død meget vel mit Forhold til Gottfried, og da sagde min Moder ofte: „aldrig med vor gode Vilje"." — Hun saa nu med onde Øjne til sine Forældre, der modsatte sig hendes lidenskabeligste Ønsker. Men ogsaa Bør-

nene var hende til Besvær. Da hun bemærkede sin Tilbeders mærkelige Tilbageholdenhed, forsøgte hun ved enhver Lejlighed at sende dem ud af Huset, for at han ikke skulde blive mindet om dem. Hendes Veninder kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, hvordan hun forsømte de Smaa, saa lidt som hvad Grunden var – de sagde da, „den afskyelige Gottfried"; og hendes Moder irettesatte hende: „hør, ved du hvad, du tager dig rigtig daarlig af dine Børn!" Det oplystes, at deres Barnepige slæbte dem med hen i et Hus, hvor der boede tvivlsomme Fruentimmere; Gedske lod, som om hun ikke troede det.

Hun længtes efter at være helt fri. Og i sin Utaalmodighed begyndte hun atter at gaa til Spaakællinger. I det mindste fire lod hun sig spaa i Kort af. De har vel ikke haft svært ved at læse hendes Ønsker – om end ikke netop i Kortene. Saa fik hun da atter og atter at vide, „at hele hendes Familie skulde uddø, og hun alene blive tilbage; da skulde hun leve godt og rart". En af dem forklarede siden til Undersøgelsesdommeren: „Madam Gottfried, den Gang Madam Miltenberg, spurgte mig en Gang: om hendes Fader vilde leve længe? Jeg sagde: der ligger stor Sorg til Deres Hus; jeg kunde ikke se, hvem Ligene vel kunde være; men det maatte jo dog være Slægtninge; jeg troede, hele hendes Familie vilde dø fra hende." Noget lignende vidnede en anden, hun havde svaret ... Med Taarer i Øjnene fortalte hun nu Veninderne, at det stod i Skæbnens Bog, hun skulde miste alle sine Børn. For sig selv regnede hun ud, at naar hendes Forældre ikke var i Vejen, og hun ikke behøvede at dele Pengene med Børnene, saa kunde hun og Gottfried faa det godt sammen. Og til Veninderne sagde hun: „Vi maa i Ydmyghed ære Forsynets dunkle Veje!"

Hun hørte meget gærne, naar hendes Forældre jævnlig selv talte om Døden, og Moderen udtalte det Ønske: „Ja, det ønsker

jeg mig, gamle Far, af den kære Gud, at jeg ikke maa overleve dig en Uge, naar du en Gang dør" ... „Moder sad tit saadan om Aftenen og havde lagt sit Hoved paa Faders Skulder, naar de kom med den Slags Ønsker. Ofte kunde Fader føle sig saa glad over, at Moder, hvis han døde først, ikke havde nødig at arbejde." Ja, naar de vel var døde ...

Det kan lyde som Vanvid. Hun forsøgte jo ikke en Gang i Alvor at overvinde deres Modstand mod hendes Ægteskab med Gottfried. Var der overhovedet nogen som helst Rimelighed for, at de ret længe vilde modsætte sig deres elskede Datters inderligste Ønske? Og selv om saa var, stod hun jo ganske uafhængig af dem, kunde gifte sig eller lade være, ganske som hun selv vilde. — Men Gedske var aldrig noget modigt eller selvstændigt Menneske. Forholdet mellem Forældre og Børn var heller ikke den Gang det samme som nu. De opdrog hende alle – Hjem, Skole og Kirke – til den strammeste Lydighed imod dem. Nu da de havde taget sig af hendes Sager, var hun atter helt deres Vilje undergiven. Med hendes Forudsætninger kunde der ikke være Tale om at frigøre sig, saa længe de levede. — Vanvid muligvis ogsaa at tænke paa at blive af med Børnene. Der var jo ingen som helst Garanti eller blot overbevisende Sandsynlighed for, at Gottfried vilde gifte sig med hende, selv om hun ikke havde dem; han var jo netop Børneven. Men hun havde nu en Gang sat sig i Hovedet, at det var det, der var i Vejen. Og nogen skarp eller klar Logiker var hun ingensinde. Desuden — hvis man vil gennemgaa et Antal af de store Forbrydelser og undersøge, hvor ringe Chancer der i Virkeligheden var, for at Ugerningerne kunde blive Misdæderne til Lykke eller blot væsenlig og afgørende Fordel, saa vil man forbløffes. Det er ikke den koldblodige Beregning, der gør Folk til Forbrydere. Men Hand-

lingen kommer til at staa som en Mulighed, et Haab, maaske det eneste; og ved den idelige Overvejelse bliver den til en fiks Idé, til Vilje, – til Virkelighed.

Madam Timm blev syg – et Haab for hendes Datter om, at hun turde spare Giften! Sin Glæde ved Tanken om, at det kunde være en Sygdom til Døden, vidste hendes Datter at skjule med den omhyggelige Kærlighed, hun udfoldede under fjorten Dages trolige Pleje fra om Morgenen til Klokken elleve og fra Klokken to til sent om Aftenen. Den gamle Timm havde imidlertid solgt sit Hus til en Snedker. For at slippe for Flytte-Støjen og Uroen lader den svage Kone sig bære over i sin Datters Hus for at ligge der og komme til Kræfter. I Selvbiografien hedder det nu videre: „Om Morgenen siger hun „ak, lille Miltenberg, hvad vil Hr. Doktoren sige, naar jeg ligger syg i saadan en smuk Sal?" Ak, da spøger jeg med hende, med de Ord: „Du kan jo tænke dig, Moder, at du ligger i Barselseng!" Aa, saa lo hun ... En ny, grøn Trøje gav jeg hende paa, jeg ser hende endnu i den, med opstaaende Krave, saa hun ligefrem tog sig helt ung ud ... Saadan noget som tre Dage efter vil jeg hente noget Tøj her over til Moder (fra det gamle Hjem), og gaar hen til Skabet, ser saa et Papir ligge omviklet med Traad, udenpaa staar der R – (Rottekrudt; Fortællerinden vover ikke at skrive Ordet ud) – straks kommer jeg til at tænke paa salig Miltenberg; rører ikke ved Papiret." – „Jeg ved, at jeg den Nat stadig grublede frem og tilbage: naar du nu dog blot ingen Forældre havde, saa kunde da ingen staa dig i Vejen."

Hvad Mordersken kalder „Tanken om salig Miltenberg," det er den skjulende Omskrivning af Tanken om at bruge Giften — som den Gang overfor Miltenberg. Ved et af Forhørene udtalte hun noget ganske tilsvarende: „Hendes Øjne var

(foran Moderens Skab) straks faldet paa et Papir, hvorpaa der stod Rottekrudt; saa ordentligt som om det lige var lagt frem til hende, men hun rørte ikke ved det.“ Havde hun imidlertid ikke været fortrolig med Tanken om Mordet, saa havde Synet af Giften selvfølgelig heller ikke virket paa hende, som om den med Hensigt var lagt frem for hende.

„Da hun havde været tre Dage hos mig, talte vi tit om, at hun, naar hun blev bedre, rigtig skulde komme til Kræfter ude i den lille Have (foran Sygeværelsets Vinduer). Den Salige elskede Blomster. Gottfried var paa Rejse. Flere Gange sagde hun: „naar jeg nu bliver bedre, skal Gottfried en Gang traktere mig med Limonade. Det gav salig Gottfried hende ofte et Glas af. Ak, det talte hun tit om under sin Sygdom. Salig Gottfried glædede ofte Moder med Blomster. Ak, Gottfried havde vist æret og elsket mine Forældre.“

Da Moderen nu atter bliver raskere, vokser Madam Miltenbergs Uro, og hun gaar — maaske uden endelig bestemt Hensigt — igen til Madam Timms Skab og henter i et Stykke Papir lidt af den troldomsagtig virkende Pakke.

Otte Dage svandt, uden at hun gjorde Brug af Giften, som hun havde liggende skjult i sin Kommode; hendes Beslutning vaklede, alt eftersom Moderen bedrede sig eller igen blev daarligere. Spændt iagttog hun den Lidende — naar Moderen dog blot kunde dø, uden det blev nødvendigt at give hende noget.

Men tilsidst sejrede den Gamles kraftige Natur. En Dag sad Datteren ved hendes Seng, da hendes lille Søn Heinrich kom hen til den Syge med det Spørgsmaal: „Bedstemoder, er det sandt, at Haanden vokser op over Jorden paa det Barn som ikke var god imod sine Forældre?“ Det gøs gennem Madam Miltenberg . . . Og endnu samme Dag — det var en

Søndag – skulde det have en Ende med hendes Uro. Hun henter Arseniken og tilbereder den i et Glas Limonade, for at glæde den Syge med hendes Yndlingsdrik.

„Dem tør jeg sige det til," skrev Gedske til sin Defensor, „tænk Dem: medens jeg laver Giften til, giver den kære Gud mig en hjertelig høj Latter, saa jeg først selv blev forskrækket over det. Men straks betænkte jeg mig: dette indgav den kære Gud mig til Bevis paa, at Moder nu snart vilde le i Himlen"!!

„Da det var drukket (sic), fløj paa en Gang tre Svaler ind ad Stuedøren og satte sig oppe over Sengen. Jeg blev saa forskrækket over det, at mine Knæ rystede, og tænkte: det betyder Døden. Moder sagde: se en Gang tre smaa Fugle" (Süh mal! dre lütje Vagels!). Aldrig kom der ellers Svaler i vort Hus og aldrig byggede de Rede der."

Snart yttrede Giften sin Virkning – Brækninger og Diarrhoe – og allerede Dagen efter forlangte den Ulykkelige Alterens Sakramente. Gedske fortæller videre: „Nu fik min Moder den hellige Nadver af Hr. Dr. R. Medens han bad, gjorde han en Gang en Pavse, fordi hun var saa svag. „Hr. Doktor" sagde hun, „bliv ved", og saa sagde hun ganske svagt Ordene efter ham . . ."

„Nu kom min Fader; roligt rakte hun ham Haanden for at sige ham et Levvel for evigt . . ."

„Nu bad hun ham om ikke at svigte mig, med de Ord: „du ved, hvad der hviler paa hende!", saa sagde hun: „tre og en halv Daler ligger der i min Lomme, dem har jeg sparet sammen til den lille Miltenberg til et Sengetæppe," og derpaa greb hun hans Haand og sagde: „hvis jeg endnu maa bede dig om noget: saa lad mig ikke vente for længe efter dig!" Hans

Svar: „inden to Maaneder er jeg hos dig!“ og forlod det Bedste han ejede her paa Jorden.“

„Da Fader er borte, rækker hun mig Haanden og siger: „naar din Broder kommer hjem som Krøbling, saa plej ham!“ Min Broder var den Gang Husar. Og . . . saa hævede hun begge sine Arme mod Himlen: „ak, kunde jeg dog tage alle dine Børn med mig!“

„Udmattet af alt dette sank hun hen; og den næste Morgen var det ganske godt med hende; Klokken 5 om Morgenen døde hun . . .“

„Klokken seks kommer min gode Fader for at sige god Morgen, og ak! det var for sent. Han slog grædende sine Hænder sammen over Hovedet – — og det var lige daarlig nok, han kunde gaa tilbage til sin egen Bolig.“

„Liget blev stillet i Gottfrieds Stue; da nu salig Gottfried kom tilbage, vilde jeg tage det ud. „Nej,“ sagde han, „det skal ikke forstyrre mig i min Søvn; din Moder var en Engel; jeg vilde ikke være bange for at have hende i min Seng.“ Alle tre Børn kom ikke ud af hans Stue lige ind til Jordefærden. — Nu ser de da, at Gottfried var god.“

„I Ligkisten saa min Moder meget bedre ud, og min Fader troede, hun var skindød, indtil Hr. Dr. H modbeviste det med et Spejl. Alligevel blev Begravelsen udsat endnu en Dag. Og min Fader fulgte hende under mange Taarer til Graven . . .“

„Ved min Moders Lig var jeg mærkelig rolig! hun saa ogsaa stadig ud, som om hun sov.“ (Et af Vidnerne erklærede „ved hendes Moders Død var Madam Gottfried lystig“).

Modermordet var gennemført uden Vanskelighed, med den største Sindsro. Død gør fortrolig med Død: „Da jeg siden hen prøvede det oftere, blev jeg jo efterhaanden hærdet,“ sagde Mordersken.

Dagen efter sin Moders Begravelse var Madam Miltenberg tilfældigvis alene i Bagværelset med sit fem Fjerdingaar gamle Barn, sin yngste Datter Johanne. Med det samme faldt det hende ind, at nu var Øjeblikket gunstigt. Uden Nølen rækker hun Barnet Arsenik, smurt med Smør paa Kage fra hendes Bedstemoders Begravelsesgilde. „Med Johanne havde jeg en stor Skræk; Klokken fem blev hun daarlig. Om Aftenen Klokken 8 sad Gottfried hos mig og forfriskede den lille med Vin og Vand, og det blev hun rigtig pænt rolig ved, henved ti gaar Gottfried til Sengs, og da den slaar 11, ser jeg til Vuggen — ak Gud! da var hun død. Jeg kalder paa Gottfried og gaar straks til en Nabokone. Ak Gud, tænker jeg, skulde din Fader nu mærke noget til, at du har taget Arseniken? ... Den Skræk gik jeg i, til Barnet var begravet!"

Det første Barnemord var gaaet saa let, at Gedske uden Betænkning gik videre i sit Arbejde paa at blive fri og lykkelig. Hendes ældste Barn, Adeline, havde været syg en otte Dages Tid, da hun, tre Dage efter den lille Johannes Død, skuffede sin Moders Forventning, om at hun skulde dø: hun kom listende ind i Dagligstuen fra sin Sygeseng, omtrent helt rask. Gedske tilstod under Forhøret: „Da jeg nu havde hende i Stuen hos mig, og hun næsten var kommen sig efter sin Upasselighed, gav jeg hende Butterdejg (med Gift), og hun døde nogle Dage efter." I Dødskampens Smerter omklamrede Barnet sin Moder. Hun blev rolig uberørt af det.

Næppe var Barnet død, saa ledte Mordersken under flittige Taarer det tidligere omtalte Billede af den engelske Pige frem. „Jo ældre min Adelheid blev," fortæller hun, „desto mere kom hun til at ligne Billedet. Da hun nu døde, lod jeg sætte en

smuk Ramme om det og ærede det, og kaldte det stadig min Adelheid."

„Efter min salig Moders Død besøgte Fader meget ofte Graven og vendte stedse styrket tilbage fra den. Naar han besøgte mig, hørte jeg, at han først Klokken et var gaaet til Sengs af den Grund, at jeg skulde finde alting i Orden, naar den kære Gud tog ham til sig. Da kunde han vel ogsaa en Gang imellem sige: „mon nu mit Løfte bliver opfyldt om snart at være hos Moder?"

„Da han havde fulgt begge mine andre Børn til Graven, sagde han: „det tredje Barn kommer din Fader ikke med til!" eller: „det tredje følger jeg ikke til Kirkegaarden".

... To Uger efter Adelinas Død — det var en Lørdag, fattede hun den Beslutning at udføre Fadermordet. Hun hentede paany en Portion Arsenik fra Pakken i Forældrenes Skab og afventede nu den første den bedste Lejlighed. Den kom allerede Dagen efter.

„Min salig Fader kommer Søndag Aften til mig, og jeg giver ham Suppe, hvori jeg har kommet G. Mens han sidder og spiser den, siger han: „naar du plejer mig saadan, faar du skam Lov til længe endnu at beholde din Fader". Ved det Ord: Pleje, bliver jeg forskrækket og følger ham hjem; bliver hos ham, til han har lagt sig til Sengs."

„Om Natten klæder jeg mig ikke af, i Angst for at jeg skal blive kaldt derover. Klokken 4 om Morgenen blev der banket paa: det er En fra Bolt (Snedkeren, der havde købt Huset). „Fader var falden om og vilde gærne se mig." Da jeg kommer over, siger min Fader: „gaa ikke igen fra mig". Jeg bliver ogsaa." Den ulykkelige led frygteligt; Vidner, der havde set hans Smerter, skildrer dem som grufulde. Et Vidne erklærede: „Madam Gottfried var næsten glad under sin Faders Sygdom,"

en anden sagde, at hun var lystig. „Paa en Gang falder det mig ind (det var en Dags Tid senere) at den salig Johanne var bleven saa rolig efter Vand og Vin; jeg gaar om Natten til mit Hus og henter Vin. Den Angst og Bæven kan jeg ikke beskrive. Da jeg igen kommer tilbage – ak Gud! da sidder min Fader paa Jorden! jeg hjælper ham i Seng, og han drikker en Kop Vin; ak, og jeg tror, den har bedøvet ham; ti ikke længe efter talte han i Vildelse. Men saa sagde han: „nu ser jeg din Moder over mit Sengtæppe, hun ler venligt til mig, som vilde hun sige: snart er vi sammen igen.“ Nu sover han en hel Time. Da han vaagner, peger han paa Kassen og siger: „naar jeg dør, saa tag den straks med til dit Hus, du vil finde alt i Orden, derfor blev jeg oppe om Nætterne. Og lad mit Lig straks bringe hjem til dig.“ (28. Juni.)

De fire Giftmord var lykkedes uden at vække Mistanke. Børn dør saa nemt — og de gamle Folk gik jo selv og ventede Døden. Mordersken selv tog det let, efterhaanden næsten som noget ganske dagligdags; Faderens Død gjorde saa ringe Indtryk paa hende, at hun senere næppe huskede de nærmere Omstændigheder ved Begravelsen.

Kun det sidste Barn, Drengen Heinrich, der lige var fem Aar gammel, havde hun nu tilbage. Den gamle Timm havde ligget en halv Snes Uger i Jorden, da Barnets uskyldige Spørgsmaal: „Moder, hvorfor tager den kære Gud alle dine Børn fra dig?“ gav Mordersken et Stik i Hjertet og dermed den øjeblikkelige Tilskyndelse til Udførelsen af den længst tagne Beslutning. Hun rækker nu Barnet Giften, hvis Virkning snart viser sig med frygtelige Smerter.

„Med Heinrich fik jeg Dagen efter en ordentlig Forskrækkelse,“ lyder Gedskes egne Ord: „Barnet retter sig ængstelig i Vejret, og jeg raaber til Beta (Pigen), at hun hurtig skal bringe

mig Mælk ind – hvis der i det Øjeblik havde været et fremmed Menneske hos mig, saa havde jeg jo forraadt mig ved dette Udbrud; thi Mælk skal jo være Modgift. Om jeg gav ham Mælk, kan jeg ikke sige for vist; jeg tror han blev rolig . . . Den tredje Dag ordinerede Hr. Doktor O. et Bad; da han kom op af det, hvilede han en halv Time. Paa en Gang siger han: „Aa Mor, Adelheid ler! hun staar der ved Kakkelovnen . . . der staar min Fader . . . jeg er snart i Himlen.“ — Efter Heinrichs Død blev jeg syg.“

Efter forfærdelige Smerter var nu ogsaa Drengen død. I det korte Tidsrum fra Maj til September, havde altsaa dette Umenneske ryddet begge sine Forældre og alle sine Børn af Vejen. En Tid havde hun bortledt sine Omgivelsers Mistanke ved bitre Taarer og fromme Bemærkninger om „ydmyg at indordne sig under Forsynets dunkle Veje.“ Men saa mange Dødsfald maatte dog blive paafaldende. Efter det sidste Barns Død udbredte det Rygte sig, at det ikke stod rigtig til med alle de Lig i det Miltenbergske Hus. Deltagende bragte Veninderne hende Besked om, hvad Folk sagde, og raadede indstændigt den stakkels bagtalte Enke til at lade Drengens Lig dissekere for at finde Dødsaarsagen: det skyldte hun baade sit eget gode Navn og Rygte og sine Venner.

Stillingen var vanskelig, alt stod paa Spil. Hun vovede det. Liget blev aabnet, og hun havde den Triumf, at Lægen i mange Vidners Overværelse forsikrede: „Drengen var død af en Tarmslyngning . . .“ Selvfølgelig blev det hurtig meldt videre. Mistanken var slaaet ned. Men som om Gedske nu havde faaet Uro i Blodet, begyndte hun fra den Tid en virksom Godgørenhed. Smaalig havde hun aldrig været i Pengesager. Nu opsøgte hun de Fattige. Som en Engel fra Himlen kom hun til de Syge og til Barselkvinder, lavede Mad til dem

plejede dem; saa ofte hun hørte om Folk, der var i Nød, skyndte hun sig til dem med Hjælp. Sin Faders trængende Søstre skænkede hun et Stykke Jord, som hørte til hendes Arvepart efter ham. Der gik stort Ry af hendes Hjærtensgodhed.

Penge havde hun ikke vanskeligt ved at skaffe sig. Snart laante hun, snart lokkede hun Gaver fra Vennen Kassow. Hun følte Døden i sig, fortalte hun ham; hun led allerede af de pinligste Smerter. Hun var lige nu i en kedelig Pengeforlegenhed. Men alt, hvad hun ejede, skulde hans Børn snart arve.

Paa en Gang (i April 1816) dukker nu atter hendes Broder op i Bremen. Videre Glæde havde han vel ikke vakt i noget Hjem. Sidst havde Rygtet berettet, at han var gaaet til Paris. Der var han død, hed det sig. Hans Tvillingsøster havde forlængst solgt alle hans Sager. Arv kunde han næppe gøre Krav paa efter alt det, han allerede havde faaet. Saa banker han uventet paa Døren, pjaltet, Krøbling, en ynkelig Stakkel at se til. Her faldt den hjærtensgode Kvinde for en Gangs Skyld ud af Rollen. En fin Dame kunde umulig have saadan en Broder. Hun lod ham flytte ind i et usselt Kammer. Hvad vilde Gottfried sige til denne Forøgelse af Familien . . . Sæt nu, han oven i Købet gjorde Krav paa sin Del af Arven. Hendes Beslutning var hastig fattet.

„Stakkels Johan! – skriver hun i sine Bekendelser – „endnu ser jeg dig træde ind til mig i din Kittel: „hvordan gaar det dig, Søster?" — Ak, for din Smule Formues Skyld tog jeg dit Liv. Du havde endda ikke en Gang spurgt, om der var nogen Formue . . . og jeg var, ganske vist uden rigtig at vide det, saa velhavende, at jeg helt havde kunnet forsørge dig, selv om du havde været aldrig saa elendig. Det var

jo dog min salig Moders sidste Bøn, at jeg ikke maatte forlade dig".

Fredag eller Lørdag var Broderen kommen, Søndag Middag gav hun ham Gift i en Ret Fisk. Om Eftermiddagen blev han frygtelig syg i et Værtshus og kunde næppe slæbe sig hjem. Søsteren maatte, for hans Ungdomsvenners Skyld, der indfandt sig ved hans Sygeleje, tilsyneladende pleje ham omhyggeligt. Men midt under hans Lidelser lod hun ham alligevel slæbe op i det øverste Loftskammer. Hun giver som Grund, at han til Sygeplejersken skal have sagt, at med hans gode Vilje skulde hans Søster ikke faa Lov til at gifte sig med Gottfried, hvem hun netop ventede hjem fra en Forretningsrejse. Den Syge fik Hjærnebetændelse. Til sin Søster sagde han: „Hr. Løjtnant, det er godt De kommer, min Hest er allerede sadlet!", saa kyssede han sin Hovedpude, raabte højt: „min Jenny, min Jenny!", og saa „vive l'empereur!". Om Aftenen den 1. Juni døde han.

Hvem kunde undre sig over, at en invalid Krøbling, hvis Fødder var frosne af i Rusland, og som havde maattet sove rundt om under aaben Himmel, fordi han med sit Pas som fransk Husar intetsteds kunde finde Herberg, efter at han var kommen over den tyske Grænse — at han nu blev syg og døde. Desuden var Gedske saa forsigtig, at hun stadig skiftede Læge og Sygeplejerske.

Nu var hun fri. Forældrene var døde, Børnene skaffede af Vejen, Broderen rolig i Graven. Alt kunde hun nu begynde ligesom paa ny; til en Veninde sagde hun: nu kan jeg ligefrem gælde for Jomfru igen!

Men Gottfried, som atter var kommen hjem, holdt sig stadigt tilbage. Hvad var da endnu i Vejen? Var hendes Haandværk ikke hans Købmands-Fornemmelser fint nok? Naa, det gav gode Indtægter, men hun kunde vel ofre det med. Saa skilte hun sig af med Sadelmagerforretningen — og var nu ganske overladt til sig selv: „Jeg kom derved ud af Virksomhed — hvor lykkelig gør Arbejdsomhed! — nu var jeg overladt til mig selv alene."

Og dog blev alt ved det gamle med Forholdet til Gottfried. Han syntes at hygge sig i hendes Selskab, viste hende venlig Opmærksomhed, sværmede — naar det gik højt — sentimentalt med hende. Videre ikke. Hun havde denne Gang modtaget ham med kærligt erobrende Forelskelse, ja, tilsidst ligefrem opfordret ham til Ægteskab. Men i al Venskabelighed fandt han hundrede Grunde for at udsætte det, for at undgaa en Afgørelse. Det var ikke til at tage fejl af. Hvad det har vakt af hemmelig Harme og brændende Lidenskab hos den forelskede, forfængelige Kvinde, forstaar man vel. Alligevel haabede hun endnu. Han blev syg — og hun anfører selv som noget næsten utroligt: „tænk Dem, den Gang havde jeg Gift i Kommoden, og dog faldt det mig ikke ind at give Gottfried den!"

Det faldt hende ikke ind, for hun haabede at naa sit Maal ad en Omvej. Hun plejede ham, laante ham Penge, var om ham med den mest indsmigrende Kærlighed. Han kom atter til Kræfter. Og gik i Fælden. „Nu blev det Nytaarsaften," — lyder hendes stærkt pyntede Beretning, „som i de fleste Familier bliver fejret i Glæde. Det skete ogsaa hos os. I min Dagligstue sad vi sammen i Sofaen — drak Punsch — og her forlod Dyden os (!). Da Klokken slog tolv og det gamle Aar var til Ende, gik den Salige ind i sit Værelse og jeg i min

Seng. Da jeg vaagnede næste Morgen, greb en sørgmodig Anelse mig. Der gik fire Uger, i hvilke der ikke skete noget forbudt. Ogsaa den næste Maaned forløb i Uskyldighed. Da blev jeg daarlig, og jeg meddelte det til Gottfried ...“

Nu, hvor Udsigten til Barnet bandt ham, maatte den gode, højsindede Gottfried da føle sig bunden. Men han strittede imod: det var Tordenslaget. Han elskede hende altsaa virkelig ikke! Urolig prøvede hun først ved Abortiv-Midler og haardt legemligt Arbejde at blive Fosteret kvit. Det lykkedes ikke, og saa forsøgte hun sig igen med Gottfried. „Jeg maa bekende det for Dem, Hr. Doktor (hendes Defensor), at jeg gjorde den Salige mange bitre Bebrejdelser. Skønt jeg dog var den eneste Skyldige; ti salig Gottfried var ung og uerfaren, og jeg havde haft fem Børn og vidste, hvilke Følger der kommer af den Slags Omgængelse. Da den Salige aldrig havde lovet mig Ægteskab, saa burde jeg paa min Side have iagttaget større Sædelighed.“

— Her gjaldt det ikke mere hendes Kærlighed, – den var under alle disse Haab og Kampe slidt saa tynd, at den vel ikke holdt til meget mere; hun kunde dog ikke vente sig meget mere af den. Nu gjaldt det hendes borgerlige Ære, hendes hele Stilling og hans formodede Formue. Hun flød hen i Taarer, lod ham ingen Ro. Gottfried foretog ved den Tid forskellige mindre Rejser – maaske for at faa Fred saa længe — det øgede hendes Uro: sæt nu han blev borte og lod hende sidde. Saa henvendte hun sig til hans Venner og jamrede sin Nød for dem. De begyndte virkelig at tage sig af hendes Sag. Først forsøgte han at undslippe: hun kunde jo føde Barnet i al Hemmelighed ude paa Landet, hvor han havde Bekendte. Han troede inderst inde, at han ikke var Fader til det; han var næsten overbevist om, at det var Kassow, hvem Æren tilkom – visse fysiske For-

hold gjorde, at det vist slet ikke kunde være ham. Men Vennerne lod ham ikke slippe. Gottfried og den unge Enke bekendtgjorde da deres Forlovelse. Dog næppe havde han gjort de fornødne Visitter sammen med sin Brud, hvis Tilstand allerede begyndte at blive synlig, før hans Modbydelighed mod dette Ægteskab rejste sig i ham med fornyet Voldsomhed. Hun vakte en hemmelig, uforklarlig Gru hos ham. Leve sammen med hende for hele Livet; nej, det skulde ikke komme dertil! Han sagde bestemt nej. Til sine Venner sagde han: jeg kan og jeg vil ikke have hende til Kone!

Men en hæderlig Mand løber jo ikke saadan fra sine Forpligtelser. En af Vennerne holdt ham fast: han skulde! Der blev lyst for dem fra Prædikestolen, to Gange i en Uge ... Imidlertid havde Gottfrieds Vægring vakt en hemmelig Angst i Morderskens onde Samvittighed: „han kunde maaske ane noget om, hvad hun havde bedrevet og vilde derfor ikke gifte sig med hende". Saa tænkte hun ogsaa, „han elsker dig ikke, han tager dig nu kun nødtvungent, du bliver aldrig lykkelig med ham". Af hendes egen Kærlighed var der næppe Spor tilbage, ikke mere end til at underbygge en kraftig og energisk Forbitrelse, et dumpt Had; alt havde hun ofret ham, Forbrydelser havde hun udført for hans Skyld, sin Forretning havde hun opgivet ... og nu vilde han lade hende sidde. – Han skulde dø. – Nu da der var lyst i Kirken for dem, var netop det rette Øjeblik kommet.

Ingen vilde kunne mistænke den lykkelige Brud for Mord paa Brudgommen! Ægteskabet kunde sluttes, hvad Øjeblik det skulde være, og vilde blive det langt hurtigere og sikrere, naar han følte sig dødssyg, ellers risikerede hun dog, at han brød ud i sidste Øjeblik. Dagen efter Lysningen i Kirken lod han sig hente Mandelmælk: han befandt sig ikke rigtig vel. I den

gav hun ham al den Arsenik, hun havde tilbage. Brækninger og Diarrhoe meldte sig straks efter med forfærdende Voldsomhed. Der blev sendt Bud efter en Læge, men Sygdommen forværredes øjensynligt; der var ingen Tvivl om, at Døden var umiddelbart forestaaende. Da blev der i en Fart sendt Bud efter en Præst, som straks forrettede Vielsen. „Paa Gottfrieds Dødsleje maatte jeg love ham, aldrig at gifte mig igen. Nej, Gottfried, det vil jeg heller ikke gøre. „Da dør jeg rolig.“ „Om Natten delirerede den syge i de vildeste Smerter; han skal da i vanvittigt Raseri have slynget Ægteskabsringen fra sig og bort i Værelset; Gedske benægter det . . . den gled kun tilfældigt af hans afmagrede Finger. „Skulde Gottfried ogsaa have anet noget om mine tidligere Gerninger, saa ved jeg dog for vist, at han skiltes fra mig uden Vrede.“ Den 2den Juli fandt Vielsen Sted, den 5te døde han.

Enken viste sig utrøstelig. Hendes graadtunge Fortvivlelse maatte opvække alles Medlidenhed. Hendes Læge søgte at trøste hende og give hende nyt Haab til Livet: „hvad De har mistet i Gottfried, vil De atter finde i hans Barn.“

EN PAVSE. – GIFTMORDET PAA HENDES NÆSTE FORLOVEDE.

(1817 – 1823.)

Gedske Gottfried staar nu ved et afgørende Vendepunkt i sit Liv. Mand, Forældre, Børn og Tvillingbroder har hun ofret uden Naade for at vinde Gottfried — og saa former hendes Skæbne sig saa mærkeligt, at da hun faktisk har erobret ham, næsten med Vold og Magt, maa hun ogsaa tage hans Liv. „Arsenik-Pakken fra min Moders Skab strakte saa langt som til Gottfrieds Død" — saa langt spilledes ogsaa hendes Livs Kærlighedstragedie, en smudsig og mudret og lav Tragedie, men i al sin Borgerlighed uhyggelig fast sammennittet og i det mindste af en vis Lidenskab. Hendes senere Giftmord opstaar af ynkeligere Bevæggrunde: Nydelseslyst og Bekymringer for Udkommet. Men foreløbig bliver der en Pavse paa seks Aar, i hvilken hun end ikke gør et eneste Giftmords-Forsøg.

Tværtimod føles der i Begyndelsen noget som Tilløb til Anger, et kummerligt: „hvad har det saa altsammen nyttet mig?", en Uro ved Tanken om alle de meningsløse Ulykker, hun har forvoldt.

„Anger over Tabet af mine Børn har jeg, siden min Heinrich ikke mere var, ofte nok følt. Jeg lukkede mig tit inde paa mit Loftskammer og græd ubeskriveligt ..." „Siden mine Børns Død har jeg ikke besøgt en Markedsfest; jeg kunde ikke taale

at se, naar Forældrene købte Gaver til deres Børn og undgik den Smerte." „Naar jeg i Nabolaget saa Børnene komme fra Skole, maatte jeg altid vende Blikket væk."

Ofte sad jeg i Maaneskinnet i Haven; og naar da den store, smukke Arvelod laa saadan for mig, og jeg glædede mig over den, for den Tanke ofte igennem mig, hvad jeg dog var for et Menneske, som var Ejer af det! da skammede jeg mig."

„Undertiden skammede jeg mig, naar alle de Mennesker, hvem jeg omgikkes, altid var saa oprigtige overfor mig."

„Ved denne Tid var det, jeg ofte vilde betro mig til en Præst, men Frygten holdt mig fra det."

„Sommetider slog jeg vel en og anden god Bog op; men saa tænkte jeg: fy, du maa skamme dig! kan du læse i saadan en Bog; og jeg lagde den hurtig bort igen."

Nogen stærk eller dyb Følelse vil man ikke finde i disse Udbrud af Anger; de hører imidlertid med til Morderskens Billed. Overfladiske Reflexbevægelser – mere er det ikke. Tanken om en virkelig Soning falder hende aldrig ind; højere end til en lille Afbetaling ved at hjælpe de Fattige naar hun aldrig. Arsenikens hvide Gift har ædt Forbindelsestraadene over mellem hende og sundt, naturligt Menneskeliv.

Arbejdet havde hun givet fra sig. Til Gengæld skaffede hendes Pengesager hende en Del at tænke paa. Hun havde troet, at Gottfried var velstaaende, i Stedet derfor havde han Gæld. Hun mente, han havde 600 Daler tilgode hos sin Principal; i Virkeligheden skyldte han denne 600 Daler; det var en kraftig Modvægt til hans Guldur, Bogsamling, Kobberstik og Guitar, der i Virkeligheden var hans hele Eje. Ja, han havde jo nok en lille Arvepart staaende i Regensburg. Men da hans Broder skrev og forestillede Enken, hvor ulykkeligt stillet deres Søster var; hun havde tidligere været rig, men mi-

stet alt; saa maatte den hjertensgode, hjælpsomme Gedske jo blive i Rollen og give Afkald paa sin Arveret.

Dog, Penge skulde og maatte hun have og det kontant; Løgne til at betale dem med havde hun i hvert Tilfælde ingen Mangel paa. I al Fortrolighed meddelte hun enhver, der vilde høre paa det, at den salig Gottfrieds Gæld var 3200 Daler, som hun nu maatte betale; desuden opfandt hun en uægte Datter til ham, — for den dyrebare Afdødes Skyld maatte hun nu skaffe Penge til Værn for hans Ære. Hun blev allevegne meget rost for sin honnette Optræden.

Det Gottfriedske Barn kom dødt til Verden. Endnu før Begivenheden var overstaaet, havde hun nye Friere — hun var rig og anset — men hun afviste dem straks. Ikke netop for at sørge og sone, men fordi hun meget snart fik sig nogle nye Venner, der fuldkomment lagde Beslag paa hende. Hvor dybt indgaaet hun var med dem, lader sig ikke let afgøre. Vist er det, at hendes Bekendtskab kostede dem Penge. Og at hun i det mindste til en af dem stod i nøjeste Forhold, lader sig ikke betvivle. Da han i det Hele faar en fremtrædende Stilling i hendes videre Livs-Udvikling, maa vi gøre lidt nærmere Bekendtskab med ham. I Biografien optræder han som Hr. X.

„Hr. X. havde flere Gange fortalt mig, at han allerede godt kunde lide mig som sekstenaarig Pige. Da han skal ud at rejse, skriver han disse Ord til min Fader: „De har en Plante, som De maa bevare for mig, og som jeg vil eje, naar jeg kommer tilbage.“ Ved sin Ankomst til Bremen gaar han straks til min Fader og hører, at jeg har været gift i tre Maaneder. Bliver skrækslagen og drager straks igen bort fra Bremen. Om alt dette har min Fader aldrig fortalt mig noget. Jeg ved heller ikke af, at jeg har kendt Hr. J. tidligere.“

„Efter mine Forældres og Børns Død laante Hr. X. mig

Pengene til Begravelsesomkostningerne. Jeg kom stadig dybere i Gæld; Velsignelse kunde der jo ikke være ved det. Nogle Maaneder før jeg var bleven gift med Gottfried, lader jeg Hr. X. bede om at komme til mig og anmoder ham om 300 Thaler; siger, at min Broder har gjort Gæld i Udlandet, som jeg nu vilde betale. Han gav mig disse Penge, og jeg undertegnede en Obligation; ellers havde vi intet med hinanden at gøre."

„Nu dør den salig Gottfried, og jeg lader min Beta (Pigen) melde det til Naboerne; ved sin Tilbagekomst siger hun: Hr. X. lod mig bede om blot at komme til ham, naar han kunde være mig paa nogen Maade til Nytte."

„Kort efter Gottfrieds Død kommer Hr. X. til mig og glæder sig over, at jeg har arvet saa mange Penge. Jeg begynder at græde og siger: nej, lige det modsatte! Han trøster mig med de Ord: „det er der jo Raad for."

„Den næste Dag, Klokken to, kommer han til mig og siger: han vil tage sig af mig og sørge for mine Pengesager, naar jeg vilde love ham ikke at gifte mig. Af Glæde omfavner jeg ham og siger ja! og tænker straks paa det Løfte, jeg havde givet Gottfried. Og beder mig at tage et af sine Børn, en Datter, til mig, dels til min Trøst, dels for at hans Besøg hos mig ikke skulde blive paafaldende. Bange for, hvad hans Kone vilde sige, kunde jeg ikke straks bestemme mig. Sender derfor en Veninde hen for at erfare hans Kones Mening om Sagen og hører, hun er ret tilfreds med det. Om Søndagen bliver jeg indbudt hos Hr. X, hvor vi spiste Karper . . ."

„Derpaa kommer Hr. X. til mig og siger: „jeg har købt en lille Ting til Dem hos Rohte og med det samme sagt: naar I ser nogen med det Tørklæde, saa tal ikke om det!" Det var et Sjal til 35 Daler. Aa, tænker jeg, hvilken Uforsigtighed!

modtager det med Tak; giver ham det den næste Dag tilbage under det Paaskud, at jeg bar dyb Sorg og først om to Aar kunde gøre Brug af det. Han skulde glæde sin Kone med det".

„Nu fik jeg i smaa Summer (25, 50, 100, 200 Daler) Penge af X., hver Maaned fire Komediebilletter og mange andre Gaver. Hver Søndag min Middag og ogsaa mange Gange ellers i Ugen, og jeg begyndte at leve op igen. En Juleaften kommer han til mig og siger, han vil give mig en Foræring og tager den Obligation paa 300 Daler, som jeg har faaet hos ham før Gottfrieds Død, og river den itu . . . Min inderlige Glæde og Kærlighed til X. i det Øjeblik vil den kunne føle med mig, hvem noget lignende er sket. „Og," siger han, „saa længe De er Enke, skal De ikke betale mig nogen Renter."

„Da siger jeg en Dag til ham: Hr. X., De er Familiefader og jeg staar alene. Skøndt De ingen Renter vil have af mig, saa ønsker jeg dog, at De skal have noget skriftligt fra mig, for Livs og Døds Skyld. Men, siger jeg derhos, De maa gøre det saadan, som om jeg havde betalt Dem Renterne; thi hvis De døde og jeg skulde betale Deres Arvinger alle Renterne, saa var jeg højst ulykkelig." „Aa," giver han mig til Svar, „det skal vi nok ordne." – „Ja, det tilstaar jeg, ved Omgangen med X. og hans Opmærksomhed glemte jeg alle mine Forseelser, og jeg tilstaar det, jeg kunde ikke undvære Omgangen med ham og begyndte at elske ham og troede jeg var den Lykkeligste her i Verden."

Den lykkeligste i Verden – nu ja! Han var endda ikke hendes eneste Lykke. Tre smigrende Ægteskabstilbud havde hun, som hun uden Nølen afslog. For Resten lod Hr. X. hende ganske have sin Frihed. Hun havde mange Lejere,

blandt andre en Kommissionær Johannes Mosles, der efter hendes eget Udtryk „traadte i salig Gottfrieds Fodspor.“ Han passede hendes Have, sang og gik med hende ud at spasere. Tilmed var han meget religiøs! „Da blev hans yngste Broder konfirmeret. Ak, det var en skøn Tid! Otte Dage før bad han hver Eftermiddag sammen med sin Broder. — Var jeg dog den Gang ilet til en Præst og havde meddelt ham min Hjærtenskummer! Thi ved denne unge Mands Hjælp kunde jeg igen blive god!“

Hun levede „meget lykkelig, enig og tilfreds!“ Ved denne Tid fornyede hun alle sine gamle Venskaber; hendes Veninder beundrede hende som „den taalmodigt lidende“ Kvinde, den uudsigelig haardt prøvede: „Den kære Gud lægger et tungt Aag paa mig, men han gør mig ogsaa stærk!“ sagde hun. Til en Veninde vilde hun nødigt nok laane Dräselle's Prædikener, af Frygt for, at hun skulde miste denne kostbare Bog; „thi den er det, som alene holder mig oppe.“ Hun havde ganske vist aldrig læst en Side i den.

Nye Ægteskabstilbud kom der til hende. En højst agtværdig Enkemand anholdt om hendes Haand paa den mest romantiske Vis af Verden. Som en saadan Lykke for Familien blev dette Ægteskab betragtet, at selve Mandens Datter bad den elskelige Enke: hun maatte dog endelig ikke sige Nej til Faderens Frieri. Hun afslog det imidlertid med de rørende Ord: „De er meget for god til mig.“ Det var han; men vi har Vished for, at Gedske ikke netop følte saa stor en Ydmyghed. Hr. X. var ganske bestemt imod dette Giftermaal, og hans Veninde klagede siden ofte nok over, at hun ikke havde taget den ansete, velhavende Mand; „jeg havde da kunnet leve sorgfrit, og havde vel aldrig igen tænkt paa at bruge Gift.“

I det Hele taget var Hr. X hende ikke nogen ublandet

Lykke. Han var en klog Herre, med rigtig god Forstand paa Penge. Hans Venindes hensynsløse Ødselhed kunde han selvfølgelig ikke være blind for eller billige, saa meget mere som han ikke begreb, hvor hun gjorde af alle de Penge. „Et maa jeg sige til Hr. X.s Ære; han formanede mig ofte til Sparsommelighed og til at tale Sandhed.“ Han var vel nok den første som opdagede hvor lidt Bund der var i Hyklersken. „En Gang skulde jeg sige ham, hvad jeg havde brugt alle de Penge til, og jeg ulykkelige siger: jeg har betalt tusinde Daler til Hr. W. (Gottfrieds Principal). Den næste Morgen kommer Hr. W. sammen med Hr. X. til mig – Ak! aldrig har jeg følt saadan en Skræk! Ved sin Indtræden spørger Hr. W. „har De betalt mig Penge?“ grædende siger jeg: nej, jeg har betalt en Æresgæld med dem. Hr. W. klappede mig paa Skuldren og sagde: „ja, det forlanger jeg ikke at vide noget om!“, men blev dog endnu en Stund og forlod mig ret venligt. I det Øjeblik følte jeg, hvor meget jeg havde tabt i denne agtværdige Mands Øjne. Jeg gik ind i mit Spisekammer og gav: mine Taarer frit Løb, indtil ogsaa X. var borte. Da beklagede jeg mig til min Beta, som græd sammen med mig. Om Eftermiddagen kom X. til mig og sagde, han havde overilet sig. Ak, og jeg var ham straks igen god. Kort efter forærede han mig en Brillant-Ring med hele sit Navn. Ak, den Ring havde jeg saa gærne beholdt; men af Frygt for mine Veninder gav jeg ham den tilbage, fordi hans Navn stod i den.“

„Nu mærkede jeg, at han begyndte at blive bange for sine Penge. Da giver jeg ham et Papir lydende paa 1250 Daler i mit Forældre-Hus og beder ham meget, han dog i nogle Aar vilde give mig Renterne. Det lader ikke til, han meget gærne vil, og jeg tænker ogsaa straks paa hans Børn.“

En hel Del taler for, at hendes store Pengeforbrug, som

han ikke kunde forklare sig, har vakt X.'s Skinsyge, saa meget mere som hans Tillid til hende ikke var grundfæstet. Hele hans Personlighed staar os iøvrigt paafaldende gaadefuld. Gedske Gottfried udtaler sig med den største Forsigtighed om ham: han var en mægtig Mand, hvem hun frygtede saare, selv paa et Tidspunkt, hvor Bøddeløxen var hende vis. Til Tider synes han stærkt optaget af hende, bringer hende kostbare Gaver og under det tidligere omtalte Enkemands-Frieri til hende sender han hende gennem Beta den Besked, at „hvis hun ægter denne Frier, berøver hun ni Børn deres Fader" (om man ellers tør tro Gedske) Til andre Tider lader han hende give sig store Forskrivninger, uden at hun rigtig er klar over, om hun nogensinde har faaet de Penge. Aabenbart er det ham om at gøre at holde hende i den mest absolute Afhængighed af sig. Det lykkes til Fuldkommenhed. Skøndt hun føler, at Forholdet til ham er i Færd med at ødelægge hendes Rygte, — skøndt hun er forbitret over, at han paa egen Haand opsiger og udbetaler en Prioritet i hendes Hus, varer Forholdet ved, lige til Rumpff køber hendes Ejendom, og hun ved den Lejlighed tilbagebetaler ham Laanene. Selv den Gang søgte han at forpurre Handelen. Han talte ilde om sin Veninde til Rumpff, „om hende kunde jeg fortælle Dem Ting, som vilde forbavse Dem." Alligevel var han godt garderet mod hendes Musesmør. Var han skaffet af Vejen, saa havde hun jo blot haft hans Arvinger og Gældsbeviserne paa Halsen!

Mosles var nu hendes Hjertensven, hendes Beta betragtedes ikke mere som Pige, men som Hjertensveninde. Men i sin Uro trængte hun stadig til mere Liv om sig. En Tid lang samlede hun en en Skare unge Piger om sig: hun kærtegnede dem, gjorde Udflugter med dem og forærede dem skønne Gaver. Naar hun en Gang blev gammel, vilde hun paa den

Maade dog ikke blive alene — hun havde sluttet Forbund med Ungdommen. Omgangen med dem opmuntrede hende og forjog Uroen — og Minderne. Hendes unge Veninder maatte love hende højt og dyrt aldrig at forlade hende. Alligevel kunde hun jo ikke altid mane Spøgelserne i Jorden. Naar hun med sine Smaapiger fra Landturene kørte forbi Kirkegaarden, tænkte hun: „dine egne Børn, som du med Rette kunde glæde dig saadan en Dag sammen med, hviler i Graven; og det blev stille i mig. Saaledes bankede ofte Samvittigheden paa; men jeg vilde ikke høre den."

Hun befandt sig uvel i sit eget Hus, hvor Minderne dukkede frem fra hver en Krog. Beta havde nu ogsaa giftet sig med en Vinkyper Schmidt. Og desuden vilde hun gærne undgaa X.'s Besøg. Saa lejede hun en elegant Bolig paa et fint og livligt Strøg. Men selv den muntreste Udsigt kunde ikke forjage hendes Uro. Hun tog derfor med Glæde mod en Indbydelse fra en Veninde, der var bleven gift med en meget fremtrædende Mand i en Naboby, hvor den rige, indsmigrende Enke blev modtaget med den største Gæstfrihed og kom til at færdes i det allerbedste Selskab. Naturligvis maatte hun optræde standsmæssigt. Hun var nødt til at vise sig paa Højde med sin Rolle. Og en skønne Dag var hendes Kasse tom.

Hun betænker sig ikke længe. Hendes Penge er stjaalne. I en Fart faar hun fat i sin Venindes Nøglebundt, drejer Kammen af Nøglen inde i Kommodelaasen, kaster Nøglen bort og gør Anskrig. Kommoden bliver brudt op. Jo, ganske rigtig, Pengene er borte. — Det gik med andre Ord ganske som det skulde. Fornuftigvis kunde ingen tvivle om den velhavende, rundhaandede Venindes Udsagn. Det gik kun ud over en Tjenestepige, som i Forvejen var paa det sorte Brædt; hun løb sin Vej, hvad der ikke gjorde Sagen bedre for hende, blev

paagreben og holdtes arresteret under den langvarige Undersøgelse. Politiet kom til Stede for rettelig at undersøge, hvordan Tyveriet var gaaet til. Hun maatte aflægge Ed. Netop det havde Madam Gottfried jo ikke tænkt sig. Men Bordet fanger. Den fine, fornemme Dame kunde anstændigvis (og anstændigvis var i hendes Liv et af de afgørende Begreber) ikke tilstaa, at hun havde opført sig som en Prakker. Hun svor og begik dermed sin første Mened. — Paa den Tid tyngede det nu ikke hendes Sind overmaade: det fornemme Livs Adspredelser optog hende helt. Madam Gottfried blev smigret, forkælet, kunde slet ikke komme afsted. Da hun endelig maatte rejse, skete det kun mod de bestemteste Løfter om, at hun vilde komme igen.

I Bremen ventede til Gengæld de gamle Erindringer — og de nye Sorger. Hr. X. pressede paa, han vilde have sine Penge; hun skyldte ham allerede flere tusend Daler. Hendes Ejendom, som i 1817 kun var behæftet med 2500 Daler, skyldte hun nu det dobbelte i; hendes Skyldner og Elsker fandt ikke længer hun bød ham tilstrækkelig Sikkerhed. Da meldte der sig i den sure Nød en Frier, en Stedsøn af hendes Vært, der selv indtrængende havde anbefalet ham til hendes Velvilje. Zimmermann var Modevarehandler, et flinkt Menneske og Ejer af en indbringende Forretning. Under hendes nuværende forstyrrede Formuesforhold maatte en Forbindelse med ham betragtes som en Lykke.

I Virkeligheden var hans Frieri hende højst velkomment. Men gifte sig med ham det kunde hun simpelthen ikke. Hendes Væsen, hendes Forhold, hendes hele Liv var efterhaanden bleven en gennemført Løgn, som ikke taalte det fortrolige Samliv med en Ægtefælle. Hendes sminkede Kinder, Elfenbens-Gebis, udstoppede Bryst og statelige Figur — med

en halv Snes Livstykkers Underlag – egnede sig ikke for Ægteskabets nøjere Prøvelser. Men hvis det endda lod sig gøre, hvorledes skulde saa hendes Sinds Uro, hendes Nervers kunstige Opspænding, hendes usseligt oppustede Fromhed og forpinte Tomhed kunne taale et sundt Menneskes daglige Iagttagelse, et Ægteskabs hele jævne og adstadige Redelighed.

Om nu netop Gedske Gottfried har gjort sig dette klart saaledes, skal vi lade usagt. Men i hvert Tilfælde stod det fast: gifte sig igen, det kunde hun ikke, det vilde hun ikke. Nu — Gottfried havde hun jo heller ikke egentligt været gift med, og alligevel havde hun haft de samme Fordele som af et reelt Ægteskab. Kunde nu ikke den nye Frier udnyttes paa lignende Vis? Hvorledes? Ja, det lod sig ikke saadan uden videre afgøre – men Tiden kunde bringe den hensigtsmæssige Løsning. Foreløbig afslog hun hans Frieri, men paa en saa indtagende, en saa beskeden og stille lovende Maade, at han nødvendigvis maatte komme igen.

Nu sendte hun Bud til X. Hun maatte meddele ham — hun vilde ikke skjule for ham, at Zimmermann havde gjort hende dette Ægteskabstilbud, meget indtrængende endda . . . Hun havde utvivlsomt ventet, at X. denne Gang som tidligere skulde protestere, komme med Udflugter, paa en eller anden Maade forhindre det. Men X. svarede uden at vise noget Tegn paa Bevægelse: „Ja, Hr. Zimmermann er jo et bravt Menneske.“ Saa benyttede hun i det mindste Lejligheden til at faa det Løfte af X., at han indtil videre vilde lade hende være i i Fred, hvad Gælden angik; det kunde ellers let skade Zimmermanns Kredit. Det var nu den Fordel. Dernæst laante hun 300 Daler kontant af ham, da hendes Linned nødvendigvis maatte sættes i Stand og kompletteres inden Brylluppet. Det var den anden Fordel, Frieriet bragte hende.

De Penge, hun havde erobret sig benyttede hun straks til overfor Zimmermanns gamle vakre Forældre at give sig et Skin af Rigdom, saa de da kunde se, deres Søn gjorde et godt Parti. Og da nu Zimmermann kom igen og med hede Bønner havde overvundet hendes Betænkelighed overfor Løftet til Gottfried, betroede hun ham nølende, at hun desværre netop skulde betale en Gæld paa 200 Daler. Zimmermann vidste jo, hvor rig hans Elskede var, og opfattede det simpelthen som en Prøve paa hans Kærlighed – og det mente hun netop, han vilde tænke — hvorfor han lige paa Stedet laante hende Pengene. Han slap nu ikke saa billigt. For ogsaa de 600 Daler, som salig Gottfried skyldte sin Principal, maatte hendes Tilbeder af med, efter at Gedske forgæves havde søgt at faa Kreditor til at eftergive hende Gælden. Det var den tredje kontante Fordel. Saa faldt hun ham om Halsen. Pagten var sluttet.

Men for Resten havde hun ogsaa indirekte Fordel af Forlovelsen. Den styrkede unægtelig hendes Anseelse. En af hendes bedste Veninder, Maria Hedendorf, havde saaledes trukket sig tilbage fra hende paa Grund af hendes Forhold til X. Hun tog nu med aabne Arme mod den rehabiliterede Enke; vel var Zimmermann Modehandler — udtrykte hun sig – men hans kæreste Læsning var „Andagtens Stunder", og hans Forældre var fromme Folk, hvem Gedske Gottfried glædede sig hjærtelig til at nyde Nadveren sammen med.

Alt syntes for saa vidt at være i den bedste Gænge. Men nu var det Hele nær ved at gaa i Stykker. Zimmermann havde betroet sig til en Ven og spurgt om hans Mening. Under Forhørene forklarede denne siden: „Jeg sagde, jeg vidste ikke, om jeg turde ønske ham til Lykke. Hans Liv vilde ikke være sikkert sammen med det Menneske. Mænd og Børn var døde

fra hende, og man forstod, at hun havde noget ved sig, der ved nærmere Omgang voldte Ulykker. Men selv om han nu ikke mente det, saa burde han dog betænke: X. havde mere at gøre med hende, end det var godt for ham som Ægtemand. Han havde passet hendes Pengesager og var saa stærkt engageret i hendes Formuesforhold, at det vilde have sine Vanskeligheder at vise ham Døren; hans hyppige Komme og lange Ophold vilde ikke være den tilkommende Ægtemand behagelig. Zimmermann fortalte dette igen til Enken Gottfried og især, at han ikke længer vilde kunne finde sig i hendes Omgang med X. Dette havde saa givet Anledning til Strid, og det gik saa vidt, at X. kom hjem til mig og krævede mig til Ansvar. Jeg sagde rent ud til ham, at det var en bekendt Sag, at han havde opholdt sig 5 til 6 Timer hos Enken og været alene med hende, og videre end dette Faktum havde jeg ikke anført."

Dette havde til Følge, hvad den Anklagede for sin Part berettede: „Nogle Dage efter blev Zimmermann stille, gik til sine Forældre, kom ikke op til mig. Saa spurgte jeg om Grunden, og han tilstod mig oprigtig: Slemme Ting havde han hørt om mig og X. Jeg blev forskrækket. — Desuden blev det mig fortalt: Hr. L—ch og en Fætter til hans første Kone, havde sagt: saa vidt det stod til ham, sku de vi aldrig komme sammen."

Hurtig og med velberegnet Bestemthed spillede hun nu den dybt Krænkedes Rolle, erklærede grædende „at hun var et Offer for Skæbnens dunkle, uudforskelige Veje" og fast bestemt paa ikke at knytte en Lykkeligere til sin ulykkelige Lod. Hun vilde give ham hans Ord tilbage. Naturligvis vilde den brave Zimmermann nu ikke vide noget af dette. Det kom til en skøn Forsoning. Men Gedske regnede nu særdeles rigtigt ud:

Havde han først en Gang fattet Mistanke, vilde det let ske snart igen. Zimmermann kunde faa Nys om hendes store Gæld til X.; forskrækket vilde han da højst sandsynligt trække sig tilbage og forlange sine Penge igen. Det maatte undgaas. Derfor „tænkte jeg, vilde jeg gøre Forsøget", d. v. s. forgifte ham med Musesmør.

Hun havde nemlig nogle Dage i Forvejen set denne Vare avertere i Aviserne, havde følt en kildrende Lyst til at prøve, om det virkede paa Mennesker lige saa godt som Arseniken og straks sendt Bud efter en Krukke af det.

Imidlertid faldt det hende ikke ind denne Gang at lade sig vie til sin Forlovede paa Dødslejet. Han havde for lidt virkelig Formue, og hendes Giftermaal med Gottfried havde netop økonomisk været for stor en Skuffelse, til at hun hastig skulde have glemt den. Desuden kunde en altfor nøjagtig Gentagelse af den gamle Historie let vække uhyggelige Rygter. Hun vilde slet og ret give ham Gift og ved samme Lejlighed se, hvad den Forgiftningshistorie kunde kaste af sig.

Zimmermann skulde imidlertid ikke lide nogen hastig Død. Dels kunde dette have fremkaldt ny Mistanke, dels havde hun nu forberedt sig paa den Rolle at pleje ham under en lang smertelig Sygdom med Kærlighed og Troskab. Paa den Maade kunde han jo altid testamentere hende Penge; Erfaringen havde vist hende, at det var nok saa sikkert som Vedgaaen af Arv og Gæld. Altsaa fik han i Slutningen af April 1823 en ganske lille Portion Musesmør paa en Tvebak.

Paa samme Tid fik saa ogsaa hendes Veninde Maria Heckendorf en pæn Portion; dels havde hun gentagne Gange udtalt sig lovlig uforbeholdent om Gedskes Forhold til X., dels vilde det være forsigtigst at undgaa hendes Besøg en Tid nu, medens Veninden havde hele sin Sjælsstyrke Behov ved

Zimmermanns Sygeseng. Meget bedre var det, at hun ved Marias Sygeleje kunde faa Anledning til at vise Folk, hvor smukt og hjerteligt et godt Menneske kan tage sig af en Veninde, selv om denne har talt ilde om En.

Musegiften virkede meget hurtigt overfor dem begge to. Den ulykkelige Maria blev frygtelig daarlig. Men da hun kun fik Giften en Gang, medførte den kun en Lammelse af Hænder og Fødder, hvad der ganske vist var alvorligt nok, da hun var fattig og ikke havde andet at leve af end sit Arbejde. Iøvrigt modstod hendes kraftige Konstitution Giften.

Ogsaa Zimmermann stod det første Anfald igennem. Efter en Uges Tid kunde han igen staa op og overraske sin Forlovede med et Besøg. Han var glad over, at han var kommen saa godt over sin Sygdom; kun klagede han over Smerter i Benene. Saa sendte hun ham kærligt en stegt Kylling med Blommer — dem havde hun krydret med en Knivspids Musesmør. „Da min salig Zimmermann nu følte sig rigtig daarlig, kaldte han mig til sin Seng med det Spørgsmaal: „vil du arve hvad jeg ejer?", jeg afslog det og mindede ham om hans Broder. Derpaa var hans Svar: „saa skal du modtage som Gave, hvad jeg har givet dig, men lov mig, at du straks vil rejse til Hannover til din Fætter; for naar jeg er død, hvad vil saa Folk gøre med dig!" Zimmermann havde jo efterhaanden hørt en Del onde Rygter om sin Forlovede og vilde nu ikke have at den Slags Bagvaskelser skulde saare og pine hende efter hans Død. Det faldt ikke ham selv ind at mistænke hende; en ganske egen Magt maa hun have haft over sine Omgivelser.

Under sin Bruds trofaste Pleje udaandede han, delirerende og frygtelig smertepint. Hendes Fortvivlelse var aabenbar for alle, og nu bevægede hun den af Byens Præster, som havde

de fleste Tilhørere, til offentlig Forbøn for den saa tungt ramte. Hvem kunde herefter mistænke hende. Kun den dybeste Medlidenhed vakte hun, hvor hun viste sig i sin dybsorte Sørgekjole.

Gærne gik Arvingerne ind paa hendes Forslag om, som en kær Beskæftigelse i hendes tunge Stunder, at lade hende besørge Udsalget af det Zimmermannske Lager. Den ulykkelige Enke bag Disken – det blev næsten et Sensations-Salg. Hun glemte ikke at gøre sig selv en god Fortjeneste ved samme Lejlighed. Og i Hvilestunderne udmalede hun sig hvilken glad Sommer hun skulde gøre sig for Blodpengene.

DE SIDSTE FEM AAR. — FÆNGSLINGEN.
(1823 – 1828.)

„Efter hans (Zimmermanns) Død, kom jeg, ved hans Gaver til mig og det jeg havde bedraget den Salige for, i den Stilling, at jeg havde Penge mellem Hænder til at foretage en lille Rejse; min første Rejse til Hannover," fortsætter Gedske Gottfried sin Levnedsbeskrivelse. I en magelig Vogn kørte hun afsted sammen med en ung Veninde. Nogle Mil fra Bremen blev Vognen omringet af en Børneflok: „jeg mindedes mine salig Børn og følte, hvad jeg savnede."

Det er den Slags smaa Hjertesuk, der pynter i en Biografi. Hun har næppe mere nogen dybere menneskelig Følelse; sin blide, ret indtagende ydre Form, en let og flygtig Rørthed, som hun klogt benytter, og et graadigt, uroligt Livsbegær – det er, hvad den tiltagende indre Opløsning har ladet blive tilbage af hende. Den elskværdige Enke morede sig udmærket hos sine Slægtninge. I sine smukke Dragter fra det Zimmermannske Lager følte hun sig og førte hun sig som en Dame af Stand, og som saadan blev hun behandlet. Da hendes Fætter paa Grund af en Flytning havde smaat med Plads, betragtede en Ven af ham, den velhavende Embedsmand Kleine, det som en Ære at modtage hende i sit Hjem. Hun vandt dem alle.

Hvor smukt vidste hun ikke at skjule sin Sorg, saa de kun havde Glæde af den barnligt naive, milde og livsglade Dame. De holdt smaa Selskaber, spillede og sang. En ung Mand foredrog en Arie:

Indhyllet i det Dunkle er den Vej
ad hvilken du, o Gud, os fører!

Da overvældedes Gedske Gottfried af en skøn Tungsind; dette var som skrevet ud af hendes Hjerte; hun bad om en Afskrift, som senere blev hende sendt til Bremen.

Til sin Veninde Marie, som hun altsaa selv havde forgiftet, sendte hun de mest rørende Trøstensbreve. Intet kunde forbitre hendes Glæde over Opholdet i Hannover, uden netop den Tanke, at hendes Marie endnu var lidende, men kun Gud kender, hvad der tjener til Menneskets Bedste. „Lad os betro os til hans Forsorg. Han er vor bedste Fader."

En Dag da de sad og drak Kaffe, kom der en Bissekræmmer, som tilbød dem mange Slags Varer, blandt andet ogsaa Musesmør. Madam Gottfried vidste knapt nok, hvad det var, men bad saa, om de vilde købe hende en Krukke; hun var imidlertid saa bange for den grimme Gift, at hun ikke selv turde røre ved Krukken, men bad den unge Hr. Kleine om at pakke det ind for hende.

I November tog hun tilbage til Bremen. Og der ventede Kreditorerne og allehaande Ærgrelser hende. X. truede hende med sine Gælds-Beviser. Men værre endnu var Kassow. Hvis der er noget, der skulde kunde tjene til Undskyldning for Gedskes uhyggelige Forbrydelser, saa er det den Gemenhed, med hvilken enkelte andre — og i første Række han — opførte sig imod hende. I lang Tid havde han trukket sig tilbage fra hende. Fik saa pludselig en Mindelse af sin gamle Tilbøjelighed for hende igen og opsøgte hende; han bad hende

ved den Lejlighed om et Minde om deres „Venskab", og hun forærede ham en lille Guldring med to Stene. Henrykt og taknemmelig kyssede han hende og gik saa, hun saa ham aldrig siden. Men da hun henved halvandet Aar efter stod i Begreb med at gifte sig med Zimmermann, henvendte Kassow sig pludselig til en Magister, der i sin Tid havde været Ægteskabsmægler hos hende og altid var optraadt som hendes og hendes Families trofaste Ven, med Anmodning om, han ikke vilde indkassere 500 Thaler hos hende; han havde forsyndet sig mod sin Hustru og sine Børn, forklarede han med Taarer i Øjnene, idet han saaledes havde givet hende Penge uden en Gang at modtage Bevis for dem. Men hun havde lovet at indsætte hans Sønner som Arvinger efter sig. Nu havde han altsaa opgivet denne profitable Udsigt, og de Penge, han i Haab om gode Renter havde givet hende og laant hende, de skulde nu indkræves. Medindbefattet i Gælden var ogsaa – de Guldstykker han bragte hende som Gave efter det første Ægteskabsbrud! . . . Han havde imidlertid nok faaet sig en ny Veninde, svarede Gedske ham bittert, og hende havde han oven i Købet foræret Venskabsringen med de to Stene. Ogsaa Magisteren gør et ganske indtagende Indtryk. Denne gode og brave Ven, der bl. a. stiftede det Miltenbergske Ægteskab, og som selv erklærer, at hun stedse havde opført sig som „en Kvinde af høj Æresfølelse og ædel Stolthed," truer nu paa sin Klients Vegne hende med at bekendtgøre hendes Opførsel over for Kassow gennem Trykken, hvis hun skulde vægre sig ved at betale de 500 Daler.

Gedske Gottfried kæmper tappert imod dette værdige Par. Der er en Logik og en Energi i hendes Breve, som forbavser. Og der er et Hykleri – som naturligvis efterhaanden over-

rasker mindre. Det har dog sin Interesse at anføre nogle Udpluk af Brevene:

„Jeg er ikke rig – men det er mit Forsæt at vandre ærlig og redelig gennem Livet."

... „Saa uædel, som De skildrer mig, er jeg ikke, kun ulykkelig. Hvem har grædt flere Fortvivlelsens Taarer end jeg – uden at bukke under! Lykke gives der ikke i denne Verden, saa fuld af Sorg og Nød. Men den, der i Sandhed tror, vil og skal ikke gaa til Grunde."

... „Med Beskæmmelse vil visselig mangen Bagvasker angre, at han har gjort mig ondt. Angeren udebliver ikke. Jeg har inderlig bedt til Himlen, og han, der styrer Verdnerne og Hjerterne, vil forbarme sig over mig!"

... „Kan De overbevise mig om en eneste uædel Handling? Et ulykkeligt Ægteskab var min Lod; men min Lid til den gode Gud lod mig bære alt."

... „Hvad nytter Skallen, naar Kærnen ikke duer?"

... „For den Rene er alting rent."

„Gud er Vidne til min ulykkelige Stilling. Ak, Hr. Doktor, hvilken skøn Følelse at handle efter sine Forældre og sin Mands Død saaledes som jeg har gjort! Derfor tilgiver en Ulykkelig Dem gærne saa dybe Krænkelser og Smædeord."

... „Da jeg paa Søndag gaar til det hellige Alterbord, saa vil De tilgive mig mit Brevs Korthed; idet min Aand er for dybt beskæftiget med den hellige Handling. Saa vist som jeg modtager Nadveren, taler jeg Sandhed."

Der er en Fynd og en forbavsende Energi hos denne Kone, som kæmper for de 500 Daler. Man forstaar hendes Styrke siden, da det drejede sig om vigtigere Værdier . . . Der er Øjeblikke her, hvor man faar den forbavsende Følelse, at hun

er i Stand til at overbevise sig selv om sin uangribelige Uskyld.

Forøvrigt hjalp det ikke. Trudslen om Offentliggørelse af Historien — iøvrigt jo en ganske reel Pengeafpresning — tvang hende til at give efter. Altsaa maatte hun undertegne et Gældsdokument lydende paa 500 Daler, som hun skulde afbetale med 50 Daler om Aaret. Men dermed er vi inde paa en Række uafladelige Kampe for at holde Stillingen — Obligationer, Afdrag, nye Kavtionister, Løgne, Udveje og nye Vanskeligheder . . . Det er en Historie, som det her vilde føre for vidt at komme nærmere ind paa. Sin elegante Lejlighed maatte hun give Afkald paa for atter at vende tilbage til sit eget Hus og sine Pensionærer. Den fromme Mosles vendte straks tilbage til hende. Nu gav den gode Gud mig en Lærer hjemme hos mig, hvor der hver Dag blev bedt og sunget; alt dette kom fra den kære Gud. Ak, hvor ofte har du udstrakt din Haand efter mig! naar jeg havde villet følge. I Stedet for at jeg nu skulde have begyndt at leve fromt og stille (!!), ak, saa gjorde jeg det modsatte. Jeg begyndte at rejse, holdt af stærke Drikke, levede uordentligt, forsømmeligt, besveg mine Medmennesker, bagtalte, lyttede til hver Bagvaskers Tale, læste gærne Romaner, trakterede, og blev paa ny Morderske."

I Foraaret 1824 rejste hun paany til Hannover, blev modtaget venligt i det Kleineske Hus — og vendte tilbage med ny Gæld, som det kostbare, fine Rejseliv skaffede hende. Saaledes havde Hr. Kleine laant hende 800 Thaler. De var borte i en Hast. Den i Virkeligheden ingenlunde fattige Kone faar nu i en snæver Vending Brug for tre Louisdorer. Til X. vil hun ikke selv henvende sig. Hun beder derfor en mangeaarig

Veninde, Musiklærerinden Anna Meyerholtz, om at skaffe sig dem hos den fælles Ven; men X. siger nej. Veninden, der selv havde det uhyre smaat – hun maatte underholde en blind 80aarig Fader – tilbyder da i sin Hjertensgodhed Gedske Gottfried at laane hende Pengene af en lille Sum, som hun havde lagt til Side til sin Faders Begravelse.

I samme Øjeblik farer en hastig Beslutning gennem Gedskes Hoved – ikke som Udslag af Rørthed, af Venskab, af Taknemmelighed – nej, hun vil tværtimod have fat i Pengene uden Forpligtelse; hun vil give Veninden Gift. Og hun gør det inden 21 Timer er omme.

Det lyder som Vanvid. Det er delvis Vanvid. Hun har nu i længere Tid ikke berøvet nogen Livet. Hun er godt forsynet med Gift. Den skal bruges. Efterhaanden føler hun en egen Tilfredsstillelse ved at volde Ulykker. Allerede før Pinsen 1824 har hun præsenteret en mindre kær Slægtning, Antoinette Z., et Stykke Franskbrød med Musesmør; i September samme Aar fik hendes ene Logerendes seksaarige Datter en mindre, ikke dødelig Portion – fordi hun ikke kunde lide Barnets Moder. Selv hendes Ven, den fromme Mosles, har hun nylig givet en Smule Gift . . . for at hun kan plyndre hans Spisekammer, medens han ligger syg!

Det at give sine Medmennesker Gift havde forlængst tabt sin Rædsel for Gedske Gottfried; det var bleven hendes Næringsvej; mere endnu hendes bedste Sport og mest pirrende Spænding. Hun bekender selv dette: „Jeg var slet ikke ilde til Mode ved at give Folk Gift. Jeg kunde give Gift uden det ringeste Samvittighedsnag, med fuldkommen Sindsro. Det var mig, som om en Stemme sagde til mig, at jeg skulde gøre det; jeg følte paa en vis Maade Behag ved det. Jeg sov rolig, og alle disse urigtige Handlinger tyngede mig ikke. Man

gyser dog ellers for det Onde; men det var ikke Tilfældet med mig, jeg kunde med Lyst gøre det Onde."

Derfor gav hun Anna Meyerholtz Gift — og saa for at tjene nogle Daler, samt muligvis Frygten for at X.s ilde Omtale af hende skulde have gjort Indtryk paa Veninden.

Hun fik Musesmør paa en Tvebak, da hun var i Besøg hos Gedske, allerede paa Gaden fik hun et voldsomt Mavetilfælde og Brækninger, saa hun maatte bringes hjem. Her svulmede hendes Hænder op, hun skreg af Smærter i Underlivet „som om der blev jaget et Sværd igennem hende," greb i den vilde Pine fat i de Omkringstaaende, stødte dem voldsomt fra sig og døde med smertefordrejede Træk et Par Dage efter. Som sædvanlig havde Gedske været hende en kærlig, trofast Sygeplejerske; ja vaaget hos hende den sidste Nat. Da en Veninde af den Afdøde, ved Synet af hendes Ansigt, udbrød: „Herre Jesus, hun maa have faaet noget ind!" rystede hun rolig paa Hovedet, mindede om de slemme Hovedsmerter Veninden havde lidt af og sagde, at man ikke saadan maatte lade Følelserne løbe af med sig: „Kunde De gøre den gamle Fader den Smerte?" Da Lægen havde yttret sin Undren over de paafaldende Symptomer og kom for at aabne Liget — kom han for sent. Gedske Gottfried havde været bange for, at den Døde skulde briste og havde derfor ladet foretage en hastig Begravelse.

Dybt medlidende tog hun sig derefter af den 80aarige Fader. Med Sjælsro tømte hun Skabene og tog de opsparede Penge. Bagefter beklagede hun sig bittert over, at den Afdøde havde skyldt hende tre Louisd'orer, som hun nu ikke havde faaet.

Omtrent ved denne Tid saa hun paa Teatret sammen med en Veninde „Hamlet". Hendes Ledsagerske var meget rørt og

græd. Gedske Gottfried sad ganske rolig og sagde: hun maatte dog huske paa, det kun var Komedie.

„Jeg levede værre end et Dyr; det er i hvert Fald taknemmeligt. Jeg skænkede ikke Udødeligheden en Tanke, mente tværtimod: med Døden er dog alting forbi," bekendte Gedske senere. Foreløbig tager hun sig Sagen adskilligt lettere. Ved Foraarstid begiver hun sig paa en lille Rekreationsrejse til Hannover. Efter sin Hjemkomst tager hun atter fat paa Arbejdet.

I Juli 1825 gav hun sin tidligere omtalte Logerende Gift (som tidligere hans Barn) „fordi hun ikke kunde lide hans Kone."

Hendes kære Ven Mosles, der i de sidste Aar havde været syg og svagelig efter gentagne lettere Forgiftninger — han fik dem ved Tid og Lejlighed, naar det faldt Gedske ind — havde under hendes gode Pleje faaet hende saa kær, at han nu omgikkes med Planen om at gifte sig med hende. Saa syntes hun, det kunde være nok, og nu skulde det have en Ende. Under Kys og Taarer gav hun ham en afgørende Dosis; han døde under vilde Smertensskrig den 5te December 1825. Forinden havde hun skaffet sig Vished for, at han havde udsat et klækkeligt Legat for hende. For Resten snød hun desuden Kurator med falske Regninger.

Hun var imidlertid naaet saa vidt, at hun knap nok gad anlægge sin Hykler-Maske. Efter Vidneforklaring fra en af den Afdødes kvindelige Slægtninge skjulte hun ved Begravelsen ikke den koldeste Ligegyldighed. Under Ligtalen sagde hun til hende: det var nu det en og tyvende eller to og ty-

vende Lig, hun fulgte – det var lige ved at være en Slags Sølvbryllup.

I det Hele taget skrider Opløsningen i hende jævnt fremad, selv om med kortere, tilsyneladende Standsninger. Hun blev efterhaanden uordentlig med sig selv, forsømmelig overfor sine Omgivelser; hun havde næppe nok Lyst til at pynte sig om Søndagen; naar Solen skinnede og Dagen var lys, sad hun trist til Mode – i Rusk og Regnvejr følte hun sig meget bedre tilpas. „Jeg var gladest, naar ingen kom og besøgte mig; tit lukkede jeg mig inde paa mit Værelse“ . . . „Men aldrig kom jeg paa de Tanker at tage mig selv af Dage; tværtimod vilde jeg gærne leve. Overhovedet har jeg altid haft et meget tilfreds Sind! Den mindste Opmærksomhed gjorde mig meget glad.“

Hun strør nu om sig med Gift — det synes særdeles tvivlsomt, om vi overhovedet kender Listen paa alle dem, hun har givet af sit Musesmør. Hendes Pige, Lucie Block, fik en Portion, Barnepigen hos hendes tidligere omtalte Lejer (hvis Kone hun ikke kunde lide) gik ligesaa lidt fri; ogsaa en anden af hendes Lejeres Piger kom med blandt hendes Ofre. Hun var ikke længer kræsen i sit Valg, hun valgte overhovedet næppe mere, hun gav Gift til de Tilfældige, der kom indenfor hendes Rækkevidde. „Undertiden var jeg Maaneder igennem fri for denne Trang til at give noget ind, saa kom igen en Periode, hvor jeg vaagnede med den Tanke: hvis han eller hun skulde komme, saa skulde du give dem noget. Hyppigst gav jeg Musesmør til Folk, der besøgte mig alene, saa følte jeg hyppigst den Trang.“

Tit kunde hun, naar hun kom til at tænke paa den Ting. undre sig over, at alt kunde gaa saadan uden at blive opdaget. Samtidig havde hun i sin Perversitet bragt det saa vidt,

at hun drillede sine Ofre midt under deres Pinsler. Sin Marie Heckendorf, som hun fra Tid til anden gav Tid til anden gav Gift i smaa Doser, gjorde hun saaledes en Gang opmærksom paa de grimme sorte Skjolder, hun (af Giften) havde faaet i Ansigtet, og løftede Fingeren fortroligt advarende; hun gik da ikke og pimpede i Smug?

Da hendes Pengevanskeligheder tilsidst ikke lod hende Ro, bestemte hun sig til at sælge sit Hus. Straks fra første Færd foresvævede det hende imidlertid, at hun maatte arrangere det saadan, at hun fik det tilbage igen. Derfor betingede hun sig Ret til livsvarig Brug og Fremleje af de to Sidehuse og bestemte sig med roligt Overlæg til at bore sig ind i den Rumpfske Familie. Ved den vante Brug af Gift og Kærlighed tænkte hun nok det skulde lade sig gøre at naa Maalet. Det var et af de største Stykker Arbejde, hun endnu havde planlagt, og det gav hende for en Stund ny Kraft til at tage fat. Der foresvævede hende noget som hendes gamle Fremgangsmaade: Brudgom, Vielse paa Dødslejet, Arv. Men her var Manden rigtignok gift i Forvejen.

Altsaa blev hun Medlem af den brave Familie, hvilken hun naturligvis vilde testamentere alt hvad hun ejede og havde; de kaldte hende Tante. Begyndelsen gik glat nok. Rumpfs Hustru døde fjorten Dage efter sin Nedkomst; ingen kunde tvivle om, at det var af Fødslen; i Virkeligheden skyldtes Døden altsaa Musesmør i Havresuppen. Gedske selv var lige ved at tage sin Død af Sorg. Som Trøst og Adspredelse gav hun Pigen og Ammen Gift.

Faa Uger efter begyndte hun at slaa paa, at Enkemanden burde gifte sig igen. Da han følte en afgjort Modbydelighed for denne Tanke – han erklærede, at han aldrig vilde gifte sig igen og mindst af alt med en Enke — saa maatte han alt-

saa gøres myg. Ogsaa han fik nu et Anfald af den Gottfriedske Syge. Men medens hun roligt og taalmodigt præpareredе ham, undte hendes virkelystne Sjæl hende ingen Ro.

Hun forgiftede foreløbig sin tidligere trofaste Tjenestepige og Veninde, Beta Cornelius, nu gift Schmidt. Motivet var en Sum paa et halvt hundrede Daler, som Schmidt havde givet sin Kone til hendes forestaaende Nedkomst, medens han selv var bortrejst. Gedske Gottfried havde Brug for de Penge. Hun havde ogsaa Brug for Beta, der stadig var hendes Fortrolige og altid rørende tjenstvillige Veninde. Men maaske hun netop derfor, med noget af Selvpinslens Nydelse, har villet prøve det med. Hun gav altsaa sin højtfrugtsommelige Beta den Gift, hun havde tilbage. Det var imidlertid ikke nok for denne kraftige Natur. Hun nedkom med en Søn. Det havde vel været lykkeligere for hende, om hun var død med det samme. Nu maatte hun se sin lille treaarige Datters Pinsler, da hun havde givet denne med af en Portion Kirsebærsuppe, som Gedske (der imidlertid havde faaet ny Forsyning) havde sendt som Barselmad. To Dage senere var ogsaa hun Lig. Umiddelbart efter fik hendes moderlige Veninde fat paa hendes Penge fra en uaflaaset Skuffe. Desuden tjente hun ti Daler ekstra paa en forfalsket Begravelses-Regning.

Hun var en god Sjæl, samme Beta, uden Anelse om Gedskes Forbrydelser; hun tilbad simpelhen denne. Noget Indtryk gjorde vel ogsaa hendes Død paa Forbrydersken. Der blev saa tomt i Huset efter hende, skriver Mordersken. „Ak, hvis min Beta endnu levede, og jeg sad her i Fangenskab; hun vilde være død af Sorg. Thi hun elskede mig altfor højt. Vist vilde hun hemmelig pleje mig og ikke aflade med at bede om at maatte besøge mig. — Ak, jeg bekender, at jeg har

skilt to Mennesker fra hinanden, der var meget lykkelige, og som begge vilde have givet deres Liv for mig."

Meget forslog den lille Pengesum ikke, hun her havde faaet Fingre i. Hr. Kleine i Hannover skulde nu have de 800 Daler igen, han havde laant hende. Med Besvær fik hun skrabet et Par Hundrede Daler sammen; videre kunde hun ikke komme. Saa fattede hun den Plan at rejse til Hannover og tage Livet af ham „og om mulig af hans Børn." Kunde hun klare Gælden paa den Maade, fik hun vel foreløbig Fred.

Forud sendte hun Brev paa Brev fulde af den hjerteligste Venlighed og spurgte „Fader" Kleine til Raads om hundrede Smaating; hun kunde slet ikke bestemme sig til nogetsomhelst uden hans Raad. Og i Begyndelsen af Juli tiltraadte hun sin fjerde og sidste Rejse til Hannover. I sin Bagage medførte hun en hel Krukke Musesmør, omhyggeligt pakket sammen med et Par nye Sko.

Nu som altid tog Kleines hjerteligt imod hende, skøndt hun ikke bragte de Penge, hun forlængst skulde have betalt. Hun var virkelig som en Datter af Huset. Hun skriver selv: „Den gamle Kleine var som en Fader for mig! Hver Morgen var hans Første: „I Dag skal De igen have en Fornøjelse!" ... han tjente gærne sine Medmennesker! Mig har den Salige givet det bedste Bevis derpaa, Gud velsigne hans Børn for det!"

Selv lønnede hun ham for det, da hun den 17. Juli til Frokost lavede hans Skinke til for ham med Peber og Salt og som kraftigere Kryderi tilsatte Musesmør. Næppe havde Oldingen nydt Halvdelen af det, før han blev syg. En Uge efter er han død under de sædvanlige frygtelige Sygdoms-Mærker.

Liget blev dissekeret; de Lærde fandt at Dødsaarsagen var en Galdesygdom.

Dagen efter blev hele den Kleineske Familie syg efter at have nydt en Havresuppe, som deres Gæst havde lavet til: den unge Kleine, der var ilet hjem fra Paris, havde nok mærket saadan en underlig Metalsmag ved den, men ikke tænkt noget videre ved det. De slap dog alle med nogle kraftige Brækninger.

Mordersken skriver i et Brev hjem til Bremen om denne Begivenhed:

„Mit Ophold her vilde have været det behageligst tænkelige, hvis vor gode Faders Død ikke havde satte os alle i saa stor en Bedrøvelse. Tænk Dem, om Mandagen var vi i Selskab, hvor den Salige dansede og var saa sjæleglad, og fandt paa hele Tiden for Spøg at sige, jeg var hans Brud. Om Tirsdagen blev han syg og døde om Lørdagen af Lungebetændelse." – „Ak, om De dog havde set, hvorledes den Salige lod mig komme sammen med sine Børn til sit Dødsleje og bad mig blive hos hans Børn og aldrig glemme hans Datter Luise! I hans Nærværelse lovede vi hinanden evigt Venskab. Jeg kan sige, jeg i ham har mistet en anden Fader. Hvem har jeg nu! Det er skrækkeligt med min Lod her paa Jorden! Alle dem jeg elsker, bliver taget fra mig —. Give Gud, at De maa være lykkelig, det ønsker af Hjærtet Deres bedrøvede

G. Gottfried."

Hun opnaaede ganske rigtig ved Kleines Død at faa Udsættelse. Det faldt selvfølgelig ingen ind under de Forhold at kræve de 500 Daler, hun endnu skyldte. Oven i Købet lavede

hun den Historie, at hun havde bedt Kleine om at opbevare fem Louisdorer for hende. Hun fik dem, skøndt det lød ret forbavsende, at den ordentlige og punktlige Mand ikke havde noteret et Ord om det i sine Papirer. Og endelig stjal hun fra en Frøken der i Huset en Dobbeltlouisdor samt forskellige Smaating fra Kleines Datter.

Den Tanke, at hun kunde blive opdaget, laa hende fuldkomment fjærn. En Dag saa hun i Hannover de Fangne blive bespiste. „Hvis Nogen den Gang havde sagt til mig: den Skæbne skal ogsaa træffe dig! hvad vilde jeg da have svaret: at det ikke var muligt! – Ak, jeg kan sige: for Gud er intet umuligt." Derimod faar hun nu hyppigere og hyppigere Visioner. Den gamle Kleine viser sig saaledes for hende. Tilsyneladende uden at det gør dybere Indtryk paa hende. Hendes Breve til Hjemmet er fyldte med fromme Formaninger. „Fat kun Mod," skriver hun til Rumpf, „og ær Skæbnens dunkle Veje, som dog stedse vil vort Bedste. Og gør vi derfor ikke det bedste i hengivne og tillidsfulde at betro vor Skæbne i den bedste Førers Haand."

Under Taarer og evige Venskabsforsikringer skiltes hun fra sine Venner i Hannover, og vendte nu hjem for i Alvor at tage fat paa Sagerne hos sine Venner i Bremen. Smukke Gaver havde hun med til dem. For Resten stjal hun dem snart efter tilbage og drev i det Hele sine Streger – som en ondsindet Husnisse – paa en besynderlig fræk og tilsyneladende meningsløs Maade. Friskbagt Brød laa smidt i Skarnet: en ny, omhyggelig lukket Blikkasse fandtes fyldt med Latrin osv. Det er overmaade vanskeligt at afgøre, om det er Udslag af hendes tiltagende Personligheds-Opløsning, eller om det Hele sker for at skabe Utryghed i Huset, sikre hendes Operations-Basis og gøre sig uundværlig for Rumpf.

Gift virkede i hvert Tilfælde kraftigere, Gift og fromme Talemaader, skiftevis anvendt. Men hvorledes hun trøstede den lidende Rumpf og viskede Angstsveden af hans Pande og gav ham Stambogsblade med fromme Tankesprog – og saa atter Gift: det er skildret i denne Histories Begyndelse.

Det hjalp altsaa ikke. Han vilde hverken gifte sig med hende eller testamentere hende sine Penge . . . Hun begyndte selv at føle sig usikker. Ja, en uvilkaarlig Angst, en gaadefuld Beklemmelse begyndte at snige sig ind over hende. Skulde der dog være en Gengældelse, en usynlig Hævner, hvis Haand nu var hævet imod hende.

Da Bremen den 6. Marts 1827 blev hjemsøgt af Dæmningsbrud og Vandflod, mente hun, det skete som Straf over hende; da der opstod en Ildebrand hos en Maler og hans Billeder blev slynget ned paa Gaden, saa hun pludselig for sig et Maleri, som hun havde stjaalet ved Avktionen efter sin Fader, og Flammerne slog nu ud efter hende, Tyven og Mordersken. Under en lang ufrugtbar Tørkeperiode som ved længe varende Regnskyl, følte hun sig overbevist om, at Jorden vilde udlevere hende til Retfærdigheden. En Gang blev hun pludselig blind et Kvarter igennem; oftere skete det, at pludselige Anfald af Næseblod hindrede hende i at udføre sine Forehavender. Hendes hele Nervesystem er øjensynlig undergravet. I sin Uro vil hun ile ud paa Kirkegaarden til „sine Grave", — „men det var sælsomt," hedder det i hendes Bekendelser, „saa ofte jeg nærmede mig Kirkegaarden, kom stærk Regn eller heftig Storm og jeg maatte skynde mig for at naa hjem" . . . Unægtelig dramatiserer hun sin Biografi, sin Uro og Oprevethed temmelig iøjnefaldende.

Saa søgte hun ny Spænding i nye Giftmord. Hendes Veninde Marie, som stadig sygnede hen efter de gentagne Forgift-

ninger, havde en Plejesøn, en elleveaarig Dreng. Den 31. Januar, da hun besøgte Gedske, udtalte hun sin Glæde over Drengen, det var „et rent Johannes-Hoved," han havde. „Ja, hvad vilde du føle, hvis du en Gang skulde miste ham," svarede hun Veninden — og rakte ham med det samme et forgiftet Stykke Smørrebrød. Drengen blev syg, men slap med Smerten; tre Uger efter gjaldt hans første Udgang Tante Gottfried, for at blive beklaget og kælet for. Med det samme fik han nogle Blommer med Musesmør. Han slap dog ogsaa denne Gang med Livet. — En ung Pige, der kom for at gratulere hende til hendes Fødselsdag, fik til Tak en Portion Musesmør. Hun ødslede med Gift, hun spredte Gift om sig som en Rasende, der nu maatte have en Afslutning paa Sagen.

Den femte Marts 1828 forsøgte hun endelig at tage Livet af Rumpff med det forgiftede Flæsk „for atter at faa mit Hus." „Jeg tænkte, naar de dør allesammen, maa jeg vel være nærmest til at arve Huset."

Dagen før hendes Fængsling, altsaa 5. Marts, kom Dr. L. kørende for Døren og blev længere Tid hos Hr. Rumpff. „Jeg gik op paa Loftet, kiggede ud af Vinduet og saa efter Vognen. Du er forraadt, sagde min Samvittighed mig; Gud har føjet det saa. Hvad skal du nu gøre, skal du gaa ned, kaste dig for Hr. Rumpffs og Hr. Dr. L's Fødder og bede Dem ikke forraade dig? — Saa kom jeg med det samme til at tænke paa: Hr. Doktor L. er edsvoren og maa følge sin Samvittighed. Saaledes kæmpede jeg længe med mig selv." — „Den næste Morgen, Klokken 7, staar jeg op, har Smerter i Siden, men ikke værre end jeg nok kunde gaa oppe med dem. Lægger mig igen til Sengs; tænker stadig: skulde Rumpff mon komme og gratulere dig (til Fødselsdagen). Men det skete ikke. Klokken 10 sendte jeg Bud, om han ikke nok vilde

komme op til mig. Da han traadte ind, hilste han blot. Jeg sagde: „Hr. Rumpff, hvis jeg lejer mig et lille Værelse et andet Sted, vil De saa have noget imod det?“ „Nej paa ingen Maade,“ siger han, „der er flere, som gærne har villet have Deres Værelse,“ og gaar igen sin Vej. Ak, tænker jeg, havde han dog gratuleret dig! du var faldet ham om Halsen og havde bedt ham ikke gøre mig ulykkelig.“ – Kl. 11 sender X. mig en Mundkop og et Brev; jeg takker og siger til Barnet, hun skal spørge Fader, om han vil leje mig sit Baghus. Kl. 11 kommer Dorothea (Pigen), siger: „hvad det vel skal betyde, Rumpff klæder sig saa fint paa og siger, jeg ikke skal vente ham til Middag. Og,“ siger hun, „Hr. Doktor L. har allerede været her to Gange og talt længe med Rumpff. Diedrich (Læredrengen), har allerede tre Gange været ude i Byen med Kurvene og taler hver Gang sagte med Rumpff, og naar jeg kommer ind i Stuen, tier de begge to stille. Jeg svarer ikke noget paa det; men tænker: din Ulykke staar for Døren!“ –

. . . „Fuld af Angst brænder jeg først X's Brev; gaar saa til min Kommode, tager Krukken frem, der endnu var halv fuld af Smør (Giften), gemmer den inde paa Brystet og kaster det Papir, der var viklet om den, bag min Seng.“

Nu kommer Rettens Folk og det første Forhør finder Sted.

„Min Forklaring i mit Hus,“ lyder Bekendelsen videre, „var i Herrernes Øjne vist ikke efter Ønske. Min Bestyrtelse, min Skræk og Følelse kan jeg umulig beskrive. Da Hr. Doktor N. spurgte mig, om jeg ikke nok kunde staa op, og Hr. Assistenten ved vor Bortgang bad om at passe godt paa Ilden i Kakkelovnen, faldt dette som en Sten paa mit Hjerte. Giv din Skæbne i Guds Haand, sagde jeg i al Stilhed til mig selv, du er tabt for denne Yerden og vil aldrig igen komme over dit Hus Tærskel . . .“

Paa sin fire og fyrretyvende Fødselsdag blev Gedske Gottfried fængslet og hendes frygtelige Livsværk endelig sluttet: femten fuldførte Giftmord og mere end femten Forgiftninger, der ikke medførte Døden — Tallet lader sig ikke nøjere fastslaa — var hendes Forbrydelsers Tal, foruden de gentagne Ægteskabsbrud, Mened, Indbrud, Tyverier, Bedragerier og Forsøg paa Fosterfordrivelse, som Anklagen mod hende altsammen kom til at lyde paa.

I FÆNGSLET. — HENRETTELSEN.

Sminken, de tretten Livstykker, den fromme Retskaffenhed, hver Gnist af Medborgernes Agtelse — hele den hidtil kendte Gottfried var borte. Det var den sælsomste Tilintetgørelse af et Menneske, der kunde ligne en Personlighed. Tilbage blev et ynkeligt Vrag, et af Visioner og vild Angst plaget Væsen. Det eneste typiske Identitetstegn fra før og til nu var hendes rent ud lidenskabelige Forstillingskunst, hendes haabløse Higen efter at bevare blot det mindste Skær af Skinnet og hendes haardnakkede, aldrig opgivne Kamp for at slippe saa billigt som muligt — selv efter at Henrettelsen var en uomgængelig Vished.

Hendes første Tanke var at faa en pæn Natkappe og et fint Lommetørklæde med i Fængslet. Hendes første Forsvarsmetode naturligvis at nægte alt. Snart feberhed, snart iskold var hun, skælvende af Angst, saa enhver kunde se det, kommet til sin Celle. Ikke desto mindre havde hun Kraft til i det første Forhør, efter at Rettens Folk i hendes Gemmer havde fundet en Tvebak med Musesmør og et Stykke af et nylig udkommet Ugeblad med den samme Substans i, at vise den største Overraskelse og udbryde:

„Hvad siger De, Gift i mit Hus?"

Bagefter kom hun til at tænke paa, at hun forrige Sommer

havde købt et Par Krukker Musesmør, som hun havde sendt til en Slægtning i Hannover – maaske stammede det derfra ... Videre vilde hun ikke til at begynde med. Rimeligvis har hun derefter forsøgt det Musesmør, hun havde skjult paa sig, mod sig selv: i hvert Tilfælde viste de kendte Symptomer sig – men en hastig Anvendelse af Modgift forhindrede videre Følger. Rimeligvis har hun ogsaa taget for lidt, og Smerterne har afholdt hende fra gentagne Forsøg.

Søndag den 9de Marts kom hun paany i Forhør. Materialet imod hende var efterhaanden bleven overvældende stort. Alligevel stred hun stædigt. Et Kvarter vel holdt hun ud, saa hørte hun dem „komme rendende paa Trapperne", og Sekretæren blev kaldt ud. Øjeblikkelig faldt den Tanke hende ind: nu har de fundet Krukken med Musesmør – hun havde gemt den i sin Seng. Og ved den Tanke faldt der Ro over hende. Det var ganske rigtigt. Og hun forstod nu, hun maatte tilstaa.

Hun sagde da:

„Ja, jeg har givet nogen Noget."

Men som om hun straks fortrød sin Bekendelse, tilføjede hun hurtigt:

„Men ikke noget slemt."

Det var Begyndelsen paa den lange Række Bekendelser, som Stump for Stump maatte fravristes hende. Sine Forældre, sine Mænd osv., nej, dem havde hun ikke givet Gift, men Børnene, ja, det vilde hun ikke nægte. Øjensynlig havde hun her en uvilkaarlig Følelse af, at Børnene var hendes egne: dem havde hun en vis Ret til at behandle efter Forgodtbefindende; de havde heller ikke Paarørende, der kunde optræde som Hævnere.

Standpunktet var uholdbart, og Punkt for Punkt maatte hun

give sig, men den Snedighed og den Haardnakkethed, hun udfoldede, var sandelig ikke uden Styrke. Og saa meget mere at undres over, som hun altsaa pintes uafladelig af Visioner. Det er ganske interessant at se de forskelligartede Former de antager. Her er en Beskrivelse af en Række Syner – desværre er det umuligt at gengive dem i hendes eget mangelfulde, slet bogstaverede og naive, men med alt meget maleriske Sprog.

„En Morgen ved Opvaagnen, Klokken var 5, ser jeg en Mand med rødligt Haar, jeg retter mig op og i Steden for Kirkegaarden, ser jeg en skøn Eng. – Der sad Schmidt dybt hensunken i Tanker, hans lille Barn i hans Arm, hans salige Elise legede i Græsset, bagved ham sad den gamle Hr. Meyerholz. M. staar paa en Høj, slog atter og atter sine Arme sammen over sit Hovede, og det var mig som undrede hun sig over, hvad der skulde foretages. Store fyrstelige Herrer, til Hest og til Fods, en Herre, underskøn klædt, holdt jeg for Kongen, den kongelige Vogn, som jeg for nogle Aar siden har set i Hannover, saa jeg med 6 hvide Heste. I Posthuset var alle Vinduer aabne, og alle Raadets Herrer var der og kiggede paa mit Værelse . . . En stor Spektakel af Mennesker. Jeg hørte skønne Sange synge . . . og den sidste Strofe var altsaa paa samme Tone som en af mine Pensionærer –.

„Der tænker jeg: nu bliver du bragt væk. Nu takker alle Mennesker den kære Gud med Sangen for at din Gerning er bleven opdaget. Denne Aabenbaring blev uforandret i to hele Dage, hvor (her følger i Manuskriptet, som Gedske har streget stærkt i, nogle Ord, der i hvert Tilfælde kan læses som „min Mad smagte mig meget godt"!) jeg imidlertid laa to Dage i Sengen. Fru Grimm (hendes Vogterske) som jeg holdt saa meget af, kunde jeg dog ikke sige dette . . . Ængstelig for Aabenbaringen, bad jeg Fru Grimm om et Gardin for mit

Vindue, med det Paaskud, jeg kunde ikke taale Lyset i mine Øjne, hvad hun straks gjorde —."

Men hendes Syner kan være anderledes uhyggelige. En Gang ser hun den gamle Kleine sidde paa en Sky over Kirketaarnet og true ad hende. Til andre Tider ser hun sine andre Ofre forfølge hende. Den gamle Kleines ligblege Ansigt lod hende sjældent i Ro; hans Sønner løb efter hende og den ene af dem slængte hende ved Haarene op paa Rakker-Karren. Hendes Visioner kan blive af helt malende Fynd; saaledes er hun en Gang i Kirken, men da hun vil sætte sig ned, staar alle Folk op og gaar bort. En anden Gang ser hun sin Forlovede Zimmermann staa dødbleg i en smuk Butik. Da hun træder ind, rækker han hende en smudsig Salmebog med de Ord: „Søg din Trøst her i denne, jeg har mistet min egen." Ellers er der hyppigst hæslige Dæmoner, der viser sig for hende for at skræmme hende.

Hvor mange af disse Syner, der skyldtes hendes Lyst til at gøre sig interessant — og maaske mindre tilregnelig — lader sig naturligvis ikke sige. Selv de klogeste af hendes Omgivelser troede imidlertid paa dem. Hun kunde om Natten fare op og raabe jamrende, om man dog vilde lade Fangevogteren komme ind i hendes Celle. Og givet er det, at hendes afgørende Tilstaaelser netop fremkom efter de uhyggeligste Visioner. Paa den anden Side er andre af hendes Syner absolut lavede for at pynte hendes Forfængelighed. Saaledes viser hendes første Mand og første Offer, den legemligt og sjæleligt lige ødelagte Miltenberg, sig som Engel ved Præsten Dr. Dräsckes Side, rækker hende Haanden og siger: „Jeg vil redde dig og gøre dig salig, og du skal prise mig!"

Der er, trods hendes Forbrydelsers Frækhed et Grundtræk af Frygtagtighed i hendes Karakter, som utvivlsomt er bleven

udviklet gennem hendes Barndoms Dressur. Delvis har hendes Misgerninger netop Forbindelse med hendes Fejghed: hun myrder før sine Forældre end hun trodser dem; hun begaar før Mened, end hun tilstaar en Fejl. Her i Fængslet fremtræder dette Karaktertræk som en vild Rædsel for Døden. Hun tryglede sine Dommere: de maatte endelig lade hende leve; den gode Gud maatte jo afsky hende som hun nu var; de maatte lade hende leve for at hun i den usleste Stilling kunde gøre Bod for sine Synder. Da Undersøgelsen trækker ud, er det hende saa langtfra en Pine, at hun tværtimod finder Trøst i det; hun bliver helt fornøjet da hun hører Tale om, at Undersøgelsen maaske vil vare et Par Aar. Og da hun forlængst har opgivet alt Haab om at redde Livet, ræddes hun ved Tanken om de Pinsler, man naturligvis vil lade hende gennemgaa. Hun sitrer af Angst for, at Nøglerne pludselig skal rasle i Døren og Bødlen træde ind for at slæbe hende afsted til Skafottet. Ja, denne snedige tilsyneladende dannede Kone, viser de reneste Pøbelfornemmelser her ved den endelige Afgørelse. Hun gyser ikke, da Ligene af hendes Ofre bliver gravet op i hendes Nærværelse; hendes Nerver taaler uden Vanskelighed Ligstanken. Men hun forfærdes ved Tanken om — hvad hun en Tid tror — at de vil binde hende sammen med disse Lig og kaste hende ned i Graven, overhelde hende med kogende Vand og bagefter begrave hende levende! Ja, da der blev vist et Menageri frem i Bremen, var hun ved at gaa til ved den Idè, hun pludselig fik, at man vilde kaste hende levende for de vilde Dyr og lade dem sønderrive hende, for at tilfredsstille Folks Hævnlyst.

Netop hendes Forestilling om, at Straffen saaledes kunde skærpes med de uhyggeligste Pinsler, tilskynder hende til de indviklede og ihærdige Forsvarssystemer, som gjorde Processen

saa langvarig. Hun forsøgte at fremstille sig som en Ulykkelig, der allerede fra Vuggen havde været i de mørke Magters Vold.

„Jeg havde en ond Amme," forklarede hun under Forhørene, „og min Moder har altid sagt, at det forrykte Menneskes Mælk har været skadelig for mig."

Aaret efter bekendte hun selv for sin Defensor, at hendes Moder blot havde sagt, hun havde en heftig Amme, der en Gang havde været i Tugthuset. „Det andet udtænkte jeg blot, for at det skulde tage sig ud som en Arvefejl. Aa, hvor jeg glædede mig, da jeg saa, det blev skrevet ned, det med Ammen."

Ved et senere Forhør førte hun dette System videre, i det hun forsøgte at vække den Tro hos sine Dommere, at Forbrydelses-Instinktet var — en Arv fra hendes egen Fader, ja, at hun i Grunden havde handlet paa hans Tilskyndelse; „jeg tænkte: de Døde kan de dog ikke tage i Forhør," bekendte hun senere.

Derfor skulde hendes Fader have sagt i sin Vrede mod Miltenberg: „om den Hund laa paa Gaden — jeg tog ham ikke op; giv den Hund Gift, saa er han ude af Verden!"

Men hun gik videre endnu. Hun mærkede en vis Tvivl hos Forhørsdommeren. Nuvel, han skulde faa Fakta. Og i et følgende Forhør spurgte hun: „Naar man har lovet sin Fader noget paa Dødslejet, skal man saa holde det?"

Dommeren: Først og fremmest maa De sige den fulde Sandhed her i Retten!

Nu fortalte hun:

„Da min Moder var syg, forlangte hun, at jeg skulde tage hende hjem til mig. Jeg gjorde det, og derefter blev hun svagere og svagere, nød den hellige Nadver og

viste mig en Salmebog med de Ord, den skulde jeg give til Fader og sige ham: her skulde han kun søge sin Trøst, naar hun var død. — Da nu derpaa min Fader blev syg, og jeg besøgte ham, sagde han til mig: „Jeg dør af den samme Sygdom, som din Mand og dine tre Børn er død af. (Hun glemmer her, at hun den Gang endnu ikke havde forgivet sit tredje Barn, Heinrich). Jeg vil nu tilstaa, at jeg har ombragt dem alle og mig selv; naar de en Gang tager de ti Livstykker, som du har paa, af dig, saa bed for din ulykkelige Fader." (Bemærkningen om Livstykkerne skal tjene til at kaste en egen Mystik over det Hele). Tillige tilstod han mig, da min Moder fem Fjerdingaar efter min Fødsel havde født en Datter, havde han med Fingrene trykket Hovedet ind paa hende, da hun var tre Dage gammel . . . Han sagde han havde skrabet Musesmørret af det Smørrebrød, som Moder havde lagt oppe paa Kamret i vort Hus . . . Under Miltenbergs Sygdom var han ofte gaaet op paa Loftet, hvor der hang hellige Billeder som Tapeter paa Væggene, og havde bedt der. — Min Broder," føjede hun derefter til, „Heinrich (hendes Søn, der døde kort efter Faderen), Gottfried, Zimmermann, Mosles, Kleine og Beta Schmidt har jeg forgiftet."

Det var næppe nok Rettens Medlemmer mulig at skjule deres Forbavselse og Afsky. Sekretæren udbrød — og Gedske glemte det aldrig —: „Nej, nu har jeg tabt al Agtelse for Dem! At besudle Deres gamle, brave Fader paa den Maade!" — Retten blev hævet en Stund for at give hende Tid til at tage det i sig igen. — Da hun atter blev ført ind, spurgte Forhørsdommeren: om hun fastholdt sit Udsagn? Da hævede hun Blikket mod Himlen med de Ord: „den gode Gud er mit Vidne!"

Hermed sluttedes Forhøret. Da Dommeren ytrede, at det

lød utroligt, hendes Fader havde jo almindelig været anset for at være en retskaffen Mand, svarede hun:

„Ja, og hvem havde saa troet om mig, hvad jeg har gjort!"

Og sagde høfligt Godnat til Retten.

Hun fastholdt en Tid denne Paastand, skøndt hendes Faders blodige Billede Dag og Nat viste sig for hende og truede hende, der nu dobbelt var Fadermorderske. Tilsidst blev det hende dog uudholdeligt og hun bekendte sin Løgn. Til sin Defensor skrev hun senere: „Min Tilstand var den Gang frygtelig, men jeg havde dog min Forstand og vidste, hvad der var Ret og Uret . . . Jeg vil bekende det for Dem: Hr. Senatoren skulde tro, det var en Arvefejl, saa vilde min Straf ikke blive saa stor."

Men det vilde føre os for vidt, saa interessant det iøvrigt ogsaa kunde være, at følge Gedske Gottfried gennem hendes haardnakkede Kamp. Behændige Fordrejelser af Begivenhedernes Gang, Udpyntninger, haardnakkede Løgne, intet forsømte hun saa lidt som rørende Anger. Der er ringe Tvivl om at denne var hende et Forsvarsvaaben som alt det andet. Dommer, Defensor og forskellige Gejstlige søgte at tale til hendes Hjerte. Villigt flød hendes Taarer; hun bad om fromme, skønne Bøger, som hun saa sad med, naar der kom nogen til hende; adskilligt tyder paa, at hun aldrig læste i dem.

Forfængeligheden alene holdt sig ægte og stærk hos hende. Det var hende et bittert Øjeblik, da en Maler tegnede hendes Portræt som et indfaldent, magert Fugleskræmsel; der var Een, som mens han tegnede, roste hendes Næse —. „Saa er der dog noget Godt ved mig, udbrød hun fornøjet." Da senere en anden Maler lavede et kønnere Billed af hende, var hun helt glad og sagde, at nu vilde de vel ikke som forrige Gang

sælge hende paa Gaden for en Firskilling. Hun var yderst fornøjet over, at hun fik Lov til at klæde sig i sin efterhaanden pjaltede Silkedragt, i Stedet for i sædvanlig Fangedragt. Om Natten sov hun uden Lagener, for om Morgenen at kunne brede dem rene over Sengen, saa der kunde være fint, hvis der kom Besøg.

Den 17de September 1830 i hendes Fængselstids tredje Aar, under hvilke Undersøgelsens Akter taarnede sig op i uhyre Dynger, faldt Dommen over Gedske Gottfried ved Bremer Overret: hun skulde lide Døden ved Sværdet.

Hendes Helbred, der en Tid havde lidt under Fængselsopholdet med den stadige Frygt for en pludselig voldsom Død, var atter bleven helt god. Fuldkomment uforberedt blev hun den 18de September hentet for at faa Dommen oplæst for sig. Men ved sin Indtræden saa hun, med sin hastigt spejdende Iagttagelses-Evne, en Skaal, hvis Indhold hun straks gættede sig til. Det var Eddike for det Tilfælde, at hun skulde besvime. Før der var bleven sagt et Ord, vidste hun nu, hvad der forestod. Efter sin egen Skildring følte hun ingen virkelig Skræk, men en heftig Bæven og en indre Kulde. Hun erklærede, at hun havde fortjent denne Dom og endnu meget mere, hvorfor hun modtog den med Tak.

Alligevel appellerede hun og gjorde alt for i Tale og gennem lange Breve at overtyde sin Defensor om sit fromme Sindelag, samtidig med at hun søgte endnu en Gang at vække Tvivl om sin Tilregnelighed. Maaske kunde det føre til Benaadning; muligvis vilde de give hende Tid til en hel og grundig Forbedring. I Virkeligheden skinner hendes fromme Talemaade af

Tomhed; med uhyre Selvbehagelighed nyder hun nu sin Forfærdelse over sine tidligere Synder.

Retten frygtede for, at hun skulde begaa Selvmord. Derfor holdtes hun nu under stadig Bevogtning af fem Koner, der vekselvis passede paa hende. Overfor disse udtalte hun sig anderledes uforbeholdent end overfor Præsterne, Dommer og Defensor. Alle fem erklærer enstemmigt, at hun i sin sidste Tid blev paafaldende ondsindet, mere og mere „uartig" og „arrig". Hun lod ikke en Gang længer, som om hun læste i Opbyggelsesskrifterne. Hun bad aldrig nu og besværedes ikke længer af sine Synder. Da det hele dog ikke hjalp noget, aflagde hun sin blide Ydmyghed og blev bitter overfor Dommer og Præster. ... Kun overfor sine Vogtersker bevarede hun endnu noget af sit gamle Væsen. Snart var hun „Veninde" med den ene, snart med en anden. — De Fraværende bagtalte hun regelmæssigt.

En Tid forsøgte hun saa at sulte sig ihjel. Præsten forestillede hende forgæves, at det ingenlunde stemte med Religionens Bud. Meget bedre hjalp Sulten. Naar hun ikke havde nydt noget i længere Tid, forlangte hun selv Bouillon og Æblemos. Kun de sidste otte Dage før Henrettelsen nød hun saa godt som intet. Hun haabede bestemt at dø af Svækkelse før Exkutionen og anmodede indtrængende om, at de i saa Tilfælde vilde binde Underkæben op, saa at Munden ikke skulde staa saa stygt aaben; og de skulde dække hende godt til med Lagnerne, for alle og enhver skulde ikke se paa hende som paa Komedie, naar de bar hende ned ad Trapperne. ... Trods sine Dødstanker fulgte hun med Interesse alt, hvad der foregik i Fængslet; hun laa og lyttede ved Murene til Fangernes Bankesignaler og vilde især vide Besked om de Mænd, der sad fast. En uhyre Opmærksomhed vakte det hos hende, da en Kone sad fængslet, mistænkt for at have forgivet sin Mand. Hun søgte at følge

Forhøret gennem Væggen: „Ja, hun sludrer sig fra det", sagde hun, „havde jeg kunnet snakke saadan, havde de heller ikke fanget mig."

Ofte havde hun tidligere udtalt Ønsket om at faa den hellige Nadver; nu fandt hun stadig Paaskud i sin Sygdom til at udsætte det; Præsten, Dr. Dräscke, maatte flere Gange gaa med uforrettet Sag. Iøvrigt gjorde hun sig meget til af det overfor Vogterskerne: Hun havde sagt til Pastoren, at hun var det fortabte Faar, som havde forvildet sig, og det havde han glædet sig meget over. Frelseren, havde han sagt til hende, gik efter hende med et Lys, ledte efter hende og vogtede over hende. Han stod bag hendes Seng, for at ingen skulde gøre hende Fortræd. Hendes Gerninger trykkede hende ikke; thi ingen blev dog retfærdig ved sin egen Kraft, men kun ved Guds Naade. Hvem, der gjorde hende godt, vilde faa sin Løn af Gud osv. Den Slags stolte Fraser slog hun ogsaa om sig med, naar nogen kom til hende.

I April 1831 stadfæstede Overappellationsretten Dommen over hende.

Sammenkrøben laa hun i sin Seng, sløvt ventende det uundgaaelige. Hun vilde ikke høre Tale om at læse eller at bede; det var hun virkelig alt for svag til — for Resten var Guds Barmhjertighed større end alle Synder: Ingen kunde gøre mere end give sit Liv, og det gjorde hun jo nu altsaa.

Kun optog det hende, hvordan Henrettelsen skulde gaa for sig. De fik hende til at tage Nadverens Sakramente. Men hendes Toilette syntes at ligge hende ganske anderledes paa Sinde. Da man bragte hende et Spejl, for første Gang i lang Tid, blev hun forfærdet over, hvordan hun saa ud og hvor

gammel hun var bleven. Hun vilde ikke se mere i det. Hun laante en Hue af sin Vogterske; den var hende ikke hvid nok, og hun bad derfor, om den maatte blive lagt ud til Blegning i Haven.

Den 19de April fik hun at vide, hun skulde henrettes den næste Dag. Hun bad om at faa nøje Besked om Tid og Sted og forsikrede, nu havde hun tilstaaet alt: Hendes Hjerte var helt rent! Iøvrigt var hun utaalelig overfor sine Vogtersker, hun svarede dem næppe nok eller kun med Enstavelses-Ord.

Om Morgenen Klokken fem kom Præsten og fandt hende endnu sovende. Da man endelig bestemte sig til at vække hende, var hun ingenlunde henrykt over Besøget, men forlangte Vin til at styrke sig paa, Kaffe osv. – uden at vise den mindste Interesse for den Gejstlige.

Hun blev paa en Gang grebet af Skræk for den aabne Vogn, hun skulde transporteres i. Hun vilde jo bare være udsat for Pøblens Overfald. Det beroligede hende noget, at der skulde sidde en Politibetjent ved Siden af hende. Hendes Paaklædning beskæftigede hende til hendes sidste Stund; af den Grund fik Præsten, der atter vilde se til hende, ikke Lov til at komme ind. Hun klædte sig selv paa og lod omhyggelig Kraven skære af sit Kjoleliv, for at der kunde blive Plads til Sværdhugget. De nye, grove Sko, der blev stillet frem til hende, nægtede hun med Ubehag at tage paa og gav sig først tilfreds, da de bragte hende et Par lette Tøjsko. Men de sorte Strømper, hun fik, trak hun ovenpaa sine gamle graa, for at hendes Ben ikke skulde se saa tynde ud.

Et slemt Øjeblik forestod hende nu. Dødsklædningen var man paa det Rene med, at hun vilde vægre sig ved at tage paa – den hvide, løse Dragt med sorte Kanter og Baand. Den

blev derfor først bragt ind, da hun allerede stod op, støttet af to Retsbetjente. Hendes Øjne fordrejede sig frygteligt, den Gang hun saa Klædningen, og hun udstødte et dybt Ak! da de gav hende den paa, men trak den dog saa selv i de rigtige Folder.

Hastigt og uden Rørelse tog hun Afsked med sine Vogtersker, men da Præsten nu traadte til, vendte Gedske sig om mod ham og sagde: „Nej, Dem vil jeg ikke sige Farvel til.“ Han svarede: „Vil du ikke sige Farvel til mig?“ Hun: „Ja, lad mig da saa sige Dem Farvel for evig!“ „Nej, ikke for evig,“ sagde Præsten dybt bevæget og brast i Graad. Nu styrtede Taarerne ogsaa ud af Øjnene paa hende og med sit rene, hvide Lommetørklæde presset op til sit Ansigt vaklede hun ud af Cellen.

Rank sad hun paa Bræddevognen ved Siden af Politibetjenten, som hun krampagtigt holdt i Haanden, medens Optoget langsomt satte sig i Bevægelse, omgivet af Militær og en uhyre Menneskemængde. Lige ved Torvet stod Skafottet rejst, 11 Fod højt, sort betrukket. Overfor det stod Rettens ligeledes sorte Tribune. Her blev Dødsdommen oplæst og Senatoren brød Staven over hende, hvorefter han overgav hende til Skarpretteren. Hun var urolig og bleg af Angst, men fældede ikke en Taare. Hun gav Dommeren Haanden, drak en Slurk Vin og vaklede, støttet til Politibetjenten, over til Skafottet. Omhyggeligt ordnede hun sin Kjole, da hun steg op af Trappen. Da hun saa Stolen, hun skulde sidde i, staa for sig, stirrede, efter Defensors Beretning, „hendes Blik vildt omkring, et satanisk Liv, en Helvedes Ild lyste frem af hendes ellers udslukte Øjeæble.“ Da de Remme, der var bestemte til at holde Hovedet oppe, ikke passede, gik der endnu nogle Minutter. Rakkerknægtene stødte gentagne Gange haardt mod hendes Hage,

der kraftløst sank ned, indtil et kraftigt Hug skilte Hovedet fra Kroppen.

Den før dødstavse Forsamling brød ud i høje Raab. Skarpretteren tog det hvide Lommetørklæde, der laa paa hendes Skød og tørrede dermed det blodige Sværd.

Da Gedske Gottfrieds Lig blev dissekeret, viste det sig i enhver Henseende normalt og sundt bygget, kun var Brystknoglerne sammenpressede af, at hun havde snørt sig saa stærkt.

Hendes Hoved udstilledes i Spiritus i Bremens Musæum; hendes Skelet opbevaredes sammesteds i et Skab. Saaledes hævner Samfundet sig paa Forbryderne — andre til Skræk og Advarsel.

I Virkeligheden er der Stof til Skræk og Advarsel i Gedske Gottfrieds mærkelige Skæbne.

Hun var saa lidt af det Forbryder-Menneske, Lombroso skildrer os. Hun havde ingen paafaldende stærke Lidenskaber, ikke den Blodets voldsomme Hede, lige saa lidt som Degenerationens farligste udartede Instinkter, der forklarer os Forbrydelsen — og trøster os, fordi vi ligesom ikke er gjort af samme Stof. Hun var netop saa uhyre almindelig. Hæderlig født og retskaffent opdraget er hun frygtsom, veg, ja, yderst omgængelig. Stærkere Naturer lader hun sig straks kue af, som af denne X., hvem hun uden Modstand saa skalte og valte med sine Affærer. Faderen og Moderen lader hun sig ganske kommandere af. Til en Begyndelse bruger hun netop kun den fejge Gift for at snyde sig fra Livets Besværligheder.

Hun er endogsaa til en vis Grad elskværdig. Selv før den Tid, hvor Godgørenheden er bleven hende et Vaaben og et Princip, viser hun sig hjælpsom, god mod de Fattige. Hun taler kønt om alle dem som hun har myrdet, netop med Undtagelse af Løgnen om Faderen; selv om hendes første Mand, der unægtelig synes at have været en ussel Fyr, har hun kun undskyldende og milde Ord. Der er i dette et vist Forsvars-System; hvor er det muligt at tro, hun med sin Fornufts fulde Brug kunde myrde saa brave Mennesker? Men det er ogsaa hendes Natur. Hun ser ikke det onde hos Folk eller nænner ikke at sige det.

Hun er tilsyneladende ikke mere født til at blive Forbryder end de fleste af os. Hun mener, hvad de fleste af os mener; hun har i Virkeligheden kun Respekt for, hvad de fleste af os mener, hvad Folk siger. Hvad ved hun om Livets Værdier, hvad ved hun i det Hele om Livet i lidt dybere Forstand? Beskedent nøjes hun med, hvad de andre lærer hende, det kommer an paa her i Verden. Man maa ikke gøre sine Forældre imod; hun gør dem ikke imod — men giver dem hellere Gift. Man skal leve efter Samfundets Sæd og Skik og Regler. Hun overholder dem alle til Punkt og Prikke, saa vidt Folk kan se og bedømme det, — men da det er svært at leve just saa strængt, snyder hun sig til de smaa Livets Ekstra-Retter . . . som de fleste andre i Smug gaar og skuler til. Først og fremmest skal Skinnet bevares, derfor hykler hun — lyver — stjæler — og bruger Gift. Der er en uhyggelig Logik i hendes Liv. Hvor begynder Bruddet?

God og retskaffen, nej, det er hun naturligvis ikke. Hvor mange er det? Men hun vil synes det. Hun erhverver sig i fuldt Maal Samfundets Agtelse, indtil det opdager, hvad Pris hun har betalt for det. I det lille, ærbare Bremen med de

stille Huse og den strænge Tugt, lød hun trofast det første Bud: du skal følge Skik og Brug. Ingen havde i det blide Bremen lært hende, at Livet er større og strængere og vanskeligere — at Menneskets Selvtugt og Opdragelse i ansvarsbevidst Selvstændighed er vigtigere end Skin og Skik og Skillinger.

Men Moralen af Sagen maa hver for sig klare. Der var en uhyggelig Bestyrtelse i Bremen i hine Aar, da man opdagede, man kunde leve saa honnet efter dette første Bud, at en Hoben hæslige Forbrydelser var bleven Prisen – at et Menneske her var smuldret bort, raadnet væk, skøndt Façaden var saa proper og indtagende til det sidste.

Men hvad kommer det os ved? Vi lever jo ikke i Bremen.

FINIS.

Dr. CASTAING

AXEL WESSEL

DR. CASTAING

MED PORTRÆTTER FRA TIDEN

KØBENHAVN
FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
1908

Kriminal-Bibliotheket. Bind V.

H. MEYERS BOGTRYKKERI

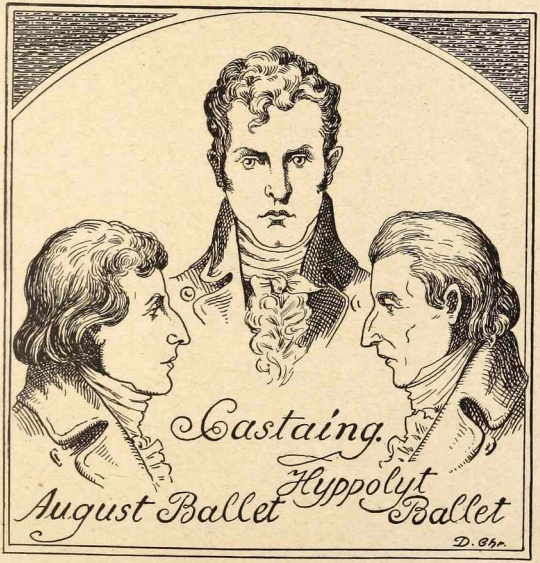
Castaing.
August Ballet
Hyppolyt Ballet
D. Chr.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDLEDNING.

DEN 29. Maj 1823 ankom to unge Mænd med Postvognen til St. Cloud og tog ind i Gæstgiveriet «Tete Noire». Den følgende Dag, Fredag den 30. Maj, følte den yngste af Herrerne sig pludselig syg, straks efter at have nydt et Glas Vin. Søndag Morgen blev den Syge endnu daarligere efter at have drukket en Kop Mælk; han faldt hen i en Bevidstløshedstilstand, men kunde dog synke en Skefuld beroligende Medicin, som var bleven hentet i et nærliggende Apotek. Han blev dog snart ganske bevidstløs og ved Middagstid Søndagen den 1. Juni døde han.

Den unge Mand hed *August Ballet*, Advokat i Paris og 25 Aar gammel. Han var Søn af en bekendt Pariser-Advokat og eneste Arving til dennes betydelige Formue.

Den anden unge Mand, som med megen Iver havde taget sig af sin syge Rejsefælle, var Doktor fra Paris og hed *Edmund Emanuel Castaing*. Han var 27 Aar gammel.

De to unge Mænd var begge i bedste Velgaaende ankommen fra en Fornøjelsesudflugt fra Paris — saa brød pludselig Sygdommen ud hos Ballet, antog en usædvanlig Karakter og fik en saa ulykkelig Udgang, at saavel Værtsfolkene i «Det sorte Ansigt» som den fra St. Cloud tilkaldte Læge fik Be-

tænkeligheder. Den stedlige Øvrighed blev underrettet om det mærkelige Dødsfald, som var indtruffen kort Tid efter, at Dr. Castaing havde indgivet den syge Mælk og en kølende Drik.

Man anstillede Betragtninger over Sammenhængen, og en frygtelig Mistanke opstod imod Dr. Castaing.

Endnu vovede man ganske vist ikke aabenlyst at tale om denne Mistanke, men saa rygtedes det, at den afdøde havde indsat Dr. Castaing til sin Universalarving, en Omstændighed, der naturligvis gav Mistanken forøget Vægt. Landsbylægen gav Politiet Underretning om den mystiske Sag og vedføjede en Erklæring, efter hvilken August Ballets Død var indtruffen paa en usædvanlig Maade og imod Naturens Love, hvorfor han ansaa det for paatrængende nødvendigt, at Retten skred ind.

Den afdødes Slægtninge var imidlertid indtruffen fra Paris og kunde konstatere det omtalte Rygte, og da Dr. Castaings hele Forhold yderligere bestyrkede Mistanken, blev han sat under Politiopsigt og senere anholdt.

Den kriminelle Undersøgelse blev hurtigt indledet, og Indicierne hobede sig efterhaanden sammen om den unge Mand, der sluttelig mistænktes ikke for èn, men snarere for tre svære Forbrydelser.

Den kgl. Domstol i Paris anklagede efter en omhyggelig Undersøgelse i Retsakterne af 26. August Dr. Castaing for følgende tre Forbrydelser:

1) I de første Dage i Oktober 1822 at have forkortet August Ballets yngre Broder, *Hyppolyt Ballets* Liv ved Midler, der har fremskyndet Døden,

2) at have gjort sig skyldig i Testamenteforfalskning og et dertil knyttet Bedrageri og

3) i de sidste Dage i Maj at have forvoldt August Ballets Død.

Anklageakterne var af en saadan Længde, at der hengik fire Timer med Oplæsningen af dem, og den offentlige Anklager blev under Oplæsningen saa udmattet, at en anden maatte afløse ham. Anklageakten er et særdeles omhyggeligt Stykke Arbejde; med stor Grundighed er Parternes forskellige indbyrdes Forhold klarlagte, og Indiciernes Mængde er kædet sammen med en dygtig og interessant Kombinationsevne.

FAMILIEN CASTAING.

EDMUND CASTAING stammede fra en agtbar, ikke-formuende Familie. Faderen var en anset Embedsmand, som maatte ernære Hustru og seks Børn med sin ikke store Pension.

Castaing havde valgt at studere Medicin. Han befandt sig i smaa Kaar og trykkedes endmere af sit hidsige og lidenskabelige Temperament og af sin Ærgerrighed; han vilde for enhver Pris spille en Rolle i Verden.

Faderen var utilfreds med Sønnens Levevej, hvilket fundne Breve har bevist.

Sønnen vilde, skrev Faderen, forkorte sin Moders Liv ved sin frie Levevis.

Moderen saa mere mildt paa sin Søn og var altid rede til at hjælpe ham, men man har dog fundet et Brev, hvori hun udtaler sin Sorg og Harme over en afskyelig Handling, Sønnen engang havde gjort sig skyldig i; sædelige Love forbød dog Moderen nærmere at betegne denne Handlings Karakter.

I sin Iver for at naa frem til en uafhængig Stilling var Castaing jærnflittig. Han studerede Botanik, Anatomi og Kemi, og i hans Gemmer fandtes en Mængde Afhandlinger, som han havde skrevet over disse Emner.

Castaing var rede til alt ualmindeligt.

Han beskæftigede sig med Tilberedelsen af Gifte, studerede deres Oprindelse og Virkninger og de forræderiske Spor, som de efterlod i Legemet. Saaledes naaede han til den skrækkelige Videnskab: at kende Gifte, som intet Spor efterlader, og Gifte, hvis Symptomer er identiske med visse Sygdomme.

Han delte Giftarterne i vegetabilske, animalske og mineralske og delte dem igen i to Klasser: 1) omfattende Gifte, som ødelagde, hvad de blev sat i Forbindelse med, herunder mineralske, og 2) Gifte, som ikke efterlod Spor i Legemer, de sattes i Forbindelse med, herunder vegetabilske.

Efter dette kunde man ikke protestere imod, at Castaing kendte Gifte, som ikke efterlod Spor; hans egenhændige Optegnelser beviste det.

Imidlertid er der ikke Grund til at tro, at Castaing drev disse Studier og Undersøgelser af andre Grunde end rent videnskabelige og ganske som andre Lærde.

Først senere, da der tilbød sig Lejlighed, bragte han sine Erfaringer til Anvendelse.

Anklageren sagde: «Forbrydelsen kom ham i Møde og fandt ham udrustet med Mordinstrumenter.»

Castaing havde sluttet Forbindelse med en ubemidlet Enke, der var Moder til 3 Børn, som hun ikke kunde ernære. Hun fik 2 Børn med Castaing, men det ene døde.

Den unge Doktor gav Undervisning for smaa Honorarer, og hans lille Praksis indbragte ham kun lidt; han behandlede sine første Patienter uden noget gunstigt Resultat. Overfor sin Elskerinde og Børnene nærede han den største Hengivenhed, og med usædvanlig Heftighed beskæftigede han sig med den Tanke, at sikre hendes Eksistens.

I et Brev til hende skriver han saaledes:

«Hvor gærne vilde jeg ikke berede Dig et Liv, der var Din Sjæl værdig, men jeg beklager, at Lykken er mig ugunstig. Jeg er glad ved, at Du opildner mig til at tjene Penge.»

Økonomiske Sorger er genspejlet i en hel Række Breve, som han skrev til sin Elskede.

I et Brev udtaler han:

«Tab ikke Modet, min Elskede, jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at berede os alle en god Eksistens. Jeg besværger Dig, overgiv Dig ikke til unyttige Sorger, som kun vil gøre Dig Skade.»

Og da hun beklager sig over, at hun saa sjældent ser ham, svarer han:

«Hvordan kan det være anderledes?
Havde jeg godt Arbejde, og kunde jeg være sammen med Dig altid, vilde jeg være lykkelig. Jeg arbejder for at rive 5 Væsner ud af deres trykkede Stilling. Hvis jeg kun tænkte paa Øjeblikkets Lykke, saa blev jeg hos Dig!»

Disse Breve, erklærede den offentlige Anklager, indeholder et Faktum, som belærer os om, hvorfor Castaing blev Forbryder: Han blev drevet dertil af Nød og Elendighed; Tanken om hans Kæres Fremtid pinte ham.

I 1821 foretog han en Rejse for, som det synes, at opnaa en Understøttelse hos nogle fjærne Slægtninge.

Han skrev da til sin Elskerinde:

«Jeg maa forlade Eder i et Øjeblik, da Sorger af enhver Art bryder ind over mit Hoved. Ulykkelig og forpint rejser jeg, men nærer kun ringe Haab om at naa mit Maal.»

Castaing kom ligesaa fattig hjem, som han var, da han

rejste ud, og en ny økonomisk Sorg føjede sig til de foregaaende.

I 1818 havde Castaing endosseret en Veksel for en Ven. Vekslen lød paa 600 Frs. og forfaldt 1820. Ingen af Parterne kunde betale, og Kreditoren trængte paa for at faa sine Penge.

Castaing kom i en dobbelt Forlegenhed:

Han maatte redde sig baade fra Kreditoren og fra Fakultetet, som vægrede sig ved at give ham Doktorhatten, saalænge han var i Gæld.

Moderen søgte at trøste sin Søn og at gøre Udveje for at skaffe Pengene. Hun henvendte sig til en Præfekt for at formaa den egentlige Skyldner til at betale, men Henvendelsen var frugtesløs — alle Døre var lukkede.

Men — Castaing, som i Juni Maaned 1822 ikke saa sig i Stand til at skaffe 600 Frs., viser sig 4 Maaneder efter, i Oktober, i Besiddelse af 30,000 Frs., som han laaner sin Moder, medens hans Elskerinde faar 4,000, og han selv indsætter 70,000 i en Privatbank under et opdigtet Navn!

Han havde i Mellemtiden ikke arvet, ikke vundet i Lotteriet eller i Spil, havde ikke drevet heldige Spekulationer og allermindst indvundet Penge ved sin Praksis. Og dog besad han pludselig en Formue paa over 100,000 Frs.

Hvordan skaffede han sig nu disse Penge?

En lang Række Formodninger fører til en bestemt Kilde, hvor Formodningerne gennem Vidnesbyrd faar Gyldighed.

FAMILIEN BALLET.

I Paris boede Familien *Ballet*, hvis Overhoved var en meget rig og anset Advokat. Familien bestod af Fader, Moder, en Onkel, en Datter af første Ægteskab, gift med en Købmand *Martignon*, samt to Sønner af andet Ægteskab, *August* og *Hyppolyt*.

Med den sidste stod Castaing i Venskabsforhold, og den unge Doktor var hjærtelig velkommen i Forældrenes Hus.

Men i en mærkværdig kort Tid rømmede Døden op i denne Familie.

I Løbet af 5 Maaneder var Faderen, Moderen og Onklen døde og snart fulgte Hyppolyt dem i Døden.

De to Sønner arvede hele den store Formue med Fradrag af en mindre Del, som deres Halvsøster, Fru Martignon, erklærede sig tilfreds med.

Castaings venskabelige Omgang med Hyppolyt blev ikke afbrudt ved Forældrenes Dødsfald; Venskabsbaandet blev snarere knyttet fastere.

Den unge Hyppolyt Ballet led af Lungesvindsot, og behøvede netop en Ven, der var Læge tillige.

Hyppolyt havde ganske vist betroet sig til flere gamle og erfarne Læger, men han havde stor Nytte af sin unge Ven,

som agtede paa de foreskrevne Diæter og bragte de gamle Lægers Forordninger i Anvendelse. Castaing havde en meget stor Indflydelse paa sin Ven, og denne følte Værdien af Castaings Omhu.

Mellem Brødrene herskede der Uvenskab.

August, der altid var bleven foretrukken af Moderen, førte et udsvævende Liv.

Han spillede stor Herre og holdt Vogne og Heste og vekslede hyppigt Elskerinder.

Hyppolyt førte et regelmæssigt Liv og skjulte ikke sit Mishag overfor sin letlevende Broder. Til Castaing betroede han, at han vilde lade forfærdige et Testamente, hvori Arveretten blev frataget Broderen August.

Til Hr. *Leval*, en gammel Skriver hos den afdøde Advokat Ballet, sagde Hyppolyt 10 Dage før sin Død, at Broderen blot bortødslede sin Formue, og at han derfor ikke vilde blive Universalarving. Til en gammel Ven af Huset havde Hyppolyt yttret, at han havde gjort sit Testamente, og at Halvsøsteren skulde arve hele Formuen med Undtagelse af en Livrente til August paa 1,000 Frs.

At et saadant Testamente har eksisteret, hersker der ingen Tvivl om, da Castaing til flere Personer har udtalt sig i Overensstemmelse hermed — men efter Hyppolyts Død forsvandt dette Testamente sporløst.

Den unge Ballet var en Dødens Kandidat; Lungesvindsoten maatte gøre det af med ham, men der opstod Formodninger om, at han ikke var død af denne Sygdom. Hyppolyt skulde efter sin Sygdoms almindelige Forløb kunne leve i flere Maaneder, men den 1. Oktober 1822 blev han overfalden af et hæftigt Anfald, og 4 Dage efter var han død.

Castaing var i sin Egenskab af Læge og Ven altid om ham

og indtog den ledende Stilling, skønt flere berømte Læger besøgte den Syge.

Castaing var alene med Hyppolyt i Dødsøjeblikket den 5. Oktober; Kokkepigen flygtede skrækslagen ind i Spisestuen, da Dødskampen begyndte.

Hvad Castaing har foretaget sig i Værelset hos den døende Hyppolyt Ballet, har ingen set. Fru Martignon havde forgæves bønfaldet Castaing om Tilladelse til at se sin døende Halvbroder; Castaing havde bestemt modsat sig det — den Syge kunde ikke taale at se Nogen; det vilde forværre Sygdommen, om Nogen kom ind i Værelset.

Paa Foranledning af den efterlevende Familie blev der foretaget Ligsyn. Obduktionsprotokollen bemærker, at vel er Magerhed et karakteristisk Kendetegn for Patienter, der lider af Svindsot, men Hyppolyt Ballets Lig udviste en Magerhed, hvortil man aldrig havde set noget Sidestykke. Den Syge var død af Udmattelse. Lægen erklærede, at Døden var indtraadt og konstaterede Kongestioner i Hjærnen, hvilke ofte opstaar gennem Brystanfald.

Den offentlige Anklager befandt sig i Forlegenhed med Hensyn til den første Beskyldning: Mordet paa Hyppolyt Ballet.

Den ellers saa sikre Beviskæde var svag her; der var ikke den Gang opstaaet nogen Formodning om, at Hyppolyt var forgiftet; ikke heller tænkte man sig den Mulighed, da det viste sig, at Testamentet var forsvunden — først ved Broderens, August Ballets Død, fremkom med fuld Styrke Formodningen om, at Hyppolyt var bleven forgiftet.

Brødrenes Dødsmaade blev sammenlignet og udviste en paafaldende Overensstemmelse —: De var begge døde ret pludseligt og efter samme Art Sygdomsanfald. Castaing var

tilstede ved begges Dødssenge og viste hver Gang en beundringsværdig Fatning. Ligsynet gav for begges Vedkommende det samme Resultat, og Sagkyndige udtalte, at Døden ligesaa godt kunde skyldes Gift som Sygdom.

Havde Castaing dræbt baade Hyppolyt og August? Den unge Doktor havde netop før og efter Hyppolyts Død beskæftiget sig med Gift-Studier. Apoteker Chevalier mødte i dette Tidsrum Castaing paa Gaden, og denne forespurgte da, hvilken Virkning vegetabilsk Gift havde paa Hunde.

Chevalier kunde kun svagt mindes Tiden, da Forespørgslen fandt Sted. Saavidt han kunde huske var det i November—December, altsaa efter Hyppolyts Død, men muligvis var det i Oktober, før Døden indtraf.

Sikkert er det, at en anden Apoteker i 1822 solgte Castaing 10 Gram Morphium og yderligere 10 Gram af denne Gift den 18. September. Apotekerens Bøger bekræftede dette Faktum. Castaing kunde ikke lyve sig fra, at han 17 Dage før Hyppolyts Død havde købt 10 Gr. eddikesurt Morphium, og at Hyppolyt 12 Dage efter Indkøbet havde faaet hæftige Anfald, som man mente stammede fra Brystet.

Castaing lukkede sig inde med den Syge, og lod i 4 Dage hverken den syges Broder eller Søster komme ind.

De ved Ligsynet fundne Kendetegn kunde ligesaa godt tyde paa vegetabilsk Gift som paa Lungesvindsot; tilbage er da at spørge: Hvis Castaing har forgiftet Hyppolyt, hvilke Motiver havde han saa dertil?

Castaing vidste Besked med det Testamente, som Hyppolyt havde gjort i Forudfølelsen af sin langsomt kommende Død. August Ballet var gennem Castaing bleven underrettet om, at Halvsøsteren var indsat som Universalarving. August har da overtalt Castaing til at skaffe dette Testamente af

Vejen, og Castaing har paa bedragerisk Maade udført dette Stykke Arbejde og tjent 100,000 Frs. ved det; til August erklærede han at have udbetalt denne Sum til en tredje, nemlig til Skriveren Leval.

Castaing havde til forskellige Personer udtalt, at en Kopi af det oprindelige Testamente beroede hos den gamle Skriver Leval, hvem Familien Martignon havde tilbudt 80,000 Frs., hvis Testamentet forblev i sin oprindelige Skikkelse. Nu var det imidlertid lykkedes Castaing at faa Hyppolyt overtalt til at tilintetgøre Testamentet, hvorved August blev Hovedarving; men saa gjaldt det om at komme i Besiddelse af den Kopi, som Leval besad.

Castaing havde forhandlet med Leval, som var villig til at udlevere Kopien imod en Sum af 100,000 Frs.

Hele denne Forklaring viste sig at være usand. Martignon har aldrig tilbudt Leval 80,000 Frs., og denne har aldrig været i Besiddelse af nogen Kopi.

Det lykkedes dog for Castaing at faa den godtroende August Ballet til at gaa ind paa Ideen. August troede, at Martignon havde budt 80,000 Frs. for Testamentet, og han gik derfor ind paa at betale den gamle Skriver 100,000 Frs. for Kopien, for derved selv at komme i Besiddelse af Arvens ca. 200,000 Frs. Handelen blev sluttet faa Dage før Hyppolyts Død eller maaske paa selve Dødsdagen.

Den offentlige Anklager tilføjede, efter at have opbygget disse Bevispunkter:

Castaing havde paa den Tid et stort Forraad af Gift hjemme, og Hyppolyts Liv laa i hans Haand; han, Lægen, kunde se, at Hyppolyts Tilstand krævede Hastværk, om Forretningen skulde gaa i Orden.

Næppe var Hyppolyt død, før Castaing lod August kalde

og fremstillede Arvesagen for ham. Den gamle Skriver vilde straks aabne Testamentet, derfor gjaldt det om at handle hurtigt. Resultatet af Samtalen blev, at August skrev følgende Brev til sin Bankier:

«Jeg meddeler Dem herved i stor Sorg, at jeg har mistet min Broder. Jeg befinder mig i en øjeblikkelig Forlegenhed og skal absolut bruge 100,000 Frs. Vær saa god at svare straks og riv dette Brev i Stykker.«

Hvorfor nu denne Hurtighed med at sende 100,000 Frs. til August, der var formuende, og hvorfor denne Hemmelighedsfuldhed? Pengene maatte skaffes, for at Skriveren Leval skulde udlevere Testamentet — og Castaing havde Spillet gaaende.

Han brugte med velberaad Hu den gamle, hæderlige Skrivers Navn; Leval havde før haft med Arvesager at gøre, og det var ingenlunde usandsynligt, at han opbevarede Testamentet.

Men Castaing havde Brug for en tredje Mand —: han spillede en god og uegennyttig Ven og Forsoner imellem de to Brødre og sagde ikke: »Jeg har Testamentet i min Haand og vil sælge det,« thi saa var han selv en Forbryder.

Nu opfandt han derimod en Komedie, og lykkedes den, vilde han faa mange Penge og samtidig gøre sig fortjent til Augusts Taknemlighed.

Castaing gik paa Hyppolyts Dødsdag til den gamle Skriver og talte med ham om nogle ligegyldige Sager. Men ved sin Tilbagekomst meddelte han August, at Købet var gaaet i Orden, dog paa èn udtrykkelig Betingelse: Leval vilde ikke stilles Ansigt til Ansigt med August, og denne maatte afgive Løftet af Hensyn til saavel Castaings som sin egen Sikkerhed.

Salget gik i Orden den 8. Oktober.

Negeren *Johan*, som nu blev et Hovedvidne, afgav Forklaring. Han havde kørt August Ballet og Castaing til Banken, hvor August hævede en Anvisning og gav Castaing Beløbet. Derpaa kørte Negeren til Skriveren Levals Bopæl, men han kunde ikke bestemt huske, om begge Herrerne eller kun en af dem gik op i Huset.

Sandsynligvis, siger Anklageren, er August Ballet taget med for at overtyde sig om, at Castaing virkelig henvendte sig til Leval.

Han har da set Castaing gaa op i Levals Hus med de 100,000 Frs. — men andet og mere har han ikke set. Castaing er rimeligvis bleven staaende paa Trapperne i nogen Tid, saa vendte han tilbage med Kopien, som August rev itu efter at have sikret sig Seglet.

Den gamle Skriver havde den paagældende Dag intet Besøg modtaget, og en Afhøring af Husbeboerne gav intet Resultat.

Castaing havde Testamentet i Lommen, da han gik op i Huset, og han gik ud af Huset med det — 100,000 Frs. rigere!

Spørger man, hvorfra dette Testamente — eller denne Kopi — skriver sig, da har man kun Formodninger at holde sig til. Den gamle Skriver har med stor Standhaftighed og Kraft hævdet, at han ingen Kopi har besiddet. Hans gode Karakter taler til Gunst for ham, og han vides ikke i Besiddelse af Penge. Castaing derimod, kommer pludselig, som allerede bemærket, til Velstand, og laaner sin Moder 30,000 Frs. paa 5 Aar uden Renter. Han sætter en stor Sum Penge i en Bank, men ikke i sit eget Navn, og han gør i det hele taget store Bestræbelser for at give det Udseende af Intet at besidde.

Da man ikke desto mindre faar Nys om de mange Penge, kan han ikke give en ordentlig Forklaring. Han benægter at have faaet noget af Familien Ballet, og til enkelte fortæller han, at han har arvet en Onkel.

Til to Damer, hvis Vidnesbyrd maa betragtes som uomtvistelige, sagde Castaing i December 1822, at han havde været saa lykkelig at forsone to Brødre og derfor faaet en stor Belønning. I Fængslet i Versailles betroede han sin Medfange, Goupil, at de 100,000 Frs. stammede fra en Onkel og han forklarede meget omstændeligt de nærmere Enkeltheder ved Summens Overdragelse.

Dommeren gjorde Castaing opmærksom paa, at han skadede sin Sag ved at lyve, og Castaing indrømmede nu, at han havde faaet Pengene af August Ballet. Hyppolyt havde gjort sit Testamente uden at tage Hensyn til sin Broder August, men Castaing havde faaet Hyppolyt til at forandre det til Fordel for August og derved skadet sig selv, idet nemlig Hyppolyt havde betænkt ham med en Sum af 4,500 Frs. om Aaret, saalænge han levede. Af Taknemlighed skænkede August saa Castaing de 100,000 Frs.

Det maatte betragtes som meget højmodigt af den letsindige August Ballet, men hvis hans Gave var frivillig, hvorfor saa Brevet til Bankieren og Anmodningen om at rive Brevet itu? Herpaa svarede Castaing, at de nævnte 100,000 Frs. ikke var de samme, som han havde faaet af August, der havde Brug for denne Sum paa anden Maade.

Anklageren benægter Sandsynligheden af denne Forklaring og tilføjer, at det er bevist, at August har været mindre venlig imod Castaing efter Hyppolyts Død.

Men to Spørgsmaal staar dog ubesvarede:

Hvordan har Castaing faaet Hyppolyt til at forandre Testamentet, og hvorfor har han givet ham Gift, da Hyppolyt i Forvejen var Dødens sikre Bytte?

Anklageren opstillede den Hypotese, at Castaing vilde have Pengene saasnart som muligt, og at hans Spekulationer kunde komme i Fare, efterhaanden som Tiden gik; men Bevisfundamentet er meget vaklende, og der foreligger intet positivt.

Med større Opmærksomhed vil man beskæftige sig med denne Kriminalhistories andet Testamente, som staar i en saa mærkelig Forbindelse med det andet Dødsfald.

August Ballet havde indsat Castaing som sin Universalarving — men med hvilken Motivering? Truede Castaing sin Ven i al Hemmelighed? Talte han om Politiet og dets Indblanding i Sagen med Hyppolyts Testamente?

I den korte Tid — fra 5. Oktober 1822 til 1. Juni 1823 — som endnu var beskaaren August at leve, ved man intet om nogen stor Tjeneste, som Castaing har vist sin Ven, og som kan motivere Augusts Højsind.

Den ødsle unge Mand, der nød alle Livets Goder, og som ikke tænkte paa at dø, affattede følgende Testamente:

»Endskønt jeg befinder mig fuldstændig vel, kan jeg dog dø ved Sygdom eller Ulykke, og derfor har jeg nedskrevet min sidste Vilje, som om hver Dag kunde være min sidste. Jeg indsætter Samuel Edmund Castaing, Dr. med., til min Universalarving. Jeg tilslaar ham al min Ejendom, løst og fast, som jeg besidder ved min Død, dog med følgende Indskrænkninger:

1) Juridisk Student Adolf Brien skal have 4,000 Frs. en Gang for alle samt min Slipsnaal, mit Uhr, mine Smykker,
2) til Gustav Lefain 1,000 Frs. og Heste og Vogne,

3) til Johan, min sorte Tjener, 200 Frs. i livsvarig Understøttelse og
4) en lignende Understøttelse til min gamle Husholderske.

Hvis en af de her nævnte dør før mig, skal Legatet fordeles ligelig mellem de øvrige Legatarer.

Denne Disposition har jeg truffen med moden Overlæg for at bevise Dr. Castaing, at jeg aldrig har ophørt at nære de venligste Følelser for ham og for herigennem at fratage min Svoger og Søster enhver Ret til Arven, overtydet i mit Hjærte og i min Bevidsthed om at have givet Enhver, hvad der tilkommer ham.

Givet i Paris den 1. December 1822.

August Ballet.«

Dette Testamente tager sig højst mærkværdigt ud i Belysning af den Kulde, August vitterlig viste overfor Dr. Castaing. Vidner har godtgjort, at August Ballet 14 Dage før sin Død beklagede sig over altid at se Castaing i sin Nærhed; dette Selskab mishagede ham. Skulde Castaing have mærket denne Kulde og — vidende, at et Pennestrøg kunde forandre det for ham saa værdifulde Testamente — skyndt sig med at handle? Saaledes resonnerer den offentlige Anklager videre og trækker den ulykkelige unge Doktor ind i et stadig tættere Næt af Beviser og Formodninger.

Kunde det ikke tænkes, at Castaing frygtede for, at den letsindige Ødeland August Ballet vilde bortødsle store Dele af sin Formue paa Kvinder og i Spil? Han var netop bleven skilt fra sin tidligere Elskerinde, en parisisk Skuespillerinde, og stod maaske i Færd med at indgaa en endnu kostbarere Forbindelse.

Højst besynderligt var det, at August Ballet netop paa

dette Tidspunkt modtog et anonymt Brev, hvori Brevskriveren bebrejdede August, at han havde givet en luksuriøs Middag. Den unge Mands Husstand kendte intet til dette Brev, og hvem var iøvrigt interesseret i, at August Ballet ikke forringede sin Formue?

Dette er alt, hvad man vidste om Forholdet imellem de to Venner til Slutningen af Maj 1823, og vi skal nu fortælle Læserne, hvad der skete i de skæbnesvangre Dage mellem Maj og Juni.

DØDEN I ST. CLOUD.

De to unge Herrer maa være blevne enige om en Landtur, men hvem, der har bragt Forslaget, er aldrig bleven oplyst.

Den 29. Maj mellem 6 og 7 om Morgenen kørte de med Postvognen til St. Germain og kørte om Aftenen Klokken 7 videre uden at fortælle hvorhen. August bemærkede blot, at han blev borte et Par Dage, og om Aftenen den 29. førte Postvognen de to Herrer ind i St. Cloud.

Det er dog højst besynderligt, bemærker Anklageren her, at August Ballet tog paa Landet under saadanne Omstændigheder.

I Paris havde han tre Heste, flere Vogne og et stort Tjenerpersonale, men alt dette lod han tilbage, og Ingen vidste, hvor han var henne.

To Dage efter, den 31. Maj, bragte man det i Erfaring gennem et Brev til en af August Ballets Tjenestefolk.

Brevet lød saaledes:

> Hr. Ballet befinder sig syg i St. Cloud. Johan skal straks komme med Graaskimlen og en Vogn. Ingen maa tale om det her skrevne, saaledes ønsker Hr. Ballet det.

Hvis Nogen spørger, saa sig, at han er taget paa Landet. Adressen er: Gæstgiveriet »de la Tête Noire«.

Johan tog straks afsted til St. Cloud og fandt sin Herre liggende i Sengen, klagende over Kolik og Besvimelsesanfald.

Den 29. om Aftenen Klokken 9 ankom han sammen med Dr. Castaing, og de to Herrer fik anvist et lille Værelse med to Senge. Castaing betalte 5 Frs. paa Haanden. Den næste Formiddag gik de to Herrer ud at spadsere, vendte tilbage og spiste Middag, og gik paany ud for at vende tilbage om Aftenen ved 9-Tiden. Castaing bad om en Flaske Vin og forbød Betjeningen at komme Sukker i Glassene, da de selv havde købt Sukker og desuden havde deres egne Citroner.

Da Vinen var tilberedt med Sukker og Citron, forlod Castaing Værelset, uden at Nogen havde haft Bud efter ham. Han begav sig op i Huset til en ung Tjener, der var bleven syg. Castaing følte den syge Tjeners Puls og forlod ham uden at foreskrive ham Noget.

August havde fundet Vinen daarlig og havde ikke drukket Glasset ud. Castaing fortalte senere til Nogle, at August kun havde drukket en Spiseskefuld, til Andre sagde han, at August havde drukket to—tre Glas af Vinen. Da Tjenestepigen kom ind i Værelset, bemærkede August, at han havde kommet formeget Citron i Vinen, der smagte bitter.

Da Pigen var gaaet, gik de to Venner til Sengs. Denne Nat havde kun Castaing til Vidne, og han har meddelt følgende om det, der skete.

August Ballet var hele Natten urolig og sov ikke. Han klagede sig gentagne Gange og kunde ikke ligge stille paa et Sted.

Henad Morgenstunden erklærede han, at han vistnok havde faaet Koldfeber, og da han vilde trække sine Støvler paa, formaaede han det ikke; Fødderne var ophovnede.

Klokken 4 om Morgenen gik Castaing ud for, som han sagde, at spadsere i Skoven. Gæstgiveriets Dør var endnu lukket, og Alle i Huset sov. Castaing vækkede Tjenerne og lod en af dem lukke sig ud.

Den offentlige Anklager konstruerer det allerede skete paa denne Maade:

Vinen var bestemt til at iblandes en Gift, som Castaing havde med sig fra Paris. Giften befandt sig i Sukkeret, og Citronerne var bestemte til at borttage den bitre Gift-Smag. Efter at Giftbægeret var færdigt, forføjede Castaing sig bort, gik op til en Syg, der ikke havde kaldt ham, og hvis Læge han ikke var.

August fandt Vinen bitter. Gift — og navnlig vegetabilsk — har en bitter Smag, og denne Smag, som trods Citronen fandtes i Vinen, taler tydeligt om et fremmed Substans.

Castaing gik efter sin Vens søvnløse og smærtefulde Nat usædvanligt tidligt ud i Stedet for at pleje sin syge Ven eller søge en anden Læge.

Formodningerne, som her taler imod den unge Mand, blev senere til en frygtelig Anklage.

Henad Klokken 8 om Morgenen vendte Castaing hjem fra sin lange Spadseretur og bad da om Mælk til sin Ven. Selv paastaar han, at han forlangte varm Mælk, men Vidnerne fastholder, at han forlangte Mælken kold. August drak Mælken og fik hæftige Brækninger og svære Kolik-smærter. Castaing fjærnede straks det opkastede og begav sig for anden Gang ud at spadsere.

Den Syges Tilstand forværredes med hver Time, og Værtinden og Pigen ydede under Castaings Fraværelse Patienten den bedste Bistand.

Da Castaing vendte tilbage, fandt han sin Ven i en meget betænkelig Tilstand, og August forlangte, at der skulde sendes Bud efter en anden Læge. Castaing vilde have en Læge fra Paris, August forlangte en lokal Læge. Saa blev Dr. Pigache fra St. Cloud tilkaldt, men han kunde først komme Klokken 11 (Lørdag Formiddag den 31. Maj). Da Lægen kom, havde Ondet sat sig en Del. Dr. Pigache spurgte efter den Syges Opkastninger, som var fjærnede, og udbad sig saa Castaings Mening om Sygdommen. Castaing antog den for Kolera.

Dr. Pigache forordnede et Beroligelsesmiddel og fjærnede sig.

Om Eftermiddagen ved 3-Tiden blev Augusts Tilstand meget betænkelig, og Dr. Pigache blev paany hentet. Castaing var da ude paa sin tredje Spadseretur, men da han vendte tilbage, bebrejdede Dr. Pigache ham, at hans Forskrifter ikke var blevne fulgte. Han fik Løfte om større Punktlighed og forlod Sygeværelset for at vende tilbage ved 5-Tiden.

Han beordrede nu Saft og Vand, og August yttrede med svag Stemme Ønsket om at blive ført til Paris, hvad Dr. Pigache dog modsatte sig. Da han gik, lovede han at komme igen om Aftenen, hvortil Castaing bemærkede, at det ikke var nødvendigt. Castaing skrev saa — af egen Tilskyndelse eller paa Augusts Anmodning? — det omtalte Brev til Tjenerskabet, og Negeren Johan kom tilstede. Denne tro Tjeners Omhu gav intet gunstigt Resultat; Augusts Aandedræt blev stedse svagere, og han kunde tilsidst ikke synke Medicinen.

Imidlertid fik Castaing ham til at nedsvælge en Skefuld Medicin, og Virkningen heraf var ligesaa hurtig som uheldsvanger.

Fem Minutter efter fik han et Slags Nerveanfald, og fra dette Øjeblik kom han ikke mere til Bevidsthed.

Castaing lod ham blive i denne Tilstand til henad Klokken 12 Nat, og først da blev Dr. Pigache sat ind i Sagens Beskaffenhed gennem en af Tjenestefolkene, til hvem Castaing sagde, at August ikke kunde leve Natten igennem.

Dr. Pigache fandt August Ballet liggende paa Ryggen, lidende af Aandedrætsbesværligheder og med Halsen stærkt opsvulmet.

Pulsen var lille, Huden var brændende hed, og Lemmerne stærkt sammentrukne og skælvende; overalt saas blaa Pletter, og en kold Sved bedækkede hans Ansigt.

Lægen satte en Blodigle paa Augusts Arm, hvad der — til nogen Forbavselse for Lægen — havde god Virkning. Da Pigache bemærkede, at det maaske var heldigt at forsøge med endnu en Blodigle, udtalte Castaing, at det dog maaske kunde være skadeligt.

Ved 1-Tiden forlangte Dr. Pigache en Læge fra Paris, men Castaing bemærkede, at det endnu var for tidligt, og saa ventede man i nogen Tid. Castaing skrev saa to Breve til ligesaa mange Læger i Paris, og Klokken 3 om Morgenen kørte Negeren Johan afsted til Paris. Samtidig forlod Pigache Sygeværelset, og Castaing ledsagede ham. Paa Vejen gav Dr. Pigache sin unge Kollega det Raad, at hente en Præst til August Ballet, og Castaing begav sig straks afsted til den lille Bys Præst, som øjeblikkelig fulgte med for at kunne give den Døende Alterets Sakramente.

De to Mænd fandt August ganske bevidstløs og følgelig ude af Stand til at tale eller se. Da Præsten spurgte hvilken Sygdom, Patienten led af, svarede Castaing: »Hjærnebetændelse«.

August Ballet fik den sidste Olie. Under hele Ceremonien laa Castaing paa Knæ, og hans Fromhed var Præsten paafaldende.

Da Præsten var gaaet, forlod ogsaa Castaing Huset og blev borte i omtrent to Timer. Ved 6-Tiden vendte han tilbage, noget efter ankom Pariserlægen Dr. Pelletou, og Pigache blev straks underrettet om hans Ankomst, og indfandt sig faa Minutter efter.

De to Læger blev hurtig enig om, at August Ballet var redningsløs fortabt. De forsøgte flere Midler, men til ingen Nytte, endelig imellem 12 og 1 Middag døde den unge Mand under Castaings Taarer og Veklager.

De tilstedeværende bemægtigedes af en uhyggelig Følelse, og en Mistanke steg op i dem. Da Castaing kort efter Dødens Indtræden igen gik ud for at trække frisk Luft besluttede Lægerne at lade Sagen komme ind under Politiet.

Castaings Spadseretur blev den sidste, han kom til at foretage i sit Liv. Da han vendte tilbage, blev han anholdt og snart efter hensat i Arrest.

I det Foregaaende, der er bygget over Anklageprotokollen Paastande og Formodninger, vil man ikke finde noget Bevis. Et saadant fremkom først langt senere, men er dog ingenlunde af afgørende Betydning; det forøger snarere det mysteriøse ved denne paa Formodninger saa rige Kriminal-Affære.

Som fortalt gik Dr. Castaing ud at spadsere om Morgenen Klokken 4, efter at hans Ven havde tilbragt en søvnløs og smertefuld Nat.

Saaledes forklarede han i de første Forhør, men efterhaanden som den opsigtsvækkende Proces trængte ud i Befolkningen, indkom der til Retten flere Oplysninger af stor Værdi, og en Dag fik Dommeren en overraskende Forklaring paa Castaings »Spadseretur« den omtalte Morgen.

Castaing gik ikke Spadseretur i Boulogneskoven; han gik hen til en Vognmand, lejede et Køretøj og kørte i største Hast til Paris. Her købte han hos to Apotekere vegetabilsk Gift og eddikesurt Morphium — den samme Gift, som han 14 Dage før Hyppolyts Død havde købt sig en stor Portion af, og hvis Virkning han kendte.

Dette er ikke Formodninger; det blev senere bevist ved Castaings egne Tilstaaelser.

Den Maade, hvorpaa han skaffede sig denne Gift hos Apotekerne er karakteristisk og skærpede Mistanken imod ham.

Hos den ene Apoteker udgav han sig overfor den ekspederende Lærling som Kommissionær og overrakte Lærlingen en med Blyant skreven Recept, undertegnet Dr. Castaing.

Han forlangte 12 Gram af Giften, og da Lærlingen vægrede sig lidt ved at udlevere en saa stor Portion, erklærede den foregivne Kommissionær, at efter Dr. Castaings Metode skulde Giften tilsættes en stor Del Vand. Denne Udtalelse duperede Lærlingen, som saa effektuerede Ordren.

Ikke tilfreds med denne Portion Gift ilede Castaing til en anden Apoteker og købte her eddikesurt Morphium, og med begge Giftportioner i Lommen kørte han hurtigt tilbage til St. Cloud. Hans første Handling ved Tilbagekomsten til

Sygeværelset var at give August Mælk, hvorefter Patienten fik hæftige Brækninger.

Disse Indkøb af Gift saa tidligt paa Morgenen og hos to Apotekere bliver endmere mistænkeligere, naar man erfarer, at Castaing i sit Hjem i Paris havde et stort Oplag af vegetabilske Gifte.

Hvorfor købe Gift i to Apoteker og under falsk Navn, naar han i sit Hjem havde den samme Vare?

Anklageren besvarer Spørgsmaalet med, at Castaing ikke vilde ses i sit Hus og i det Hele ikke ønskede, at Nogen skulde være Vidne til hans kortvarige Besøg i Paris paa et saa usædvanligt Tidspunkt af Døgnet.

Castaing har forklaret, at August forinden sin Afrejse fra Paris var besværet med en Hjærtesygdom og i St. Cloud fik han et Anfald af Kolik. Ved en Spadseretur yttrede Sygdommen sig særlig slemt og derfor bestilte Castaing hed Vin i Værtshuset. Citron og Sukker havde de købt undervejs for at faa ordentlige Varer.

Natten mellem Fredag og Lørdag sov August meget uroligt og klagede især over at Hunde og Katte plagede ham med deres Gøen og Skrig. Han bad bønligt Castaing om at skaffe Ro for den følgende Nat, og derfor ilede Castaing til Paris og købte Gift for at kunne forgifte Kattene og Hundene i »Det sorte Ansigt«.

En lang Tid bestred Castaing, at han havde købt eddikesurt Morphium, og da han blev spurgt, hvor han havde gjort af Giften, svarede han, at Augusts forværrede Tilstand efter Indtagelsen af Mælken havde grebet ham — Castaing — og han fik det Indfald at kaste Giften bort.

Han kastede den lille Pakke i Klosettet, forklarede han,

men en omhyggelig Undersøgelse bekræftede ikke denne Paastand.

Ingen i Gæstgiveriet havde den paagældende Nat hørt noget til Støj fra Katte og Hunde — men forøvrigt, gaves der ikke andre Midler til at bringe disse Dyr til Tavshed? Hvis intet andet hjalp, kunde de to Herrer skifte Logi, og skulde Dyrene endelig forgiftes, kunde Castaing med Lethed have skaffet sig Rottegift i St Clouds Apotek.

Et andet Spørgsmaal er, hvorledes Castaing vilde retfærdiggøre sig overfor Værten, hvis Husdyr han forgiftede.

Hovedspørgsmaalene er dog: Hvorfor tage til Paris endnu ved Nattetid, hvorfor gaa til to Apotekere og optræde under falsk Navn og hvorfor købe vegetabilsk Gift i Stedet for en velprøvet mineralsk Gift?

Betegnende er de Forsøg, han gjorde paa at benægte Indkøbet af eddikesurt Morphium.

Sin Medfange i Versailles bad han skrive til Moderen og bede hende gaa til Apotekeren for at bevæge ham til at dølge Indkøbet af eddikesurt Morphium, og sin Cellekammerat i Paris plagede han i samme Hensigt.

Disse Bestræbelser mislykkedes, men Apoteker Robin modtog dog et anonymt Brev, hvori han blev opfordret til ikke at sige Sandheden.

MALASSIS.

Den Interesse, Castaing havde i Augusts Død, forøgede Mistanken imod den unge Doktor, og endnu mere mistænkelig var den Maade, hvorpaa han plejede denne Interesse.

Castaing havde en Ven, en fjærn Slægtning ved Navn Malassis. Denne var 26 Aar og ansat som Skriver hos en Notar, hvor han havde erhværvet sig gode Retskundskaber. Han var af en letsindig Natur og stod gærne til Disposition for Venner og Bekendte, som manøvrerede med forskellige Intriger.

Om Forholdet mellem Castaing og Malassis blev følgende bevist:

I Midten af Maj Maaned forespurgte Castaing hos sin retskyndige Ven, om et Testamente, som en Mand havde affattet til Gunst for sin Læge før sin Sygdom, var gyldigt, hvilket Malassis bejaede.

Mellem d. 20 og 23 Maj talte Castaing til Malassis om et Testamente, som var skrevet til Fordel for ham, Castaing. Uden at nævne August Ballets Navn fortalte Castaing, at Testamentet var skrevet af en af hans gode Venner, som ikke

stod sig godt med sin Søster, og som derfor havde testamenteret Castaing sin Formue, der gav 10,000 Frs. i Rente.

Ved samme Lejlighed spurgte Castaing, om Malassis vilde staa til Disposition med Hensyn til dette Testamente, hvad den unge Notarskriver indvilligede i. Castaing tilføjede, at hans formuende Ven led af en svær Sygdom og havde kastet Blod op.

August Ballet havde imidlertid aldrig kastet Blod op og var i det mindste ikke i Maj 1823 lidende af en svær Sygdom. Alle hans Omgivelser forsikrer dette, og han siger selv i Begyndelsen af sit Testamente:

»Endskønt jeg er i fuldkommen rask Tilstand —«.

Den 29. Maj, paa Dagen, da Castaing tiltraadte Rejsen til St. Cloud, blev en Pakke lagt ind paa Malassis Kontor, og i denne Pakke laa August Ballets Testamente.

Castaing bekendte aabenhjærtet, at han til den omtalte Tid havde indleveret Testamentet i Malassis Bopæl.

Castaing og August havde været der i Fællesskab, men da de ikke traf Malassis hjemme, lagde de Pakken paa Pulten med en Skrivelse, hvori der stod:

»Her er August Ballets Testamente, som jeg beder dig opbevare. Du kan læse det, hvis du vil«.

Denne Skrivelse havde Malassis revet i Stykker og kastet bort.

Malassis første Udsagn gik ud paa, at Castaing intet kendte til Testamentets Ordlyd, og Castaing selv søgte at fralægge sig al Kendskab i saa Henseende, men hele hans Handlemaade forøgede den skrækkelige Bevisbyrde, som hvilede paa ham.

Netop den 29. Maj, i sidste Øjeblik, og en Time før den Rejse fandt Sted, som skulde blive August Ballets sidste, de-

ponerede han Testamentet, som vidste han forud, at August skulde dø.

Da August laa i Dødskampen, bemægtigede Castaing sig to Nøgler, der tilhørte August og passede til et Skab, hvori der laa 70,000 Frs. i Banknoter. Castaing gav disse Nøgler til Negeren Johan og paalagde ham at bringe dem til Malassis. August havde, mens han endnu var ved Bevidsthed, givet Ordre hertil.

Johan frygtede for at blive kompromitteret og gav Nøglerne tilbage til Castaing, da det allerede var for sent for denne at drage Nytte deraf.

Castaings Handlemaade lader intet tilbage i Tydelighed: Han vilde sætte sig i Besiddelse af Formuen, og han rø= bede, hvor sikker han var i sin Sag og paa Resultatet af Augusts Sygdom. Hvordan skulde han ellers kunne forsvare overfor August — om denne kom sig af Sygdommen — at have overgivet Nøglerne — og dermed Adgangen til de mange Penge — til en August saa ganske uvedkommende Person som Malassis?

Martignon og Hustru og enkelte andre af August Ballets Nærmeste ankom om Søndagen d. 1. Juni til St. Cloud og alle spurgte de om August havde gjort sit Testamente.

Castaing svarede til En, at han troede det ikke, til en An= den, at August var et forsømmeligt Menneske, der næppe ofrede sit Testamente en Tanke. Da Augusts Død vakte en Opsigt, som Castaing ikke havde beregnet, og da den almin= delige Mening var, at Døden ikke var indtraadt paa naturlig Maade, blev Castaing greben af en letforstaaelig Uro; han kunde jo ikke afvende den Mistanke, man fæstede paa ham.

Mest frygtede han for, at Malassis, naar han deponerede Testamentet i Retten, skulde bruge Udtalelser, der kunde være

kompromitterende for Castaing, og i sin Vaande skrev Castaing et Brev til Malassis og udtrykte heri sin Uro.

Brevet lød:

»Min kære Ven! Ballet er netop død, men foretag Dig Intet før i Morgen, Mandag, og jeg skal komme til Dig og bestemme, om der skal handles eller ikke. Jeg tænker, at Svoger Martignon vil faa en lang Næse. Jeg har sagt ham, at jeg ikke vidste, om August Ballet havde truffet Dispositioner, men at han havde paalagt mig at give Dig to Nøgler, hvilke jeg i Morgen selv vil bringe Dig.

Jeg har ikke sagt ham, at vi er Fætre, men at jeg har set Dig en eller to Gange hos Ballet, med hvem Du stod i Venskabsforhold. Altsaa sig Intet, før jeg kommer til Dig, og især maa Du ikke fortælle, at vi to er beslægtet med hinanden.

Castaing.«

Brevet viser tydeligt, at Castaing føler Skylaget sænke sig ned over sit Hoved, og han bruger al sin Kraft for at styrke sin Sikkerhed og pleje sin Interresse.

Han lærte Fætteren, hvordan han skulde skjule Sandheden; men hvis hans Samvittighed ikke var plaget af nogen Skyld i Augusts Død, hvortil da disse Forsigtighedsforanstaltninger? Testamentet forblev gyldigt efter fransk Lov og Ret.

Søndag Aften var — som ovenfor fortalt — Castaing, nedbøjet af Smærte, gaaet et Par Timer ud at spadsere i Boulogneskoven for at trække frisk Luft.

Ogsaa denne Gang havde denne trækken frisk Luft sin egen Betydning —: Han havde hurtigt skaffet en Vogn og var kørt til Paris for at aflevere det før omtalte Brev — som han ikke turde betro til Nogen — hos Malassis, medens denne var ude.

Saa hurtigt var hele denne Ekspedition gaaet for sig, at faktisk Ingen i Dødshuset troede andet, end at Castaing havde været ude at spadsere.

Mandagen d. 2 Juni var Castaing allerede arresteret. Da Martignon nu forlangte de to Nøgler, svarede Castaing, at hvis man vilde søge efter Testamentet, var det spildt Ulejlighed; Dokumentet befandt sig i Malassis Forvaring. Man gik den unge Notarskriver paa Klingen, og han udleverede ogsaa Testamentet. I Forhørene indviklede han sig til at begynde med i et Væv af Løgn, øjensynligt i den Hensigt om muligt at skaane sin Fætter, men da han saa, hvilken Mistanke, der hvilede paa Castaing, rykkede han omsider ud med den fulde Sandhed.

OBDUKTIONEN.

I St. Cloud skred man til Obduktionen af Liget. Lægernes Udsagn gik ud paa, at den Syge først var bleven angreben af en Betændelse i Maven og dernæst var bleven ramt af et Hjærnechok, som fulgtes af Betændelse i Cellevævet, en Betændelse, som ofte kan komme fra Maven, og som kan frembringes ved Indflydelsen af Giftstoffer.

Da de obducerende Læger kun angav Symptomerne uden at indlade sig paa deres Aarsager, blev 7 af Paris' berømteste Læger: Chaussier, Laennec, Vauquelin, Legalas, Magendie, l'Herminier og Orfila opfordret til at prøve Obduktionsberetningen meget nøje og afgive deres Udsagn om følgende Spørgsmaal:

Om alle eller nogle af de paa August Ballets Lig ved Obduktionen bemærkede Tegn, som sandsynligvis stammede fra en Hjærnekongestion, kunde være frembragte ved Brugen af dødelige Substanser som Emeticum, eddikesurt Morphium og Stryknin.

Resultatet af Obduktionen og Lægernes omhyggelige Undersøgelser ser saaledes ud:

Brugen af Emeticum og eddikesurt Morphium frembringer samme Virkning, som man havde iagttaget paa August Ballets

Lig. Endvidere maatte hans Lig, hvis han var bleven forgiftet med Emeticum og eddikesurt Morphium, netop være i den Tilstand, i hvilken man havde fundet ham.

Castaing udviste den mest levende Uro, medens Obduktionen stod paa, og han var meget utaalmodig efter at faa Resultatet at vide. De Gendarmer, som bevogtede ham, søgte han ved Venlighed at vinde for igennem dem at faa de ønskede Oplysninger. Han tiggede og bad om, at der maatte blive sendt Bud efter Dr. Pelletan, som var tilstede under Obduktionen. Da denne endelig indfandt sig, spurgte Castaing ivrigt, om der ved Aabningen af Liget var fundet Noget, som kunde kompromittere og skade ham.

Pelletan svarede undvigende og talte om sammenstødende Omstændigheder, og Castaing kom nu selv ind paa Spørgsmaalet om Borfjærnelsen at Augusts Opkastninger.

August havde forlangt det saadan, men Castaing for sin Part gjorde det nødigt, da man dog ikke kunde vide, hvad der vilde ske. August var død, forklarede Castaing, af Kolera eller af en hidsig Nervefeber.

Da Castaing senere blev transporteret til Paris, agerede han vanvittig saa udmærket, at selv Lægerne blev forvirrede.

Han vilde ikke tage Næring til sig og drak sin egen Urin.

Om hans Forsøg paa at vinde sine Medfangne for at disse skulde paavirke Apotekerne, hos hvem han havde købt Gift, er allerede berettet. Castaing frygtede først og fremmest for, at man skulde opdage, at han havde købt Gift i Paris.

Til Fangen Goupil yttrede Castaing, at han kendte et let Middel til Selvmord for det Tilfælde, at Obduktionen skulde give et for ham uheldigt Resultat.

Vi har i hele det foregaaende Afsnit nøje fulgt den ubønhørlige offentlige Anklagers Kæde af Beskyldninger, Formodninger og Indicier, og skønt der i denne besynderlige Proces ikke eksisterer et afgørende Bevis og ikke vægtig Tilstaaelse, vil Læserne rimeligvis være i den Grad paavirket af Anklagerens Syn paa Begivenhederne, at de næppe har megen Tro paa Doktor Castaings Uskyldighed.

Men denne Proces vilde ikke være saa berømt, som den faktisk er — tiltrods for dens Mangel paa Blod og større dramatiske Effekter — om den ikke var omgiven af en sær Mystik og fuld af besynderlige Omstændigheder, Træf, som Livet er rigt paa, og som kan faa de skæbnesvangreste Følger.

Vi har hørt Anklageren dynge Beskyldninger af den frygteligste Art mod Dr. Castaing, som i det hele taget er bleven malet saa sort som nogen Forbryder. Kun af og til har vi givet den ulykkelige Doktor Lejlighed til at forklare sig, og i det følgende vil vi væsentlig høre, hvad der taler til hans Fordel for sluttelig at give hans Defensor Ordet.

Anklageakten er dateret den 10. November og undertegnet af Generalprokurator *Bellart*.

Forhørene begyndte den 10. November og sluttede den 17. samme Maaned.

Vi skal ikke trætte Læserne med historisk at gengive hvert enkelt Forhør, der er spækkede med uendelige Gentagelser, men adskille og belyse de tre Anklagepunkter saavidt det lader sig gøre.

At Pariserpublikumet tog Del i denne Proces og at Tilstrømningen var uhyre, behøver næppe at bemærkes.

De berømteste Jurister deltog i Dr. Castaings Proces: *Berrier, Sohn* og *Roussel* som Castaings Defensorer, *Persil* og

Coche som Varetagere at Fru Martignons (Ballets Søster) Interesser.

Retspræsidenten var *Hardouin*.

Castaing, som ved sin Indtræden i Retssalen mellem to Gendarmer fik alles Blikke rettet paa sig, var omhyggeligt paaklædt og syntes rolig og fattet. Hans Væsen var stille og indtagende.

FORSVARET.

HAVDE Castaing forgiftet Hyppolyt Ballet?

Dette Spørgsmaal rummer tre andre Spørgsmaal:

1) Er Hyppolyt virkelig død af den omtalte Gift?

2) Har Castaing givet ham denne Gift?

3) Hvilke Bevæggrunde kunde han have dertil?

Anklageren lægger Vægten paa det sidste Spørgsmaal. Castaing levede under trykkende Formuesforhold; fra sin Fader fik han ikke saa meget, at han kunde leve anstændigt deraf, og dog skulde han føde sin Kæreste og hendes mange Børn; disses Ernæring bragte ham i stedse større Nød.

Under Forhandlingerne blev disse Punkter ikke modsagte. Først efter Slutningen kom Castaings Defensor frem med den Erklæring, at Castaings Familie- og Formuesforhold var ganske anderledes end angivet; Dommer og Anklager havde ikke Kendskab til de sande Forhold.

Familien Castaing var saa lidt fattig, at den snarere kunde kaldes velhavende, og adskillige af dens Medlemmer havde erhvervet sig betydelige Indtægter.

Castaings Fader, som i 18 Aar havde været Skovinspektør, oppebar en Gage af 12,000 Frs., og hans Grundejendom gav et aarligt Overskud paa 8,000 Frs.

Af hans fire Børn var den ene Regeringsinspektør paa 15de Aar med en Gage af 5,000 Frs. og var dertil gift med en rig Enke.

En anden Søn var Kaptajn og sad godt i det — der manglede kort sagt ikke Midler, og Fattigdom kunde ikke være Motivet til Sønnens skrækkelige Forbrydelser.

At dette Indlæg først fremkom i Slutningen af Forhandlingerne syntes at tyde paa, at den Anklagede ikke selv lagde Vægt herpaa. Der blev heller ikke krævet Bevisførelse for Indlæget.

Castaing var under alle Forhandlingerne ikke til at bevæge til at opgive, hvor stor en aarlig Understøttelse han fik af sin Fader.

Defensor omtalte ogsaa Castaings Kærestes Formuesforhold, der ingenlunde var saa fortvivlede, som de blev skildrede.

Dette beklagelsesværdige Væsen, sagde Defensor, tilhørte de højere Klasser og nød en fast aarlig Indtægt af 5,000 Frs.

Som omtalt formaaede Castaing ikke i flere Aar at betale 600 Frs., hvad der bragte ham til Fortvivlelse.

Dette staar fast. Hans Indvending, at han ikke vilde betale Beløbet, men søgte at drive Sagen til det yderste i det Haab at frigøre sig for en Gæld, han ikke havde stiftet, bliver af hans Moders Breve slaaet ned.

Han var altsaa i Nød, og dermed var der et Motiv, som kunde bevæge ham til en forbryderisk Handling.

Men var Castaing en Mand, hvem man kunde tiltænke saadanne Forbrydelser?

Som Læge var han uegennyttig; han behandlede de fleste af sine Patienter gratis. Om hele hans Fortid er der ikke oplyst andet for ham ugunstigt, end at Faderen tildeels havde

slaaet Haanden af ham, og at Moderen i et Brev advarede ham, da han havde begaaet en grim Streg.

Hyppolyt døde uventet hurtigt af en Sygdom, som under almindelige Omstændigheder giver sin Bærer nogle Maaneders længere Tidsfrist. Sygdommen efterlod sig Symptomer, som ogsaa indtræder ved Forgiftning med vegetabilske Gifte.

Castaing beskæftigede sig netop den Gang med Studiet af vegetabilske Gifte og havde i sit Hjem et anseligt Forraad deraf.

Endelig var Castaing i Hyppolyts sidste Dage næsten altid alene med sin Patient, og han holdt — endskønt han vidste, at Hyppolyt skulde dø — Søsteren og de Paarørende borte fra Sygeværelset.

Castaing forsvarede sig med, at Hyppolyt ikke vilde se sin Søster.

Pigen Victoria bekræftede dette, da hun selv havde hørt det af den Døendes Mund.

Hyppolyt havde sagt, at Ingen, selv ikke hans Søster, maatte komme til ham, da han ikke kunde taale at tale. Castaing erklærede, at han vidste ikke Grunden. Han havde ladet Hyppolyts Søster kalde, da det blev værre med Patienten, men han fraraadede — eller som det hed: modsatte sig — et Besøg.

Dette er alt, hvad der er bevidst med Hensyn til Castaings »egenmægtige« Magt overfor Hyppolyt.

Hr. og Fru Martignon søgte naturligvis at mistænkeliggøre Castaing saa meget som muligt, men paa Grund af deres Interesse i Sagen, gjaldt de ikke som gyldige Vidner.

Parret meddelte i Forhørene, at Hyppolyt d. 3. Oktober, efter at Castaing Dagen i Forvejen havde paasat en Blodigle, havde klaget sig stærkt. Fra dette Tidspunkt var Hyppolyts

Ansigt bedækket med en flyvende Rødme. Pigen Victoria bekræftede dette, men alle havde betragtet det som givet, at Symptonerne stammede fra en daarlig Mave.

En Række velbekendte Læger afgav under Forhørene deres Anskuelser med Hensyn til, hvorvidt Hyppolyt var død af en af ham indgivet Gift.

L'Herminier, som behandlede den Syge, fandt ikke Symptomerne paafaldende, og han troede ikke, at Patienten var døende. Døden kan være foraarsaget ved et Brystanfald under Svindsotens Udvikling, et Tilfælde, der forekommer hyppigt hos Svindsotpatienter.

Det var dog ikke ganske udelukket, at de i Obduktionsprotokollen anførte Symptomer kunde være foraarsaget ved vegetabilsk Gift.

Legalas, der ligeledes behandlede Hyppolyt, erklærede, at Patienten faktisk var død som Følge af et Brystanfald. At bestemme Aarsagen til dette Anfald tiltroede han sig ikke Evne.

Paa Præsidentens Spørgsmaal, svarede Legalas, at det var ikke helt udelukket, at Brugen af vegetabilsk Gift kunde have været medbestemmende.

Laennec fandt, efter de optagne Forhandlinger over Obduktionen, øjensynlige Spor af et Slagtilfælde, som meget vel kunde indtræde som en Følge af Svindsoten.

Dog kunde Symptonerne ogsaa tyde paa en Forgiftning, thi alle Gifte, af hvilken Oprindelse de end er, foraarsager en Blodkongestion, som medfører Døden.

Petit, som fulgte Gangen i Sygdommen, fandt, at Døden var en ganske naturlig Følge af en Lungesvindsot, men ogsaa denne Doktor holdt det for muligt, at Døden kunde være fremskyndet ved Gift.

Som man vil se af Lægernes Erklæringer, bringer disse Castaings Hoved i Fare, uden dog paa noget Punkt at bevise samme Hoveds forbryderiske Anslag; Erklæringerne — som forøvrigt, ret beset, nærmest er i Castaings Favør — forener sig med Anklageraktens mange Sandsynligheder.

Det andet Hovedspørgsmaal er: Har Castaing solgt Hyppolyts Testamente til August Ballet og i Levals beskyttende Navn?

Castaing maatte indrømme, at han vidste Besked med et Testamente, efter hvilket Hyppolyt kun havde betænkt sin Broder med en ringe Sum, medens Søsteren skulde have Hovedparten. Disse Dispositioner, erklærede Castaing, fandt dog kun en løs Form i et Testamente-Udkast; om et virkeligt Testamente vilde han ikke høre Tale, og han afviste Beskyldningerne om de derpaa følgende Forhandlinger mellem ham og August Ballet.

Han blev paa disse Punkter bestemt modsagt af Vidnerne. Alle i Anklagen nævnte Vidner fastholde, at Hyppolyt havde gjort et virkeligt Testamente, og ikke blot et Udkast, og til Fordel for Fru Martignon.

Vidnerne havde hørt dette udsagt i bestemte Ord af baade August og Castaing. Ydermere vidste Hyppolyts Pige, Victoria, det; Hyppolyt havde sagt det til hende Dagen før han døde.

Victoria fik udbetalt 1,000 Frs. af August, hvem hun meddelte, at Hyppolyt havde betænkt hende med en saadan Sum i det oprindelige Testamente.

Hun meddelte endvidere, at Hyppolyt havde givet Castaing sit Gulduhr og sin Diamantring, men den unge Doktor havde dog ikke modtaget disse Gaver, som senere blev ham udleveret af Familien.

Beskyldningen mod Castaing, at han havde solgt et

Duplikat af Hyppolyts Testamente til afdøde August Ballet, var baseret paa en kunstig sammensat Fremstilling af Forholdene.

Hovedvidnet her var afdøde August Ballets intime Fortrolige, Skuespillerinden *Percillie.*

Forhandlingerne vise, at Percillie var meget ugunstig stemt overfor Castaing (en Omstændighed, som ikke giver hendes Udsagn forøget Vægt).

Percillie advarede en Gang August, som havde saaret sin Haand, mod at lade sig forbinde af Castaing; han vilde ikke gøre dette Stykke Arbejde omhyggeligt, mente hun.

Skuespillerinden bekræftede alt, hvad der stod i Anklagen med Hensyn til Ord, Castaing og August havde henvendt til hende angaaende de 100,000 Frs.

Da man spurgte hende, hvilket Indtryk Efterretningen om Augusts Død havde gjort paa hende, svarede hun: »Det forskrækkede mig; men det undrede mig ikke, da jeg hørte, at Castaing havde været om August i hans sidste Dage«.

Om man kan lægge nogen betydende Vægt paa dette Udsagn, er meget tvivlsomt; Forklaringen paa hendes Had til Castaing har man fra hendes egen Mund: hun vidste, at Castaing anstrængte sig for at fjærne August fra hende.

Negeren Johan (der var sin afdøde Herre en tro og hengiven Mand) kom i Forhørene efterhaanden til den bestemte Anskuelse, at August Ballet og ikke Castaing var gaaet op i den gamle Skriver Levals Hus paa den Dag, da August og Castaing havde hævet de føromtalte 100,000 Frs.

Johan erklærede ydermere, at hans Herre havde opholdt sig i Huset imellem 1 Kvarter og en halv Time.

Dette Udsagn staar, som man vil se, i skarp Modstrid til Anklageraktens konstruerede Fremstilling.

Leval paa sin Side søgte at indhente nøjagtige Oplysninger paa sit Kontor og i Huset til Forklaring af, hvorvidt en af de to Herrer eller de begge havde været hos ham i Løbet af d. 8. Oktober.

Hverken Portneren eller noget anden havde imidlertid set noget til d'Hrr.

Altsaa intet bevist imod Castaing.

Men — Castaing var faktisk omkring d. 8. Oktober i Besiddelse af en Formue paa ca. 100,000 Frs., en Sum, hvis Tilstedeværelse han først benægtede og senere ikke kunde forklare Oprindelsen af.

Castaing søgte paa alle Maader at skjule denne sin Formue, idet han hurtigt og med behørig Forsigtighed udlaante Pengene eller købte Papirer, som ikke blev overdraget paa hans Navn. Han frygtede altsaa, at Folk skulde vide ham i Besiddelse af saa stor en Formue.

Under Forhørene dukkede Mistanken om en ny Forbrydelse op; man beskyldte Castaing for at have bestjaalet Hyppolyt Ballet for alle hans Efterladenskaber.

Købmand Martignon (Brødrene Ballets Svoger og ikke retsgyldig Vidne) fremsagde for Retten, at man efter Hyppolyts Død kun havde fundet en ubetydelig Sum Penge ved en Gennemsøgning af Skabene.

Man undrede sig meget over denne Kendsgærning, da Hyppolyt faa Dage før sin Død udtalte, at han havde mange Penge hos sig for at kunne betale sin Tapetserer 6000 Frs.

Tapetsereren godtgjorde, at han havde denne Sum tilgode.

Den oftere omtalte Leval var med til at undersøge Hyppolyts Skabe og bekræftede, at der kun fandtes 700 Frs. Man vidste, at Hyppolyt havde hævet en Sum paa 10,000 Frs.

Den sparsommelige og syge Hyppolyt kunde ikke mistænkes for at have bortødslet denne Sum.

Det vakte ogsaa nogen Forundring, at man ikke fandt nogle Bøger blandt Hyppolyts Efterladenskaber. Han maatte dog have adskillige saadanne, og straks efter hans Død blev der præsenteret en Boghandlerregning paa 150 Frs.

I et Brev fra Castaing til Martignon (angaaende Arven) skriver den unge Doktor:

> »Hvis jeg havde villet tjent min egen Interesse, saa kunde jeg have foretaget mig meget, hvorpaa en ærlig Mand kun kan tænke med Uvilje«.

Vidnet *Raison* huskede en Samtale, han kort efter Hyppolyts Død havde med August Ballet. August udtalte gentagne Gange sin Forundring over, at Castaing havde købt spanske Papirer, eftersom han ikke besad nogen Formue.

August bemærkede samtidig, at Castaing maaske havde tilvendt sig Penge af Hyppolyts Sekretær, hvor man mod Forventning ikke fandt nogen betydelig Pengesum.

Mistanken om dette Tyveri forstærkes ved en Omstændighed, som først fremkom i Slutningen af Forhørene.

I Begyndelsen anslog man Castaings Formue til 100,000 Frs., nemlig 30,000 Frs., som Moderen havde laant, 4,000 Frs., som Kæresten havde laant og 66,000, som var sat i udenlandske Papirer.

Agenten anmærkede, at han til Castaing ikke havde købt Papirer for 66,000 Frs., men for 70,000 Frs., hvilket Castaing forøvrigt ikke benægtede.

De 30,000 til Moderen og de 70,000, for hvilke der var købt Papirer, udgjorde altsaa alene de 100,000 Frs., som Castaing havde faaet i Belønning af August. Man maatte altsaa spørge: Hvorfra fik Castaing de 4,000 Frs, som han laante sin Kæreste?

Castaing svarede: Fra mine opsparede Penge. Og da man bad ham gøre nærmere Rede herfor, svarede han, at sligt kunde man aldrig gøre nøjagtig Rede for.

August Ballets pludselige Død i St. Cloud er det tredje Anklagepunkt.

Angaaende Rejsen fra St. Germain til St. Cloud véd vi, at den blev foretaget i det Øjemed at søge en Sommerlejlighed.

Om den forudgaaende Kulde imellem de to Venner vilde Castaing intet høre. Da August bemærkede, at han vilde gøre sit Testamente, udtalte Castaing sin Forundring eftersom August jo var fuldkommen sund og rask; men August svarede, at han havde set sin Fader, Moder og Broder dø pludselig, og ret naturlig var der saa paakommen ham den Tanke, at ogsaa han kunde blive pludselig angreben af en heftig Sygdom.

August udtalte ofte Formodningen om, at han led af den samme Sygdom, der lagde hans Moder i Graven, og han klagede tit over Ømhed i Halsen.

Ved en stærk Forkølelse Aaret i Forvejen spyttede August Blod op, og inden Afrejsen til St. Cloud klagede han over heftigede Hovedsmærter.

Paa denne Maade karakteriserede Castaing under Forhørene Augusts Helbredstilstand.

Vidner erklærede, at August Ballet saa rask og sund ud kort før Rejsen til St. Cloud. Leval udtalte, at August saa udmærket ud nogle Dage før Rejsen — kun klagede han over Halssmærter.

Augusts Husholderske *Duret* forsikrede, at hendes Herre

befandt sig fortræffeligt ved Afrejsen, og Castaing skal da ogsaa have udtalt ved den Lejlighed —: Du ser jo ud som en Prins!

Augusts Kusk bevidnede, at Herrens Udseende var upaaklageligt, og han var gaaet syngende ud fra Stalden.

Martignons Søn, *Theodosius*, var d. 27 Maj i Port St. Martin, hvor han under Forestillingen traf August Ballet. De kom i Samtale, og Emnet var: Testamenter.

August udtalte ved denne Lejlighed til sin unge Slægtning: »Jeg vil gøre mit Testamente og betænke Dem med Noget. Gør saa ogsaa De Testamente og husk paa mig«!

De smilte begge efter denne i Øjeblikket humoristisk mente Replik.

Vigtigere er de øvrige Udtalelser af den unge Martignon.

Han meddelte, at August klagede over stærke Halssmærter og at han frygtede for at dø af den samme Sygdom, som hans Moder døde af.

Theodosius bemærkede, at August i Tilknytning hertil udtalte, at han en Gang havde spyttet Blod, og Theodosius troede selv en Gang at have set det.

Dette Vidnesbyrd, disse i Fortrolighed udtalte Ord, synes at borge for, at August virkelig led af en farlig Sygdom — rimelig nok hans afdøde Slægtninges.

Ingen af August Ballets Nærmeste kunde modsige, at Rejsen Paris—St. Germain—St. Cloud var foregaaet i det Øjemed at finde en god Sommerbolig.

Husholdersken erklærede, at August til hende havde sagt, at han vilde en Tur paa Landet med Castaing, og at han kom tilbage Fredag eller Lørdag.

Lejlighederne, som August saa paa i St. Germain, behagede

ham ikke, og derfor var de to Herrer taget til St. Cloud henad Aften.

Hvorfor de havde benyttet Deligensen, naar August ejede baade Heste og Vogne, og hvorfor de var taget afsted ene to, skønt August havde et stort Tjenerpersonale, kunde Castaing ikke forklare; han svarede blot, at August vilde det saaledes.

August Ballets Kusk kunde imidlertid forklare det: Kusken bevidnede, at en af Ballets Heste havde faaet et Saar, og August frygtede, at det vilde anstrænge den formeget at deltage i en længere Køretur.

Det var aftalt, at August skulde købe Sukker og Castaing Citroner; August udtalte nemlig, at de i Gæstgiveriet næppe kunde tilberede Vinen som den skulde være, og at de formodentlig ikke havde friske Citroner og godt Sukker.

August havde selv lagt Citron og Sukker i Vinen, og dette blev besørget, mens Castaing var oppe i Huset for at se til det syge Tjenestetyende. Castaing havde besøgt denne, fordi Værtinden, Fru *Comaille*, bad ham derom. Efter sin Tilbagekomst drak Castaing af Vinen, og paa Augusts Spørgsmaal om, hvordan den smagte, svarede Castaing: »Godt«.

August selv mente, at den var for sur.

I Natten mellen Fredag og Lørdag havde Ingen i Gæstgiveriet hørt Hunde og Katte støje i paafaldende Grad.

Om Morgenen tidligt, da August klagede over, at han ikke kunde faa Støvlerne paa, fordi hans Fødder var svulmede op, tog Castaing afsted til Paris for at købe Gift i den Hensigt at dræbe Dyrene i Gæstgiveriet og anstille videnskabelige Eksperimenter med dem.

Castaing forklarede, at han havde skjult sin Morgenrejse

til Paris og sit Giftindkøb dér af Frygt for den Mistanke, som vilde falde paa ham.

Fra det i Nærheden af Boulogneskoven liggende Apotek havde han ikke hentet Giften, fordi han dengang ikke vidste, at der var noget Apotek.

Præsidenten: »Hvorfor gik De i Paris ind til to Apotekere«?

Castaing: »Fordi jeg hos den første (Chevalier) kun havde faaet Morphium. Paa Tilbagevejen kom jeg i Tanke om at købe noget Emeticum, og jeg gik saa ind til Robin«.

Paa Spørgsmaalet, hvorfor han havde udgivet sig for Kommissionær og ikke for Læge, svarede Castaing undvigende.

Stadig nægtede han at have forlangt varm Mælk efter sin Tilbagekomst til St. Cloud. August nød nogle Mundfulde af Mælken og fik derpaa Opkastninger.

Præsidenten: Hvorfor fjærnede De disse Opkastninger; som Læge maatte De dog være interesseret i at undersøge dem?

Castaing: Jeg skaffede dem bort, fordi August bad mig om det; Lugten generede ham. Paa det Tidspunkt var Augusts Sygdom ikke af den Beskaffenhed, at en Undersøgelse af hans Opkastninger kunde falde for.

Castaing var straks efter gaaet ud for at finde en Læge, og ved denne Lejlighed kastede han Giften i Klosettet, da han overlagde »hvor besynderlig Omstændighederne kunde mødes«.

En meget omhyggelig Undersøgelse bragte ikke Giftflasken tilveje.

Da Præsidenten spurgte Castaing, hvordan han kunde faa saadanne slemme Anelser, da Ingen endnu havde tænkt paa

en Forgiftning, svarede han: »Det klareste Hoved tænker under saa trykkende Omstændigheder ikke paa Alt«.

Lægen Pigache havde ved sit første Besøg foreskrevet Limonade. Castaing anvendte ikke denne, da August kun vilde drikke Sukkervand. Castaing fraraadede den anden Aarelading af Frygt for, at den skulde faa en for voldsom Virkning paa Patienten; forøvrigt bemærkede han udtrykkelig til Dr. Pigache, at Sagen var for vanskelig til, at han, den unge Læge, vilde give Raad.

Castaing bekendte at have sagt, at ingen Læge vilde tage fra Paris til St. Cloud til en ham ganske ubekendt Person.

Da Præsidenten spurgte, hvorfor han ikke selv var taget til Paris og havde opsøgt en berømt Læge, svarede Castaing, at han ikke vilde forlade den Syge.

Naturligvis riposterede Præsidenten med den Bemærkning, at Castaing gentagne Gange var gaaet bort fra Huset, hvilket dog ikke tydede paa nogen udpræget Omhu for den Syge. Hertil kunde Castaing ikke svare andet, end at det var hans Overbevisning, at ingen Læge vilde være ham følgagtig.

Dr. Pigaches Forklaring er især interessant derved, at han ikke ved sit Besøg den 31. Maj opdagede noget særlig farligt ved August Ballets Tilstand, og Lægen ordinerede kun almindelige Beroligelsesmidler. Ogsaa Castaing erklærede overfor sin ældre Kollega, at der ingen Fare var.

Denne Omstændighed gør Bortfjærnelsen af den Syges Opkastninger naturlig.

Da Pigache om Aftenen Klokken 11 paany blev tilkaldt og med den Bemærkning, at den Syge næppe kunde leve Natten over, fandt han August i en fuldstændig forandret Tilstand.

Castaing udtalte en Formodning om, at Forandringen kunde skyldes den af Pigache foreskrevne Drik. Man har undersøgt Resten af Drikken og gaar ud fra, at den ikke var farlig for Patienten — men straks efter, at han havde nydt den, fulgte de første farlige Sygdomsanfald. Recepten, der var forelagt i Retten, indeholder kun Betegnelsen paa uskyldige Medikamenter — med Undtagelse af 1 Gram eddikesurt Morphium.

Men ved et mærkeligt Tilfælde kom dette Gram Morphium slet ikke med i Medicinen.

Apotekeren, der tilberedte Drikken, erklærede, at han tilfældigvis ikke havde noget Morphium den paagældende Dag.

Anklageren gaar da ud fra, at der har eksisteret to Drikke, Pigaches uskadelige og Castaings giftige, hvoraf August har drukket. Resterne af denne Drik har Castaing saa skaffet af Vejen.

Med stort Besvær har man søgt at udrede, hvem der har forlangt den hede Vin, hvem der har hældt Mælken i Glasset, hvormeget Castaing har drukket med, om August har sagt, at Vinen smagte sur eller bitter, om han har kastet op i et Vandfad eller i et Natmøbel, om Bordet har staaet saa langt fra Sengen, at August ikke selv kunde tage Mælkeglasset, Omstændigheder, som tiltrods for de mange i Værtshuset forekommende Personer, ikke ere blevne helt opklarede.

Under Afhøringen af Værtshusets Tjenestefolk fremkom et højst vigtigt Udsagn fra Pigen *Maria Herbert*. Hende var det, som havde ført Castaing op til den syge Tjener, og da Castaing forlod denne, fulgte Maria med.

Hendes Udsagn lyder nu saaledes:

»Straks efter at Hr. Castaing var gaaet ind til sin Ven, traadte jeg ind i Værelset til de to Herrer. Hr. Ballet sagde

til mig, at hans Vin var sur, hvortil jeg svarede, at det gjorde mig ondt. — Smag for Spøg derpaa, sagde han og rakte mig Glasset. Jeg tog Glasset, drak en stor Mundfuld af Vinen og fandt den i Sandhed sur. Hr. Castaing sagde saa: »Jeg skal snart drikke den«, hvortil Hr. Ballet svarede: »Det tror jeg, Du drikker jo alting!«

Hr. Castaing kom et Par Stykker Sukker i Vinen og drak virkelig hele Glassets Indhold.

Præsidenten: Hvori var den Vin, som De smagte paa?

Maria: I Hr. Ballets Glas!

Det er altsaa bevist, at ikke alene Maria har drukket af den forgiftede Vin, men at ogsaa Castaing har indtaget en stor Portion af denne Gift. Medens August blev dødelig syg efter Nydelsen af denne Vin, fejlede hverken Castaing eller Pigen Maria Herbert det mindste.

Anklageren, der paa det grummeste forfølger Castaing, kommer her i Forlegenhed. Dog véd han at redde sig for Castaings Vedkommende: Doktoren har selvfølgelig benyttet en Modgift; men med Hensyn til Pigen Maria er den offentlige Anklager tavs!

En anden Omstændighed kommer nu til og taler ligeledes i Castaings Favør.

Apoteker Robins Lærling, *Audebert*, meddelte, at han for de 12 Gram Emeticum forlangte 12 Sous. Men hertil svarede Castaing, at han selv studerede Medicin, og han fandt, at Prisen var for høj. Castaing bød 6 Sous, og hermed erklærede Apotekerlærlingen sig saa tilfreds.

En Giftblander, hvis Hensigt er at forgifte en Mand og derved komme i Besiddelse af 300,000 Frs., tinger om 6 Sous ved Købet af den Gift, der skal skaffe ham en Formue!

Den offentlige Anklager havde ogsaa her et stort Besvær med at forklare denne Besynderlighed. Han forklarede det saaledes, at Franskmænd overhovedet altid tinger, og at Castaing muligvis havde forhandlet med Apotekerlærlingen for at bortvende Mistanken.

Men Anklageren havde andre Vaaben.

Han spurgte: Hvorfor skrev Castaing sin Giftrecept i Vognen paa Vej til Paris?

Recepten er skrevet med Blyant — i Gæstgiveriet fandtes Papir, Pen og Blæk.

Hvis det var en uskyldig Sag at skrive denne Recept, hvorfor da ikke gøre det i Værelset i Stedet for i den ubekvemme Vogn?

Og hvortil det Hastværk med at blande de to Giftsorter i Vognen undervejs fra Paris?

Castaing har hertil svaret, at han var begærlig efter at se den Virkning, Blandingen vilde have, men er det en Forklaring?

Og hvorfor steg han ud af det lejede Køretøj, inden han kom til St. Cloud?

Naturligvis for ikke at komme til Gæstgiveriet i en Pariservogn.

Da Pigache havde foretaget den første Aareladning, skrev han til de to Pariserlæger *Pelletan* og *Cloquet*, af hvilke den første ankom til St. Cloud Klokken ca. 7 om Morgenen.

Dr. Pelletans Udsagn er særdeles bemærkelsesværdig. Straks efter sin Ankomst gjorde han nogle forgæves Forsøg paa at redde Patientens Liv; August døde i Lægens Nærværelse.

Pelletan udtalte for Retten ordret saaledes:

»Jeg vidste, at Castaing var interesseret i August Ballets Arv. Jeg saa, hvor nedslaaet han var, hvorledes han udgød

Taarer, da han meddelte mig, at han skulde arve August Ballet. Jeg svarede da: »De er i en kedelig Stilling. De kommer med Deres Ven til St. Cloud for at tilbringe nogle Dage dèr. De er Læge, De er hans Arving, og han dør. Symptomerne paa Sygdommen har noget ualmindeligt ved sig, og dette er meget uheldigt for Dem.«

Castaing svarede: »Det er sandt; jeg har ikke tænkt derpaa. De tror altsaa, at man kan mistænke mig?«

Hertil svarede jeg: »Dr. Pigache og jeg vil for en Sikkerheds Skyld foranledige en Obduktion af Liget.«

Castaing: »Ak, dermed viser De mig en stor Tjeneste. De handler som en Fader for mig, hvis De foranlediger en Obduktion!«

Vi erindrer her om Castaings ivrige Bestræbelser for at faa sine Fængselsvogtere til at meddele ham Resultatet af Obduktionen.

Det vigtige Spørgsmaal: Er August Ballet død af en ham indgivet Gift, blev efter Lægernes Udtalelser og Erklæringer ikke fastslaaet med større Vished end det foregaaende og ligelydende Spørgsmaal for Hyppolyt Ballets Vedkommende.

Inden vi giver Lægerne Ordet, skal bemærkes, at Castaing efter sine Læreres Udsagn havde været meget uheldig med sine Studier af eddikesurt Morphium.

Den berømte *Orfila*, som havde været Castaings Lærer, affattede en hel Afhandling om Gift i Almindelighed.

De i Obduktionsprotokollen anførte Tegn kunde man, efter Orfilas Anskuelse, om ikke i det hele, saa dog i enkelte Dele føre tilbage til en Sygdom.

Paa Spørgsmaalet, om vegetabilske Gifte ikke efterlader Spor, svarede den lærde Mand: »Man tager fejl, hvis man sætter dette til Grundlag. Hvis Giften ikke efterlader noget Spor i de Organer, som optager den, det vil sige Fordøjelsesorganerne, saa efterlader den dog paa andre Maader Spor. Blaasyre f. Eks. efterlader intet Spor i Maven; dens Tilstedeværelse viser sig derimod i Lungerne og paa Hjærnen. Virkningen, som var bemærket ved Obduktionen, kunde altsaa ligesaa godt stamme fra en anden Gift end eddikesurt Morphium, og ligesaa godt være Resultatet af en naturlig Sygdom.«

Den bekendte Kemiker *Nauquelin* udtalte sig i lignende Retning.

Apoteker *Frémery* havde ikke fundet Gift i Augusts Mave eller i Substanserne deri.

Lægen *Balzik*, der havde overværet Obduktionen, erklærede, at han havde ikke bemærket Noget, som kunde bestyrke Formodningen om, at det indtrufne Tilfælde var foraarsaget af en vegetabilsk Gift.

Dr. *Pelletan* udtalte, at den i Maven fundne Betændelse godt kunde hidrøre fra en Gift, men den havde været saa ubetydelig, at man antog det for almindelig Sygdom. Hvis August havde drukket eddikesurt Morphium, saa maatte man let kunne se det 24 Timer efter.

Disse Erklæringer skaffede ikke Dommerne den Vished, de ønskede; man maatte paany søge at skaffe videnskabelige Erklæringer, og nye Fagmænds Dom blev æsket.

Lægen *Laennec* afgav denne Erklæring:

En Mand paa ca. 25 Aar, i al Almindelighed sund og rask, drikker en Aften Vin, i hvilken der er hældt Citronsaft og en stor Portion eddikesurt Morphium. Den næste Dag

Klokken 9 drikker han Mælk, hvori der ligeledes er blandet eddikesurt Morphium. Henad Klokkken 10 Aften giver man ham en Drik, i hvilken der ligeledes er blandet eddikesurt Morphium.

Virkningen heraf maa være frygtelig og dødbringende. Om de Spor, denne Gift efterlod sig, kunde Laennec kun svare for Dyrs Vedkommende, og Virkningen paa Dyrene behøvede ikke at være de samme som paa Mennesker.

Oldingen, Professor *Chaussier*, som ligeledes var tilstede ved Obduktionen, erklærede, at man i den Dødes Mave slet intet Spor havde fundet af en mineralsk eller vegetabilsk Gift.

Den gamle Professor optraadte altsaa som et kraftigt Defensionsvidne og sluttede gentagne Gange med et ceterum censos —: primum Corpus delecti constare debet.

Dette Retssals-Drama blev udkæmpet med Liv og med Varme; Advokaterne udviste en sjælden Iver i denne saa ejendommelige Proces, der regnes for en af de vigtigste i fransk Kriminalhistorie, fordi det her — som vi nu efterhaanden har faaet Klarhed over — drejer sig om en Domfældelse alene paa nærmere eller fjærnere liggende Indicier.

Den offentlige Anklager havde sørget for, at Brødrene Ballets Halvsøster, Fru Martignon, kom tilstede i Retssalen for at gøre Indtryk paa Publikum, klædt som hun var i Sort fra Top til Taa.

Castaing derimod sad ganske alene, forladt af baade Familie og Venner.

Anklageren gennemgik endnu engang Sagens Akter, krydsede den med dystre Billeder, og opfordrede de Edsvorne til at befri Samfundet for en Forbryder, som søger sin Lige i Historien.

Da Anklageren paa denne teatralske Maade havde sluttet sit Foredrag, fik Defensor, Advokat *Berryer* Ordet.

DEFENSOR HAR ORDET.

Da vi allerede kender flere vigtige Punkter i Forsvaret, nøjes vi med at gengive Defensors Foredrag i en stærk forkortet Form. Læserne vil dog finde samlet alt, hvad der taler til Gunst for Dr. Castaing, hvis Brøde eller Uskyld saaledes lettere lader sig underkaste den Enkeltes Dømmekraft.

— Hverken Hyppolyt eller August Ballet er død af Gift. Der fandtes ingen Gift i deres Lig. De første Læger bevidnede, at der fandtes Symptoner paa en anden Sygdom, og denne Sygdom havde haft Døden til Følge.

Beviset for, at de to Brødre er død af Gift er ikke alene ikke ført, men de berømteste Lægers Udsagn gaar ud paa, at hvis der var brugt Gift maatte man have fundet Spor; men der var ikke fundet Spor — der manglede altsaa Forbrydelsens Kendsgærning: Hvor der ingen Forgiftning er, er der Ingen, der har forgiftet Nogen.

Til Overflod er hele Familien Ballets Dødsaarsag angivet. Fader, Moder og Onkel døde uventet hurtig og i kort Tid. En Lunge- og Halssygdom var nedarvet i Familien og var særlig synlig hos Hyppolyt; Lægerne forudsaa hans visse Død. Ogsaa August kastede Blod op, tiltrods for sit sunde Ud-

seende. Dette er konstateret ikke alene af den Anklagede, men ogsaa af ganske umistænksomme Vidner.

Anklageren siger: Castaing har forgiftet August, Omstændighederne synes at tale derfor. Anklagen vokser: Naar han har forgiftet August, saa har han ogsaa forgiftet Hyppolyt, thi denne døde af samme Sygdom. Afskyen for en saadan Forbrydelse er endnu stærkere fordi det er en Læge, der har forgiftet sin Patient og sin Ven!

Fordi Castaing ikke kunde betale 600 Frs., fordi nogle Lærere sagde, at han ikke havde lært meget, fordi hans Fader havde trukket sig tilbage fra ham, og fordi hans Moder i et Brev har talt om en slet Handling, derfor er Castaing rede til at forgifte sine to Venner!

Han var gaaet i Kavtion for en Ven, og han havde gjort det af ren Godmodighed; Forholdet til hans Kæreste forraadte kun hans tro og uegenyttige Kærlighed, et ædelt Sindelag og en faderlig Omsorg for Børnene. Han behandlede fattige Patienter gratis, han studerede ivrig Dag og Nat, for at være i Stand til at kunne ernære sin Familie.

I Virkeligheden befandt han sig ikke i Nød, thi hans Familie var velhavende, men hans Stolthed forbød ham at bede dem om Noget. Men med de Forudsætninger, hvormed Undersøgelserne begyndte, blev de fortsat. Den almindelige Mening sagde, at han var et slet Menneske, og Justitsen troede herpaa.

Defensionen er meget vanskelig at gennemføre. Anklagen beviser Alt, men rigtignok med Hypoteser, der tages for eksisterende Fakta, og saa forlanges, at Defensionen skal fremføre Modbeviser!

Castaing har forgiftet Hyppolyt, fordi Lungesvindsot efterlader Spor, som er fælles for denne Sygdom og vegetabilsk

Gift — fordi Castaing dengang beskæftigede sig med Studiet af vegetabilske Giftarter — fordi han, da den Syge var forladt af sin Familie, var alene med ham og plejede ham i 4 Dage — fordi han havde sagt til den Syges Søster, at hun ikke skulde gaa ind til ham, thi hendes pludselige Tilsynekomst kunde virke uheldig — fordi han ønskede ham hurtig død, for at den Døende ikke skulde fordre Duplikatet af et Testamente tilbage — det er Grundene og Beviserne for, at Castaing har forgiftet Hyppolyt.

Castaing skal ogsaa have forgiftet August. Og Motivet? Jo, August havde gjort et Testamente, og Castaing var indsat som Universalarving. Hvorfor havde August gjort Castaing til sin Arving? Fordi Castaing havde hjulpet ham med det broderlige Testamente. For denne Handling paastaar man, at August hadede Castaing, og det skønt hin selv høstede Fordelen af Handlingen.

Hvordan forstaar man, at Nogen kan indsætte en Tyv og Bedrager til Universalarving? Dette kan kun tænkes, naar Nogen kan bevise, at August var en Dukke i Castaings Haand. Vidner har imidlertid bevist det modsatte.

Anklageren siger, at August var et viljesløst Væsen i Castaings Haand, men det er Anklagerens Sag at bevise det.

August var, som Alle bevidner, en egensindig og indesluttet Karakter. Han var tillige den rige Mand, og Castaing var nærmest ubemidlet. I saadanne Tilfælde plejer den rige Ven at kommandere.

Er der Spor af Rimelighed i, at Castaing tager sin Ven med til St. Cloud for at forgifte ham der? Vilde dette ikke straks kaste Mistanken paa ham? Det kunde jo langt lettere have været besørget i det støjende Paris.

Eksisterer der saa ikke en anden Gift, en langsomt virkende,

som Castaing kunde have givet sit Offer ved en Frokost? August kunde saa have spist flere Frokoster og Middage med andre Personer, paa hvem Mistanken kunde falde.

Castaings Tilbagerejse til Paris lyder fordægtig og endnu mere fordægtig hans Indkøb af Gift.

I Livet mødes ofte det løjerligste og mest barokke med det mest alvorlige.

Er det en Umulighed, at Kattene og Hundene i Gæstgiveriet kan have lavet et saadant Spektakel, at Folk, der kunde sove bedre end den Syge, ikke har hørt det, og at den Syge i sine Fantasier har bedt sin Ven om at bortskaffe de støjende Dyr?

Er det saa uhørt, at en ung Læge, som regner med Fantasier, og som allerede længe paa en uskyldig Maade har eksperimenteret med Gifte, pludselig kommer paa den Tanke: Du skal forsøge Giftens Virkninger paa disse Dyr og derved slaa to Fluer med et Smæk — skaffe din Ven Ro og udvide din egen Kundskab?

Hvis Castaing længe havde gaaet svanger med det Forsæt at forgifte sin Ven, saa havde han nok betænkt Alt i Forvejen, i det mindste dog sørget for at have den fornødne Gift hos sig. Han maatte fra sine Studier vide, hvor stor en Portion der skulde til for at dræbe et voksent Menneske.

Hvorfor skulde han skjule sit Navn for Apotekerne? Han gjorde det da heller ikke; han mødte personligt paa begge Apotekerne, og det ene Sted opgav han sit Navn. Og her vilde han, der skulde erobre en stor Formue, tinge om 6 Sous!

Men har han hældt Giften i Drikken? Af denne Drik nød baade Castaing og Pigen Maria, uden at nogen af dem har haft Mèn af den.

August skulde forsøgsvis være forgiftet med Mælk, men eddikesurt Morphium eller Emeticum giver en saa bitter Smag, at man ikke kan udholde den. Hvis August allerede havde mærket den bitre Smag i Vinen, trods Sukkeret og Citronen, hvor meget værre maa saa ikke Mælken have smagt — men han drak den uden mindste Yttring.

Endelig var Medicinen forgiftet, men den blev skænket i Nærværelse af Negeren Johan, som fulgte alle Castaings Bevægelser. Resten af Drikken er ved kemisk Undersøgelse fundet uskadelig.

Der anføres, at Castaing blev forvirret bagefter, og man har mærket sig hans Angst for Udfaldet af Obduktionen.

Ja, naturligvis. Naar en saadan Beskyldning rettes imod et Menneske, kan det vel nok bringes ud af Fatning.

Dette er Grundtrækkene i Defensionen. Berryer talte med sin bekendte Ildfuldhed, og han skildrede for de Eesvorne Familien Castaings Jammer og Smærte.

Slutningen af hans Tale fortjener en særskilt Opmærksomhed og Eftertanke.

Den lød:

»En stor Forbrydelse kan forblive ustraffet, men, mine Herrer, gives der ikke en anden Domstol end den jordiske? Jeg tror ikke, at man kan dømme denne Mand, og jeg beder Dem erindre en Konge af Frankrig, som vis og forstandig sagde til Øvrigheden i sit Rige: Menneskene maa vide, at naar Gud ikke giver dem fuldstændig Opklarelse paa en Forbrydelse, saa er det Tegn paa, at de ikke skal dømme derom;

thi han har forbeholdt sig Afgørelsen for sin højeste Domstol.«

Berryer blev syg straks efter at have sluttet sin Tale.

Endnu engang tog Anklageren Ordet og bemærkede, at Defensor kun meget løselig havde omtalt Testamente-Transaktionen. Om ogsaa Skuespillerinden Percillies Modvilje overfor Castaing i nogen Grad svækkede hendes Udsagns Betydning, saa blev hendes Forklaring dog bestyrket af andre Vidner. August Ballets egenhændige Brev fra Dødshuset til Bankieren med det indtrængende Forlangende om at faa udbetalt 100,000 Frs., og det fuldstændig førte Bevis for, at Castaing faa Dage efter Hyppolyts Død ejede denne Sum, som han paa sin Side ikke kunde gøre Rede for, vilde enhver Civilret anse for Bevis nok for Bedrageriet.

Saaledes viser Castaing sig altsaa som en Mand, hvem man kan tiltro de værste Ting, en Bedrager, som for sin Fordels Skyld spinder Intrigens fineste Traade.

Ogsaa August Ballet havde vist sig som en Bedrager. Han foragtede, ja maaske han hadede sin Medskyldige, Castaing. Af fri Vilje kan han ikke have indsat Castaing til Arving. Han har ladet sig overtale, maaske true, og muligvis har han gjort det i den Hensigt bagefter at forandre Testamentet — men den, han vilde bedrage, var klogere og raskere til Handling.

Et hidtil kun løseligt omtalt Moment blev nu skarpere omtalt —: August havde allerede sidst i Maj Maaned skilt sig fra Percillie. Dette skete ikke som en Følge af en ny Liden-

skab, men fordi han havde planlagt et meget rigt Gifter-maal.

Han behøvede den altid handledygtige Castaing for at rive sig løs fra Percillie.

Fremkom maaske Castaing dengang med følgende Betingelse: Jeg skal hjælpe Dig, hvis Du vil indsætte mig som Arving. Hvad betyder det? Du kan jo ved et Tilfælde dø, og din Halvsøster skal saa have hele Formuen. Hvis Du gifter Dig og faar Børn, kan Du altid forandre Testamentet og maaske i Stedet tilstille mig et Legat.

Dette er kun Formodninger, men i disse ligger følgende klare Linje: August vilde gifte sig. Den nødvendige Følge heraf var, at han maatte omstøde sit Testamente — og dermed var Motivet givet: Castaing maatte komme denne Plan i Forkøbet.

Hvorledes begik han Forbrydelsen? Under saa grove og for ham selv mistænkelige Omstændigheder, at de netop ved deres Grovhed blev anvendt som Defensionspunkter. Han lokkede sin Ven til en Landsby, hvor en pludselig Død maatte kaste den første Mistanke paa ham. At han maatte rejse til Paris for at købe det tilstrækkelige Kvantum Gift, lyder mærkeligt, men er det derfor umuligt? At han søgte at lyve sig fra Giftindkøbet, er højst uheldigt for ham, og Forklaringen, at han købte Giften i uskyldigt Øjemed, er ikke bevist af Nogen. Endelig er Giften forsvunden, og paa Stedet, hvor han paastaar at have bortkastet Flasken, kan den ikke findes.

Den Undskyldningsgrund, at han dog er gaaet for grovkornet til Værks, vilde tale til Gunst for ham, hvis man kunde forudsætte, at han i alle sine Handlinger udviste stor Klogskab. Dette er dog ikke Tilfældet; han synes at være

raskere til at begaa en Forbrydelse end til at redde sig ud af den. Han løj sig fra Alt, hvad der kunde være graverende for ham.

Hans Undskyldninger var meget svage, og den hemmelighedsfulde Opførsel, han paatog sig, formaaede ikke at give ham noget Skær af Sympati og Sandhed. Naar det blev soleklart bevist, at han maatte bekæmpe sig og faa en anden Mening, svarede han med Hypoteser: det er muligt, det kan være.

Ethvert Menneske, paa hvem der pludselig lægges en saadan Skyld, kan tabe Fatningen; men denne Forvirring vilde fortage sig i Fængslet, og Bevidstheden om Uskyldighed vilde sejre tilsidst.

Men Beviset staar dog ikke fast, at August Ballet er død af Gift. Flertallet af de Sagkyndige er kun enig deri, at Symptomerne ligesaa godt kan være foranlediget af vegetabilsk Gift som af Brystsyge. Anklageren vilde vende Sætningen om: Hvis August er død af vegetabilsk Gift, saa vilde de Symptomer have vist sig, som fandtes ved Obduktionen.

Hvor er *corpus delecti*?

Hvad forstaar man ved *corpus delecti*?

Vi, mine Herrer, vil ikke definere dette. Vi vil bruge den højeste retslige Avtoritet, *d'Aguesseau's* Ord, som definerer det paa en saa tilmaalt og rigtig Maade.

Hvad er corpus delecti, spørger d'Aguesseau —: det er ikke andet end Delectum selv.

Hvad Beviset for Delectum angaar, saa veksler dette efter Natur og Ting; snart er det specielt, snart materielt, snart direkte, snart indirekte — med et Ord, det danner det Hele, som fører en Mand til Overbevisning.

Vi antager, at en Mand er bleven forgiftet, en Mand, som i længere Tid har ligget begravet.

Der er fundet Gift ved den ulykkeliges Seng; dette og en Mængde Biomstændigheder beviser, at en Forgiftning har fundet Sted. Man graver Liget op igen, men finder kun nogle hensmuldrede Rester, i hvilke det er umuligt at finde Spor af Gift.

Et andet Tilfælde er dette: En Forgiftning har fundet Sted; Personen, som er forgiftet, har endnu Kraft til at sige til sin Læge, at han tror, han er forgiftet.

Man tilbereder ham et Lægemiddel, og Giftblanderen fjærner omhyggelig den forgiftede Drik. Vilde man, fordi det er umuligt at anstille et Ligsyn her, paastaa, at der intet corpus delecti er tilstede, fordi intet Ligsyn vidner imod Giftblanderen? Vilde man holde ham for straffeløs, fordi det ikke er lykkedes ham helt at fuldføre Forbrydelsen?

Hvis man antager, at man ved Forgiftning med vegetabilsk Gift maa faa det saakaldte materielle Bevis, altsaa paavise Tilstedeværelsen af Giften i Liget, da maa man tiltøje følgende i Lovens Bog:

»Da vegetabilsk Gift ikke efterlader noget Spor, saa kan man ustraffet forgifte dermed.«

O, I Daarer! Køb ikke Arsenik, mineralske Gifte efterlader Spor, og man vil straffe Eder. Køb vegetabilsk Gift, forgift eders Fader, eders Moder, eders hele Familie, og I vil ikke blive straffede, fordi man vil sige, at *corpus delecti* mangler — fordi det ikke kan være der!

DOMMEN.

EFTER at Præsident *Hardouin* havde givet et kort og klart Resumé over Forhandlingerne, trak de Edsvorne sig om Aftenen Kl. 9 d. 17. November tilbage til Raadsværelset, som de igen forlod Kl. 11.

Da Castaing blev ført frem for Juryen, var hans Holdning sikker, og Hovedet hævet.

En stærk Rødme farvede hans Ansigt, men han hørte uden Bevægelse Dommen blive oplæst.

Formanden læste med svagt rystende Stemme:

Paa det første Spørgsmaal, angaaende Hyppolyt Ballets Forgiftning: Den Anklagede er ikke skyldig.

Paa det andet Spørgsmaal, angaaende Testamente-Bedrageriet: Ja, den Anklagede er skyldig.

Paa det tredje Spørgsmaal, angaaende August Ballets Forgiftning: Ja, den Anklagede er skyldig.

Med en Stemmeflerhed af 7 mod 5.

Paa Præsidentens Spørgsmaal, om Castaing havde noget at bemærke, svarede han med fast Stemme:

Intet, Hr. Præsident! Jeg vil vide at dø, endskønt min

Stilling er meget bedrøvelig, endskønt skæbnesvangre Omstændigheder trækker mig i Graven.

Her hævede Castaing Øjenne mod Himlen og fortsatte:

Man beskylder mig for at have myrdet min Ven! Jeg er uskyldig! Ja, jeg er uskyldig! Der er noget guddommeligt i mig, og dette skal igen finde Eder, mine Venner, August og Hyppolyt. Intet jordisk fængsler mig nu, jeg har sat mit Haab til Gud. — Ja, mine Venner, jeg skal se Eder igen. Jeg betragter dette Øjeblik som min Lykke — med Glæde bestiger jeg Skafottet, Erindringen om Eder giver mig Mod!

Og med svag Stemme tilføjede han:

»Der gives Ting, som man føler og ikke kan beskrive.«

Medens Retten trak sig tilbage, forblev Castaing i Salen og lænede sig over Anklagebænken, hvor *Roussel*, den ene af hans Defensorer, ikke kunde holde Taarerne tilbage.

Castaing sagde da med høj Stemme:

— Naa, Hr. Roussel, en lille Smule Fasthed i Sjælen. Se paa mig, jeg græder ikke. Jeg takker Dem for Deres Besvær med Defensionen. De har antaget mig for uskyldig, og De har Ret. Jeg er det i Virkeligheden.

Omfavn min Fader, min Moder og min Datter — det lover De mig!

Derpaa raabte han til de unge Advokater, der sad paa Bænken ved Siden af ham:

Advokater! De er paa samme Alder som jeg; De er unge som jeg. De fulgte alle min Proces med Opmærksomhed.

Jeg indbyder dem alle til min Henrettelse. Kom og se mit Blod flyde!

Faa Dage efter førtes Dr. Castaing til Skafottet. Endnu et halvt Minut før hans Hoved faldt, beraabte han sig sin Uskyldighed.

En berømt Kemiker, der var nærværende og stod tæt ved Skafottet, forsikrede, at han aldrig havde set en saa elskværdig og sympatetisk udseende ung Mand som Castaing.

Paa hans Skyld tvivlede dog kun faa i Paris, og endnu har Ingen tænkt paa at give den henrettede unge Mand Æresoprejsning.

Læser, vi har lagt Kortene paa Bordet, saa godt, vi har kunnet.

Døm selv!

ET EFTERSPIL.

SIDST i Maj Maaned paabegyndte jeg Skildringen af Dr. *Castaings* Lidelseshistorie.

Jeg fordybede mig i dens mange kriminalistiske Enkeltheder og fandt til at begynde med Dommen over den gode Doktor retfærdig og velafmaalt. Senere kom der nogen Tvivl til — man kunde dog ikke vide, hvor kunstfærdig Tilfældet havde spundet sin Traad, og jeg fandt Dr. Castaing urimelig og usandsynlig begærlig, naar han, efter at være kommen i Besiddelse af 100,000 Frs., dræber sin Ven paa den mest afskyelige Maade for at kunne føje en ny Formue til den allerede (maaske mindre fint) erhvervede. Men den offentlige Anklager blev ikke træt af at udfinde nye, giftige Bevægrunde, nye grove Beskyldninger.

Bøddelen er jo en Engel imod denne Anklager. Manden med Øksen besørger sin Forretning paa et Minut, medens Anklageren — forinden han afløses af sin, skal vi sige: Embedsbroder — Dag ud og Dag ind lever og aander kun for at udfinde nye Grusomheder, nye Pinsler, som han kan lægge paa Rettens Bord.

Ja, der er ikke Tvivl om, at denne Anklager har ligget mangen søvnløs Nattetime og spekuleret paa nye Ondskabs-

fuldheder, som han den følgende Dag med udsøgt Koldblodighed har slynget den arme Doktor Castaing i Hovedet.

Min Opmærksomhed fæstede sig først paa Idyllen i St. Cloud, om hvilken lille By jeg af og til havde læst hos franske Forfattere.

De to unge Herrer ankommer i en allerkæreste Postvogn til det romantisk beliggende Gæstgiveri, der — som forøvrigt forbavsende mange Gæstgiverier i den vide Verden — bærer et besynderligt og interessant Navn.

Hvordan var der i »de la Tête Noire«, da August Ballet og Dr. Castaing rullede op foran Døren? Blev de modtaget af en hyggelig, tykmavet Vært og af en køn Kammerpige?

Jeg ser de unge Mennesker sætte sig velbehageligt tilrette paa deres Værelser, ventende paa Vinen, som skal kvikke dem op efter den lange Køretur fra Paris og St. Germain.

Allerede paa dette Tidspunkt begynder Dramaet, netop som August Ballet sætter Glasset til sin Mund og siger:

— Uf, hvor den smager sur!

En snigende Gift trænger sig ind i Idyllen, ødelægger Stemningen og udvikler sig paa den grufuldeste Maade.

Hvor han maa have lidt, den rige, unge Mand, som mærkede Dødens Komme, fyldt, som han var, med Kval og Pinsler. Og ved hans Leje stod den kønne Dr. Castaing, optændt — som Anklageren siger — af den hæsligste Djævelskab, koldblodig betragtende sin døende Ven, hvem han uden at sitre gav Døden i smaa Portioner . . .

Netop som jeg havde levet mig ind i det saa langt fra mit Skrivebord værende Gæstgiveri, modtog jeg et Brev fra en god Bekendt i Paris.

I Brevet var en Opfordring til at gæste Afsenderen og

Paris, men af den og den Grund maatte det ske omgaaende.

Jeg skulde netop have Ferie, og her var en udmærket Lejlighed til i Selskab med en paalidelig Fører at studere Paris Mærkværdigheder; — med faa Timers Varsel havde jeg pakket min Kuffert og glemt Dr. Castaing og »de la Tête Noires« Rædsler. Med et Aftentog dampede jeg Syd paa, ankom den følgende Eftermiddag til Paris, blev modtaget af min Ven, som meddelte mig, at han havde en Forretning at besørge lidt indenfor Paris, hvorfor vi passende kunde spise til Middag dersteds.

Efter et Par Timers Hvile paa et Hotel førte min Ven mig ned paa en Seine-Baad, og afsted dampede vi i det herligste Sommervejr.

Saa travlt havde vi haft med at opfriske gamle Minder og Indtryk, at jeg ikke faldt paa at spørge, hvorhen Rejsen gjaldt.

Efter en god halv Times Forløb landede vi ved en lille By. Da vi var kommen i Land, spurgte jeg, hvad Byen hed — St. Cloud! svarede min Ven.

Jeg studsede og gentog stærkt interesseret Navnet. Saa kiggede jeg mig nysgerrigt omkring og fæstede mine Øjne paa et temmeligt lavt Hus, der laa tæt ved Broen og Seinefloden.

— Hvad er det for et Hus? spurgte jeg.

— Det er Gæstgiveriet »de la Tête Noire«! svarede han ligegyldigt.

— Næ, ved Du hvad — nu maa Du undskylde! Maa jeg faa Lov at sætte mig ned!

Jeg havde grebet hans Arm, og han saa forbløffet paa mig. Heldigvis var der en Bænk paa Stedet, og jeg sank til Hvile med Øjnene hypnotisk fæstede paa »Gæstgiveriet de la Tête Noire«.

Og saa maatte jeg jo have Luft.

— Hør nu: Jeg skal skrive en Kriminalhistorie til et dansk Forlæggerfirma. Ved et rent Tilfælde bliver det en Historie om en Dr. Castaing, som dræber sin Ven med Gift. Historien er rig paa Mærkeligheder, Omstændigheder og Tilfældigheder, af hvilke mit Sind var mærket, da jeg faar dit Brev.

Men saa sker der Noget, som er lige ved at være det allermærkværdigste — Dr. Castaing forgiftede nemlig sin Ven i Gæstgiveriet »Tête Noire« i St. Cloud!

— Det var da pudsigt! bemærkede min Ven.

— Ja, det forekommer virkelig ogsaa mig ret pudsigt, svarede jeg, thi jeg maa tilstaa, at jeg tænkte mere paa Paris end paa St. Cloud, da jeg rejste; men det er ikke 24 Timer siden jeg sad hjemme i København og skrev om det Gæstgiveri dèr og om det, der er sket i det!

Tilfældet vilde dog ikke, at vi skulde spise til Middag i »Tête Noire«; min Ven havde bestilt Middagen i et nyopført vældigt Hotel, »Det blaa Hotel«, som ligger lige overfor »Tête Noire«, hvis beskedne Ydre og Indre ingenlunde kan maale sig med det nye Hotels forøvrigt noget tyske Pragt.

Siddende paa Verandaen spiste jeg min første franske Middag, og i Timen, der gik, fortalte jeg min Ven Dr. Castaings Historie, i hvilken nu ogsaa han blev stærkt interesseret. Han lovede at afgøre sin Forretning i en Fart, for at vi, endnu ved højlys Dag og i Fællesskab kunde aflægge et Besøg i Gæstgiveriet.

Mens jeg drak min Kaffe, var min Ven forsvunden, men han holdt Ord og vendte tilbage efter en god halv Times Forløb. Jeg havde anvendt Tiden til ufravendt at stirre paa

det »mystiske« Gæstgiveri, som forøvrigt laa stille hen, rimeligvis trykket af sin nye og flotte Konkurrent.

Saasnart min Ven kom tilbage, begav vi os over det lille Torv og hen til »de la Tête Noire«.

Foran laa Seinens skønne Bredder, et Stykke mod Nord hævede St. Clouds Kirke sit nette Spir og mod Vest bredte Boulogneskoven sine prægtige Trækroner saalangt Øjet kunde række, gennemskaaret af en bred Allé, der fører op til den berømte Sevres Porcællæns-Fabrik.

Saa stod vi paa det Sted, hvor Postvognen holdt hin Aften.

Midt paa Façaden var indemuret et Negeransigt, der altsaa har givet Gæstgiveriet dets Navn. Udenfor paa Fortouget stod en række Borde og Stole, og inde i Skænkestuen sad en enlig Gæst.

— Hej, Hr. Vært!

Det var min Ven, der kaldte paa Gæstgiveriets Ejer, og snart stod han i Døren og var bred, stor og smilende at skue.

— Til Tjeneste, mine Herrer.

Ja, vi vilde da vide lidt Besked om den Historie med August Ballet og Dr. Castaing, en Anmodning, som ikke forbavsede den brave Mand. Gæstgiveriet »de la Tête Noire« lever nemlig i høj Grad paa sin Fortid; hvert Menneske i St. Cloud ved Besked om den frygtelige Begivenhed, der fandt Sted i 1823, og det hører ingenlunde til Sjældenhederne, at der kommer Rejsende til Gæstgiveriet for at betragte Skuepladsen for Giftmordet.

Vi blev da ført ind i Skænkestuen, og Værten pegede paa et gammelt Stik, der hang over en Dør og viste Portrætterne af Kriminaldramaets tre Hovedpersoner.

Jeg tog en Skitse af det Stik, som Læserne vil se paa denne Bogs første Blad.

— Ja, det var ikke i min Tid, at det skete, bemærkede Værten — det er jo nu mange Aar siden .... lad os se — det er netop Aarsdagen i Dag.

Manden havde Ret. Jeg var indtruffen til St. Cloud den 1. Juni — paa 85. Aarsdagen for August Ballets Død!

Jeg begyndte at finde mig lidt underligt tilmode og mine Tanker kredsede hemmeligt omkring Mordere og Røvere, men saa bad Værten os venligst om at gaa med op i første Etage for at se det Værelset, hvori August Ballet døde.

Vi gik op ad den knirkende Trappe og ned ad en snæver Korridor med mange Døre ind til ligesaa mange Værelser — og saa stod jeg i Ballets Dødsværelse.

Op til den højre Væg en bred Seng med rødt Sengetæppe. To Stole paa hver Side, en Komode og en Servante med et Spejl — det var det Hele. Men i det lille Værelse rugede en sær Stemning; jeg saa August ligge i Sengen, stønnende med den flyvende Rødme paa sine Kinder.

Over ham bøjede sig Dr. Castaing holdende Mælkeglasset i sin Haand ... og nu kom den gamle Doktor *Pigache* paa Trapperne og bankede sagte paa ... det var Opvarteren, som skulde spørge, om Herrerne ønskede Noget.

Varmen trykkede, og hvert Øjeblik følte man Tørst.

Vi spurgte Opvarteren, om vi maatte drikke en Forfriskning i »August Ballets Værelse«, og da han straks gav Tilladelsen, foreslog jeg, at vi skulde nyde en for Tiden meget populær parisisk Apperitif, Vermouth-Cassis, som jeg havde drukket ved min Ankomst til Paris og fundet fortræffelig læskende i den stærke Varme.

Jeg bestilte da Apperitif'en, og vi tog Plads paa de to

Stole og lænede os op mod Sengen. Gennem Vinduet stirrede jeg paa Boulogneskovens Træer, hvorimellem Castaing hin Aften for 85 Aar siden havde spadseret — og kørt, da han tog til Paris for at købe Gift.

Saa kom Opvarteren med Glas og Flasker, og vi erfarede, at Gæstgiveriet blev bygget i 1822 — et Aar før Dramaet — og i nogen Grad molesteret af Tyskerne, der i 1871 laa med deres Kanoner bag Skoven og beskød Byen.

Jeg afskedigede Opvarteren med den Bemærkning, at vi nok skulde besørge Resten og selv blande Drikken, og rygende vore Cigaretter og nippende til den kølende Drik hengav vi os til Stemningen, som Rummet — og Tilfældet — havde skabt.

Pludselig udstøder min Ven et Suk. Jeg ser til min Forbavselse, at han bliver ligbleg, og da jeg vil gribe hans Arm, synker han sammen mod Sengekanten.

I et Øjeblik var alt dødsstille. Jeg saa Sveden springe frem paa hans Pande og hans Hænder blive hvide.

Han var besvimet.

Et Øjeblik malede min Hjærne et Hav af ubestemmelige Tanker og Indtryk; jeg følte et Sekund, at jeg ikke var til, at jeg drømte, at det Hele var noget Snak, et Paafund; saa maatte jeg handle, men da vi havde benyttet Vandet til Drikkens Blanding, maatte jeg skaffe noget nyt.

Jeg ringede. Der lød Skridt paa Trappen, og saa stod Værten i Døren.

Jeg tør sige, at jeg aldrig skal glemme det Blik, Værten sendte min besvimede Ven og mig, der stod op ad Væggen med et sikkert højst besynderligt Træk om Munden.

— Er han bleven daarlig, spurgte Værten.

— Ja, det er Varmen, svarede jeg med al den Naturlighed, jeg formaaede at producere.

— Jamen saa er det bedst, vi faar fat i en Læge, hørte jeg Værten sige.

— Dr. *Pigache*! fór det igennem min Hjærne, og jeg nægter ikke, at jeg ogsaa tænkte baade paa Politiet, Fængslet i Versailles og — Skarpretteren.

Men lykkeligvis hævede min Ven i dette kritiske Øjeblik Fortryllelsen.

— Puh, sagde han, sikken en Varme!

Og saa kiggede han paa os og raabte:

— Naa, har jeg nu faaet et Tilfælde igen!

Saa hentede han fra sin Vestelomme en lille Æske, hvoraf han tog en Pille, og derpaa bad han Værten om et Glas Vand.

Med et ubestemmeligt Ansigtsudtryk gik Værten ned efter Vandet, og da han straks efter vendte tilbage, havde det ubestemmelige Udtryk ikke forandret sig. Opvarteren, der var fulgt med, kiggede med uforstilt Nysgerrighed over Værtens Skulder.

Det friske Vand bragte hurtigt min Ven til Hægterne igen. Livets sunde Farve steg op i hans Kinder, og der kom — Gud være lovet — atter Glans i hans Øjne.

Saa lo han, og jeg lo, og Værten smilte og Opvarteren kløede sig i Hovedet. Og saa gik vi allesammen nedenunder og konstaterede for den enlige — af Værten opskræmte — Gæst, at vi var i Live.

Fem Minutter efter sad min Ven og jeg i Dampbaaden paa Vej til Paris.

Let om Hjærtet spurgte jeg, hvad der var gaaet af ham.

— Aa, jeg faar saadanne Anfald en Gang imellem. Nu

har jeg forresten ikke haft dem i flere Aar, men Varmen har generet vældigt i Dag, og dertil kommer, at jeg nærmest løb, for ikke at lade Dig sidde for længe og vente paa Verandaen. Da jeg saa drak en Mundfuld af den kolde Drik, rendte det rundt for mig — men det betyder ingen Ting.

— Ja, Tak skal Du have, svarede jeg; men hvis Du nu ikke var kommen til Dig selv i de første Par Timer — saa stod jeg net i det. Værten havde sendt Bud efter baade Læge og Politi, og saa maatte jeg have tilstaaet, at jeg var nærværende i »de la Tête Noire« for at gøre Studier til en Beskrivelse af Castaings Giftmord paa August Ballet!

— Saa var Du sgu bleven arresteret! raabte min Ven og slog en høj Latter op. Og saa lo jeg endnu højere.

Vi var snart efter i Paris og fik andet at tænke paa. Det forhindrede dog ikke, at jeg af og til mindedes, hvor nær jeg var ved at blive en ny *Dr. Castaing*.

Til Udarbejdelsen af DR. CASTAINGS Proces er anvendt dels franske Kilder i Forbindelse med Optegnelser paa Aastedet, dels — og hovedsagelig — det tyske Værk: »Der neue Pitaval«.

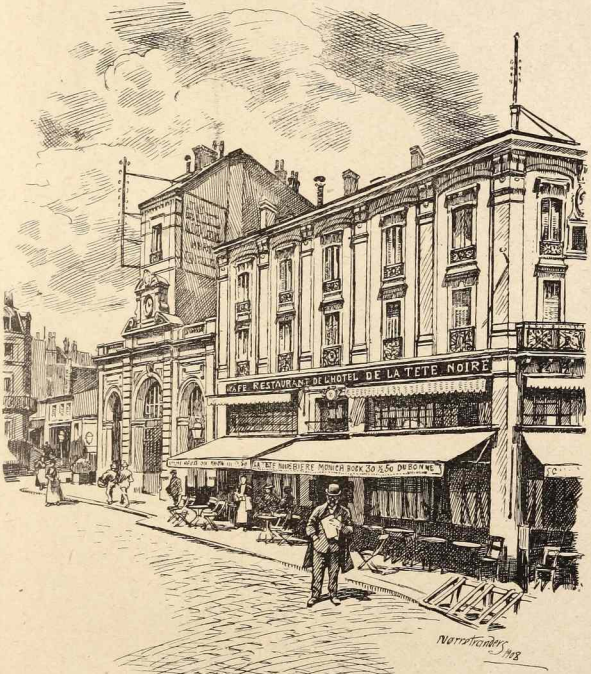
CAFE RESTAURANT DE L'HOTEL DE LA TÊTE NOIRE

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

Paa samme Forlag er tidligere udkommet:

AXEL WESSEL:

EN BRØK

EN HISTORIE FRA VORE DAGES KØBENHAVN

LA RONCIÈRE OG MARIE MORELL

SVEN LANGE

LA RONCIÈRE

OG

MARIE MORELL

KØBENHAVN
FORHEN A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
1908

Kriminal-Bibliotheket. Bind VI.

H. MEYERS BOGTRYKKERI

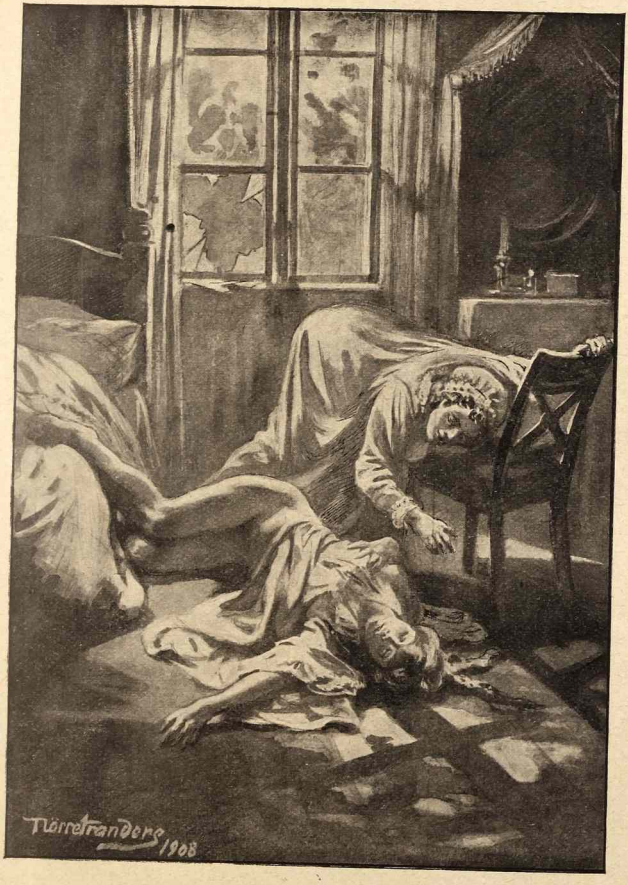
Törrestranders 1908

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDLEDNING.

I Aarene omkring 1820 var der i Byen Saumur bleven oprettet en Kavalleriskole, hvortil Officerer af det franske Kavalleri rundt om fra Landets forskellige Garnisoner blev sendt hen for at gennemgaa et Kursus.

Skolen stod under Opsigt af en General, som ikke altid opholdt sig i Byen, men naar han var der, blev han betragtet som dens fornemste Autoritet og i lige Grad fejret af den civile og den militære Befolkning. De franske Kavalleriofficerer er i Reglen af rige Familjer og mange af dem bærer gamle, berømte Adelsnavne, — hvilket jo ikke gjorde dem mindre ansete i demokratiske Kredse. Borgerne i Garnisonsbyerne beundrede deres kække, stundom overmodige Optræden, for deres Navns og deres Formues Skyld: de blev jo selv ligesom dragne med ind i den Glans af Rigdom og Fornemhed, der udgik fra de høje Officerers Residenser.

Den kommanderende General holdt i Reglen stort Hus, hvortil ogsaa Borgerskabets Spidser blev indbudt, medens hans snevrere Omgangskreds altid var begrænset til Officererne, de ældre som de yngre.

I Aaret 1830 var Baron de Morell bleven udnævnt til kommanderende General i Saumur. Efter et Par Aars Ophold i Byen havde han atter forladt den, men var i Begyndelsen af August 1834 kommet tilbage sammen med sin Familje fra Paris, hvor han sidst havde haft Bolig. Familjen bestod af Generalinden, en endnu smuk, meget indtagende Dame paa ca. 40 Aar, en ung Datter paa 16, Marie Morell, og en Søn paa 12, — Robert. Som Gouvernante for Marie fulgte en Englænderinde, Miss Allen, med, — medens Tyendet iøvrigt bestod af Tjeneren Samuel Guilleron og Kammerpigen Julie Genier.

Baron de Morell var af en rig og overordentlig anset Familje, der spredte sine Slægtsforbindelser ud blandt hele Landets Aristokrati; selv var han en smuk og fornem Skikkelse, præget af den rolige Harmoni og den overlegne Sikkerhed i den ydre Optræden, som gammel Slægtsadel i Forbindelse med høj social Kultur gærne skænker. Han var i en sjælden Grad afholdt og respekteret af alle dem, han kom i Berøring med, og da hans Gemalinde endnu var saa indtagende og hans 16aarige Datter allerede en Skønhed, var det intet Under, at hans Hus hurtigt blev det souveræne Midtpunkt for hele Byens selskabelige Liv.

I Løbet af dette Efteraar (1834) foregik der i og omkring dette Hus en Række besynderlige Begivenheder, — Tildragelser, som Enhver maatte betragte som Forsøg paa at forstyrre denne lykkelige og højtansete Familjes Fred og Ro, ødelægge dens huslige Harmoni og tilintetgøre dens sociale Position. Men efterhaanden som Offentligheden, der til en Begyndelse ikke var bleven gjort bekendt med disse Hændelser, beskæftigede sig mere med dem, blev de stedse gaadefuldere, — og den Retssag, der bragte dem til en foreløbig

Afslutning, var saa interessant og usædvanlig, at den holdt ikke alene Frankrig, men hele Evropa i Spænding. medens den stod paa. Den Dom, der faldt, syntes ikke at løse Gaaden.

Det vil i det Følgende vise sig, om vi har mere Held med os,

Den kommanderende Generals Bolig var et smukt og anseeligt Toetages Hus, der laa lige ud til Loire-floden, kun skilt fra den ved et smalt Fortov. Fra det flade Tag kunde man til venstre se ud over hele Byen, til højre ud over den smukke, bakkede Omegn, hvorigennem Floden snoede sig som et bredt Baand af glitrende Sølv.

Det var en stille, varm Aften henimod Midten af August, kort Tid efter at Generalen var kommet til Byen med sin Familje. Man var just kommet i Orden i det store Hus, og begyndte allerede at tænke paa det første Aftenselskab, hvortil alle Byens Officerer og en Del af dens civile Spidser var blevne inviterede; enkelte havde allerede besvaret Indbydelsen, saaledes naturligvis først og fremmest de unge Officerer.

Efter en travl Visitdag sad Generalinden og hendes Datter sammen ved Fortepianoet i Husets Dagligstue, der laa i Stueetagen og vendte ud mod Floden. Moderen spillede, og begge sang de, — en af de gamle, smukke, franske Folkeviser, der rummer saa megen sørgmodig Viden om Elskov og Synd. Vinduerne ud til Floden stod aabne paa Grund af Varmen, og de to Stemmer — Moderens mørke Alt og Datterens høje, lyse, svagt skælvende Sopran — trængte ud i den stille Aften.

De klædte hinanden, de to Kvinder.

Generalinden var en lille, ret fyldig Brunette med mørke

Øjne og stærke, dybe Farver. Teint'en havde Bronzens Glød og Læberne var store og meget røde. Hendes Ansigt var saa glat og friskt som en Tyveaarigs, — kun oppe ved Øjnene skimtedes et Net af smaa, fine Rynker, som man oftest finder hos dem, der ler og smiler meget.

Datteren — den 16aarige Marie — var højere end sin Moder; høj og slank og en Smule foroverbøjet, som om hun endnu ikke havde Kræfter nok til at mestre sin Holdning. Hendes Ansigt var meget blegt, men hun havde den samme dybtrøde Mund som Moderen. Ogsaa Moderens store Øjne havde hun, men hendes var lyse og langt uroligere, med et ejendommeligt flakkende eller springende Blik. Et stort, vanskeligt, et uregerligt rødligblondt Haar kronede Hovedet som med en Glorie. Hun saa overmaade »pikant« ud; ved Siden af den aabne og naturlige Munterhed, der strømmede ud fra Moderens Miner, var hendes Udtryk altid skiftende: snart stærkt opmærksomt og nærværende, og da var det som om hele hendes Bevidsthed samledes i hendes Blik og fik det til at straale med en ganske usædvanlig Glans, — men et Øjeblik efter syntes hun helt fortabt i fjærne Drømmerier, og da blev Blikket næsten udslukt. Hun lo aldrig, og smilede kun sjældent og svagt.

Men nu sang hun, med oprejst Hoved og Blikket lige ud i Luften . . .

Sangen holdt op, og de sad begge et Øjeblik tause, med Hænderne i Skødet.

Pludselig lød der fra Gaden nedenfor det aabentstaaende Vindu nogle stærke Haandklap, og de hørte en Mandsstemme raabe op imod dem: bis! bis! bis! *)

*) Franskmændenes Udtryk for: da capo.

De to Damer saa lidt forskrækket paa hinanden, — men saa smilede Generalinden, rejste sig, gik hen til Vinduet og kiggede forsigtigt ned.

Og da saá hun gennem Aftenskumringen en kappeklædt Mandsperson staa dernede. I samme Øjeblik hun stak Hovedet frem, trykkede han sine Fingre mod sin Mund, kyssede dem og strakte dem op mod hende.

Generalinden trak sig hurtigt tilbage.

»Den uforskammede Person!«, udbrød hun sagte, »han kyssede paa Fingeren til mig!«

Den unge Pige gik hen til Vinduet. »Der gaar han,« hviskede hun. »Hvem mon det kan være?«

»Ser han herop?« spurgte Moderen.

»Nej, — han skynder sig bare bort.«

Generalinden stod og rettede paa sit Haar. »Naa,« sagde hun, — »det gør han ogsaa vel i. Saadan en Fusentast!« Hun smilede paany.

Marie gik lidt om i Stuen. Saa standsede hun foran Moderen.

»Mama,« sagde hun paa sin indtrængende Maade: »Du har jo Tilbedere endnu!«

Fru de Morell lo højt. »Aa, Tilbedere!« udbrød hun.

»Jo, Mama,« vedblev den unge Pige paa samme indtrængende Maade, — »alle Folk elsker dig, naar blot de ser dig!«

»Gid det var saa vel!«, lo Generalinden, »det er da den største Lykke, der kan ske et Menneske!« Men da hun i det samme saá, at Marie pludselig fik sit bedrøvede Udtryk, gik hun hen og strøg hende ned over Kinden. »Min store Pige,« smilede hun, — »nu kommer snart din Tid, skal Du se... Men skal vi ikke spille lidt mere?«, vedblev hun hurtigt og

gik hen til Pianoet. »Kongens Datter« — hvor er den nu henne?« Hun ledte mellem Noderne og nynnede allerede:

»La fille du Roy
est au pied de la tour« . . .

Marie, der havde staaet og stirret hen for sig med sit fjærne, udslukte Blik, strøg sig nu langsomt hen over Panden, som for at faa Haaret bort.

»Den ligger oppe hos mig,« sagde hun.

»Saa løb op og hent den, lille Marie!« udbrød Moderen, »men skynd dig, vi kan snart ikke se længer.«

Den unge Pige gik op — hendes Værelse laa lige oven over Salon'en — og Generalinden satte sig ved Pianoet og spillede lidt hen for sig selv.

En Tid gik . . . Hvor bliver hun dog af?, tænkte Fruen, og skuldę netop til at rejse sig for at kalde paa hende, — da hørte hun hurtige Trin ned ad Trappen udenfor, Døren blev revet op, Marie kom styrtende ind og løb hen til hende.

»Men Gud, hvad er der, Barn?«, udbrød hun forskrækket.

Marie stod foran hende med vidt opspilede Øjne og Hænderne pressede ind mod sine Kinder.

»Mama, tænk dig,« udbrød hun aandeløst, »han vilde drukne sig . . . han vilde drukne sig!«

»Hvad? . . . Hvem? Hvem er det, du taler om?«, raabte Generalinden aldeles forvirret.

»Ham, Manden fra før . . . Manden med Kappen! Ham, der kyssede paa Fingeren!«

»Men Gud, — hvad er det, Du siger? Vilde han drukne sig?«

»Ja, jeg saá ham jo deroppe fra Vinduet,« vedblev den unge Pige i et rivende Tempo, »jeg saá ham løbe ud paa den

nye Bro, jeg kendte ham igen paa Kappen, og ligesom han var kommet ud paa den, saa sprang han op paa Gelænderet og saa bredte han Armene ud og kastede sig ud i Floden!«

»Den hellige Jomfru staa os bi!«, udbrød Fruen forfærdet, — »men hvad saa? Hvad skete der saa?«

»Jo, han blev reddet!«, vedblev Marie, »der sad nogle Folk i en Baad ved Bredden, og de roede ud efter ham og fik ham trukket op! Men han slog fra sig, da de tog fat i ham, han vilde dø . . . han vilde dø, Mama!«

Hun stod og saá paa Moderen med sine store, vidt opspilede Øjne.

»Det er da en skrækkelig Historie,« sagde Generalinden, som igen var kommet til sig selv, — »hvorfor tror Du dog, han gjorde det?«

»Fordi han elsker dig, Mama,« sagde den unge Pige med sagte Stemme.

»Sikke noget Snak!«, udbrød Generalinden og slog ud med Haanden, — »han har været forrykt! En gal Mand, ikke andet . . . Er Du sikker paa, at han blev reddet?«, vedblev hun, og hendes Stemme lød paa én Gang lidt mere deltagende.

»Jo, jeg er,« sagde Marie og saá frem for sig, »for da han kom i Land med Baaden, saa . . . saa stod han lidt . . . og saa rystede han sig ligesom en vaad Hund . . . og saa . . . saa løb han ind ad Landet til,« sluttede hun hurtigt.

»Naa Gudskelov,« sagde Generalinden, og tilføjede med et lille Suk: »Ja, det er vist, der er mange løjerlige Mennesker til i denne Verden.«

Hun gik lidt omkring i Stuen, medens Marie vedblev at stirre paa hende med sine store Øjne.

»Nu er det jo for mørkt til at se at spille,« sagde hun, — »hvad skal vi saa more os med?«

Da Datteren ikke svarede, gik hun hen til Bordet, tog et Par aabnede Breve, som laa derpaa, og gik hen til Vinduet med dem.

»Se her, Marie,« sagde hun muntert, »kom her, saa skal Du se.«

Marie nærmede sig.

»Dette her,« sagde Generalinden og rakte et af Brevene hen imod hende, — »véd Du, hvem det er fra?«

»Nej,« sagde Marie.

»Det er fra Kaptajn Octave d'Estouilly, — og han skriver, at det skal være ham en Ære at komme til os paa Lørdag.«

»Naturligvis,« mumlede den unge Pige og tog det andet Brev ud af Haanden paa Moderen.

»Ja vist saa,« sagde Generalinden, — »men ham skulde Du alligevel tage noget mere Hensyn til end Du gør. Det er en ualmindelig brav Fyr, og din Fader siger, at han er sikker paa sin Karrière.« Og hun vedblev smilende: »Har Du ikke mærket, at han synes godt om Dig?«

»Nej,« mumlede Marie, der stod og stirrede paa det Brev, hun holdt i Haanden.

»Du er da et besynderligt Pigebarn,« sagde Generalinden, — »dèr kommer en honnet, dygtig, køn ung Officer af virkelig god Familje og gør dig oprigtige Tilnærmelser, og Du lader som Du ikke ser ham!«

Men den unge Pige rakte Moderen det Brev, hun stod med. »Hvem er det?« spurgte hun og pegede paa Underskriften.

Generalinden slog til Brevet. »Det er Løjtnant de la Ron-

cière,« sagde hun i en foragtelig Tone, — »ja, ham kan vi desværre ikke slippe fri for. Var han ikke tilfældig detacheret her til Skolen, havde vi aldrig behøvet at omgaas ham. Han er en ganske ordinær Slyngel.«

»Hvorfor er han en Slyngel?« spurgte Marie, der blev ved at stirre paa Brevet.

Generalinden tjattede sin Datter over Kinden. »Paa Grund af mange Ting . . . mange slemme Ting, som en ung, uskyldig Pige ikke behøver at faa at vide,« sagde hun og gik lidt fra hende. Saa standsede hun pludselig og lyttede.

»Der kommer din Fader!«, udbrød hun glad.

»Kommer Papa?«, sagde den unge Pige, — og hun gik hen til Moderen: »Lov mig, at Du ikke vil fortælle ham noget om Manden, der vilde drukne sig for din Skyld! Lov mig det!«, bad hun og tog om Moderens Hænder.

»Ja ja, — hvis Du endelig vil,« smilede Generalinden og rystede paa Hovedet.

Marie faldt ned paa sine Knæ. »Du er den dejligste, dejligste, dejligste i hele Verden!«, udbrød hun og trykkede Moderens Hænder mod sin Mund og kyssede dem lidenskabeligt.

Saa rejste hun sig. »Jeg gaar op til mig selv,« hviskede hun og strøg Haaret bort fra sit forvildede Ansigt. Og hurtigt og lydløst gled hun ud af Stuen.

Generalinden saá et Øjeblik efter hende med et grundende Udtryk — men saa aabnede Døren til Entréen sig, og smilende gik hun sin Mand imøde.

— — —

Ved Morgenbordet næste Dag var Generalinden forsamlet med sine Børn og den engelske Gouvernante, Miss Allen, en

24aarig, blond Dame med et stilfærdigt, lidt sødligt Væsen, — Generalen var allerede gaaet ud.

Fru de Morell havde just gennemgaaet Dagens Undervisningsplan med Lærerinden, da Tjeneren Samuel kom ind med et Brev i Haanden.

»Hvad er det, Samuel?«, spurgte Fruen.

»Det er et Brev til Generalinden. Jeg fandt det lige nu ude i Entréen, — det maa være kastet ind ad Avissprækken fra Gaden, der er ingen Poststempel paa.«

Fruen tog det og saá et Øjeblik paa Udskriften: en kraftig og flot mandlig Haand, — brød det saa og læste.

Mens hun læste, blev hun blussende rød. Hun strøg sig hen over Ansigtet, saá et Øjeblik hen paa sin Datter, der sad med Øjnene sænket mod Dugen, — og stak atter Brevet ind i Konvolutten.

Men hun blev meget adspredt nu, og svarede næppe paa Gouvernantens Spørgsmaal.

Kort efter rejste hun sig og bad Lærerinden gaa op til sig med Drengen og begynde Undervisningen, — Marie vilde hun gærne tale et Par Ord med nu med det samme.

Da de var gaaet, tog Generalinden Brevet og gik hen til sin Datter. Hun stod et Øjeblik og saá paa hende med et lille, forlegent og underfundigt Smil, — saa daskede hun hende let paa Kinden med Brevet.

»Du havde alligevel Ret,« sagde hun dæmpet. »Manden, der kastede sig i Vandet iaftes, han gjorde det for min Skyld.«

Marie stirrede paa hende, men sagde ikke et Ord.

»Det lader til at være en farlig Egenskab at se net ud her i Saumur,« smilede Generalinden, »Folk gaar fra Forstanden deraf.«

»Maa jeg se Brevet?«, spurgte Marie sagte.

Fruen stod lidt, — tøvende. »Naa ja, lad gaa,« sagde hun saa, — »naar Du lover mig, at Du ikke vil tale til nogen om det. Heller ikke til din Fader, — han vilde blot blive urolig, og Sagen er jo i sig selv en Bagatel.«

Hun gav Datteren Brevet, — og stod smilende for at iagttage Virkningen.

Marie læste:

> »Jeg har kun set Dem to Gange, og jeg gløder af Kærlighed til Dem. Iaften saá jeg igen Deres dejlige Ansigt i Vinduet, og da De vendte Dem fra mig med Foragt, følte jeg at jeg ikke havde andet at gøre end selv at ende mine Kvaler ved at kaste mig i Floden. Desværre lykkedes min Plan ikke, og jeg forsøger nu med disse Linjer at blødgøre Deres Hjærte.«

Marie havde faaet smaa røde Pletter paa Kinderne og saá nu paa Moderen med vidt opspilede Øjne.

»Naa, kom saa med det!«, sagde Fruen hurtigt og lidt ærgerligt, — »det er heller ikke noget for unge Piger at læse . . . jeg tænkte ikke paa, at Du er af en helt anden Natur end jeg. Men nu tier Du stille som en Mus!«, vedblev hun og truede med Fingeren.

»Ja, Mama,« hviskede Marie og slog Øjnene ned.

Generalinden havde stukket Brevet ind i Konvolutten igen og stod nu lidt og betragtede Udskriften.

»Det besynderligste er, at jeg synes, jeg har set den Skrift før,« sagde hun, — »men hvor? Det er mig umuligt at huske . . .«

»Du skulde brænde det Brev,« sagde Marie pludselig.

»Naturligvis,« svarede Fruen, »det er det første, jeg vil

gøre. Saa lader vi, som om der ingenting var sket, og saa faar vi vel Fred for den Kavallér.«

»Ja, Mama.«

»Og gaa saa op til Miss'en, min Pige.«

»Ja, Mama.«

Marie gled hurtigt, næsten lydløst ud af Stuen.

Saa forskræmt hun blev, det lille Skind, tænkte Fruen, — og det faldt hende for første Gang ind, at hun vist ikke tog sin Datter paa den rigtige Maade. Hun havde nok altfor hurtigt gjort hende til sin Veninde, fordi hun var saa lang og stor, — i Virkeligheden var hun jo et helt Barn endnu.

GENERALENS store Aftenselskab et Par Dage efter forløb paa den smukkeste Maade. Morells fornemme Elskværdighed og hans Frues muntre og straalende Væsen spredte Glans og Hygge om sig, — og den unge Frøken med det dejlige Haar og den blodigrøde Mund i det blege Ansigt vakte straks alle de unge Officerers levende Interesse; efterhaanden trak de sig dog noget mere tilbage fra hende, thi hun fandt kun knappe og sky Svar til deres artige Bemærkninger. Selv Kaptajn d'Estouilly — som hun dog kendte fra Paris og som i Almindelighed blev betragtet som den, der engang skulde føre hende til Altret — blev køligt behandlet af hende iaften. Nogle af Selskabet lagde derimod Mærke til, at den unge Dames Øjne fik et mærkværdigt anspændt og iagttagende Udtryk, naar de fæstede sig paa den sortsmudsede Løjtnant de la Roncière. Ingen saá dem tale sammen, men hver Gang Løjtnanten paa sin slentrende, hovmodige Maade kom i Nærheden af det Sted, hvor hun stod eller sad, rejste hun Hovedet med et Sæt og stirrede paa ham med optrukne Øjenbryn.

Ogsaa Kaptajn d'Estouilly — en ung, smuk Mand med noget ejendommeligt alvorligt og paalideligt i sit Udtryk og sit Væsen, — lagde Mærke til dette, og det forundrede ham og gjorde et pinligt Indtryk paa ham.

— Da Gæsterne var gaaet, sad Generalen og hans Frue endnu en lille Tid og talte om Aftenens Forløb; Marie hørte taus efter eller drømte, med Hovedet støttet i sin Haand.

»Saá Du,« sagde Fru de Morell til sin Mand, »hvordan La Roncière næsten hele Aftenen gik taus og alene omkring, der var saa godt som ingen, der talte til ham.«

»Ja,« sagde Generalen, »han er ilde lidt. Jeg personlig har ikke noget videre at udsætte paa ham, men de unge Officerer kalder ham for en daarlig Kammerat. Han har vist ogsaa adskilligt paa sin Samvittighed.«

»Er det sandt, at han har været forsat til Cayenne?«, spurgte Fruen.

»Ja, — og det er jo egentlig en Straf. Hvorfor han blev sendt derud, véd jeg ikke saa nøje, jeg hører nødig efter Sladder. Selv siger han, at det var hans Fader — Du véd: den fortræffelige gamle Generalløjtnant — der fik ham afvejen, fordi han havde gjort for megen Gæld. Jeg vilde snarere tro, at Grunden var en værre.«

»Fruentimmerhistorier?«, spurgte Generalinden.

Morell nikkede kort, men tydede i det samme med Hovedet hen paa Marie, der pludselig havde hævet Øjnene mod sin Moder.

»Her har han været et halvt Aars Tid,« vedblev Generalen, »og jeg kunde godt ønske, at jeg var vel af med ham igen.«

»Var der ikke nogle Historier med ham henne paa Hotel de l'Europe?«, spurgte Fruen uforknyt.

»Jo, jeg tror det,« sagde Morell undvigende.

»Noget med nogle anonyme Breve, han skulde have skrevet for at hævne sig paa de Folk, han boede hos?«

»Saadan noget var det,« sagde Generalen lidt utaalmodig,

»jeg husker det ikke saa nøje, Sagen blev ikke oplyst. Men vist er det: han passer ikke rigtig her i Huset, og jeg tænker heller ikke, jeg behøver at invitere ham mere.«

Fruen smilede med sit kokette Smil: »Mod mig var han forresten meget behagelig i det Øjeblik, jeg talte med ham,« smilede hun, »han sagde mig nogle særdeles aabenhjærtige Komplimenter.«

Generalen rynkede Panden saa meget som et Sekund. »Det forstaar jeg naturligvis meget vel,« sagde han, — og smilede nu: »Men det skal Du ikke hovmodige Dig af, min Ven . . . han er nemlig i høj Grad kvindekær,« tilføjede han dæmpet, idet han bøjede sig over mod hende.

»Naa!«, vedblev han og rejste sig, — »nu vil jeg i Seng.« Og han gik hen til Datteren, der nu sad helt oprejst i sin Stol og stirrede paa Moderen. »Godnat, min lille Pige, — har Du moret Dig godt?«, sagde han venligt og strøg hende hen over Haaret.

»Ja, Papa,« mumlede den unge Pige uden at se paa ham.

»Du skulde ogsaa gaa til Ro nu, Marie, Du ser saa træt ud,« vedblev han, — gik hen til sin Frue og kyssede hende paa Panden: »Godnat, min Ven.«

Fruen nikkede smilende til ham og han gik.

»Talte Du noget med d'Estouilly iaften?« spurgte Fruen lidt efter.

»Kun lidt, Mama,« sagde Marie og strøg sig hurtigt hen forbi Øjnene, som om hun uvilkaarligt vilde jage noget bort; saa rejste hun sig og gik hen til Moderen. »Men véd Du, hvem jeg talte med, Mama?«

»Nej,« sagde Fruen og lo: »Men Gud, hvor Du ser højtidelig ud!«

»Med Emile de la Roncière«, hviskede den unge Pige.

»Naa, gjorde Du det!«, sagde Generalinden, der morede sig over Datterens Udtryk, »og hvad snakkede I to saa om?«

»Vi stod der henne ved Kaminen,« vedblev Marie og stirrede derhen, som om hun saa det hele for sig, — »vi havde staaet lidt og ikke sagt noget« . . .

»Ja, det tror jeg!«, lo Fruen.

Men saa sagde han pludselig: »Hvor Deres Fru Moder dog er elskværdig, Frøken« . . .

»Der ser Du!«

»Skade, at De ikke ligner hende!, sagde han og gik sin Vej paa én Gang.«

»Det sagde han da ikke!«, udbrød Generalinden, — »det vilde dog virkelig være altfor uforskammet!«

Marie stod og pillede lidt ved Moderens Haar. »Men det er jo egentlig sandt, Mama,« sagde hun.

«Nej hør, véd Du nu hvad!«, lo Fru de Morell og tog om hendes Arm. Men den unge Pige rev sig løs med pludselig Hæftighed og gik fra hende.

»Det er sandt!«, udbrød hun, — »jeg er ikke elskværdig, . . . jeg kan ikke være elskværdig og jeg vil ikke være elskværdig!«

»Hvorfor ikke, om jeg maa spørge?«, sagde Generalinden i en utaalmodig Tone.

»Ikke mod Mennesker som dem iaften!«, vedblev Marie.

»Og hvorfor ikke?« gentog Moderen vredt.

Marie saá hurtigt hen paa hende. »Ja, Du holder naturligvis med de andre,« hviskede hun hæftigt, — »men det er ogsaa det samme! Saadan er alle Mennesker! Ingen holder af mig . . . ingen regner mig for noget! . . . Jeg kan se det paa dem, saasnart de begynder at tale til mig . . . saa ler de ad mig! Det er jo bare et lille . . . et lille dumt Pigebarn,

tænker de . . . hende siger vi et Par pæne Ting, og saa er hun fornøjet . . . Men jeg er ikke fornøjet . . . jeg er ikke fornøjet, Mama« . . .

Hun fik Lommetørklædet op.

»Men Gud, hvad vil Du da, Barn?«, udbrød Fruen, »vil Du udføre Heltebedrifter og være General som din Fa'r?«

Marie stod henne ved Døren. Gennem Graaden glimtede hendes Øjne med et underligt ondt Glimt hen mod Moderen. »Du gør Nar ad mig, Mama,« hviskede hun, »Du gør Nar ad mig ligesom de andre . . .« Og hun løb ud.

Generalinden sukkede og rystede opgivet paa Hovedet. Saa rejste hun sig, gav Tjenestefolkene Ordre til at slukke overalt, og gik op til sig selv.

Der fulgte et Par rolige Dage. Enhver i Generalens Hus gik omkring og passede sit, og den Misstemning, der var opstaaet mellem Fru de Morell og hendes Datter, viste sig snart kun som en let Forlegenhed, naar de talte sammen.

En Eftermiddag sad Generalinden som sædvanlig inde i Salon'en med et Haandarbejde, da hun hørte Dørhammeren slaa paa Døren ud til Gaden.

Hun saá paa sit Uhr: det var Posten, tænkte hun, — og et Øjeblik efter kom Marie ind med et Brev i Haanden.

»Var det Postbudet?«, spurgte Fruen.

»Ja, Mama,« sagde den unge Pige og gav hende Brevet.

Generalinden, der ventede et Brev fra Paris, betragtede først Poststemplet, — men det var Saumurs eget Stempel. Hun saá et Øjeblik paa Udskriften, — og rev hurtigt Brevet op.

»Anonymt,« mumlede hun, — og under stigende Uro og Bevægelse læste hun følgende:

»Jeg skælver af Længsel efter at lade Dem vide, hvem Deres ulykkelige, forsmaaede Tilbeder er, men jeg vover det ikke endnu. Min Kærlighed til Dem er den første blide Følelse, der har fyldt mit Hjærte, og jeg haaber, at en saadan Hyldest ikke er Dem imod. Men mit Hjærte er ogsaa fyldt af Had, og dette Had gælder Deres Datter. Jeg har søgt at skaffe mig Underretning om, hvorvidt De brød Dem om hende eller ej, og da jeg nu er bleven overbevist om, at De ikke gør det, vil jeg begynde at forfølge hende. Jeg har store Planer i Hovedet, Fremtiden skal blive skæbnesvanger for hende. Jeg staar idag paa Vagt i Nærheden af Deres Hus; hvis jeg ser Dem gaa ud, tillad mig da at betragte det som et Tegn paa, at De vil modtage Deres ærbødige Tjeners respektfulde Kærlighed og Hyldest.

E. de la R.«

»E. de la R.«, hviskede Generalinden ophidset og rejste sig med et Sæt: »Det er altsaa La Roncière, der har skrevet det!«

Hun stirrede hen paa sin Datter.

»Det har jeg hele Tiden tænkt, Mama,« sagde den unge Pige roligt.

»Hele Tiden, — hvad skal det sige?«, spurgte Moderen.

Marie gik hen til hende og pegede paa Brevet. »Kender Du ikke den Skrift igen, Mama?«, spurgte hun.

»Men Gud, jo, — jeg syntes jo nok . . .«, udbrød Fruen forvirret . . . »saa er det altsaa ogsaa ham, der har skrevet det forrige!«

»Ja, hvem ellers?«, sagde den unge Pige.

Fruen slog Hænderne sammen: »Saa er det altsaa ham . . . nej, det er virkelig altfor utroligt! . . . saa skulde det være La Roncière, der kastede sig i Floden forleden for min Skyld!«

»Ja, hvem ellers, Mama?«, sagde Marie.

»Umuligt!«, udbrød Generalinden og slog ud med Hænderne, — »saadan noget gør La Roncière ikke, — han er da ikke forrykt, hvad han saa ellers er!«

»Er man forrykt, fordi man elsker Dig, Mama?«, spurgte Marie sagte og saá paa Moderen med en pludselig Straalen i Blikket.

»Aa, elske, elske!«, sagde Fruen og trak paa Skuldrene, — »La Roncière elsker saa vist ikke, selv om han kan have en Passion nu og da. Desuden saá jeg jo, hvordan den Mand saá ud forleden Aften udenfor Vinduet, — det var ikke ham!«

»Husk paa, det var næsten mørkt, Mama. Og han havde sin Kappe trukket halvt op over Ansigtet, — jeg saá ham ogsaa.«

Generalinden stod og tænkte sig lidt om. »Jamen alligevel,« sagde hun saa, — »nej jeg tror ikke paa det. Saadan noget gør La Roncière ikke. Det var ogsaa rygtedes, hvis det havde været ham.«

Marie tog Brevet og saá lidt paa det. »I al Fald er det den samme Mand, der har skrevet begge Brevene,« sagde hun roligt, — »jeg husker ogsaa den Skrift. Og her undertegner han sig jo næsten med sit fulde Navn.«

»Ja, det er en højst besynderlig og uhyggelig Historie, — det er vist,« sagde Fruen, »jeg véd ikke, hvad jeg skal tro eller tænke.« Og hun begyndte at gaa op og ned ad Gulvet.

»Maa jeg læse Brevet, Mama,« spurgte den unge Pige.

»Ja, Du maa, — siden Du nu engang er kommet ind i alt det.«

Marie satte sig, strøg sig hen over Panden, og med en rolig og eftertænksom Mine læste hun Brevet til Ende.

«Jo, Mama,« sagde hun saa, »det maa være ham.«

Generalinden standsede og saá spørgende paa hende.

»Jo,« sagde Marie, »for det, som dèr staar, det er jo næsten ganske det samme som det, han sagde til mig forleden ved vort Aftenselskab, — at det var Skade, jeg lignede Dig saa lidt, — kan Du huske, jeg fortalte Dig det?«

»Ja vist saa!«, sagde Fruen.

»Og der var ingen anden, der hørte det. Her er det bleven til, at han elsker Dig og hader mig . . . Men hvad mon han egentlig vil gøre mig?«, vedblev hun sagte og rystede lidt paa Hovedet.

Generalinden stod og saá paa sin Datter. »Ja, det er højst forunderligt alt sammen,« sagde hun og gik fra hende. Men saa standsede hun igen og saá hen paa hende med et forskende Blik.

Døren ind til Generalens Kabinet gik op og den gamle Officer kom ind, iført en rød Silkeslobrok.

»Naa, har Posten bragt noget godt?«, sagde han i en oprømt Tone, »jeg saá han kom forbi før.«

»Der var ingenting,« sagde Fruen hurtigt, medens Marie skjulte Brevet.

»Ja ja,« sagde Generalen og gik lidt om. »Hør,« sagde han saa, »véd I, hvem der gik og spadserede omkring før ovre paa den anden Side Floden, — saá I ham ikke?«

»Nej!«, sagde begge Damerne samtidig.

»Det var saamænd vor fælles Ven Monsieur de la Ronciére! Han gik og slentrede om med en Cigaret i Munden, skønt han har Tjeneste paa denne Tid. Og han maa have holdt Øje med Huset her, for da jeg lukkede mit Vindue op og viste mig i min røde Pragt, saa luskede han pludselig ganske stille bort mellem Træerne derovre. Han har nok haft en ond Samvittighed, Knægten.«

Generalen gik atter ind til sig selv.

Men dèr stod Moder og Datter tilbage og stirrede paa hinanden i den største Ophidselse.

»Saa er det altsaa sandt! Saa er det altsaa ham alligevel!«, udbrød Generalinden sagte, og hun gik hen og lagde sine Arme om Marie og trykkede hende ind til sig. Da mærkede hun, at den unge Pige rystede over hele Legemet.

»Aa, min stakkels, lille Pige,« sagde hun og klappede hendes Haar og kyssede hende, »Du er angst, han har gjort Dig bange med sine Trusler, den imfame Fyr. Men Du skal blot være rolig, lille Marie, — den Slags Pralhalse mener det ikke saa slemt som de siger. Han har blot villet skræmme Dig, skal Du se. Der er saamænd ingen, der vil krumme et Haar paa Hovedet af min lille Pige.«

»Naar Du blot holder af mig, Mama, saa maa de andre gøre ved mig, hvad de vil,« hviskede Marie og knugede sig ind til Moderen.

Fruen strøg hende hen over Kinden. »Der er ingen, der vil gøre Dig noget ondt, min Ven,« sagde hun, — »men gaa nu op til dig selv og faa Haaret i Orden og se at komme til Ro igen.«

Marie løb ud, — men Fru de Morell saá frem for sig i bekymrede Tanker.

Næste Dags Formiddag kom Marie ind i Salon'en sammen med den engelske Gouvernante Miss Allen: de skulde spille med hinanden. Fru de Morell, der sad paa sin sædvanlige Plads, nikkede venligt til dem.

Lærerinden gik hen og aabnede Pianoet og saá da et Brev ligge paa Tangenterne.

»Hvad er det?«, sagde hun, »et Brev her?«

Hun tog det og vendte sig smilende mod Marie: »*Miss Hellen* staar derpaa, — det maa vel være til mig. Men hvordan kommer det her?«

Marie havde set paa Brevet »Mama,« sagde hun saa, »kom lidt.«

Fruen rejste sig og gik hen til dem. Hun vekslede et Blik med Datteren: begge havde paa Brevet genkendt den fatale Haandskrift.

»Læs det dog!«, sagde Fruen nervøst.

Miss Allen brød det og læste, — alt medens hendes Miner trak sig sammen til et mere og mere forbløffet og forfærdet Udtryk.

»Herre Jesus, hvad er dog dette her?«, udbrød hun klynkende, «Brevet er anonymt og der staar de skrækkeligste Ting deri!«

»Lad mig se,« sagde Fruen resolut og tog Brevet. Hun læste:

»Man har sagt mig, at De er en meget respektabel Person, der altid sidder med Biblen i Hænderne. Meddel da paa kristelig Vis Frk. de Morell, at hun er den ubehageligste Person, der findes; jeg kender ingen, der er saa dum og saa tarvelig som hun. Hendes Moder er et Ideal, — hvor hun dog er henrivende! Men Datteren har Panden fuld af Rynker og sér ud til at være ti Aar ældre end hendes yndige Moder. Søg da at gøre Frk. de Morell rigtig from, man maa stole paa Gud, naar Djævlen ikke vil vide af En, og hun er saa frygtelig hæslig, at hun ikke kan regne paa, at nogen bryder sig om hende, en Mand faar hun da aldrig. Aftenselskabet hos Generalens havde været vellykket, hvis hun blot

ikke havde været der. Hvis De nu vredes paa mig, saa læs blot i Biblen, saa bliver De nok god igen.

R.«

»Her bliver efterhaanden hyggeligt at være,« sagde Generalinden mørkt, »ikke engang i sine egne Stuer har man nu Fred for den Slubbert.«

Gouvernanten stod med foldede Hænder og et ynkværdigt Ansigt. »Hvad er dog det? Hvad er dog det for noget, Madame?« pylrede hun.

»Det skal De ikke bryde Dem om, Miss,« sagde Fruen, »lad mig beholde Brevet, saa skal jeg spekulere over, hvordan vi bedst kan faa en Ende paa de Historier.«

Og hun stak Brevet til sig.

Miss Allen satte sig hos Marie ved Pianoet og begyndte en nervøs og frygtsom Firhændig med hende.

De havde kun spillet en halv Snes Minutter, da det bankede og Kammerpigen Julie kom ind med et Brev i Haanden.

»Hvad er det, Julie?«, spurgte Fruen hurtigt.

»Det er et Brev,« sagde Julie, »jeg fandt det oppe i Frøkenens Værelse, da jeg gjorde i Stand, det laa bag Portièren.«

De to Damer ved Pianoet havde holdt op at spille og saá forskræmte hen paa Fruen.

»Giv mig det,« sagde Generalinden.

»Det er til Frøkenen«.

»Giv mig det, siger jeg Dem!«, udbrød Generalinden hidsigt, og hun fik det.

Marie vendte sig mod Pianoet og begyndte ganske sagte at spille igen med den ene Haand, — og Miss Allen fulgte hende nu.

Men i sit Sofahjørne læste Generalinden Brevet, og hendes brune Ansigt fik et svagt gustent Skær.

»Frøken,« stod der, »da jeg ikke véd, om Deres Fru Moder viser Dem de Breve, hun modtager, skynder jeg mig at meddele Dem, at jeg har viet Dem et Had, som Intet kan udslukke. Hvis jeg kunde dræbe Dem, vilde jeg gøre det. Jeg véd alt, hvad der foregaar i Deres Hjem, — hvordan jeg véd det, siger jeg ikke. Dette Brev har De fundet bag Portièren i Deres Værelse, imorges fandt man et andet fra mig i Pianoet. Dette er ikke Spøg, som De ser. Døden vilde være en stor Velgærning for Dem, thi Deres Liv vil altid blive elendigt og lidelsesfuldt, takket være mig. *R.*«

Fruen sad et Øjeblik og saá frem for sig med forstyrrede Øjne. Saa slog hun Hænderne ind mod sit Ansigt og brast i Graad. »Min Gud, min Gud!«, hulkede hun, — men rejste sig straks og gik hurtigt ud af Værelset.

Miss Allen skottede forskrækket hen til Marie, men den unge Pige sad med et ubevægeligt Ansigt og halvtillukkede Øjne og spillede.

Da Undervisningen var forbi, skyndte den lille Englænderinde sig op til sig selv for at betro sin Dagbog alt det mærkelige, hun havde oplevet idag.

Marie sad foroverbøjet paa Klaverstolen, eller ligesom sammenfaldet, med de blege, smalle Hænder hvilende slapt paa Tangenterne. Hun stirrede frem for sig med vidtaabne Øjne, der Intet syntes at se.

Hendes Moder kom hurtigt ind, og hun rettede sig op og saá opmærksomt hen paa hende: Hendes Øjne var ganske røde, og ophidset saá hun ud til at være.

»Hør Marie,« sagde hun, »der maa gøres noget nu, vi to kan ikke længer være alene om dette her, — nu denne Skurk hver Dag strør sine infame Breve om i Huset, — det er altfor frygteligt. Vi maa faa nogen til at hjælpe os.«

»Maa jeg læse de to Breve, Mama?«, spurgte den unge Pige sagte.

»Det er ingen Nytte til,« sagde Generalinden, »de vilde blot gøre Dig urimelig forskrækket.«

Marie smilede svagt: »Saa tog Du altsaa fejl igaar, lille Mama,« sagde hun, »han lod mig ikke i Ro.«

»Vi skal nok faa ham standset. Det uhyggeligste er næsten med Tjenestefolkene, — han maa jo have bestukket en af dem for at faa Brevene lagt om . . . men hvem? Jeg kan ikke begribe det!« . . .

»Det er vist Samuel,« sagde den unge Pige.

»Ja det véd jeg ikke,« svarede Fruen, »men skal vi nu til at holde Forhør over dem, saa bliver det først rent galt. Saa kommer det ud over Byen.«

Marie rejste sig og gik hen til Moderen. »Hvad vil Du da gøre, Mama?«, sagde hun blidt og strøg hendes Haar, »vil Du sige det til Papa?«

»Jeg vil sige det til d'Estouilly!«, sagde Fruen bestemt. »Han kan hjælpe os, og han gør det roligt og diskret. Din Fader vilde sætte Himmel og Jord i Bevægelse, saa ærekær som han er, men d'Estouilly kan tale med Slynglen, hvis det skulde være nødvendigt, og indvirke paa ham som Kammerat. Skal vi sende Bud efter ham?«

»Ja, hvis Du synes, Mama,« sagde Marie i en træt Tone.

— —

D'Estouilly kom og blev sat ind i Sagerne. Han oprørtes over hvad han hørte og saá, men det forundrede ham egentlig slet ikke: han ansaá La Roncière for at være i Stand til enhver Gemenhed. Og han lovede at passe nøje paa ham i Fremtiden og gribe ind, hvis det var fornødent.

Marie, som var tilstede ved Moderens Konference med ham,

betragtede ham taust og uvilligt. Det raske og beslutsomme, det trofaste og paalidelige i hans Væsen var hende instinktmæssig imod, og Bevidstheden om, at han kun handlede for at være hende til Behag, irriterede hende som en Latterlighed.

En Ugestid gik hen, uden at der hændte det mindste usædvanlige, og Generalinden aandede lettet ud: Saa fik hun da alligevel sat en Stopper for det frække Menneskes Galskaber.

Men en Eftermiddag, da hun og Marie sad midt i Salon'en med deres Haandarbejde, bankede det paa Døren, og ind traadte Kaptajn d'Estouilly — i fuld Uniform.

Han hilste stramt og viste alle Tegn paa Ophidselse.

»Jeg vilde gærne tale med Generalen,« sagde han.

»Min Mand er ikke hjemme,« svarede Fruen, — »men hvad er der dog i Vejen, Kaptajn? Sæt Dem ned.«

D'Estouilly blev staaende. »Jeg vilde bede Generalen om Tilladelse til at udfordre Løjtnant de la Roncière,« sagde han.

»Udfordre ham?«, gentog Generalinden, — »store Gud, hvad har han nu gjort?«

Kaptajnen satte sig og trak sine Handsker af. Han rystede paa Hænderne og Sveden perlede paa hans Pande. »Den største Infami,« stammede han, »den største Skændselsgerning, noget Menneske har begaaet« . . .

»Men saa fortæl dog!«, udbrød Fruen, og Marie stirrede med store Øjne paa ham.

»Imorges fik jeg dette Brev fra ham,« sagde d' Estouilly, og tog et sammenlagt Brev op af Brystlommen. »Jeg beder

Generalinden læse det højt, for at vi allesammen kan være paa det rene med Situationen.«

Fru de Morell nikkede og læste·

»De skulde blot vide, min Kammerat, hvor det morer mig at se Dem gøre Haneben for den lille Marie de Morell, eller det er vel snarere for hendes Penge. Hver Dag møder De frem hos Deres Heltinde med ømme Øjekast og søde Ord, kan jeg tænke, og hvad faar De saa ud af det? Den lille Tingest har nok sine Tanker andre Steder. I al Fald fik jeg igaar med Posten indlagte Billet, som det sagtens kan interressere Dem at læse.

Og forresten: God Lykke med Frieriet!

Deres Kammerat Emile de la Roncière.«

»Og Billetten?«, sagde Generalinden i en fast Tone.

Taust tog d'Estouilly den frem og rakte hende den.

Fruen læste:

»Mig hader De og De elsker min Moder, — ak, gid det var omvendt! Hvis De vidste, hvordan Deres Skikkelse altid svæver for mit indre Blik, siden det Aftenselskab hos os, hvor jeg saá Dem første Gang; hvis De vidste, hvor jeg længes efter Dem Dag og Nat, saa vilde De vel faa andre Tanker om mig. Jeg har bedt Gud om, at han vil vende Deres Sind imod mig, men han er vist lige saa døv som De. Jeg holder saa meget af Dem.

Marie de Morell.«

Generalinden lod Hænderne med Brevet i synke ned i sit Skød, og saá hen paa sin Datter med et taarevædet Blik.

»Dette bør ikke taales!«, udbrød d'Estouilly. »Lad det andet være hvad det vil, — men at han driver sin Frækhed saa vidt, at han skriver Frk. Maries Navn efter for at haane og skamskænde hende, det skal han komme til at sætte sit Liv paa Spil for!«

Fru de Morell græd stille. »Herregud,« sukkede hun, — »nu troede jeg dog, vi havde faaet Fred i Huset, og saa bliver det værre og værre.« . . . Hun saá paa Brevet: »Ja, det ligner virkelig Maries Skrift.«

Marie havde umærkelig rejst sig og stod nu bag Moderen.

»Aldeles,« sagde hun og tilføjede: »Det er, som om jeg selv kunde have skrevet det.«

»Jeg begriber blot ikke, hvor han har faaet Deres Skrift at se, Frk. Marie!«, udbrød Kaptajnen.

»Nej, det forstaar jeg heller ikke,« sagde den unge Pige.

Fruen sukkede og slog ud med Hænderne: »Aa, han har jo Spioner blandt Tjenestefolkene her, — det er da let nok at begribe . . . Men at han har kunnet komme din Skrift saa nær, Marie!«

»Det kan han!«, sagde d'Estouilly, »han har engang sagt til en af mine Kammerater, at der ikke var noget lettere til end at gøre en Skrift efter. Men,« — vedblev han og rettede sig stramt, . . . »saa anmoder jeg altsaa Generalen om at maatte . . .«

Fru de Morell lagde sin Haand paa hans Arm. »Det var netop det, jeg vilde bede Dem om, Kaptajn: Hold endnu min Mand udenfor den Sag, — endnu for denne ene Gangs Skyld!«

»Men saa kan jeg heller ikke udfordre ham, Frue!«

»Det skal De heller ikke, Kaptajn,« sagde Generalinden, »en Duel vilde blot gøre vor Ulykke kendt af ethvert Menneske i Byen, — endnu kan vi dog skjule den for andre, det er min eneste Trøst.«

»Vel,« sagde d'Estouilly, »som Generalinden ønsker. Og Frk. Marie har ingenting at bemærke?« vedblev han og vendte sig om med en rask Drejning mod den unge Pige.

»Marie er en tapper lille Skabning,« sagde Fruen, »hun

har virkelig baaret disse Tilskikkelser med en Fatning og Ro, som jeg slet ikke kan forklare mig. Mig har de ganske forandret, synes jeg, i den korte Tid, — jeg kan slet ikke finde mig selv igen.«

Og hun saa frem for sig med bedrøvede Øjne.

Kaptajnen tog Afsked, og Marie fulgte ham ud. For første Gang i lang Tid fik han et Smil og svagt Haandtryk, da han gik.

Næste Formiddag fandt General de Morell paa sit Skrivebord et Brev, der lød saaledes:

»Hr. General! Jeg har forsøgt at bringe Ufred og Forstyrrelse ind i Deres Familje, men jeg er bange for at det ikke er lykkedes mig, og jeg er syg af Raseri derover. Nu ønsker jeg blot at lade Dem vide, at jeg ikke har i Sinde at indskrænke mig til de ubetydelige Breve, jeg hidtil har sendt afsted, — nej. Vel har jeg søgt ved den sorteste Bagvaskelse at ødelægge Deres Datters Ære, men da jeg nu mærker, at De og Deres Familje er saa estimerede i Byen, at mine Ord ingen Tiltro finder, har jeg i Sinde at gribe til andre Midler. Læg Mærke til, hvad jeg siger: Inden kort Tid skal denne unge Pige blive saa nedværdiget og besudlet, at ingen Mennesker for Fremtiden vil have noget at gøre med hende. For Øjeblikket har jeg Spektakler med mine Kreditorer, de Slyngler sætter mig Kniven paa Struben, — gid Fanden havde dem og mig selv med! Men saa snart jeg faar bragt dem til Taushed, saa véd jeg nok, hvad jeg skal bruge min Tid til. *E. R.*«

Aldeles bestyrtet løb Generalen ind til sin Frue, der grædende fortalte ham alt, hvad der var foregaaet. Hele Huset

kom i Bevægelse. Den engelske Gouvernante lukkede sig angst inde paa sit Værelse med den lille Robert, Tjenestefolkene hviskede og tiskede og strakte Hals fra Køkken og Kælderrum. Marie gik taus og stille om i hele Huset, fra Værelse til Værelse, — overalt kunde hun høre sin Fader raabe.

Generalen vilde sende Bud efter Politiet, vilde jage alle Tjenestefolkene paa Porten, vilde personlig udfordre og slaas med La Roncière, og hans Kone kunde ikke faa ham beroliget.

Til alt Held kom d'Estouilly nu til paa sit daglige Besøg. Han bad Generalen om Tilladelse til at udfordre La Roncière til Duel, og fik øjeblikkeligt Ja. Det blev bestemt, at han straks skulde sende sin Ven Løjtnant Ambert som Sekundant hen til La Roncière, saa kunde Duellen finde Sted samme Eftermiddag.

Saa gik den raske d'Estouilly, — med Løfte om, at han vilde komme tilbage, saa snart Duellen var besørget, — — hvis han da kunde.

— —

I Generalens Hus var der stille den Eftermiddag. Generalen og hans Frue havde lukket sig inde hver for sig, og fra deres Stuer hørtes ikke en Lyd. Gouvernanten var gaaet ud sammen med den lille Robert. Og i de tause Værelser gik Marie stedse omkring paa sin underlige, lydløse Maade. Hun syntes meget urolig, hendes Øjne glimtede febrilsk, og paa hendes Kinder traadte to smaa røde Pletter frem.

D'Estouilly havde ment at kunne være tilbage henved 5-Tiden, og Klokken var heller ikke mange Minutter over 5, da Dørhammeren lød.

Marie fløj som en Pil ud i Entréen og lukkede op, — dèr

stod Løjtnant Ambert. Det var en lille, ganske ung Officer, næsten en Dreng. Han stod og bukkede forlegent og smilede og rømmede sig.

»Der er ikke noget i Vejen med min Kammerat, Frøken,« sagde han hurtigt, »han fik blot en lille Flænge i venstre Arm . . . det er en ren Ubetydelighed . . . men han maatte hjem og forbindes, og hvis han fik lidt Saarfeber iaften . . .«

»Hvem taler De om?«, spurgte Marie.

»Om d'Estouilly selvfølgelig,« sagde han forbauset.

»Hr. La Roncière er vel ogsaa Deres Kammerat,« sagde Marie og maalte ham fra øverst til nederst.

Den lille Officer maatte smile. »Knap nok, Frøken, knap nok! Vi regner ham skam ikke for andet end . . .«

I det samme aabnedes Døren ind til Salon'en og Generalen viste sig.

»Kom indenfor,« sagde han, — og Ambert traadte bukkende ind, fulgt af Marie.

Der stod Generalinden allerede, og Ambert maatte nu gentage sin Beretning.

»Hvem fik La Roncière til Sekundant?«, spurgte Generalen.

»Løjtnant Berail,« sagde Ambert, »og det var saamænd knap nok, han havde faaet nogen . . . der var ingen, der vilde . . . d'Estouilly maatte formelig tigge ham om det.«

»Jamen, Kære, De glemmer . . . De maa dog fortælle os« . . . begyndte Fruen.

»Hvordan sloges La Roncière?«, spurgte Generalen, der helt var optaget af Duellen selv.

»Som man kunde vente det,« sagde Ambert og trak paa Skuldrene, — »ukammeratligt. Han greb endogsaa engang fat om d'Estouillys Kaarde.«

»Greb han fat om hans Kaarde?«, udbrød Generalen.

»Ja, det var lige mod Slutningen. Han havde netop saaret d'Estouilly, men d'Estouilly gik alligevel løs paa ham med et helt Raseri. Saa knækkede La Ronciéres Kaarde i et Stød, men d'Estouilly maa ikke have set det, for han trængte stadig ind paa ham. Saa greb han om d'Estouillys Kaarde og raabte til mig: Ser De ikke, jeg er vaabenløs?«

»Det var jo hans fulde Ret!«, udbrød Generalen.

»Javel, Hr. General,« sagde Ambert og rødmede. »Men,« vedblev han tøvende, »gribe fat om Modstanderens Vaaben har man dog vel . . .«

»De skulde have standset Kampen, saa snart De saá, at Kaarden knækkede,« sagde Generalen vredt.

Ambert slog Hælene sammen. »Javel, Hr. General,« sagde han.

»Hvor alt det dèr dog er ligegyldigt!«, udbrød Fru de Morell, — »men hvad sagde han til de anonyme Breve? Modtog han straks Udfordringen?«

Ambert hostede og strøg hurtigt sin lille Knebelsbart for at komme over sin Forskrækkelse. »Ja, Frue, det gjorde han,« sagde han saa, »han modtog straks Udfordringen . . . da Berail og jeg kom med den . . . øjeblikkelig. Først bagefter spurgte han om Grunden.«

»Den Hykler,« mumlede Generalen.

»Upaatvivlelig, Hr. General!«, skyndte den lille Løjtnant sig at sige. »For da vi saa berørte disse . . . disse fatale Breve . . . i den Form altsaa . . . saa diskret som d'Estouilly havde paalagt os, saa lod han først, som om han aldeles ikke forstod, hvad vi mente . . . og da vi saa maatte udtale os lidt tydeligere, saa lo han endogsaa, og raabte, at det var det vildeste Vanvid, han nogensinde havde hørt.«

»Hvorfor sloges han saa?«, raabte Generalen.

»Jo, slaas vilde han gærne,« sagde han, — »han havde ikke noget imod at duellere med alle Officererne paa Skolen, en efter en. Saadan sagde han skam.«

Der blev en Stilhed.

Generalen gik op og ned med rynket Pande og Hænderne paa Ryggen. Fru de Morell havde stillet sig hen ved Vinduet og saá ud. I Sofaen sad Marie; hun havde støttet Albuerne mod Bordet, begge Hænder trykkede hun ind mod sit glødende Ansigt, — og hendes store, vidtopspilede Øjne veg ikke fra Ambert.

Fruen vendte sig om og gik hen og satte sig. »Jeg tror ikke, der kommer noget ud af den Duel,« sagde hun i en klagende Tone. »Det eneste, der kommer ud deraf, det er da, at hele Skolen faar vore Ulykker at vide, — og imorgen kan de begynde igen.«

»Undskyld, Frue,« sagde Ambert, »men saa kender De ikke d'Estouilly godt nok. Han er parat til det yderste for at faa Knægten drevet bort herfra. Da Duellen var forbi, og denne her . . . naa ja, La Roncière altsaa rakte Haanden frem til Forsoning, saa raabte han: Ja, tilstaa hvad De har gjort, ellers kan De beholde Deres Haand for Dem selv! . . . Men da den anden saa vendte sig om, saa vendte d'Estouilly ogsaa Ryggen til ham, og der blev ingen Forsoning.«

»Ja, hvad saa?«, spurgte Generalinden.

»Jo, nu iaften skal jeg komme op til d'Estouilly for at tale om, hvad der skal gøres, og han bad mig hilse her og sige, at han haabede ganske sikkert, at han i Løbet af Dagen imorgen personlig kunde bringe Generalen . . . og Generalinden . . . og Frøkenen« — han hilste rundt — »et godt Resultat.«

»Ja ja, Tak, min Ven,« sagde Generalen og klappede ham paa Skuldrene, — »og hils vor tapre Kaptajn.«

Ambert bukkede og gik.

Der var ingen, der talte, efter at han var gaaet, — og den samme trykkede og triste Stemning holdt sig i Generalens Hus hele Aftenen og det meste af den næste Dag. Kun Marie syntes besynderlig oplivet, næsten munter. Hun smilede hvert Øjeblik for sig selv, og kæmpede med sine Smil for at holde dem inde, naar hendes bedrøvede Forældre var tilstede. Og hendes Ansigt havde en Farve, som det aldrig før havde kendt. Hun nød øjensynlig den Spænding, der hvilede saa tungt over Huset og gjorde de andre saa angst.

— —

Men henad Aften den næste Dag — det var d. 8. September — hamrede det hæftigt paa Gadedøren. Generalen, der havde holdt sig hjemme hele Dagen og havde tilbragt den meste Tid med tause og rastløse Vandringer op og ned ad Gulvet inde i Salon'en hos sin Kone, der heller ikke talte, — gik hurtigt ud og lukkede op.

Det var d'Estouilly. Han stod dèr paa den lille Stentrappe, med venstre Arm bundet op i et blaat Klæde og højre Haand mod Chakot'en. Hans Mund smilede med hvide Tænder og hans Øjne skinnede af Glæde.

»Sejr, Hr. General, Sejr!« udbrød han sagte.

Generalen blev bleg.

»Hvad siger De?« stammede han, »hvad mener De? . . . Kom indenfor . . . «

Kaptajnen gik ind i Entréen, hvor Fru de Morell nu viste sine bekymrede Øjne.

»Han har tilstaaet alt!« raabte d'Estouilly triumferende, »og han rejser herfra med det samme! Jeg har det skriftligt!«

Generalen og hans Hustru saá hen paa hinanden med et ubeskriveligt Blik. Saa brast Fruen i Graad og lagde sig ind til sin Mand. Han klappede hendes Haar og strøg hende hen over Kinden uden at kunne sige et Ord.

Saadan stod de lidt. Saa nikkede Generalen hen til d'Estouilly. »Gaa kun ind, Kaptajn,« sagde han med et lille skælvende Smil, — »saa kommer vi.«

Kaptajnen gik rask ind i Salon'en og de to andre fulgte langsomt efter.

»Er Frk. Marie her ikke?«, spurgte d'Estouilly og saá sig omkring.

Generalen havde varsomt bragt sin Frue til Sæde i en Stol, og rettede sig nu op.

»Nej, hun er ovenpaa,« sagde han, »hun kommer snart. Vi maa tænke paa, hvordan vi skal forberede hende, saa at Indtrykket ikke bliver for stærkt . . . Men fortæl saa, Kaptajn . . . lad os høre lidt om det. Var det svært . . . var det svært at faa ham til det?« Han satte sig.

Ogsaa Kaptajnen satte sig ned. »Aa, Hr. General,« sagde han og trykkede sit Lommertørklæde ind mod sin varme Pande, »aldrig i mit Liv har jeg været i Aktivitet som idag. Lige fra imorges tidlig. Saa møder vi op hos ham, — Ambert, Berail, de Cazal, Løjtnant Guillet og jeg.«

»Hvorfor saa mange?«, spurgte Generalen.

»De var hos mig iaftes, og de kendte allesammen hans Skrift i det Brev, jeg fik fra ham forleden og som jeg viste Dem her. Det sagde vi til ham, en efter en. Men den Allarm han gjorde! Aldrig! raabte han, aldrig har jeg skrevet det Brev, og han svor og bandede med de værste Eder, han har! Men vi tog ham ganske roligt, det gjorde jo ikke det fjærneste Indtryk paa os. Og saa begyndte Cazal at tale til

ham om hans Familje, — han kender ham bedre end vi andre. Oho, — hvor det hjalp! Han blev straks et helt andet Menneske! Cazal vidste nemlig, at hans Fader i et højtideligt Familjeraad havde truet ham med, at hvis der blev det mindste Spektakkel med ham her paa Skolen, saa vilde han slaa Haanden fuldstændig af ham. Det mindede han ham om nu, — og saa blev Knægten bange. Han sad længe og tyggede paa Situationen, men tilsidst sprang han op og raabte, at hvis vi vilde give vort Æresord paa at tie bumstille om Affæren, vilde han give en skriftlig Erklæring. Det lovede vi, og han greb sin Pen. Men saa fræk var han forinden, at han i samme Øjeblik slog i Bordet og raabte, at han aldrig havde skrevet det Brev, — Fanden gale ham! . . . Undskyld Fru Generalinde!«

Men Fru de Morell, som igen havde faaet lidt af Lykkeglimtet i sine Øjne, smilede kun til ham.

D'Estouilly trak et Dokument op af Inderlommen.

»Her er Tilstaaelsen,« sagde han, og læste:

»Efter de materielle Beviser, der foreligger mod mig, mener jeg, at det er en Pligt overfor min Familje og navnlig overfor min Fader, der netop har fuldendt sin glimrende Carrière, at skaffe ham Fred paa hans gamle Dage, og dette kan kun ske derved, at han intet faar at vide om det, jeg har gjort. Jeg betror mig til Deres Ædelmodighed og haaber, at denne ulykkelige Sag vil blive begravet i Glemsel. Jeg erkender at jeg har skrevet det omhandlede Brev, jeg tager alle de Udtryk tilbage, jeg har brugt deri og jeg beder Dem om Undskyldning derfor. Til Gengæld stoler jeg paa Deres Taushed.

Saumur d. 8. September 1834.

E. de la Roncière.«

»Det er godt, det er godt,« mumlede Generalen.

»Jamen, Kaptajn, dèr staar jo ingenting om, at han vil rejse!«, udbrød Fru de Morell.

»Tør jeg bede Generalinden om en Smule Taalmodighed,« sagde d'Estouilly smilende, og tog et andet Brev frem: »Her er hans endelige Kapitulation. Han skrev den for en halv Time siden i mit Paasyn, og den lyder saaledes:

»Hr. Kaptajn. Jeg troede, De vilde være tilfreds med den Erklæring, jeg afgav imorges, men De fordrer nu ogsaa, at jeg skal udtale mig angaaende de Breve, som De har fortalt mig om. Jeg skal gøre det og haaber til Gengæld, at dette Skridt fra min Side vil skaffe min Familje Fred.

Jeg erklærer altsaa, at det er mig, der har skrevet de anonyme Breve, der er ankommen til Generalen, til Fru de Morell, til Frk. Marie og til Miss Allen. Jeg har desuden skrevet den Billet, som kom Dem i Hænde, undertegnet Marie de Morell.

Jeg vil imorgen bede om Orlov, og jeg forlader derefter Skolen.

Jeg formoder nu, Hr. Kaptajn, at De maa være tilfreds, og at De i Fremtiden — langt fra at søge at skade min ulykkelige Familje — vil gøre hvad der staar i Deres Magt for at man skal tale saa lidt som muligt om denne Affære.

Saumur d. 8. September.

E. de la Roncière.«

Kaptajnen sprang op. »Er det vel besørget, Hr. General?«, udbrød han med straalende Øjne. »Fortjener jeg Ros?«

»Det gør De min kære unge Ven,« sagde Generalen og lagde sine Hænder paa hans Skuldre, »De er vis paa min Taknemmelighed saa længe jeg lever!«

»Ja Gudskelov, at det er forbi nu!«, udbrød Fru de Morell, der ligeledes havde rejst sig, — »Gudskelov, at den Skurk

er bleven afsløret! Han forlangte altsaa ikke engang at se de Breve, der var kommet til os?«

»Jo,« sagde d'Estouilly, »men ser De, Frue, jeg overrumplede ham, jeg kom over ham som en Tyv om Natten. Mine Kammerater mente jo, at den første Erklæring var tilstrækkelig; jeg sagde ingenting, men tænkte mit derved: selvom han vedgik det ene Brev til mig, tænkte jeg, kunde han jo fragaa de andre, som var vigtigere. Saa gik jeg alene over til ham nu i Eftermiddag. Han havde ikke ventet mig og blev aldeles ude af sig selv. Hvor kan jeg vedgaa Breve, som jeg ikke har set? raabte han. Fordi De har skrevet dem, sagde jeg ganske rolig. Men saa slog han i Bordet: Jeg har den Onde lyne mig ikke skrevet dem! skreg han, — og saadan blev det ved en lang Tid. Tilsidst begyndte han at tale om sin Familie, det er jo hans ømme Punkt, — men saa smældede jeg ham min Trumf ud: Hvis han tilstod det hele, skulde alt være glemt i samme Nu . . .«

I dette Øjeblik gik Døren til Entréen op, og Marie kom sagte ind.

»Bliv kun ved!«, raabte Generalen.

D'Estouilly rejste sig og vendte sig halvt mod Marie: »Men hvis han ikke tilstod, vilde der blive nedsat en Æresret her paa Skolen, sagde jeg, og da alle hans Kammerater vilde vidne imod ham, vilde han blive dømt og ved Dom fjærnet fra Skolen . . . Saa faldt La Roncière sammen! Længe sad han ved sit Skrivebord med Hovedet i Hænderne og det mest bidske Udtryk i Ansigtet, jeg har set paa en Mand, — Øjnene havde han knebet sammen. Men pludselig greb han en Pen og uden at sige et Ord skrev han Erklæringen — en Tilstaaelse, Frk. Marie,« vedblev han smilende og vendte sig helt om mod den unge Pige, — »at han havde skrevet alle

de anonyme Breve her til Huset, og at han vilde rejse bort en af de første Dage, — og han skrev den flydende, i et Træk, uden at standse. Saa rejste han sig og gav mig den med et Buk. »Men«, vedblev han mere dæmpet, »de Øjne, han havde paa i det Moment, — jeg har aldrig set noget saa uhyggeligt.«

Generalinden gik hen til sin Datter. »Hvad siger Du saa?«, sagde hun mildt og lagde sin Arm om den unge Pige, — »hvad siger Du saa min Ven?«

Men Marie stod og stirrede paa hende med stive Øjne. »Vil han rejse bort?«, mumlede hun, og hun blev dødbleg i Ansigtet, som hun plejede at være.

»Ja imorgen eller i overmorgen!« udbrød Fru de Morell.

Marie lukkede Øjnene og støttede sig paa en Gang til Moderen.

»Sæt dig, sæt dig,« sagde Fruen og fik hende til Sæde i en Stol, som d'Estouilly hurtigt rykkede nærmere.

»Det var det, jeg nok tænkte,« sagde Generalinden dæmpet til de andre, — »vi skulde have forberedt hende. Det er altfor meget for hende paa en Gang, hun kan ikke taale saa stærke Indtryk.«

D'Estouilly sendte Marie et bekymret og deltagende Blik, og tog Afsked.

Generalen fulgte ham ud.

»Vor lille Marie er jo i en vanskelig Alder,« sagde han, da de var kommet ud i Entréen, »og hendes Konstitution er ikke stærk i Forvejen. Lad os haabe til Gud, at disse Begivenheder ikke har tilføjet hende noget varigt Mén.«

»Jngen kan slutte sig inderligere til Generalens Ønske end jeg,« sagde d'Estouilly.

Morell lukkede ham ud. »Farvel, min tapre unge Ven,« sagde han, »og Tak for Deres Hengivenhed mod vort Hus.«

Inde i Salon'en sad Fru de Morell i Sofaen ved Siden af sin Datter: Maries Hoved laa tungt mod Moderens Skulder, og Fruen strøg hende ned over den blege Kind og talte blidt til hende som til et lille Barn.

»Nu skal det altsammen blive godt igen, min elskelige lille Pige,« sagde hun, »snart har vi allesammen glemt disse slemme Døgn.«

»Ja, Mama,« mumlede Marie.

»Saa skal vi igen leve saa roligt og fredeligt som før med hinanden, saa skal ingen komme og forstyrre mit Barns Lykke.«

»Ja, Mama,« mumlede Marie.

Moderen tav, og den unge Pige laa længe ganske stille op mod hendes Bryst, med halvt tillukkede Øjne. Pludselig gik der en svag Skælven igennem hende, og hendes Øjne spilede sig vidt op. Men saa lukkede hun dem igen, og hun laa atter ubevægelig hos Moderen, — i det dybe Tusmørke, der nu omhyllede dem begge.

Allerede næste Dag syntes Marie at være kommet i Ligevægt igen. Hun gik stille om, taus som sædvanlig, men rolig, med et lille Smil nu og da til Moderen eller til den engelske Gouvernante, — og da Generalen ved Middagsbordet fortalte, at han nu havde faaet Vished om, at La Roncière vilde forlade Byen samme Aften og efter al mulig Sandsynlighed aldrig mere vilde komme tilbage, hilste hun denne Meddelelse med et lille tilfreds Nik. Der var en utvungen og lys Stemning over det smukke Hjem som der ikke længe havde været, —

og saa vel tilmode var Generalen, at han inviterede sin Frue med i Teatret, hvor der den Aften blev givet en ny Opera.

Kort efter at Forældrene var gaaet, sagde Marie til Miss Allen at hun var meget træt, hun vilde hellere gaa i Seng med det samme; det vilde Gouvernanten saa ogsaa, og de gik begge to ovenpaa, hvor de havde deres Værelser ved Siden af hinanden, med en Dør imellem. Medens de klædte sig af, snakkede Marie livligt om en landlig Fest, der skulde afholdes om et Par Dage i Omegnen af Byen: hun glædede sig meget til at komme med. Saa sagde hun Godnat og lukkede Døren.

Et Øjeblik stod den lille Lærerinde henne ved Vinduet og saá ud i den sene, dybt violette Efteraarsaften. Nedenfor flød Loirefloden roligt ud mod de mørke Marker, mumlende og hviskende, som om den skjulte tusinde Hemmeligheder, og til højre for hende hævede Fuldmaanen sit store, blodige Ansigt op af Taagerne. Hun foldede sine Hænder og takkede sin brittiske Gud, at han havde skærmet og befriet disse kære Mennesker i det fremmede Land for de Farer, der havde truet dem. Saa lagde hun sig til Ro og slukkede Lyset.

Klokken var da omtrent 9.

Et Par Timer efter kom Generalen og hans Frue hjem fra Teatret og gik strax i Seng. Alt Lys slukkedes i Huset, — der blev fuldkommen stille — den store, mørke Bygning laa taus i den hvide Maanenat. — —

Midt i sin dybe Søvn hørte Miss Allen et gennemtrængende Skrig, — og i næste Øjeblik sad hun oprejst i Sengen, endnu søvndrukken, men rystende over hele Legemet. Var det noget, hun havde drømt? Var det hende selv, der havde skreget saa fælt?

Hun lyttede . . .

Da hørte hun gennem Stilheden en sagte Stønnen, afbrudt af smaa klagende og jamrende Lyde . . . det lød ganske nær= ved . . . det maatte komme fra Frk. Maries Værelse derinde!

Frk. Marie . . . Frk. Marie syg!

Hun sprang ud paa Gulvet, famlede efter et Skørt og fik det bundet om sig. Ind ad Vinduet faldt stærkt, hvidt Maane= lys paa skraa ned mod Gulvet, og Stuen var svagt oplyst, — det maatte være midt om Natten endnu.

Med rystende Hænder fik hun tændt et Lys, skyndte sig hen mod Døren, og tog i Dørgrebet, — der var laaset af!

Du store Gud, — der var laaset af! Hvorfor? . . . hvor= for var der laaset af.

I det samme begyndte den dæmpede Jamren og Stønnen derindefra igen.

»Min Gud, min Gud!«, raabte Miss Allen og kastede sit spinkle Legeme ind mod den aflaasede Dør. Den gav efter! Endnu et Stød, — den svage Laas svuppede op, — og hun stod inde i det andet Værelse med Lyset i Haanden.

I sin Angst kunde hun først intet se, men da lød de jam= rende Lyde lige foran hende, og hun saá da Marie ligge ud= strakt paa Gulvet midt i Værelset. Hendes store, lyse Haar flammede ud over det mørke Gulvtæppe, hendes Arme var var strakt ud til begge Sider, og hendes lange, hvide Ben krummede sig hen mod Sengen, — hun var næsten helt nøgen.

»Aa, min lille Frøken,« jamrede Miss Allen og nærmede sig med Lyset, . . . hvad er der dog i Vejen, min lille Frø= ken . . .« Men da hun bøjede sig ned over hende stand= sede hun pludselig med et Ryk: Marie blødte jo! Hendes Ansigt var helt blodigt! . . .

Og dèr . . . hvad var det? Om hendes Hals var der snø=

ret et Tørklæde saa stramt, at det skar sig ind i den fine Hud, og ogsaa det var der Blodpletter paa! Og dèr, under hendes Bryst var der knyttet en grov Strikke, der strammede om hendes smalle Liv!

Og nu saá Miss Allen det først rigtigt: Maries Natkjole var borte, — den lille, korte, lyserøde Chemise var det eneste, hun havde paa!

»Et Overfald! Et Overfald!«, mumlede hun forfærdet . . . »hun er jo bleven overfaldet!«

Marie laa nu ganske stille og ubevægelig, med fasttillukkede Øjne.

Gouvernanten satte Lyset fra sig, bøjede sig ned og løftede varsomt hendes Hoved op i sit Skød, og hun løsnede Tørklædet om hendes Hals.

Da slog Marie Øjnene op og saá stift paa hende.

»Aa, min lille Frøken, min lille Frøken,« klagede Gouvernanten sagte, »er der nogen, der har været onde mod min lille Frøken?« . . .

»Jeg fryser,« mumlede Marie, — og i Virkeligheden fór ogsaa en Kuldegysning igennem hende i samme Øjeblik.

»Ja ja . . . nu skal jeg hjælpe Dem . . . nu skal jeg hjælpe min arme, lille Frøken!«, stammede Miss Allen, der var i Færd med at løsne Strikken om hendes Liv. »Kom saa, kom saa . . .«, sagde hun og løftede hendes Overkrop op for at faa hende til at sidde.

»Aa!«, stønnede Marie.

»Det gør saa ondt, ja . . . men vent lidt, saa løfter jeg Dem op i Sengen« . . . Og forsigtigt tog hun under hende, løftede den stønnende unge Pige op, og bar hende, mens Knæerne skælvede og sitrede under hende, hen i hendes Seng.

Hun stod og pustede. »Hvor er Natkjolen henne? Hvor er Natkjolen dog henne?«, spurgte hun ivrigt, mens hun dækkede hende til.

»Den rev han af mig,« mumlede Marie, der nu igen laa med lukkede Øjne.

»Aa, min stakkels Frøken, min stakkels lille Frøken! . . . Og Ansigtet, som er helt blodigt endnu! . . . Vent lidt, saa vasker jeg det slemme Blod af!«

Hun løb hen til Servanten, der stod i Nærheden af Vinduet. Mens hun stod og dyppede Svampen, mærkede hun pludseligt et koldt Lufttræk mod sig. Hun saá hen mod Vinduet, og saá da, at den store nederste Rude var knust; Glasspidserne glitrede i Maanelyset omkring en gabende Aabning.

Hun løb tilbage med Svampen. »Ruden er jo slaaet ind!«, hviskede hun.

»Ja, den Vej kom han,« mumlede Marie, mens Gouvernanten vaskede Blodet af hendes Ansigt.

Marie laa nu en lille Tid stille hen, mens Miss Allen sad ved Siden af Sengen og betragtede hende med sit ydmyge og medfølende Blik.

Pludselig vendte Marie Hovedet om mod hende.

»Ved De, hvem det var?«, spurgte hun.

»Nej, nej!«. udbrød Gouvernanten forskrækket og tog sig uvilkaarligt op om Ansigtet.

»Det var La Roncière,« sagde Marie.

Miss Allen aabnede Munden: »Nej, nej, nej!«, hviskede hun saa, — »det er ikke muligt!«

»Jeg kendte ham straks,« sagde Marie.

»Han var i en mørk Kappe, og han havde en Hue paa, der var broderet med Sølvkanter. Og saa havde han et sort

Silkebaand om Ansigtet, det gik nedenom Hagen og helt op til Ørerne. Han saá frygtelig ud.«

»Jamen hvad vilde han? Hvad vilde han?«, udbrød den lille Gouvernante og slog Hænderne sammen.

»Jeg skal fortælle Dem det altsammen,« sagde Marie og flyttede sig ind i Sengen, — »men De maa love mig at De ikke vil sige det til mine Forældre før imorgen. Det er Synd at vække dem midt om Natten.«

»Ja ja,« sagde Miss Allen, der frøs om sine bare Fødder, men som ikke turde røre sig.

Marie løftede sig — besværligt og med en Grimace af Smærte — lidt op, og laa nu støttende Hovedet med venstre Haand.

»Se,« sagde hun saa og rakte Haanden frem mod Gouvernanten, »hvor han har bidt mig.«

Og Miss Allen saá tæt ved Haandroden et halvrundt, dybt Mærke af kraftige Tænder.

»Den stakkels lille Haand,« mumlede Gouvernanten og lagde sine udmyge, medlidende Læber ind mod Mærket.

Marie støttede atter Hovedet i Haanden, og fortalte sagte og afbrudt følgende:

»Jo, se . . . jeg vaagnede paa én Gang ved at noget klirrede, og da jeg saá hen mod Vinduet, saá jeg en Mand udenfor . . . han stak netop Armen ind ad Ruden, som han havde slaaet i Stykker, og saa lukkede han Vinduet op. Jeg sprang op saa hurtigt jeg kunde og vilde løbe ind til Dem . . . men i det samme var han inde i Stuen og løb ogsaa hen mod Døren . . . Saa løb jeg tilbage og stillede mig bag Stolen dèr ved Sengen . . . og han drejede Nøglen af i Døren og styrtede lige løs paa mig . . . Saa kendte jeg ham, — det var La Roncière« . . .

»Aa Gud . . . hvad gjorde han saa?«, hviskede Miss Allen, der sad og rystede af Kulde og Forfærdelse.

»Jeg vilde raabe om Hjælp,« vedblev Marie, »men jeg kunde ikke faa en Lyd frem, saa angst var jeg . . . og han greb fat i Stolen og rev den fra mig . . . Jeg kommer for at hævne mig! hvæsede han, og saa tog han mig i Haaret og slængte mig midt ud paa Gulvet . . . Og saa rev han Natkjolen helt af mig!«

»Hvor gjorde han af den?«, udbrød Gouvernanten.

»Det véd jeg ikke . . . han slængte den fra sig . . . den ligger vel et eller andet Sted her . . .«

»Fryser De ikke, Frøken?«, spurgte Miss Allen og skuttede sig.

»Nej, ikke mer,« sagde Marie, »men« . . . vedblev hun pludselig i en sagte, jamrende Tone . . . »det gør saa ondt, saa ondt . . . For saa slog han mig, Miss . . . han bandt først det Tørklæde saa fast om Halsen paa mig, at det blev helt sort for Øjnene af mig og jeg troede jeg skulde kvæles . . . og saa bed han mig i Haanden dèr og saa bandt han begge mine Hænder fast til Kroppen ved en Strikke, han havde . . . ja den, De tog af mig før . . . Og saa slog han mig, Miss . . . aa, saa forfærdelig . . . paa Brystet og Armene og allevegne . . . ogsaa i Ansigtet, saa jeg blødte . . . og han traadte paa mig og sparkede mig . . . aa, hvor det gjorde ondt . . . aa, hvor det gjorde ondt . . .«, hviskede hun og lukkede Øjnene, mens en Sitren løb igennem hende.

»Sparkede han? Sparkede han ogsaa?«, hviskede Gouvernanten forfærdet.

Marie aabnede Øjnene. »Ja,« sagde hun og tog Tæppet lidt til Side, — »se her!« Og hun viste en lang blodig Rift paa sit ene Skinneben, tæt under Knæet. Hun lagde sig nu

tilbage med Nakken mod Puden. »Det blev værre og værre, som han slog,« vedblev hun, »og for hver Gang, han slog, saa hvæsede han: Det er Tak for igaar! Det er Tak for igaar!«

»Hvad mente han mon?«, spurgte Miss Allen.

»Jo, han maatte jo underskrive den Erklæring om Brevene, véd De, — d'Estouilly tvang ham jo til det . . . Og saa hørte jeg ham ogsaa sige: Siden jeg har lært dig at kende har jeg altid ønsket at ødelægge dig! . . .«

»Ja ja, det har han! det har han!« udbrød Gouvernanten, »det forfærdelige Menneske! . . . Men hvad saa? Hvad gjorde han saa?«

Marie laa og stirrede ud i Luften. »Ja, saa mærkede jeg ikke noget mere,« sagde hun, — »jeg laa jo dèr og kunde ikke sige et Ord for Tørklædet om Halsen . . . og saa tror jeg nok, jeg faldt i Afmagt . . . Det sidste, jeg kan huske, er at han raabte: Saa, nu har hun faaet nok! og saa sprang han hen til Vinduet . . . jo, det er sandt, saa lagde han et Brev paa det lille Bord derhenne . . . aa, Miss, gaa hen og se hvem det er til,« vedblev hun og rakte Armen ud.

Gouvernanten skyndte sig derhen. »Det er til Generalinden,« meldte hun.

»Saa lad det ligge,« sagde Marie, — og hun sukkede dybt. »Stakkels Mama . . . stakkels Mama,« hviskede hun.

Miss Allen kom tilbage. »Ja, den stakkels Generalinde, hvad vil hun dog sige til alt dette! . . . og Generalen! Nu troede de, al Fare var forbi . . . de var saa glade igaar!«

»Ja,« mumlede Marie, der laa og stirrede op i Loftet.

»De har kun den eneste lille Trøst, at det kunde have gaaet endnu værre,« sagde Gouvernanten ganske dæmpet.

Marie drejede hurtigt Hovedet om mod hende. »Hvordan være?«, spurgte hun.

Miss Allen satte sig og strøg forlegen Haanden hen over Tæppet . . . »Ja, Gud, lille Frøken . . .«, stammede hun, »jeg mener: hvad kan der ikke ske, naar saadant et skændigt Menneske bryder ind med Vold hos en ung Pige . . . Jeg synes, vi maa være Vorherre taknemlig over at . . . over at . . .« Hun standsede hjælpeløst.

Marie var bleven lidt rød. »Jeg forstaar Dem nok,« sagde hun og tav.

Gouvernanten sad en lille Stund stille og frøs. Endelig rejste hun sig. »Jeg kommer straks igen,« sagde hun, »jeg vil blot gaa ind og tage lidt om mig.« Og hun skyndte sig ind til sig selv.

Da hun fem Minutter efter kom tilbage, sad Marie oprejst i Sengen, og Sengklæderne var i stærk Uorden. Den unge Pige fortrak Ansigtet som for at undertrykke en stærk Pine og hun aandede hæftigt og ophidset.

»Hvad er der, lille Frøken? Hvad er der?«, udbrød Miss Allen og løb hen til hende.

Marie sad og stirrede paa hende med store, hede Øjne, — hun saa virkelig helt febersyg ud med ét.

»Aa, det gør saa ondt, det gør saa forfærdeligt ondt!«, hviskede hun, og hendes Ansigt fordrejede sig igen i stor Smærte, og hun stønnede: »Av! . . . Aa! . . . Av! Av!«

»Hvor er det? Hvor gør det saa ondt? Kan jeg ikke hjælpe Dem?«, bad Gouvernanten.

Marie svarede ikke. Hun sad med taarefyldte Øjne og vogtede over sine Smærter, — der nu langsomt synes at fortage sig.

»Er det bedre nu?«, hviskede Gouvernanten lidt efter og strøg hende over Haanden.

»Ja,« sagde Marie. Hun samlede Tæpperne om sig og lagde sig forsigtig tilbage i Sengen.

Saadan laa hun en Stund ganske stille, men hendes Øjne var meget urolige, og hendes Kinder brændte som i Feber.

»Miss,« sagde hun med ét, uden at vende Hovedet.

»Ja, Frøken!« Miss Allen bøjede sig hen over hende.

»Han gjorde alligevel noget mere,« hviskede Marie ganske sagte uden at se paa hende, — han gjorde det, De troede . . .«

Gouvernanten fòr tilbage og slog Hænderne sammen. »Nej nej nej!«, udbrød hun, »det gjorde han ikke! Det gjorde han ikke!«

»Jeg vilde ikke sige det før, fordi jeg skammede mig,« vedblev Marie hviskende, med Øjnene i Loftet, »men han gjorde det før jeg faldt i Afmagt.«

Miss Allen knugede sine Hænder ind i hinanden og brast i Graad. »Det er ikke sandt! Det er ikke sandt!«, hulkede hun fortvivlet, — men blev et Øjeblik efter stille, med aaben Mund: thi Marie havde forsigtigt løftet Sengetæppet tilside, og midt i Sengen saá hun et Par smaa, røde Pletter paa Lagenet.

Miss Allen fòr helt ud paa Gulvet. »Ulykkelige Barn! Ulykkelige Barn!«, raabte hun ganske højt og paa Engelsk. »Hvilken Skændsel! . . . Hvor det er frygteligt! . . . Saa er det sket — saa er det sket! . . . Hvor det er skændigt!« Og hun vred sine Hænder og tog sig op til Hovedet med dem og gik længe om og klagede. Men hun græd ikke mere.

»Ti nu stille, Miss,« lød pludselig Maries sagte Stemme fra Sengen, »og kom herhen.«

Gouvernanten gik hen og satte sig ved Sengen. »Hvad

er det?« . . . Hendes Øjne var faldet paa en lille Genstand, der laa paa Gulvet lidt fra Sengen og blinkede. Det var Maries lille Broderesaks, — den havde hun ikke set før dèr. Hun tog den op.

»Der er jo Blod paa Spidsen!«, udbrød hun, »har han ogsaa brugt den til at mishandle Dem med?«

»Ja,« sagde Marie og saa hurtigt paa den, »den stak han mig med. Men hør, Miss,« vedblev hun, »naar De nu fortæller mine Forældre, hvad der er sket her inat, saa skal De ikke fortælle om det sidste, — ikke før jeg siger det til Dem i al Fald. For saa skal jeg vel undersøges af Lægen, og det vil jeg ikke . . . det vil jeg saa nødig,« tilføjede hun og blev lidt rød. »Vil De love mig det, Miss?«

»Jeg vil gøre alt hvad jeg kan for Dem, lille Frøken,« sagde Gouvernanten.

»Tak. Og saa vil jeg prøve paa at sove lidt, jeg er saa træt,« sagde Marie og smilede svagt hen til Miss Allen.

»Ja, jeg skal ikke gaa fra Dem.«

»Godnat.«

Kort efter sov Marie trygt.

Og Time efter Time sad den unge Gouvernante ved Siden af hendes Seng og saá ud i Natten, hvor det hvide Maanelys efterhaanden svandt hen og gled over i den gustne Dagning. Hun tænkte paa, at hun vilde se at komme bort fra dette Hus, — skønt hun dog var Familjen saa hengiven. Men alle disse voldsomme og hemmelighedsfulde Begivenheder, der var sket i den sidste Tid, al denne Sorg og Skræk og Uro, der ikke lod til at ville holde op, greb forstyrrende ind i hendes lille fredelige og retlinede Opfattelse af Livets Forhold. Livet var jo dog som hun havde lært i sin Faders Præstegaard: smukt og lykkeligt, klart og rent for dem, som

tror paa Gud. Maaske var der Mørke og Angst uden om, — hun vilde i al Fald ikke ud i det. Og hun besluttede at sige sin Plads op til Nytaar.

Efterhaanden blev der en dæmpet Uro i Huset nedenunder: Tjenerskabet var ifærd med at gøre Stuerne i Stand. Da Klokken slog 7 paa et Kirkeuhr, rejste Miss Allen sig: nu stod Generalens op, og hun maatte ned til dem.

Hun bøjede sig varsomt hen over Marie, som laa ubevægelig dèr og sov, med Kinden mod Puden, og et lille, næsten umærkeligt Aandedrag. Der var noget blidt og uskyldigt, noget hjælpeløst og rørende naivt over hendes Ansigt, naar Øjnene var lukkede.

Hvor kan hun dog sove efter en saadan Nat, tænkte Gouvernanten, — men det er vel fordi hun er saa ung endnu, — hun forstaar vel knap nok selv, hvad der er sket, det ulykkelige Barn . . .

Og hun gik ned og fortalte Forældrene hvad hun havde set og hørt i denne Nat, — dog uden at nævne det, som Marie havde bedt hende tie om.

Generalen og hans Frue hørte derpaa, hver i sin Stol, næsten ubevægelige og stumme, med deres stirrende Øjne rettede mod hende.

Da hun tav, sad Generalen en Stund endnu uden at røre sig og uden at tale, med hængende Hoved og et næsten udslukt Blik: det var som om han var lammet.

Fru de Morell viste mere Styrke. Hun rejste sig, og om hun end vaklede, saa stod hun. Hun vilde op til sin Datter. Hun skulde ikke forstyrre hendes Søvn, hun vilde blot se hende. Og støttet af Gouvernanten kom hun op ad Trappen, og de gik forsigtig ind i Værelset.

Marie sov endnu i samme Stilling som før.

Fru de Morell stod ved Sengen og saá paa hende. Hendes Mund skælvede lidt og krummede sig nedad, men hun græd ikke. Saa gik hun hen og tog det Brev, som Miss Allen viste hende. Hun satte sig ned og læste det.

Der stod:

Onsdag d. 10. September Kl. 12 Nat.

»De alene skal faa den sande Grund at vide til den Forbrydelse, jeg staar i Begreb med at begaa, fordi De er den egentlige Aarsag dertil. De har stødt min Kærlighed tilbage med Foragt, men jeg foretrækker at blive hadet, og De skal faa Grund til at hade mig. De har faaet den elendige d'Est.(ouilly) til at aftvinge mig Løfte om at rejse herfra. Jeg holder mit Løfte, men forinden vil jeg ødelægge Deres og Deres Familjes Eksistens. Jeg tilføjer, at hele Paris skal faa at vide, hvad der er hændt Deres Datter i Saumur. Gid De maa lide blot Halvdelen af de Kvaler, jeg har lidt, saa er min Hævn fuldbyrdet.«

Fru de Morell læste Brevet som gennem et Slør. Saa tung og bedøvende var den Sorg, der rugede over hendes Sind, at disse Ord, som ellers vilde have sat hende i det hæftigste Oprør, nu næsten intet Indtryk gjorde paa hende.

Hun saá sig om i Stuen. Miss Allen pegede paa det hvide, blodplettede Halstørklæde, der laa paa Bordet, paa Strikken og den lille Broderesaks, der var rød paa Spidsen. Og hun pegede paa den knuste Vinduesrude.

Generalinden nikkede, og de gik ned.

Der blev nu sendt Bud efter Familjens Huslæge, den gamle Dr. de Bécoeur; han kom hurtigt, og mens han sad ved Maries Seng og betragtede hende, vaagnede hun med et Sæt.

Da hun saá ham sidde dèr, skreg hun op og trykkede sig

ind mod Væggen saa langt fra ham som muligt: hun vilde ikke undersøges!

Han talte mildt til hende, og hun forstod da, at han ikke vidste noget om det, sóm hun havde bedt Miss Allen om at skjule. Og han fik Lov at føle lidt paa hende.

Det var jo ikke saa slemt, sagde Lægen. Næsen var lidt hoven, som efter et Slag, og om Halsen løb der en bred, rød Stribe, — den kunde have været ubehagelig. Men Bidet i Haandleddet var jo næsten forsvundet allerede, og Riften under Knæet kunde jo egentlig ikke kaldes for livsfarlig. Mere var der ikke at se. Naturligvis kunde der komme nogle Pletter efter de Slag, hun skulde have faaet paa Skuldre og Arme, men foreløbig var der knap nok Ømhed at spore, — og hvad den lille Broderesaks var bleven brugt til, det var Doktoren en uløselig Gaade!

Marie vidste det ikke.

»Naa,« sagde han og klappede hendes Haar, »for at komme over Forskrækkelsen bliver Du i Sengen idag, imorgen staar Du op, og iovermorgen er Du frisk som en Fisk. Det er jo ikke saa slemt.«

Jo, min Sæl er det slemt, tænkte hun, da han gik ned ad Trapperne, — det er ovenikøbet meget slemt. Forsmædelsen! Den uhørte Forhaanelse af dette Familjeliv!

Og inde i Salon'en havde han en lang Samtale med Generalinden, — Generalen havde lukket sig inde.

Skulde man mælde Sagen til Politiet og faa Voldsmanden arresteret? Eller skulde man — af Hensyn til Folkesnakken — nøjes med at faa Huset bevogtet om Natten? Dette kunde gøres derved, at den Vagtstation, som fandtes i en af de Gader, der omgav Bygningen, under et eller andet Paaskud blev forstærket med Mandskab, og at Soldaterne fik Ordre

til at forlænge deres Patrouiller saaledes, at de stedse havde Huset under Opsigt.

Generalinden ønskede dette, — og der kom ingen Anmeldelse til Politiet.

Bécoeur lovede derimod at lade et Ord falde til den vagthavende Officer, — saa kom den Sag i Orden inden Aften.

Saa gik han; han vilde komme igen imorgen for at se til den lille Patient.

Dagen forløb i den dybeste Stilhed.

Marie laa roligt hen, men spiste forresten med god Appetit og bad om mere. Tjenestefolkene gik fra og til i hendes Værelse med Frokosten og Middagsmaden.

Miss Allen gik ud med den lille Robert og fik ham anbragt hos en Kammerat.

Generalinden talte et Par Gange til sin Mand ved Bordet, men fik intet Svar. Saa tav ogsaa hun.

Det blev Aften. Fru de Morell, som sad alene inde i Salon'en, hørte hvordan hendes Mand kom ind i Soveværelset og lagde sig til Hvile. Og den gamle Officer, som Dagen igennem var gaaet stum omkring med sin Smærte, begyndte nu her i Mørket og Ensomheden at tale højt med sig selv.

Generalinden lyttede, — hjærtegreben.

Men hun kunde ikke høre hvad han sagde. Det var en lang, dyb Mumlen, det meste, afbrudt af Raab. Saa tav han længe. Pludselig græd han højt, — mumlede, og tav igen.

Saadan gik Timerne.

Men tilsidst blev der helt stille derinde.

Fru de Morell rejste sig for at gaa til Ro, men først vilde hun gaa op og lytte efter om ogsaa Marie sov.

Forsigtig steg hun op ad Trappen, ledet af Maanelyset, der faldt stærkt ned gennem Korridorens Vinduer deroppe.

Hun kom næsten helt op og saá hen paa Døren til Maries Værelse. Herregud, tænkte hun i det samme, har hun ikke slukket endnu: hun syntes, hun saá en svag Lysstribe skyde sig frem fra Nøglehullet. Men da hun over de knirkende Gulvbrædder nærmede sig Døren og lukkede op, var der mørkt derinde.

Hun stod lidt.

»Sover Du ikke, Marie?«, sagde hun dæmpet.

Men der kom ingen Svar. Og igennem det halvdunkle Maaneskinsmørke, der fyldte Stuen, saá hun sin Datter ligge ubevægelig i Sengen.

Hun lukkede sagte Døren og gik atter ned. Det har vel saa været en Maanestribe, jeg har set, tænkte hun.

Hun tog Lampen og gik ind i Sovekamret. Dèr laa hendes Mand i Sengen, paa Ryggen, med Ansigtet vendt lige opad. Han sov dybt.

Hvor han dog ser gammel ud! tænkte hun . . . de dybe Furer om Næsen . . . de indsunkne Øjne . . . den halvtaabne, slappe Mund . . .

Det kunde da vel ikke være denne ene Dag, der havde gjort ham saa gammel? . . . Men hun syntes aldrig, hun havde set det før.

Hun lagde sig og fik et Par Timers urolig Søvn, hvorunder hun flere Gange fòr op i Sengen, fordi hun syntes, hun hørte listende Trin og Knirken af Gulvbrædder . . . oppe og nede, — hun vidste ikke hvor.

Allerede Klokken 5 var hun lysvaagen igen, og hun stod op, hun havde ingen Ro paa sig.

I Entréen fandt hun paa Gulvet et Brev med den Skrift paa, som hun nu kendte bedre end nogen anden; det laa med Udskriften opad, og Skriften saá op imod hende som

et lille, ondt Ansigt. Hun tog det op: det var adresseret til Frk. Marie de Morell. Der var ingen Poststempel paa, det maatte være kastet ind gennem Avisspræken i Løbet af Natten.

Hun gik ind gennem de andre Stuer med Brevet i Haanden; da hun var kommen indenfor Døren til Generalens Arbejdsværelse, standsede hun med et Ryk og aabnede Munden som om hun snappede efter Vejret: paa Skrivebordet laa endnu et Brev med samme Skrift! Saa maatte den Forbryder jo have Spejdere og Spioner i Huset selv!

Hun satte sig tungt i Skrivebordsstolen og sad lidt med Haanden over Øjnene: Mon da disse Ulykker virkelig aldrig skulde holde op mere? . . .

Saa brød hun Brevet til Generalen og læste det:

»Nu havde De vel troet, General, at jeg var uskadeliggjort for Fremtiden, men den Katastrofe, der har ramt Deres Hus, har sagtens bevist Dem det modsatte. Men ogsaa jeg er ramt af hvad jeg har gjort, og jeg maa samle alt mit Had for at faa Styrke til at skrive til Dem. Ulykkelige Fader, jeg er trængt ind i Deres Datters Værelse gennem Vinduet, jeg kastede mig over hende, jeg næsten kvalte hende med mit Tørklæde. Hun mistede Bevidstheden, men jeg tørstede efter hendes Blod og hendes Ære, og jeg fik min Lyst tilfredsstillet. Aa, hvilken Nat! Kan De se mig mishandle en ung, besvimet Pige, et ungt Væsen, der ligger dèr saa kold som hun var død? Og nu, da alt er fuldbragt, og da jeg ikke kan andet end haabe, at Deres Datter bevarer et Pant paa sin Ulykke, vil jeg fortælle Dem, at det er Samuel, som har været til min Tjeneste i Deres Hjem; han har faaet 5 Francs for hvert Brev, han har besørget for mig, og jeg bød ham 1000 Francs, hvis han vilde lade mig slippe ind til hende ad en mindre farlig Vej end gennem Vin-

duet, men det vilde han ikke. Inat rejser jeg fra Byen. Her har jeg ikke fortalt til nogen, hvad jeg har gjort, — disse Svin til Saumur'ensere og mine infame Kammerater har jo saa megen Respekt og Hengivenhed for Dem, at jeg ikke har turdet det. Men i Paris skal Deres Datters Skændsel snart blive almindelig bekendt.

E. de la Roncière.«

Generalinden gøs sagte i Morgenkulden, og sad en Stund med vidtopspilede Øjne og stirrede frem for sig. Saa tog hun Brevet til Marie og aabnede det.

»Jeg er nu det lykkeligste Menneske paa Jorden,« stod der, »Lykken har smilet til mig paa uventet Maade, — der kan De se, hvad det tjener til at elske det gode her i Verden og at gøre det. Nu er De den elendigste af alle levende Skabninger, og De er helt afhængig af mig. Et frygteligt Baand knytter os til hinanden, om faa Maaneder vil De være tvunget til at komme til mig og bede mig om et Navn til Dem selv og til endnu et Væsen. Dem selv har jeg egentlig aldrig hadet, De indgyder nærmest Interesse, men det er Deres Moders Foragt og de Følger, den har faaet for mig, der har forvoldt Deres Ulykke. Hvis hun nu skulde komme og kaste sig for mine Fødder og bede om Naade, vil jeg maaske samtykke i at give Dem Deres Ære tilbage ved at ægte Dem. Kun jeg i hele Verden kan frelse Dem fra en evig Skam, og hvis jeg samtykker deri, vil ogsaa det blive en Hævn, for jeg véd, at De elsker en anden. Tro De mig.«

Generalinden sad igen og stirrede frem for sig med store Øjne, hvis Udtryk ligesom vidskedes bort efterhaanden og blev til intet. Hun følte en dump Knugen i sin Bevidsthed, men hun følte ikke, at i denne Stund visnede hendes Liv. Hendes Lykke ved at være til, hendes Glæde ved at kunne smile og være smuk og behage dem, der saá hende, — alt

forkrøbledes i denne Stund for stedse i hendes Sind og døde bort, uden at hun selv vidste det. I denne tause Time ved hendes Mands Skrivebord blev hun en gammel Kone.

— Hun kom først i Berøring med Yderverdenen igen, da hun hørte Tjenestefolkene inde i de andre Stuer. Hun rettede sig op, stak de to Breve til sig og rejste sig. Hun følte pludselig en uklar Trang til Virksomhed, og hun satte de to forbavsede Tjenestepiger i Gang med at vaske, skure og pudse som aldrig før. Selv tog hun fat med.

Da Miss Allen kom ned, underkastede hun hende et skarpt Forhør, og Gouvernanten maatte da tilstaa det, som hun før havde fortiet for Maries Skyld.

Op paa Formiddagen kom Huslægen, og Fru de Morell fortalte ham nu kort og godt, at Marie var bleven voldtaget og bad ham skaffe Jordemoderen Md. Duhamel hid, for at hun kunde undersøge hende og se, hvad Skade hun havde taget.

Jordemoderen kom, og Marie indvilligede uden synderlig Modstand i Undersøgelsen.

Men der syntes ikke at være sket nogen Skade. Det eneste usædvanlige, der blev fundet, var et lille Saar, en Flænge helt øverst oppe paa det højre Inderlaar, øjensynlig bibragt med en spids Kniv eller en Saks, — og da Marie tidligere havde forklaret, at Voldsmanden havde stukket hende med hendes Broderesaks, var det aabenbart her, Stikket havde ramt. Det rædselsslagne, halvt besvimede Pigebarn havde da vel sagtens mistydet den Smærte, hun havde følt. Under alle Omstændigheder: Hun var intakt.

Helt lykkelig bragte den gamle Huslæge Fru de Morell denne Meddelelse, men til hans Forundring gjorde den næsten intet Indtryk paa hende. Hun var saa dybt ramt, at en Ulykke mer eller mindre syntes hende næsten ligegyldig.

— I den følgende Tid var der ganske stille i det Morellske Hus, — ganske tyst. Inden fire Vægge gik Livet tilsyneladende sin sædvanlige Gang: Marie gik rolig omkring som før, spillede med Gouvernanten og tog sin Undervisning, men hverken hun eller Miss Allen havde nogensinde været meget talende, — og de to gamle Forældre var blevne fuldkomne tause. Der gik Dage, hvor der i Huset kun blev sagt de allernødvendigste Ord.

Samuel blev afskediget, og rundt om i Byen begyndte man nu og tale om, hvad der var sket hos Morells. Familjens Venner trængte sig om Huset for at vise deres Deltagelse, men ingen blev lukket ind.

Det var Generalen, der vilde det saa. Han vilde ikke ynkes, og han følte sig desuden saa legemlig svækket nu, at han havde indgivet sin Afskedsbegæring som Chef for Skolen. Til Nytaar skulde de alle rejse bort fra Byen, og i en eller anden afsides Provins, hvor ingen kendte dem, skjule deres Lykkes Sammenbrud. Hverken han eller hans Hustru levede i Virkeligheden mere.

Den eneste, der blev modtaget, var den unge Kaptajn d'Estouilly, der kom paa Besøg hver Dag. Han talte flygtigt med Marie, der hverken skyede ham eller søgte ham, men da han saá, hvordan de to gamle sløvedes for hver Dag, der gik, tog han efterhaanden flere og flere af Husets Sager i sin Haand. Ude i Byen talte man om, at han vist snart skulde knyttes nær til Familjen.

En Dag, da han var der — det var d. 21. Oktober — kom Kammerpigen Julie styrtende ned i Salon'en, hvor han sad med Generalinden, og fortalte, at Frk. Marie laa besvimet oppe paa sit Værelse.

Kaptajnen skyndte sig op, og fandt da i den unge Piges

sammenknyttede Haand en lille Billet, som han læste — efter at han havde baaret hende hen i hendes Seng.

Med den kendte Skrift stod der:

»Paris d. 20. Oktober.

Medens De nu tror, at De er i Sikkerhed, forberedes store Ulykker, der skal ramme Dem. De Mennesker, som De elsker mest her i Verden, Deres Moder, Deres Fader og Hr d'Estouilly skal om kort Tid ikke længer tilhøre de Levendes Tal. De har afslaaet mit Forslag om Ægteskab, derfor hævner jeg mig først paa ham og saa paa de andre.

E. R.«

D'Estouilly gik ned med Brevet til Generalinden: det stod ham klart, at der nu maatte handles. Og hverken Fru de Morell eller Generalen gjorde synderlige Indvendinger længer; de nikkede begge med deres trætte Hoveder.

Den næste Dag rejste d'Estouilly til Paris og angav La Roncière for Politiet. Den 23de Oktober blev han anholdt paa Gaden og sat i Fængsel.

— Da d'Estouilly nu mente, at han havde gjort hvad han kunde for at forebygge videre Ulykker, rejste han op til sit Fædrenegods ved Peronne og søgte at komme lidt til Ro ovenpaa alle disse Sindsbevægelser.

Men en Maanedstid efter fik han et Brev fra Saumur med Poststemplet: 28. November. Skriften paa Konvolutten kendte han ikke.

Han lukkede den op og fandt deri to Breve.

Det mindre lød saaledes:

»Hr. Kaptajn! Jeg har igaar modtaget et Brev til Dem. Det er fra Hr. de la Roncière, som ikke kender Deres

Adresse, og som derfor beder mig om at sende Dem det, hvilket jeg herved har den Ære at gøre.

Deres Tjenerinde

Victoire Moyert.

Det større, der var skrevet med La Roncières Haandskrift, lød:

»Jeg skriver til Dem fra mit dybe Fængsel, fordi jeg føler mig tynget af Anklager, der kan føre mig til Skafottet. Jeg vover at haabe paa Deres Medlidenhed, jeg anraaber Dem om den paa mine Knæ. Ved alt, hvad der er Dem helligt, — skaan mig! Min frygtelige Stilling maa afvæbne Deres Had!

Forresten aner De vist ikke, at jeg for Deres Skyld nær havde begaaet et Mord. Jeg er forelsket i Frk. de Morell, og da jeg ved Hjælp af Husets Tjenere trængte ind i hendes Kammer, havde jeg ganske andre Hensigter end at myrde hende, — men da jeg kastede mig over hende, vilde jeg først tvinge hende til at sige, at hun ikke elskede Dem. Men til Trods for mine Trudsler, til Trods for mine Slag vilde hun ikke svare et Ord. I min Vrede gav jeg hende et frygteligt Knivstik og flygtede saa bort.

Nu har jeg ved Hjælp af hendes Kammerpige, som jeg under hele mit Ophold i Saumur har staaet i Forhold til, sendt hende et Brev, hvori jeg truede Dem paa Livet. Den Trudsel har bevirket, hører jeg, at hun besvimede og fik en hæftig Hjærnerystelse. Hvor De er lykkelig!

De maa forstaa min Skinsyge, De maa tilgive mine Forbrydelser! Ved min Faders hvide Haar anraaber jeg Dem om, at De gør, hvad der staar i Deres Magt, for at skaane mig! Mit eneste Forsvarsmiddel er at nægte alt, — overvæld mig derfor ikke! Jeg betror mig til Dem. Brænd dette Brev.

E. de la Roncière.

Saa oprørt end den raske, beslutsomme d'Estouilly end blev over dette Brev, vakte det dog en hemmelig Glæde hos ham: af Skurkens frække Bekendelser syntes han at kunne forstaa, at Marie, som han elskede højere end nogensinde før, var kommet ham nærmere end han havde vovet at tro.

Den 23. December rejste Familjen Morell fra Saumur til Paris, hvor den store Proces snart skulde til at begynde. Kun Generalen blev tilbage, — han var for svag.

Det var en kold Dag, Rejsevognen var lukket. Derinde sad Fru de Morell, Marie, Miss Allen og en Læge.

Da de sent paa Aftenen nærmede sig Byen, bad Marie om hun ikke maatte lukke det Vindue, hun sad ved, lidt op, — Luften var saa beklumret.

Hun trak Vinduet ned, og mens den tunge Karosse rumlede ind gennem Gaderne, sad hun og stak Armen udenfor Vinduet, som for at køle sin Haand.

Nu drejede Vognen just om Hjørnet af Rue St. Dominique, hvor det Morellske Hus laa, — da gjorde Marie pludselig en hæftig Bevægelse over mod Miss Allen, der sad lige overfor hende.

»Av!« raabte hun, — »min Arm!«

»Hvad er der?«, udbrød Miss'en og stirrede ud i Mørket.

»Der er nogen, der river i min Arm!«, raabte Marie, — og tog med et Ryk Armen til sig ind i Vognen. I det samme fløj en lille Papirkugle gennem Vognen, slog mod det modsatte Vindue og faldt ned i Skødet paa Fru de Morell, der sad ved Siden af Marie.

»Hvad er nu det?«, spurgte Generalinden.

»Jeg véd ikke,« sagde Marie, — »jeg synes, jeg saá en

Kone derude med en Hue paa Hovedet — hun blev borte igen . . .«

»Er det et Brev?«, sukkede Fru de Morell, — hun tænkte kun paa anonyme Breve nu.

»Ja, saa maa hun have kastet det herind — eller stukket mig det i Haanden,« sagde Marie. »Hvor er det?«

Hun tog Papirkuglen ud af Moderens Hænder og viklede den op.

»Ja, der staar noget dèr,« mumlede hun, »men jeg kan ikke læse det.«

De kom hjem og op i det mørke Hus, hvor forfjamskede Tjenestefolk løb om med Lys og Lamper.

Marie stod midt i Virvar'et med sin Rejsedragt paa, — det lille Papir holdt hun stadig i Haanden: et gammelt, smudsigt Papir, revet ud af en Bog.

»Det er et Brev,« sagde hun pludselig med høj Stemme, — »det er til Dig, Mama!«

Og for sin dødstrætte Moder, som var sunket om i en Stol, og for det stirrende Tyende, der havde samlet sig om det flakkende Lys, hun stod ved, læste hun højt:

> »Jeg er parat til at gøre Dem en stor Tjeneste, Frue. Jeg har den Ære at være Medlem af det ædle Bandit-kompagni, der huserer i Kvarteret omkring Deres Bopæl, og da vore Venners Venner er vore Venner, skal jeg gøre Dem bekendt med, hvad man fortæller om Dem herinde. Altsaa hør:
>
> De mest Nederdrægtige siger, at hvis De var en god Moder, saa havde De giftet Deres Datter med hendes Forfører. De mere Velvillige mener, at det eneste, De har at gøre, er at faa hende gift med den, hun elsker. Og det inden en Maaned.

Forresten har De jo selv ligget i med Deres Kammertjener.

Ja, saadan snakker man herinde i det moderne Babylon.«

Hun tav og saá sig om i Kresen med sit lysende Blik.

Fru de Morell havde slaaet Hænderne ind mod sit Ansigt, og sad nu og rokkede sagte med Hovedet.

Tjenestefolkene listede af, én efter én.

Men Marie havde krøllet Brevet sammen igen og stod nu og trykkede det ind mod sin blodrøde Mund.

Allerede medens Undersøgelsesdommeren beskæftigede sig med denne Sag, begyndte de parisiske Blade at skrive om den, og der rettedes da rundt om fra de hæftigste Anklager mod den fængslede La Roncière. Hans tidligere ryggesløse Liv blev belyst i alle Enkeltheder, hans sidste Forbrydelse blev vidtløftigt meddelt og kommenteret. Der rejste sig efterhaanden en meget betydelig Indignation imod ham.

Som Svar herpaa indrykkede han en Dag fra Fængslet i et Blad en Beklagelse over, at Offentligheden tog Standpunkt, før han selv havde faaet Lejlighed til at tale, og han tilføjede: »Hvad de Beskyldninger angaar, som paa en saa snedig Maade er bleven rettet imod mig, vil jeg foreløbig nøjes med denne Erklæring: at Romanen vil falde sammen, Stykke for Stykke, og at ingen mere end jeg og min Familje ønsker, at Processen skal begynde.«

I de Forhør, han blev underkastet, nægtede han enhver Andel i de anonyme Breve. Og han forsikrede ikke alene, at

han intet havde haft at gøre med det natlige Attentat; han tvivlede overhovedet paa, at det havde fundet Sted. Han opstillede den Hypothese, at det var bleven opdigtet for at vælte Følgerne af en altfor fortrolig Omgang mellem Marie Morell og d'Estouilly over paa ham, den Uskyldige. Kort sagt: det hele var en Sammensværgelse mellem Marie Morell, hendes Moder, hendes Gouvernante og d'Estouilly, og dens Maal var at ødelægge ham for at redde andre.

Da La Roncière nægtede at have skrevet de anonyme Breve, blev disse sammenlignede med hans Haandskrift og med Marie Morells, og som Resultat heraf offentliggjorde to beedige Skriftkyndige følgende uventede Erklæring:

1) At alle de anonyme Breve var skrevet af en og samme Haand, og at denne Haand ikke var La Roncières. 2) At det Brev, der var undertegnet »Marie de Morell«, virkelig skyldtes en Kvindehaand.

For en Sikkerheds Skyld tilkaldtes endnu to Skriftkyndige, og disse erklærede endogsaa følgende: At de omtalte Breve hverken helt eller delvis var skrevet af La Roncière. 2) At den lille Billet, der var underskrevet »Marie de Morell,« øjensynlig var skrevet af Frk. de Morell selv. 3) Og at skøndt Skriften var fordrejet i alle de andre Breve, viste den dog saa mange Ligheder med Maries Haandskrift, at ogsaa de utvivlsomt kunde tilskrives hende.

Som Følge af disse Erklæringer traadte La Roncière nu frem med en direkte Anklage mod Marie de Morell for selv at være Skyld i alt det, som hun eller hendes Parti anklagede ham for.

Men samtidig meddeltes det, at Marie de Morell var bleven meget betænkelig syg. Inden sit Afmagtstilfælde d. 21. Oktober havde hun lidt af hyppige Besvimelser, og disse

antog stedse mere besynderlige Former. Hun havde nervøse Anfald, der stundom varede i 18 Timer itræk, og i Følge Erklæringer fra de berømte Læger, der undersøgte hende, var der ikke nogen Tvivl om, at de var ægte. Lægerne tilføjede, at denne enestaaende Sygdom havde sin Grund i en dybtliggende moralsk Affektion, og at det ydre Kendetegn var en Forbindelse af Somnambulisme, Stivkrampe og konvulsiviske Trækninger. I Almindelighed begyndte den Klokken 4 om Morgenen og varede til Klokken 6 Eftermiddag, altsaa i 14 Timer. Først da kom hun til sig selv: talte klart og forstod hvad man sagde. Ved 8-Tiden blev hun sædvanlig grebet af et nyt Anfald, der varede til lidt over 10. Kl. 11 faldt hun atter hen og var bevidstløs i en Timestid. Men fra Midnat til Kl. 4 om Morgenen var Patienten mærkværdig rolig og klar. Naar hun nu skulde føres frem for Jury'en, kunde det altsaa bedst ske i et natligt Møde, — noget, der naturligvis maatte gøre denne besynderlige Proces endnu mere dramatisk og uhyggelig.

Og Publikums Interesse var efterhaanden bleven næsten foruroligende. I Paris talte man ikke om andet, Aviserne skrev ikke om andet. I sig selv var Sagen saa gaadefuld som ingen Affære i lange Tider havde været, — og dertil kom, at det var to af Frankrigs fornemste og berømteste Slægter, der her stod overfor hinanden som Fjender paa Liv og Død: *Æren* var den Fane, som de havde røvet fra hinanden, og som det nu gjaldt om at tilbageerobre. Advokaterne, de havde valgt, var naturligvis Landets betydeligste: For Marie Morell traadte den berømte Odilon Barrot i Skranken, for La Roncière Chaix d'Estanges, Frankrigs første Procestaler.

— —

Sjælden havde man været Vidne til en saadan Trængsel,

et saadant Liv i Palais de Justice's Korridorer, som den Morgen, Processen skulde begynde, — det var d. 4. Februar 1835. Faa Minutter efter at Dørene til Retssalen var bleven aabnede, var alle Pladser besat. En Mængde Damer var naturligvis kommet tilstede, som allevegne, naar der ventes Sensation, — men at ogsaa dyberegaaende Interesser var knyttet til denne Proces, viser den Omstændighed, at næsten alle Byens Advokater havde indfundet sig.

Først udpegede man de to Modparters Slægtninge for hinanden.

Af La Roncières Familje var ikke mange mødt frem: kun tre gamle Mænd sad der tilhøjre ved Siden af Anklagebænken, tre gamle Officerer og Aristokrater: Hans Fader, Generalløjtnant Clement de la Roncière, Veteran fra Napoleonskrigene, med sit Jernkors paa Brystet, sit graa og arrede Ansigt og sin ene Arm. Paa begge Sider af ham sad hans to Svogre: Grev Clement de Ris og General Nourry.

Højt ansete var disse Navne, — men unægtelig var Marie de Morells Slægt mødt op i et mere imponerende Antal. Der saá man Marquis Jules de Mornay, Medlem af Deputeretkammeret, og Ministeren ved Badens Hof, Grev Charles de Mornay, begge Fru de Morells Brødre. Marquisen af Mornay, en Datter af den mægtige og rige Marechal Soult, havde ogsaa indfundet sig, og man saá Auguste de Saint-Aignan, Theodor de Lameth, Vikomten af Montesquiou, en Svoger til de Mornay, Hertugen og Hertuginden af Vicenza og Greven af Mornay-d'Andreville, — alle Slægtninge af Morells.

General de Morell og hans Hustru, der var indkaldte som Vidner, havde maattet lade sig undskylde paa Grund af Sygdom.

Da Retspræsidenten gav Ordre til at føre den Anklagede ind, rettedes alles Øjne mod Døren: Nu kom Uhyret!

Og Løjtnant de la Roncière traadte ind mellem to Gendarmer: en temmelig lille, noget mørk Mand med en kruset, sort Knebelsbart og tykke, sorte Øjenbryn: han var for saa vidt ikke fri for at se diabolsk ud. Men hans Holdning var meget rolig, nærmest en Smule nonchalant, og da han fik Øje paa sin Fader, rakte han med en pludselig, hæftig Bevægelse Haanden hen imod ham. Den gamle Officer greb den og holdt den fast et Øjeblik, mens han saa ham ind i Øjnene.

Forhandlingen begyndte, — og vi giver her et kort Uddrag af dens vigtigste Resultater.

La Roncière, der først blev taget for, svarede meget kort og knapt paa alle Spørgsmaal, sandsynligvis efter sin Defensors Raad.

Da Præsidenten spurgte ham, om han i et Aftenselskab havde sagt til Marie: »De har en elskværdig Moder, Skade at De ligner hende saa lidt,« — benægtede han det hæftigt: havde han sagt noget saadant i Generalens eget Hjem, havde man jo Ret til at jage ham paa Døren med det samme.

»Hvorfor,« spurgte Præsidenten, »tror De, at Frk. de Morell har fortalt det om Dem?«

»Det véd jeg ikke,« svarede han og trak paa Skuldrene.

»Alle de anonyme Breve, der kom til Morells Hjem,« sagde Præsidenten, »var undertegnet med Begyndelsesbogstaverne af Deres Navn. Hvad mener De om det?«

»Jeg mener,« sagde La Roncière, »at det vilde være utrolig dumt af mig at gøre saadan noget, hvis jeg virkelig havde skrevet Brevene.«

»Vi kommer nu til det vigtigste,« vedblev Præsidenten: »Deres egen skriftlige Tilstaaelse.«

»Ja,« sagde La Roncière. Han syntes forvirret og saá ned.

Det første af hans Breve til d'Estouilly blev læst.

»Ja,« vedblev den Anklagede, — og han var pludselig bleven bevæget, »jeg har skrevet det Brev. Det var en Svaghed, jeg indrømmer det. Men jeg tænkte kun paa min gamle Fader og den Sorg, som jeg vilde forvolde ham, hvis Sagen kom for Retten. Jeg troede, jeg kunde faa en Ende paa Sagen med det samme, — og saa skrev jeg det usalige Brev.«

Da Præsidenten saa bemærkede, at han i dette Tilfælde ikke kunde have gjort noget fornuftigere end at gaa til sin Fader selv for at spørge ham til Raads om, hvordan han sikrest skulde møde disse saakaldte Bagvaskelser, — vilde La Roncière svare, men kunde ikke faa et Ord frem for Bevægelse.

Det andet Brev blev læst op.

La Roncière gav de samme Grunde for at have skrevet det som før, og tilføjede: »Havde jeg kendt Indholdet af de anonyme Skrivelser, der sendtes Familjen Morell, havde jeg aldrig tilstaaet, at jeg havde skrevet dem. Jeg antog dem for ganske ubetydelige.«

Paa videre Spørgsmaal svarede den Anklagede, at han ansaa det for »muligt«, at man kunde trænge ind i Marie de Morells Værelse paa den Maade, hun havde forklaret. At han ganske vist troede paa, at der var smedet et Komplot imod ham i Generalens Hus, men noget sikkert kunde han ikke sige derom. At han følte sig overbevist om, at det var Frk. de Morell selv, der havde skrevet de anonyme Breve.

»Hvorfor tror De det?« spurgte Præsidenten.

»Hovedsagelig paa Grund af de Skriftkyndiges Erklæringer, men ogsaa fordi Frk. de Morells fysiske Konstitution og sjæle-

lige Ejendommeligheder gør en saadan Adfærd mulig,« svarede han roligt.

Derefter blev Tjeneren Samuel Guilleron og Kammerpigen Julie Genier forhørte, og begge nægtede paa det bestemteste at kende nogetsomhelst til Brevene og til La Roncière. Den Anklagede havde de næppe nok set engang.

En Række Vidner traadte nu frem for Præsidenten, først de Skriftkyndige, der med den yderste Hæftighed fastholdt deres tidligere offentliggjorte Erklæringer. Mod dem stod Løjtnant Ambert op og paastod ligesaa hæftigt, at det Brev, Kaptajn d'Estouilly havde modtaget, — det, der foranledigede La Roncières skriftlige Tilstaaelse, — var skrevet af ham. De store R deri kunde kun La Roncière have skrevet, Ordet Saumur paa Konvolutten ligeledes, og der var Udtryk i Brevet, som var særegne for ham alene. La Roncière havde desuden mange Gange vist Talent for Kopiering af Tegninger, Mønstre, Bogstaver, — derfor kunde den Billet, der var undertegnet Marie de Morell, meget godt være skrevet af ham.

Om disse Ting disputerede Vidnerne længe og med den største Lidenskab, uden at komme til noget egentligt Resultat.

Præsidenten drejede derefter Forhøret hen paa det natlige Overfald.

Da det blev oplyst, at man sandsynligvis kun kunde være naaet til Maries Vindue ved Hjælp af en Rebstige, meddelte Løjtnant Ambert, at han for et Par Aar siden, da han endnu var Ven med La Roncière, havde faaet en saadan Stige af ham; han havde tidligere brugt den til et Kærlighedseventyr. Og da det viste sig, at den ikke duede længer, lavede La Roncière en anden i Stedet for: han kunde altsaa lave Rebstiger.

Dette indrømmede La Roncière med et Smil.

Der fremkom nu en Række modstridende Vidneforklaringer:

Til La Roncières Gunst meddelte Frøken Rouault, i hvis Hus han boede i Saumur, at han paa Attentataftenen var kommet hjem Kl. $10^1/_2$, og at han var bleven hjemme hele Natten: hun lukkede nemlig hver Aften Husdøren i Laas. Dette blev modsagt af andre af Husets Beboere, og man berørte desuden, at Frøkenen nok havde staaet i et utilladeligt Forhold til den Anklagede. Damen bestred det under Taarer, men maatte dog indrømme, at hun havde skrevet til ham i Paris.

Derefter blev Glarmesteren Jorry af Saumur forhørt. Han meddelte, at han den 11te September var bleven hentet til Generalens for at sætte en Rude ind i Frøkenens Værelse. Hullet i Vinduet havde været temmelig stort, forklarede han, men han syntes nok, det maatte have været vanskeligt at naa Vindueshaspen derfra, selv om man fik Armen ind. Glasstykkerne laa udenfor Stuen, ikke inde i den, — det holdt han bestemt paa.

Men Miss Allen, som nu kom for, forsikrede ligesaa bestemt, at hun selv havde gjort Frk. de Morells Værelse istand Dagen efter Attentatet, og at hun da havde fejet Glasstumperne sammen og kastet dem ind i Kaminen. Og hun paastod, at Hullet i Ruden havde været saa nær ved Haspen, at man sagtens kunde naa den. Glarmesteren benægtede det paany, — og noget egentlig Resultat kom der heller ikke ud af dette.

Et vigtigt Vidnesbyrd aflagde Arkitekten Giraud, der efter Rettens Ordre havde undersøgt den Morellske Ejendom. Hvis den Fremmede var kommet hen til Vinduet ved Hjælp af en Rebstige, maatte det nødvendigvis være sket fra det Kvist-

kammer, der laa ovenover Soveværelset. Det var tomt, og i Kvistkammeret ved Siden af boede Tjeneren Samuel, der jo var mistænkt for at staa i Forbindelse med den Anklagede. Imidlertid havde det ikke været Arkitekten muligt at finde nogetsomhelst Spor af, at en saadan Rebstige havde været udspændt, hverken ved Kvistkammerets Vindue eller ved Sovekammerets. Paa den hvide Kalk var aldeles intet at se: intet Mærke, ingen Afskrabning, intet Blodspor, — intet. Naturligvis kunde man have benyttet sig af en Træstige, der stod paa Jorden, og svøbt noget Tøj eller lignende om Enderne paa den for at den ikke skulde efterlade Spor paa Væggen, men i Betragtning af, at et saadant Eventyr jo maatte fuldføres i en Fart, hvis det skulde lykkes, og af, at det var lyst Maaneskin den Aften, var der grumme ringe Sandsynlighed for, at den Fremmede havde valgt denne Fremgangsmaade. Men hvilken da?

Hermed sluttede Afhøringen af Vidnerne, og Mødet blev suspenderet til Klokken $12^1/_2$ samme Nat, — da skulde Marie forhøres.

Ved dette Møde var Salen atter fuldt besat, og Spændingen var endnu større. Ved Mødets Begyndelse rejste Præsidenten sig og bad med højtidelig Stemme Tilhørerne om at bevare den mest fuldkomne Stilhed, medens Mødet stod paa. Den unge Dames særlige Stilling fordrede, at Nysgerrigheden her veg Plads for Agtelsen.

Alle tav imponerede, — og Marie de Morell blev ført ind, støttet paa hver Side af en Sygeplejerske, ledsaget af en Læge.

En sagte Hvisken lød hende imøde: hvor hun er yndig! Den slanke, noget bøjede Skikkelse, det blege Ansigt med de sænkede Øjenlaag, det Svage, Sarte, Blide og Troskyldige,

der laa over hendes Udtryk, indtog i samme Øjeblik, hun gik frem, alle for hende.

Hun svarede sagte, men roligt, paa Præsidentens første, formelle Spørgsmaal; han gjorde derefter en lille Kunstpause, og fæstede saa sine Øjne mildt og ærbødigt paa hende:

»Er De nu ogsaa ganske sikker paa, at det var La Roncière, der overfaldt Dem den Nat?«

»Ja,« svarede Marie fast og stille, — »jeg er ganske sikker paa det.«

»Se paa La Roncière,« vedblev Præsidenten, »og sig os, om det er ham.«

Den Anklagede rejste sig strunk fra sin Bænk.

Marie betragtede ham et Sekund. »Ja,« sagde hun roligt. »Jeg kender ham fuldkommen igen. Det er ham.«

Der gik en hæftig Bevægelse gennem Salen, men La Roncière raabte med høj, skælvende Stemme: »Jeg protesterer mod denne løgnagtige Erklæring! Jeg sværger for Gud og Mennesker, at Frk. de Morells Udsagn er falskt!«

Salen blev stille et Øjeblik, og La Roncière vedblev i lidenskabelig Ophidselse: »Jeg har aldrig gjort Familjen Morell noget ondt! Jeg begriber ikke, hvorfor de forfølger mig med deres Had!«

Han kunde næsten ikke tale for Bevægelse og hans Ansigt blussede. Saa satte han sig pludselig.

Præsidenten vendte sig langsomt mod Marie. »Frøkenen kunde ikke tænke sig den Mulighed,« sagde han, »at De paa Grund af Natten og Mørket og paa Grund af Deres Forudindtagethed imod La Roncière har taget en anden for ham?«

»Nej,« sagde Marie højere end før, »jeg kendte ham tydeligt i Maaneskinnet, — det var ham.«

Alles Øjne rettede sig mod La Roncière, der i det samme strakte sig fremover og rystede sine knyttede Hænder foran sig.

Den Anklagedes Advokat stod op. »Forandrede han sin Stemme, mens han var der?« spurgte han over til Marie.

»Nej,« svarede hun straks, »men han talte sagte.«

Chaix d'Estanges satte sig.

»Hvor længe varede Optrinet?«, spurgte Præsidenten Marie.

»Længe,« sagde hun, og hun tilføjede dæmpet: »I hvert Fald for mig.«

Der gik en Bølgen af Medlidenhed gennem Tilhørerne.

Præsidenten rejste sig og bøjede sig let hen mod Marie: »Tak Frøken,« sagde han. Derpaa højt: »Mødet er sluttet.«

Overalt i Salen rejste man sig, med ivrige, hengivne, nysgerrige, deltagende Øjne mod Marie Morell.

Marie, der følte denne Sympathi gennem alle sine Nerver, stod op og saá ud over Salen med dette hæftigt lysende eller straalende Blik, som hendes Øjne undertiden kunde have.

Saa vendte hun sig om mod de to Sygeplejersker og blev ført ud.

Men efter dette Optrin var Processens Udfald næsten afgjort. —

Den næste Dags Møde udfyldtes helt af Advokaternes Taler og sluttede med Juryens Dom.

Odilon Barrot — La Roncières Anklager — begyndte med at stemple den foreliggende Forbrydelse som en af den Art, der ikke alene fortjener at blive dømt efter Lovens fulde Strænghed, men at blive brændemærket af den offentlige Mening, — thi der gives intet saa Fejgt og Beskæmmende som at forgribe sig paa Svagheden og Uskylden, og her var der desuden gjort Forsøg paa at tilhylle Forbrydelsen i alskens

Hemmeligheder. Særlig farlig for det almene Vel var den ogsaa, fordi den var af en saadan Karakter, at den næsten tvang sit Offer til at tie stille derom. Og denne Sag berørte alle Mødre, alle Familjer. Enhver Moder, der læste om disse Forhandlinger, maatte med Ængstelse spørge sig selv: Er jeg ikke længer sikker i mit eget Hjem? Men man behøvede i Sandhed ikke at hidse Stemningen yderligere op; Vanskeligheden ved at behandle denne Affære bestod netop i at beherske sine Stemninger, at paalægge sig selv Ro og Maadehold. »Vi forlanger ikke en Dom, født af Lidenskab, vi fordrer kun Retfærdighed.«

Taleren gik derefter over til at skildre de to Modparter. Familjen Morell, som man overhovedet ikke vidste nogetsomhelst ondt om, — og La Roncière, en haard, uomgængelig, kold, ondskabsfuld Karakter. Skønt han ikke var Spiller og ikke forfalden til Drik, var han dog bleven forflyttet fra Regiment til Regiment, — 7 Gange — og kun 29 Aar var han. Og hvorfor? Paa Grund af Mishandling af Undergivne. Snart havde han slaaet en Soldat, snart paa det grusomste tugtet en Staldknægt, snart sprængt med sin Hest ind mellem Kvinder og Børn. Væsentlig derfor var han kommet i saa slet et Ry, at hans Kammerater næsten enstemmig udbrød, da de hørte om de anonyme Breve: det er La Roncière!

Og nu hans skriftlige Tilstaaelse! Saa fornærmeligt var den Maade, d'Estouilly havde fordret den af ham paa, at en Mand af Ære aldrig var gaaet ind paa at give den fra sig, selv om den var sand, — men La Roncière havde skrevet den, og sagde bagefter, at den var Løgn! Hvilken Følelse af menneskelig Værdighed mon han har? Han græder og raser her i Retssalen, naar man gaar ham for haardt paa

Klingen, — men naar man foreskriver ham nedværdigende Betingelser, græder han ikke, men tilstaar en Forbrydelse, som selv en Æreløs vilde skamme sig ved. Og La Roncière var Officer: Æresfølelse burde være hans inderste Liv, fordi hans Stilling grundede sig paa Æresbegrebet. Enhver maatte nu dømme om, hvorvidt der mon ikke gaves et andet Middel til at skaane den gamle, ulykkelige Generalløjtnants Ære og Følelse end just dette! . . .

Advokaten angreb dernæst de Skriftkyndiges Erklæringer. Han troede i det hele ikke paa Grafologiens Paalidelighed og citerede Eksempler paa, at Folk var bleven dømt paa Grundlag af Skriftkyndiges Udsagn, og dog senere havde vist sig uskyldige. De Skriftkyndige viste sig altid enige, — i de sidste 28 Aar havde der i Frankrig ikke vist sig et eneste Tilfælde, hvor de havde udtalt sig i divergerende Retninger, men det var intet Under: de vilde selv svække Tiltroen til deres Ufejlbarhed. Men som de romerske Augurer kunde de i Virkeligheden ikke møde hinanden uden at le. Taleren bad om man vilde lægge Mærke til de orthografiske Fejl i Brevene. Thi medens Frk. de Morell skrev fuldkommen fejlfrit, kunde den Anklagede ikke skrive ganske rent, og endogsaa andre Steder havde han gjort de samme Fejl som de, der fandtes i de anonyme Breve. Og hvad nu Brevenes Stil angik, — hvor var det da muligt, at en ung, uskyldig 17aarig Pige kunde skrive saaledes?

Marie de Morell havde aldrig været i Theatret og læste ikke Romaner; hendes Opdragelse var betroet en kristelig-sindet Gouvernante. Men Stilen i disse Breve var snart som en Hugafs, der hensynsløst betjener sig af de plumpeste Udtryk, snart som en Roué's, der strør om sig med Fraser fra Skuespil eller Romaner. Havde Marie de Morell skrevet disse

Breve, vilde de brændemærke hende, udbrød Advokaten: »Hun vilde da være det besynderligste Uhyre, der i lange Tider var optraadt paa Verdenstheatret; et Væsen, som er født til Forbrydelser, en djævelsk Skabning, som man skulde tro var fostret af vore moderne Dramatikeres ophidsede Fantasi.«*)

Og Advokaten sluttede:

»Jeg er stillet overfor en af to Muligheder: at fordømme enten Marie de Morell eller La Roncière. Jeg er Menneske, jeg er Familjefader, jeg maa adlyde de Stemmer, hvormed Samvittigheden og Fornuften taler inden i mig, — og saa kan jeg ikke vakle.« Og han vendte sig mod Juryen: »Men De, mine Herrer, skal fælde den endelige Dom. Hele Frankrig, hele Evropa kan jeg sige, venter i ængstlig Spænding Deres Afgørelse. Det drejer sig her ikke om en enkelt Familje, en enkelt huslig Ulykke, — det drejer sig om en stor moralsk Lære: Om Familjelivets Sikkerhed. Denne ulykkelige, unge Pige hendes Familje, — man bør ikke her tale om dens Anseelse og Rigdom, thi enhver Familje, hvor fattig og ringe den end var, vilde i dette Tilfælde have Krav paa Medfølelse — Familjen og den ulykkelige unge Pige, siger jeg, — bør ikke forlade denne Sal, berøvet deres Ære. Det bør ikke forkyndes Verden, at der gives Forbrydelser, som det er umuligt at give Oprejsning for. Paakaldelsen af Retfærdigheden bør ikke give Anledning til, at en stor og ædel Slægt i Offentlighedens Paasyn berøves dens Ære. — Mine Herrer Edsvorne, — De vil gøre Deres Pligt.«

Odillon Barrot satte sig ned, ombrust af Bifald.

*) Hermed menes Victor Hugo og hans Skole.

Derefter rejste Chaix d'Estange sig for at forsvare La Roncière.

»Inkvisitionen,« begyndte han med sit fine Smil, »havde den Grundsætning, at jo gyseligere en Forbrydelse var, desmindre behøvede man Beviser for at dømme den. Vi finder dette sælsomt og farligt, men uvilkaarlig tager vi Hensyn til det, naar vi hører om en saa stor Forbrydelse som denne. Naar vi erfarer, at der er forøvet et skrækkeligt Attentat paa et stakkels værgeløst Væsen, saa tager Enhver Parti for Ofret, og jo ædlere vi tænker, desto blindere er vor Harme.

Men — tilføjede han — —

og han oplæste nu hvert enkelt af de anonyme Breve, og paaviste, Brev for Brev, at det af psykologiske Grunde ikke kunde være La Roncière, der havde skrevet dem.

Og han talte om det natlige Attentat, og med alle de Sagkyndiges Udsagn som Vidnesbyrd fastslog han, at La Roncière ikke havde begaaet det.

»Min Klient er uskyldig,« var hans endelige Resultat, — og han tilføjede:

»Men heller ikke hos Frk. de Morell kan jeg finde nogen Skyld. Det er umuligt, at hun med koldt Blod kan have styrtet sin Familje ned i en saadan Fortvivlelse, — det er en moralsk Umulighed, som jeg bøjer mig for.

Men hvad saa? Hvem forklarer denne uforklarlige Hemmelighed? Jeg kan det ikke, og jeg behøver det heller ikke. Jeg havde den Opgave at bevise Dem, at La Roncière er uskyldig, — og jeg har gjort min Pligt, skønt den var forbunden med Fare. Men det er en Advokats skønne Ret at kunne forsvare en Sag mod den forblindede offentlige Mening. Ligesom Præsten siger til Den, der er dødsdømt af alle: Jeg frikender dig og sender dig op foran Guds Trone!, siger

Defensoren til den Anklagede: Jeg frikender dig og overgiver dig til den menneskelige Retfærdighed!

Og han vendte sig mod Juryen og mindede den om, at de her stod overfor uudforskelige Hemmeligheder: Maries Sygelighed gav Rum for alle Gisninger. Hendes Fantasis skabende Magt blev under disse Forhold ubegrænset, hendes Dømmekraft overfor virkelige Begivenheder maatte indskrænkes til et Minimum.

Defensors Tale havde gjort en vis Virkning, men Retspræsidenten svækkede den ved i sin endelige Henvendelse til Jurymedlemmerne at sige:

»Skulde De i Deres Indre kæmpe med blot den mindste Uvished, saa taler den til Gunst for den Anklagede, og saa maa De frikende ham,« —

thi saa forstod de, at han — ligesom næsten alle de Tilstedeværende — var paa Klagerens Side.

Og efter en lang Raadslagning traadte de ind og forkyndte, at La Roncière var skyldig.

— i at have gjort et Voldtægtsforsøg paa Marie de Morell, der vel mislykkedes, men kun paa Grund af Omstændigheder, der var Voldsmandens Vilje uvedkommende.

Men Erklæringen tilføjede, at der var formildende Omstændigheder tilstede.

Bag denne Tilføjelse skjulte sig Juryens dybe Tvivl, om den ikke her muligvis dømte en uskyldig.

Og La Roncières Straf blev ogsaa mildere end man i de Aar sædvanligvis anvendte overfor den Art Forbrydelser:

Ti Aars Fængsel.

Dommen blev hilst af Frankrig og Evropa med det største Bifald: man tænkte jo nok, at han vilde blive dømt.

La Roncière begyndte straks at udsone sin Straf. Otte Aar efter benaadedes han af Louis Philip, hvorefter han emigrerede, — hans Karrière var afbrudt for stedse.

Marie de Morell blev endnu i nogen Tid boende i sine Forældres Hus i Saumur. De to Gamle var saa sjæleligt og legemligt nedbrudte, at de ikke kunde tænke paa at rejse andre Steder hen, — og i Slutningen af Aaret døde de begge kort efter hinanden. De døde bogstavelig talt af Sorg.

Men Marie kom sig efterhaanden. Hendes nervøse Tilfælde blev stedse sjældnere, og paa den Tid, da Forældrene døde, var hun bleven fuldkommen rask.

Aaret efter giftede hun sig med Kaptajn d'Estouilly. Og med ham levede hun Livet igennem i et Ægteskab, der var ligesaa lyst og harmonisk, som hendes Forældres havde været — før hun selv sprængte det.

Var det da virkelig Marie Morell selv, der var Skyld i det hele? vil nogle Læsere maaske spørge. Var det hende selv, der skrev alle de anonyme Breve? Hende selv, der forøvede det natlige Attentat?

De, der spørger saaledes, bedes lægge Mærke til følgende:

Det første anonyme Brev, der ankom til det Morellske Hus, var rettet til Generalinden, og mentes at stamme fra den ubekendte Mandsperson, som Marie oppe fra sit Værelse havde set kaste sig i Floden.

Men som Følge af de Efterforskninger, der blev anstillet

under Processen, viste det sig, at ingen paa den Tid og det Sted havde forsøgt at drukne sig i Loire. De Skippere, der skulde have reddet den Druknende, vidste intet derom, — og dette var saa meget des mere besynderligt, som de fik Pengebelønninger, naar de trak Folk op af Floden: de kunde ikke have glemt det saa hurtigt, hvis det virkelig var sket.

Tildragelsen var kun iagttaget af Marie Morell, — og altsaa en Fiktion, en Indbildning, en Løgn.

Altsaa maatte det anonyme Brev, der skulde stamme fra den Ubekendte, som Marie havde set kaste sig i Floden og, som hun senere udlagde som La Roncière, være skrevet af en anden.

Udgangspunktet for hele Romanen er saaledes en fantastisk Indbildning. Hvorfor skulde saa ikke ogsaa Resten være det?

Hvis man tager hvert enkelt af de anonyme Breve foran sig og betragter dem nøje, vil man føle sig slaaet af, hvor besynderligt de passer ind i, giver Udtryk for den Sindstilstand, Marie selv befandt sig i, da de blev skrevne, og hvor mærkeligt sikkert de befordrer de Hensigter, som netop hun kan have haft.

MED Undtagelse af det første af disse Breve, der blev brændt af Fru de Morell, blev de alle inddragne i Sagens Akter og kommenterede af La Roncières Defensor.

Til Forsvar for sin Klient bemærkede han saaledes i Anledning af Brev Nr. 2 (meddelt S. 25): Den anonyme Forfatter meddeler her Generalinden, at han vil pine og plage hendes Datter, efter at han har faaet at vide, at hun ikke bryder sig om hende. Men er det en Maade at vinde en Moders Hjærte paa? Og selv om hun virkelig skulde være en saa kannibalsk Natur, at hun kunde tænkes at blive erobret paa denne Maade, vilde en blot nogenlunde erfaren Forfører aldrig skrive det paa en saadan Maade til hende, — mindst, naar det gjaldt en Dame af Fru de Morells Rang og Stilling. For at gøre det tænkeligt, at La Roncière skulde have skrevet et saa barnagtigt Brev, maatte man i hvert Fald kunne bevise, at hans Forstand var i Uorden; men derpaa tyder intet, — det var hans Liv og Sædvaner, som var det.

Til det tredje Brev (S. 31) bemærkede han: Er dette virkelig en Roué's Sprog? Kan det tænkes muligt, at en fransk Kavallerieofficer overfor en ung Pige udtrykker sig paa denne Vis: »Jeg har viet Dem et Had, som Intet kan svække! Jeg vilde dræbe Dem, hvis jeg kunde!« Er det ikke snarere

skrevet af en endnu noget uøvet Romanforfatter — eller Forfatterinde? Hvis en ung Døgenigt i La Roncières Forhold skulde fatte et saadant Had til en ham ret ubekendt Dame, — og allerede det er næsten en Umulighed — saa vilde han maaske gøre, hvad hans Følelse drev ham til, men han vilde ikke sige hende det i Forvejen paa en saa melodramatisk Vis.

Angaaende det samtidige Brev til Miss Allen (S. 29) sagde han: Hvis La Roncière skulde være Forfatter til dette Brev, vilde der være mere Grund til at stemple ham som en naiv Dumrian end som en fordærvet Slyngel. En Officer, der som han levede sit Liv med Hunde og Heste og Pigebørn, en professionel Duellant, en Fyr, der morede sig med at mishandle sine Staldknægte, vilde aldrig finde paa saadanne barnlige, pjattede Insinuationer, som Brevet indeholder. Saaledes skriver netop en ung, intrigelysten Elev i en Pigeskole, naar hun vil lave Ufred mellem sine Veninder.

Men efterhaanden vinder Brevskriveren — eller Brevskriverinden — mere Sikkerhed over sin Stil, samtidig med at hun lever sig mere ind i den Intrige, som hendes forvildede Sind har skabt og som snart skal udvikle sig til en Tragedie.

Brevet til d'Estouilly med den indlagte Billet, der er underskrevet Marie de Morell (S. 34), er saaledes et Led i Intrigeromanen, — som La Roncière aldrig vilde have fundet paa.

Ogsaa det følgende Brev til Generalen (S. 36) viser ved sin Stil, at det ikke kan være skrevet af La Roncière. Selv om det var Brevskriverens Hensigt at ramme Morell blodigt dermed, vilde en Løjtnant aldrig have anvendt den Tone overfor sin General. Og Brevets Forfatter vedkender sig naivt at være en Djævel, — hvad La Roncière aldrig havde gjort. Naar Generalen og hans Frue alligevel har troet paa La Roncière som Ophavsmand til Brevet, skyldes det vel dels den flotte

og raa Soldaterjargon, der hist og her præger det, dels naturligvis deres egen Ophidselse, deres forstyrrede Sindsstemning.

Nu følger de Breve, der kommenterer det natlige »Attentat« paa Marie Morell (S. 63). De er sikrere i Stilen end de foregaaende, — men deres Aand vidner imod La Roncière som Ophavsmand. Saaledes vilde han aldrig have skrevet, hvis han havde tænkt paa eller udført denne Forbrydelse. Den Maade, som den er omtalt paa, minder ganske om tarvelige Romanfabrikanters Skildringer af store Begivenheder: de udmaler dem i alle Enkeltheder og svækker derved Virkningen. Hensigten med disse Udmalinger har her sikkert nok væsentlig været den: at gøre Brevets Modtagere endnu mere ulykkelige end de var i Forvejen. Og iøvrigt naturligvis: at styrke deres Tro paa »Attentatets« Rigtighed.

De sidste Breve (S. 64 og 67) vidner blot om, at Brevskriveren stadig søger efter nyt Stof for at mætte sin hungrige Fantasi. Strax efter Attentatet mælder La Roncière sig deri som Bejler til den, han har overfaldet og skændet. Men da han derefter bliver anholdt og sat fast, forlades dette Spor i Brevene, og de søger nu paa forskellig Vis at opmuntre hans Rival, den trofaste d'Estouilly, der saa længe har søgt at vinde Marie Morells Kærlighed.

Ogsaa i saa Henseende naaede de, som vi har set, et Resultat.

Det sidste Brev (S. 70), som Marie paa en saa voldsom Maade fik stukket i Haanden, da hun kørte ind i Paris med sin Familje, minder ved sin romantiske Karakter ganske om det første, — der skulde være skrevet af Manden, som sprang i Loire. Og igennem dem alle drager sig den samme Tilbøjelighed for det Hemmelighedsfulde, — der synes mindre karakteristisk for en raa Kavallerioffícer end for en ung Pige i Overgangsalderen.

La Roncière kan ikke have skrevet Brevene.

Men hans Kammerater kendte straks hans Haand i de Breve, der blev dem forelagt!

Ja, — fordi de vilde tro, at han havde skrevet dem, — fordi de hadede ham, og nu med deres Kendskab til hans Karakter ansaa ham for istand dertil. Og imod den stod to Kommissioner af Sagkyndige, der erklærede, at Brevenes Skrift var fordrejet, og at man gennem denne fordrejede Haandskrift kunde se, at Den, der havde skrevet dem, i Virkeligheden skrev med en rask, sikker og flydende Haand, — medens La Roncière derimod havde en uøvet og besværlig Haandskrift, der umulig kunde fordrejes.

Men hans egen Tilstaaelse da!

Den var ham afpresset af hans Kammerater. Den beviser intet andet end at han var en Mand, der var tynget af en daarlig Samvittighed paa andre Punkter og af det slette Renommé, han havde hos sine Omgivelser; — han kom derved til at mangle den frie moralske Overlegenhed, der skulde holde ham oppe, da det gjaldt.

Men han blev set — ikke alene af Marie, men ogsaa af hendes Fader og Moder — spadserende frem og tilbage udenfor Generalindens Vinduer, netop paa den Tid, som et af Brevene havde angivet, at han vilde komme paa! Det var en Tilfældighed. Og denne Tilfældighed hjalp Marie over et svagt Punkt, da hendes Moder var begyndt at fatte Mistanke til hende; uden den havde hun næppe kunnet føre sit skæbnesvangre Intrigespil til Ende.

Men det natlige »Attentat«?

Kan Anklagen mod La Roncière for at have skrevet Brevene ikke opretholdes, falder dermed ogsaa Beskyldningen mod ham for Attentatet bort af sig selv. Og desuden viser

de faktiske Forhold, at han umuligt kunde have begaaet det.

Marie forklarede, at han kom ind til hende gennem Vinduet, — der laa i Husets Façade, vendt ud mod Floden. Huset selv laa frit, udsat for alles Blikke, ikke alene de Forbigaaendes, men ogsaa Skildvagternes fra den nærliggende Vagtpost. Tilmed var det klart Maaneskin den Nat, Attentatet skulde have fundet Sted: En Officer i Uniform havde aldrig indladt sig paa et saadant Vovestykke.

Og selv om han havde gjort det, — hvordan skulde han saa være kommet ind til hende?

Maries Vindue laa 28 Fod hævet over Gaden. Ved Hjælp af en Trappestige, der stod paa Jorden, kunde La Roncière ikke have naaet derop, — selv Anklageren frafaldt denne Formodning. Ved Hjælp af en Rebstige da? Den maatte i saa Fald være bleven hængt ud af det ubeboede Kvistkammer ovenover Maries Værelse og hejset ned til hendes Vindue. Afstanden var kun 14 Fod, saa det kunde lade sig gøre. Men Stigen maatte fra Kvistkammervinduet først lægges ud over Skifertaget og dets Tagrende, der var 31 Tommer fjærnet fra Vinduet, — medens den, der stod i Rebstigen, var 17 Tommer borte fra Huset og Maries Vindue. En behændig Matros kunde maaske i den Afstand have stødt Ruden ud med sin Fod og derefter svunget sig hen i Vinduet, men for en Kavallerioffícer, der ikke er vant til den Slags gymnastiske Øvelser og som desuden, efter Maries Udsagn, havde en Militærkappe om sig, var Tingen i sig selv en Umulighed. Endelig fandtes der — som det blev oplyst i Forhørene — intetsomhelst Spor, intet Tryk, ingen Afskrabning, hverken i Kvistkammeret, paa Taget eller Tagrenden, hverken paa den nykalkede Mur eller ved Maries Vindue.

»Attentatet« var en Fiktion.

Og spørger man tilsidst om hvilke Motiver La Roncière vel skulde have haft til at begaa disse Forbrydelser, — saa findes der ingen. Den Lidenskab for Generalinden, som Brevene fra først af vil paadutte ham, kendte han i Virkeligheden slet ikke noget til. Den Begærlighed efter Maries Penge og senere efter hendes Person, som Brevene ogsaa antyder, kendte han ligesaalidt.

Der var ingen Motiver.

— —

Falder saaledes Mistanken mod La Roncière etterhaanden ganske bort, — samler den sig med tilsvarende Klarhed om Marie Morell.

Denne Mistanke kom kun svagt og frygtsomt til Orde under Processen, — hvilket kan forklares, naar de to Parters Personer og Forhold tages i Betragtning: den unge, smukke »uskyldige« Pige af den rige og mægtige Slægt, — og den berygtede og forhadte Roué.

Og selv om man — saaledes som vi gør det — antager for givet, at det er Marie Morell, der har skrevet de anonyme Breve, at det er Marie Morell, der har forøvet det natlige Attentat mod sig selv, — vilde det være os ligesaa umuligt at fremføre Beviser derfor, som det var under selve Processen.

Man kan pege paa den Kendsgerning, at der blev fundet anonyme Breve i Generalens Hus allerede før han flyttede til Saumur. De angik alle Gouvernanten Miss Allen, der blev erklæret for at være for ung til at undervise en saa stor Pige som Marie. Hvem andre kan vel have skrevet dem end Marie selv, der følte sig krænket i sin ungdommelige Stolthed over at have saadan en lille Lærerinde?

Man kan pege paa de Skriftkyndiges Erklæring: at Skriften i de senere anonyme Breve alle viser Lighed med Maries

Haand og at de fleste af dem var skrevet paa samme Slags Papir, som hun plejede at benytte, naar hun skrev til sine Veninder.

Men intet af dette er Bevis.

Man kan pege paa et saadant Træk fra det natlige Attentat: Medens hun blev stukket, slaaet og bidt rundt om paa de mest forskellige Dele af sit Legeme, blev Ansigtet fuldkommen skaanet.

Men Bevis mod hende er det ikke.

Af Negativiteter kan intet positivt opbygges.

Men paa den anden Side kan det fastslaas, at de overordentlig stærke Formodninger, man har om Sagens rette Sammenhæng, ikke paa noget Punkt lader sig afkræfte af de faktiske Forhold, — skønt det kunde synes saa.

Det blev nemlig godtgjort, at Marie levede et usædvanligt stille og indesluttet Liv, at hun aldrig nogensinde kom i Theatret, aldrig nogensinde fik en Roman mellem Hænderne. Hvorledes kan dette vel forenes med de Udtryk, der undertiden findes i Brevene, og med deres hele Indhold?

Det lader sig uden Vanskelighed forklare derved, at Marie, der var i højeste Grad nervøst modtagelig for ydre Indtryk, paa sin tause, snigende Færden om i sin Faders Hus har opfanget, har lyttet sig til de unge Officerers Jargon, selv naar de allerbedst troede sig skjult bag Portièrer eller i Sofakroge under Aftenselskaberne.

Og den isolerede Opdragelse, hun har faaet under den meget religiøse engelske Gouvernantes Tilsyn, kan da have udviklet hendes stærke naturlige Fantasi ud over det normale, ind i det sygelige. Saaledes forklares Brevenes Indhold: deres naive Uerfarenhed overfor det virkelige Liv og deres abnorme Trang til fantastiske Intriger.

Under saadanne Forudsætninger og med Henblik til, at Marie netop befandt sig i den Alder, hvor Blodet rumsterer saa hæftigt om i de unge Pigebørns Legemer og fremkalder saa mange uforklarlige Besynderligheder i deres Sjæl, forstaas hendes Skæbne.

I en Trang til at ydmyge sig selv overfor Moderens straalende og bevidste Skønhed begyndte hendes Intrigespil, — der snart efter drog hendes trofaste Bejler d'Estouilly ind deri for at han kunde blive en grel Kontrast til den diabolske Forfører La Roncière, som hun allerede havde benyttet. De to Rivaler hidses nu op til Tvekamp for hendes Skyld, — men da Spillet dermed synes endt, arrangerer hun Attentatet for at holde det gaaende en Stund endnu, og navnlig for at gøre sig interessant i sine egne og andres Øjne. At Intrigen skulde slutte som et Sørgespil, laa sikkert udenfor hendes Beregning, men i den Tilstand, hvori hun var kommen og som bedst kan betegnes som en Art Selvhypnose, fandt hun med instinktiv Sikkerhed Maaden, hvorpaa hun kunde føre Spillet til Ende gennem Retsforhandlingerne.

I den Tilstand var hun fuldkommen berøvet alle de Sanser, der kunde bringe hende til Forstaaelse af, hvilke Ulykker hun skabte blandt sine Nærmeste, — derfor spredte hun dem blindt om sig.

Da hendes Legeme efter nogen Tids Forløb atter begyndte at fungere normalt, blev ogsaa Sjælen sund igen, — og siden da var hun som andre.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **EN HEKSEPROCES.** Af *Bering Liisberg.*

4de Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

5te Bind: **MORDET I LOUISEGADE.** Af *Andr. Buntzen.*

Endvidere:

Kureren fra Lyon. — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ

BANCALS HUS

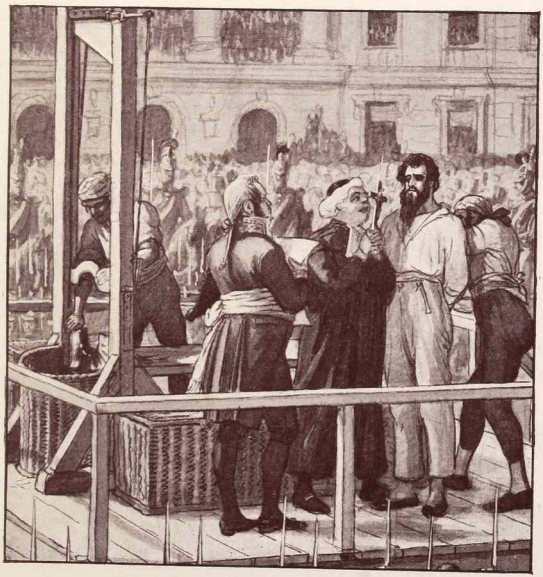

INAL
0-
ET
D I.

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN*

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

1 Krone pr. Bind.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer endvidere i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 2. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 3. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 4. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **EN HEKSEPROCES.** Af *Bering Liisberg.*

4de Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

5te Bind: **MORDET I LOUISEGADE.** Af *Andr. Buntzen.*

Endvidere:

Kureren fra Lyon. — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

KUB. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz*. Illustration af *Rasmus Christiansen*, samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **EN HEKSEPROCES.** Af *Bering Liisberg.*

4de Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

5te Bind: **MORDET I LOUISEGADE.** Af *Andr. Buntzen.*

Endvidere:

Kureren fra Lyon. — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **EN HEKSEPROCES.** Af *Bering Liisberg.*

4de Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

5te Bind: **MORDET I LOUISEGADE.** Af *Andr. Buntzen.*

Endvidere:

Kureren fra Lyon. — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Krimial-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

CARL MUUSMANN

HVEM VAR JACK THE RIPPER?

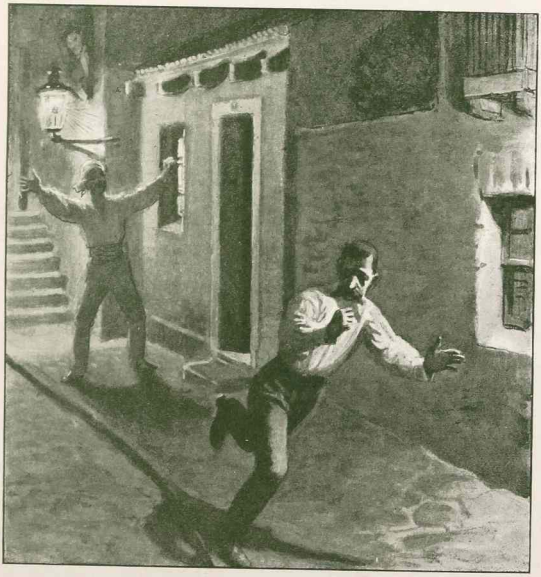

INAL
10-
ET
D II.

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN*

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind; **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

1 Krone pr. Bind.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer endvidere i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

I 7de Hefte begynder *Sven Langes'*
Hertuginden af Choiseul-Praslin.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 5. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

I 7de Hefte begynder *Sven Langes'*
Hertuginden af Choiseul-Praslin.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 6. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

SVEN LANGE

HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN

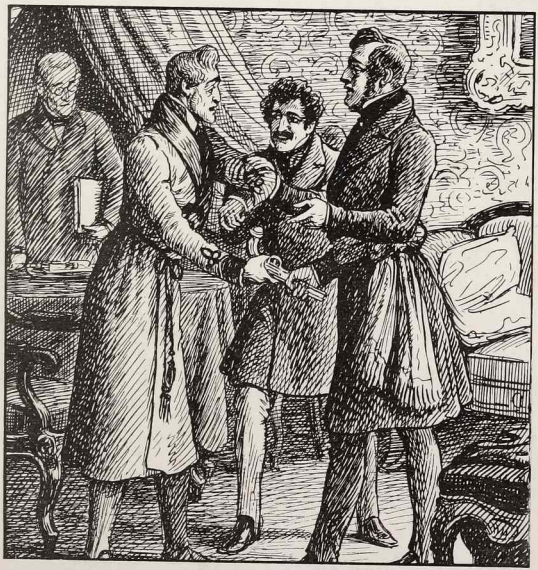

IINAL
IO-
KET
D III.

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN*

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind; **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.* Med Portræt fra Tiden.

1 Krone pr. Bind.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer endvidere i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 7. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — **Mordet i Louisegade.** — **Kureren fra Lyon.** — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — **Mordet i Louisegade.** — **Kureren fra Lyon.** — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — **Mordet i Louisegade.** — **Kureren fra Lyon.** — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 8. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 9. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 10, **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

CHR. GULMANN

GEDSKE GOTTFRIED

MINAL
LIO-
EKET
ND IV

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN*

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.* Med Portræt fra Tiden.

1 Krone pr. Bind.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer endvidere i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — Mordet i Louisegade. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — Mordet i Louisegade. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz*. Illustration af *Rasmus Christiansen*, samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — Mordet i Louisegade. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 11, **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 12. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 13 **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **EN HEKSEPROCES.** Af *Bering Liisberg.*

4de Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

5te Bind: **MORDET I LOUISEGADE.** Af *Andr. Buntzen.*

Endvidere:

Kureren fra Lyon. — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — **Mordet i Louisegade.** — **Kureren fra Lyon.** — **Den blaa Rytter.** — **Dronningens Halsbaand.** — Thomas Uret. — **Grev Orsini.** — **Warren Hastings.** — **John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

Med „Kriminal-Bibliotheket" afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne „Kriminal-Bibliotheket" overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding langt enhver **opfunden** Detektivroman.

„Kriminal-Bibliotheket" vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien vil blive indledet med

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

Endvidere:

Tempelherrernes Proces. — Mordet i Louisegade. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.:

Revolten paa Børnehuset. — Fejø-Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumè vil „Kriminal-Bibliotheket" blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

„Kriminal-Bibliotheket" udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst at afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

AUG. ANDERSENS BOGTR. A/S.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 14. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

AXEL WESSEL

DR. CASTAING

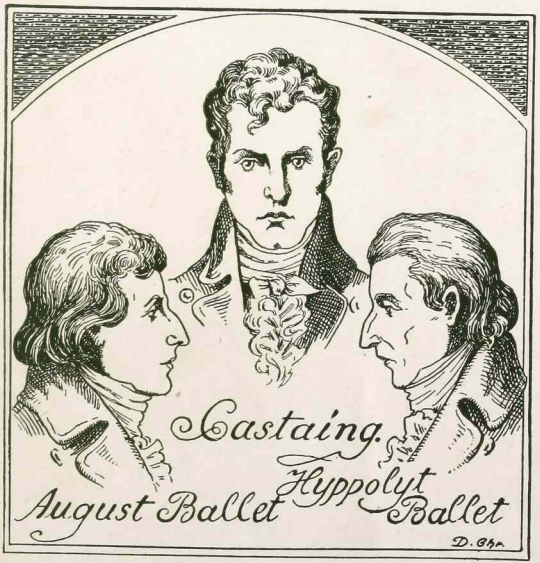

RIMINAL
IBLIO-
HEKET
IND V.

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN*

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

5te Bind: **Dr. CASTAING.** Af *Axel Wessel.* Med Portræt fra Tiden.

1 Krone pr. Bind.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer endvidere i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

A. HEYSE BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 15. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 16. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. **— Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbiblio-thek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

H. MEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **DOKTOR CASTAING.** Af *Axel Wessel.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbiblio-thek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

H. MEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **DOKTOR CASTAING.** Af *Axel Wessel.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbiblio-thek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

H. MEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 17. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

SVEN LANGE

LA RONCIÈRE

OG MARIE MORELL

KRIMINAL
BIBLIO-
THEKET
BIND VI.

FORH. A. CHRISTIANSENS FORLAG
HERMANN-PETERSEN
KØBENHAVN

HOVEDCOMISJON FOR NORGE
PETER AAS & Co.
KRISTIANIA

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVES AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

HERMANN-PETERSEN

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORFATTERE, JURISTER OG KRIMINALISTER

ILLUSTRATIONER AF *RASMUS CHRISTIANSEN, NØRRETRANDERS* OG *DJALMAR CHRISTOFFERSEN,*
BILLEDER FRA TIDEN, GRUNDPLANER ETC.

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.*

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

5te Bind: **Dr. CASTAING.** Af *Axel Wessel.*

6te Bind: **LA RONCIÈRE OG MARIE MORELL.** Af *Sven Lange.*

1 Krone pr. Bind.

H. MEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 18. **25 ØRE.**

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

PALLE ROSENKRANTZ.
CARL MUUSMANN.
BERING LIISBERG.
CHR. GULMANN.
ALB. GNUDTZMANN.

SVEN LANGE.
AXEL WESSEL.
ANDREAS BUNTZEN.
C. E. JENSEN.
WILL. NORRIE.

FORHEN **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(HERMANN-PETERSEN)
KØBENHAVN

HEFTE 19. **25 ØRE.**

Bemærk den røde Notits paa Omslagets Bagside.

Subskriptions-Indbydelse.

KRIMINAL-BIBLIOTHEKET

UDGIVET AF

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG

(HERMANN-PETERSEN)

UNDER MEDVIRKNING AF

Palle Rosenkrantz	Andreas Buntzen
Sven Lange	C. E. Jensen
Carl Muusmann	Chr. Gulmann
Axel Wessel	Alb. Gnudtzmann
Bering Liisberg	Will. Norrie

OG ANDRE DANSKE FORTATTERE, JURISTER, OG KRIMINALISTER

Verdens Storforbrydelser, det mørkeste, men tillige det mest spændende Kapitel i Menneskenes Historie, har hidtil været en lukket Bog i Danmark.

Intet Sted har man kunnet søge hen naar man vilde have Oplysninger om de Forbrydere, hvis Navn engang vakte Rædsel Verden over, om de store Processer, der holdt alle i aandeløs Spænding.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

5te Bind: **DR. CASTAING.** Af *Axel Wessel.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. **— Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd**

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbibliothek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

*„**Kriminal-Bibliotheket**“ har nu vundet sig et saa stort og trofast Publikum, at Forlaget tør ophøre med at udgive det **i Subskription** — en Udgivelsesmaade, som forøvrigt harmonerer slet med Stoffet, hvor en interessant og spændende Udvikling ofte brat afskæres paa Heftets 2det Ark — og det udsendes derefter bindvis, saavidt muligt med **1 Bind hver Maaned** til en Pris af **1 Krone pr. Bind.***

Næste Bind bliver:

BERING LIISBERG

Vesten for Sø og Østen for Hav.

En Hekseproces.

H. HEYERS BOGTRYKKERI, KJØBENHAVN.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

5te Bind: **DR. CASTAING.** Af *Axel Wessel.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. **— Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd**

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbiblio-thek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

H. HEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

Med »Kriminal-Bibliotheket« afhjælpes dette Savn.

Thi et Savn har det været, især i en Tid, der mere end nogen anden interesserer sig for Forbrydelsens Historie og Forbrydelsens Psychologi. Det ses bl. a. af den Interesse, hvormed Detektivnovellerne omfattes af Publikum.

De Romaner fra det **virkelige** Liv, som i **ypperlig Genfortælling** af danske Forfattere vil komme til at danne »Kriminal-Bibliotheket«, overgaa imidlertid i Konflikternes Storhed, i interessante Emner og i intensiv Spænding, langt enhver **opfunden** Detektivroman.

»Kriminal-Bibliotheket« vil behandle alle store Retssager, saavel fra Danmark som fra Udlandet, saavel fra Fortid som fra Nutid, indgaaende, udførligt og støttet til Retsforhandlinger og Akter. Forfatternes Navne er en Borgen for, at Fremstillingen vil blive interessant og livlig og dog grundig, samtidig med, at den gode Smag og den kunstneriske Form aldrig vil blive tilsidesat.

Serien har hidtil bragt:

1ste Bind: **BANCALS HUS.** Et Justitsmord. Af *Palle Rosenkrantz.* Illustration af *Rasmus Christiansen,* samt to Grundplaner.

2det Bind: **HVEM VAR JACK THE RIPPER?** Af *Carl Muusmann.*

3die Bind: **HERTUGINDEN AF CHOISEUL-PRASLIN.** Af *Sven Lange.*

4de Bind: **GEDSKE GOTTFRIED.** Af *Chr. Gulmann.*

Endvidere vil blive udsendt:

Tempelherrernes Proces. — Kureren fra Lyon. — Den blaa Rytter. — Dronningens Halsbaand. — Thomas Uret. — **Grev Orsini. — Warren Hastings. — John Shepherd** o. s. v. o. s. v.

Af danske Kriminalhistorier bl. a.

Revolten paa Børnehuset. — Fejø Sagen. — Worm-Processen.

Hvert Bind bliver paa 6 à 8 Ark og danner et afsluttet Hele med eget Titelblad og Illustration.

Som det vil fremgaa af dette korte Resumé vil »Kriminal-Bibliotheket« blive mere spændende end noget Romanbiblio-thek, det vil fortælle de udøvede Forbrydelsers store Romaner med det levende Livs straalende Farver.

»Kriminal-Bibliotheket« udkommer i Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, hvert Hefte indeholdende 2 16-sidige Ark, til en Pris af 25 Øre pr. Hefte.

Subskriptionen er tvangfri.

Enhver Subskribent har Ret til naarsomhelst af afslutte sin Subskription, er ikke bunden til noget bestemt Hefteantal. Et saa enestaaende favorabelt Tilbud har selvfølgelig sin Grund i, at Forlaget føler sig forvisset om, at dette Foretagende **altid** vil forstaa at holde Interessen vaagen hos sine Subskribenter.

Subskription modtages i enhver Boghandel i Danmark og Norge.

Forhen **A. Christiansens Forlag,**
(Hermann-Petersen).

Knabrostræde 10.
København K.

H. MEYERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN.

